

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
โครงการวิจัยร่วมภาครัฐกับเอกชน

รายงานผลการวิจัย

การจัดทำดัชนีชี้วัดอุตสาหกรรมยาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

โดย

รองศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา จันทรฉาย
รองศาสตราจารย์ ดร. กัลยา วานิชย์บัญชา
รองศาสตราจารย์ดวงมณี โกมารทัต

กันยายน 2546

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
โครงการวิจัยร่วมภาครัฐกับเอกชน

รายงานผลการวิจัย

การจัดทำดัชนีชี้วัดอุตสาหกรรมยาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

โดย

รองศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา จินทร์ฉาย
รองศาสตราจารย์ ดร. กัญญา วานิชย์บัญชา
รองศาสตราจารย์ดวงมณี โกมารทัต

กันยายน 2546

คำนำ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นโครงการวิจัยด้านดัชนีชี้วัดและค่าอ้างอิงอุตสาหกรรม โดยได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณแผ่นดิน การศึกษาได้รับความอนุเคราะห์ข้อมูลจากผู้ประกอบการและสมาคมที่เกี่ยวข้อง คณะผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านและหวังว่าผลงานนี้คงเป็นข้อมูลเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ และผู้ประกอบการนำไปพัฒนาศักยภาพของอุตสาหกรรมและองค์กรต่อไป

บทสรุปผู้บริหาร

การศึกษาดัชนีชี้วัดศักยภาพของอุตสาหกรรมยาเม็ดวัดอุประสงค์เพื่อประเมินศักยภาพของอุตสาหกรรมยาแผนปัจจุบันและยาแผนโบราณ และพัฒนาดัชนีชี้วัดศักยภาพเพื่อใช้เป็นค่าอ้างอิงของการศึกษาโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ลึกโดยส่งแบบสอบถามไปทุกโรงงานผลิตยาแผนปัจจุบันจำนวน 174 ชุด ได้แบบสอบถามคืนมา 47 ชุด คิดเป็นร้อยละ 27 ยาแผนโบราณส่งแบบสอบถามไป 200 ชุด จากกิจการที่มีคนงานมากกว่า 30 คน ได้รับแบบสอบถามคืนมา 18 รายจากซึ่งผู้ประกอบการยาแผนโบราณส่วนใหญ่เป็นกิจการขนาดเล็กและไม่มีการจัดทำบัญชี

ผลการศึกษาได้พัฒนาดัชนีวัดศักยภาพของอุตสาหกรรมและของระดับธุรกิจ ดังนี้

	ปี 2544	
1. ด้านประสิทธิภาพของอุตสาหกรรม		
<u>ยาแผนปัจจุบัน</u>		
มูลค่าผลผลิตต่อโรงงาน	124.59 ล้านบาท	
มูลค่าผลผลิตต่อคน	3.47 ล้านบาท	
<u>ยาแผนโบราณ</u>		
มูลค่าผลผลิตต่อโรงงาน	0.76 ล้านบาท	
มูลค่าผลผลิตต่อคน		
2. ด้านการตลาด		
มูลค่าการส่งออกเภสัชภัณฑ์	4,338.8 ล้านบาท	
มูลค่าการส่งออกสมุนไพรไทย	134.3 ล้านบาท	
มูลค่าการนำเข้าเภสัชภัณฑ์และสมุนไพรไทย	13,189.0 ล้านบาท	
อัตราการส่งออกเภสัชภัณฑ์	15.87%	
อัตราการส่งออกสมุนไพรไทย	6.18%	
3. ด้านการเงิน	ยาแผนปัจจุบัน ของไทย	ยาแผนโบราณ ของไทย
ด้านกำไร		
ROA	5.64%	3.48%
ROS	5.26%	2.96%
ROE	14.05%	5.34%

	ปี 2544	
	ยาแผนปัจจุบัน ของไทย	ยาแผนโบราณของ ไทย
ด้านสภาพคล่อง		
อัตราส่วนทุนหมุนเวียน	2.03 เท่า	11.15 เท่า
อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว	1.36 เท่า	5.05 เท่า
ด้านกิจกรรม		
อัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์	1.31 รอบ	1.22 รอบ
ระยะเวลาถือสินค้า	65.52 วัน	57.65 วัน
ระยะเวลาเก็บหนี้	78.98 วัน	29.98 วัน
ระยะเวลาจ่ายหนี้	38.09 วัน	19.14 วัน
ด้านโครงสร้างพื้นฐาน		
D/E	3.09	0.82
อัตราการคุ้มครองดอกเบี้ย	6.00	1.65
4. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน อุตสาหกรรม สนับสนุนและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง		
- จำนวนโรงงานผลิตวัตถุดิบ	12 โรงงาน	
- จำนวนสารที่ผลิตได้ในประเทศ	26 ชนิด	
5. การพัฒนาอุตสาหกรรม		
ร้อยละของกิจการที่ได้ GMP - แผนปัจจุบัน	75.57	
ร้อยละของกิจการที่ได้ GMP - แผนโบราณ	N.A.	

ดัชนีชี้วัดระดับธุรกิจ

ผลการสร้างดัชนีวัดศักยภาพของผู้ประกอบการ โดยแนวคิดของ Management Cockpit & BSC ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

ดัชนีตามแนวคิด Management Cockpit

มีการประเมิน 3 ด้านได้แก่ Blue Wall, Red Wall และ Black Wall ดังนี้

Blue Wall

	ดัชนี	ค่าอ้างอิง
1. คุณภาพของบุคลากร	อัตราการออกจากงาน	14.75%
	ประสิทธิภาพของพนักงาน	ร้อยละ 59.3 ของกิจการมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น
	ความพึงพอใจของพนักงาน	ร้อยละ 41.5 ของกิจการ พนักงานพอใจเพิ่มขึ้น
	ยอดขายต่อคนแผนปัจจุบัน	3.47 ล้านบาท
	การพัฒนาบุคลากร	ร้อยละ 48.3 มีการพัฒนาบุคลากรเพิ่มขึ้น
	กำไรต่อพนักงาน	เฉลี่ย 48,370.55 บาทต่อคน
2. ประสิทธิภาพขององค์กร	กำไรต่อสินทรัพย์	ค่าเฉลี่ย 6.07%
	อัตราของเสีย	ค่าเฉลี่ย 3.50%
	การเติบโตของยอดขาย	ร้อยละ 55.5 ของกิจการมียอดขายเพิ่ม
	มูลค่าแรงงานต่อเครื่องจักร	เฉลี่ย 44.95%
	อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์	เฉลี่ย 1.11%
	ประสิทธิภาพของพนักงาน	ร้อยละ 59.9% มีประสิทธิภาพเพิ่ม
3. คุณภาพของสินค้าและบริการ	คุณภาพตามข้อกำหนดของลูกค้า	กิจการร้อยละ 92.27 ทำได้ตามข้อกำหนดของลูกค้า
	คุณภาพสินค้า	คุณภาพดีขึ้นร้อยละ 60.7
	ความพึงพอใจของลูกค้า	ร้อยละ 38% ของกิจการที่ลูกค้าพอใจเพิ่มขึ้น
	คุณภาพของบริการ	ร้อยละ 50 ของกิจการที่มีคุณภาพบริการเพิ่ม
	มาตรฐานด้านคุณภาพได้รับ	
	- GMP	ร้อยละ 67.24
- ISO	ร้อยละ 24.14	
อัตราการร้องเรียนของลูกค้า	3.19%	
4. Responsive	ระยะเวลาการจัดส่ง	เฉลี่ย 5 วัน
	ระยะเวลาการรับ order	เฉลี่ย 13 วัน
	ความพึงพอใจของลูกค้า	มีกิจการ 38% ที่ลูกค้าพอใจเพิ่มขึ้น
	การร้องเรียนของลูกค้า	เฉลี่ย 3.19%
	คุณภาพการบริการ	ร้อยละ 50 เพิ่มขึ้น
	คุณภาพของสินค้า	ร้อยละ 60.7 เพิ่มขึ้น
5. การพัฒนาองค์กร	การจดสิทธิบัตรยา	83.3% มีการจดสิทธิบัตร
	การขึ้นทะเบียนยา	42.6% มีการขึ้นทะเบียน
	ดำเนินการได้ GMP /มาตรฐานอื่น	48.3%

	ดัชนี	ค่าอ้างอิง
	การพัฒนาเทคโนโลยี	19%
	การพัฒนาลูกค้าใหม่	6.1%
	ระยะเวลาการพัฒนาสินค้า	209 วัน
6. การบริหารแบบมือ อาชีพ	อัตราการเติบโตของยอดขาย	ร้อยละ 55.5 มียอดขายเพิ่มขึ้น
	ต้นทุนการผลิต	ร้อยละ 52.6 มีต้นทุนอยู่ในช่วง 60-69% ของ ราคาขาย
	อัตราการเติบโตของกำไร	ร้อยละ 30.2 มีกำไรเพิ่มขึ้น
	ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี	ร้อยละ 57.4 เพิ่มขึ้น
	ยอดขายต่อปี	ร้อยละ 36.2 ของกิจการ
	ความเป็นผู้นำทางการตลาด	มียอดขาย >100 ล้านบาท ร้อยละ 33.3 เพิ่ม ขึ้น

Red Wall

	ดัชนี	ค่าอ้างอิง
1. ปัจจัยมหภาค	อัตราแลกเปลี่ยน	บาท มีแนวโน้มแข็งตัว
	อัตราการเติบโตของ GDP	ปี 2547 มีอัตราเติบโตเฉลี่ย 8%
	อัตราค่าแรง (ไทย)	ร้อยละ 1.16 เหรียญสหรัฐฯ ต่อชั่วโมง
	มูลค่าการบริโภคภายในประเทศผู้นำ	ยุโรป 51,510 ล้านเหรียญสหรัฐฯ
	วิกฤตการณ์ที่คาดว่าจะเกิด	โรค ซาร์
	แหล่งข้อมูลสำคัญ	www.fda.moph.go.th
2. มาตรการต่าง ๆ ของ อุตสาหกรรม	นโยบายของรัฐ - พ.ร.บ.ยา	พ.ร.บ.ยา พ.ศ. 2510
	นโยบายของรัฐ - พ.ร.บ.สิทธิบัตร	ยาใหม่หรือมีการประดิษฐ์ จะมีกฎหมายเรื่อง ทรัพย์สินทางปัญญา
	แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ	การสนับสนุนอุตสาหกรรมทางด้านสุขภาพ
	แผนพัฒนาอุตสาหกรรม	วิสัยทัศน์ของอุตสาหกรรม คือ SURVIVE
	NTB	แต่ละประเทศมีการควบคุมต่างกัน
	นโยบายการค้าระหว่างประเทศ	ได้แก่ ข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน ฯ
3. คู่แข่ง	มูลค่าการนำเข้าจากออสเตรเลีย	1,014.50 ล้านบาท (ปี 2544)
	มูลค่าการนำเข้าจากสหรัฐฯ	1,943.20 ล้านบาท (ปี 2544)
	มูลค่าการนำเข้าจากสวิสเซอร์แลนด์	875.3 ล้านบาท (ปี 2544)
	มูลค่าการนำเข้าจากสหราชอาณาจักร	1,505.90 ล้านบาท (ปี 2544)
	มูลค่าการนำเข้าจากเบลเยียม	1,505.90 ล้านบาท (ปี 2544)
	มูลค่าการนำเข้าของเยอรมัน	2,051.90 ล้านบาท (ปี 2544)

	ดัชนี	ค่าอ้างอิง
4. สภาวะการแข่งขัน	จำนวนกิจการของอุตสาหกรรมยา	ปี 2544 <u>แผนปัจจุบัน</u> 880 โรงงาน <u>แผนโบราณ</u> 325 โรงงาน
	มูลค่าการผลิตยาแผนปัจจุบัน	(ปี 2543)20,995 : 934 ล้านบาท (สำหรับมนุษย์)
	มูลค่าการนำเข้ายาแผนปัจจุบัน	(ปี 2543) 40,896.04 ล้านบาท
	มูลค่าการผลิตยาแผนโบราณ	548.27 ล้านบาท (สำหรับมนุษย์)
	มูลค่าการนำเข้ายาแผนโบราณ (สมุนไพร)	801.26 ล้านบาท
5. สถานการณ์ตลาด	มูลค่าการเติบโตของตลาดโลก	ร้อยละ 7
	ตลาดยา	
	- ผู้ประกอบการไทย	176 ราย
	- ผู้นำเข้า	465 ราย
	- Dispensing Pharmaceutical	5351 แห่ง
	- ร้านขายยา	5007 ร้าน
	Market Demand	ปี 2544
- โรงพยาบาล	30,570 ล้านบาท	
- ร้านขายยา	13,888 ล้านบาท	
Market Demand		
- อเมริกาเหนือ	117,573 ล้านเหรียญสหรัฐ	
- ยุโรป	51,510 ล้านเหรียญสหรัฐ	
- ญี่ปุ่น	51,983 ล้านเหรียญสหรัฐ	
- ออสเตรเลีย	2,900 ล้านเหรียญสหรัฐ	
มูลค่าการส่งออกของไทย		
- อาเซียน	2,613 ล้านบาท ปี 2544	
- สหภาพยุโรป	521.4 ล้านบาท ปี 2544	
- ญี่ปุ่น	85.1 ล้านบาท ปี 2544	
- สหรัฐอเมริกา	97.6 ล้านบาท ปี 2544	
6. สถานการณ์ด้านลูกค้า	Growth ของตลาดส่งออก	ปี 2543 - 2544
	- อาเซียน	ร้อยละ 8.2
	- สหภาพยุโรป	ร้อยละ 22.95
	- ญี่ปุ่น	ร้อยละ 12.51
	- สหรัฐอเมริกา	ร้อยละ 26.75
6. สถานการณ์ด้านลูกค้า	จำนวนร้านยาแผนปัจจุบันบรรจุเสร็จ	5,007 ร้านค้า
	ยาแผนปัจจุบัน	5,351 ร้านค้า
	ร้านยาแผนโบราณ	2,190 ร้านค้า
	ช่องทางกระจายสินค้าผ่านร้านค้า	ร้อยละ 45

	ดัชนี	ค่าอ้างอิง
	จำนวนประชากร	65 ล้านคน
	งบประมาณด้านสาธารณสุข	

Black Wall

	ดัชนี	ค่าอ้างอิง
1. กำไร	ROS	ร้อยละ 4.66 (จาก BOL)
	ROA	ร้อยละ 5.84 (จาก BOL)
	ROE	ร้อยละ 16.50 (จาก BOL)
	กำไรต่อพนักงาน (จากสำรวจ)	ร้อยละ 48,370.55 บาท
	การเติบโตของยอดขาย	ร้อยละ 55.5 เด็บโต
	อัตราส่วนกระแสเงินสดต่อยอดขาย	เฉลี่ยร้อยละ 0.08
2. ต้นทุน	ค่าแรงต่อต้นทุนรวม	ร้อยละ 10.94 ของกิจการ
	ค่าวัตถุดิบต่อต้นทุนรวม	ร้อยละ 58.68 ของกิจการ
	ค่าเสื่อมราคาต่อต้นทุนรวม	ร้อยละ 6.4 ของกิจการ
	ค่าพลังงานต่อต้นทุนรวม	ร้อยละ 6.4 ของกิจการ
	ค่า R&D ต่อต้นทุนรวม	ร้อยละ 3.64 ของกิจการ
	ค่าดอกเบี้ยต่อต้นทุนรวม	ร้อยละ 5.76 ของกิจการ
3. ประสิทธิภาพการบริหาร	อัตราทุนหมุนเวียนของสินทรัพย์	1.54 รอบ (จาก BOL)
	อัตรากาหมุนเวียนของสินค้า	8.67 รอบ (จาก BOL)
	ระยะเวลาการเก็บหนี้	67 วัน (จาก BOL)
	ระยะเวลาการชำระหนี้	31 วัน (จาก BOL)
	ระยะเวลาการถือสินค้า	50 วัน (จาก BOL)
	อัตราส่วนกระแสเงินสดต่อผู้ถือหุ้น	ร้อยละ 0.05 (จากสำรวจ)
4. ความเสี่ยง	อัตราส่วนทุนหมุนเวียน	5.02 เท่า (จาก BOL)
	อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว	2.63 เท่า (จาก BOL)
	อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน	2.26 เท่า (จาก BOL)
	อัตราส่วนความคุ้มครองดอกเบี้ย	7.91 เท่า (จาก BOL)
	อัตราส่วนการชำระหนี้ระยะยาว	2.02 (จากสำรวจ)
	ความเพียงพอของกระแสเงินสด	1.13 (จากสำรวจ)
5. ความก้าวหน้า	ร้อยละการพัฒนาลูกค้าใหม่	ร้อยละ 6.1
	ร้อยละการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่	ร้อยละ 48.3
	ร้อยละการพัฒนาเทคโนโลยี	ร้อยละ 19
	ร้อยละพัฒนากระบวนการผลิต	ร้อยละ 41.4
	ร้อยละพัฒนาบุคลากร	ร้อยละ 48.3

	ดัชนี	ค่าอ้างอิง
6. ความเป็นผู้นำ	ROS	ร้อยละ 5.76
	ROA	ร้อยละ 8.40
	ROE	ร้อยละ 30.10
	จำนวนผลิตภัณฑ์ใหม่ที่พัฒนา	ร้อยละ 48.3
	ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี	สูงขึ้นร้อยละ 57.4
	การรักษาลูกค้า	ร้อยละ 95.72

ดัชนีตามแนวคิด BSC

	ดัชนี	ค่าอ้างอิง
ด้านลูกค้า		
	การเติบโตของยอดขาย	เพิ่มขึ้นร้อยละ 55.5
	ความพึงพอใจของลูกค้า	เพิ่มขึ้นร้อยละ 38 ของกิจการที่ตอบ
	การร้องเรียนของลูกค้า	ร้อยละ 3.19
	ระยะเวลาการส่งสินค้า	5 วัน
	ร้อยละการรักษาลูกค้า	95.72
ด้านการเงิน	กำไร	
	- ROS	ร้อยละ 5.76
	- ROA	ร้อยละ 8.40
	- ROE	ร้อยละ 30.10
ด้านสภาพคล่อง	ยาแผนปัจจุบัน	
	อัตราส่วนทุนหมุนเวียน	2.03 เท่า
	อัตราส่วนทุนหมุนเวียนอย่างรวดเร็ว	1.46 เท่า
	ระยะเวลาเก็บหนี้	79 วัน
	ระยะเวลาชำระหนี้	38 วัน
	ระยะการถือสินค้า	26 วัน
	ยาแผนโบราณ	
	กำไร	
	ROS	ร้อยละ 2.96
	ROA	ร้อยละ 3.48
	ROE	ร้อยละ 5.34
	อัตราส่วนทุนหมุนเวียน	11.15 เท่า
	อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว	5.06 เท่า
	ระยะเวลาเก็บหนี้	30 วัน
	ระยะเวลาชำระหนี้	19 วัน
	ระยะเวลาถือสินค้า	58 วัน

	ดัชนี	ค่าอ้างอิง
ด้านประสิทธิภาพการ ขาย	คุณภาพสินค้า	เพิ่มขึ้น ร้อยละ 60.7
	คุณภาพบริการ	เพิ่มขึ้น ร้อยละ 50
	ประสิทธิภาพพนักงาน	สูงขึ้น ร้อยละ 59
	ระยะเวลาส่งสินค้า	5 วัน
ด้านการเรียนรู้และ การเติบโต	การจดสิทธิบัตรยา	ร้อยละ 83.3
	การขึ้นทะเบียนยา	ร้อยละ 42.6
	ได้ GMP	ร้อยละ 67.24
	ได้ ISO	ร้อยละ 24.14
	การพัฒนาเทคโนโลยี	ร้อยละ 19
	การพัฒนาบุคลากร	ร้อยละ 48.3

ข้อเสนอแนะ

ในการเพิ่มศักยภาพของอุตสาหกรรม ควรเพิ่มประสิทธิภาพของอุตสาหกรรม โดยการพัฒนาบุคลากร การปรับปรุงเครื่องจักรและเทคโนโลยี การปรับปรุงกระบวนการผลิต ด้านการตลาดพัฒนาตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ โดยเฉพาะยาแผนโบราณมีการส่งออกเพียง 134.3 ล้านบาท ด้านการเงินผู้ประกอบการมีกำไร 58 แห่งจากกิจการ 89 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 65 ด้านอุตสาหกรรมสนับสนุน ด้านการผลิตสารตัวยา ยังไม่เพียงพอควรมีการพัฒนา ความพร้อมด้านการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์

ข้อเสนอแนะด้านผู้ประกอบการต้องมีการประเมินศักยภาพเปรียบเทียบผลการดำเนินงาน ด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านลูกค้า ด้านประสิทธิภาพการบริหารงานภายใน ด้านการเงินและด้านการเรียนรู้และการเติบโตเพื่อเป็นค่าอ้างอิงในการพัฒนาศักยภาพทางธุรกิจให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	i
บทสรุปผู้บริหาร	ii
สารบัญ	x
สารบัญรูป	xii
บทที่ 1 บทนำ	1-1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย	1-1
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ	1-2
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	1-2
1.4 หน่วยงานที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์	1-2
1.5 ระเบียบวิธีวิจัย	1-2
บทที่ 2 ภาพรวมของอุตสาหกรรมยาและสภาวะการแข่งขัน	2-1
2.1 ประเภทของอุตสาหกรรมผลิตยา	2-1
2.2 มูลค่ายาแผนปัจจุบันและยาสมุนไพร	2-4
2.3 ภาพรวมของอุตสาหกรรมยาแผนปัจจุบัน	2-9
2.4 ภาพรวมของอุตสาหกรรมยาแผนโบราณและสมุนไพร	2-40
บทที่ 3 แนวคิดการสร้างดัชนีชี้วัดศักยภาพด้านการแข่งขัน	3-1
3.1 ความเชื่อมโยงระหว่างแผนแม่บทกับการสร้างดัชนีชี้วัด	3-1
3.2 แนวคิดการสร้างดัชนีชี้วัดและคำอ้างอิง	3-4
3.3 ดัชนีวัดศักยภาพของอุตสาหกรรมของประเทศไทยโดยรวม	3-13
3.4 การพัฒนาดัชนีชี้วัดศักยภาพการแข่งขันของรายอุตสาหกรรม	3-27
3.5 การพัฒนาตัวชี้วัดระดับธุรกิจ	3-37
บทที่ 4 ผลการศึกษาดัชนีชี้วัดศักยภาพทางอุตสาหกรรม	4-1
4.1 ศักยภาพของข้อมูลกิจการที่ตอบแบบสอบถาม	4-1
4.2 ข้อมูลด้านการผลิต	4-3
4.3 ข้อมูลด้านการตลาด	4-7

	หน้า
4.4 ศักยภาพขององค์กร	4-9
4.5 ผลการดำเนินงาน	4-10
4.6 ค่าดัชนีวัดศักยภาพรวมขององค์กร	4-16
4.7 ลักษณะการประเมินศักยภาพของกิจการ	4-20
บทที่ 5 การวิเคราะห์งบการเงินและอัตราส่วนทางการเงินของอุตสาหกรรมยา	5-1
5.1 แนวทางการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน	5-1
5.2 การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของกิจการยา	5-10
บทที่ 6 ดัชนีวัดศักยภาพของอุตสาหกรรมและธุรกิจและค่าอ้างอิง	6-1
6.1 ดัชนีวัดศักยภาพและค่าอ้างอิงระดับอุตสาหกรรม	6-1
6.2 ดัชนีวัดศักยภาพและค่าอ้างอิงระดับธุรกิจตามแนวคิด	6-4
6.3 ดัชนีวัดศักยภาพและค่าอ้างอิงตามแนวคิด BSC	6-25
บทที่ 7 บทสรุปและเสนอแนะ	7-1
7.1 บทสรุป	7-1
7.2 ข้อเสนอแนะ	7-8
ภาคผนวก	
ภาคผนวก 1 แบบสอบถาม	
ภาคผนวก 2 ผลการสัมภาษณ์ลึก	
ภาคผนวก 3 รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมและสัมมนา	

บรรณานุกรม

สารบัญตาราง

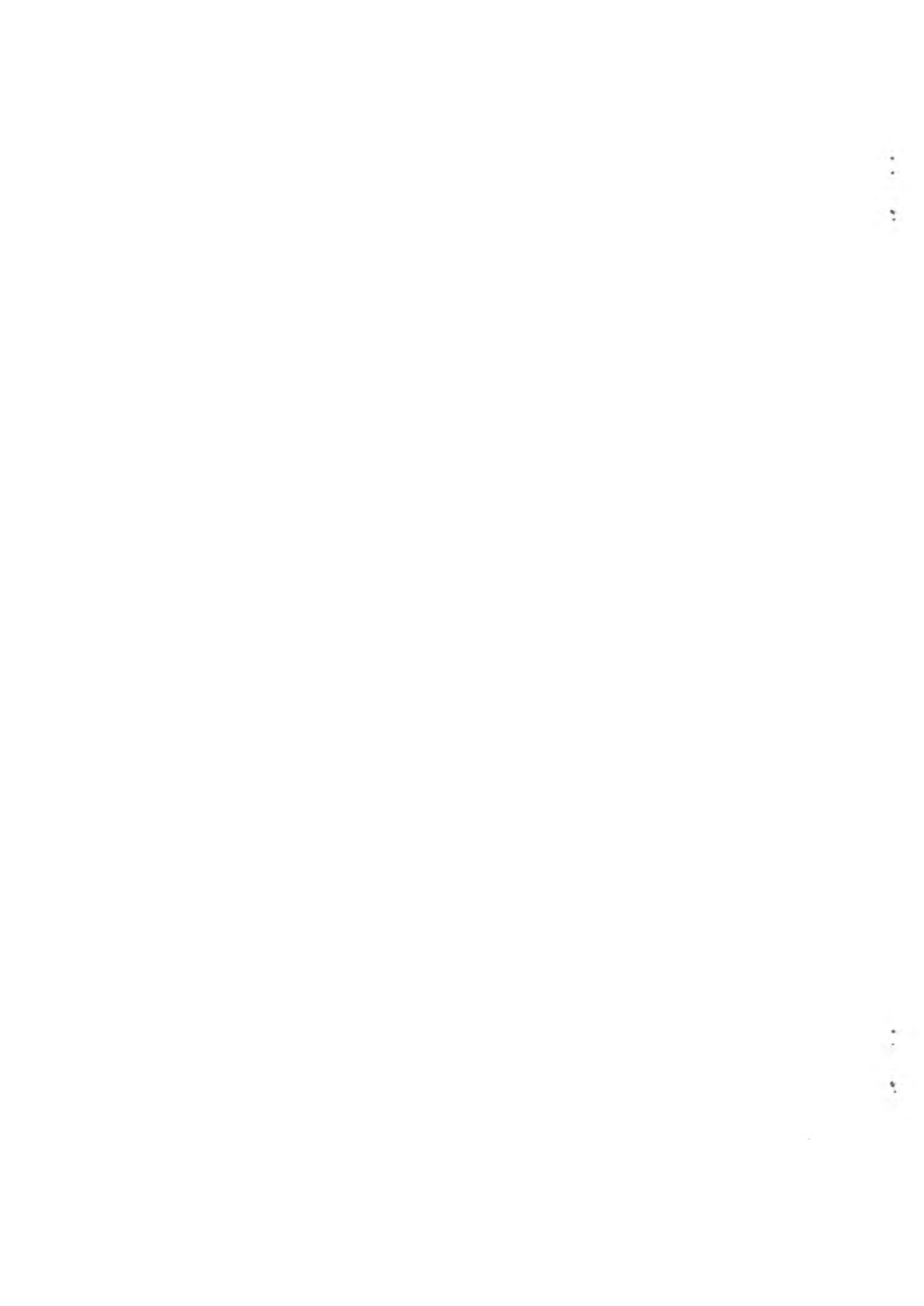
	หน้า
ตารางที่ 2.1	มูลค่า-ปริมาณการนำเข้า-ส่งออกของอุตสาหกรรมยา 2-1
ตารางที่ 2.2	จำนวนโรงงานผลิตยาแผนปัจจุบัน 2-2
ตารางที่ 2.3	จำนวนสถานที่ผลิตยาแผนโบราณ 2-3
ตารางที่ 2.4	มูลค่าการผลิตและนำเข้ายาแผนปัจจุบันและยาจากสมุนไพร ปี 2538-2543 2-4
ตารางที่ 2.5	มูลค่าการผลิตและนำเข้าแผนปัจจุบันสำหรับมนุษย์และสัตว์ ปี 2538-2543 2-5
ตารางที่ 2.6	มูลค่าการผลิตและนำเข้ายาสมุนไพร 2-6
ตารางที่ 2.7	ตลาดส่งออกเภสัชภัณฑ์ของไทย 2-6
ตารางที่ 2.8	ตลาดส่งออกเภสัชภัณฑ์ของไทย 10 อันดับแรก 2-7
ตารางที่ 2.9	ตลาดส่งออกสมุนไพรของไทย 2-7
ตารางที่ 2.10	ตลาดส่งออกสมุนไพรของไทย 5 อันดับแรก 2-8
ตารางที่ 2.11	แหล่งนำเข้ายารักษาโรคของไทย 2-8
ตารางที่ 2.12	แหล่งนำเข้ายารักษาโรคของไทย 10 อันดับแรก 2-9
ตารางที่ 2.13	การแบ่งกลุ่มยาตามการใช้ 2-12
ตารางที่ 2.14	จำนวนตำรับยา 2-20
ตารางที่ 2.15	จำนวนร้านขายยาในประเทศไทยในปี 2541 2-22
ตารางที่ 2.16	มูลค่าการผลิตและนำเข้ายาสำเร็จรูปตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540-2543 2-24
	ตามกลุ่มยาที่จัดแยกตามกายวิภาคศาสตร์
ตารางที่ 2.17	มูลค่ารวมการผลิตและนำเข้ายาสำเร็จรูปตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540-2543 2-26
ตารางที่ 2.18	กลุ่มยาแผนปัจจุบันที่มีการผลิตและนำเข้ามากที่สุด 5 อันดับแรก 2-27
ตารางที่ 2.19	แนวโน้มมูลค่าการผลิตภายในประเทศและมูลค่าการนำเข้ายา 2-27
	โดยรวมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537-2542
ตารางที่ 2.20	มูลค่าการนำเข้ายา 5 อันดับแรกของปี 2543-2544 2-28
ตารางที่ 2.21	สถิติจำนวนโรงงานผลิตยา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530-2544 2-31
ตารางที่ 2.22	สถิติจำนวนผู้ผลิตภาคเอกชนที่ได้มาตรฐานตาม GMP 2-32
ตารางที่ 2.23	จำนวนสถานที่ผลิตยาแผนโบราณ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533-2544 2-47
ตารางที่ 2.24	มูลค่าการส่งออกของสมุนไพรของไทย 2-49

	หน้า	
ตารางที่ 2.25	มูลค่าการส่งออกของสมุนไพรของไทย	2-50
ตารางที่ 2.26	ปริมาณและมูลค่าการส่งออกพืชสมุนไพรและเครื่องเทศที่สำคัญ ของประเทศไทย พ.ศ. 2539-2544	2-53
ตารางที่ 3.1	อันดับความสามารถการแข่งขันของประเทศ (The World Competitiveness Scoreboard)	3-7
ตารางที่ 3.2	การประเมินศักยภาพด้านเศรษฐกิจ (Economic Performance Factor) ของประเทศต่าง ๆ	3-9
ตารางที่ 3.3	การประเมินศักยภาพของภาครัฐ (Government Efficiency) ของประเทศ ต่าง ๆ	3-10
ตารางที่ 3.4	การประเมินศักยภาพของภาคธุรกิจ (Business Efficiency) ของประเทศต่าง ๆ	3-11
ตารางที่ 3.5	การประเมินศักยภาพด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure Factor) ของประเทศต่าง ๆ	3-12
ตารางที่ 3.6	Top 25 exporters of high-tech products, 1985 and 1998	3-15
ตารางที่ 3.7	Top 25 exporters of medium-tech products, 1985 and 1998	3-16
ตารางที่ 3.8	Top 25 exporters of low-tech products, 1985 and 1998	3-17
ตารางที่ 3.9	Top 25 exporters of resource-based products, 1985 and 1998	3-18
ตารางที่ 3.10	Ranking of economies by the competitive industrial performance index, 1985 and 1998	3-20
ตารางที่ 3.11	Ranking of economies by the competitive industrial performance index, by region or country group, 1985 and 1998	3-22
ตารางที่ 3.12	Leading and lagging exporters, 1998	3-24
ตารางที่ 3.13	ดัชนีชี้วัดด้าน Cost Management ในการประเมินสถานประกอบการ ของอุตสาหกรรมยา ปี 2541-2542	3-38
ตารางที่ 3.14	ดัชนีชี้วัดด้าน Financial Management ในการประเมินสถานประกอบการ ของอุตสาหกรรมยา ปี 2541-2542	3-39
ตารางที่ 3.15	ดัชนีชี้วัดด้าน Performance ในการประเมินสถานประกอบการของ อุตสาหกรรมยา ปี 2541-2542	3-40

ตารางที่ 4.1	ข้อมูลของกิจการ	4-2
ตารางที่ 4.2	ข้อมูลด้านการผลิต	4-5
ตารางที่ 4.3	ข้อมูลด้านการตลาด	4-8
ตารางที่ 4.4	ศักยภาพขององค์กร	4-9
ตารางที่ 4.5	ผลการดำเนินงาน	4-11
ตารางที่ 4.6	ค่าดัชนีวัดศักยภาพรวมขององค์กร	4-17
ตารางที่ 4.7	ค่าดัชนีวัดศักยภาพรวมขององค์กร (ต่อ)	4-18
ตารางที่ 5.1	ตารางแสดงจำนวนกิจการผลิตยาจำแนกตามประเภทยาประจำปี 2544	5-1
ตารางที่ 5.2	ตารางแสดงจำนวนกิจการผลิตยาจำแนกตามประเภทยาและขนาดการลงทุน ประจำปี 2544	5-2
ตารางที่ 5.3	ตารางแสดงผลกำไรขาดทุนของกิจการผลิตยาจำแนกตามประเภทยาและขนาดการลงทุนประจำปี 2544	5-10
ตารางที่ 5.4	อัตราส่วนโดยเฉลี่ยของกิจการยากแค้นปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติ (With loss)	5-12
ตารางที่ 5.5	อัตราส่วนโดยเฉลี่ยของกิจการยาแค้นปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติ ขนาดการลงทุนต่ำกว่า 50 ล้านบาท	5-15
ตารางที่ 5.6	อัตราส่วนโดยเฉลี่ยของกิจการยาแค้นปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติ ขนาดการลงทุน 51-200 ล้านบาท	5-17
ตารางที่ 5.7	อัตราส่วนโดยเฉลี่ยของกิจการยาแค้นปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติ ขนาดการลงทุน 201-500 ล้านบาท	5-19
ตารางที่ 5.8	อัตราส่วนโดยเฉลี่ยของกิจการยาแค้นปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติ ขนาดการลงทุน 501-1,000 ล้านบาท	5-21
ตารางที่ 5.9	อัตราส่วนโดยเฉลี่ยของกิจการยาแค้นปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติ ขนาดการลงทุน 1,000 ล้านบาทขึ้นไป	5-24
ตารางที่ 5.10	อัตราส่วนโดยเฉลี่ยของกิจการยาแค้นปัจจุบัน	5-26
ตารางที่ 5.11	อัตราส่วนโดยเฉลี่ยของกิจการยาแค้นปัจจุบัน (With loss) ขนาดการลงทุนต่ำกว่า 50 ล้านบาท	5-29

	หน้า
ตารางที่ 5.12 อัตราส่วนโดยเฉลี่ยของกิจการยาแผนปัจจุบัน (With loss) ขนาดการลงทุน 50-200 ล้านบาท	5-31
ตารางที่ 5.13 อัตราส่วนโดยเฉลี่ยของกิจการยาแผนปัจจุบัน (With loss) ขนาดการลงทุน 201-500 ล้านบาท	5-34
ตารางที่ 5.14 อัตราส่วนโดยเฉลี่ยของกิจการยาแผนปัจจุบัน (With loss) ขนาดการลงทุน 501-1,000 ล้านบาท	5-36
ตารางที่ 5.15 อัตราส่วนโดยเฉลี่ยของกิจการยาแผนปัจจุบัน (With loss) ขนาดการลงทุน 1,000 ล้านบาทขึ้นไป	5-39
ตารางที่ 5.16 อัตราส่วนโดยเฉลี่ยของกิจการยาแผนโบราณ	5-41
ตารางที่ 5.17 อัตราส่วนโดยเฉลี่ยของกิจการยาแผนโบราณ ขนาดการลงทุนต่ำกว่า 50 ล้านบาท	5-44
ตารางที่ 5.18 อัตราส่วนโดยเฉลี่ยของกิจการยาแผนโบราณ (With Loss) ขนาดการลงทุน 51-200 ล้านบาท	5-46
ตารางที่ 5.19 การจำแนกประเภทกิจการผลิตยาที่ไม่ได้มีผลการดำเนินงานขาดทุน ตามประเภทยา ลักษณะและขนาดการลงทุนประจำปี 2544	5-48
ตารางที่ 5.20 อัตราส่วนโดยเฉลี่ยของกิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติ (Without Loss)	5-50
ตารางที่ 5.21 Common Size-BS : กิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติ (Without Loss)	5-53
ตารางที่ 5.22 Common Size-PL : กิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติ (Without Loss)	5-55
ตารางที่ 5.23 ผลการวิเคราะห์อัตราส่วน-กิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติ (ไม่รวมผลขาดทุน : Without Loss)	5-56
ตารางที่ 5.24 อัตราส่วนโดยเฉลี่ยของกิจการยาแผนปัจจุบัน (Without Loss)	5-58
ตารางที่ 5.25 Common Size-BS : กิจการยาแผนปัจจุบัน (Without Loss)	5-61
ตารางที่ 5.26 Common Size-PL : กิจการยาแผนปัจจุบัน (Without Loss)	5-62
ตารางที่ 5.27 ผลการวิเคราะห์อัตราส่วน-กิจการยาแผนปัจจุบัน (Without Loss)	5-63
ตารางที่ 5.28 อัตราส่วนโดยเฉลี่ยของกิจการยาแผนปัจจุบัน (Without Loss)	5-65
ตารางที่ 5.29 Common Size-BS : กิจการยาแผนโบราณ (Without Loss)	5-67

	หน้า
ตารางที่ 5.30 Common Size-PL : กิจการยาแผนโบราณ (Without Loss)	5-68
ตารางที่ 5.31 ผลการวิเคราะห์อัตราส่วน-กิจการยาแผนโบราณ (Without Loss)	5-69
ตารางที่ 5.32 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลการดำเนินงานของกิจการยาที่ได้รับผลกำไร ทุกขนาดการลงทุน ประจำปี 2544	5-70

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ตลาดผลิตภัณฑ์ยาในประเทศไทยประกอบไปด้วยผู้ประกอบการ 3 ประเภทได้แก่

1. กลุ่มเอกชนผู้ผลิตยาในประเทศ
2. กลุ่มผู้นำเข้ายาจากต่างประเทศ
3. หน่วยงานของรัฐบาล (องค์การเภสัชกรรมและโรงงานเภสัชกรรมทหาร)

โดยกลุ่มเอกชนผู้ผลิตยาในประเทศมีข้อจำกัดที่ถูกบีบคั้นทั้งจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกปัจจัยภายใน อาทิ ความไม่เป็นธรรมในการแข่งขันของผลิตภัณฑ์ยาในประเทศไทย อันเนื่องมาจากการผูกขาดการค้าผลิตภัณฑ์ยาของหน่วยงานรัฐบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 ในส่วนของการจัดซื้อยา ข้อ 61¹ ซึ่งส่งผลให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมยาต้องสูญเสียส่วนแบ่งตลาดอย่างถาวรโดยที่ไม่สามารถดำเนินการต่อสู้และแข่งขันใดๆ ได้ ปัจจัยภายนอก อาทิ การกีดกันทางการค้าที่มีโชภษาษีของกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว อันได้แก่ การที่กลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วบังคับใช้หลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิตยา (GMP) ซึ่งมีมาตรฐานและการควบคุมการผลิตที่สูงจนผู้ประกอบการไทยไม่สามารถปฏิบัติตามได้ ซึ่งหากผู้ประกอบการไทยยอมปรับปรุงโรงงานผลิตเพื่อให้ได้มาตรฐานดังกล่าว ผู้ประกอบการไทยก็จะสูญเสียศักยภาพการแข่งขันทางด้านราคาทันที²

จากประเด็นปัญหาข้างต้นผนวกกับอุปสรรคต่างๆ ได้ก่อให้เกิดผลกระทบในเชิงลบอย่างรุนแรงต่อการพัฒนา เติบโต และการดำรงอยู่ของอุตสาหกรรมการผลิตยาของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผู้ประกอบการที่มีขนาดกลางและขนาดย่อมซึ่งมีเงินทุนและปัจจัยอันจำกัด การแก้ไขปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องมีการกำหนดยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนรองรับการดำเนินการอย่างมีแบบแผนและเป็นขั้นเป็นตอน ซึ่งการจัดทำดัชนีชี้วัดที่เชื่อมโยงกับแผนแม่บทอุตสาหกรรมยาจะ

¹ "การซื้อยา และเวชภัณฑ์ที่มีโชษา เช่น ผ้าก๊อศ สำลี หลอดฉีดยา เข็มฉีดยา เข็มกร วัสดุทันตกรรม พิล์มเอกซเรย์ และเภสัชเคมีภัณฑ์ ซึ่งองค์การเภสัชกรรมได้ผลิตออกจำหน่ายแล้วให้จัดซื้อจากองค์การเภสัชกรรม นอกจากส่วนราชการในสังกัดกระทรวงกลาโหม ให้จัดซื้อจากโรงงานเภสัชกรรมทหาร ส่วนกรมตำรวจจะซื้อจากองค์การเภสัชกรรม หรือ โรงงานเภสัชกรรมทหารก็ได้ โดยให้ดำเนินการด้วยวิธีกรณีพิเศษ แต่ทั้งนี้ ราคาขายที่องค์การเภสัชกรรม หรือ โรงงานเภสัชกรรมทหารจำหน่ายต้องไม่สูงกว่าราคากลางของยาชื่อสามัญเดียวกัน ที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดเกินร้อยละ 3 "

² รวบรวมข้อมูลจากการสอบถามความคิดเห็นของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมยาที่เป็นสมาชิกของสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งในการแก้ไขปัญหาและส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมยาของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมไทย

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อประเมินศักยภาพของอุตสาหกรรมยาแผนปัจจุบันและแผนโบราณ
2. เพื่อพัฒนาดัชนีชี้วัดศักยภาพของอุตสาหกรรมยาระดับอุตสาหกรรมและระดับธุรกิจ
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของอุตสาหกรรม

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถใช้ดัชนีชี้วัดและค่าอ้างอิงเป็นพื้นฐานและแนวทางในการยกระดับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมยาของไทยให้มีสมรรถนะและศักยภาพเพียงพอต่อการแข่งขันทั้งในระดับประเทศและระดับสากล
2. เสนอแนวทางที่สามารถพัฒนาผู้ประกอบการอุตสาหกรรมยาขนาดกลางและขนาดย่อมไทยในการเพิ่มศักยภาพภายใต้กระแสการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศ และลดความจากการแข่งขัน

1.4 หน่วยงานที่จะนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. สภาอุตสาหกรรมสามารถกำหนดแนวทางการดำเนินการของกลุ่มอุตสาหกรรมยา สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
2. สมาคมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องโดยจะมีการนำเสนอดัชนีชี้วัดอุตสาหกรรมยาต่อสมาคมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
3. ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมยาขนาดกลางและขนาดย่อม โดยการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ดัชนีชี้วัดอุตสาหกรรมยาแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมที่เป็นสมาชิกของสภาอุตสาหกรรมฯ สมาชิกของสมาคมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และผู้ประกอบการอุตสาหกรรมยาที่ไม่สังกัดกลุ่มหรือสมาคมใดๆ

1.5 ระเบียบวิธีวิจัย

1. ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิเกี่ยวกับการส่งออก/การนำเข้าผลิตภัณฑ์ยา และข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน อาทิ กรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์ กลุ่มอุตสาหกรรมยา สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นต้น

บทที่ 2

ภาพรวมของอุตสาหกรรมยาและสภาวะการแข่งขัน

อุตสาหกรรมยาเป็นอุตสาหกรรมที่จำเป็นและมีความสำคัญยิ่งต่อชีวิตของมนุษย์ ทุกประเทศต่างก็ให้ความสำคัญแก่อุตสาหกรรมนี้เป็นอย่างมาก เนื่องจากชีวิตและสุขภาพของประชาชนเป็นสิ่งที่แสดงความเจริญทางด้านสาธารณสุขของประเทศนั้นๆ และเป็นอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมของประชาชน สำหรับอุตสาหกรรมยาในประเทศไทยพบว่า ประเทศไทยมีการผลิตภายในประเทศส่วนหนึ่ง และนำเข้าจากต่างประเทศอีกส่วนหนึ่ง สำหรับมูลค่ายาปัจจุบันประมาณร้อยละ 67 (ยุพดี จาวรุ่งฤทธิ์ 2541 การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมยาในประเทศไทย) เป็นมูลค่าของยาที่ผลิตในประเทศ

ตารางที่ 2.1 มูลค่า-ปริมาณการนำเข้า-ส่งออกของอุตสาหกรรมยา

ปี	การนำเข้า (1)		การส่งออก (2)		ดุลการค้า (3) = (2) - (1)	
	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)
2540	12,257,635	11,316,127,395	11,090,277	2,320,853,755	-1,167,358	-1,189,241,016
2541	7,995,725	9,461,192,471	10,278,967	2,782,295,485	-2,283,242	-6,678,896,986
2542	11,623,953	12,062,327,092	11,281,601	3,014,072,381	-342,352	-9,048,255,516
2543	14,639,538	12,637,370,092	27,664,461	3,661,373,492	-13,024,923	-8,975,996,600
2544	16,111,833	16,854,410,177	15,225,582	4,240,046,938	-886,251	-12,614,363,239

ที่มา : กรมศุลกากร

ถึงแม้จะมีการผลิตยาภายในประเทศทั้งยาแผนปัจจุบันและยาจากสมุนไพร แต่ยังคงมีการนำเข้าในปริมาณที่มาก และมีการส่งยาออกไปจำหน่ายต่างประเทศ อย่างไรก็ตามไทยเสียเปรียบดุลการค้าทางด้านอุตสาหกรรมยามาโดยตลอด

2.1 ประเภทของอุตสาหกรรมผลิตยา

อุตสาหกรรมผลิตยาของประเทศไทยแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. อุตสาหกรรมยาแผนปัจจุบัน
2. อุตสาหกรรมยาสมุนไพร

2.1.1 อุตสาหกรรมยาแผนปัจจุบัน

เป็นการพัฒนาสูตรตำรับ (product development) เป็นหลัก โดยการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศมาพัฒนาตำรับโดยบรรจุเป็นยาสำเร็จรูปในรูปแบบต่างๆ กัน เช่น ยาเม็ด ยาน้ำ ยาแคปซูล ยาฉีด เป็นต้น

ปัจจุบัน (ปี พ.ศ.2545) ประเทศไทยมีโรงงานผลิตยาแผนปัจจุบันอยู่ 174 แห่ง ประกอบด้วย ผู้ผลิตยาในภาคเอกชนและผู้ผลิตยาในภาครัฐ โดยของภาครัฐได้แก่ องค์การเภสัชกรรมและบริษัทในเครือ โรงงานเภสัชกรรมทหาร และยังมีการผลิตยาภายในโรงพยาบาลต่างๆ ที่อยู่ในสังกัดของกระทรวงสาธารณสุข ส่วนผู้ผลิตยาแผนปัจจุบันในภาคเอกชน ส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ก และส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 2.2 จำนวนโรงงานผลิตยาแผนปัจจุบัน

ปี	เขตกรุงเทพมหานคร		ส่วนภูมิภาค		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
2535	133	76.1	45	23.9	188
2536	134	74.6	47	25.4	182
2537	133	73.5	48	26.5	181
2538	131	71.6	52	28.4	183
2539	126	72	49	28	175
2540	125	71.4	50	28.6	175
2541	125	71	51	29	176
2542	125	70.2	53	29.8	178
2543	120	69	54	31	174
2544	117	68	55	32	172
2545	118	68	56	32	174

ที่มา : กรมควบคุมยา

โรงงานผลิตยาแผนปัจจุบันที่มีขนาดใหญ่ที่มีประมาณร้อยละ 15 ส่วนอีกร้อยละ 85 เป็นโรงงานขนาดกลางและเล็ก (ข้อมูลกองควบคุมยา กระทรวงสาธารณสุข ปี 2536) และเป็น

โรงงานของบริษัทต่างประเทศหรือบริษัทร่วมทุนประมาณ 24-26 โรงงาน (ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข)

2.1.2 อุตสาหกรรมยาสมุนไพรไทย หรือยาแผนโบราณ

อุตสาหกรรมยาสมุนไพรของไทยมีมาแต่โบราณ และส่วนใหญ่มักเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน โดยตำรายาจะประกอบด้วยตัวยาสมุนไพรหลายๆ ชนิด การผลิตมีขั้นตอนในการผลิตที่ไม่ซับซ้อนเหมือนยาแผนปัจจุบัน โดยส่วนใหญ่ในสมัยก่อนมักทำในรูปยาผง ยาดอง ยาลูกกลอน ขี้ผึ้ง เป็นต้น

ตารางที่ 2.3 จำนวนสถานที่ผลิตยาแผนโบราณ

ปี	เขตกรุงเทพมหานคร		ส่วนภูมิภาค		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
2535	379	65.01	204	34.99	583
2536	389	59.94	260	40.06	649
2537	371	57.25	277	42.75	648
2538	375	57.25	280	42.75	655
2539	396	62.26	240	37.74	636
2540	405	65.75	211	34.25	616
2541	390	62.30	236	37.70	626
2542	404	64.23	225	35.77	629
2543	451	62.29	273	37.71	724
2544	285	39.36	439	60.64	724
2545	283	32.16	597	67.84	880

ที่มา : กองควบคุมยา

สำหรับโรงงานผลิตยาสมุนไพรหรือยาแผนโบราณในปี 2545 พบว่ามีถึง 880 แห่ง โดยส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในต่างจังหวัด

เมื่อศึกษาจำนวนโรงงานผลิตยาแผนปัจจุบันพบว่า ตั้งแต่ปี 2535-2545 จำนวนโรงงานมีแนวโน้มลดลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตกรุงเทพมหานคร และจำนวนโรงงานค่อนข้างคงที่นับจากปี 2540 เป็นต้นมา คือ มีประมาณ 174 แห่ง (ตารางที่ 2.2) เนื่องจากการผลิตยาแผนปัจจุบันต้องใช้เงินลงทุนสูง ในขณะที่โรงงานผลิตยาแผนโบราณจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดย

เฉพาะนับจากปี 2542 เป็นต้นมา ในปี 2542 มีสถานที่ประกอบการผลิตยาแผนโบราณ 629 แห่ง ในปี 2545 กลายเป็น 880 (ตารางที่ 3) แห่ง หรือ เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 40 โดยส่วนใหญ่เป็นโรงงานขนาดเล็กหรือผลิตกันในครัวเรือน

2.2 มูลค่ายาแผนปัจจุบันและยาสมุนไพร

เมื่อศึกษามูลค่าการผลิตและการนำเข้าทั้งยาแผนปัจจุบันและยาจากสมุนไพร พบว่า มีมูลค่าเพิ่มขึ้นมาตลอด โดยปี 2540 มีมูลค่า 34,473.2 ล้านบาท และในปี 2543 เพิ่มเป็น 41,647.3 ล้านบาท แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้จะมีจำนวนโรงงานผู้ผลิตยาจากสมุนไพรเป็นจำนวนมาก คือประมาณ 5 เท่าของจำนวนโรงงานยาแผนปัจจุบัน แต่มูลค่าของยาแผนปัจจุบันสูงกว่าของยาสมุนไพรมาก โดยมูลค่าของยาสมุนไพรเป็นเพียงประมาณร้อยละ 2 จากมูลค่ารวม (ตารางที่ 2.4)

ตารางที่ 2.4 มูลค่าการผลิตและนำเข้ายาแผนปัจจุบันและยาจากสมุนไพร ปี 2538-2543

หน่วย : ล้านบาท

ปี	ยาแผนปัจจุบัน	ยาจากสมุนไพร	มูลค่ารวม	% ของมูลค่ายาสมุนไพร เทียบกับมูลค่ารวม
2538	27052.28	442.11	27494.39	1.63
2539	31018.45	459.4	31477.85	1.48
2540	34007	466.2	34473.2	1.37
2541	34342	465.1	34807.1	1.35
2542	36439.86	664.35	37104.21	1.79
2543	40896.04	801.26	41697.3	1.95

ที่มา : กองควบคุมยา

อย่างไรก็ตามถึงแม้มูลค่าจากยาสมุนไพรจะเป็นสัดส่วนที่น้อย เมื่อเทียบกับมูลค่าของยาแผนปัจจุบัน แต่การผลิตยาแผนปัจจุบันของไทยเป็นอุตสาหกรรมชั้นปลาย นั่นคือ ต้องนำเข้าวัตถุดิบทางยาจากต่างประเทศมาประมาณร้อยละ 95³ เพื่อนำมาผสมตำรับ (formulation) ให้เป็นยาสำเร็จรูป ส่วนการผลิตวัตถุดิบที่เป็นตัวยาคัญมีในสัดส่วนที่ต่ำมาก โดยใน

³ โครงการจัดทำแผนแม่บทอุตสาหกรรมรายสาขา (สาขายา) สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

ปัจจุบันประเทศไทยสามารถผลิตวัตถุดิบที่เป็นตัวยาของยาแผนปัจจุบันได้เพียงร้อยละ 5⁴ ของความต้องการทั้งหมดของประเทศ ในขณะที่ในอุตสาหกรรมยาจากสมุนไพรจะใช้วัตถุดิบภายในประเทศเป็นส่วนใหญ่ ในปัจจุบันกว่าร้อยละ 80 ของผู้ผลิตยาสมุนไพรทำการผลิตอย่างครบวงจร ทั้งนี้เพราะมีวัตถุดิบสมุนไพรมากเพียงพอสำหรับการผลิต ซึ่งอาจจะนำสมุนไพรมาใช้โดยตรง หรือนำมาสกัดหยาบ หรือทำการสังเคราะห์ออกมาเป็นสารบริสุทธิ์ โดยใช้เทคโนโลยีไม่สูง ไม่ซับซ้อน ดังนั้นในระยะยาว ประเทศไทยน่าจะสามารถพัฒนาเทคโนโลยีด้านการผลิตวัตถุดิบจากสมุนไพรมากขึ้น โดยการส่งเสริมด้านการวิจัยพร้อมๆ กับด้านการตลาด

ตารางที่ 2.5 มูลค่าการผลิตและนำเข้ายาแผนปัจจุบันสำหรับมนุษย์และสัตว์ ปี 2538-2543

หน่วย : ล้านบาท

ปี	การผลิตยาแผนปัจจุบัน			การนำเข้ายาแผนปัจจุบัน			รวมทั้งสิ้น
	สำหรับมนุษย์	สำหรับสัตว์	รวม	สำหรับมนุษย์	สำหรับสัตว์	รวม	
2538	15,820.00	461.74	16,281.74	9,101.6	1,487.20	10,588.80	26,870.54
2539	18,174.40	527.82	18,702.22	10,097.1	1,694.21	11,791.31	30,493.53
2540	19,591.55	650.00	20,241.55	14,894.8	1,881.00	16,775.80	37,017.35
2541	20,012.00	662.00	20,674.00	11,676.0	1,992.00	13,668.00	34,342.00
2542	19,033.94	686.72	19,720.65	14,232.33	2,486.88	16,719.21	36,439.86
2543	20,995.93	682.52	21,678.44	16,700.34	2,517.25	19,217.59	40,896.04

ที่มา : กองควบคุมยา

สำหรับการผลิตและการนำเข้ายาแผนปัจจุบันทั้งของมนุษย์และสัตว์ พบว่า ไทยผลิตได้มากกว่าการนำเข้า แต่อาจกล่าวได้ว่า ในสัดส่วนใกล้เคียงกันในปี 2543 การนำเข้าประมาณร้อยละ 47 ของมูลค่ารวม (ตารางที่ 2.5) โดยส่วนใหญ่เป็นการนำเข้ายาสำเร็จรูปสำหรับมนุษย์ซึ่งนับจากปี 2542 เป็นต้นมา การนำเข้ายาแผนปัจจุบันสำหรับมนุษย์เพิ่มมากขึ้นทุกปี ในขณะที่การนำเข้ายาแผนปัจจุบันสำหรับสัตว์เพิ่มขึ้นมาโดยตลอดเช่นกัน โดยเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 11.4

⁴ โครงการศึกษาศักยภาพขีดความสามารถในการแข่งขันและแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตสารวัตถุดิบตัวยาของประเทศ สถาบันทรัพย์สินทางปัญญาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมษายน 2543.

ตารางที่ 2.6 มูลค่าการผลิตและนำเข้ายาสมุนไพร

หน่วย : ล้านบาท

ปี	การผลิต		การนำเข้า	
	สำหรับมนุษย์	สำหรับสัตว์	สำหรับมนุษย์	สำหรับสัตว์
2538	303.55	0.93	137.63	-
2539	318.21	1.08	139.63	-
2540	251.81	0.39	177.42	-
2541	485	0.73	100.26	-
2542	548.27	2.07	114.02	-

ที่มา : กองควบคุมยา สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

สำหรับยาสมุนไพรสำหรับมนุษย์ ส่วนใหญ่เป็นการผลิตภายในประเทศกว่าร้อยละ 82 นำเข้าเพียงร้อยละ 18 และมูลค่าการผลิตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี 2541 มีมูลค่า 485 ล้านบาท เพิ่มจากปี 2540 ถึงร้อยละกว่า 90 (ตารางที่ 2.6) ในทำนองเดียวกัน มีการผลิตยาสมุนไพรสำหรับสัตว์มากขึ้นโดยเฉพาะปี 2542 เพิ่มเป็น 2.07 ล้านบาท หรือเพิ่มร้อยละ 64.73 จากปี 2541

2.2.1 การส่งออกผลิตภัณฑ์ยาของไทย

ตารางที่ 2.7 ตลาดส่งออกเภสัชภัณฑ์ของไทย

อันดับ	ภูมิภาค	มูลค่า : ล้านบาท					อัตราการขยายตัว : ร้อยละ			
		2540	2541	2542	2543	2544	2541	2542	2543	2544
1	โลก	2,337.70	2,812.60	3,052.00	3,744.50	4,338.80	20.7	8.17	22.69	15.87
2	อาเซียน	1,589.20	1,832.50	2,002.70	2,414.90	2,613.00	15.31	9.29	20.58	8.2
3	สหภาพยุโรป	74.5	97.6	177.6	424.1	521.4	30.94	81.95	138.82	22.95
4	ญี่ปุ่น	30.9	52.5	56.3	75.6	85.1	70.03	7.22	34.43	12.51
5	สหรัฐอเมริกา	25.4	30.2	68.7	76.9	97.6	19.28	127.3	11.93	26.78

ที่มา : สำนักบริหารสารสนเทศการพาณิชย์ โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

มูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์ยาของไทย มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นมาตลอด ในปี 2544 ไทยส่งยาออกไปจำหน่ายในตลาดโลกรวม 4,338.8 ล้านบาท (ตารางที่ 2.7) โดยเพิ่มขึ้นจากปี 2543 ร้อยละ 15.87 โดยส่วนใหญ่ส่งไปจำหน่ายในประเทศต่างๆ ในอาเซียน โดยในปี 2544

ส่งออกไปยัง อาเซียน 2,613 ล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ 60.2 รองลงมาเป็นตลาดสหภาพยุโรป ญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกาตามลำดับ

ตารางที่ 2.8 ตลาดส่งออกเกษตรภัณฑ์ของไทย 10 อันดับแรก

อันดับ	รายการ	มูลค่า : ล้านบาท					อัตราการขยายตัว : ร้อยละ				
		2540	2541	2542	2543	2544	2541	2542	2543	2544	
1	เวียดนาม	300.4	504.7	510.9	714.4	643.9	68.0	1.22	39.8	-9.9	
2	พม่า	246	274.9	387.6	515.1	511.7	11.8	40.9	32.9	-0.7	
3	กัมพูชา	272.6	296.2	352	350.2	445.6	8.7	18.8	-0.5	27.3	
4	เบลเยียม	1.7	0.9	60.3	289.9	351.4	-48.2	6,787.6	381.0	21.2	
5	มาเลเซีย	260.9	218.4	250.5	267.1	301.1	-16.3	14.6	6.6	12.8	
6	ฟิลิปปินส์	128.2	187.2	136.3	183.4	299.4	45.9	-27.0	34.3	63.2	
7	สิงคโปร์	214.9	207	212.4	190.6	217.6	-3.7	2.6	-10.3	14.2	
8	ฮ่องกง	137.3	179.9	172.1	136.3	195.8	31.0	-4.3	-20.8	43.7	
9	ออสเตรเลีย	105.6	149	138.6	130.3	169.5	41.2	-7	-5.9	30.0	
10	ลาว	142.3	111.7	89.1	158.6	141	-21.5	-20.3	78.0	-11.1	

ที่มา : สำนักบริหารสารสนเทศการพาณิชย์ โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

ในปี 2544 ไทยได้ส่งออกผลิตภัณฑ์ไปประเทศเวียดนามมากเป็นอันดับ 1 (ตารางที่ 2.8) โดยมี 643.9 ล้านบาท รองลงมาเป็นพม่า กัมพูชา ตามลำดับ สำหรับประเทศที่น่าสนใจคือ เบลเยียม เดิมในปี 2540 ไทยส่งยาออกไปเบลเยียมเพียง 1.7 ล้านบาท ในขณะที่ปี 2543 ส่งไปเบลเยียม 289.9 ล้านบาท แต่ในปี 2544 ส่งออกไปเบลเยียมถึง 351.4 ล้านบาท หรือเพิ่มจากปี 2543 ถึงร้อยละ 21.19 และ ประเทศฟิลิปปินส์ก็เป็นประเทศลูกค้าที่สำคัญของไทยเช่นกัน โดยปี 2544 มีมูลค่า 299.4 ล้านบาท หรือมีอัตราเพิ่มจากปี 2543 ร้อยละ 63.24

ตารางที่ 2.9 ตลาดส่งออกสมุนไพรของไทย

	รายการ	มูลค่า : ล้านบาท					อัตราการขยายตัว : ร้อยละ				
		2540	2541	2542	2543	2544	2541	2542	2543	2544	
1	โลก	114.8	208.3	153	126.5	134.3	-81.46	-26.56	-17.3	6.18	
2	อาเซียน	2.3	1.6	1.8	1	2.7	-33.03	16.56	-44.42	163.67	
3	สหภาพยุโรป	22.7	40.5	35.5	30.1	15.8	77.92	-12.21	-15.21	-47.45	
4	ญี่ปุ่น	11.4	13.1	18.4	25.9	30.1	14.73	40.85	40.64	16.23	
5	สหรัฐอเมริกา	29.9	26.6	38.8	36.6	42.7	-10.9	45.89	-5.81	16.76	

ที่มา : สำนักบริหารสารสนเทศการพาณิชย์ โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

สำหรับการส่งออกยาสมุนไพรของไทย ในปี 2544 ส่งออก 134.3 ล้านบาท (ตารางที่ 2.9) เพิ่มจากปี 2543 ร้อยละ 6.18 โดยส่วนใหญ่ส่งสมุนไพรไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา ปี 2544 ส่งสมุนไพรไปสหรัฐอเมริกา 42.7 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 31.8 ของมูลค่าส่งออกสมุนไพรทั้งหมด (ตารางที่ 2.10) รองลงมาเป็นผู้ญี่ปุ่น 30.1 ล้านบาท ปากีสถานและเยอรมัน ตามลำดับ

ตารางที่ 2.10 ตลาดส่งออกสมุนไพรของไทย 5 อันดับแรก

อันดับ	รายการ	มูลค่า : ล้านบาท					อัตราการขยายตัว : ร้อยละ			
		2540	2541	2542	2543	2544	2541	2542	2543	2544
1	สหรัฐอเมริกา	29.9	26.6	38.8	36.6	42.7	-10.9	45.89	-5.81	16.76
2	ญี่ปุ่น	11.4	13.1	18.4	25.9	30.1	14.73	40.85	40.64	16.23
3	ปากีสถาน	24.7	31.6	16.5	14.4	14.9	27.86	-47.92	-12.64	3.66
4	เยอรมนี	21.4	31	31.4	23.6	14.3	45.33	1.01	-24.72	-39.44
5	ฮ่องกง	18.5	27.6	19.2	12.8	14	49.45	-30.59	-33.24	9.35

ที่มา: สำนักบริหารสารสนเทศการพาณิชย์ โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

2.2.2 การนำเข้าผลิตภัณฑ์ยาของไทย

ตารางที่ 2.11 แหล่งนำเข้ายารักษาโรคของไทย

อันดับ	รายการ	มูลค่า : ล้านบาท					อัตราการขยายตัว : ร้อยละ			
		2540	2541	2542	2543	2544	2541	2542	2543	2544
1	โลก	8,580.5	6,938.1	9,585.3	10,758.7	13,189.0	-19.14	38.15	12.24	22.59
2	อาเซียน	239.5	203.5	253.3	445.1	447.4	-15.03	24.45	75.71	0.51
3	สหภาพยุโรป	4,416.9	3,575.9	4,991.9	5,522.5	7,045.0	-19.04	39.6	10.63	27.57
4	ญี่ปุ่น	342.1	251.5	362.8	403.4	555.2	-26.49	44.23	11.2	37.64
5	สหรัฐอเมริกา	1,054.7	1,202.8	1,428.3	1,689.3	1,943.2	14.04	18.75	18.27	15.03

ที่มา: สำนักบริหารสารสนเทศการพาณิชย์ โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

ตารางที่ 2.12 แหล่งนำเข้ายารักษาโรคของไทย 10 อันดับแรก

อันดับ	รายการ	มูลค่า : ล้านบาท					อัตราการขยายตัว : ร้อยละ			
		2540	2541	2542	2543	2544	2541	2542	2543	2544
1	เยอรมนี	1,154.20	1,108.50	1,362.30	1,538.20	2,051.90	-3.96	22.89	12.92	33.39
2	สหรัฐอเมริกา	1,054.70	1,202.80	1,428.30	1,689.30	1,943.20	14.04	18.75	18.27	15.03
3	สหราชอาณาจักร	991.8	816.8	1,293.20	1,278.70	1,505.90	-17.64	58.32	-1.12	17.77
4	ออสเตรเลีย	520.1	368.5	669.1	725.8	1,014.50	-29.16	81.6	8.48	39.76
5	สวิตเซอร์แลนด์	1,265.90	745	1,028.20	928.4	875.3	-41.15	38.01	-9.7	-5.71
6	ฝรั่งเศส	674	513.7	649.4	731.9	804.8	-23.78	26.41	12.7	9.96
7	เบลเยียม	504	328.3	474.2	533	659.2	-34.86	44.46	12.38	23.69
8	อิตาลี	292.3	174.7	343	397.5	634.3	-40.25	96.4	15.86	59.59
9	ญี่ปุ่น	342.1	251.5	362.8	403.4	555.2	-26.49	44.23	11.2	37.64
10	สวีเดน	281.2	177.2	263.6	328.2	402.8	-36.98	48.76	24.49	22.75

ที่มา: สำนักบริหารสารสนเทศการพาณิชย์ โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

นับจากปี 2542 เป็นต้นมา ไทยนำเข้ายารักษาโรคมามากขึ้น ในปี 2544 นำเข้า 13,189 ล้านบาท เพิ่มจากปี 2513 ร้อยละ 22.59 (ตารางที่ 2.11) โดยส่วนใหญ่นำเข้าจากสหภาพยุโรป ในปี 2544 นำยารักษาโรคเข้าจากสหภาพยุโรป 7,045 ล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ 53.4 รองลงมาเป็นสหรัฐอเมริกา 1,943.2 ล้านบาทหรือร้อยละ 14.7 สำหรับประเทศในสหภาพยุโรปที่ไทยนำเข้ายามากที่สุดคือ ประเทศเยอรมัน ในปี 2544 นำเข้าจากเยอรมัน 2,051.9 ล้านบาทหรือร้อยละ 29 ของมูลค่านำเข้าจากสหภาพยุโรปทั้งหมด (ตารางที่ 2.12) รองลงมาคือสหราชอาณาจักร(ประเทศอังกฤษ) เพิ่มขึ้นจากปี 2543 ร้อยละ 39.76 ส่วนในทวีปอื่น ก็มีประเทศออสเตรเลียที่นำเข้ายา เป็นอันดับสี่ในปี 2544 โดยมีมูลค่ารวม 1,014.50 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 7 ของมูลค่านำเข้ารวม

2.3 ภาพรวมของอุตสาหกรรมยาแผนปัจจุบัน

ยาเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ที่สำคัญสำหรับการบำบัด บรรเทา รักษาหรือป้องกันโรคของมนุษย์ ปัจจุบันมนุษย์คำนึงถึงเรื่องสุขภาพมากขึ้นทำให้เกิดความต้องการยาทุกประเภททั้งในปัจจุบันและอนาคต เป็นการเพิ่มโอกาสในการขยายตัวของอุตสาหกรรมยาของประเทศไทย ทั้ง

นี้เพื่อทดแทนการนำเข้ายาจากต่างประเทศ กล่าวได้ว่าอุตสาหกรรมยาเป็นอุตสาหกรรมที่มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว

เนื่องจากอุตสาหกรรมยาสามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภทคือ อุตสาหกรรมยาแผนปัจจุบันและอุตสาหกรรมยาแผนโบราณ เมื่อเปรียบเทียบอุตสาหกรรมยาทั้ง 2 ประเภทนี้จะปรากฏว่าอุตสาหกรรมยาแผนปัจจุบันเป็นการผลิตด้วยยาสำเร็จรูปโดยใช้สารวัตถุดิบตัวยาคือเป็นองค์ประกอบ และสารวัตถุดิบตัวยาคือส่วนใหญ่เป็นวัตถุดิบที่นำเข้าจากต่างประเทศมากกว่าวัตถุดิบภายในประเทศ ทั้งนี้เพราะการผลิตสารวัตถุดิบตัวยาคือต้องใช้เงินลงทุนและเทคโนโลยีในการผลิตสูง ดังนั้นการผลิตยาสำเร็จรูปปัจจุบันจึงเป็นกระบวนการผลิตขั้นปลาย ผลจากการวิจัย⁵ พบว่าอุตสาหกรรมการผลิตยาสำเร็จรูปในประเทศไทยสามารถรองรับความต้องการของผู้บริโภคเพียงร้อยละ 67 เท่านั้น ส่วนที่เหลือประมาณร้อยละ 33 เป็นส่วนที่นำเข้ายาสำเร็จรูปจากต่างประเทศ

นอกจากปัญหาดังกล่าวข้างต้นแล้วยังปรากฏว่ามีการแข่งขันกันอย่างรุนแรงในระหว่างผู้ผลิตในประเทศ และทางภาคราชการเองยังไม่ได้กำหนดมาตรการการส่งเสริมที่เป็นระบบและเป็นรูปธรรม ในบทนี้จะได้กล่าวถึงภาพรวมของอุตสาหกรรมยาแผนปัจจุบันเพื่อนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์และตัวชี้วัดที่เหมาะสมสำหรับอุตสาหกรรมยาแผนปัจจุบันในลำดับถัดไป สำหรับการเสนอภาพรวมของอุตสาหกรรมยาแผนปัจจุบันจะกล่าวตามลำดับต่อไปนี้

- 2.3.1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการผลิตยาแผนปัจจุบัน
- 2.3.2 ความต้องการใช้ยาแผนปัจจุบันของผู้บริโภคภายในประเทศ
- 2.3.3 โครงสร้างของอุตสาหกรรมยาแผนปัจจุบันภายในประเทศ
- 2.3.4 มาตรการทางการค้าและภาษีอากรระหว่างประเทศ
- 2.3.5 กฎระเบียบและนโยบายของรัฐสำหรับอุตสาหกรรมยาแผนปัจจุบัน
- 2.3.6 ปัญหาและอุปสรรคของอุตสาหกรรมยาแผนปัจจุบัน

2.3.1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการผลิตยาแผนปัจจุบัน

1) ความหมายและการจัดประเภทยาแผนปัจจุบัน

"ยา" ตามคำจำกัดความในมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510⁶ มีความหมายว่า

- (1) วัตถุที่รับรองไว้ในตำรายาที่รัฐมนตรีประกาศ

⁵ ข้อมูลจากการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมยาในประเทศไทย, ยุพดี จาวรุ่งฤทธิ์, 2541

⁶ พระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510

- (2) วัตถุประสงค์มุ่งหมายสำหรับใช้ในการวินิจฉัย บำบัด บรรเทา รักษา หรือป้องกันโรค หรือความเจ็บป่วยของมนุษย์หรือสัตว์
- (3) วัตถุประสงค์เป็นเภสัชเคมีภัณฑ์หรือเภสัชเคมีภัณฑ์กึ่งสำเร็จรูป
- (4) วัตถุประสงค์มุ่งหมายสำหรับให้เกิดผลแก่สุขภาพ โครงสร้าง หรือการกระทำหน้าที่ใด ๆ ของร่างกายของมนุษย์หรือสัตว์ หรือ
- (5) วัตถุประสงค์อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา ว่าเป็นยา วัตถุประสงค์ตาม (1) (2) หรือ (4) ไม่หมายความรวมถึง
 - (ก) วัตถุประสงค์มุ่งหมายสำหรับใช้ในการเกษตร การอุตสาหกรรม หรือการอื่นตามที่ เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยากำหนด
 - (ข) วัตถุประสงค์มุ่งหมายสำหรับใช้เป็นอาหารสำหรับมนุษย์ เครื่องกีฬา เครื่องมือ- เครื่องใช้ในการส่งเสริมสุขภาพ เครื่องสำอาง เครื่องมือแพทย์ วัตถุประสงค์อื่นที่ ยาเสพติดให้โทษ หรือวัตถุประสงค์ราย
 - (ค) วัตถุประสงค์มุ่งหมายสำหรับใช้ในห้องวิทยาศาสตร์ สำหรับการวิจัย การวิเคราะห์ หรือการชันสูตรโรคซึ่งมิได้กระทำโดยตรงต่อร่างกายมนุษย์ หรือสัตว์

ในส่วนประสิทธิผลที่เกี่ยวกับการออกฤทธิ์ของยา ยาที่ผลิตต้องผ่านการพัฒนาสูตร คำรับที่เหมาะสมใช้ความหลากหลายของศาสตร์มาประกอบกันเพื่อไม่ก่อให้เกิดการเสื่อมสลาย ของตัวยาสำคัญ ใช้เครื่องมือและกระบวนการผลิตที่ดีตามแนวกรอบประเด็นของ "หลักเกณฑ์ วิธีการที่ดีในการผลิตยา: GMP" รวมทั้งการเลือกภาชนะบรรจุผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมกับสภาวะ อากาศของประเทศที่ผลิตยานั้น ๆ และประสิทธิผลที่ดีในการออกฤทธิ์ให้เหมาะสมกับความ หลากหลายของผู้ป่วย เช่น เด็กอ่อน เด็ก ผู้ใหญ่ ผู้สูงอายุ เป็นต้น

เนื่องจากความต้องการใช้ยาในกลุ่มผู้บริโภคแตกต่างกัน จึงมีการจัดประเภทยาเป็น 2 ประเภทดังนี้

- การจัดประเภทยาตามการใช้ (Route of Administration) เช่น รูปแบบยารับ ประทาน ยาฉีด ยาทา (ใช้กับผิวหนัง) ยาหยอดตา ยาสูดดม ยาอมใต้ลิ้น ยาเหน็บ ช่องคลอดหรือทวารหนัก ตารางที่ 2-13 แสดงการจัดรูปแบบยาตามการใช้เป็น 12 กลุ่ม เนื่องจากการใช้ยาแต่ละกลุ่มจะมีรูปแบบยาที่ซ้ำซ้อนกันจึงไม่เป็นที่นิยมใช้ ส่วนใหญ่จะใช้แสดงการเปรียบเทียบมูลค่าตลาดยาในแต่ละกลุ่มตามการใช้รักษา โรคที่เหมือน ๆ กัน เพื่อจะได้ทราบข้อมูลการผลิตการนำเข้าและการส่งออก ตลอดจนใช้ในการเปรียบเทียบประสิทธิภาพของยาที่ใช้รักษาโรคในกลุ่มเดียวกัน

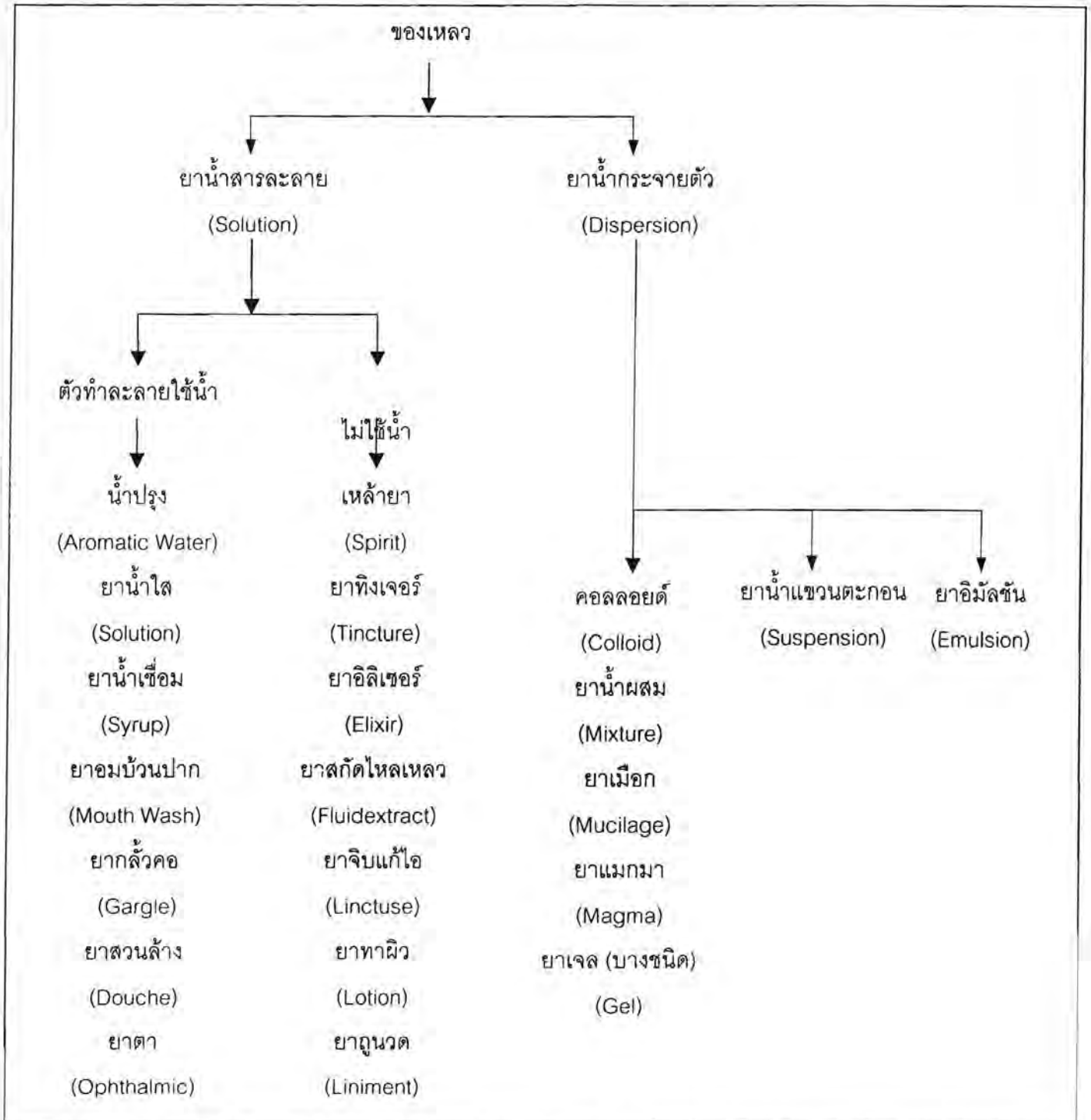
ตารางที่ 2.13 การแบ่งกลุ่มยาตามการใช้

ทางที่ใช้ยา	รูปแบบยา
ปาก (Oral)	ยาเม็ด ยาแคปซูล ยาน้ำใส ยาน้ำเชื่อม ยาอิลิกเซอร์ ยาแขวนตะกอน ยาอิมัลชัน ยาแมกมา ยาเจล และยาผง
อมใต้ลิ้น (Sublingual)	ยาเม็ด ยาเม็ดอม ยาอมชนิดลูกกวาด
ฉีด (Parenteral)	ยาน้ำใส ยาแขวนตะกอน ยาอิมัลชัน
ผิวหนัง (Epicutaneous)	ยาขี้ผึ้ง ยาครีม ยาเป็ยก ยาพลาสเตอร์ ยาผง ยาทาผิว ยาทาถูยวด ยาน้ำใส ยาแอโรโซล โลชั่น
เยื่อตาขาว (Conjunctiva)	ยาขี้ผึ้ง
ลูกตา (Intraocular)	ยาน้ำใส ยาแขวนตะกอน
หู (Intraocular)	ยาน้ำใส ยาแขวนตะกอน
จมูก (Intranasal)	ยกน้ำใส ยาพ่นฝอย ยาสูดดม ยาขี้ผึ้ง
ทางเดินหายใจ (Intrarespiratory)	ยาแอโรโซล
ทวารหนัก (Rectal)	ยาน้ำใส ยาขี้ผึ้ง ยาเหน็บ
ช่องคลอด (Vagina)	ยาน้ำใส อิมัลชัน โฟม ยาเหน็บ และยาเม็ด
ท่อปัสสาวะ (Urethral)	ยาน้ำและยาเหน็บ

ที่มา : สุธี เวคะวากยานนท์ และวัชรีย์ คุณกิตติ "เทคนิคการตั้งตำรับยาเตรียม" 2541

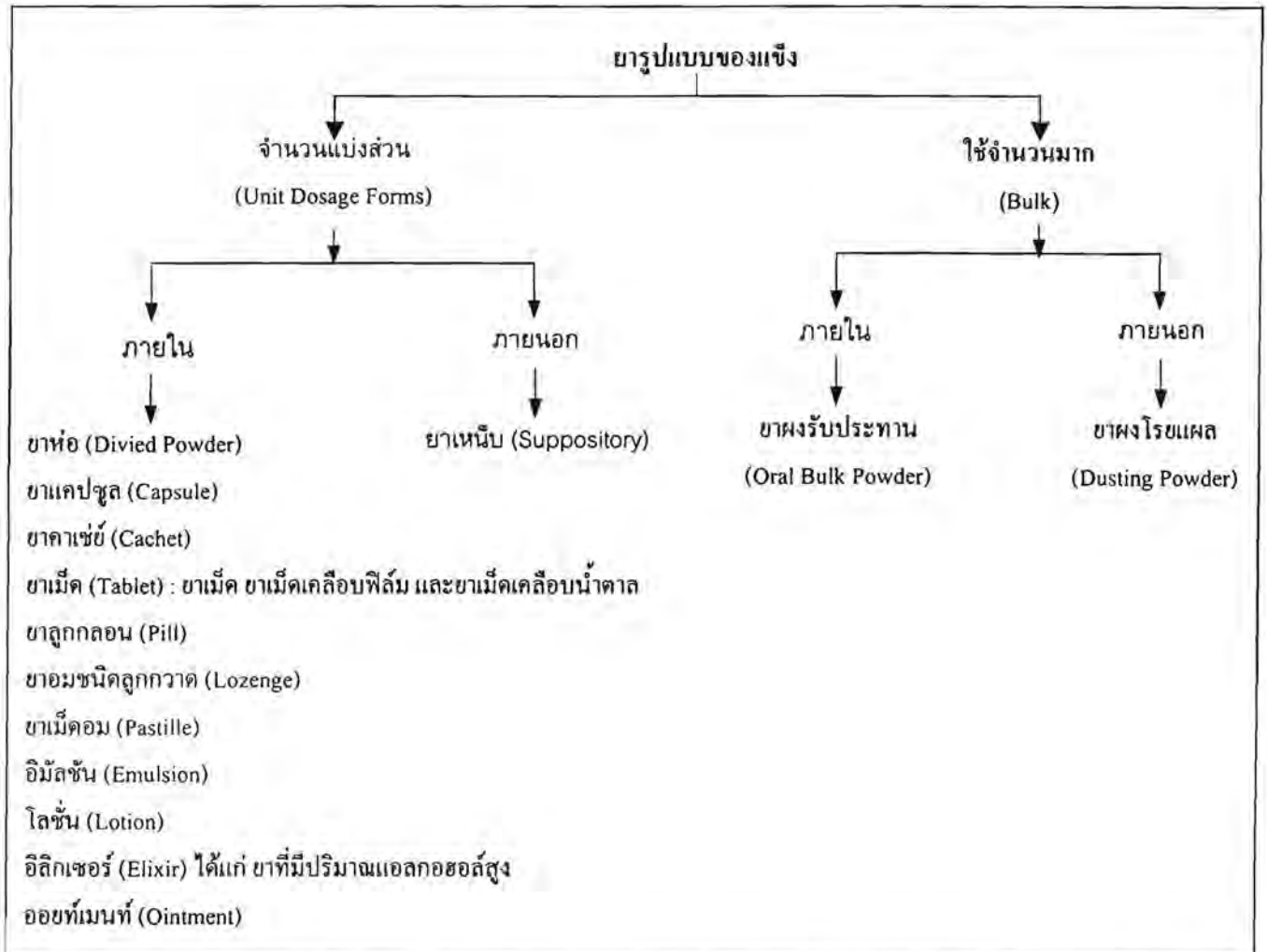
- การจัดประเภทตามรูปแบบของยา (Dosage Form) การจัดประเภทตามลักษณะของยาเข้าใจได้ง่ายกว่า จึงเป็นที่นิยมมากกว่าการจัดประเภทแบบแรก สำหรับการผลิตยาในอุตสาหกรรมก็จัดแบ่งตามรูปแบบของยาเป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้
 1. ยารูปแบบเหลว กลุ่มยาเตรียมรูปแบบของเหลว แสดงในแผนภาพที่ 2-1 แบ่งเป็น 2 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 21 ชนิดรูปแบบยา (Dosage Form)
 2. ยารูปแบบของแข็ง กลุ่มยาเตรียมรูปแบบของแข็ง แสดงในแผนภาพ 2-2 แบ่งได้ 2 กลุ่มเช่นกัน มีตำรับรวมทั้งสิ้น 19 รูปแบบยา (Dosage Form)
 3. ยากึ่งแข็ง กลุ่มยาเตรียมกึ่งแข็ง (Semi-Solid) แบ่งเป็น 4 รูปแบบยา ได้แก่ ยาขี้ผึ้ง (Ointment) ยาครีม (Cream) ยาฉีด (Parenteral) แอโรโซล (Aerosol) ยาสูดดม (Inhalation) ยาพ่นฝอย (Spay) และชีววัตถุ

แผนภาพที่ 2-1 กลุ่มยา รูปแบบของเหลว

ที่มา : สุธี เวคะวากยานนท์ และวัชร คุณเกิดดี "เทคนิคการตั้งตำรับยาเตรียม" 2541

แผนภาพที่ 2-2 กลุ่มยา รูปแบบของแข็ง

หมายเหตุ : ไม่รวมยากลุ่มออกฤทธิ์นานและระบบนำส่งยาสู่เป้าหมายการออกฤทธิ์
ที่มา : สฐี เวคะวากยานนท์ และวัชรวิ คุณกิตติ "เทคนิคการตั้งตำรับยาเตรียม" 2541

เนื่องจากยา มีหลายประเภททางสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา และกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุขได้แบ่งยาทุกรูปแบบเป็น 7 หมวดยา เพื่อใช้ในการกำหนดในใบอนุญาตผลิตยาแผนปัจจุบันดังนี้

1. ยาปราศจากเชื้อ
2. ยาน้ำ ยาขี้ผึ้งหรือครีม
3. ยาผง ยาเม็ด ยาแคปซูล
4. ยาเคมีภัณฑ์

5. ยาสกัด
6. ยาชีววัตถุ
7. ยาอื่น ๆ ได้แก่ ยาสูดดม ยาเหน็บ เป็นต้น

2) ประเภทของการผลิตยาแผนปัจจุบัน การผลิตยาแผนปัจจุบันแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

2.1) การผลิตสารวัตถุดิบตัวยา เป็นการผลิตสารวัตถุดิบตัวยามีผู้ค้นพบแล้ว โดยผลิตจากสารตั้งต้นหรือสารขั้นกลาง (Intermediate) ลักษณะของการผลิตจะเน้นไปที่การคิดค้น พัฒนาเทคนิควิธีการผลิตหรือเปลี่ยนโครงสร้างโมเลกุลต้นแบบเพื่อให้ได้ตัวยานั้น ซึ่งรวมถึงสารวัตถุดิบตัวยาสำคัญ (Active Ingredient) และสารองค์ประกอบ (Dilute) เช่น กลีเซอริน ซอร์บิทอล แลคโตส เป็นต้น ผลการวิจัย⁷ จนถึงปี 2544 ผู้ผลิตไทยสามารถผลิตสารวัตถุดิบตัวยาได้ประมาณ 26 ชนิด ดังต่อไปนี้

1. Aluminium Hydroxide Compressed Gel
2. Magnesium Hydroxide Compressed
3. Amoxicillin
4. Cloxacillin
5. Ampicillin Trihydrate
6. Aspirin
7. Acetic Acid
8. Paracetamol
9. Trimethoprim
10. Pyrozinamide
11. Rifampicin
12. Erythromycin
13. Erythromycin Strarate
14. Erythromycin Estolate
15. Erythromycin Ethylsuccinate
16. Saccharin
17. Kanamycin Sulphate (Sterile)

⁷ กองควบคุมยา สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา 2541

18. Gentamycin Sulphate (Sterile)
19. Alcohol / Absolute
20. Sodum Chloride
21. Anesthetic Ether
22. Aluminium Phosphate
23. Sorbital
24. Dextrose Monohydrate
25. Dextrose Anhydrous
26. แป้งข้าวเจ้าดอกตรง (Eratab, Eragel®)

ปัจจุบันผู้ผลิตในประเทศสามารถผลิตสารวัตถุบดด้วยยาได้เพียงพอต่อการใช้ใน ประเทศได้ 2 ชนิดคือ การผลิต Aspirin และ Paracetamol ส่วนยาปฏิชีวนะ เช่น Amoxycillin, Cloxacillin และ Ampicillin Sulphate สามารถผลิตใช้ได้เพียง 80% ของความต้องการใช้ยากลุ่ม นี้

การผลิตสารวัตถุบดด้วยยาต้องใช้เทคโนโลยีสูงและเงินทุนมาก ผลการวิจัยในต่างประเทศประมาณได้ว่าค่าใช้จ่ายในการผลิตสารวัตถุบดด้วยยาใหม่หนึ่งตัว ต้องใช้เงินค่าวิจัยจากระดับห้องทดลองถึงระดับอุตสาหกรรมเป็นเงิน 7,000 ล้านบาท อย่างไรก็ตามก็ไม่อาจคาดการณ์ได้ว่าการวิจัยจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ การผลิตสารวัตถุบดด้วยยาในประเทศจึงเป็นการร่วมทุนระหว่างไทยกับต่างประเทศ เนื่องจากสามารถรับการถ่ายทอดเทคโนโลยี (Technology Transfer) ได้ตัวอย่าง เช่น การร่วมมือระหว่างองค์การเภสัชกรรมกับบริษัท ยูไนเต็ดฟาร์มาแอนติไบโอติกส์ จำกัด บริษัท โอสโตสกา จำกัด กับบริษัท โรห์น-ปูแลงค์ ไทย-อินดัสตรีส์ จำกัด และบริษัท ลูปินเคมิคัลส์ (ประเทศไทย) จำกัด กับบริษัทแม่ในต่างประเทศ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การผลิตสารวัตถุบดด้วยยายังน้อยเมื่อเทียบกับตลาดยาในประเทศ แนวนโยบายการเพิ่มหรือขยายการผลิตสารวัตถุบดด้วยยาจะเป็นประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมยาโดยรวม โดยลดต้นทุนวัตถุบดและการนำเข้าวัตถุบด ทำให้ต้นทุนการผลิตยาลดลงและสามารถแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้านในด้านการส่งออกได้

2.2) การผลิตยาสำเร็จรูป เป็นการผลิตยาในลักษณะการพัฒนาสูตรตำรับ (Formulation Development) โดยใช้สารวัตถุบดด้วยยามาเป็นองค์ประกอบสำคัญ การผลิตยาสำเร็จรูปใช้เทคโนโลยีขั้นต้นในการผลิตยาสามัญนิยม (Conventional Dosage Form) ซึ่งถือว่าเป็นยาพื้นฐาน สำหรับการผลิตยาสำเร็จรูปในประเทศไทยส่วนใหญ่จะเป็นการผลิตยาสำเร็จรูปโดย

ใช้สารวัตถุอันตรายที่นำเข้าจากต่างประเทศ (95%) เนื่องจากผู้ผลิตในประเทศยังไม่สามารถผลิตสารวัตถุอันตรายได้เพียงพอ เพราะขาดแคลนด้านความรู้ เทคโนโลยีและเงินลงทุน

ในปี 2541 มีโรงงานผลิตยาสำเร็จรูปทั้งสิ้น 176 โรงงาน เป็นโรงงานผลิตสารวัตถุอันตรายเพียง 12 แห่ง ที่เหลือจำนวน 164 แห่งเป็นโรงงานผลิตยาสำเร็จรูป อย่างไรก็ตามแม้ว่าผู้ผลิตในประเทศส่วนใหญ่จะผลิตยาสำเร็จรูป แต่สามารถจะรองรับความต้องการของประชาชนได้เพียงร้อยละ 67 เท่านั้น ส่วนที่เหลือประมาณร้อยละ 33 เป็นส่วนที่ต้องนำเข้ายาต่างประเทศ

3) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ยา

การผลิตยาที่ดีเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพื่อให้ได้ยาที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะบำบัดโรคภัยและความเจ็บป่วยให้ทะเลาเบาบางได้ โดยปราศจากอันตรายต่อผู้ช้ยาทั้งในระยะสั้นและระยะยาว สำหรับองค์ความรู้ที่สำคัญในการผลิตยาที่ดีมี 4 ประการดังนี้

1. ความรู้ทางด้านเภสัชเคมี เป็นความรู้ที่สำคัญที่ใช้ในการคัดเลือกสารช่วยต่าง ๆ ในตำรับยาที่จะไม่ก่อให้เกิดการทำปฏิกิริยากับตัวยาสำคัญ และไม่เกิดการเสื่อมสลายอันเนื่องมาจากอันตรกิริยา (Incompatibility) ของยากับสารปรุงแต่งในตำรับ ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการเป็นพิษต่อผู้บริโภค

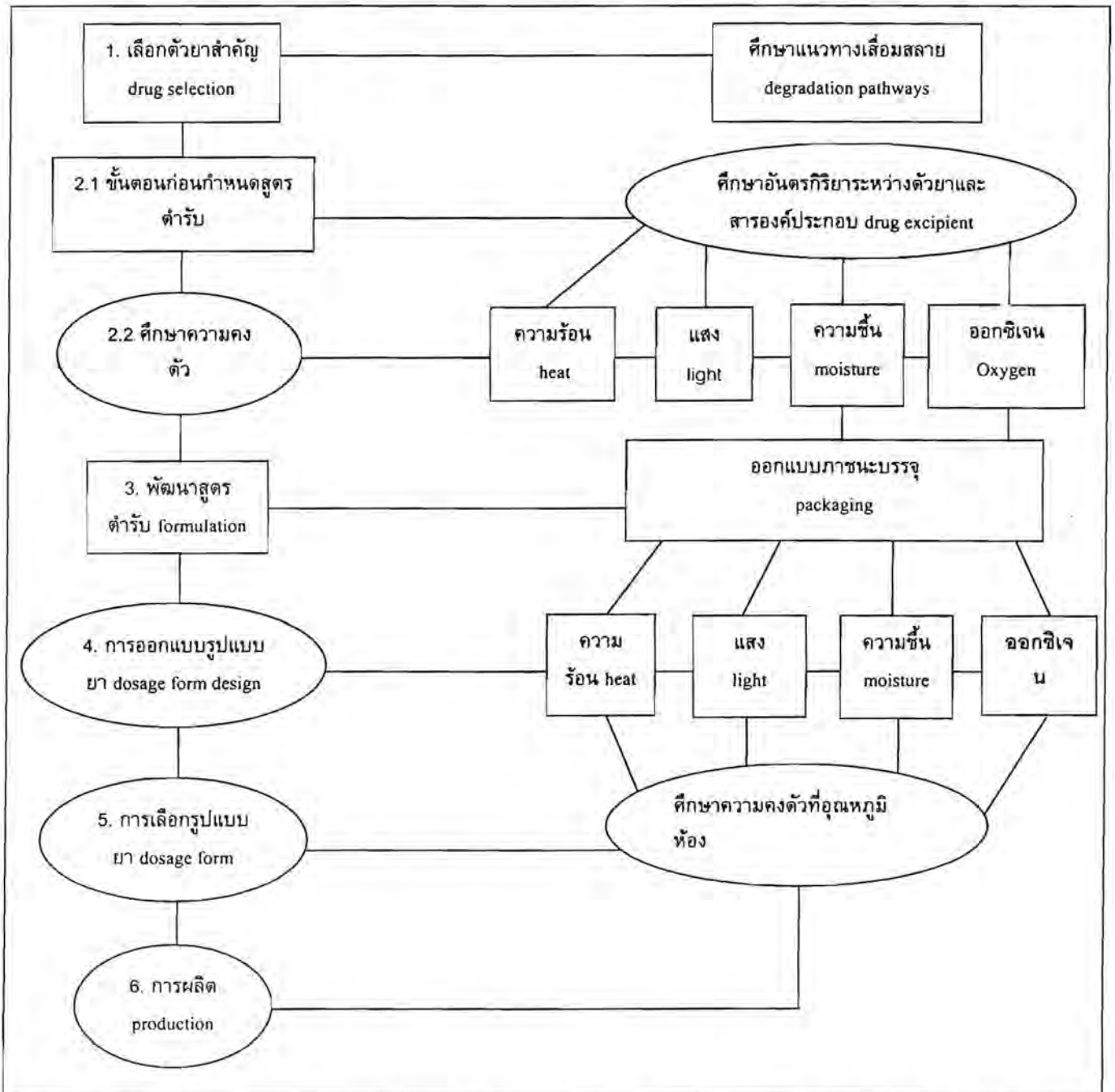
2. ความรู้ทางด้านเภสัชกายภาพ ซึ่งให้รายละเอียดเกี่ยวกับคุณสมบัติพื้นฐานของสารต่าง ๆ นั้น ได้ให้ประโยชน์เกี่ยวกับประสิทธิผลในการรักษา โดยการคัดเลือกวัตถุอันตรายที่ถูกต้องและเหมาะสม เนื่องจากวัตถุอันตรายแต่ละแบบมีคุณสมบัติในการรักษาต่างกัน ความรู้ทางด้านเภสัชกายภาพทำให้สามารถเลือกตัวยาที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในการปรุงยาได้

3. ความรู้ทางด้านเทคโนโลยีเภสัชกรรม ซึ่งถือเป็นความรู้ที่เฉพาะเจาะจงและเป็นหัวใจสำคัญของเภสัชกรผู้ผลิตยา เนื่องจากรูปแบบยาที่มีมากมายหลายชนิด เช่น ยาเม็ด ยาน้ำ ยาออกฤทธิ์นาน เป็นต้น ความรู้ด้านนี้จะบอกถึงกรรมวิธีที่เหมาะสมในการผลิตยาชนิดต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ การใช้เครื่องมือที่ถูกต้องเหมาะสม การคัดเลือกสารองค์ประกอบร่วมที่เหมาะสมกับสูตรตำรับ ตลอดจนลำดับการใส่ตัวยาและสารปรุงแต่งอย่างถูกต้อง จะทำให้ยาที่ผลิตได้มีประสิทธิภาพที่ดีในการรักษาและมีต้นทุนการผลิตต่ำ

4. การผลิตยาต้องปฏิบัติตาม “หลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิตยา (Good Manufacturing Practice : GMP)” ซึ่งในส่วนของ GMP นั้นจะต้องเกี่ยวข้องกับตัวบทกฎหมายและระเบียบข้อปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) กระทรวงสาธารณสุข (แสดงในภาคผนวก) การใช้ GMP มีจุดมุ่งหมายเพื่อควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์ ป้องกันการปนเปื้อนของยา สร้างความปลอดภัยให้แก่บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงงาน ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งยังเป็นการยกระดับการผลิตยาของไทยให้ทัดเทียมมาจากต่างประเทศ

เมื่อนำความรู้ทั้ง 4 ด้านมาผสมผสานเข้าด้วยกันก็จะทำให้การผลิตยาแผนปัจจุบันได้มาตรฐานและมีคุณภาพที่น่าเชื่อถือ และเมื่อนำมาพิจารณาเป็นขั้นตอนในการผลิตยาจะประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังแผนภาพที่ 2-3 แสดงขั้นตอนในการผลิตยาแผนปัจจุบัน

แผนภาพที่ 2-3 ขั้นตอนในการผลิตยาแผนปัจจุบัน

ที่มา : สถาบันทรัพยากรสุขภาพแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, โครงการศึกษาศักยภาพขีดความสามารถในการแข่งขัน และแนวทางพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตวัตถุดับตัวยาของประเทศ, เมษายน 2543

ขั้นที่ 1 ต้องศึกษาวัตถุดิบด้วยสำคัญที่ได้รับว่าวัตถุดิบนั้นมีความคงตัวดีหรือไม่ มีสารที่ได้จากการเสื่อมสภาพหรือไม่ วัตถุดิบนั้นมีความบริสุทธิ์เพียงใด ศึกษารูปผลึกของวัตถุดิบว่าเป็นรูปผลึกที่มีฤทธิ์ในการรักษาหรือไม่

ขั้นที่ 2 คัดเลือกสารองค์ประกอบที่จะใช้ร่วมกับตัวยาสำคัญที่ได้รับ จะต้องไม่เกิดอันตรกิริยา (Incompatible) กับตัวยา ซึ่งทดสอบโดยการใช้ปัจจัยเร่ง ได้แก่ ความร้อน แสง ความชื้น และออกซิเจน (กรณียาน้ำ ยาฉีด น้ำเป็นตัวเร่งปฏิกิริยาอยู่แล้ว) เป็นต้น มาทดสอบกับตัวยาและสารองค์ประกอบแต่ละชนิดที่จะใช้ในตำรับ ถ้าเร่งแล้วตัวยาไม่เสื่อม หรือเสื่อมน้อยมากอย่างไม่มีนัยสำคัญ สารองค์ประกอบนั้นก็ใช้ได้ ขั้นตอนนี้เรียกว่า ขั้นตอน "ก่อนกำหนดสูตรตำรับ"

ขั้นที่ 3 จาก 2 ขั้นตอนแรกจะได้ตัวยาที่ดี และสารองค์ประกอบที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรกิริยา ขั้นตอนที่ 3 เป็นขั้นตอนในการพัฒนาสูตรตำรับที่ดี และหาภาชนะบรรจุที่เหมาะสมกับยานั้น ๆ การพัฒนาสูตรตำรับที่ดี อาจต้องปรับปริมาณสัดส่วนสารองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ได้คัดเลือกไว้ให้เหมาะสมกับตัวยา ต้องมีการปรับปรุงกระบวนการผลิต การเลือกใช้ภาชนะที่เหมาะสม สำหรับการเลือกใช้ภาชนะบรรจุผลิตภัณฑ์ยา ต้องศึกษาควบคู่กันไปกับการพัฒนาสูตรตำรับ เนื่องจากเกณฑ์หลักในการคัดเลือกภาชนะบรรจุนอกจากเรื่องความสวยงามแล้ว ภาชนะบรรจุนั้นต้องมีคุณสมบัติในการป้องกันความชื้นและออกซิเจนซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการเสื่อมของยา ขั้นตอนนี้จะได้สูตรตำรับที่ดี และได้ภาชนะบรรจุที่เหมาะสม

ขั้นที่ 4 เมื่อนำยาที่ผลิตใส่ในภาชนะบรรจุที่ได้คัดเลือกแล้ว จากนั้นศึกษาความคงตัวของผลิตภัณฑ์ยาในภาชนะบรรจุนั้น โดยทำการศึกษา 2 ประการ ดังนี้คือ ประการแรก เป็นการเร่งโดยใช้ความร้อน แสง ความชื้น และออกซิเจน ประการที่สอง เป็นการศึกษาความคงตัวระยะยาวไปจนถึงตลอดช่วงเวลาที่ยาวจะอยู่ในท้องตลาด ขั้นตอนที่ 2 ประการ จะทำให้ได้ข้อมูลสำหรับกำหนดการหมดอายุของยา ซึ่งเป็นข้อมูลที่ประชาชนผู้บริโภคต้องทราบก่อนจะซื้อยามาใช้

ขั้นที่ 5 ศึกษาระดับยา กรณีนี้ไม่ได้ศึกษาทุกตัวแต่จะศึกษาเฉพาะกับยาใหม่ โดยต้องอยู่ในดุลยพินิจของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ขั้นที่ 6 ทำการผลิตจริงเพื่อการวางจำหน่ายในท้องตลาด ยาที่ผลิตเสร็จจะต้องผ่านการตรวจสอบ หรือควบคุมคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในเภสัชตำรับ ต้องวิเคราะห์ทางเคมีว่ามีตัวยาสำคัญครบถ้วน เช่น กรณีครีมขี้ผึ้งและเจล ต้องมีการตรวจสอบการปลดปล่อยตัวยาออกจากสารพื้น ส่วนกรณียาเม็ด ก็มีการตรวจสอบเพิ่มเติมที่นอกเหนือไปจากการตรวจสอบทางเคมี เช่น ความแปรปรวนของน้ำหนักเม็ด ความแข็ง ความกรอบ การแตกตัว การหาค่าการละลายของตัวยาสำคัญ เป็นต้น

4) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ยา

การผลิตยาแผนปัจจุบันของประเทศจะใช้เทคโนโลยีการผลิตขั้นต้นในการพัฒนาสูตรตำรับยาให้เป็นผลิตภัณฑ์ยาที่มีประสิทธิภาพในการรักษาอาการเจ็บป่วยรวมทั้งมีความคงตัว การผลิตส่วนใหญ่เลียนแบบผลิตภัณฑ์ยาที่นำเข้าจากต่างประเทศ ทั้งนี้เพราะประเทศไทยขาดการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ยาและเครื่องมือสนับสนุนอื่น ๆ ซึ่งจะต้องดำเนินการไปพร้อม ๆ กันทั้ง 5 ประการดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1) การวิจัยรูปแบบยาพื้นฐาน (Dosage Form) ปัจจุบันโรงงานผลิตยาทั้งของภาครัฐและเอกชนผลิตยาพื้นฐานประเภทต่าง ๆ อาทิ ยาเม็ด ยาแคปซูล ยาน้ำเชื่อม ยาน้ำใส ฯลฯ โดยใช้วัตถุดิบจากต่างประเทศ ปัจจุบันมีตำรับยาที่ขึ้นทะเบียนกว่า 30,000 ตำรับ โดยมีตัวยาสำคัญเพียง 2,000 ชนิดและในตารางที่ 2-14 ได้แสดงชื่อตัวยาสำคัญ 10 ตัวที่นำไปขึ้นทะเบียนตำรับถึง 3,000 ตำรับ การวิจัยและพัฒนาของภาครัฐซึ่งได้แก่องค์การเภสัชกรรมหรือในภาคเอกชนจะทำการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ยาในแง่ของการเพิ่มมูลค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์ เช่น เพิ่มการดูดซึมของตัวยาให้มากขึ้น หรือนำสารประกอบเชิงซ้อน (Complexing Agent) มาช่วยเพิ่มการละลายของตัวยาที่มีคุณสมบัติการละลายต่ำ เป็นต้น

ตารางที่ 2.14 จำนวนตำรับยา

ชื่อยา	จำนวนตำรับ
Paracetamol	1,003
Ampicillin	288
Tetracycline	248
Dexamethasone	266
Chloramphenicol	167
Prenisolone	187
Amoxycillin	506
Cimetidine	289
Mebendazole	135
Ibuprofen	426

ที่มา : กองควบคุมยา สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

4.2) การคิดค้นวัตถุดิบตัวยาใหม่ และสารองค์ประกอบ (New Drug and Excipient) ปัจจุบันประเทศไทยมีโรงงานผลิตวัตถุดิบตัวยา 13 โรงงาน ผลิตวัตถุดิบตัวยาได้

เพียง 25 ตัวยา ซึ่งคิดเป็น 5% ของมูลค่าการบริโภคยาภายในประเทศ ส่วนที่เหลือ 95% เป็นการนำเข้าตัวยามาจากต่างประเทศ จะเห็นได้ว่าประเทศไทยมีการผลิตวัตถุดิบตัวยาน้อยมาก เนื่องจากการผลิตวัตถุดิบตัวยาดังกล่าวต้องลงทุนเป็นจำนวนมาก และต้องมีความร่วมมือในระหว่างหลายหน่วยงานไม่ว่าจะเป็นภาครัฐและภาคเอกชน ผลการวิจัยของสำนักบริการธุรกิจและที่ปรึกษา สถาบันทรัพย์สินทางปัญญาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย⁶ ได้ให้ความเห็นในเรื่องนี้ว่า “หากประเทศไทยต้องการผลักดันอุตสาหกรรมผลิตวัตถุดิบตัวยาย่างจริงจัง จะต้องทำให้วัตถุดิบตัวยานั้นเป็นที่ยอมรับของตลาดทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยการให้การรับรองจากองค์กรภาครัฐในแง่การประกันคุณภาพและมาตรฐานการผลิต”

4.3) การพัฒนาเครื่องมือควบคุมการปลดปล่อยยา (Device Control Drug Delivery) โดยใช้ Pharmaceutical Engineering ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีภาคีวิจัยในเรื่องนี้

4.4) การพัฒนาเครื่องมือผลิตและวิเคราะห์ (Equipment) ปัจจุบันประเทศไทยมีโรงงานผลิตเครื่องมือการผลิตยาที่ได้มาตรฐาน 2 โรงงาน คือ โรงงานฟาร์มาซูติคัลแอนด์เมดิคอลซัพพลาย และโรงงานณรงค์การช่าง โรงงานทั้ง 2 แห่งนี้ผลิตเครื่องตอกยาเม็ด เครื่องเคลือบฟิล์ม เครื่องผสม เครื่องผสมยาน้ำและไซรัป ฯลฯ การผลิตเครื่องมือได้มาตรฐานทัดเทียมสากล แต่มีราคาสูงกว่าเครื่องมือที่ผลิตจากต่างประเทศ อย่างไรก็ตามในขณะนี้ยังไม่มีโรงงานใดในประเทศไทยที่สามารถผลิตเครื่องมือวิเคราะห์ จึงต้องนำเข้าจากต่างประเทศ นอกจากนี้ประเทศไทยจะต้องจ่ายเงินซื้อเครื่องมือมูลค่ามหาศาลแล้วยังต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดต่าง ๆ ที่บริษัทผู้ขายกำหนดไว้ ทำให้เสียเปรียบในการแข่งขันให้แก่กิจการที่มีความพร้อมในด้านเครื่องมือเหล่านี้

4.5) เทคโนโลยีชีวภาพ (Biotechnology) เทคโนโลยีชีวภาพเป็นวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานที่ใช้เทคนิคทางชีวโมเลกุล (molecular biology) มาประยุกต์ในการรักษาโรค มีการพิสูจน์หลักฐานและการเพาะตัวอ่อน (Cloning) ของยีนส์ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเกิดโรค ในประเทศสหรัฐอเมริกามีการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ยาและเภสัชภัณฑ์ โดยใช้เทคโนโลยีชีวภาพหลายตำรับและมีแนวโน้มที่จะเติบโตอย่างต่อเนื่องในอนาคต แต่ในประเทศไทยนั้นได้ริเริ่มค้นคว้าในการผลิตนิวเคลียร์เซฟาโลสปอริน⁷ (Cephalosporin Nucleus) มีการวิจัยเพื่อเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อสมุนไพร การผลิตชีววัตถุ เป็นต้น อย่างไรก็ตามการวิจัยดังกล่าวข้างต้นนี้จัดทำในห้องทดลอง แต่มิได้นำไปประยุกต์เชิงการค้า ทำให้ไม่สามารถขยายผลไปสู่ภาคเอกชนได้

⁶ โครงการศึกษาศักยภาพขีดความสามารถในการแข่งขันและแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมผลิตสารวัตถุดิบตัวยานของประเทศ
⁷ องค์การเภสัชกรรม

2.3.2 ความต้องการใช้ยาแผนปัจจุบันของผู้บริโภคภายในประเทศ

1) พฤติกรรมการใช้ยาแผนปัจจุบันภายในประเทศ

ผลจากการวิจัยพบว่าปริมาณการใช้ยาในประเทศมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ นับตั้งแต่ปี 2522 มูลค่าการบริโภคยารวม 6,500 ล้านบาท¹⁰ และในปี 2543 มีมูลค่าประมาณ 40,896.04 ล้านบาท และเมื่อพิจารณาลักษณะการบริโภคยาของชาวไทยปรากฏว่า 2 ใน 3 ตัดสินใจใช้ยาภายหลังการรับคำแนะนำจากผู้ประกอบวิชาชีพ เช่น แพทย์ เภสัชกร และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอื่น ๆ ที่เหลือ 1 ใน 3 จะตัดสินใจใช้ยาเอง ซึ่งอาจจะอาศัยคำแนะนำจากญาติมิตรหรือการโฆษณาประชาสัมพันธ์ ผลจากการศึกษาวิจัยของกองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาเมื่อ พ.ศ. 2523¹¹ พบว่า ประชากรในเขตเมืองจะใช้ยาคิดเป็น 6 เท่าของประชากรในชนบท และประชาชนส่วนใหญ่พึ่งบริการจากร้านขายยามากที่สุด โดย 56% ของผู้บริโภคจะบอกชื่อยาและจำนวนยาที่ต้องการกับผู้ขายในร้านขายยา สำหรับสถิติจำนวนร้านขายยามีล่าสุด คือ ในปี 2541 มีร้านขายยาทั้งสิ้น 12,548 ร้าน ซึ่งตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ 3,499 ร้าน และในต่างจังหวัด 9,049 ร้าน ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-15

ตารางที่ 2.15 จำนวนร้านขายยาในประเทศไทยในปี 2541¹²

ชนิด	กรุงเทพฯ	ต่างจังหวัด	รวม
ร้านขายยาแผนปัจจุบัน	2,420	2,931	5,351
ร้านขายยาแผนปัจจุบันบรรจุเสร็จ	681	4,326	5,007
ร้านขายยาแผนโบราณ	398	1,792	2,190
รวม	3,499	9,049	12,548

2) โครงสร้างราคายาและช่องทางจำหน่ายยา

สมาคมไทยอุตสาหกรรมผลิตยาแผนปัจจุบัน ได้รวบรวมข้อมูลและประมาณการสัดส่วนของราคายาสำเร็จรูปที่ผลิตภายในประเทศ¹³ ดังนี้

¹⁰ นโยบายและกลยุทธ์ในการควบคุมราคายา 2530

¹¹ ระบบยาของประเทศไทย 2537

¹² กุทรทรงสาธารณสุข 2541

¹³ ระบบยาของประเทศไทย พ.ศ. 2537

70.50%	ของราคายาที่ขายเป็นส่วนของผู้ผลิต
4.23%	ของราคายาที่ขายเป็นส่วนของผู้ขายส่ง
18.61%	ของราคายาที่ขายเป็นส่วนของผู้ขายปลีก
6.66%	ของราคายาที่ขายเป็นส่วนของภาษีมูลค่าเพิ่ม

ยาที่ผลิตหรือนำเข้าแล้วจะถูกส่งผ่านไปยังผู้บริโภคร โดยองค์กรและกระบวนการต่างๆ ข้อมูลในภาพรวม พบว่า ยาในประเทศได้กระจายไปสู่ผู้บริโภครโดยผ่านช่องทางดังนี้¹⁴

ร้านขายยา	ร้อยละ 45.0
คลินิกเอกชน	ร้อยละ 11.0
โรงพยาบาลทั้งรัฐและเอกชน	ร้อยละ 37.3
จากองค์การเภสัชกรรมโดยตรง	ร้อยละ 0.7
ส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศ	ร้อยละ 3.0
อื่น ๆ	ร้อยละ 3.0

3) มูลค่าการผลิตและนำเข้ายาสำเร็จรูป

มูลค่าการผลิตและนำเข้ายาสำเร็จรูป ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530-2544 มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปีตามจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น แต่มีช่วงชะลอตัวในปี 2540-2541 ตามตาราง 2-5 สำหรับในปี พ.ศ. 2543 มีมูลค่ารวม 40,896.04 ล้านบาท โดยแบ่งเป็นมูลค่าการผลิตประมาณร้อยละ 53 และมูลค่าการนำเข้าประมาณร้อยละ 47 จะเห็นได้ว่าผลผลิตภายในประเทศมีส่วนสำคัญในการตอบสนองความต้องการใช้ยาภายในประเทศ

การจำแนกมูลค่าการผลิตและนำเข้ายาสำเร็จรูปแผนปัจจุบันสำหรับมนุษย์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540-43 ของกลุ่มยาที่จัดแยกตามกายวิภาคศาสตร์ (anatomical classification)¹⁵ โดยแสดงแยกเป็นรายปีตามตารางที่ 2-16 และตารางที่ 2-17 ผลสรุปจากการจัดอันดับ 5 อันดับแรกตามตารางที่ 2-18 พบว่ากลุ่มยาที่มีการผลิตมากที่สุด คือ กลุ่มยาฆ่าเชื้อ (general anti-infectives) รองลงมาคือ กลุ่มยาระบบทางเดินอาหารและเมตาบอลิซึม (alimentary tract and metabolism) กลุ่มยาระบบกล้ามเนื้อและกระดูก (musculo-skeletal system) กลุ่มยา

¹⁴ กองควบคุมยา กระทรวงสาธารณสุข

¹⁵ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ตารางที่ 2.16 มูลค่าการผลิตและนำเข้ายาสำเร็จรูปตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540-2543 ตามกลุ่มยาที่จัดแยกตามกายวิภาคศาสตร์

ลำดับ	กลุ่มยา	ABB	มูลค่า (ล้านบาท) ปี 2540			มูลค่า (ล้านบาท) ปี 2541			มูลค่า (ล้านบาท) ปี 2542			มูลค่า (ล้านบาท) ปี 2543		
			ผลิต	นำเข้า	รวม	ผลิต	นำเข้า	รวม	ผลิต	นำเข้า	รวม	ผลิต	นำเข้า	รวม
1	Alimentary Tract and Metabolism	(A)	3,395.53	1,754.99	5,150.53	2,755.507	1,061.30	3,816.81	3,283.13	1,399.24	4,682.38	4,080.67	2,029.01	6,109.68
2	Blood & Blood Forming Organs	(B)	448.16	1,118.91	1,567.07	395.143	829.62	1,224.77	351.08	1,107.76	1,458.85	431.82	1,319.89	1,751.72
3	Cardio-Vascular System	(C)	1,406.72	1,575.80	2,982.58	1,066.535	1,144.31	2,210.85	1,170.24	1,776.02	2,946.27	1,290.26	1,833.69	3,123.96
4	Dermatologicals	(D)	1,641.39	505.96	2,147.36	1,195.074	251.74	1,446.82	1,468.51	328.60	1,797.11	1,559.57	441.20	2,000.78
5	Genito-Urinary System and Sex Hormones	(G)	985.59	740.34	1,725.94	641.824	519.80	1,161.63	893.60	716.43	1,610.04	760.34	1,273.46	2,033.81
6	Systemic Hormonal Preparations	(H)	230.22	226.51	456.74	180.493	130.31	310.80	191.80	193.51	385.32	215.56	182.94	398.51
7	General Anti-Infectives	(J)	4,362.19	3,301.38	7,663.58	3,631.03	2,619.16	6,250.20	4,287.61	3,514.81	7,802.43	4,525.70	3,805.50	8,331.21
8	Hospital Solutions	(K)	967.32	395.25	1,362.58	975.417	287.74	1,263.16	910.93	447.58	1,358.52	977.35	478.34	1,455.70
9	Antineoplastic & Immunomodulating Agents	(L)	35.14	978.45	1,013.60	23.346	899.79	923.15	35.38	1,336.20	1,371.59	51.62	1,209.11	1,260.74
10	Musculo-Skeletal System	(M)	1,912.29	532.96	2,445.25	1,720.40	317.11	2,037.52	1,977.70	518.02	2,495.73	2,428.13	645.90	3,074.04
11	Central Nervous System	(N)	1,524.21	737.67	2,261.89	1,485.028	544.56	2,029.59	1,697.39	838.01	2,535.41	1,946.35	923.95	2,870.31
12	Parasitology	(P)	294.90	122.26	417.17	322.25	41.155	363.41	312.99	38.357	351.36	313.25	36.109	349.36
13	Respiratory System	(R)	2,144.316	791.365	2,935.68	1,931.535	475.930	2,407.47	2,268.125	1,474.167	3,742.29	2,285.672	1,778.751	4,064.42

ลำดับ	กลุ่มยา	ABB	มูลค่า (ล้านบาท) ปี 2540			มูลค่า (ล้านบาท) ปี 2541			มูลค่า (ล้านบาท) ปี 2542			มูลค่า (ล้านบาท) ปี 2543		
			ผลิต	นำเข้า	รวม	ผลิต	นำเข้า	รวม	ผลิต	นำเข้า	รวม	ผลิต	นำเข้า	รวม
14	Sensory Organs	(S)	244.524	357.275	601.80	202.078	319.111	521.19	194.687	349.397	544.08	228.242	475.606	703.85
15	Diagnostic Agents	(T)	0.000	174.436	174.44	0.042	109.691	109.73	0.229	111.979	112.21	59.613	210.407	270.02
16	Various	(V)	4.767	61.955	66.72	6.397	53.653	60.05	4.716	72.354	77.07	2.408	61.897	64.31
Total			19,597.36	13,375.57	32,972.93	16,532.11	9,605.03	26,137.14	19,048.17	14,222.49	33,270.66	21,156.59	16,705.82	37,862.41

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

ตารางที่ 2.17 มูลค่ารวมการผลิตและนำเข้ายาสำเร็จรูปตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540-2543 ¹⁶

(หน่วย:ล้านบาท)

ลำดับ ที่	กลุ่มยา	ATC Code	การผลิต	การนำเข้า	รวม
1	Alimentary Tract and Metabolism	(A)	13,514.84	6,244.56	19,759.40
2	Blood & Blood Forming Organs	(B)	1,626.21	4,376.20	6,002.41
3	Cardio-Vascular System	(C)	4,933.81	6,329.84	11,263.65
4	Dermatologicals	(D)	5,864.56	1,527.52	7,392.08
5	Genito-Urinary System and Sex Hormones	(G)	3,281.37	3,250.05	6,531.42
6	Systemic Hormonal Preparations	(H)	818.08	733.29	1,551.37
7	General Anti-Infectives	(J)	16,806.54	13,240.87	30,047.41
8	Hospital Solutions	(K)	3,831.03	1,608.93	5,439.95
9	Antineoplastic & Immunomodulating Agents	(L)	145.50	4,423.58	4,569.08
10	Musculo-Skeletal System	(M)	8,038.54	2,014.00	10,052.55
11	Central Nervous System	(N)	6,652.99	3,044.21	9,697.20
12	Parasitology	(P)	1,243.40	237.89	1,481.29
13	Respiratory System	(R)	8,629.65	4,520.21	13,149.86
14	Sensory Organs	(S)	869.53	1,501.39	2,370.92
15	Diagnostic Agents	(T)	59.88	606.51	666.40
16	Various	(V)	18.29	249.86	268.15
Total			76,334.22	53,908.91	130,243.13

¹⁶ กองควบคุมยา กระทรวงสาธารณสุข

ตารางที่ 2.18 กลุ่มยาแผนปัจจุบันที่มีการผลิตและนำเข้ามากที่สุด 5 อันดับแรก

อันดับ	การผลิตยาแผนปัจจุบัน	การนำเข้ายาแผนปัจจุบัน
1	กลุ่มยาฆ่าเชื้อ	กลุ่มยาฆ่าเชื้อ
2	กลุ่มยาระบบทางเดินอาหารและเมตาบอลิซึม	กลุ่มยาระบบหลอดเลือดและหัวใจ
3	กลุ่มยาระบบกล้ามเนื้อและกระดูก	กลุ่มยาระบบทางเดินอาหารและเมตาบอลิซึม
4	กลุ่มยาระบบทางเดินหายใจ	กลุ่มยาด้านมะเร็งและกกระบบภูมิคุ้มกัน
5	กลุ่มยาผิวหนัง	กลุ่มยาระบบเลือด

เมื่อพิจารณาแนวโน้มมูลค่าการผลิตและการนำเข้าของยาโดยรวมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540-2543 พบว่า มูลค่าการผลิตเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 21.98 14.88 7.80 (14.63) และ 13.80 ในขณะที่มูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 52.41 12.49 28.18 (27.19) และ 46.14 แสดงให้เห็นว่าแนวโน้มในการนำเข้าเพิ่มขึ้นมากกว่าแนวโน้มในการผลิตเพิ่ม

ตารางที่ 2.19 แนวโน้มมูลค่าการผลิตภายในประเทศและมูลค่าการนำเข้ายาโดยรวม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537-2542

(หน่วย:ล้านบาท)

	พ.ศ. 2540	พ.ศ. 2541	พ.ศ. 2542	พ.ศ. 2543
การผลิตภายในประเทศ	19,591.55	16,726.12	19,033.94	20,955.93
% เปลี่ยนแปลง	7.80%	-14.63%	13.80%	
การนำเข้า	13,375.57	9,739.08	14,232.33	16,700.35
% เปลี่ยนแปลง	28.18%	-27.19%	46.14%	
รวม	40,773.27	26,465.20	33,266.27	
% เปลี่ยนแปลง	15.23%	-19.72%	25.70%	

สำหรับประเทศที่นำเข้ายาสำเร็จรูปตามที่ยรวบรวมได้จากกรมศุลกากร 5 อันดับแรก (ตามตาราง 2-9) ในปี 2543 และปี 2544 ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา สหพันธ์รัฐเยอรมัน ฝรั่งเศส อังกฤษ และสวิตเซอร์แลนด์

ตารางที่ 2.20 มูลค่าการนำเข้ายา 5 อันดับแรกของปี 2543 – 2544

อันดับ	ประเทศ	ปี 2544		ปี 2543	
		มูลค่า (ล้านบาท)	% เปรียบเทียบ มูลค่ารวม	มูลค่า (ล้านบาท)	% เปรียบเทียบ มูลค่ารวม
1	เยอรมันนี	2,051.90	33.39	1,538.20	12.92
2	สหรัฐอเมริกา	1,943.20	15.03	1,689.30	18.27
3	สหราชอาณาจักร	1,505.90	17.77	1,278.70	-1.12
4	ออสเตรเลีย	1,014.50	39.76	725.80	8.48
5	สวิสเซอร์แลนด์	875.30	-5.71	928.40	-9.7

4) มูลค่าการส่งออกยาแผนปัจจุบัน

ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา โรงงานผลิตยาแผนปัจจุบันของไทยได้ขยายตลาดส่งออกไปยังประเทศต่าง ๆ ในทวีปเอเชียและทวีปออสเตรเลีย เช่น ประเทศเวียดนาม กัมพูชา มาเลเซีย สิงคโปร์ จากฟิลิปปินส์และออสเตรเลีย มูลค่าการส่งออกตั้งแต่ปี 2540-2544 รวมทั้งสิ้น 12462.5 ล้านบาท ซึ่งแนวโน้มของการส่งออกจะเพิ่มขึ้นทุกปี อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบมูลค่าผลิตภัณฑ์ยาที่ส่งออกกับมูลค่านำเข้า (ตาราง 2-20) แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยขาดดุลการค้าอย่างมาก

2.3.3 โครงสร้างอุตสาหกรรมยาแผนปัจจุบันในประเทศ

เนื่องจากลักษณะการผลิตยาสำเร็จรูปแผนปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นการผลิตยาแผนสัณนิยมนิยม โดยการพัฒนาจากสูตรตำรับ (formulation development) ซึ่งการพัฒนาสูตรตำรับที่ดีต้องอาศัยองค์ความรู้ด้านเภสัชกรรมเคมี เภสัชกายภาพและเทคโนโลยีทางเภสัชกรรม มีการนำสารวัตถุตีบตัวยาสัญญาเตรียมการทดสอบทางวิทยาศาสตร์เพื่อให้ได้ยาที่ไม่เสื่อมสลายมีความคงตัวดี แดกตัวได้เร็ว และมีค่าการละลายตามที่กำหนดไว้ในตำรับยา หลังจากผ่านกระบวนการทดสอบด้านคุณภาพแล้วก็จะบรรจุภาชนะในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เป็นยาเม็ด ยาน้ำ ยาแคปซูล ยาฉีด ฯลฯ ทั้งนี้โดยเป็นไปตามที่กิจการโรงงานได้จดทะเบียนตำรับยา นั้น ๆ กับสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาหรือ ออย.

1) ประเภทผู้ผลิตยาแผนปัจจุบัน

สำหรับผู้ผลิตยาแผนปัจจุบันของไทยแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ผู้ผลิตยาในภาครัฐ และในภาคเอกชน ผู้ผลิตยาในภาครัฐได้แก่

1.1) ผู้ผลิตยาภาครัฐ

องค์การเภสัชกรรม (General Pharmaceutical Organization หรือ GPO) เป็นองค์กรภาครัฐที่ผลิตและจำหน่ายยาในเชิงอุตสาหกรรมมาตั้งแต่ปี 2482 องค์การเภสัชกรรมมีหน้าที่รับผิดชอบในการผลิตยาและเวชภัณฑ์ประเภทต่าง ๆ ส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาการผลิตยาและเวชภัณฑ์สูตรใหม่ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการค้นคว้าและวิจัยเพื่อใช้วัตถุดิบในประเทศให้เป็นประโยชน์ในการผลิตยาหรือเคมีภัณฑ์ ซึ่งเป็นส่วนประกอบในการผลิตยา ปัจจุบันองค์กรได้ผลิตวัตถุดิบตัวยา 6 ประเภทคือ

1. aluminium hydroxide compressed gel
2. alcohol / absolute
3. sodium chloride
4. anesthetic ether
5. aluminium phosphate
6. magnesium hydroxide

องค์การเภสัชกรรมมีบริษัทในเครือ 3 บริษัท ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. บริษัท เยเนอรัล ฮอสปิตัล โปรดักส์ จำกัด (General Hospital Products Co., Ltd.) เดิมชื่อบริษัท แอบบอท์ ฟาร์มา จำกัด (Abbott Pharma Co., Ltd.) ก่อตั้งในปี พ.ศ. 2513 เป็นการร่วมลงทุนระหว่างองค์การเภสัชกรรมกับบริษัท Abbott Laboratories สหรัฐอเมริกา ผลิตยาประเภท Hospital Solutions (น้ำเกลือ น้ำตาลกลูโคส และยาอื่นสำหรับฉีดเข้าหลอดเลือด) จนกระทั่งปี พ.ศ. 2527 มีเอกชนไทยมาร่วมลงทุนแทนบริษัท Abbott Laboratories และจัดตั้งเป็นบริษัทใหม่ซึ่งมีผู้ถือหุ้นเป็นนิติบุคคลและบุคคลไทยทั้งหมดในชื่อ บริษัท เยเนอรัลฮอสปิตัล โปรดักส์ จำกัด (General Hospital Products Co., Ltd.) ปัจจุบันทางบริษัทได้ตกลงซื้อความรู้ทางเทคนิคจาก บริษัท Pharmaplan GmbH และบริษัท Fresenius AG จากประเทศเยอรมัน เพื่อผลิตน้ำยาล้างไต

2. บริษัท ยูไนเต็ดฟาร์มาแอนติไบโอติกส์ อินดัสตรีส์ จำกัด (United Pharma Antibiotics Industries Co., Ltd. หรือ UPA) บริษัท UPA ซึ่งองค์การเภสัชกรรมถือหุ้นอยู่ในสัดส่วนร้อยละ 45 ของจำนวนหุ้นทั้งหมด เริ่มทำการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 โดยได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) เป็นระยะเวลา 5 ปี ขณะนี้บริษัท UPA ได้มีการผลิตยาปฏิชีวนะในกลุ่มเพนิซิลลินจากสารตัวกลาง (intermediate) ได้แก่ ampicillin amoxycillin และ cloxacillin ทั้งนี้ บริษัทฯ มีนโยบายใน

อนาคตที่จะผลิตยาทั้ง 3 ชนิดจากสารตั้งต้น (primary) รวมทั้งพัฒนาการผลิตด้วยยาอื่น ๆ เพิ่มเติม

3. บริษัท ไทยวัฒนาพานิช จำกัด องค์กรเภสัชกรรมได้ร่วมลงทุนโดยมีหุ้นร้อยละ 30 ของจำนวนหุ้นทั้งหมดเพื่อทำการผลิต dextrose monohydrate และ dextrose anhydrous ทั้งชนิดที่ใช้ทำสารละลาย เพื่อทำการฉีดและชนิดรับประทาน ซึ่งองค์กรเภสัชกรรมเป็นตัวแทนจำหน่ายผลิตภัณฑ์ดังกล่าวที่เป็นเกรดที่ใช้ทางเภสัชกรรม (pharmaceutical grade) แต่เพียงผู้เดียวสำหรับตลาดยาภายในประเทศ

2. หน่วยงานที่ผลิตงานเพื่อใช้ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้บริการแก่ประชาชน โดยทั่วไปซึ่งได้แก่

- โรงงานเภสัชกรรมทหารมีหน้าที่ผลิตจัดทำวิจัย วิเคราะห์ยาและเวชภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อใช้และจำหน่ายในส่วนราชการของกระทรวงกลาโหม เช่น กรมแพทย์ทหารบก กรมแพทย์ทหารเรือ กรมแพทย์ทหารอากาศ กรมตำรวจ และยังจำหน่ายให้ประชาชน หมดยาที่ผลิต เช่น ยาผง ยาเม็ด ยาแคปซูล ยาน้ำ ยาขี้ผึ้ง ยาปราศจากเชื้อ (ที่มา : โรงงานเภสัชกรรมทหาร)

- โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่มีการผลิตยาภายในโรงพยาบาล ได้แก่ โรงพยาบาลสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กรมการแพทย์ และกรมควบคุมโรคติดต่อ โดยกระทรวงสาธารณสุขมีนโยบายให้โรงพยาบาลดำเนินการผลิตยาตามหลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิตยา (GMP) การผลิตยาในโรงพยาบาลสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข มีวัตถุประสงค์ดังนี้คือ

1. เพื่อผลิตยาบางตำรับที่แพทย์มีความต้องการใช้เฉพาะและไม่สามารถซื้อได้ในท้องตลาดเพื่อให้มียาใช้ตามความจำเป็น
2. เพื่อแก้ปัญหาความขาดแคลนยาเพื่อช่วยประหยัดงบประมาณ และเพื่อสนับสนุนสาธารณสุขมูลฐาน หมดยาที่ผลิตได้แก่ ยาน้ำใส ยาน้ำแขวนตะกอน อิมัลชัน แคปซูล ขี้ผึ้ง ครีม โลชั่น ยาเหน็บ น้ำเกลือ ยาฉีด สารละลายสวนล้าง สารละลายป้องกันการแข็งของเลือด ยาหู-ตา-จมูก

โรงพยาบาลในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นโรงพยาบาลในส่วนภูมิภาคทั้งหมด ได้แก่ โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน และโรงพยาบาลสาขา โดยผลิตยาตามคู่มือที่จัดทำโดยสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขปี พ.ศ. 2530 ทั้งในส่วนยาใช้ภายในและภายนอกมูลค่าการผลิตยาของโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป (ข้อมูลจากกองโรงพยาบาลภูมิภาค สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข)

สมาคมฯ ไทยมีหน้าที่รับผิดชอบในภาระงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตยา คือ วิจัยคัดค้นตรวจสอบทางวิทยาศาสตร์ ผลิตวัคซีน และเซรุ่มป้องกันรักษาโรค รวมทั้งผลิตยาฉีดต่าง ๆ มูลค่าการผลิตยาของสมาคมฯ ไทยในปี 2544 ประมาณ 5 ล้านบาท ส่วนมูลค่าการจำหน่ายชีววัตถุเป็นมูลค่าการจำหน่ายชีววัตถุเป็นมูลค่าประมาณ 14 ล้านบาท (ที่มา: สมาคมฯ ไทย)

สำหรับผู้ผลิตยาในภาครัฐซึ่งได้แก่ กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ สามารถผลิตยาโดยไม่ต้องขออนุญาต เพื่อใช้ป้องกันหรือบำบัดโรค และองค์การเภสัชกรรม ซึ่งเป็นผู้ผลิตในภาครัฐ จะได้รับการยกเว้นในส่วนของการขึ้นทะเบียนตำรับยา ซึ่งจะมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ข้อดีคือความคล่องตัวในการผลิต ผู้ผลิตภาครัฐไม่ต้องผ่านขั้นตอนในการขึ้นทะเบียนตำรับยาเหมือนเอกชน ข้อเสียคือไม่ได้มีการตรวจสอบว่าผู้ผลิตของรัฐได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือไม่

1.2) ผลิตยาภาคเอกชน

ในปี 2544 ผู้ผลิตในภาคเอกชนมีจำนวนทั้งสิ้น 172 ราย (ตามตารางที่ 2-21) ที่ตั้งโรงงานส่วนใหญ่ อยู่ในกรุงเทพและปริมณฑล ในช่วงปี 2540-2541 จำนวนโรงงานลดลงเนื่องจากผลกระทบด้านวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศในปี 2540 นอกจากนี้คณะกรรมการควบคุมคุณภาพอาหารและยา หรือ ออย. และกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ได้กำหนดให้โรงงานทุกแห่งจัดทำหรือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์วิธีการผลิตที่ดีหรือ GMP¹⁷ รวมทั้งเพิ่มมาตรการในการควบคุมคุณภาพยา โรงงานจะต้องจัดให้มีระบบควบคุมคุณภาพในการผลิต จัดหาเครื่องมือตรวจจับคุณภาพที่ทันสมัย มีการวิเคราะห์ปริมาณตัวยาสำคัญเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นเกี่ยวกับความคงตัวของยาที่ผลิตได้ ซึ่งรายละเอียดนี้จะนำมาประกอบการขึ้นทะเบียนตำรับยาของโรงงาน นับตั้งแต่ปี 2532 มาจนถึงปัจจุบัน มีโรงงานภาคเอกชนที่ได้รับ GMP ทั้งสิ้น 130 ราย ดังตารางที่ 2-22

ตารางที่ 2.21 สถิติจำนวนโรงงานผลิตยา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530-2544

ปี พ.ศ.	จำนวนโรงงาน		
	กรุงเทพฯ	ต่างจังหวัด	รวม
2530	151	40	191
2531	150	40	190
2532	148	43	191
2533	142	43	185
2534	137	45	182
2535	133	45	180
2536	134	47	181

¹⁷ ดูภาคผนวกท้ายบท

ปี พ.ศ.	จำนวนโรงงาน		
	กรุงเทพฯ	ต่างจังหวัด	รวม
2537	133	48	178
2538	131	52	179
2539	126	49	175
2540	125	50	175
2541	125	51	176
2542	125	53	175
2543	120	54	174
2544	118	56	172 (325)

ที่มา : กองควบคุมยา สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

ตารางที่ 2.22 สถิติจำนวนผู้ผลิตภาคเอกชนที่ได้มาตรฐานตาม GMP

ปี พ.ศ.	จำนวนผู้ผลิตทั้งหมด	ผู้ผลิตที่ได้ GMP
2532	191	58 (30.36%)
2533	188	79 (42.04%)
2534	184	95 (51.63%)
2535	180	105 (58.33%)
2536	180	112 (62.22%)
2537	178	115 (64.60%)
2538	179	121 (67.60%)
2539	175	122 (69.71%)
2540	175	126 (72.00%)
2541	176	130 (73.86%)
2542	175	130 (74.29%)
2543	174	127 (72.99%)
2544	172	131 (76.16%)

ที่มา : กองควบคุมยา สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

2) ขนาดการลงทุน

ตามหลักเกณฑ์ของการนิคมแห่งประเทศไทย¹⁸ ได้กำหนดขนาดการลงทุนเป็น 3 ประเภท คือ

¹⁸ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย 2539

- ผู้ผลิตขนาดเล็ก - การลงทุนต่ำกว่า 50 ล้านบาท
- ผู้ผลิตขนาดกลาง - การลงทุนตั้งแต่ 50 - 100 ล้านบาท
- ผู้ผลิตขนาดใหญ่ - การลงทุนสูงกว่า 100 ล้านบาท

สรุปได้ว่า โรงงานผลิตยาแผนปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นโรงงานขนาดเล็ก ซึ่งมีปัญหาด้านข้อจำกัดในการลงทุน ทำให้ไม่สามารถพัฒนากิจการให้เกิดหลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิตยาได้¹⁹

แต่สำหรับการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยแบ่งขนาดการลงทุนเป็น 5 ประเภทดังนี้

- ผู้ผลิตขนาดเล็กมาก - การลงทุนต่ำกว่า 50 ล้านบาท
- ผู้ผลิตขนาดเล็ก - การลงทุนตั้งแต่ 50 - 200 ล้านบาท
- ผู้ผลิตขนาดกลาง - การลงทุนตั้งแต่ 200 - 500 ล้านบาท
- ผู้ผลิตขนาดใหญ่ - การลงทุนตั้งแต่ 500 - 1,000 ล้านบาท
- ผู้ผลิตขนาดใหญ่มาก - การลงทุนสูงกว่า 1,000 ล้านบาท

3) โครงสร้างต้นทุนการผลิต

เนื่องจากผลิตภัณฑ์ยาที่มีใช้อยู่ในปัจจุบันของประเทศไทยมีด้วยกันหลายประเภทซึ่งสัดส่วนของต้นทุนจะแตกต่างกันออกไป ในภาพรวมของต้นทุนการผลิตของผลิตภัณฑ์ยาประเทศไทยมีภาวะจากการพึ่งพาสารวัตถุดิบตัวยาของยาสามัญ (generic drug) โดยเฉพาะในระยะเวลาก่อนข้อตกลงการลดภาษีเขตการค้าเสรีอาเซียน สำหรับยาใหม่ในความคุ้มครองทางสิทธิบัตรนั้น ประเทศไทยมีภาวะค่าสิทธิ (royalty) เพิ่มขึ้น อาจกล่าวได้ว่าในกรณีของยาในความคุ้มครองสิทธิบัตรนั้น ต้นทุนอาจประกอบด้วยเพียงต้นทุนการจัดซื้อผลิตภัณฑ์ ต้นทุนค่าสิทธิ และต้นทุนการจัดจำหน่ายเท่านั้น นอกจากนี้ประเทศไทยยังมีภาวะต้นทุนในกรณีของสารวัตถุดิบตัวยาประเภทไม่ออกฤทธิ์ (diluent) และภาวะต้นทุนเพิ่มเติมในกรณีของแอลกอฮอล์ภาวะทั้งสองประการที่เพิ่มขึ้นนี้เกิดขึ้นจากการขาดการพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่อง และการผูกขาดทางการผลิตและจำหน่ายแอลกอฮอล์ตามลำดับ

4) มาตรการทางการค้าและภาษีอากรระหว่างประเทศ

เนื่องจากข้อจำกัดด้านโครงสร้างอุตสาหกรรมการผลิตยาและเภสัชภัณฑ์ ทำให้เกิดปัญหาในระดับรากฐานของอุตสาหกรรมที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการไม่สามารถผลิตสารวัตถุดิบตัวยานับเป็นอุตสาหกรรมต้นน้ำของอุตสาหกรรมยา ปัญหาการไม่สามารถยกระดับของผู้ผลิตภายในประเทศให้มีมาตรฐานเดียวกัน ปัญหาโครงสร้างการอংশันทางการ

¹⁹ ดูภาคผนวกท้ายบท

ตลาดที่ส่งผลกระทบต่อความไม่เพียงพอในการวิจัยและพัฒนา ซึ่งปัญหาดังกล่าวนอกเหนือจาก จะทำให้อุตสาหกรรมยาของประเทศไทยเกิดการพึ่งพิงจากประเทศผู้ผลิตสารวัตถุดิบด้วยยาหรือ ประเทศที่มีระดับของเทคโนโลยีการผลิตยาสูงกว่าแล้ว ยังมีผลทำให้ผลิตภัณฑ์ยาของประเทศไทยอาจไม่สามารถเข้าแข่งขันในตลาดได้ด้วย

ประเด็นปัญหาประการสำคัญอีกประการหนึ่งคือ ปัญหาด้านโครงสร้างภาษีวัตถุดิบ สำหรับการผลิตยาซึ่งมีอัตราสูงประมาณร้อยละ 10 - 30 เนื่องจากพิกัดภาษีของวัตถุดิบ (harmonized system code) ทำให้สารวัตถุดิบด้วยยาตกอยู่ในกลุ่มพิกัดภาษีของสารเคมี การปรับลดภาษีนำเข้าวัตถุดิบในอดีตที่ผ่านมา จึงไม่อาจทำได้อย่างอิสระเนื่องจากอาจส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่ใช้วัตถุดิบในกลุ่มพิกัดภาษีอัตรเดียวกัน นอกจากนี้การที่อัตราภาษีนำเข้าสารวัตถุดิบด้วยยา และอัตราภาษีนำเข้ายาสำเร็จรูปไม่ได้ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญนั้น ทำให้ยาสำเร็จรูปจากต่างประเทศเข้ามามีบทบาทในตลาดยาของประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง ส่งผลกระทบต่อตลาดภายในประเทศที่มีขนาดเล็กเมื่อเทียบกับจำนวนผู้ผลิตภายในประเทศ

ผลจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรี อาเซียนหรือ AFTA (Asean Free Trade Area) ได้นำไปสู่การปรับลดภาษีนำเข้าผลิตภัณฑ์จากกลุ่มประเทศสมาชิกอันได้แก่ บรูไน อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย เวียดนาม ลาว และพม่า ทั้งนี้เพิ่มโอกาสในการร่วมกันผลิตสินค้าที่กลุ่ม AFTA มีศักยภาพในการแข่งขัน และเพิ่มอำนาจการต่อรองในทางการค้ากับกลุ่มประเทศอื่น โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติงานเป็น 2 ประการคือ

- มาตรการการกีดกันทางการค้าด้านภาษี (Tariff Barrier)

เป็นโครงการหรือแผนการลดภาษีร่วม (C.E.P.T.) ซึ่งได้กำหนดประเภทของสินค้าไว้ โดยหลักใหญ่ 2 คือ กลุ่มที่ต้องเร่งรัดการลดภาษี (fast track) และกลุ่มสินค้าที่มีแผนการลดภาษีกรณีปกติ สำหรับผลิตภัณฑ์ยานั้นจัดอยู่ในกลุ่มสินค้าที่ต้องเร่งรัดการลดภาษี คือ จะต้องลดภาษีนำเข้าให้เหลือร้อยละ 0-5 ภายในปี 2546 สำหรับสินค้าที่มีอัตราภาษีเดิมสูงกว่าร้อยละ 20 และต้องลดภาษีนำเข้าให้เหลือร้อยละ 0-5 ภายในปี 2543 สำหรับสินค้าที่มีอัตราภาษีเดิมไม่เกินร้อยละ 20 ตามแผนการลดภาษีที่แสดงในตารางที่ 2-13²⁰

เดิมผลิตภัณฑ์ยาที่นำเข้านั้นมีอัตราภาษีประมาณร้อยละ 30 ณ ปี 2535 ต่อมาได้ปรับลดภาษีจนกระทั่งในปี 2540 มีอัตราภาษีนำเข้ายาสำเร็จรูปที่ร้อยละ 5-10 อัตราภาษีการนำเข้าสารวัตถุดิบด้วยยาที่ร้อยละ 5-10 เช่นกัน อัตราภาษีการนำเข้าสารวัตถุดิบที่ไม่ใช่ด้วยยาสำคัญหรือ Excipients ประมาณร้อยละ 10-15 โดยมีอัตราภาษีการนำเข้าเครื่องจักรที่ร้อยละ 5 และภายในปี

²⁰ Asean Secretariate

2543 หรือ ค.ศ. 2000 ประเทศไทยจะทำการลดอัตราภาษีนำเข้าสารวัตถุบัตัวยาและยาสำเร็จรูปลงเหลืออัตราเพียงร้อยละ 1 เท่านั้น

นอกเหนือจากข้อตกลงลดการกีดกันทางการค้าในรูปภาษีแล้ว ยังมีข้อตกลงเงื่อนไข Local Content และ ASEAN Content ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่สร้างขึ้นมาเพื่อส่งเสริมให้เกิดการผลิตและการขายสินค้าเสรีเฉพาะในกลุ่มประเทศอาเซียน กล่าวคือสินค้าที่จะค้าขายอย่างเสรีในเขตกลุ่มประเทศอาเซียนนั้น จะต้องมีส่วนของต้นทุนการผลิตในประเทศสมาชิกไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 ของต้นทุนการผลิตทั้งหมด โดยคำนวณจากค่า FOB

ในกรณีที่มีการผลิตสินค้าหลายช่วงในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนจะต้องมีเงื่อนไขของ ASEAN cumulative content ไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 เช่นเดียวกัน ทั้งนี้โดยนำราคานำเข้า CIF มาคำนวณเป็นราคา FOB แล้วเพิ่มส่วนต้นทุนการผลิตในประเทศนั้น ๆ และคำนวณสัดส่วนของราคา FOB ที่จะส่งออกไปจากประเทศนั้น ๆ ซึ่งมาตรการนี้จะช่วยส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายการผลิตหรือ production chain ในกลุ่มประเทศอาเซียน

- **มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Non-tariff Barrier: NTB)**

มาตรการการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี หรือ non-tariff barrier ได้แก่ การจำกัดปริมาณการนำเข้า (quota measure) หรือการคิดค่าธรรมเนียมพิเศษสำหรับการนำเข้านอกปริมาณกำหนดหรือนำเข้านอกฤดูกาล (surcharge measures) มาตรการกีดกันที่ไม่ใช่ภาษียังมีการพัฒนาในรูปแบบอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสินค้าประเทศซึ่งประเทศผู้นำเข้าสามารถอ้างสิทธิ์การคุ้มครองผู้บริโภคได้อย่างชอบธรรม อันได้แก่สินค้าประเทศผลิตภัณฑ์อาหารและเภสัชภัณฑ์ มาตรการกีดกันที่ไม่ใช่ภาษีสำหรับเภสัชภัณฑ์นั้น ในปัจจุบันมีด้วยกันหลายประการ

- การจำหน่ายเภสัชภัณฑ์ในประเทศอื่น จะต้องได้รับการขึ้นทะเบียนยาในประเทศนั้น ซึ่งบางครั้งมาตรฐานไม่ตรงกับการขึ้นทะเบียนยาในประเทศไทย และมาตรฐานไม่ได้มีการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันระหว่างภายในประเทศ และยานำเข้าจากต่างประเทศ
- ความต้องการการรับรองมาตรฐานของผู้ผลิต ต้องการการรับรองว่าผู้ผลิตทำการผลิตตามหลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิตยา (Good Manufacturing Practice: GMP) หรือไม่ ซึ่งบางครั้งรายละเอียดปลีกย่อยของมาตรฐานของแต่ละประเทศก็จะมีข้อแตกต่างกัน

2.3.4 กฎระเบียบและนโยบายของรัฐสำหรับอุตสาหกรรมยาแผนปัจจุบัน

คณะกรรมการพัฒนาอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม²¹ (2541) ได้ทำการรวบรวมกฎระเบียบและข้อบังคับของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมในกลุ่มอุตสาหกรรมการผลิตยาและเวชภัณฑ์ไว้ดังต่อไปนี้

(1) ด้านการผลิต ในปี พ.ศ. 2539 กระทรวงสาธารณสุขกำหนดให้โรงงานผลิตยาแผนปัจจุบันทุกรายต้องมีหนังสือรับรองมาตรฐาน ตามหลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิต (Good Manufacturing Practice: GMP) เพื่อให้การผลิตยามีคุณภาพได้มาตรฐานและมีความปลอดภัยต่อการใช้

(2) ด้านการตลาด กระทรวงพาณิชย์ กำหนดให้ยารักษาโรคแผนปัจจุบันและเวชภัณฑ์เป็นสินค้าควบคุมราคา ตามพระราชบัญญัติกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด พ.ศ. 2522 การเปลี่ยนแปลงราคาจะต้องได้รับการพิจารณาอนุมัติจากคณะกรรมการกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาดก่อน

(3) ด้านภาษีศุลกากร ในปี พ.ศ. 2540 กระทรวงการคลังกำหนดอัตราศุลกากรขาเข้าวัตถุดิบและยาสำเร็จรูป อัตราร้อยละ 5 – 10 เป็นส่วนใหญ่

(4) กฎหมาย ระเบียบ ข้อตกลงระหว่างประเทศ

- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 ข้อ 61 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องซื้อยาและเวชภัณฑ์ขององค์การเภสัชกรรมหรือของหน่วยงานอื่นของรัฐ ตามบัญชียาหลักแห่งชาติ ซึ่งไม่เป็นกรรมแก่ผู้ผลิตที่เป็นภาคเอกชน

- พระราชบัญญัติยา (ฉบับที่ 5) แก้ไขปี พ.ศ. 2530 ประเทศไทยมีกฎหมายที่ควบคุมการผลิตยาซึ่งครอบคลุมตั้งแต่การตั้งโรงงาน การขออนุญาตผลิตยา การขึ้นทะเบียนยา การโฆษณา กำหนดฉลากยา เพื่อให้ยาสำเร็จรูปที่จำหน่ายมีความปลอดภัยต่อการใช้ในกรณีที่เกิดอาการต้องการผลิตยาเพื่อส่งออก จะต้องไปขึ้นทะเบียนยาต่อกองควบคุมยาก่อน ซึ่งบางครั้งไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดต่างประเทศที่มีมาตรฐานแตกต่างกัน หรือกรณีการรับจ้างผลิตยาตามตำรับยาที่ผู้ว่าจ้างได้ขึ้นทะเบียนไว้แล้ว ผู้รับจ้างผลิตต้องขึ้นทะเบียนยาด้วยความคล่องตัวต่อการดำเนินธุรกิจ

- พระราชบัญญัติสิทธิบัตรยา พ.ศ. 2535 ซึ่งมีผลคุ้มครองกรรมวิธีการผลิต (process patent) และผลิตภัณฑ์ (product patent) ให้กับผู้ได้รับอนุญาตให้จดทะเบียนเป็นเวลา 7-10 ปี โดยที่ผู้อื่นจะดำเนินกรรมวิธีการผลิต การนำเข้า การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ได้รับ

²¹ กระทรวงอุตสาหกรรม (2541) แผนกลยุทธ์และพัฒนาอุตสาหกรรมรายสาขา

การจดทะเบียนสิทธิบัตรนั้นมิได้ ยกเว้นจะได้รับการอนุญาตจากผู้ทรงสิทธิบัตรก่อนซึ่งในกรณีนี้ จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้สิทธิบัตร (Royalty) ด้วย

บทบาทของสถาบันและองค์กร

อุตสาหกรรมยาประกอบด้วยสมาคมผู้ประกอบการถึง 4 สมาคม ได้แก่

1) เกสัชพาณิชย์สมาคม ได้ก่อตั้งในปี พ.ศ.2492 เกิดจากการรวมตัวของผู้นำเข้าวัตถุดิบผู้ผลิตยาสำเร็จรูปและผู้จำหน่าย

2) สมาคมไทยอุตสาหกรรมผลิตยาแผนปัจจุบัน ซึ่งก่อตั้งในปี พ.ศ. 2513 สมาชิกเป็นบริษัทคนไทยผู้ผลิตยาแผนปัจจุบัน สมาชิกของสมาคมมีประมาณ 50 ราย ส่วนใหญ่เป็นผู้ผลิตยารายใหญ่ในประเทศที่มีขนาดการลงทุนมากกว่า 3 ล้านบาท

3) สมาคมผลิตภัณฑ์เภสัชกรรม ซึ่งก่อตั้งในปี พ.ศ. 2513 เป็นสมาคมของอุตสาหกรรมยาต่างประเทศ สมาชิกเป็นผู้ผลิต ผู้นำเข้า และผู้จำหน่ายยาแผนปัจจุบันที่นำเข้าจากต่างประเทศ สมาชิกส่วนใหญ่เป็นบริษัทในเครือต่างประเทศ ส่วนหนึ่งของสมาชิกในกลุ่มที่ (1) จะเป็นสมาชิกในกลุ่มที่ (2) และ (4) ด้วย กลุ่มที่มักจะมีผลประโยชน์ขัดแย้งกันอย่างเห็นได้ชัดคือกลุ่มที่ (2) และ (3) เช่น ในกรณีการมีสิทธิบัตรยา จะได้รับการสนับสนุนจากสมาคมผลิตภัณฑ์เภสัชกรรม แต่คัดค้านโดยสมาคมไทยอุตสาหกรรมผลิตยาแผนปัจจุบัน

2.3.5) ปัญหาและอุปสรรคของอุตสาหกรรมยาและเคมีภัณฑ์ไทย

ในปี 2541 กระทรวงอุตสาหกรรม ได้สรุปประเด็นปัญหาและอุปสรรคของอุตสาหกรรมยาไว้ 7 ประการ โดยเรียงตามลำดับความสำคัญสูงสุดถึงต่ำสุด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม ส่วนใหญ่ใช้เทคโนโลยีการผลิตและเครื่องจักรที่ยังไม่ทันสมัยเนื่องจากขาดความพร้อม ขาดความชำนาญเฉพาะทาง โรงงานส่วนใหญ่มีอายุการใช้งานมานานและใช้เครื่องจักรที่เป็นเทคโนโลยีไม่ซับซ้อน ผู้ประกอบการจึงไม่สามารถปรับปรุงกระบวนการผลิตและเทคโนโลยีการผลิตเป็นการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ทันสมัยได้ และในขณะเดียวกันโรงงานต้องดำเนินการผลิตสินค้าหลากหลายชนิด ทำให้ไม่อาจพัฒนาให้เกิดความชำนาญเฉพาะด้านได้

2) กฎระเบียบในการผลิตและจำหน่าย การนำเข้าและส่งออก มาตรฐานและการควบคุมคุณภาพที่มีอยู่ไม่เหมาะสม มีความซ้ำซ้อนไม่คล่องตัว และไม่เอื้ออำนวยต่ออุตสาหกรรม เช่น การไม่เปิดให้อุตสาหกรรมยาสำเร็จรูปเป็นอุตสาหกรรมที่ให้การส่งเสริมการลงทุน การไม่อนุญาตให้มีการขยายโรงงานเนื่องจากขัดกับเทศบัญญัติ นอกจากนี้การรับจ้างผลิตยาตามสูตรที่ผู้จ้างจดทะเบียนไว้ต้องดำเนินการขออนุญาตใหม่ทำให้ขาดความคล่องตัว

และกฎระเบียบการจัดซื้อ จัดจ้างยาจากหน่วยงานของรัฐยังไม่เปิดเสรี ส่งผลให้ตลาดภายในประเทศมีขนาดเล็ก ไม่ก่อให้เกิดการประหยัดต่อขนาดการผลิต (Economies of Scale)

3) **บุคลากรเฉพาะทาง เกษษกร/นักวิทยาศาสตร์/วิศวกร/ช่างเทคนิค มีไม่เพียงพอทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ** โดยบุคลากรบางส่วนหันไปประกอบอาชีพอื่น ขณะเดียวกันหลักสูตรการศึกษาไม่สอดคล้องกับความต้องการของอุตสาหกรรม

4) **วัตถุดิบส่วนใหญ่ผลิตเองไม่ได้ในประเทศ ต้องนำเข้าและมีราคาสูงเมื่อเปรียบเทียบกับราคาควบคุมผลิตภัณฑ์ในประเทศ** ทำให้ผู้นำเข้าดำเนินการนำเข้าวัตถุดิบที่มีคุณสมบัติหลากหลายและอาจไม่สอดคล้องกับมาตรฐาน เนื่องจากวัตถุดิบเคมีภัณฑ์มีโครงสร้างทางเคมีซับซ้อน ต้องอาศัยการวิจัย/ค้นคว้า/การพัฒนาด้วยเทคโนโลยีสูงซึ่งไทยขาดการลงทุนด้านนี้ ในขณะที่เดียวกันตลาดวัตถุดิบเคมีภัณฑ์ของโลกมีการแข่งขันสูงทำให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพวัตถุดิบเคมีภัณฑ์ที่นำเข้า

5) **การพัฒนาวัตถุดิบ ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ ยังมีน้อยไม่เพียงพอ** เนื่องจากขาดแคลนทุน การวิจัยของหน่วยงานต่าง ๆ เกิดความไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และขาดการพัฒนาไปสู่การผลิตในเชิงพาณิชย์

6) **การเจาะตลาดต่างประเทศยังไม่เพียงพอ** เนื่องจากมีการแข่งขันสูงและการกีดกันจากต่างประเทศ (ขนาดของตลาดของผู้ผลิตยาในประเทศมีขนาดเล็ก) โดยที่ตลาดในประเทศถูกจำกัดด้วยระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างของรัฐและถูกจำกัดด้วยกฎหมายสิทธิบัตรยาตลาดยาในประเทศของผู้ผลิตในประเทศจึงลดลงทำให้ไม่เกิดการประหยัดต่อขนาดการผลิต (Economies of Scale) ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง และเกิดความเสียเปรียบผู้ผลิตต่างประเทศ สำหรับตลาดต่างประเทศถูกมาตรการกีดกันการค้าที่มีใช้ภาษี (Non-Tariff Barrier: NTB) โดยเฉพาะการขึ้นทะเบียนยาในต่างประเทศนั้นต้องใช้ระยะเวลาและจะต้องผ่านการทดสอบตามมาตรฐานที่ผู้นำเข้ากำหนด

7) **วิธีการนำเข้า-ส่งออก ตลอดจนอัตราภาษีศุลกากรยังไม่เอื้ออำนวยต่ออุตสาหกรรม** โดยที่อุตสาหกรรมยาและเคมีภัณฑ์มีอัตราภาษีผลิตภัณฑ์ดิบและบรรจุภัณฑ์ไม่สอดคล้องกันและยังมีอัตราสูงกว่าประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะการส่งออกยาและเวชภัณฑ์ต้องเป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้มีการขึ้นทะเบียนยาต่อคณะกรรมการควบคุมอาหารและยาเท่านั้น ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนไว้อาจมีมาตรฐานแตกต่างกับมาตรฐานในตลาดส่งออก

▪ จุดแข็ง

กลุ่มอุตสาหกรรมยาและเคมีภัณฑ์ของไทยมีรากฐานและการพัฒนามานานนับตั้งแต่กลุ่มอุตสาหกรรมนี้เกิดขึ้นในประเทศไทย ผลของการพัฒนาทำให้อุตสาหกรรมมีความเข้มแข็งซึ่งมองในภาพรวมแล้วสามารถสรุปได้ ดังนี้

- 1) มีพื้นฐานและประสบการณ์ผลิตมายาวนาน โดยเฉพาะการผลิตยาที่มีการดำเนินการผลิตและถ่ายทอดกันมาแต่โบราณ
- 2) มีแรงงานที่มีประสบการณ์และจิตสำนึกในด้านคุณภาพ เนื่องจากกิจการบางแห่งได้ดำเนินการผลิตมาเป็นเวลายาวนานและผู้ใช้แรงงานได้รับการพัฒนาฝีมือให้มีคุณภาพดีขึ้นจนเป็นที่ยอมรับของตลาด
- 3) มีกำลังการผลิตเหลือพอที่จะส่งออกได้ทันที โรงงานผลิตบางแห่งยังผลิตไม่เต็มกำลังการผลิตเนื่องจากตลาดในปัจจุบันยังมีขนาดไม่ใหญ่พอ
- 4) มีองค์กรซึ่งดูแลเรื่องมาตรฐานที่เข้มแข็งเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา และสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมซึ่งได้มีการพัฒนาด้านระดับของคุณภาพสินค้าให้เป็นที่ยอมรับของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศอย่างสม่ำเสมอ

▪ จุดอ่อน

แม้ว่าการพัฒนาอุตสาหกรรมยาจะได้รับการพัฒนามานาน แต่อุตสาหกรรมนี้ยังคงมีความอ่อนแอของอุตสาหกรรมอยู่บ้างในบางประเด็น ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้การพัฒนาไม่คืบหน้าและไม่สามารถแข่งขันกับประเทศคู่แข่งได้เท่าที่ควร ได้แก่

- 1) ต้องนำเข้าวัตถุดิบเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากวัตถุดิบบางชนิดไม่มี/ไม่สามารถผลิตได้ในประเทศ หรือเป็นวัตถุดิบที่ต้องใช้เงินลงทุนและเทคโนโลยีในการผลิตสูง ซึ่งอาจไม่คุ้มค่าหากจะทำการผลิตในประเทศ
- 2) ตลาดยาในประเทศมีขนาดจำกัดเมื่อเปรียบเทียบกับการลงทุนในอุตสาหกรรมนี้ที่ต้องใช้ทุน และมีปริมาณการผลิตจำนวนมาก
 - (1) ยาใหม่มีการคุ้มครองโดยสิทธิบัตรไม่สามารถผลิตได้ ตามที่ต้องการ
 - (2) ตลาดยาในประเทศยังไม่มีการแข่งขันเสรี โรงพยาบาลของรัฐจะจัดซื้อยาดังกล่าวจากผู้ผลิตในภาคเอกชนไม่ได้แม้ว่าจะมีราคาต่ำกว่าก็ตาม เนื่องจากข้อตกลงระเบียบของรัฐบาล
 - (3) ภาพลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ยาและเวชสำอางค์บางชนิด เช่น เครื่องสำอางค์และสบู่ ยังไม่เป็นที่ยอมรับทั้งในตลาดภายในประเทศโดยเฉพาะในกลุ่มผู้มีกำลังซื้อสูงและตลาดต่างประเทศที่พัฒนาแล้วเนื่องจากผู้บริโภคยังติดอยู่กับเรื่อง Brand Name ของสินค้าเป็นส่วนใหญ่
 - (4) ภาษีศุลกากรยังมีอัตราสูง แม้ว่าโดยทั่วไปทั้งวัตถุดิบมีอัตราภาษีศุลกากรที่ลดลง แต่ยังคงเป็นอัตราที่สูงกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งในอา

เขียน เนื่องจากรัฐบาลของประเทศนั้น ๆ ได้ให้การคุ้มครองแก่ผู้ผลิตยาในประเทศของตน

2.4 ภาพรวมของอุตสาหกรรมยาแผนโบราณและสมุนไพร

ปัจจุบันทั่วโลกหันมานิยมใช้ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร โดยเฉพาะในประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศต่าง ๆ ในประเทศยุโรป และเอเชีย ปัจจุบันตลาดสมุนไพรทั่วโลกมีมูลค่าสูงถึง 3 ล้านล้านบาท โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสหรัฐอเมริกามูลค่าการใช้ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรถึงกว่า 160,000 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 5 ของตลาดผลิตภัณฑ์สมุนไพรทั่วโลก ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรมีทั้งในรูปแบบของยาสมุนไพร อาหารเสริมสุขภาพ เครื่องดื่มสมุนไพร ตลอดจนเครื่องสำอางค์จากสมุนไพร ยาสมุนไพร เป็นต้น นอกจากนี้จะพบว่า ในปัจจุบันยาสมุนไพร (หรือยาแผนโบราณ) กลับเป็นที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายทั้งในประเทศสหรัฐอเมริกา ทวีปยุโรป และเอเชีย ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริโภคเห็นว่า อันตรายจากสารเคมีของยาแผนปัจจุบันมีมากและน่าจะเป็นอันตรายมากกว่ายาสมุนไพร และนอกจากนี้ยาจากสมุนไพรยังมีราคาถูกกว่ายาแผนปัจจุบันมาก ซึ่งเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ผู้บริโภคหันมานิยมยาจากสมุนไพรมากขึ้น ทำให้ธุรกิจของยาจากสมุนไพรเติบโตอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็น การผลิต การนำเข้า อย่างไรก็ตาม จะพบว่า ยาสมุนไพรยังคงมีปัญหาด้านการผลิต เช่น การปนเปื้อนของเชื้อจุลินทรีย์ในวัตถุดิบ เป็นต้น

สมุนไพร คือ พืช สัตว์ หรือแร่ธาตุที่ใช้เป็นอาหาร ยา เครื่องดื่ม หรือเครื่องสำอางค์ สำหรับป้องกัน รักษาโรค บำรุงสุขภาพหรือเสริมสวย สมุนไพรแบ่งตามหลักวิชาการออกเป็น 2 สาขา คือ สมุนไพรแผนโบราณและสมุนไพรแผนปัจจุบัน โดยสมุนไพรแผนโบราณ คือ พืช สัตว์ หรือแร่ธาตุ ที่เภสัชกรหรือแพทย์แผนโบราณ และประชาชนนำมาใช้เป็นอาหาร เครื่องดื่ม ยา หรือเครื่องสำอางค์ สำหรับป้องกัน รักษาโรค บำรุงสุขภาพ หรือเสริมสวย ตามหลักวิชาของแพทย์และเภสัชกรรมไทยแผนโบราณ หรือจากความรู้และประสบการณ์ที่บรรพบุรุษในอดีตเคยใช้สืบทอดกันมา ส่วนสมุนไพรแผนปัจจุบัน คือ พืช สัตว์ หรือแร่ธาตุ ที่แพทย์และเภสัชกรแผนปัจจุบัน นักวิทยาศาสตร์หรือนักโภชนาการนำมาศึกษา ค้นคว้า ทดลอง วิจัย แล้วสกัดเอาสารบางชนิดจากพืช สัตว์ หรือแร่ธาตุออกมาใช้เป็นอาหาร เครื่องดื่ม ยา หรือเครื่องสำอางค์ สำหรับป้องกัน รักษาโรค บำรุงสุขภาพ หรือเสริมสวย ตามหลักและกรรมวิธีทางวิทยาศาสตร์ โดยอาศัยข้อมูล ความรู้พื้นฐาน หรือประสบการณ์เดิมของแพทย์และเภสัชกรแผนโบราณ หรือประชาชนที่เคยรู้และเคยใช้กันมาตั้งแต่อดีตเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยว่า ในพืช สัตว์ หรือแร่ธาตุนั้น ๆ มีสารเคมีอะไรจึงมีสรรพคุณตามที่คนโบราณกล่าวไว้ โดยนำมาทดลองทั้งด้านเภสัชวิทยาและทางคลินิก คือ ทดลองใช้กับสัตว์และคนที่เจ็บป่วย

สมุนไพรแผนโบราณในประเทศไทย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ สมุนไพรไทยแผนโบราณ คือ สมุนไพรที่มีอยู่ในประเทศไทยและบางชนิดก็ต้องนำเข้ามาจากต่างประเทศ ซึ่งแพทย์และเภสัชกรไทยแผนโบราณนำมาปรุงเป็นอาหาร เครื่องดื่ม ยา หรือเครื่องสำอางค์ สำหรับป้องกัน รักษาโรค บำรุงสุขภาพ หรือเสริมสวยตามทฤษฎีหรือหลักวิชาการของแพทย์และเภสัชกรรมไทยแผนโบราณ ประเภทที่ 2 คือ สมุนไพรจีนแผนโบราณ เป็นสมุนไพรที่มีอยู่ในประเทศจีน ที่แพทย์และเภสัชกรจีนแผนโบราณนำมาปรุงเป็นอาหาร เครื่องดื่ม ยา หรือเครื่องสำอางค์สำหรับป้องกัน รักษาโรค บำรุงสุขภาพ หรือเสริมสวยตามทฤษฎีหรือหลักวิชาการของแพทย์และเภสัชกรรมจีนแผนโบราณ

เภสัชวัตถุ คือ วัตถุที่ใช้เป็นสมุนไพรไทยแผนโบราณ มี 3 ประเภท คือ

1. พืช แบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ

- 1.1 ประเภทต้น เช่น ต้นพิทูล ต้นขี้เหล็ก ต้นมะตูม
- 1.2 ประเภทเถา, เครือ เช่น เถาบระเพ็ด เถาคันแดง
- 1.3 ประเภทหัว, เหง้า เช่น หัวแห้วหมู, เหง้าข่า, เหง้าขิง
- 1.4 ประเภทผัก เช่น ผักบุง ผักหนอก ผักชี ผักกาดน้ำ
- 1.5 ประเภทหญ้า เช่น หญ้าแพรก หญ้าคา หญ้าไต้ใบ

2. สัตว์ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

- 2.1 ประเภทสัตว์บก เช่น ควายเผือก หมู ภูเขาเลื่อม
- 2.2 ประเภทสัตว์น้ำ เช่น ปลาหมึก หอยสังข์ เต่า
- 2.3 ประเภทสัตว์อากาศ เช่น นกนางแอ่น ผึ้ง

3. แร่ธาตุ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

- 3.1 ประเภทแร่ธาตุที่ละลายด้วยยาก เช่น เหล็ก ทองคำ เงิน
- 3.2 ประเภทแร่ธาตุที่ละลายตัวเร็ว หรือละลายตัวอยู่แล้ว เช่น สารส้ม พิมเสน

เกลือ

2.4.1 หลักสรรพคุณสมุนไพรไทย²²

การที่จะทราบว่า สมุนไพรชนิดใด มีสรรพคุณอย่างไร เราจำเป็นต้องทราบว่าสมุนไพรมีรสอะไร ถ้าเรารู้รสแล้ว เราก็จะรู้สรรพคุณของสมุนไพร เพราะรสของสมุนไพรจะแสดงสรรพคุณเอาไว้ รสของสมุนไพรแบ่งออกเป็น 9 รส คือ

1. รสฝาด ใช้สมานแผล แก้บิด คุมธาตุ แก้ท้องเสีย

²² ไสว สุนทร สมุนไพรไทย-จีน รักษาโรคประสาท : ตำรายาหอม

2. รสหวาน ซึมซาบไปตามเนื้อ ทำให้ร่างกายชุ่มชื้น บำรุงกำลัง แก้อ่อนเพลีย ทำให้ชุ่มคอ แก้ไอ
3. รสเมาเบื่อ แก้พิษ แก้พยาธิ แก้อั้วกั้วกัดต่อย ขับพยาธิ แก้โรคผิวหนัง
4. รสขม แก้ทางโลหิตและดี แก้ไข เจ็บคอ ร้อนใน กระจายน้ำ เจริญอาหาร
5. รสเผ็ดร้อน แก้ลม บำรุงธาตุ ขับลมในกระเพาะอาหารและลำไส้ ช่วยย่อยอาหาร
6. รสมัน แก้เส้นเอ็น บำรุงเส้นเอ็น แก้ปวดเมื่อยร่างกาย แก้ไขพิการ แก้ปวดเข่าปวดข้อ
7. รสหอมเย็น ทำให้ชื่นใจ บำรุงหัวใจ ชูกำลัง แก้อ่อนเพลีย แก้ไข้ แก้อ่อนในกระหายน้ำ
8. รสเค็ม ซึมซาบไปตามผิวหนัง รักษาโรคผิวหนัง รักษาเนื้อไม้ให้เน่า แก้ประดง ลมพิษ
9. รสเปรี้ยว กัดเสมหะ แก้เสมหะพิการ แก้ไอ ช่วยให้ระบายขับถ่ายเมือกมัน แก้เลือดออกตามไรฟัน ฟอกโลหิต ทำให้โลหิตไหลเวียนดีขึ้น

สำหรับในประเทศไทยมีการใช้สมุนไพรตั้งแต่กรุงสุโขทัยและอยุธยา โดยมีการใช้ในรูปของยาสมุนไพร โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมัยอยุธยา ช่วงปี พ.ศ.2200 ซึ่งเป็นสมัยของพระนารายณ์มหาราชได้มีการรวบรวมตำรายาไทยอย่างเป็นทางการขึ้นเป็นครั้งแรก แต่หลังจากนั้นตำราหรือหลักฐานเกี่ยวกับสมุนไพรส่วนใหญ่ได้หายไปในช่วงที่ไทยเสียกรุงศรีอยุธยาให้แก่พม่า ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 ในปี พ.ศ. 2375 ได้มีการรวบรวมตำรายาศึกดีสิทธิ์และนำมาจารึกบนแผ่นศิลาทรายของวัดโพธิ์ เพื่อให้วัดโพธิ์เป็นมหาวิทยาลัยมวลชนที่รวบรวมเกี่ยวกับสมุนไพรที่นำมาใช้ปรุงยากว่า 1,000 ชนิดให้ประชาชนที่สนใจได้ศึกษา และในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้โปรดให้สร้างโรงพยาบาลศิริราชขึ้น โดยนำการแพทย์แผนตะวันตกเข้ามาเผยแพร่จนเป็นที่นิยมใช้ยาสมัยใหม่มากขึ้น ต่อมาในปี พ.ศ.2480 รัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติการขายยา โดยได้แบ่งแยกยาสมุนไพรออกมา เพื่อควบคุมอุตสาหกรรมการผลิตยาจากสมุนไพร ทำให้อุตสาหกรรมของยาสมุนไพรหยุดชะงัก เนื่องจากการที่มีการแยกยาสมุนไพรออกมาจากยาแผนปัจจุบัน ทำให้ตลาดยาสมุนไพรขาดความสนใจ ทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน เป็นสาเหตุให้ไม่มีการพัฒนาอุตสาหกรรมยาจากสมุนไพร

ในอดีต ในประเทศไทยจะเรียกยาจากสมุนไพรว่า "ยาแผนโบราณ" และเปลี่ยนเป็นยาจากสมุนไพร ในเดือนมีนาคม 2536 ซึ่งมีการประชุมพหุภาคีระหว่างไทย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ โดยมีการนิยามยาแผนโบราณและยาจากสมุนไพรได้ดังนี้

ยาแผนโบราณ²³ หมายถึง ยาตามตำรายาแผนโบราณที่รัฐมนตรีประกาศหรือยาที่อาศัยความรู้จากตำราหรือการเรียนสืบต่อมาที่ไม่ใช่การศึกษาตามหลักวิทยาศาสตร์ โดยรูปแบบของยาจะต้องเป็นรูปแบบของยาโบราณ เช่น ยาเม็ด ยาผง ยาลูกกลอน ยาน้ำ ยาเคลือบน้ำตาล ยาขี้ผึ้ง เป็นต้น

ยาสมุนไพร²⁴ หมายถึง ยาที่ได้จากพืช สัตว์ แร่ที่ยังไม่ได้ผสม ประจุหรือแปรสภาพ เช่น โยเมะขามแขก ดอกคำฝอย ฟ้าทะลายโจร

เมื่อประเทศไทยมีมหาวิทยาลัยสำหรับสอนการแพทย์แผนปัจจุบัน ซึ่งได้รับการสนับสนุนทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไป ทำให้การแพทย์แผนปัจจุบันมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่การแพทย์แผนไทยหรือยาจากสมุนไพรไม่ได้รับความสนใจ ทำให้มีการถ่ายทอดกันอย่างผิดๆ และมีการใช้สมุนไพรมาทำการรักษาโดยขาดการวิจัยจนเกิดอันตราย ทำให้ประชาชนขาดความเชื่อถือมากขึ้น

ประเทศไทยได้มีนโยบายสนับสนุนให้มีการใช้สมุนไพรในงานสาธารณสุขมูลฐานในปี 2520 ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ.2520 – 2524) ทั้งนี้เนื่องจากองค์การอนามัยโลกได้ประกาศ²⁵ "Health for all by the year 2000 (HFA)" ที่เมือง Alma Ata ประเทศรัสเซีย โดยใช้กลวิธีการสาธารณสุขมูลฐานในการดำเนินการเพื่อ HFA และสนับสนุนให้มีการนำการแพทย์แผนโบราณมาใช้ในงานสาธารณสุขมูลฐาน โดยที่รัฐบาลไทยในสมัยนั้นนำมาเป็นกลวิธีในการดำเนินการชีวิตเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนไทย โดยการบรรจุเรื่องสมุนไพรและการแพทย์แผนไทยไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4

นอกจากนั้น การพัฒนาสมุนไพรเริ่มเป็นรูปธรรมมากขึ้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 แต่อย่างไรก็ตามการส่งเสริมให้ครบวงจรยังอยู่ในวงแคบมาก และมีการกำหนดทิศทางการแพทย์แผนไทยไว้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนมากขึ้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 โดยเป็นการพึ่งพาตนเองของประชาชนและชุมชน โดยมีการสนับสนุนและส่งเสริมการดูแลตนเองโดยการแพทย์พื้นบ้าน นอกจากนี้ยังมีแผนงานสมุนไพรเพื่อใช้เป็นยา เพื่อการสาธารณสุขมูลฐานและเพื่อการส่งออก รวมทั้งลดการใช้ยาแผนปัจจุบันที่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ ในส่วนของเทคโนโลยีการผลิตมีการอนุญาตให้ผลิตยาจากสมุนไพรโดยการดอกอัดเม็ดโดยใช้เครื่องจักรเพื่อทุนแรง (จะใช้เคมีภัณฑ์แผนปัจจุบันที่จำเป็นในการดอกเม็ดไม่ได้) รวมทั้งมีการอนุญาตให้ผลิตยาแผนโบราณโดยใช้แคปซูลได้แต่ต้องมีคำว่า

²³ คณะกรรมการอาหารและยา ผลิตภัณฑ์สุขภาพเพื่อชุมชน

²⁴ คณะกรรมการอาหารและยา ผลิตภัณฑ์สุขภาพเพื่อชุมชน

²⁵ ที่มา แพทย์หญิงเพ็ญภา ทวีพย์เจริญ และคณะ "การวิจัยการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร"

"โบราณ" บนแคปซูล และไม่อนุญาตให้ใช้ตัวยาแผนปัจจุบันเป็นวัตถุดิบเสียในการผลิตยาแผนโบราณ

ส่วนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) ได้มีการกำหนดทิศทางการพัฒนาการแพทย์แผนไทยไว้ดังนี้

1. สนับสนุนส่งเสริมภาคเอกชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการแพทย์แผนไทย โดยส่งเสริมการรวมตัวของผู้ผลิตยาไทย การวิเคราะห์ปัญหาการผลิตยา การแก้ปัญหาวัตถุดิบ สนับสนุนให้มีการใช้ยาสมุนไพรที่เอกชนผลิตโดยใช้เทคโนโลยีวัตถุดิบภายในประเทศ รวมทั้งส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาการผลิต

2. สนับสนุนวิชาชีพหมอฟันบ้านและหมอแผนไทย ให้มีบริการทางการแพทย์แผนไทย ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อเป็นการส่งเสริมการใช้สมุนไพรและยาไทย

3. แก้ไขกฎหมายต่างๆ ที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการแพทย์แผนไทย สนับสนุนผู้ประกอบการวิชาชีพแผนปัจจุบันให้นำการแพทย์แผนไทยไปประยุกต์ใช้ในการรักษาโรค โดยการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรของการแพทย์ การพยาบาลและการสาธารณสุขให้สอดคล้องมากขึ้น

4. สนับสนุนองค์กรวิชาชีพทางการแพทย์แผนไทยและหมอพื้นบ้านให้มีการรวมตัวรับอย่างถูกต้องตาม กฎหมาย เพื่ออำนวยความสะดวกให้มีอำนาจในการต่อรองทางวิชาชีพ และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนางานการแพทย์แผนไทย

5. สนับสนุนให้มีการกำหนดรูปแบบ วิธีการที่ชัดเจนในการปฏิรูประบบราชการและการบริหารงานด้านการแพทย์แผนไทยให้มีแผนงานร่วมกัน ประสานกันโดยมีวัตถุประสงค์สูงสุดเพื่อพัฒนาการแพทย์แผนไทย

2.4.2 รูปแบบการใช้สมุนไพรในระบบการแพทย์

สมุนไพรมีบทบาทในระบบสาธารณสุขของไทยมาโดยตลอด ได้มีผู้สรุป²⁶ รูปแบบการใช้สมุนไพรในระบบการแพทย์ตามลำดับของการพัฒนาการทางวิชาการ ดังนี้

1. ยาพื้นบ้าน เป็นการใช้อย่างวิจิตรโรคแบบพื้นบ้าน ซึ่งจะมีความแตกต่างกันแต่ละท้องถิ่นและวัฒนธรรมของชุมชน

2. ยาแผนโบราณ เป็นยาที่มีประสบการณ์การใช้ที่สืบต่อกันหรือยาตามตำรา โดยส่วนมากมักเป็นยาที่ใช้รักษาโรคต่างๆ

²⁶ ที่มา : ภก.วินิต อัครกิจวิธ "ผลิตภัณฑ์ยาจากสมุนไพรจะควบคุมอย่างไร" วารสารอาหารและยา ปีที่ 6 ฉบับที่ 3/2542

3. ยาจากสมุนไพรไทย (Phytopharmaceuticals) เป็นการพัฒนาสมุนไพรที่มีรากฐานจากยาพื้นบ้านและยาแผนโบราณ โดยใช้เทคโนโลยีและหลักการทางวิทยาศาสตร์มาพัฒนาสารสกัดสมุนไพรให้อยู่ในรูปแบบของยาที่ทันสมัย

4. ยาสมุนไพรที่สกัดจากสมุนไพรจะได้เป็นสารบริสุทธิ์ที่มีสรรพคุณเฉพาะในการรักษาโรค และได้ผ่านการศึกษาทางวิทยาศาสตร์ที่มีข้อกำหนดทางด้านมาตรฐานประสิทธิภาพและความปลอดภัย เช่นเดียวกับยาที่ได้จากการสังเคราะห์

ปัจจุบันในประเทศไทยมีการใช้ยาสมุนไพรในระดับที่ 3 ซึ่งเป็นระดับที่มีการนำหลักฐานทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ นอกจากนี้ ยังได้มีการพยายามพัฒนายาจากสมุนไพรจากระดับที่ใช้ในรูปแบบยาแผนโบราณมาสู่แผนปัจจุบัน แต่ในการพัฒนาดังกล่าวเป็นไปได้ค่อนข้างยาก เนื่องจากข้อจำกัดทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ.2510 ซึ่งได้แบ่งยาออกเป็น 2 แผน คือ

1. แผนยาปัจจุบัน ซึ่งใช้ความรู้ตามหลักการวิทยาศาสตร์
2. ยาแผนโบราณ เป็นยาที่ใช้ประกอบโรคศิลป์แผนโบราณที่ถือว่าเป็นองค์ความรู้ที่ได้จากตำราหรือเรียนสืบต่อกันมา ไม่ใช่หลักเกณฑ์ทางวิทยาศาสตร์

ดังนั้นจากพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 จึงทำให้ยาจากสมุนไพรซึ่งส่วนใหญ่เป็นยาแผนโบราณไม่มีโอกาสได้ศึกษาตามหลักการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อพัฒนาคุณภาพและยืนยันสรรพคุณได้ ในขณะที่ต่างประเทศบางประเทศมีการพัฒนายาจากสมุนไพร

ต่อมาในปี 2541 คณะกรรมการยาได้อนุมัติในหลักการให้มีการกำหนดหลักเกณฑ์การขึ้นทะเบียนตำรายาที่พัฒนาจากสมุนไพรขึ้น โดยมีการแบ่งยาสมุนไพรตามระดับการพัฒนาเป็น 4 กลุ่ม คือ

1. ยาแผนโบราณหรือปัจจุบัน เรียกว่า ยาแผนไทย เป็นยาจากสมุนไพรที่มีข้อบ่งใช้สรรพคุณและวิธีกาใช้ที่เป็นไปตามองค์ความรู้ที่สืบต่อกันมา

2. ยาแผนโบราณเป็นยาจากสมุนไพรที่มีการพัฒนารูปแบบ

3. ยาสมุนไพรแผนปัจจุบัน เป็นยาจากสมุนไพรที่ได้จากการวิจัยและพัฒนาด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ด้วยยาสำคัญของยาเป็นสารที่สกัดได้จากพืชสมุนไพรที่อยู่ในลักษณะ semipurified compounds และมีการทำหลักเกณฑ์เพิ่มเติมในการขึ้นทะเบียนตำรับยาของยาจากสมุนไพร

4. ยาแผนปัจจุบันที่เป็นยาใหม่ เป็นยาจากสมุนไพรที่ได้จากการวิจัยและพัฒนาด้วยกระบวนการวิทยาศาสตร์ จนได้ตัวยาสำคัญที่อยู่ในลักษณะของสารบริสุทธิ์ที่ผ่านสูตรโครงสร้างทางเคมีที่ชัดเจน

อย่างไรก็ตาม ในปี 2542 คณะกรรมการยาได้จัดทำหลักเกณฑ์การขึ้นทะเบียนตำรายาของกลุ่มยาจากสมุนไพรแผนปัจจุบันขึ้นใหม่ เพื่อช่วยส่งเสริมให้มีการพัฒนายาจากสมุนไพรสาระสำคัญเกี่ยวกับควบคุมคุณภาพมาตรฐานของทั้งวัตถุดิบและยาสำเร็จรูป การประเมินประสิทธิภาพและความปลอดภัยที่แตกต่างจากกรณีของยาที่เป็นสารสังเคราะห์

2.4.3 การผลิตยาจากสมุนไพร

การผลิตยาจากสมุนไพรในประเทศไทย สามารถแยกเป็น 2 ส่วน คือ

- 1) การผลิตยาจากสมุนไพรโดยภาครัฐ
- 2) การผลิตยาจากสมุนไพรโดยภาคเอกชน

1) การผลิตยาจากสมุนไพรโดยภาครัฐ

สำหรับการผลิตยาโดยภาครัฐ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

- การผลิตยาสมุนไพรในระดับอุตสาหกรรม ซึ่งดำเนินการโดยองค์การเภสัชกรรมที่เป็นหน่วยงานของรัฐ ที่ถือว่ามียุทธศาสตร์สำคัญต่อการพัฒนาสมุนไพรไทย ซึ่งเป็นผู้ผลิตในปริมาณมากและจำหน่ายแก่ประชาชนทั่วไป อย่างไรก็ตามในปัจจุบันยังมีหน่วยงานอื่นของรัฐ เช่น โรงงานเภสัชกรรมทหาร มีการผลิตยาจากสมุนไพรที่ชี้เฉพาะในหน่วยงานของกองทัพเท่านั้น ไม่ได้ขายแก่ประชาชนทั่วไป การผลิตในระดับนี้ ของภาครัฐจะได้เปรียบของภาคเอกชน ทั้งในด้านงบประมาณและด้านเทคโนโลยีการผลิต
- การผลิตยาจากสมุนไพรเพื่อใช้ในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ การผลิตในระดับนี้ ส่วนใหญ่เป็นการผลิตของโรงพยาบาลชุมชน เพื่อใช้งานในโรงพยาบาลและสถานีอนามัย จึงเป็นการผลิตในปริมาณไม่มากหรือมีกำลังการผลิตต่ำ อย่างไรก็ตาม ยาสมุนไพรที่ใช้ในชุมชน ทำให้ได้รับความสนใจในการใช้สมุนไพรในระดับชุมชน

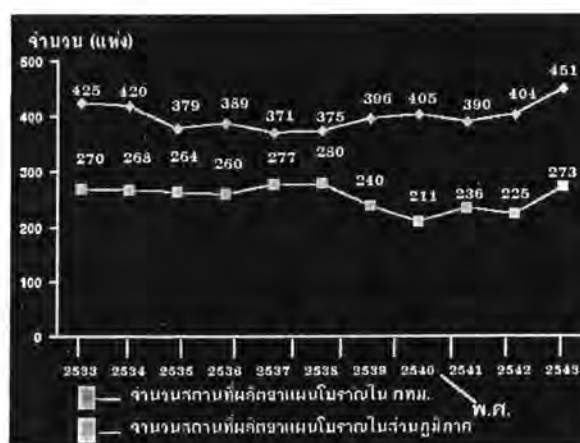
2) การผลิตยาจากสมุนไพรโดยภาคเอกชน

ส่วนใหญ่ผลิตภัณท์ยาจากสมุนไพรและยาแผนโบราณผลิตโดยภาคเอกชน ปัจจุบันในปี 2544 มีผู้ประกอบการที่ผลิตยาแผนโบราณทั้งหมด 880 แห่ง โดยตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร 283 แห่ง ต่างจังหวัด 597 แห่ง (จากตารางที่ 2.23)

ตารางที่ 2.23 จำนวนสถานที่ผลิตยาแผนโบราณ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 - 2544

ปี	จำนวนสถานที่ผลิตยาแผนโบราณ (แห่ง)		
	กทม.	ส่วนภูมิภาค	รวม
2533	425	270	695
2534	420	268	688
2535	379	204	583
2536	389	260	649
2537	371	277	648
2538	375	280	655
2539	396	240	636
2540	405	211	616
2541	390	236	626
2542	404	225	629
2543	451	273	724
2544	283	597	880

ที่มา : กองควบคุมยา กระทรวงสาธารณสุข

จะพบว่าส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการและผู้ผลิตขนาดเล็ก โดยเป็นการดำเนินการในลักษณะอุตสาหกรรมครัวเรือน และพบว่าจำนวนโรงงานผลิตยาแผนโบราณจะเพิ่มมากขึ้นมาตลอด แต่โรงงานส่วนใหญ่ไม่ได้การรับรองตามหลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิตยา (Good Manufacturing Practice : GMP) จากรายงานของกองควบคุมยาในปี 2543 มีเพียง 4 โรงงานเท่านั้นที่ได้ GMP หรือคิดเป็นร้อยละ 0.6 ของผู้ผลิตแผนโบราณทั้งหมด ในขณะที่โรงงานผลิตยาแผนปัจจุบันได้ GMP ประมาณร้อยละ 74

การผลิตของยาจากสมุนไพรมักเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนโดยมีทะเบียนตำรายามากกว่า 29,000 ตำรับ โดยแต่ละตำรับจะมีความแตกต่างกันมาก และตำรับจะประกอบด้วยยาจากสมุนไพรหลายๆ ชนิด โดยการผลิตจะเป็นกระบวนการที่ไม่ซับซ้อน ไม่ต้องใช้เครื่องจักรที่ทันสมัยโดยทำออกในรูปยาผง ยาตอง ยาหน้า ยาเม็ด ยาขี้ผึ้ง เป็นต้น เนื่องจากในระแวกหลังๆ นี้ มีการนิยมใช้ยาจากสมุนไพรมากขึ้น จึงเริ่มมีการปรับปรุงเครื่องมือมาช่วยพัฒนารูปแบบให้ทันสมัยเพื่อที่จะขายภายในประเทศ จะส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศ จากการศึกษาพบว่า โรงงานผลิตยาสมุนไพรประกอบด้วย²⁷

1. กลุ่มโรงงานขนาดใหญ่ ซึ่งมีเครื่องเรือนที่ทันสมัยมีประมาณร้อยละ 10
 2. กลุ่มโรงงานขนาดกลาง ซึ่งมีการพัฒนาการผลิตบ้าง มีประมาณร้อยละ 20
 3. กลุ่มโรงงานขนาดใหญ่ โดยมีการพัฒนาการผลิตไม่มาก มีประมาณร้อยละ 70
- การผลิตยาสมุนไพรจะใช้สมุนไพรภายในประเทศร้อยละ 80-90

การผลิตสมุนไพรจำแนกได้ 4 ประเภท ดังนี้

1. สมุนไพรที่ไม่ได้แปรรูป (Crude Drug) หรืออบเป็นผง ซึ่งเรียกว่าสมุนไพรชั้นที่ 1 เป็นการนำสมุนไพรไปผลิตเป็นยาได้เลย เช่น นำมาต้มเป็นยา บดเป็นผง หรือทำยาลูกกลอน ดอกเม็ด หรือเป็นสมุนไพรที่ผ่านการผลิตให้เป็นสมุนไพรแห้ง เพื่อนำมาใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตยา อาหารและเครื่องสำอางค์ เช่น ผักมะขามแห้ง
2. สมุนไพรสกัดหยาบ (Crude Extract) หรือเรียกว่า ยาสมุนไพรชั้นที่ 2 เป็นการนำสมุนไพรไปผลิตยาโดยผสมกับสารองค์ประกอบ (diluent) และสามารถนำไปสกัดเป็นยาสมุนไพรชั้นที่ 3 และ 4 ต่อไป
3. สมุนไพรสกัดกึ่งบริสุทธิ์ (Semi-Purified Extract) หรือยาสมุนไพรชั้นที่ 3 เป็นการนำยาสมุนไพรชั้นที่ 2 มาสกัดเอาสารที่ไม่ต้องการออกไป เพื่อให้เหลือแต่สารที่สำคัญ ชั้นนี้จึงเป็นการผลิตที่สามารถเพิ่มคุณค่าได้มาก

²⁷ ที่มา : สถาบันทรัพย์สินทางปัญญาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยการศึกษาศักยภาพขีดความสามารถในการแข่งขันและแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตสารวัตถุบัตัวยาของประเทศ เมษายน 2543

4. สมุนไพรสกัดบริสุทธิ์ (Purified Constituent) หรือยาสมุนไพรชั้นที่ 4 ถือเป็นยาแผนปัจจุบัน ที่ต้องใช้เทคโนโลยีระดับสูงในการผลิต ซึ่งยาสมุนไพรของประเทศสหรัฐอเมริกา เยอรมัน และญี่ปุ่นจะเป็นชั้นที่ 4 การผลิตยาสมุนไพรของไทยเป็นสมุนไพรชั้นที่ 1-3 มากถึงร้อยละ 95 มีเพียงร้อยละ 5 ที่เป็นชั้นที่ 4 เช่น สารสกัดบริสุทธิ์จากเปลือกน้อย เปลือกมังคุด เป็นต้น
5. สำหรับประเทศผู้นำยาสมุนไพร เช่น สหรัฐอเมริกา เยอรมัน และญี่ปุ่น จะเป็นยาสมุนไพรในรูปยาเม็ด ถึงร้อยละ 85 ที่เหลืออยู่ในรูปครีมและยาผง โดยส่วนใหญ่เป็นยาสมุนไพรชั้นที่ 4 และเน้นผลิตภัณฑ์อาหารเสริม

2.4.4) ด้านการตลาดสมุนไพร

ยาสมุนไพรที่ผลิตได้ในประเทศไทย ส่วนหนึ่งขายภายในประเทศ อีกส่วนหนึ่งส่งไปขายต่างประเทศ

ตารางที่ 2.24 มูลค่าการส่งออกของสมุนไพรของไทย

รายการ	มูลค่า : ล้านบาท					อัตราการขยายตัว : ร้อยละ					สัดส่วน : ร้อยละ				
	2540	2541	2542	2543	2544	2541	2542	2543	2544	2540	2541	2542	2543	2544	
1 สหรัฐอเมริกา	29.9	26.6	38.8	36.6	42.7	-10.9	45.89	-5.81	16.76	26.01	12.77	25.37	28.9	31.78	
2 ญี่ปุ่น	11.4	13.1	18.4	25.9	30.1	14.73	40.85	40.64	16.23	9.93	6.28	12.04	20.48	22.41	
3 ปากีสถาน	24.7	31.6	16.5	14.4	14.9	27.86	-47.92	-12.64	3.66	21.53	15.17	10.76	11.36	11.1	
4 เยอรมนี	21.4	31	31.4	23.6	14.3	45.33	1.01	-24.72	-39.44	18.61	14.91	20.5	18.66	10.65	
5 ฮองกง	18.5	27.6	19.2	12.8	14	49.45	-30.59	-33.24	9.35	16.11	13.27	12.54	10.13	10.43	
6 ไต้หวัน	1.4	10.1	4.1	4.1	12.6	626.47	-59.04	-0.97	209.43	1.21	4.83	2.69	3.23	9.4	
7 สิงคโปร์	1.1	0.8	0.8	0.3	1	-33.04	7.04	-68.49	273.87	0.98	0.36	0.53	0.2	0.71	
8 เนเธอร์แลนด์	1	9.3	3.5	4.4	0.6	824.85	-62.63	25.22	-85.43	0.88	4.47	2.28	3.45	0.47	
9 อินโดนีเซีย	-	-	-	-	0.6	-	-	-	-	0	0	0	0	0.45	
10 พม่า	0	0	0	-	0.6	-9.02	105.02	-100	-	0.02	0.01	0.02	0	0.43	
11 ศรีลังกา	-	1.4	0.4	0.7	0.5	-	-72.21	92	-26.32	0	0.66	0.25	0.58	0.4	
12 มาเลเซีย	0.8	0.8	0.2	0.6	0.5	2.14	-76.78	255.62	-23.39	0.66	0.37	0.12	0.51	0.37	
13 ฝรั่งเศส	0.1	0.1	0.3	0	0.4	-46.39	352.35	-87.1	1,242.53	0.09	0.03	0.17	0.03	0.33	
14 โปรตุเกส	-	-	0.3	2	0.3	-	-	464.02	-82.17	0	0	0.23	1.55	0.26	
15 ออสเตรเลีย	0.3	0.1	0.2	0.1	0.3	-79.81	359.32	-57.77	167.23	0.23	0.03	0.16	0.08	0.21	
16 เกาหลีใต้	-	-	0.5	-	0.3	-	-	-100	-	0	0	0.3	0	0.2	
17 จีน	0	-	0.4	0.2	0.2	-100	-	-48.97	29.98	0	0	0.23	0.14	0.17	
18 แคนาดา	0.1	0	0	0	0.1	-40.92	-32.79	-4.77	162.49	0.07	0.02	0.02	0.02	0.06	

รายการ	มูลค่า : ล้านบาท					อัตราการขยายตัว : ร้อยละ					สัดส่วน : ร้อยละ				
	2540	2541	2542	2543	2544	2541	2542	2543	2544	2540	2541	2542	2543	2544	
19 สวีเดน	-	-	0	-	0.1	-	-	-100	-	0	0	0.01	0	0.04	
20 สเปน	-	0	0	0.1	0	-	167.5	181.72	-48.58	0	0	0.02	0.05	0.03	
รวม 20 รายการ	110.6	152.4	135	125.7	134.2	37.86	-11.46	-6.87	6.74	96.33	73.19	88.23	99.36	99.89	
อื่นๆ	4.2	55.9	18	0.8	0.2	1,227.16	-67.76	-109.5	-81.04	3.67	26.81	11.77	0.64	0.11	
มูลค่ารวม	114.8	208.3	153	126.5	134.3	81.46	-26.56	-17.3	6.18	100	100	100	100	100	

ที่มา: สำนักบริหารสารสนเทศการพาณิชย์ โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร
ประมวลผลโดย: ศูนย์สารสนเทศเศรษฐกิจการค้า กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์

โดยการนำสมุนไพรไปผลิตเป็นยาแผนปัจจุบัน ตลาดสมุนไพรในต่างประเทศมีขนาดใหญ่ ถือว่าสมุนไพรเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยเช่นกัน โดยมูลค่าการส่งออกสมุนไพรของไทยในปี 2544 คือ 134.3 ล้านบาทเพิ่มจากปี 2543 ร้อยละ 6.18 โดยมี สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ปากีสถาน เยอรมัน ฮองกง และไต้หวัน เป็นลูกค้าที่สำคัญของไทย โดยการส่งสมุนไพรของไทยส่วนใหญ่จะส่งออกในรูปแบบของพืช เช่น ชิงแห้ง ข่าแห้ง ฯลฯ ถ้าสามารถส่งออกในรูปแบบสกัดหยาบหรือสารกึ่งบริสุทธิ์หรือสกัดบริสุทธิ์จะมีราคาสูงกว่าในรูปแบบของพืชหลายเท่าตัว คาดว่าในระยะยาวจะสามารถทำได้เนื่องจากมีวัตถุดิบเพียงพอ นั่นคือ ปัจจุบันสมุนไพรส่วนใหญ่ได้จากธรรมชาติ โดยชาวบ้านจะเก็บสมุนไพรมาขายที่ร้านขายส่ง ร้านขายส่งจะขายต่อให้โรงงานผลิต ในอนาคตคาดว่าสมุนไพรจะเป็นที่ต้องการของตลาดโลกมากขึ้น ควรมีการวางแผนการปลูก เนื่องจากสมุนไพรจากธรรมชาติลดลงไปอย่างมาก จึงต้องศึกษาเทคนิคการปลูกและการเก็บเกี่ยวที่ถูกต้อง

ประเทศที่นำเข้าสมุนไพรรายใหญ่ของโลก คือ เยอรมัน ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และสวิสเซอร์แลนด์ โดยส่วนใหญ่จะนำเข้าจากอินเดีย เกาหลีใต้ จีน ยูโกสลาเวีย และแคนาดา สำหรับไทยมีการส่งออกเพียงร้อยละ 1 ของมูลค่าการส่งออกรวมของประเทศ

ตารางที่ 2.25 มูลค่าการส่งออกของสมุนไพรของไทย

รายการ	มูลค่า : ล้านบาท					อัตราการขยายตัว : ร้อยละ					สัดส่วน : ร้อยละ				
	2540	2541	2542	2543	2544	2541	2542	2543	2544	2540	2541	2542	2543	2544	
1 โลก	114.8	208.3	153	126.5	134.3	81.46	-26.56	-17.3	6.18	100	100	100	100	100	
2 เอเชีย	2.3	1.6	1.8	1	2.7	-33.03	16.56	-44.42	163.67	2.02	0.75	1.19	0.8	1.98	
3 สหภาพยุโรป	22.7	40.5	35.5	30.1	15.8	77.92	-12.21	-15.21	-47.45	19.82	19.43	23.23	23.82	11.79	
4 สหรัฐอเมริกา	29.9	26.6	38.8	36.6	42.7	-10.9	45.89	-5.81	16.76	26.01	12.77	25.37	28.9	31	
5 ญี่ปุ่น	11.4	13.1	18.4	25.9	30.1	14.73	40.85	40.64	16.23	9.93	6.28	12.04	20.48	22.41	

ที่มา: สำนักบริหารสารสนเทศการพาณิชย์ โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร
ประมวลผลโดย: ศูนย์สารสนเทศเศรษฐกิจการค้า กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์

เมื่อศึกษาถึงมูลค่าการส่งสมุนไพรรไทยออกไปยังทวีปต่างๆ พบว่า ไทยส่งสมุนไพรรไทยไปยังประเทศในเอเชียใต้อย่างมากดังมีเพียงร้อยละ 1.98 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดในปี 2544 ขณะที่ส่งไปยังสหภาพยุโรปดังร้อยละ 11.79 หรือส่งออกไปสหรัฐอเมริกาประเทศเดียวถึงร้อยละ 31.78

จากตารางที่ 2.24 จะพบว่ามูลค่าการส่งออกสมุนไพรรของไทยมีอัตราการขยายตัวสลับกับการหดตัว แต่อย่างไรก็ตามแนวโน้มการส่งออกของสมุนไพรรไทยน่าจะสดใส คือ มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น โดยในปี 2540 มูลค่าการส่งออกสมุนไพรรไทยเป็น 114.8 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็น 208.2 ล้านบาท ในปี 2541 หรือเพิ่มขึ้นดังร้อยละ 81.46 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอัตราการแลกเปลี่ยนที่เปลี่ยนแปลงไปในปี 2540 ในปี 2543 มูลค่าการส่งออกเป็น 125.6 ล้านบาท และเพิ่มเป็น 134.3 ล้านบาทในปี 2544 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.18

สำหรับประเทศลูกค้าที่สำคัญของสมุนไพรรของไทย คือ ประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ปากีสถาน เยอรมนี ฮองกง และไต้หวัน ตามลำดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสหรัฐอเมริกาเป็นลูกค้าที่สำคัญ ในปี 2543 มูลค่าการส่งออกไปสหรัฐอเมริกาเป็น 36.6 ล้านบาท และเพิ่มเป็น 42.7 ล้านบาทในปี 2544 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.76 และมูลค่าการส่งออกไปสหรัฐอเมริกามากถึงร้อยละ 31.78 เมื่อเทียบกับมูลค่าการส่งออกทั้งหมดของปี 2544 หรือกล่าวได้ว่าไทยส่งออกไปสหรัฐอเมริกาเป็นจำนวน 1 ใน 3 ของมูลค่ารวม และน่าจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอนาคต ลูกค้าที่รองลงมา คือ ญี่ปุ่น ในปี 2544 มูลค่าการส่งออกไปญี่ปุ่นเป็น 30.1 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 22.41 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด ประเทศปากีสถาน เยอรมนี ฮองกง และไต้หวัน ก็เป็นลูกค้าที่สำคัญของสมุนไพรรไทย มีมูลค่าการส่งออกในปี 2544 ร้อยละ 11.1, 10.65, 10.43 และ 9.4 ของมูลค่ารวมตามลำดับ

ในปัจจุบันประเทศจีน อินเดีย และซาอีร์ (Zaire) เป็นประเทศที่ส่งออกสมุนไพรรรายใหญ่ของโลกได้พัฒนาการเพาะปลูกไปมาก สามารถครองตลาดสมุนไพรรได้หลายชนิด นอกจากนี้ยังได้พัฒนาการส่งออกสมุนไพรรและการสกัดจากสมุนไพรรมาเป็นสารบริสุทธิ์ (purified) มากขึ้นซึ่งจะมีข้อดี คือ ราคาสารสกัดสูงกว่าราคาสมุนไพรรในจำนวนที่หนักเท่ากัน และค่าขนส่งถูกกว่า ส่วนประเทศผู้นำเข้ารายใหญ่ของโลก คือ สหพันธรัฐเยอรมัน ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และสวิสเซอร์แลนด์ แต่ในทางกลับกันประเทศกำลังพัฒนากลับเป็นแหล่งผลิตพืชสมุนไพรรที่สำคัญของโลก เนื่องจากมีภูมิอากาศและภูมิประเทศที่เหมาะสมตลอดจนค่าจ้างแรงงานที่ต่ำ ประเทศผู้ส่งออกสมุนไพรรของโลกที่ส่งออกพืชสมุนไพรรไปยังประเทศผู้นำเข้ารายใหญ่ 5 อันดับแรก ได้แก่ อินเดีย เกาหลีใต้ จีน ยูโกสลาเวีย และแคนาดา ตามลำดับ สำหรับประเทศ

ไทยมีการส่งออกไปยังกลุ่มประเทศผู้นำเข้าไม่เกินร้อยละ 1 ของมูลค่าการส่งออกรวมทุกประเทศ จากการศึกษาภาวะการค้าต่างประเทศของสมุนไพร และสารเคมีที่สกัดจากสมุนไพร พบว่า การค้าต่างประเทศของสมุนไพรในตลาดโลกมีมูลค่าสูง สมควรที่จะให้มีการพัฒนาสมุนไพรเพื่อการส่งออก เพื่อส่งเสริมให้สมุนไพรเป็นพืชเศรษฐกิจอีกประเภทหนึ่ง สมุนไพรที่มีแนวโน้มการพัฒนาเพื่อการส่งออกและทดแทนการนำเข้าควรเป็นพืชสมุนไพรที่มีมูลค่าการซื้อขายในตลาดโลกสูง หรือเป็นสมุนไพรที่นำไปสกัดเป็นสารที่มีการใช้ในอุตสาหกรรมประเภทต่างๆมาก

ตารางที่ 2.26 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกพืชสมุนไพรและเครื่องเทศที่สำคัญของประเทศไทย พ.ศ.2539-2544

ปริมาณ : ตัน (มูลค่า : ล้านบาท)

รายการ	2539		2540		2541		2542		2543		2544	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1.ขิง	5,914	176.3	13,977	337.4	28,770	408.2	25,584	455.8	27,780	735.5	18,956	417.4
2.หมากแห้ง	5,901	93.7	8,867	157.8	12,022	326.2	2,927	125	23,914	706.9	19,570	383.3
3.กระเทียมสด	107	3	1,005	5.6	18	0.4	41	1.5	269	14.8	1,110	69.4
4.ชาดำ	131	17.4	167	10.9	156	12.4	357	16.3	521	28.8	1,016	66.2
5.เครื่องเทศไม่ผสม	732	42.8	466	32.2	535	42.1	1,239	42.1	679	49.9	449	40.2
6.พริกตระกูลแคปซิกัมหรือพิเมนาดาแห้ง	296	27	251	30.1	291	37.3	1,443	76.1	291	37.7	290	39.7
7.พริกตระกูลไปเปอร์ (ไม่บดหรือไม่ป่น)	294	13.2	386	51.6	420	75.3	654	107.8	532	71.9	308	27.8
8. พริกตระกูลแคปซิกัมหรือพิเมนาดาบด	168	13	797	22	188	17.7	168	16.1	203	13.7	217	16.7
9. พริกตระกูลไปเปอร์ (บดหรือป่น)	45	4.9	124	6.7	82	7.7	203	8.9	87	8.5	64	8.8
10.ชาเขียวไม่หมัก	22	2.1	41	5.1	69	4.4	56	6.8	27	5.1	84	8.2
11.หมากสด	1,122	12.9	167	2.2	53	1.5	287	7.4	49	1.9	306	7.7
12.อบเชย (บด,ป่น)	76	7.1	91	10.3	69	8	101	7.5	114	8.7	85	6.8
13.ขมิ้น	41	1.3	39	3.1	50	4.3	87	3.5	100	8.9	83	4.4
14.เร่ว	157	29.4	225	34.5	160	34.5	33	4.7	65	7	36	3.1
15.เครื่องเทศผสม	12	1.3	247	8.4	45	2.7	9	1.3	19	3.2	18	2.9
16.เมล็ดผักชี	0	0.2	5	0.6	20	1.5	35	1.5	40	1.4	54	2.7
17.กระวาน	10	1.1	10	1.6	4	0.6	7	2.2	10	2.2	13	2.5

รายการ	2539		2540		2541		2542		2543		2544	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
18.เมล็ดแมงลัก	11	1.1	21	1.7	70	4.6	74	2.4	47	1.7	1.5	2.4
19.เมล็ดยี่ห่วยหรือเมล็ดโป๊ยกิ่ง	6	0.6	9	0.8	4	0.5	3	0.5	2	0.7	4	1.7
20.ชาเขียว	1	0.8	9	2.3	2	1	13	0.9	25	1.3	3	1.4
21.หอมแขก	178	2	23	1	79	1.3	12	0.8	20	1.7	9	1.2
22.ชามาเต้	0	0	0	0	0	0.1	0	0.5	0	0	4	0.6
23.ชาดำหมักแล้ว	33	2.8	1	0.4	0	0.4	3	0.8	1.3	0.3	0	0.5
24.รากโสม	9	2.4	0	0.1	2	0.7	0	0.2	0	0.2	0	0.4
25.ดอกจินน์เทศ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.3
26.ลูกจินน์เทศ	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0.1	0	0.2
27.อบเชย(ไม่บด,ไม่ป่น)	11	1	0	0	0	0	2	0.3	3	0.2	2	0.1
28.กานพลู	7	0.2	7	0.3	10	0.5	10	0.4	15	0.8	1	0
29.เก็กฮวย	60	4	61	0.9	3	1.5	0	0.6	0	0	0	0
30.ไทม์และใบเบอร์	0	0	0.1	3	0.2	0	0	0	0	0	0	0
31.ไพเรธัม	2	0	100	1	0	0	0	0	0	0	0	0
รวม	15,346	461.6	27,096	731.6	43,122.2	995.4	33,349	891.9	54,827	1,713.1	42,697	1,116.6

พืชสมุนไพรที่ไทยส่งออกมากที่สุด คือ ขิง โดยปี 2543 ส่งขิงมาถึง 735.5 ล้านบาท เพิ่มจากปี 2542 ถึง 279.7 ล้านบาทหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 61.4 รองลงมาเป็นหมากแห้ง 706.9 ล้านบาทในปี 2543 เพิ่มจากปี 2542 มากถึงร้อยละ 465.5 และกระเทียมสด ชาดำ เครื่องเทศไม่ผสม เป็นต้น

2.4.5 อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาที่ทำจากสมุนไพร

ส่วนที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมยาสมุนไพร เริ่มตั้งแต่วัตถุดิบ กระบวนการผลิต เทคโนโลยีการผลิต การตรวจสอบคุณภาพ บรรจุภัณฑ์และการตลาด

1. วัตถุดิบ

ประเทศไทยมีวัตถุดิบ คือ พืชสมุนไพรภายในประเทศถึงร้อยละ 80 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสมุนไพรจากธรรมชาติ ซึ่งปริมาณลดลงไปอย่างมาก จึงต้องมีการปลูกทดแทน โดยจะต้องมีการควบคุมมาตรฐานของสมุนไพร ทั้งนี้เพราะสมุนไพรจากแต่ละพื้นที่ให้ตัวยาสสำคัญไม่เท่ากัน แม้ในปัจจุบันจะมีการส่งเสริมให้มีการเพาะปลูกพืชสมุนไพรในเชิงพาณิชย์อยู่หลายชนิด แต่ส่วนใหญ่เป็นการนำไปใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตยาแผนปัจจุบัน จึงควรต้องมีการจัดระบบเพื่อให้เกิดการพัฒนาสมุนไพรอย่างยั่งยืน โดยเริ่มตั้งแต่การคัดเลือกสมุนไพร การคัดเลือกสายพันธุ์ เนื่องจากสมุนไพรบางชนิด บางสายพันธุ์เจือปนสิ่งอื่นๆ ที่อาจไม่มีสรรพคุณทางยาและไม่ปลอดภัยในการใช้ การจัดหาที่เพาะปลูก วิธีการปลูก การเก็บเกี่ยวที่ถูกต้อง การจัดทำมาตรฐานและมีการควบคุมมาตรฐานของสมุนไพร

2. เทคโนโลยีการผลิต

อุตสาหกรรมยาจากสมุนไพรของไทยส่วนใหญ่ เป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน กระบวนการผลิตและเครื่องมือเครื่องจักรที่ใช้เป็นลักษณะที่ไม่มีเทคโนโลยี เรียกว่าเป็นการปรุงผสมผลิตภัณฑ์ในรูปเทคโนโลยีพื้นบ้าน เช่น ทำยาลูกกลอน ยาผง ยาน้ำ หรือยาขี้ผึ้ง เป็นต้น ในส่วนของพรบ.ยา พ.ศ.2510 ระบุว่า "ยาโบราณต้องผลิตแบบโบราณ" ห้ามใช้กระบวนการผลิตแบบยาแผนปัจจุบัน สารองค์ประกอบก็ต้องโบราณ ต่อมาในแผนพัฒนาฉบับที่ 7 อนุญาตให้กระบวนการดอกเม็ดยาแผนโบราณทำได้เหมือนยาแผนปัจจุบัน รวมทั้งยาเม็ดเคลือบ สารเจือจาง สารยึดเกาะ สารช่วยแตกตัว สารแต่งสีกลิ่น ทำให้สามารถผลิตได้เหมือนยาแผนปัจจุบัน

แต่อย่างไรก็ตาม กระบวนการผลิตของโรงงานยาสมุนไพรส่วนใหญ่ ยังไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ดีในการผลิตยา (GMP)

3. การวิจัยและพัฒนา

ในอุตสาหกรรมยาสมุนไพรยังไม่มีการวิจัยพัฒนาเท่าที่ควร โดยผู้ผลิตส่วนใหญ่คิดว่า การวิจัยและพัฒนาต้องใช้งบลงทุนและเทคโนโลยีสูง การวิจัยมีการทำกันภายในมหาวิทยาลัยของคณะที่เกี่ยวข้อง เช่น เกษศาาสตร์ วิทยาศาสตร์ เป็นต้น และองค์กรภาครัฐ เช่น องค์การเภสัชกรรม กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ฯลฯ

2.4.6 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อศักยภาพของอุตสาหกรรมยา

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อศักยภาพของอุตสาหกรรมยา ได้แก่ ผลกระทบของ GMOs ต่อศักยภาพพืชสมุนไพรไทย

GMOs (Genetically Modified Organisms) คือ การใช้เทคโนโลยีชีวภาพเพื่อเปลี่ยนแปลงพันธุกรรม โดนใช้เทคนิคการตัดต่อยีนส์เป็นหลัก ซึ่งเทคโนโลยีชีวภาพเป็นเทคโนโลยีที่ประกอบด้วยความหลากหลายขององค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ที่มาใช้ในการพัฒนาสิ่งมีชีวิตต่างๆให้เกิดประโยชน์ เช่น การปรับปรุงพันธุ์และขยายพันธุ์สิ่งมีชีวิต การแปรรูปสิ่งมีชีวิตหรือผลิตภัณฑ์ของสิ่งมีชีวิตเป็นอาหารและยา หรือผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรและอุตสาหกรรม เทคนิคที่สำคัญซึ่งเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสิ่งมีชีวิตดังกล่าว ได้แก่ เทคนิคการเพาะเลี้ยงเซลล์และเนื้อเยื่อ เทคนิคด้านเอนไซม์หรือโปรตีน และเทคนิคทางพันธุวิศวกรรม

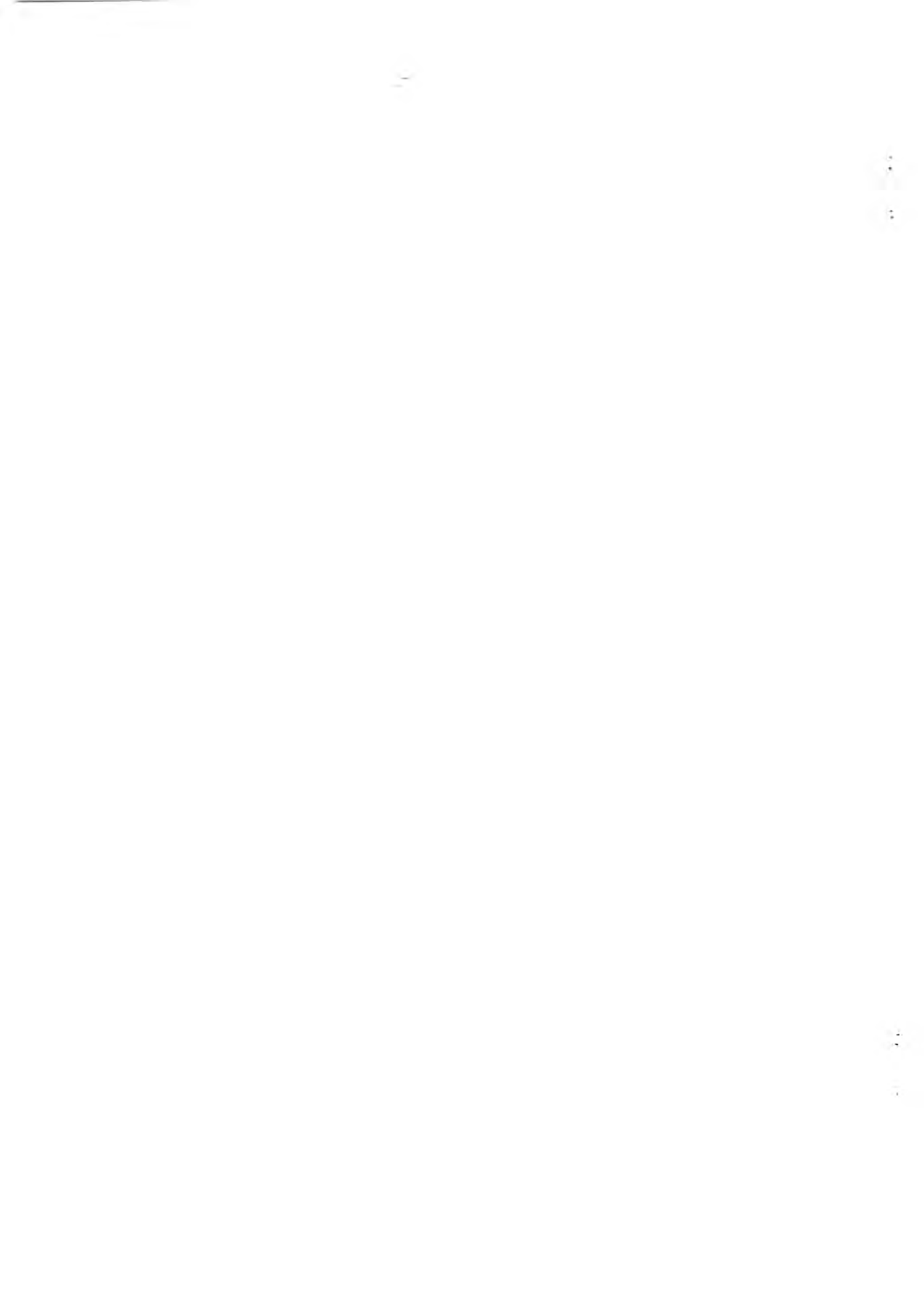
ในปัจจุบัน มีการนำเทคโนโลยีชีวภาพ GMOs มาใช้ในทางเกษตรและอาหาร โดยที่ผลิตภัณฑ์อาหารที่เป็น GMOs จะต้องมีการประเมินความปลอดภัยทั้งระบบ ถึงแม้ว่าจะมีการนำยีนส์มาใส่จะตรวจลักษณะไม่ได้ หรือไม่มีความคงตัว หรือถ้าหากมีสารที่เป็นพิษอยู่ จะต้องไม่เกินระดับที่มีในพันธุ์พืชที่บริโภคโดยปกติ และต้องไม่เปลี่ยนระดับของสารอาหาร

ในขณะนี้ พืชสมุนไพรส่วนใหญ่เป็นพืชที่ได้จากป่า ยังไม่ได้มีการเพาะปลูกกันอย่างจริงจัง แต่ถ้าในอนาคตมีการเพาะปลูกกันมากแล้ว โอกาสที่จะนำเอาเทคโนโลยีทางชีวภาพ GMOs มาใช้เพื่อตัดต่อพันธุ์พืชสมุนไพรก็อาจจะเกิดขึ้นได้ เมื่อพิจารณาถึงสมุนไพรที่นำมาใช้เป็นยาที่มี 4 ชนิด ถึงโอกาสที่จะเกิดความไม่ปลอดภัยจากการตัดต่อ GMOs เป็นดังนี้

1. สมุนไพรที่ไม่ได้แปรรูป (Crude Drug)
2. สมุนไพรที่สกัดหยาบ (Crude Extract)
3. สมุนไพรที่สกัดกึ่งบริสุทธิ์ (Semi Purified)
4. สมุนไพรที่สกัดบริสุทธิ์ (Purified)

จะพบว่าโอกาสที่จะเกิดความไม่ปลอดภัยเนื่องจากการนำสมุนไพรที่อาจมีการตัดต่อ GMOs มาทำยาและบริโภค คือ ชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2 ในขณะที่ชั้นที่ 3 และ 4 เทคโนโลยีของ GMOs จะไม่สามารถเข้าไปเกี่ยวข้องได้ เนื่องจากชั้นที่ 3 และ 4 มักเป็นขั้นตอนการนำพืชสมุนไพรมาสกัดให้ได้สารสำคัญในพืช ซึ่งเป็นสารกึ่งบริสุทธิ์และสารบริสุทธิ์ที่ไม่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีชีวภาพได้ สำหรับชั้นที่ 1 เป็นชั้นที่มีการนำพืชสมุนไพรมาใช้ทั้งต้นโดยไม่ได้ทำการสกัดสารสำคัญ และชั้นที่ 2 เป็นการสกัดหยาบ ดังนั้นในชั้นที่ 1 และ 2 อาจจะได้สารซึ่งเป็นพืชติดมาใช้เป็นองค์ประกอบของยา

ดังนั้น ในอนาคตประเทศไทยควรจะส่งพืชสมุนไพรในชั้นที่ 3 และ 4 เพราะนอกจากจะเป็นการเพิ่มคุณค่า (Value added) แล้ว ยังเป็นการหลีกเลี่ยงที่จะถูกกีดกันทางการค้าโดยใช้เรื่องผลิตภัณฑ์ GMOs มากล่าวอ้าง ทั้งนี้ในประเทศในแถบยุโรป มีการกีดกันการค้าในเรื่อง GMOs และตลาดยุโรปเป็นตลาดส่งออกสมุนไพรที่สำคัญของไทย

บทที่ 3

แนวคิดการสร้างดัชนีชี้วัดศักยภาพด้านการแข่งขัน

3.1 ความเชื่อมโยงระหว่างแผนแม่บทกับการสร้างดัชนีชี้วัด

แนวคิดการสร้างพัฒนาดัชนีชี้วัดจะต้องสอดคล้องกับแผนแม่บทและแผนกลยุทธ์ จากตัวแบบการพัฒนาศักยภาพขององค์กร จะเห็นว่าในการจัดทำแผนแม่บทจะต้องตอบคำถาม 3 ข้อดังนี้

1. อุตสาหกรรมเราเป็นอย่างไร (Where are we now?) ซึ่งจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบ ปัจจัยการแข่งขันและปัจจัยภายใน และการศึกษาจะเป็นแนวทางการกำหนดทิศทางการพัฒนา
2. ทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรม (Where are we want to be?)
3. การวางกลยุทธ์ระดับต่างๆ (How will we get there?) ดังนี้

“วิสัยทัศน์ในการพัฒนาอุตสาหกรรมยา คือ มุ่งเน้นการวิจัยพัฒนา รักษาความอยู่รอด ปลอดภัยให้คุณค่า มุ่งหน้าสู่มาตรฐานสากล”¹

S Self – sufficient	= ใช้อย่างพอเพียงภายในประเทศ
U Unity	= ความร่วมมือผืนึกเป็นหนึ่งทั้งภาครัฐและเอกชน
R R&D – based	= เน้นการวิจัยและพัฒนา
V Value	= การสร้างคุณค่าทั้งผลิตภัณฑ์ และทรัพยากรที่มีอยู่
I Innovative	= สนับสนุนแนวความคิดใหม่ การพัฒนาและการสร้างสรรค์
V Validation	= การตรวจสอบมาตรฐานอย่างสม่ำเสมอ
E Export Intensive	= เน้นและส่งเสริมการส่งออก

จากวิสัยทัศน์จะเป็นทิศทางในการวางกลยุทธ์ ซึ่งจากแผนแม่บทอุตสาหกรรมรายสาขา (สาขายา) นั้น ได้ทำการแบ่งกลุ่มเป้าหมายออกเป็น 5 กลุ่มใหญ่ คือ ยาสามัญ (Generic drugs) ยารูปแบบใหม่ (New dosage form) ยาแผนโบราณ สมุนไพร (Herbs and Traditional

¹ คำว่า “เศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม, รายงานฉบับสมบูรณ์ “โครงการจัดทำแผนแม่บทอุตสาหกรรมรายสาขา (สาขายา)”

Drug) และ Complementary Medicine ซึ่งประกอบด้วยสารเคมีใหม่และสารสำคัญทางดัวยาใหม่ (NCE, NAS) และชีววัตถุ (Biological products) โดยยาในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ทิศทางในการพัฒนา และวิธีการกำหนดกลยุทธ์เพื่อการพัฒนาที่แตกต่างกัน ดังนี้

1) ยาสามัญ (Generic Drug)

วิสัยทัศน์หลัก คือ ให้สามารถพึ่งพาตนเอง ทดแทนความนำเข้า และผลกดันเร่งรัดการส่งออก

กลยุทธ์หลัก คือ การพัฒนาผลิตภัณฑ์เน้นมาตรฐานสากลและการแข่งขันทางการตลาดทั้งภายในและภายนอก

- Strategic Goals** - Market Standing การรักษาส่วนแบ่งทางการตลาดและขยายหรือเพิ่ม ส่วนแบ่ง ทั้งในตลาดปัจจุบันและตลาดใหม่ในอนาคต
- Productivity การเพิ่มผลผลิตให้กับองค์กร ใช้ทรัพยากรภายในประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด
 - Human Resource การผลิต พัฒนาศักยภาพ ทรัพยากรมนุษย์ในวงจรของอุตสาหกรรมการผลิต ให้มีองค์ความรู้และความสามารถอย่างต่อเนื่อง

2) ยารูปแบบใหม่ (New Dosage Form)

วิสัยทัศน์หลัก คือ ทดแทนการนำเข้า ส่งเสริมการส่งออก พัฒนาและสร้างทรัพยากรมนุษย์

กลยุทธ์หลัก คือ ส่งเสริมและผลกดันการผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์ยารูปแบบใหม่ เน้นวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้และเทคโนโลยี

- Strategic Goals** - Innovative การสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ องค์ความรู้ใหม่ๆ ความคิดสร้างสรรค์
- Human Resources พัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ในวงจรอุตสาหกรรมการผลิต ให้มีองค์ความรู้ใหม่และสามารถปรับประยุกต์ใช้ในระดับอุตสาหกรรมการผลิต

3) สมุนไพรและยาแผนโบราณ (Herbs and Traditional Drug)

วิสัยทัศน์หลัก คือ ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีใช้อย่างเพียงพอ เพิ่มศักยภาพการผลิต คิดวิเคราะห์สารใหม่ และพัฒนาให้ส่งออก

กลยุทธ์หลัก คือ การพัฒนาสินค้าให้มีเอกลักษณ์ของตนเอง

- Strategic Goals** - Market Standing การรักษาส่วนแบ่งทางการตลาด และขยาย

หรือเพิ่มส่วนแบ่งทั้งในตลาดปัจจุบันและใหม่

- Innovation พัฒนาการคิดค้นสารใหม่จากสมุนไพร และเอกลักษณ์ของชาติ
- Productivity การเพิ่มผลผลิตให้กับองค์กร โดยการใช้ทรัพยากรภายในประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด

4) สารเคมีตัวใหม่ และสารสำคัญทางยาตัวใหม่ (New Chemical Entities & New Active Substance)

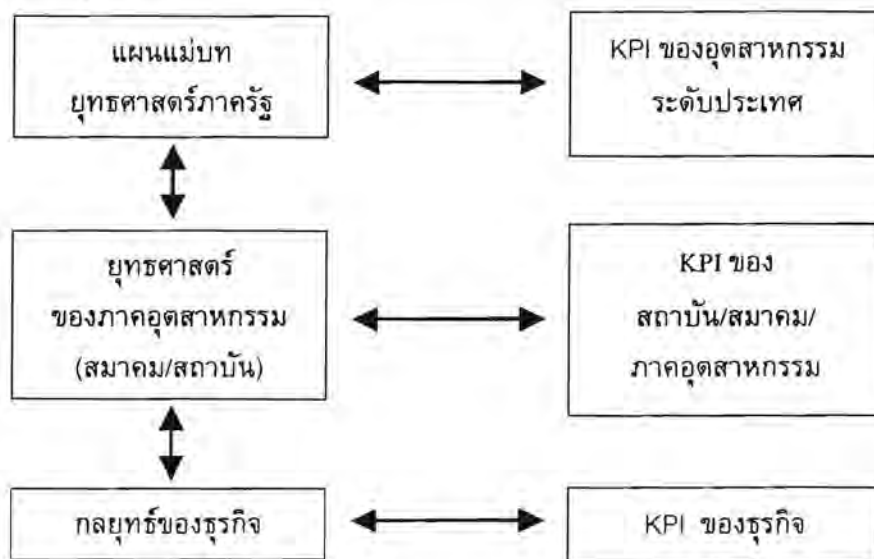
วิสัยทัศน์ คือ พึ่งพาตนเองและลดการนำเข้า

กลยุทธ์หลัก คือ สร้างองค์ความรู้และเทคโนโลยี

Strategic Goals - Innovative การสร้างองค์ความรู้ใหม่ การคิดสร้างสรรค์

- Human Resources พัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ผลิตวัตถุดิบสารสำคัญต้นน้ำอุตสาหกรรมยา ให้เพียงพอและมีองค์ความรู้

จากยุทธศาสตร์และกลยุทธ์จำเป็นต้องมีการสร้างตัวชี้วัดที่สอดคล้อง เพื่อสามารถติดตามและประเมินศักยภาพและเพื่อเป็นแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขัน ดังรูปข้างล่าง

รูปที่ 3.1 ความเชื่อมโยง แผนกลยุทธ์ & ตัวชี้วัด

3.2 แนวคิดการสร้างดัชนีชี้วัดและค่าอ้างอิง

ความสำคัญของการสร้างดัชนีชี้วัดศักยภาพเป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อใช้ในการประเมินและพัฒนาขีดความสามารถ มีหน่วยงานและสถาบันหลายแห่งที่ดำเนินการจัดทำดัชนีวัดขีดความสามารถด้านการแข่งขัน ในระดับต่างๆ ตั้งแต่การวัดศักยภาพของประเทศ ของอุตสาหกรรม และของธุรกิจ เป็นต้น

ผลการศึกษาที่มีการสร้างดัชนีในการวัดในระดับต่างๆ ดังนี้

1. World Competitiveness Index

จากการจัดทำดัชนี The World Competitiveness Index ของ IMD (International Institute for Management Development) โดยมีการประเมินศักยภาพการแข่งขันระดับประเทศไว้ โดยใช้เกณฑ์ 4 ด้านดังนี้

1.1 Economic Performance

การประเมินด้านเศรษฐกิจ ซึ่งจะศึกษา

ด้านเศรษฐกิจภายในประเทศ (Domestic Economy) ซึ่งจะพิจารณาทั้งขนาดของเศรษฐกิจ การเติบโต และ Wealth

ด้านการค้าระหว่างประเทศ (International Trade) ซึ่งจะศึกษาจากดุลการค้า ทั้งภาคอุตสาหกรรมและบริการ การส่งออก การนำเข้า

ด้านการลงทุนระหว่างประเทศ (International Investment) เกณฑ์การประเมิน ประกอบด้วยการลงทุนโดยตรงและประเภทของการลงทุน

การว่างงาน (Employment) เกณฑ์ที่ประเมินประกอบด้วย จำนวนแรงงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน การว่างงาน การเติบโตของจำนวนแรงงาน

ราคา (Price) เกณฑ์ที่ใช้ประเมิน คือ ดัชนีผู้บริโภค ดัชนีการครองชีพ ค่าเช่าที่พักและสำนักงาน เป็นต้น

1.2 ประสิทธิภาพการบริหารของภาครัฐ (Government Efficiency)

เกณฑ์การประเมินประกอบด้วย

นโยบายการคลัง (Public Finance) เกณฑ์ที่ใช้ประเมินประกอบด้วย งบประมาณของภาครัฐ รายได้และค่าใช้จ่ายของภาครัฐ หนี้สินสาธารณะและดอกเบี้ย

นโยบายการเงิน (Fiscal Policy) ภาษีอากรที่เกิดขึ้นได้ ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และภาษีอื่นๆ

กรอบของสถาบันต่างๆ (Institutional Framework) ได้แก่

- ธนาคารกลาง (Central Bank)
ดอกเบี้ย ต้นทุนเงินทุน อันดับความน่าเชื่อถือด้านเครดิต (credit rating), นโยบายการแลกเปลี่ยนและเงินตราต่างประเทศ เสถียรภาพของเงินตรา
- ประสิทธิภาพการบริหาร (State Efficiency)
นโยบายการบริหารของภาครัฐ กฎหมาย ระบบการเงิน ความโปร่งใส การคอร์รัปชัน
- กระบวนการยุติธรรม และความมั่นคง (Justice & Security)
ความเสี่ยงด้านการเมือง สังคม และอาชญากรรม ความยุติธรรม

กรอบของภาคธุรกิจ (Business Framework)

- การเปิดเสรีและกฎเกณฑ์ด้านการตลาด (Openness or Market Regulation)
การเข้าร่วมในกลุ่มต่างๆในภูมิภาค
- กฎเกณฑ์ด้านการแข่งขัน (Competition Regulation)
ความช่วยเหลือของภาครัฐ กฎหมาย การควบคุมราคา
- กฎเกณฑ์ด้านแรงงาน (Labor Regulation)
กฎหมายว่าด้วยแรงงาน และแรงงานต่างด้าว
- กฎเกณฑ์ด้านตลาดทุน (Capital Market Regulation)
ได้แก่ กฎระเบียบ และกฎหมาย เกี่ยวข้องกับสถาบันการเงิน สิทธิและความรับผิดชอบของผู้ถือหุ้น การลงทุนต่างชาติ การจูงใจหรือปกป้องในการลงทุนจากต่างชาติ
- การศึกษา
เกณฑ์ได้แก่ ค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา อัตราส่วนครูต่อนักเรียน ระบบการศึกษา การอ่านออกเขียนได้ จำนวนวิศวกร เป็นต้น

1.3 ประสิทธิภาพการบริหารของตลาดธุรกิจ (Business Efficiency)

เกณฑ์ในการประเมินประสิทธิภาพการบริหารของภาคธุรกิจประกอบด้วย

ผลิตภาพ (Productivity) โดยประเมินผลิตภาพโดยรวม ด้านแรงงานและภาคการผลิต เกษตร อุตสาหกรรม และบริการ

ตลาดแรงงาน (Labor Market) เกณฑ์การประเมินประกอบด้วย ต้นทุนผลตอบแทน ชั่วโมงการทำงาน ข้อโต้แย้งด้านแรงงาน ทักษะ ความสามารถ ความเพียงพอของแรงงาน สมองไหล เป็นต้น

ตลาดการเงิน (Financial Market) ประสิทธิภาพของระบบราชการ ประเมินจากสินทรัพย์ การปล่อยสินเชื่อ จำนวนบัตรเครดิต และ Venture Capital

ตลาดทุน (Stock Market Efficiency) โดยประเมินมูลค่าการตลาดทุน มูลค่า การซื้อขาย จำนวนบริษัทที่จดทะเบียนในตลาด ความโปร่งใส

การใช้เงินทุนตัวเอง (Self-Financing) ความสามารถในการจัดหาเงินทุน Factoring จรรยาบรรณ ความรับผิดชอบต่อสังคม สุขภาพ ความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม

ผลกระทบต่อโลกาภิวัตน์ (Impact Globalization) ภาพลักษณ์ต่อต่างประเทศ และการเคลื่อนย้ายการผลิต เป็นต้น

1.4 โครงสร้างพื้นฐาน

โครงสร้างพื้นฐานเบื้องต้น ได้แก่ ขนาดของตลาด จำนวนประชากร ช่วงอายุ ของประชากรต่ำกว่า 15 ปี และสูงกว่า 65 ปี โครงสร้างพื้นฐานหน้าถนน รถไฟ ขนส่งทาง อากาศ ทางน้ำ รถไฟ พลังงาน ดันทุนค่าไฟฟ้า

โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี เกณฑ์การประเมิน ได้แก่ การสื่อสาร จำนวน โทรศัพท์พื้นฐาน และโทรศัพท์เคลื่อนที่ จำนวนคอมพิวเตอร์ การเชื่อมโยงกับอินเทอร์เน็ต ทักษะของคนด้านระบบสารสนเทศ

โครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายด้าน R&D จำนวน บุคลากรด้าน R&D ผลงานวิจัยพื้นฐาน การพัฒนาเทคโนโลยี และเงินทุนสนับสนุนด้าน เทคโนโลยี จำนวนบุคลากรที่ได้รับรางวัล Nobel การศึกษา จำนวนสิทธิบัตร

สุขภาพและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ค่าใช้จ่ายด้านสาธารณสุข อายุของประชากร ความช่วยเหลือทางการแพทย์ การกระจายของรายได้ การเสพติด คุณภาพชีวิต การจัดการ ด้านของเสีย ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และ กฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม

ระบบค่านิยม (Value System) ได้แก่ วัฒนธรรมของชาติ ความยืดหยุ่นและ การปรับตัว ความเสมอภาค ค่านิยมของสังคม เป็นต้น

จากเกณฑ์การประเมินดังกล่าว ผลของ World Competitive Scoreboard ปี 2001 & ปี 2002 มีดังนี้ ปี 2544 ประเทศไทยอยู่อันดับอยู่อันดับที่ 35 ปี 2545 อยู่อันดับ 34 โดยในปี 2545 มีอันดับด้าน Economic Performance อยู่อันดับที่ 32 ดังตารางที่ 3.2 ด้าน Government Efficiency อยู่อันดับ 27 ดังตารางที่ 3.3 ด้าน Business Efficiency อันดับที่ 38 ดังตารางที่ 3.4 และ Infrastructure อยู่อันดับที่ 38 ดังตารางที่ 3.5

ตารางที่ 3.1 อันดับความสามารถการแข่งขันของประเทศ
(The World Competitiveness Scoreboard)

ประเทศ	ปี 2001		ปี 2002	
	อันดับ	คะแนน	อันดับ	คะแนน
USA	1	100.00	1	100.00
FINLAND	3	83.38	2	84.35
LUXEMBOURG	4	82.81	3	84.29
NETHERLANDS	5	81.46	4	82.80
SINGAPORE	2	87.66	5	81.16
DENMARK	15	71.79	6	80.43
SWITZERLAND	10	76.81	7	79.47
CANADA	9	76.94	8	79.01
HONG	6	79.55	9	77.76
IRELAND	7	79.20	10	76.22
SWEDEN	8	77.86	11	76.19
ICELAND	13	73.75	12	74.70
AUSTRIA	14	72.54	13	74.67
AUSTRALIA	11	75.87	14	74.11
GERMANY	12	74.04	15	70.94
UNITED KINGDOM	19	64.78	16	68.93
NORWAY	20	63.10	17	67.69
BELGIUM	17	66.03	18	66.73
NEW ZEALAND	21	61.73	19	66.54
CHILE	24	59.84	20	65.61
ESTONIA	22	60.20	21	63.44
FRANCE	25	59.56	22	61.64
SPAIN	23	60.14	23	61.52
TAIWAN	18	64.84	24	61.31
ISRAEL	16	67.92	25	60.49
MALAYSIA	29	50.03	26	59.69
KOREA	28	51.08	27	56.83
HUNGARY	27	55.64	28	56.70
CZECH REPUBLIC	35	46.68	29	55.32
JAPAN	26	57.52	30	54.35
CHINA MAINLAND	33	49.53	31	52.20

ประเทศ	ปี 2001		ปี 2002	
	อันดับ	คะแนน	อันดับ	คะแนน
ITALY	32	49.58	32	51.86
PORTUGAL	34	48.36	33	49.32
THAILAND	38	42.67	34	47.95
BRAZIL	31	49.66	35	47.64
GREECE	30	49.96	36	46.98
SLOVAK REPUBLIC	37	43.59	37	45.71
SLOVENIA	39	42.49	38	45.50
SOUTH AFRICA	42	38.62	39	43.98
PHILIPPINES	40	40.60	40	41.50
MEXICO	36	43.68	41	41.40
INDIA	41	40.41	42	40.73
RUSSIA	45	34.58	43	39.03
COLOMBIA	46	32.84	44	38.08
POLAND	47	32.01	45	30.21
TURKEY	44	35.44	46	27.97
INDONESIA	49	28.26	47	26.86
VENEZUELA	48	30.67	48	26.85
ARGENTINA	43	37.51	49	26.02

Source : IMD (International Institute for Management Development)

<http://www02.imd.ch/documents/wcy/content/ranking.pdf>

ตารางที่ 3.2 การประเมินศักยภาพด้านเศรษฐกิจ

(Economic Performance Factor) ของประเทศต่าง ๆ

Country	Year				
	2002	2001	2000	1999	1998
USA	1	1	1	1	1
Luxembourg	2	2	2	2	2
China	3	7	5	4	3
Germany	4	5	4	3	6
Belgium	5	10	12	12	10
U.K.	6	9	7	5	8
Hong Kong	7	4	25	18	13
France	8	11	9	8	14
Netherlands	9	8	6	6	7
Ireland	10	6	3	10	9
China	3	7	5	4	3
Italy	21	25	16	16	21
Korea	24	19	13	38	22
Malaysia	25	13	10	28	16
Australia	27	25	24	20	17
Japan	29	16	17	13	5
Thailand	32	15	15	40	32
Philippines	33	40	32	33	34
Brazil	35	31	35	39	43
Mexico	39	36	34	27	23
Taiwan	40	29	26	21	15
Indonesia	41	46	39	47	35
Poland	42	41	36	30	33

Source : IMD (International Institute for Management Development)

<http://www02.imd.ch/documents/wcy/content/ep.pdf>

ตารางที่ 3.3 การประเมินศักยภาพของภาครัฐ
(Government Efficiency) ของประเทศต่าง ๆ

Country	Year				
	2002	2001	2000	1999	1998
Singapore	1	1	1	1	1
Finland	2	2	2	3	10
USA	3	8	8	10	5
Hong Kong	4	4	3	2	2
Ireland	5	3	5	9	3
Switzerland	6	6	7	5	11
Luxembourg	7	7	10	4	6
Denmark	8	13	11	11	12
Australia	9	5	6	6	7
Canada	10	10	12	15	13
Malaysia	19	26	24	19	14
Taiwan	21	20	18	16	15
Korea	25	31	33	43	42
Thailand	27	39	30	28	36
China	30	35	32	31	19
Japan	31	29	28	29	33
Mexico	33	27	29	33	31
Philippines	37	37	34	26	27
BraZil	38	36	31	32	30
Italy	39	40	43	40	38
Indonesia	45	45	41	46	35
Poland	47	48	39	42	43

Source : IMD (International Institute for Management Development)

<http://www02.imd.ch/documents/wcy/content/go.pdf>

ตารางที่ 3.4 การประเมินศักยภาพของภาคธุรกิจ
(Business Efficiency) ของประเทศต่าง ๆ

Country	Year				
	2002	2001	2000	1999	1998
USA	1	1	1	1	1
Netherlands	2	3	2	2	3
Finland	3	2	3	3	2
Iceland	4	4	5	8	9
Canada	5	11	9	11	7
Denmark	6	9	8	4	4
Luxembourg	7	6	7	5	8
Ireland	8	7	4	9	6
Chile	9	17	21	19	19
Sweden	10	5	12	17	14
Australia	15	14	14	14	18
Taiwan	18	19	20	12	11
Malaysia	25	36	31	29	23
Korea	27	31	27	40	35
Italy	29	27	30	27	30
Japan	35	30	26	32	29
BraZil	33	28	28	37	36
Thailand	38	44	42	42	44
Mexico	39	38	33	35	39
China	43	40	37	34	32
Philippines	44	41	39	31	31
Poland	46	46	41	41	43
Indonesia	49	48	45	46	41

Source : IMD (International Institute for Management Development)

<http://www02.imd.ch/documents/wcy/content/ma.pdf>

ตารางที่ 3.5 การประเมินศักยภาพด้านโครงสร้างพื้นฐาน
(Infrastructure Factor) ของประเทศต่าง ๆ

Country	Year				
	2002	2001	2000	1999	1998
USA	1	1	1	1	1
Finland	2	2	2	2	3
Sweden	3	3	7	7	11
Iceland	4	4	4	4	8
Switzerland	5	9	6	5	6
Canada	6	8	10	9	4
Singapore	7	5	3	3	2
Denmark	8	13	11	8	5
Netherlands	9	7	5	6	7
Australia	10	11	14	19	23
Thailand	38	40	37	38	41
Japan	16	19	15	14	17
Taiwan	20	16	21	16	20
Malaysia	26	38	32	28	24
Korea	28	34	28	39	38
Italy	31	28	30	27	28
China	35	39	34	35	30
Brazil	37	31	29	32	34
Philippines	44	41	41	33	35
Mexico	45	42	35	41	39
Poland	48	48	40	42	45
Indonesia	49	49	47	47	44

Source : IMD (International Institute for Management Development)

<http://www02.imd.ch/documents/wcy/content/in.pdf>

3.3 ดัชนีวัดศักยภาพของอุตสาหกรรมของประเทศไทยโดยรวม

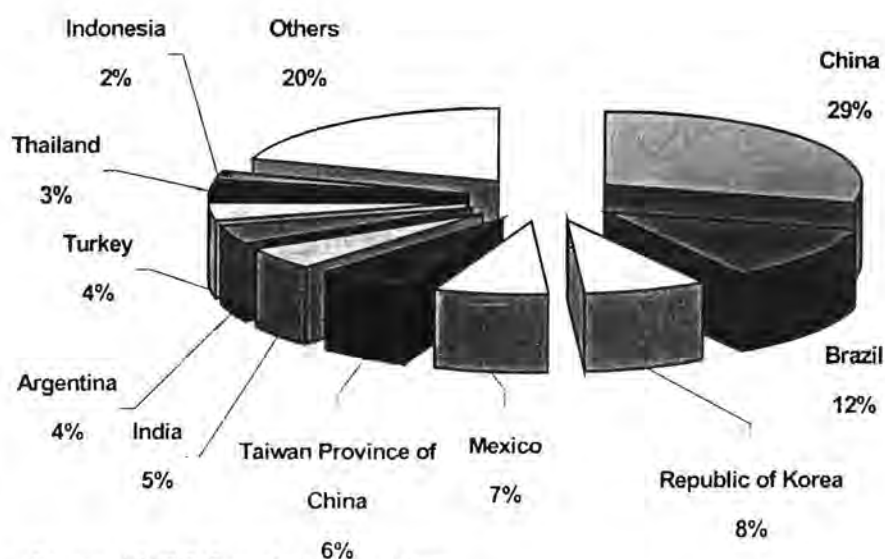
United Nation Industrial Development Organization ได้ทำการประเมินอุตสาหกรรม โดยจัดทำ Benchmark Industrial Performance ซึ่งเรียกว่า Competitive Industrial Performance (CIP) Index ซึ่งเป็นดัชนีที่วัดความสามารถของประเทศในการแข่งขันด้านการผลิตและส่งออก ซึ่ง CIP สร้างมาจาก 4 ดัชนีย่อย ได้แก่ Manufacturing Value Added per capita, Manufactured exports per capita, Shared of medium and high-tech products ในอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มและอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก โดย 2 ตัวแรกสะท้อนให้เห็นขีดความสามารถของอุตสาหกรรม และ 2 ตัวหลัง เป็นการยกระดับอุตสาหกรรม

ตัวกระตุ้นให้เกิดผลการดำเนินงานของภาคอุตสาหกรรมพัฒนาขึ้น เรียกว่า ตัว "Driver" ได้แก่ ทักษะ (Skill), เทคโนโลยี (Technology effort), การลงทุนจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment, ค่า Royalty Technical และโครงสร้างพื้นฐาน

เกณฑ์การประเมินอุตสาหกรรม

1. Manufacturing Value Added (MVA)

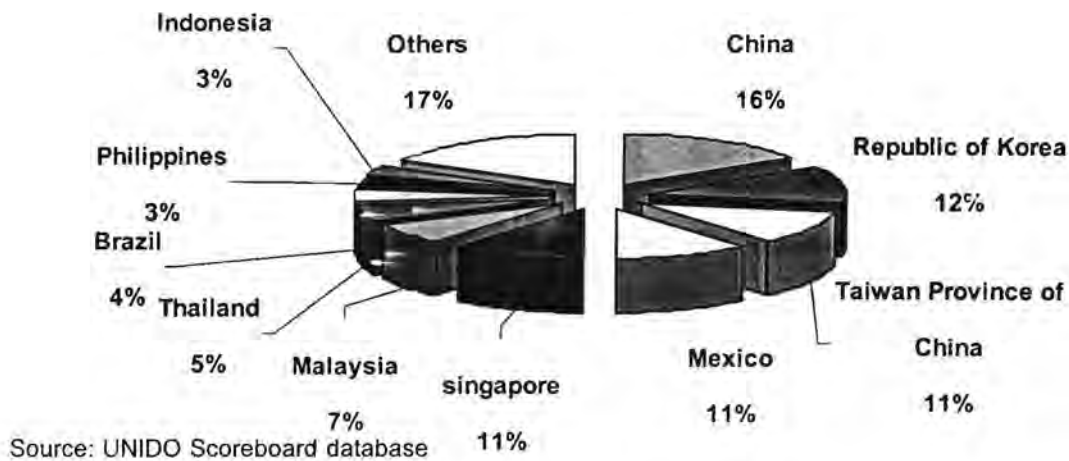
มูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมต่อหัวของกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วจะเป็น 17 เท่าของประเทศที่กำลังพัฒนา ในปี 1998 ส่วนประเทศไทยจะมีส่วนใน MVA ร้อยละ 3 ของกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนา ขณะที่จีนมีส่วนใน MVA ถึงร้อยละ 29

รูปที่ 3.2 National shares of developing world manufactured value added, 1998

2. Manufactured Exports

ยอดส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมต่อหัวของประเทศอุตสาหกรรมเป็น 15 เท่าของประเทศกำลังพัฒนา ในปี 1998 ประเทศไทยมีส่วนของอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาร้อยละ 5 ประเทศจีนมีส่วนเท่ากับร้อยละ 16

รูปที่ 3.3 National shares of developing world manufactured exports, 1998

ค่า MVA และการส่งออกของภาคอุตสาหกรรมจะเปลี่ยนจาก low-tech & resourced products ไปสู่ medium & high-tech products มูลค่า medium & high-tech products จะมีมูลค่าประมาณ ร้อยละ 60 ของมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของโลก มีแนวโน้มของบริษัทข้ามชาติจะใช้ระบบ Integrated global production system จะมีการตั้งฐานโรงงานไปยังภูมิภาคต่างๆ โดยเลือกภูมิภาคตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ดังนั้นจะมีการส่งชิ้นส่วนไปยังที่ตั้งต่างๆ ทั่วโลก เพื่อข้อได้เปรียบด้านต้นทุน

3. สัดส่วนของ Medium & High-tech ใน MVA

เกณฑ์นี้วัดสัดส่วนของ medium & high-tech ใน MVA ถ้าประเทศใดมีสัดส่วน medium & high-tech มาก ก็มีศักยภาพการแข่งขันสูง เพราะอุตสาหกรรมที่เน้นเทคโนโลยีจะส่งผลต่อการพัฒนา

4. Share of Medium & High-tech ในอุตสาหกรรม

ในอุตสาหกรรมส่งออก จะต่างจาก ข้อ 3 ที่มุ่งดูศักยภาพด้านการผลิตเพื่อลดแทนการนำเข้า แต่การดูสัดส่วนของอุตสาหกรรมที่มีเทคโนโลยี ระดับกลาง และระดับสูงในอุตสาหกรรมส่งออก จะมุ่งเน้นการวัดศักยภาพการส่งออก

จากตารางที่ 3.6 จะเห็นว่าปี 1985 ประเทศไทยไม่ติดอันดับ 25 ประเทศแรกส่งออกสินค้า High Tech แต่ปี 1998 ประเทศไทยส่งออกสินค้า High Tech 12,667 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เป็นอันดับที่ 20 ของโลก

ตารางที่ 3.6 Top 25 exporters of high-tech products, 1985 and 1998

(millions of dollars)

Rank	1985		1998	
	Economy	High-tech exports	Economy	High-tech exports
1	United States	41,859	United States	170,513
2	Japan	35,731	Japan	109,627
3	Germany	21,795	Germany	83,324
4	United Kingdom	13,013	United Kingdom	68,276
5	France	12,141	Singapore	58,678
6	Italy	7,063	France	57,025
7	Netherlands	5,195	Taiwan Province of China	36,944
8	Taiwan Province of China	4,480	Netherlands	33,930
9	Canada	4,478	Korea, Republic of	32,830
10	Switzerland	4,381	Malaysia	30,926
11	Singapore	3,879	China	30,518
12	Sweden	3,862	Mexico	27,579
13	Korea, Republic of	3,541	Italy	23,023
14	Belgium	2,827	Ireland	22,801
15	Hong Kong SAR	2,269	Sweden	18,358
16	Ireland	2,123	Canada	18,106
17	Austria	1,464	Philippines	18,081
18	Denmark	1,356	Switzerland	17,331
19	Malaysia	1,277	Belgium	14,897
20	Spain	1,255	Thailand	12,667
21	Israel	942	Finland	9,955
22	Mexico	717	Spain	8,696

Rank	1985		1998	
	Economy	High-tech exports	Economy	High-tech exports
23	Finland	716	Austria	6,519
24	Poland	665	Israel	6,247
25	Brazil	599	Denmark	5,810
Total for top 25		177,628		922,661
World Total		179,380		952,685
Share of top 25 in world total (%)		99		97

Source: Calculated from UN Comtrade database

การส่งออกสินค้าเทคโนโลยีระดับปานกลาง (Medium Tech) ประเทศไทยไม่ติดอันดับ 25 อันดับแรกของโลก ทั้งในปี 1985 และ 1998

ตารางที่ 3.7 Top 25 exporters of medium – tech products, 1985 and 1998

(millions of dollars)

Rank	1985		1998	
	Economy	Medium-tech exports	Economy	Medium-tech exports
1	Japan	101,697	Germany	232,429
2	Germany	79,256	Japan	190,735
3	United States	54,514	United States	189,215
4	France	28,357	France	97,154
5	Italy	25,500	Italy	93,003
6	Canada	23,274	United Kingdom	84,013
7	United Kingdom	20,702	Canada	58,724
8	Belgium	14,177	Belgium	56,975
9	Sweden	11,184	Korea, Republic of	42,366
10	Netherlands	10,543	Mexico	40,332
11	Korea, Republic of	10,362	Spain	40,301
12	Switzerland	10,308	Netherlands	35,884
13	Spain	6,506	China	30,853
14	Austria	5,887	Switzerland	29,657
15	Taiwan Province of China	5,818	Taiwan Province of China	27,761
16	Singapore	3,708	Sweden	24,898

Rank	1985		1998	
	Economy	Medium-tech exports	Economy	Medium-tech exports
17	Brazil	3,612	Austria	19,719
18	Finland	3,378	Singapore	18,214
19	Denmark	2,999	Malaysia	12,001
20	Hong Kong SAR	2,940	Brazil	10,926
21	Poland	1,953	Czech Republic	10,675
22	Norway	1,395	Finland	10,363
23	Mexico	1,375	Denmark	8,534
24	Ireland	1,160	Portugal	7,801
25	Portugal	1,019	Hungary	7,772
Total for top 25		431,624		1,380,305
World Total		437,990		1,444,987
Share of top 25 in world total (%)		99		96

Source: Calculated from UN Comtrade database

สำหรับสินค้าประเภทเทคโนโลยีต่ำ (Low-Tech) ในปี 1985 ประเทศไทยไม่ติดอันดับ 25 ประเทศแรกของโลกที่ส่งออกสูงสุด แต่ในปี 1998 ประเทศไทยติดอันดับที่ 20 โดยมีมูลค่าการส่งออก 9,221 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ตารางที่ 3.8 Top 25 exporters of low-tech products, 1985 and 1998

(millions of dollars)

Rank	1985		1998	
	Economy	Low-tech exports	Economy	Low-tech exports
1	Germany	25,263	China	76,463
2	Italy	24,756	Italy	70,208
3	Japan	21,301	Germany	66,756
4	Taiwan Province of China	14,604	United States	55,554
5	France	13,139	France	36,697
6	Korea, Republic of	11,523	Taiwan province of China	30,716
7	Hong Kong SAR	9,683	United Kingdom	30,022
8	United States	9,086	Japan	29,629
9	Belgium	8,082	Belgium	25,647
10	United Kingdom	8,059	Korea, Republic of	23,054

Rank	1985		1998	
	Economy	Low-tech exports	Economy	Low-tech exports
11	Netherlands	5,246	Mexico	17,522
12	Spain	4,707	Netherlands	16,755
13	Austria	4,535	Spain	14,961
14	Switzerland	4,458	Canada	14,518
15	Sweden	4,295	Austria	12,932
16	Canada	2,695	Hong Kong SAR	12,263
17	Brazil	2,590	Switzerland	11,504
18	Portugal	2,256	Turkey	11,259
19	Turkey	2,235	India	9,851
20	Finland	2,097	Thailand	9,221
21	Denmark	2,091	Sweden	9,216
22	India	1,950	Portugal	8,592
23	Singapore	1,369	Poland	7,825
24	Greece	1,045	Denmark	7,008
25	Israel	1,031	Czech Republic	7,002
Total for top 25		188,365		615,175
World Total		197,376		694,138
Share of top 25 in world total (%)		95		89

Source: Calculated from UN Comtrade database

สำหรับอุตสาหกรรมที่ใช้ทรัพยากรเป็นหลัก ประเทศไทยไม่ติดอันดับ 25 ประเทศแรกของโลกในการส่งออกในปี 1985 ในปี 1998 ประเทศไทยติดอันดับที่ 22 ของโลก โดยมีมูลค่าการส่งออก 7,027 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ตารางที่ 3.9 Top 25 exporters of resource-based products, 1985 and 1998

(millions of dollars)

Rank	1985		1998	
	Economy	Resource-tech exports	Economy	Resource-tech exports
1	United States	22,065	United States	61,055
2	Germany	21,795	Germany	54,575
3	France	17,130	France	41,185
4	Netherlands	17,012	Belgium	34,400

Rank	1985		1998	
	Economy	Resource-tech exports	Economy	Resource-tech exports
5	Canada	14,759	United Kingdom	34,380
6	Italy	12,713	Canada	32,624
7	United Kingdom	12,200	Netherlands	29,741
8	Belgium	11,306	Italy	28,266
9	Japan	9,105	Japan	23,333
10	Sweden	7,927	Ireland	16,651
11	Singapore	6,883	Spain	15,989
12	Spain	5,523	China	15,091
13	Finland	5,462	Sweden	14,493
14	Brazil	5,320	Finland	14,280
15	Switzerland	5,051	Singapore	13,764
16	Denmark	2,962	Switzerland	12,251
17	Australia	2,912	Korea, Republic of	77,829
18	Taiwan Province of China	2,735	Brazil	11,742
19	Venezuela	2,577	Malaysia	9,891
20	Malaysia	2,553	Israel	7,902
21	Korea, Republic of	2,380	Austria	7,802
22	Ireland	2,197	Thailand	7,027
23	Israel	2,001	Denmark	6,282
24	Australia	1,776	Mexico	6,117
25	India	1,745	India	6,102
Total for top 25		198,089		516,772
World Total		215,418		593,812
Share of top 25 in world total (%)		92		87

Source: Calculated from UN Comtrade database

การสร้างค่าอ้างอิงของภาคอุตสาหกรรม

การสร้างดัชนีภาคอุตสาหกรรมเพื่อการเปรียบเทียบ จำเป็นสำหรับผู้วางนโยบายของประเทศ ในการประเมินอุตสาหกรรมการทำ Benchmark ทำได้หลายระดับ ตั้งแต่ดูศักยภาพการแข่งขันระดับประเทศโดยรวม ดูระดับอุตสาหกรรมโดยรวม หรือแยกรายอุตสาหกรรม หรือระดับธุรกิจ

จากการศึกษาค่าอ้างอิงของอุตสาหกรรมรวมทุกสาขา พบว่า ผลการจัดอันดับ ในปี 1985 และ ปี 1998 ในปี 1985 ประเทศไทยอยู่อันดับที่ 43 ส่วนในปี 1998 ประเทศไทยอยู่อันดับที่ 32 โดยพบว่า มีค่าดัชนีในปี 1985 และ 1998 เท่ากับ 0.058 และ 0.172 ตามลำดับ

ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เคยเป็นอันดับ 1 ในปี 1985 ปี 1998 เป็นอันดับที่ 2 ส่วนประเทศสิงคโปร์ เป็นอันดับที่ 6 ในปี 1985 และเป็นที 1 ในปี 1998

ตารางที่ 3.10 Ranking of economies by the competitive industrial performance index, 1985 and 1998

Rank		Economy	Index value		Rank		Economy	Index value	
1998	1985		1998	1985	1998	1985		1998	1985
1	6	Singapore	0.883	0.587	45	40	Tunisia	0.068	0.064
2	1	Switzerland	0.751	0.808	46	35	Venezuela	0.060	0.085
3	15	Ireland	0.739	0.379	47	53	Chile	0.056	0.030
4	2	Japan	0.696	0.725	48	56	Guatemala	0.056	0.028
5	3	Germany	0.632	0.635	49	65	Indonesia	0.054	0.012
6	5	United States	0.564	0.599	50	50	India	0.054	0.034
7	4	Sweden	0.562	0.633	51	38	Zimbabwe	0.052	0.071
8	7	Finland	0.538	0.494	52	57	El Salvador	0.051	0.027
9	8	Belgium	0.495	0.489	53	46	Morocco	0.048	0.038
10	12	United Kingdom	0.473	0.426	54	41	Saudi Arabia	0.047	0.063
11	10	France	0.465	0.450	55	49	Colombia	0.041	0.035
12	11	Austria	0.453	0.445	56	47	Mauritius	0.041	0.037
13	13	Denmark	0.443	0.424	57	67	Egypt	0.038	0.012
14	14	Netherlands	0.429	0.398	58	48	Peru	0.035	0.037
15	19	Taiwan Province of China	0.412	0.292	59	39	Oman	0.032	0.069
16	9	Canada	0.407	0.474	60	55	Pakistan	0.031	0.028
17	16	Italy	0.384	0.379	61	58	Ecuador	0.025	0.025
18	22	Korea, Republic of	0.370	0.247	62	64	Kenya	0.025	0.013
19	21	Spain	0.319	0.259	63	60	Jordan	0.024	0.002
20	20	Israel	0.301	0.290	64	66	Honduras	0.023	0.012

Rank		Economy	Index value		Rank		Economy	Index value	
1998	1985		1998	1985	1998	1985		1998	1985
21	17	Norway	0.301	0.348	65	52	Jamaica	0.022	0.032
22	30	Malaysia	0.278	0.116	66	51	Panama	0.022	0.032
23	28	Mexico	0.246	0.125	67	69	Bolivia	0.021	0.009
24		Czech Republic	0.243	..	68	..	Albania	0.021	..
25	45	Philippines	0.241	0.044	69	71	Sri Lanka	0.017	0.008
26	26	Portugal	0.240	0.159	70	62	Nicaragua	0.017	0.020
27	34	Hungary	0.239	0.088	71	63	Paraguay	0.015	0.013
28		Slovenia	0.221	..	72	..	Mozambique	0.013	..
29	23	Australia	0.211	0.214	73	74	Bangladesh	0.011	0.008
30	18	Hong Kong SAR	0.204	0.320	74	54	Algeria	0.009	0.029
31	24	New Zealand	0.186	0.188	75	72	Cameroon	0.008	0.008
32	43	Thailand	0.172	0.058	76	59	Senegal	0.008	0.023
33	27	Brazil	0.149	0.140	77	68	Zambia	0.007	0.010
34	25	Poland	0.143	0.176	78	75	Nigeria	0.006	0.006
35	29	Argentina	0.140	0.122	79	79	Nepal	0.006	0.001
36	44	Costa Rica	0.129	0.053	80	70	Tanzania, United Republic of	0.005	0.009
37	61	China	0.126	0.021	81	78	Malawi	0.003	0.003
38	36	Turkey	0.108	0.082	82	73	Madagascar	0.003	0.008
39	32	South Africa	0.108	0.096	83	77	Central African Republic	0.003	0.003
40	33	Greece	0.102	0.093	84	80	Uganda	0.003	0.001
41	37	Romania	0.095	0.072	85	..	Yemen	0.001	..
42	31	Bahrain	0.089	0.099	86	76	Ghana	0.001	0.006
43	42	Uruguay	0.087	0.062	87	..	Ethiopia	0.000	..
44	..	Russian Federation	0.077	..					

Source : UNIDO Scoreboard database (see technical annex)

จากการจัดอันดับแยกตามภูมิภาค ประเทศไทยอยู่ในกลุ่มเอเชียตะวันออกและแปซิฟิก ไทยต้อยกว่าสิงคโปร์ ไต้หวัน เกาหลี มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ ฮองกง แต่ไทยดีกว่าจีนและอินโดนีเซีย

ตารางที่ 3.11 Ranking of economies by the competitive industrial performance index, by region or country group, 1985 and 1998

Region of country group	Rank		Economy	Region of country group	Rank		Economy
	1998	1985			1998	1985	
Industrialized				East Asia and the Pacific			
	2	1	Switzerland		1	6	Singapore
	3	15	Ireland		15	19	Taiwan Province of China
	4	2	Japan		18	22	Korea, Republic of
	5	3	Germany		22	30	Malaysia
	6	5	United States		25	45	Philippines
	7	4	Sweden		30	18	Hong Kong SAR
	8	7	Finland		32	43	Thailand
	9	8	Belgium		37	61	China
	10	12	United Kingdom		49	65	Indonesia
	11	10	France	South Asia			
	12	11	Austria		50	50	India
	13	13	Denmark		60	55	Pakistan
	14	14	Netherlands		69	71	Sri Lanka
	16	9	Canada		73	74	Bangladesh
	17	16	Italy		79	79	Nepal
	19	21	Spain	Sub - Saharan Africa			
	20	20	Israel		39	32	South Africa

Region of country group	Rank		Economy	Region of country group	Rank		Economy
	1998	1985			1998	1985	
	21	17	Norway		51	38	Zimbabwe
	26	26	Portugal		56	47	Mauritius
	29	23	Australia		62	64	Kenya
	31	24	New Zealand		72	..	Mozambique
	40	33	Greece		75	72	Cameroon
Transition economies					76	59	Senegal
	24	..	Czech Republic		77	68	Zambia
	27	34	Hungary		78	75	Nigeria
	28	..	Slovenia		80	70	Tanzania, United Republic of
	34	25	Poland		81	78	Malawi
	41	37	Romania		82	73	Madagascar
	44	..	Russian Federation		83	77	Central African Republic
	68	..	Albania		84	80	Uganda
	68	..	Albania		86	76	Ghana
Latin America and the Caribbean					87	..	Ethiopia
	23	28	Mexico	Middle East and North Africa and Turkey			
	33	27	Brazil		38	36	Turkey
	35	29	Argentina		42	31	Bahrain
	36	44	Costa Rica		45	40	Tunisia
	43	42	Uruguay		53	46	Morocco
	46	35	Venezuela		54	41	Saudi Arabia
	47	53	Chile		57	67	Egypt
	48	56	Guatemala		59	39	Oman
	52	57	El Salvador		63	60	Jordan

Region of country group	Rank		Economy	Region of country group	Rank		Economy
	1998	1985			1998	1985	
	55	49	Colombia		74	54	Algeria
	58	48	Peru		85	..	Yemen
	61	58	Ecuador				
	64	66	Honduras				
	65	52	Jamaica				
	66	51	Panama				
	67	69	Bolivia				
	70	62	Nicaragua				
	71	63	Paraguay				
	71	63	Paraguay				

Source : UNIDO Scoreboard database (see technical annex).

จากการศึกษา ผู้นำในการส่งออก พบว่า มูลค่าการส่งออกที่เป็นร้อยละของ MVA ประเทศไทยไม่ติดอันดับ 15 ประเทศแรก (Top 15 exporter) และ 15 อันดับสุดท้ายการส่งออก (Bottom 15 exporter) แต่ถ้าคำนวณการส่งออก Medium และ Hi-tech เป็นร้อยละของกลุ่ม Medium & Hi-tech MVA ประเทศไทย ติดอันดับที่ 15 ในกลุ่ม 15 ประเทศแรก

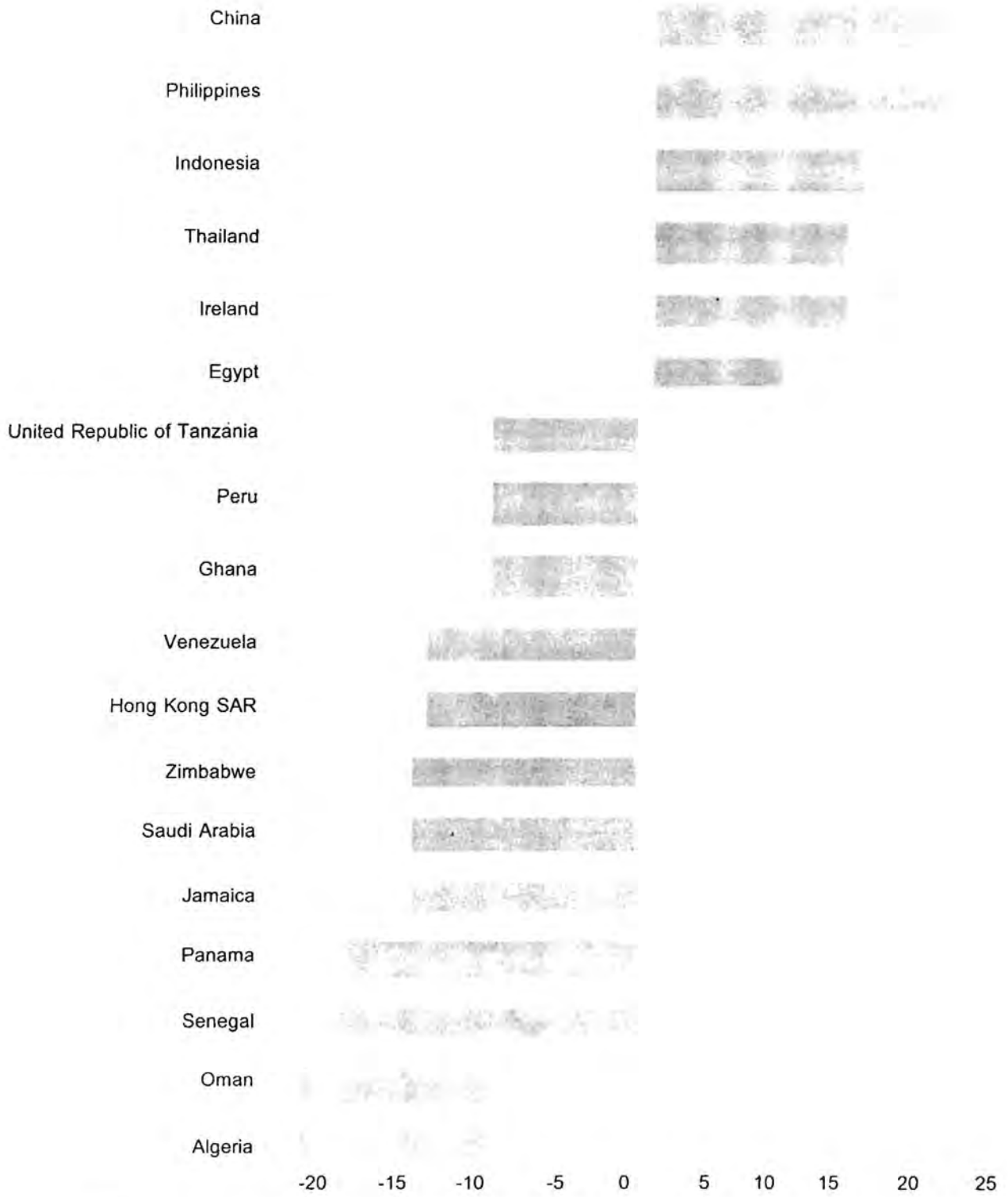
ตารางที่ 3.12 Leading and lagging exporters, 1998

Manufactured exports as a percentage of total MVA				Medium - and high - tech exports as a percentage of medium - and high - tech MVA			
Top 15 exporters		Bottom 15 exporters		Top 15 exporters		Bottom 15 exporters	
Economy	Value	Economy	Value	Economy	Value	Economy	Value
Singapore	529.5	Russian Federation	54.0	Singapore	566.4	Romania	66.6
Belgium	338.5	Turkey	51.9	Philippines	524.1	Russian Federation	65.9
Malaysia	371.4	Morocco	51.0	Costa Rica	478.5	South Africa	65.8
Hong Kong SAR	245.2	China	47.2	Czech Republic	462.6	Greece	63.4
Netherlands	225.0	Australia	46.3	Hungary	445.7	Japan	56.5
Ireland	222.3	Uruguay	41.9	Belgium	385.9	Venezuela	47.7

Manufactured exports as a percentage of total MVA				Medium - and high - tech exports as a percentage of medium - and high - tech MVA			
Top 15 exporters		Bottom 15 exporters		Top 15 exporters		Bottom 15 exporters	
Hungary	213.0	Japan	41.4	Malaysia	382.5	New Zealand	43.4
Philippines	197.2	India	40.5	Mexico	380.4	United State	39.3
Mauritius	187.0	Uruguay	38.4	Hong Kong SAR	296.4	Turkey	38.5
Costa Rica	174.4	Colombia	32.3	Netherlands	291.7	Argentina	38.1
Czech Republic	159.2	Argentina	26.5	Poland	232.7	Brazil	35.4
Sweden	158.6	Brazil	25.7	Portugal	221.4	Colombia	31.4
Canada	154.3	Ecuador	22.0	Slovenia	191.3	Chile	28.5
Taiwan Province of China	144.2	Peru	15.5	Austria	186.4	Australia	23.7
Denmark	143.4	Egypt	11.2	Thailand	179.8	India	23.5

Source : UNIDO Scoreboard database (see technical annex).

Note : The values can be well over 100 because the numerator (exports) is in terms of total value while the denominator (manufacturing value added, or MVA) is only the value added. The table includes only economies with manufactured exports of more than \$ 1 billion in 1998.

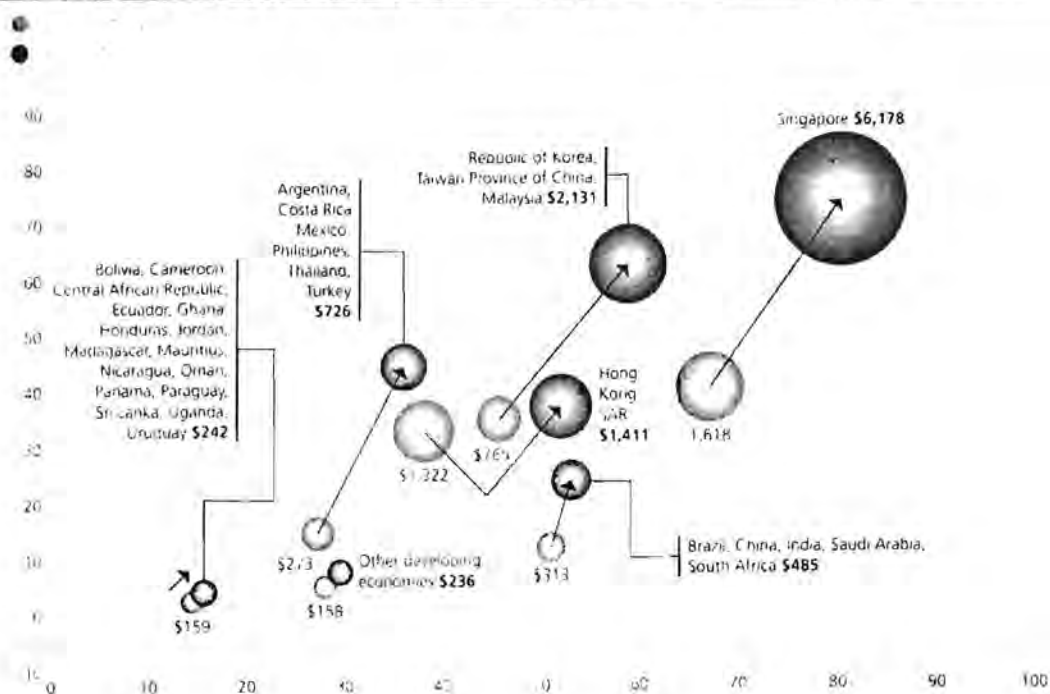
Source : UNIDO Scoreboard database (see technical annex).

រូបភាព 3.4 Winners and losers in competitive industrial performance rankings between 1985 and 1998

จากการศึกษาเปรียบเทียบ ปี 1985 และปี 1998 พบว่า ประเทศจีน ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย ไอร์แลนด์ อียิปต์ และประเทศไทยอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีผลการพัฒนาที่ดีขึ้น

เมื่อศึกษาเป็น Cluster ประเทศไทยอยู่ในกลุ่มเดียวกับ อาเจนตินา เม็กซิโก คอสตาริกา ฟิลิปปินส์ และตุรกี มีค่า MVA ต่อหัวเท่ากับ 726 เหรียญสหรัฐ ในขณะที่สิงคโปร์มี MVA ต่อหัวเท่ากับ 6,178 เหรียญสหรัฐ

Figure 3.4 Cluster analysis of technological evolution of industry in developing economies, 1985-1998

Source : UNIDO Scoreboard database (see technical annex).

รูปที่ 3.5 Cluster analysis of technological evolution of industry in developing economies, 1985-1998

3.4 การพัฒนาดัชนีชี้วัดศักยภาพการแข่งขันของรายอุตสาหกรรม

จากแนวคิดการประเมินศักยภาพการแข่งขันระดับประเทศ ระดับอุตสาหกรรมโดยรวม ยังไม่สะท้อนภาพศักยภาพการแข่งขันในรายอุตสาหกรรมสาขา ดังนั้นจึงควรมีดัชนีที่สามารถประเมินศักยภาพอุตสาหกรรมรายสาขา และสร้างค่าอ้างอิง (Benchmarking)

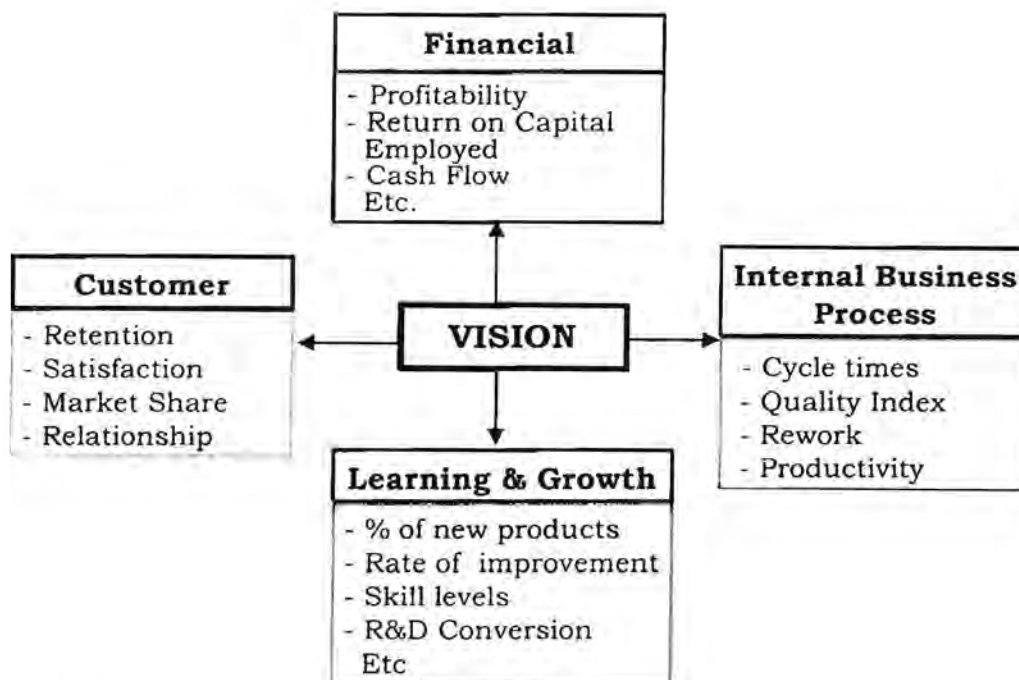
แนวทางการพัฒนาศักยภาพการแข่งขันของรายอุตสาหกรรมจะใช้ตัวแบบของ Balanced Scorecard, KPI (Key Performance Indicator) และ Benchmarking มาพัฒนา รวมทั้งแนวคิดของ Management Cockpit มาพัฒนาตัวชี้วัด

ดุลดัชนี (Balanced Scorecard : BSC)

BSC เป็นแนวคิดที่ Kaplan & Norton ได้พัฒนาขึ้นมาเป็นเครื่องมือการบริหารที่เป็นที่นิยมมาก BSC เป็นเครื่องมือในการบริหารองค์กรที่เชื่อมโยงการวางแผนกับการประเมินผล อีกทั้งในการประเมินผลนั้นต้องครอบคลุมการประเมินหลายๆ มิติ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการสมดุลของการวัดที่คำนึงถึง Stakeholders หลายๆ กลุ่ม เช่น ต้องสมดุลการมุ่งเน้นด้านการเงินกับด้านการตลาด/ ลูกค้า อีกทั้งต้องวัดครอบคลุม 4 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านการเงิน ซึ่งเป็นการประเมินความสำเร็จด้านการเงินในการบริหารองค์กร ด้านลูกค้าเป็นการประเมินความสำเร็จขององค์กรที่บรรลุวิสัยทัศน์ควรตอบสนองต่อตลาดอย่างไร การประเมินด้านประสิทธิภาพการบริหารงานภายในจะประเมินกระบวนการบริหารภายในองค์กรที่เป็นเลิศ และด้านการเรียนรู้ และการเติบโตจะประเมินว่าองค์กรสามารถมีศักยภาพการแข่งขันที่ยั่งยืนต้องมีการเปลี่ยนแปลง/พัฒนาอะไร ในแต่ละด้านต้องมีการพัฒนาตัวชี้วัด (KPI = Key Performance Indicators) ที่จะชี้ให้เห็นศักยภาพด้านต่างๆ จะเห็นว่าการวัด 4 ด้าน จะสะท้อนให้เห็นการประเมินศักยภาพขององค์กรที่ครอบคลุม ศักยภาพในอดีต (ด้านการเงิน) ทั้งนี้เพราะผลการดำเนินงานด้านการเงินเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วถึงรายได้ กำไร แต่ไม่สะท้อนได้เพียงพอถึงศักยภาพในอนาคต ส่วนการวัดศักยภาพในปัจจุบันดูที่การประเมินด้านลูกค้า/ ตลาด และประสบการณ์ของการบริหารงานภายใน ซึ่งตัว KPI ด้านลูกค้า ได้แก่ Market Share การรักษาลูกค้าเก่าได้ (Customer Retention) KPI ด้านประสิทธิภาพการบริหารงานภายในได้แก่ ระยะเวลาการผลิต คุณภาพ Productivity เป็นต้น

ส่วนการวัดด้านการเรียนรู้และการเติบโต เป็นดัชนีที่ทำให้พยากรณ์ศักยภาพในอนาคตที่จะชี้ให้เห็นว่าองค์กรมีการพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพอย่างไร ตัว KPI ได้แก่ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ ทักษะของพนักงาน การพัฒนาปรับปรุงองค์กร เป็นต้น

ตัวแบบของ Kaplan & Norton แสดงดังรูปข้างล่าง

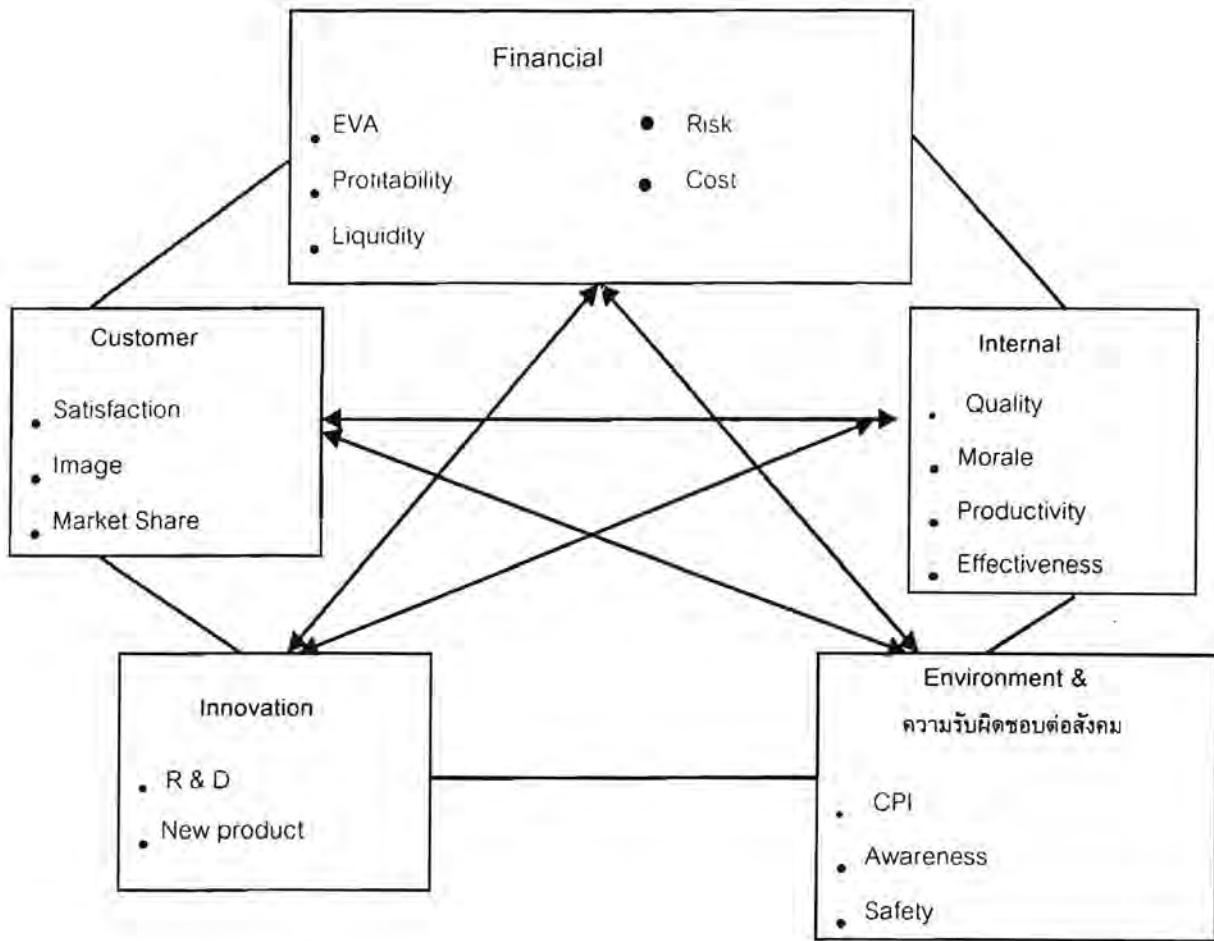

ที่มา : Kaplan & Norton

รูปที่ 3.6 ตัวแบบ Balanced Scorecard

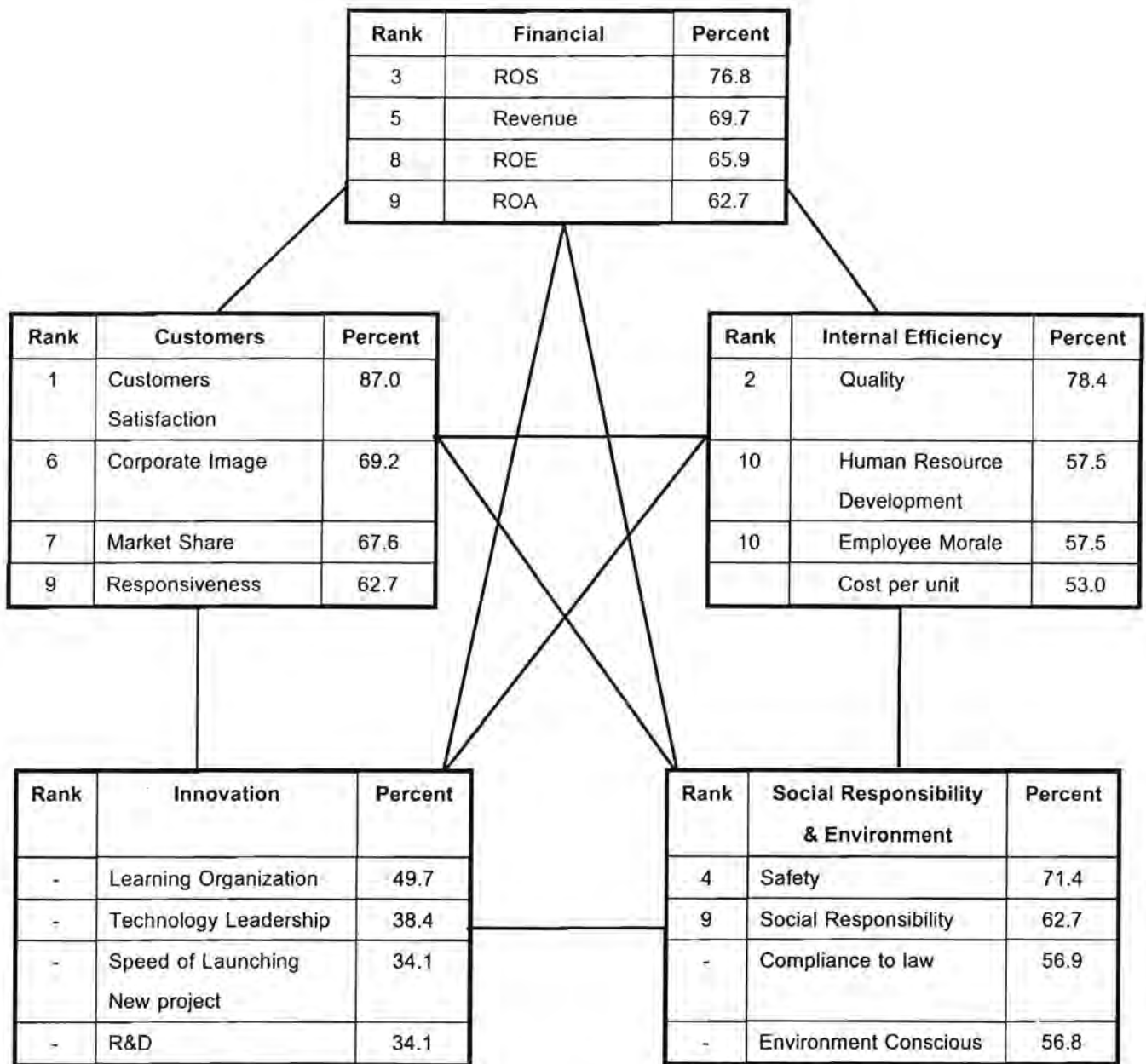
Circle of Excellence

จากการศึกษาของผู้เชี่ยวชาญจากประเทศต่างๆ ที่เป็นสมาชิกของ Asian Productivity Organization ซึ่งนักวิชาการจากประเทศต่างๆ ได้มาทำวิจัยร่วมกันด้านการประเมินผลองค์กร จากการศึกษาของผู้แทนประเทศไทยได้พัฒนาตัวแบบการประเมิน เรียกว่า Circle of Excellence² ทั้งนี้จากสิ่งที่จะประเมินศักยภาพขององค์กรระยะยาว คือ ดัชนีด้านสิ่งแวดล้อม และความรับผิดชอบต่อสังคม ตัว KPI ด้านสิ่งแวดล้อมและความรับผิดชอบต่อสังคม ได้แก่ Cleaner Production Index, Environmental Awareness, ความปลอดภัย เป็นต้น

Source : Achara Chandrachai, Corporate Performance Assessment, 1999

รูปที่ 3.7 ตัวแบบ Circle of Excellence

ที่มา : Corporate Performance Assessment of Business in Thailand : 1999.

รูปที่ 3.8 Key performance Indicators used by companies in Thailand

ผลจากการสำรวจ 10 Ten KPI ที่ผู้ประกอบการไทยใช้ในการประเมินธุรกิจได้แก่

อันดับ	KPI	ร้อยละที่ใช้	มิติการวัด
1	ความพึงพอใจของลูกค้า	87.0	ลูกค้า
2	คุณภาพสินค้า	78.4	การบริหารงาน
3	กำไรต่อยอดขาย	76.8	การเงิน
4	ความปลอดภัย	71.4	สิ่งแวดล้อม
5	รายได้สุทธิ	69.7	การเงิน
6	ภาพลักษณ์ขององค์กร	69.2	ลูกค้า
7	ส่วนแบ่งตลาด	67.6	ลูกค้า
8	กำไรต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	65.9	การเงิน
9	กำไรต่อสินทรัพย์	62.7	การเงิน
10	การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	57.5	ประสิทธิภาพ

ที่มา : Corporate Performance Assessment : 1999

ผลจากการศึกษาจะเห็นว่า ด้าน Learning & Growth หรือนวัตกรรม ผู้ประกอบการไทยไม่ให้ความสำคัญในการวัดไม่ติด 10 อันดับแรก ดังนั้นจะสะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพในอนาคตได้อย่างหนึ่ง เพราะแนวคิดในการจัดทำ BSC คือ ถ้าอยากให้อะไรเกิดต้องมีการวัดและนำผลการวัดไปใช้

Management Cockpit

การเพิ่มศักยภาพในการตัดสินใจ โดยใช้แนวคิดของห้องปฏิบัติการทางการจัดการ (Management Cockpit) จากการศึกษาของ Professor Patrick Georges ซึ่งเป็นศัลยกรรมผ่าตัดสมอง และมีงานอดิเรก คือ ขับเครื่องบิน ได้พัฒนาแนวคิดการสร้างองค์กรที่ชาญฉลาด (Organizational Intelligence) เพื่อให้การตัดสินใจของผู้บริหารดีขึ้น โดยห้องจะประกอบด้วย 4 ด้าน ผนัง 3 ด้าน เป็นผนังถาวร ในผนังถาวร ผนังแต่ละด้านจะมีคำถามอยู่ 6 คำถาม แต่ละคำถามจะตอบด้วย KPI 6 ตัวที่จะประเมินศักยภาพด้านต่างๆ และผนังด้านหน้าจะเป็นจอคอมพิวเตอร์ที่สามารถดึงข้อมูลจากฐานข้อมูล เป็นการวิเคราะห์เจาะลึกลงไป เช่น อาจแบ่งยอดขายตามภูมิภาคเพื่อดูการเติบโตของยอดขายในภูมิภาคไหนที่มีศักยภาพ หรือขาดศักยภาพ เป็นต้น ผนังถาวร 3 ด้าน เป็นการประเมินศักยภาพด้านต่างๆ ดังนี้

ผนังสีดำ (Black Wall)

เป็นคำถามที่เกี่ยวกับผลการดำเนินงานด้านการเงิน ภูเขาแห่งความสำเร็จขององค์กร และเป้าหมายตัวอย่างคำถาม เช่น ผลการดำเนินงานด้านกำไรดีหรือไม่ก็จะมี KPI ที่ใช้วัดด้านกำไร 6 ตัว

ผนังสีน้ำเงิน (Blue Wall)

เป็นคำถามที่เกี่ยวกับศักยภาพภายในองค์กรหรือทรัพยากรขององค์กร เช่นเดียวกันกับการประเมินปัจจัยภายใน (Internal Analysis) เพื่อหาจุดเด่นจุดด้อยขององค์กร (Strength & Weakness) ตัวอย่างคำถามด้านนี้ ได้แก่ คุณภาพของบุคลากรดีไหม ก็จะนำเสนอเป็น KPI 6 ตัวที่วัดคุณภาพของบุคลากร เช่น อัตราการออกจากงาน การฝึกอบรม เป็นต้น

ผนังสีแดง (Red Wall)

เป็นผนังที่เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อมภายนอกเพื่อแสดงให้เห็นถึงโอกาสอุปสรรคขององค์กร เป็นการศึกษาด้านโอกาสและอุปสรรค (Opportunity & Threat) ดังนั้น ผนังสีน้ำเงิน และสีแดงมารวมกัน คือ การทำ SWOT นั่นเอง

การสร้างค่าอ้างอิง (Benchmarking)

ในการสร้างค่าอ้างอิงเพื่อประเมินศักยภาพเป็นสิ่งจำเป็น ค่าอ้างอิงจะใช้ทั้งด้านเป็นการประเมินศักยภาพที่ผ่านมา และเป็นเป้าที่จะพัฒนาองค์กร เกณฑ์การกำหนดค่าอ้างอิง มีดังนี้

1. Internal Benchmarking

การกำหนดค่าอ้างอิงโดยใช้ข้อมูลผลจากปีที่แล้วมาเป็นค่าต่ำสุด (Baseline) ในการกำหนด Target ในการพัฒนา การใช้ Internal Benchmarking สำหรับอุตสาหกรรม คือ เปรียบเทียบกับผลงานในปีที่แล้ว หรือไตรมาสที่แล้ว เช่น ศึกษาการเติบโตของยอดขายปีปัจจุบันกับปีที่แล้ว เป็นต้น

2. Cooperative Benchmarking

คือ การเปรียบเทียบ Best Practice กับธุรกิจ หรืออุตสาหกรรมอื่นที่ไม่ได้อยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกัน

3. Collaborative Benchmarking

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ทุนงบประมาณแผ่นดิน เพื่อขอความร่วมมือจากผู้ประกอบการ ในการตอบแบบสอบถามเพื่อสร้างค่าอ้างอิงของอุตสาหกรรมหาค่าอ้างอิงในแต่ละอุตสาหกรรม รายสาขา ทางคณะผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากผู้ประกอบการในการมาร่วมมือกันสร้างดัชนีชี้วัดและค่าอ้างอิงขึ้น คณะผู้วิจัยจึงได้พัฒนา Software เพื่อให้ผู้ประกอบการคำนวณค่าต่างๆ และส่งมาให้คณะผู้วิจัยเพื่อนำผลมาประเมินเป็นภาพรวมของอุตสาหกรรมโดยไม่มีการเปิดเผย เป็นรายบริษัท

4. Competitive Benchmarking

การใช้ค่าอ้างอิงกับคู่แข่ง ในการพัฒนาองค์กรอาจต้องดูถึงตำแหน่งในการแข่งขัน และถ้าจะมีศักยภาพเหนือคู่แข่ง จำเป็นต้องเปรียบเทียบกับคู่แข่งขององค์กรโดยตรง

แนวคิดการประเมินศักยภาพโดยใช้การเปรียบเทียบค่าอ้างอิง (Benchmark) ในกรณีต่างๆ มีผลดีคือ การพัฒนาองค์กรและอุตสาหกรรม ดังนี้

- เป็นการเร่งการพัฒนาปรับปรุง
- ชี้ให้เห็นความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนา
- เข้าใจศักยภาพขององค์กร และ World Class Performance
- เป็นการพัฒนาศักยภาพขององค์กรอุตสาหกรรม

ดัชนีวัดศักยภาพของอุตสาหกรรมยา (Pharmaceutical Industry Competitive Index PICI)

จากแนวคิดการพัฒนาตัวชี้วัดโดยใช้ทฤษฎีต่างๆ คณะผู้วิจัยซึ่งได้พัฒนาการจัดทำตัวชี้วัดศักยภาพของอุตสาหกรรมยา โดยใช้เกณฑ์ 5 ด้านดังนี้

1. Industry Efficiency

เป็นการประเมิน ประสิทธิภาพของภาคอุตสาหกรรมโดยมี KPI ที่ประเมินได้แก่

1. Energy Consumption/ Total Production
2. ผลผลิต/ คน (จำแนกตาม size ของกิจการ)
3. อัตราการใช้กำลังการผลิต
4. ระดับเทคโนโลยี

มูลค่าการส่งออก จำแนกตาม (Resource base, Low tech, Medium tech, High tech)

5. ประสิทธิภาพการผลิต

- Production per employee (\$, Vol)
- Production per raw Material (\$, Vol)
- Sales per employee
- การใช้พลังงานต่อผลผลิต

6. ผลกระทบด้านมลภาวะ

2. Market Performance

เป็นการประเมินศักยภาพด้านการตลาดของอุตสาหกรรมทั้งตลาดในประเทศและตลาดต่างประเทศ ซึ่งพัฒนาตลาดปัจจุบันและตลาดใหม่ ได้แก่

1. Export (by \$ & volumn, type of product, level of technology)
2. Export growth (Total & Major Market (US, Japan, EC))
3. World Rank (Total & Rank in Major Market)
4. Export to New Market (ยอดขายในภูมิภาคอื่นๆ นอกเหนือจากจากตลาดใหญ่)
5. Import (\$ & Volumn)
6. Domestic Sales
7. Growth of Domestic Sales

3. ด้านโครงสร้างพื้นฐานและ Supporting & Relating Industry

เป็นการประเมินโครงสร้างพื้นฐานของอุตสาหกรรม การสนับสนุนจากภาครัฐ และอุตสาหกรรมสนับสนุน และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง

Infrastructure

1. อัตราค่าไฟ, ค่าน้ำ ค่าขนส่ง ค่าโทรศัพท์ ต่อคู่แข่ง
2. อัตราค่าแรง คนงาน (จำนวนแรงงาน, อัตราค่าแรง และทักษะ)
3. การวิจัยและพัฒนา (จำนวนผลการศึกษาวิจัย (โครงการ, \$))
4. การพัฒนาอุตสาหกรรม (\$ และจำนวนโครงการการพัฒนา)
5. อัตราภาษีนำเข้าเครื่องจักร วัสดุอุปกรณ์
6. จำนวนบุคลากรที่จบการศึกษาด้านเภสัชกรรม
7. การสนับสนุนของภาครัฐ (จำนวนโครงการ และ \$ และจำนวนกิจการที่ได้รับผลประโยชน์)
8. Corporate tax

Supporting & Related Industry

1. % of Domestic Raw Material/ Production
2. ยอดส่งออกของวัตถุดิบที่ส่งออก (\$, Volume)
3. มูลค่าการนำเข้าเครื่องจักรจากต่างประเทศ
4. มูลค่าการส่งออกเครื่องจักรไปต่างประเทศ
5. ปริมาณการนำเข้าวัสดุอุปกรณ์ เพื่อใช้การผลิต
6. ปริมาณวัตถุดิบส่วนผลสมยาที่ผลิตได้

4. Economic & Financial Performance

เป็นการประเมินด้านเศรษฐกิจ หรือการเงินของอุตสาหกรรม โดยมีการวัดการทำกำไรของอุตสาหกรรม ด้านสภาพคล่อง ด้านกิจกรรมและโครงสร้างทางการเงิน ซึ่งเป็นผลรวมจากผลการดำเนินงานด้านการเงินของธุรกิจให้อุตสาหกรรมเพื่อประเมินศักยภาพทางการเงินของอุตสาหกรรมโดยรวม ได้แก่

1. Profitability

- ROS
- ROA
- ROE

2. Liquidity

- Current Ratio
- Quick Ratio

3. Activity Ratio

- อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์
- อัตราการหมุนเวียนของสินค้า
- ระยะเวลาถือสินค้า
- อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้

4. โครงสร้างทางการเงิน DIE

5. อัตราการวัดจากงบกระแสเงินสด

- ❖ การประเมินความสามารถในการชำระหนี้และสภาพคล่อง
 - อัตราส่วนวัดความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย
 - อัตราส่วนวัดความสามารถในการจ่ายคืนหนี้
 - อัตราส่วนวัดความสามารถในการจ่ายคืนหนี้
 - อัตราส่วนการชำระหนี้สินระยะยาว

- ความสามารถในการจ่ายเงินปันผล
 - อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายเงินปันผล
- อัตราส่วนวัดความสามารถในการลงทุนในสินทรัพย์ฝ่ายทุน
 - รายจ่ายลงทุนในสินทรัพย์ฝ่ายทุน
 - อัตราส่วนการลงทุน / การจัดหาเงิน
- ความเพียงพอของกระแสเงินสด
- ❖ การประเมินคุณภาพกำไร
 - คุณภาพของค่าขาย
 - คุณภาพของกำไร
- ❖ การวัดผลตอบแทนที่เป็นเงินสด / ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน
 - อัตราส่วนกระแสเงินสดต่อค่าขาย
 - อัตราผลตอบแทนกระแสเงินสดต่อสินทรัพย์
 - อัตราผลตอบแทนที่เป็นเงินสดต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

5. ด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม (Industry Development)

เพื่อเป็นการประเมินการพัฒนาอุตสาหกรรมและขยายตัวของอุตสาหกรรมในอนาคต
เกณฑ์การประเมิน ได้แก่

1. จำนวนกิจการใหม่ที่เกิดขึ้น
2. จำนวนกิจการที่เลิกดำเนินการ
3. จำนวนกิจการที่ได้มาตรฐานต่าง ๆ
4. จำนวนกิจการที่ได้รับ BOI
5. FDI (Foreign Direct Investment) ในอุตสาหกรรม

3.5 การพัฒนาตัวชี้วัดระดับธุรกิจ

การประเมินศักยภาพของธุรกิจซึ่งจะเป็นดัชนีที่วัดศักยภาพการแข่งขันของภาคธุรกิจ
ซึ่งปัจจุบันกิจการต่าง ๆ ได้มีความตื่นตัวในการสร้างดัชนีชี้วัดศักยภาพ โดยจากเดิมผู้ประกอบ
การส่วนใหญ่จะเป็นการวัดด้านการเงิน ปัจจุบันได้นำแนวคิด BSC และ Management ไปใช้

ทางสถาบันเพิ่มผลผลิตได้มีการดำเนินการจัดทำดัชนีชี้วัดในการประเมินสถานประกอบการ
ซึ่งทางสถาบันได้เน้นการวัดด้านการเงิน โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ การบริหารต้นทุน
(Cost Management Ratio) ด้านการวัดการบริหารการเงิน (Financial Management Ratio)
และด้านผลการดำเนินงาน (Performance Ratio) การแสดงในตารางข้างล่าง

ตารางที่ 3.13 ดัชนีชี้วัดด้าน Cost Management ในการประเมินสถานประกอบการของ
อุตสาหกรรมยา ปี 2541-2542

ดัชนี	ทุกอุตสาหกรรม		อุตสาหกรรมขนาดเล็ก		อุตสาหกรรมขนาดกลาง		อุตสาหกรรมขนาดใหญ่	
	ปี 2541	ปี 2542	ปี 2541	ปี 2542	ปี 2541	ปี 2542	ปี 2541	ปี 2542
จำนวนตัวอย่าง	50	50	16	13	26	28	8	9
Cost Management Ratios								
% Of Materials Cost	43.32	50.54	39.9	46.06	44.59	42.72	42.99	60.64
% Of Purchased Part Cost	9.46	1.38	3.96	1.05	8.45	1	9.89	1.88
% Of Subcontracting Cost	0	0.15	0	0	0	0.2	0	0.08
% Of Production Labor Cost	2.25	5.95	9.07	9.56	4.08	4.93	1.53	7.02
% Of Depreciation	3.45	3.44	2.45	3.35	1.7	2.81	4.02	4.24
% Of Rent	0.78	0.09	0	0	1.74	0.13	0.49	0.05
% Of Maintenance Cost	4.19	0.24	1.44	0.11	2.78	0.23	4.69	0.26
% Of Utility & Energy Cost	7.36	1.82	3.63	4.2	4.68	2.11	8.29	1.31
% Of Total Labor Cost	5.84	11.25	19.39	19.75	8.3	11.54	4.79	10.37
% Of Total Manufacturing Cost	76.56	76.39	66.89	71.81	76.88	73.52	76.65	80.28
% Of Salaries & Allowance (for director) and Officer	3.59	5.3	10.32	10.19	4.22	6.62	3.26	3.35
% Of Freight Paid	2.1	1.42	1.96	0.98	1.39	1.75	2.33	1.04
% Of Promotion Expense	7.67	3.46	10.06	3.73	6.34	3.5	8.04	3.39
% Of Interest Expense	4.39	5.24	3.19	1.51	4.68	4.62	4.32	6.25
% Of Office Depreciation	1.59	0.84	1.03	2.25	1.02	0.69	1.79	0.96
% Of Tax & Other Public Charges	0.29	1.35	0.78	0.79	0.61	0.68	0.17	2.22
% Of R&D Expense	1.25	0.07	0.03	0.26	0.09	0.11	1.64	0.02
% Of Total Selling & Admin Expense	23.44	23.61	33.11	28.19	23.12	26.48	23.35	19.72

ที่มา : สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ

<http://www.ftpi.or.th/pindex.htm>

ตารางที่ 3.14 ดัชนีชี้วัดด้าน Financial Management ในการประเมินสถานประกอบการ
ของอุตสาหกรรมยา ปี 2541-2542

ดัชนี	ทุกอุตสาหกรรม		อุตสาหกรรมขนาดเล็ก		อุตสาหกรรมกลาง		อุตสาหกรรมใหญ่	
	ปี 2541	ปี 2542	ปี 2541	ปี 2542	ปี 2541	ปี 2542	ปี 2541	ปี 2542
จำนวนตัวอย่าง	50	50	16	13	26	28	8	9
Financial Management Ratios								
Operating Profit to Management Capital Ratio	0.01	0	-0.04	0.04	-0.02	0.04	0.02	-0.05
Operating Profit to Sales Ratio	0.01	0	-0.05	0.03	-0.02	0.04	0.02	-0.05
Ordinary Profit to Net Worth Ratio	-0.05	0.08	-0.12	0.14	0.21	0.24	-0.09	-0.24
Ordinary Profit to Total Liabilities and Net Worth Ratio	-0.02	0.01	-0.03	0.04	0.04	0.05	-0.03	-0.03
Gross Profit to Sales Ratio	0.24	0.24	0.3	0.31	0.22	0.29	0.25	0.15
Ordinary Profit to Total Revenue Ratio	-0.02	0.01	-0.04	0.04	0.03	0.05	-0.03	-0.03
Management Capital Turnover (Time)	1.13	1.02	0.75	1.08	1.23	1.1	1.11	0.93
Fixed Assets Turnover (Time)	2.06	2.5	2.91	4.49	4.38	2.85	1.77	2.09
Accounts Receivables Turnover (Time)	4.76	3.74	2.76	3.71	3.68	3.97	5.3	3.46
Payables Turnover (Time)	3.56	2.55	1.12	1.55	3.78	2.37	3.62	2.82
Inventory Turnover (Time)	6.99	4.44	1.94	2.68	4.74	4.57	8.65	4.46
Raw Materials Turnover (Time)	29.15	14.32	7.39	12.2	11.27	13.42	63.14	15.98
Goods in Process Turnover (Time)	31.5	16.52	5.16	5.04	45.13	22.65	31.48	13.51
Product Turnover (Time)	12.99	10.56	5.36	10.87	10	10	14.72	11.4
Current Ratio	0.86	0.86	1.51	1.6	0.99	1.01	0.79	0.69
Acid Ratio	0.44	0.46	0.64	0.71	0.56	0.54	0.4	0.39

ดัชนี	ทุกอุตสาหกรรม		อุตสาหกรรมขนาดเล็ก		อุตสาหกรรมขนาดกลาง		อุตสาหกรรมขนาดใหญ่	
	ปี 2541	ปี 2542	ปี 2541	ปี 2542	ปี 2541	ปี 2542	ปี 2541	ปี 2542
Interest Expense to Sales Ratio	0.04	0.05	0.03	0.01	0.05	0.04	0.04	0.06
Fixed Assets to Net Worth Ratio	1.55	2.21	0.94	0.84	1.5	1.74	1.56	3.27
Fixed Assets to Long-term Capital Ratio	1.18	1.35	0.5	0.46	1.03	0.99	1.22	2.33
Net Worth to Total Liabilities and Net Worth Ratio	0.34	0.18	0.27	0.28	0.19	0.21	0.38	0.13
Debt to Equity Ratio	1.98	4.57	2.66	2.51	4.39	3.68	1.66	6.5
Selling and Administrative Expenses to Sales Ratio	0.23	0.24	0.35	0.27	0.24	0.26	0.23	0.21
Selling Expenses to Sales Ratio	0.08	0.03	0.11	0.04	0.06	0.03	0.08	0.04

ที่มา : สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ

<http://www.ftpi.or.th/pindex.htm>

ตารางที่ 3.15 ดัชนีชี้วัดด้าน Performance ในการประเมินสถานประกอบการของ
อุตสาหกรรมยา ปี 2541-2542

ดัชนี	ทุกอุตสาหกรรม		อุตสาหกรรมขนาดเล็ก		อุตสาหกรรมขนาดกลาง		อุตสาหกรรมขนาดใหญ่	
	ปี 2541	ปี 2542	ปี 2541	ปี 2542	ปี 2541	ปี 2542	ปี 2541	ปี 2542
จำนวนตัวอย่าง	50	50	16	13	26	28	8	9
Performance Ratios								
Amount of Production per Employee (Baht)	1,945,040.3	1,098,830.00	411,423.0	487,703.4	1,290,041.1	1,233,387.0	2,503,844.9	1,032,406.6
Amount of Processing per Employee (Baht)	921,533.0	517,633.77	221,357.2	265,581.8	588,666.8	697,500.3	1,196,770.1	350,648.8
Ratio of Amount of Processing	0.47	0.47	0.54	0.54	0.46	0.57	0.48	0.34
Personal Expense to Amount of Processing Ratio	0.12	0.24	0.38	0.35	0.19	0.2	0.1	0.32
Efficiency of Machinery Investment	1.26	1.6	1.87	2.58	2.19	2.43	1.12	0.88

ดัชนี	ทุกอุตสาหกรรม		อุตสาหกรรมเล็ก		อุตสาหกรรมกลาง		อุตสาหกรรมใหญ่	
	ปี 2541	ปี 2542	ปี 2541	ปี 2542	ปี 2541	ปี 2542	ปี 2541	ปี 2542
Value of Machines per Employee (Baht)	729,109.4	324,496.5	118,342.9	103,120.4	268,748.4	286,757.8	1,070,290.0	397,499.0
Material Cost to Production Value Ratio	0.68	0.66	0.59	0.64	0.59	0.58	0.72	0.76
Labor Cost to Production Value Ratio	0.04	0.08	0.13	0.13	0.05	0.07	0.03	0.09

ที่มา : สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ

<http://www.ftpi.or.th/pindex.htm>

จากดัชนีชี้วัดทางสถาบันเพิ่มผลผลิต จะเน้นการวัดที่เป็น Quantitative Measure ดังนั้น เพื่อสามารถประเมินศักยภาพทางธุรกิจได้ครอบคลุมทุกด้าน ทางคณะผู้วิจัย ซึ่งใช้แนวความคิดของ BSC และ Management Cockpit มาสร้างดัชนีแต่ละด้านดังนี้

จากแนวคิดของ BSC & Circle of Excellence

ดัชนีชี้วัดจะแบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้

▪ ด้านการเงิน

เป็นการประเมินศักยภาพด้านการค้า จะวัดจากความสามารถในการทำกำไร ด้านสภาพคล่อง ด้านวัดประสิทธิภาพ (Activity Ratio) และด้านโครงสร้างทางการเงิน โดยจะครอบคลุมอัตราส่วนด้านคุณภาพของกำไร และการดำเนินงานส่วนใหญ่ใช้งบกระแสเงินสดมาคำนวณอัตราส่วนต่างๆ

วัตถุประสงค์การวัด	ตัวชี้วัด
1.ความสามารถด้านกำไร	1. กำไรต่อสินทรัพย์รวม (ROA)
	2. กำไรต่อยอดขาย (ROS)
	3. กำไรต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE)
	4. กำไรต่อพนักงาน
	5. อัตราส่วนกระแสเงินสดต่อค่าขาย
	6. อัตราผลตอบแทนกระแสเงินสดต่อสินทรัพย์
	7. อัตราผลตอบแทนที่เป็นเงินสดต่อส่วนของผู้ถือหุ้น
2.ด้านสภาพคล่อง	1. อัตราส่วนหมุนเวียน (Current Ratio)
	2. อัตราส่วนหมุนเวียนอย่างถึงแก่น (Quick Ratio)

วัตถุประสงค์การวัด	ตัวชี้วัด
	3. ความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย
	4. การประเมินความสามารถในการชำระหนี้และสภาพคล่อง
	4.1. อัตราส่วนวัดความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย
	4.2. อัตราส่วนวัดความสามารถในการจ่ายคืนหนี้
	4.2.1. อัตราส่วนวัดความสามารถในการจ่ายคืนหนี้
	4.2.2. อัตราส่วนการชำระหนี้สินระยะยาว
	4.3. ความสามารถในการจ่ายเงินปันผล
	4.3.1. อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายเงินปันผล
	4.4. อัตราส่วนวัดความสามารถในการลงทุนในสินทรัพย์ฝ่ายทุน
	4.4.1. รายจ่ายลงทุนในสินทรัพย์ฝ่ายทุน
	4.4.2. อัตราส่วนการลงทุน/การจัดหาเงิน
	4.5. ความเพียงพอของกระแสเงินสด
3. ประสิทธิภาพ (Activity Ratio)	1. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (รอบ)
	2. อัตราการหมุนเวียนของสินค้า
	3. ระยะเวลาการถือสินค้า
	4. อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้
4. โครงสร้างทางการเงิน	D/E ratio
5. วัดการเติบโต	1. Sale growth
	2. Profit growth
	3. Asset growth
	4. New Market Development
	5. New Product Development
	6. การพัฒนาช่องทางจำหน่ายใหม่

▪ ด้านลูกค้า

เป็นการประเมินด้านการเสริมสร้างความพึงพอใจให้ลูกค้า ด้านการพัฒนาหาลูกค้าใหม่ การเจาะการเป็นผู้นำด้านการตลาด

วัตถุประสงค์การวัด	KPI
1. ความพึงพอใจของลูกค้า	1. มูลค่าการร้องเรียนของลูกค้า (Claim)
	2. การรักษาลูกค้า (Customer Retention)
	3. ความพึงพอใจของลูกค้า
2. การพัฒนาลูกค้าใหม่	ร้อยละของยอดขายลูกค้าใหม่ ต่อมูลค่าขายรวม
3. การพัฒนาช่องทางจำหน่ายสินค้า	ร้อยละมูลค่าการขายในช่องทางใหม่ ต่อมูลค่าขายรวม
4. ความเป็นผู้นำทางการตลาด	อันดับการส่งออก

▪ **ด้านประสิทธิภาพการบริหารงานภายใน**

เป็นการประเมินประสิทธิภาพการบริหารงานภายใน ได้แก่ ด้านประสิทธิภาพ การตอบสนองคุณภาพ และต้นทุน เป็นต้น

วัตถุประสงค์การวัด	KPI
1. วัดประสิทธิภาพ	1. อัตราการใช้กำลังการผลิต 2. ร้อยละของประสิทธิภาพคนงานที่สูงขึ้น 3. ยอดขายต่อพนักงาน 4. กำไรต่อพนักงาน 5. ต้นทุนต่อพนักงาน
2. Responsive	1. ระยะเวลาการพัฒนาผลิตภัณฑ์ 2. ระยะเวลาการผลิต และจัดส่ง
3. คุณภาพ	1. คุณภาพตามข้อกำหนดของลูกค้า 2. อัตราของเสีย 3. อัตราการร้องเรียนของลูกค้า 4. ร้อยละของคุณภาพบริการที่ดีขึ้น 5. ร้อยละของกิจกรรมที่คุณภาพสินค้าดีขึ้น
4. บริหาร	1. ร้อยละของค่าแรงต่อต้นทุนรวม 2. ร้อยละของวัตถุดิบต่อต้นทุนรวม 3. ร้อยละค่าเสื่อมราคาต่อต้นทุนรวม 4. ร้อยละค่าพลังงานต่อต้นทุนรวม 5. ร้อยละค่าดอกเบี้ยต่อต้นทุนรวม 6. ร้อยละค่าแรงต่อต้นทุนรวม

▪ **ด้านการเรียนรู้และการเติบโต**

เกณฑ์ที่ใช้การประเมินด้านการเรียนรู้และการเติบโต ได้แก่ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ พัฒนาเทคโนโลยี การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การได้รับมาตรฐานสากล และการพัฒนาองค์กร

วัตถุประสงค์การวัด	KPI
1. การพัฒนาผลิตภัณฑ์	จำนวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่
2. Product & Brand Development	1. สัดส่วนการผลิต OEM : ODM : OBM 2. มูลค่าสินค้าใหม่ ต่อ มูลค่าสินค้ารวมทั้งหมด
3. Human Resource Development (HRD)	1. จำนวนวันในการฝึกอบรม ต่อคน ต่อปี - ระดับคนงาน - ระดับผู้ควบคุมคนงาน - ระดับผู้บริหาร

วัตถุประสงค์การวัด	KPI
	2. ความพึงพอใจของพนักงาน 3. อัตราการออกของพนักงาน 4. ร้อยละการหาพนักงานที่จบระดับการศึกษา ปวช. ขึ้นไปต่อพนักงานทั้งหมด 5. ร้อยละการพัฒนาบุคลากร 6. ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาองค์กรต่อพนักงาน
4. การพัฒนาเทคโนโลยี	1. ระดับของเทคโนโลยี 2. มูลค่าของแรงงานต่อมูลค่าของเครื่องจักร
5. การได้รับมาตรฐานสากล	1. จำนวนกิจการที่ได้ ISO 9000 2. จำนวนกิจการที่ได้ ISO 14000 3. จำนวนกิจการที่ได้รับ GMP
6. ประสิทธิภาพขององค์กร	1. ยอดขายต่อพนักงาน 2. กำไรต่อพนักงาน 3. ต้นทุนต่อพนักงาน 4. อัตราการใช้กำลังการผลิตของเครื่องจักร 5. ระยะเวลาการออกแบบ 6. ปริมาณที่ผลิตต่อปริมาณที่ใช้ไป 7. ร้อยละของประสิทธิภาพของพนักงานที่สูงไป
7. การพัฒนาองค์กร	1. ร้อยละการพัฒนาระบบสารสนเทศ 2. ร้อยละการพัฒนาด้านการจัดการ 3. ร้อยละที่ดำเนินการของมาตรฐานสากล 4. ร้อยละของกิจการที่ลงทุนเพิ่ม

▪ ด้านสิ่งแวดล้อม และความรับผิดชอบต่อสังคม

เกณฑ์ที่ใช้วัด ได้แก่ การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม การได้รับ ISO 14000 และการตอบสนองต่อ Stakeholder ได้แก่ ความพึงพอใจของ Supplier

วัตถุประสงค์การวัด	KPI
1. วัดด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม	ISO 14000

จากแนวคิดของ Management Cockpit

จากแนวคิดของ Management Cockpit มีการพัฒนาตัวชี้วัด 3 ด้าน ได้แก่
ผนังสีน้ำเงิน (Blue Wall)

ด้าน Internal Analysis เพื่อประเมินศักยภาพภายในขององค์กร เกณฑ์ที่ใช้ประเมิน
ได้แก่ ด้านคุณภาพของบุคลากร ด้านประสิทธิภาพขององค์กร ด้านคุณภาพของสินค้าและ
ปริมาณ เป็นต้น

ดัชนีชี้วัดศักยภาพระดับธุรกิจ

Blue Wall

	KPI
1. คุณภาพของบุคลากร	1. สัดส่วนของพนักงานที่มีทักษะ & ช่างเทคนิคต่อพนักงานทั้งหมด 2. จำนวนวันฝึกอบรม 3. ร้อยละพนักงานที่จบระดับการศึกษาตั้งแต่ ปวส. ปวช. ขึ้นไปต่อพนักงานทั้งหมด 4. จำนวนพนักงานและผู้บริหารที่ดูแลฝ่ายการตลาดต่อพนักงานทั้งหมด 5. ความพึงพอใจของพนักงาน 6. อัตราการลาออกของพนักงาน
2. ประสิทธิภาพขององค์กร	1. อัตราการใช้กำลังการผลิตของเครื่องจักร 2. ร้อยละประสิทธิภาพของพนักงานที่สูงขึ้น 3. อัตราการหยุดของเครื่องจักรที่ไม่ได้วางแผน 4. ผลผลิตต่อคน 5. ยอดขายต่อคน 6. ปริมาณวัตถุดิบต่อปริมาณการผลิต
3. คุณภาพของสินค้า & บริการ	1. อัตราการร้องเรียนของลูกค้า 2. ร้อยละสินค้าที่ได้รับมาตรฐานสากล/ มาตรฐานของลูกค้า 3. ร้อยละคุณภาพสินค้าที่ดีกว่าปีที่แล้ว 4. ร้อยละของคุณภาพของบริการที่ดีกว่าปีที่แล้ว 5. อัตราของเสีย 6. ความพึงพอใจของลูกค้า
4. Responsive	1. ระยะเวลาการออกแบบ 2. ระยะเวลาการผลิต 3. ระยะเวลาการจัดส่ง 4. ร้อยละที่จัดส่งได้ตามลูกค้ากำหนด 5. ร้อยละที่ผลิตได้ตามเวลามาตรฐาน 6. จำนวนยาที่ได้รับบริการขึ้นทะเบียน

	KPI
5. การพัฒนาองค์กร	1. การได้รับ SA 8000
	2. การได้รับ GMP
	3. การได้รับ ISO 9000
	4. การได้รับ ISO 14000
	5. การได้รับมาตรฐาน GMP
	6. การได้รางวัลระดับประเทศ/ นานาชาติ
6. การบริหารแบบมืออาชีพ	1. การกำหนดทำแผนกลยุทธ์
	2. มีการประเมินผลองค์กร
	3. การพัฒนาบุคลากร
	4. การมีระบบบัญชีคิดต้นทุนการผลิต
	5. มีการบริหารระบบ SCM
	6. การสร้างพันธมิตรทางการค้า

ผนังสีแดง (Red Wall)

เป็นการประเมินด้าน External Analysis โดยประเมินจากปัจจัยด้านมหภาค ปัจจัยด้านวัตถุดิบ สภาวะการแข่งขัน ด้านการตลาด เป็นต้น
ดัชนีชี้วัดศักยภาพระดับธุรกิจ

Red Wall

	KPI
1. ผลกระทบจากปัจจัยมหภาค	1. Exchange Rate
	2. GDP growth ของประเทศคู่ค้า
	3. Drug Consumption per capita
	4. การคาดการณ์เหตุการณ์ในอนาคต
	5. อัตราค่าแรง
	6. GDP ของประเทศ
2. มาตรการของภาครัฐและต่างประเทศ	1. มาตรการด้านการตลาด
	2. มาตรการด้านการผลิต
	3. มาตรการด้านแรงงาน
	4. มาตรการด้านการเงิน
	5. มาตรการการกีดกันจากต่างประเทศ
	6. แผนการพัฒนาอุตสาหกรรม
3. ปัจจัยด้านวัตถุดิบ	1. แนวโน้มของราคาวัตถุดิบ
	2. วัตถุดิบที่ผลิตได้ในประเทศ
	3. ภาชนะนำเข้าวัสดุอุปกรณ์

	KPI
	4. R & D ด้านวัตถุดิบ
	5. ปริมาณการนำเข้าเครื่องจักร
	6. ปริมาณการนำเข้าวัตถุดิบ
4. สถานะการแข่งขัน	1. จำนวนผู้ประกอบการปีที่แล้ว และผู้ประกอบการใหม่
	2. ปริมาณการบริโภคในประเทศ
	4. ปริมาณการนำเข้า
	4. Growth ของการนำเข้า
	5. ปริมาณการส่งออก
	6. Growth ของการส่งออก
5. สถานการณ์ด้านการตลาด	1. World Market Demand
	2. Growth ของ Market Demand
	3. Growth ของ Market Demand ในประเทศ
	4. Growth ของ Market Demand ในต่างประเทศ
	5. World Supply
	6. Growth World Supply
6. สถานการณ์ด้านลูกค้า	1. จำนวนร้านค้ายา
	2. จำนวนคลินิก
	3. จำนวนโรงพยาบาล
	4. จำนวนประชากร
	5. จำนวนผู้เข้าโรงพยาบาล
	6. ค่าใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาล

ผนังสีดำ (Black Wall)

เป็นการประเมินด้านความสามารถด้านกำไร ด้านต้นทุน ด้านความเสี่ยง ด้านกิจกรรมด้านการเติบโต และความเป็นผู้นำ

ดัชนีชี้วัดศักยภาพระดับธุรกิจ

Black Wall

	KPI
1. ด้านกำไร บริษัทเรามีกำไรดีไหม	1. ROA
	2. ROS
	3. ROE
	4. กำไรต่อพนักงาน
	5. Profit Growth

	KPI
	6. อัตราส่วนการส่งออกต่อยอดขาย
2. ด้านต้นทุน เราควบคุมต้นทุนได้ไหม	1. ร้อยละของค่าแรง (Labor cost) ต่อต้นทุนรวม 2. ร้อยละของค่าวัสดุดิบ (Material cost) ต่อต้นทุนรวม 3. ร้อยละของค่าเสื่อมราคา (Depreciation) ต่อต้นทุนรวม 4. ร้อยละของค่าพลังงาน (Energy cost) ต่อต้นทุนรวม 5. ร้อยละของค่าวิจัยและพัฒนา (R & D expense) ต่อต้นทุนรวม 6. ร้อยละของค่าดอกเบี้ยต่อต้นทุนรวม
3. ด้านกิจกรรม (Activity Ratio) ประสิทธิภาพ	1. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (รอบ) 2. อัตราการหมุนเวียนของสินค้า 3. ระยะเวลาการถือสินค้า 4. อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ 5. อัตราส่วนกระแสเงินสดต่อยอดขาย 6. อัตราส่วนกระแสเงินสดต่อส่วนผู้ถือหุ้น
4. ความเสี่ยง สภาพคล่อง และโครงสร้างทางการเงินดีไหม	1. อัตราส่วนทุนหมุนเวียน 2. อัตราส่วนทุนหมุนเวียนอย่างถึงแก่น 3. D/E Ratio 4. ความสามารถจ่ายดอกเบี้ย 5. อัตราส่วนความสามารถจ่ายคืนหนี้ 6. ความเพียงพอของกระแสเงินสด
5. Innovation เราก้าวหน้าพัฒนาหรือไม่	1. ร้อยละของการพัฒนาตลาดใหม่ 2. ร้อยละการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ 3. ร้อยละการพัฒนาเทคโนโลยี 4. ร้อยละการพัฒนาระบบสารสนเทศ 5. ร้อยละการพัฒนาให้ได้มาตรฐานสากล 6. ร้อยละการพัฒนาช่องทางตลาดใหม่
6. Leader ตำแหน่งในการแข่งขัน	1. สัดส่วนการผลิต OEM : ODM : OBM 2. อันดับของบริษัทในประเทศ 3. อัตราการเติบโตของยอดขาย 4. เทคโนโลยีการผลิต 5. จำนวนผลิตภัณฑ์ใหม่ที่พัฒนา 6. % ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาธุรกิจ

บทที่ 4

ผลการศึกษาดัชนีชี้วัดศักยภาพทางอุตสาหกรรม

จากการสำรวจโดยแบบสอบถามโดยใช้การประชุมผู้ประกอบการยาแผนปัจจุบัน ยาแผนโบราณเพื่ออธิบายแนวคิดการสร้างดัชนีชี้วัดอุตสาหกรรมยา และจากการส่งพนักงานสนามในสัมภาษณ์ ผลจากการสำรวจแจกแบบสอบถาม 230 ชุด ได้รับคืน 58 ชุด เป็นยาแผนปัจจุบัน 40 ชุด ยาแผนโบราณ 18 ชุด

4.1 ศักยภาพของข้อมูลกิจการที่ตอบแบบสอบถาม

ประเภทกิจการ

จากแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา 58 ชุด กิจการที่ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ผลิตยาแผนปัจจุบัน 47 ราย ร้อยละ 81.03 ผู้จัดจำหน่าย 25 ราย ร้อยละ 43.10 ผู้ผลิตยาแผนโบราณ 18 ราย ร้อยละ 31.03 ผู้ส่งออก 14 ราย ร้อยละ 24.14 ผู้นำเข้า 11 ราย ร้อยละ 18.97

ประเภทสินค้า

กิจการที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ผลิตยาเม็ดร้อยละ 82.76 ยาน้ำร้อยละ 79.31 ยาแคปซูลร้อยละ 75.86 ยาผงร้อยละ 55.17 ยาปราศจากเชื้อร้อยละ 31.03 ยาเหน็บ ร้อยละ 15.52 ยาสูดดม ร้อยละ 6.90 พลาสติกเอร์ยา ร้อยละ 1.72

อายุของกิจการ

ส่วนใหญ่กิจการที่ตอบแบบสอบถามอายุมากกว่า 30 ปี ร้อยละ 49.1 อายุ 16 – 20 ปี ร้อยละ 21.1 อายุ 21 – 30 ปี ร้อยละ 15.8 อายุน้อยกว่า 15 ปี ร้อยละ 14

สัดส่วนผู้ถือหุ้น

กิจการที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ถือหุ้นคนไทย 100 % ร้อยละ 94.8 มีผู้ถือหุ้นต่างชาติร้อยละ 5.2

จำนวนคนงาน

จำนวนคนงาน ร้อยละ 38.1 มีคนงานระหว่าง 101 – 200 คน ร้อยละ 33.4 มีคนงานมากกว่า 200 คน ร้อยละ 28.5 มีคนงานต่ำกว่า 100 คน

ยอดขายต่อปี

ส่วนใหญ่ กิจการร้อยละ 56.2 มียอดขายต่อปีมากกว่า 100 ล้านบาท ร้อยละ 29.3 มียอดขายอยู่ระหว่าง 11 – 50 ล้านบาท ร้อยละ 17.2 มียอดขาย 51 – 100 ล้านบาท และน้อยกว่า 10 ล้านบาท จำนวนเท่า ๆ กัน

สถานที่ตั้ง

ร้อยละ 75.0 ตั้งอยู่ที่กรุงเทพมหานคร ร้อยละ 20.0 ตั้งในบริเวณปริมณฑล และร้อยละ 5.0 ตั้งอยู่ในต่างจังหวัด

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลของกิจการ

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ประเภทของกิจการ	(n=58)	
ผู้ผลิตยาแผนปัจจุบัน	47	81.03
ผู้จัดจำหน่าย	25	43.10
ผู้ผลิตยาแผนโบราณ	18	31.03
ผู้ส่งออก	14	24.14
ผู้นำเข้า	11	18.97
อื่นๆ	4	6.90
ประเภทของสินค้า	(n=58)	
หมวดยาเม็ด	48	82.76
หมวดยาน้ำ	46	79.31
หมวดยาแคปซูล	44	75.86
หมวดยาผง	32	55.17
หมวดยาปราศจากเชื้อ	18	31.03
หมวดยาเหน็บ	9	15.52
หมวดยาสูดดม	4	6.90
หมวดพลาสติกเดอริยา	1	1.72
อื่นๆ	16	27.59
อายุของกิจการ		
น้อยกว่า 5 ปี	2	3.5
5 – 10 ปี	2	3.5
11 – 15 ปี	4	7.0
16 – 20 ปี	12	21.1
21 – 30 ปี	9	15.8
มากกว่า 30 ปี	28	49.1
รวม	57	100.0
สัดส่วนผู้ถือหุ้น		
ผู้ถือหุ้นไทย 100 %	55	94.8

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
มีผู้ถือหุ้นต่างชาติ	3	5.2
• 26 – 40 %	1	33.3
• 41 – 49 %	2	66.7
รวม	58	100.0
จำนวนคนงาน		
น้อยกว่า 50 คน	2	9.5
50 - 100 คน	4	19
101 - 200 คน	8	38.1
201 - 500 คน	4	19
มากกว่า 500 คน	3	14.4
รวม	21	100.0
ยอดขายต่อปี		
น้อยกว่า 10 ล้านบาท	10	17.3
11 – 50 ล้านบาท	17	29.3
51 – 100 ล้านบาท	10	17.2
มากกว่า 100 ล้านบาท	21	36.2
รวม	58	100.0
สถานที่ตั้ง		
กรุงเทพฯ	15	75.0
ปริมณฑล	4	20.0
ต่างจังหวัด	1	5.0
รวม	20	100.0

4.2 ข้อมูลด้านการผลิต

จากการศึกษาด้านการผลิต ผลการศึกษามีดังนี้

 ลักษณะการผลิต

 ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ที่ผลิตยามีตราห้อยของตัวเอง ร้อยละ 89.7 มีเพียงร้อยละ 15.6 ผลิตตามคำสั่งลูกค้า และร้อยละ 1.78 มีการออกแบบผลิตภัณฑ์เอง

แหล่งที่มาของตัวยาสำคัญ

ส่วนใหญ่มีการนำเข้าตัวยาสำคัญจากต่างประเทศ ร้อยละ 92.2 มีนำเข้าตัวยามากกว่า 50% ถึงร้อยละ 71.1 ของการนำเข้า นำเข้าตัวยาน้อยกว่าร้อยละ 50 ร้อยละ 28.9 ของการนำเข้า

เหตุผลที่ใช้วัตถุดิบจากต่างประเทศ

เหตุผลหลักที่ใช้วัตถุดิบจากต่างประเทศ ร้อยละ 61.9 ระบุว่าประเทศไทยไม่สามารถผลิตวัตถุดิบได้ ร้อยละ 14.3 ระบุว่าผลิตไม่ได้มาตรฐานตามที่กำหนด ร้อยละ 9.5 ระบุว่าวัตถุดิบที่นำเข้าถูกกว่าที่ผลิตได้ในประเทศ

ปัญหาด้านวัตถุดิบ

ร้อยละ 75.0 ระบุว่ามีปัญหาด้านวัตถุดิบโดยเป็นปัญหาด้านคุณภาพ (45.2%) ด้านราคา (35.5%) และปริมาณ (12.9%)

ต้นทุนการผลิต

ส่วนใหญ่ต้นทุนการผลิตจะอยู่ระหว่าง 60 – 69% ของราคาขาย ร้อยละ 52.6 ต้นทุนการผลิตระหว่าง 41 – 50% ของราคาขาย ร้อยละ 21.1 ต้นทุนการผลิตระหว่าง 51 – 59% ของราคาขาย ร้อยละ 15.8 ต้นทุนการผลิตระหว่าง 31 – 40% ของราคาขาย ร้อยละ 10.5

จำนวนตราหือที่รับจ้างผลิต

จำนวนที่รับจ้างผลิต มีรับจ้างผลิตตั้งแต่ 1 กิจการ 2 – 3 กิจการ และมากกว่า 3 กิจการ จำนวนร้อยละ 33.33 เท่า ๆ กัน

ผลิตภัณฑ์ที่ออกใหม่ในช่วง 2 ปี

ร้อยละ 37.5 มีการออกผลิตภัณฑ์ใหม่ 2 – 5 ผลิตภัณฑ์ ร้อยละ 23.2 มีการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่มากกว่า 5 ผลิตภัณฑ์ ร้อยละ 14.3 มีการออกผลิตภัณฑ์ใหม่ 1 ผลิตภัณฑ์ ร้อยละ 25.0 ไม่มีการออกผลิตภัณฑ์ใหม่

การจัดสรรงบประมาณเพื่อวิจัยพัฒนาผลิตภัณฑ์

ร้อยละ 27.8 ไม่มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการวิจัยและพัฒนา ร้อยละ 33.3 มีการตั้งงบวิจัยพัฒนาดำกว่า 0.5% ของยอดขาย ร้อยละ 22.2 ตั้งงบวิจัยและพัฒนามากกว่า 1% ของยอดขาย และร้อยละ 16.7 ตั้งงบวิจัยและพัฒนาอยู่ในช่วง 0.6 – 1% ของยอดขาย

มาตรฐานที่กิจการได้รับ

ร้อยละ 67.24 ของกิจการที่ตอบแบบสอบถามได้มาตรฐาน GMP ร้อยละ 24.14 ได้มาตรฐานอนุกรม ISO 9000 และร้อยละ 12.07 ได้มาตรฐานอื่น ๆ

ปัญหาการผลิตในปัจจุบัน

ปัญหาการผลิตในปัจจุบัน ได้แก่ การวิจัยและพัฒนา (54.1%) ดันทุนการผลิต (48.6%) การสูญเสีย (43.2%) แรงงาน (16.2%) คุณภาพ (8.1%) และการขาดแคลนวัตถุดิบ (10.8%)

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลด้านการผลิต

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ลักษณะการผลิต	(n=58)	
ผลิตโดยมีตราหือของตัวเอง	52	89.7
ผลิตตามคำสั่งของลูกค้า	9	15.6
ODM	1	1.78
แหล่งที่มาของตัวยาสำคัญ		
จากในประเทศ 100 %	4	7.8
นำเข้าจากต่างประเทศ	47	92.2
• น้อยกว่า 25 %	8	17.8
• 25 – 50 %	5	11.1
• 51 – 75 %	7	15.5
• มากกว่า 75 %	17	37.8
• นำเข้าจากต่างประเทศ 100 %	8	17.8
รวม	51	100.0
เหตุผลที่ใช้วัตถุดิบจากต่างประเทศ	(n=21)	
วัตถุดิบตัวยาสในประเทศไม่สามารถผลิตได้	13	61.9
วัตถุดิบตัวยาสในประเทศผลิตได้ไม่ได้มาตรฐานที่ลูกค้ากำหนด	3	14.3
วัตถุดิบจากต่างประเทศถูกกว่าผลิตในประเทศ	2	9.5
อื่นๆ	1	4.8
ปัญหาจากวัตถุดิบ		
ไม่มี	5	25.0
มี	15	75.0
• ราคา	11	35.5
• คุณภาพ	14	45.2

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
• ปริมาณ	4	12.9
• อื่นๆ	2	6.4
รวม	20	100.0
เปอร์เซ็นต์ของต้นทุนการผลิตต่อยอดขาย		
31 – 40 %	2	10.5
41 – 50 %	4	21.1
51 – 59 %	3	15.8
60 – 69 %	10	52.6
รวม	19	100.0
จำนวนตราหัตถ์ที่กิจการรับจ้างผลิต		
1 บริษัท	3	33.3
2 – 3 บริษัท	3	33.3
มากกว่า 3 บริษัท	3	33.3
รวม	9	100.0
กิจการได้มีการตั้งฝ่ายวิจัยและพัฒนา		
มี	16	80.0
ไม่มี	4	20.0
รวม	20	100.0
ผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ออกมาในช่วง 2 ปี (2543 – 2544)		
จำนวน 1 ผลิตภัณฑ์	8	14.3
จำนวน 2 – 5 ผลิตภัณฑ์	21	37.5
มากกว่า 5 ผลิตภัณฑ์	13	23.2
ไม่มี	14	25.0
รวม	56	100.0
กิจการมีการจัดสรรงบประมาณของฝ่ายวิจัยและพัฒนาต่อยอดขาย (ปี 2544)		
ไม่มีเลย	5	27.8
ต่ำกว่า 0.5 % ของยอดขาย	6	33.3
0.6 – 1 % ของยอดขาย	3	16.7

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
มากกว่า 1 % ของยอดขาย	4	22.2
รวม	18	100.0
มาตรฐานที่กิจการของท่านได้รับ	(n=58)	
GMP	39	67.24
ISO / อนุกรม 9002	14	24.14
มาตรฐานอื่นๆ	7	12.07
ปัญหาด้านการผลิตในปัจจุบัน	(n=37)	
การวิจัยพัฒนาผลิตภัณฑ์	20	54.1
ต้นทุนการผลิต	18	48.6
การสูญเสีย	16	43.2
แรงงาน	6	16.2
คุณภาพ	3	8.1
การขาดแคลนวัตถุดิบ	1	2.7
อื่นๆ	4	10.8

4.3 ข้อมูลด้านการตลาด

ผลการศึกษาด้านการตลาด มีดังนี้

งบประมาณการส่งเสริมการขาย

ส่วนใหญ่งบประมาณการส่งเสริมการขายอยู่ระหว่าง 6 – 10% ของยอดขาย ร้อยละ 40.0 งบประมาณการส่งเสริมการขายมากกว่า 10% ของยอดขาย ร้อยละ 20.0 งบประมาณการส่งเสริมการขายระหว่าง 2 – 5% ของยอดขาย ร้อยละ 20.0 สัดส่วนของงบประมาณการส่งเสริมการขาย 1% ของยอดขาย ร้อยละ 13.3 และงบประมาณการส่งเสริมการขาย 4 – 5% ของยอดขาย ร้อยละ 6.7

ช่องทางการตลาด

ร้อยละ 55.4 เป็นการขายในประเทศ 100% อีกร้อยละ 44.0 เป็นการส่งออก โดยการส่งออกส่วนใหญ่จะส่งออกต่ำกว่า 50% ร้อยละ 88.0 ที่ส่งออกมากกว่า 50% ของยอดขาย มีร้อยละ 12.0

ช่องทางการจำหน่ายในประเทศ

การขายในประเทศ ส่วนใหญ่จะใช้พนักงานขายร้อยละ 70.7 มีขายผ่านร้านค้าปลีก ร้อยละ 53.5 ขายผ่านร้านค้าส่งร้อยละ 44.8 ขายผ่านทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ร้อยละ 3.4

ปัญหาด้านการตลาด

ปัญหาด้านการตลาด ได้แก่ ปัญหาการแข่งขันกันสูง (27.6%) ปัญหานโยบาย 30 บาท (15.5%) ปัญหาต้นทุนกระเป๋ียบ (15.5%) การกีดกันทางการค้า (8.6%)

ตารางที่ 4.3 ข้อมูลด้านการตลาด

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
งบประมาณในการส่งเสริมการขาย ปี 2544		
1 % ของยอดขาย	2	13.3
2 – 3 % ของยอดขาย	3	20
4 – 5 % ของยอดขาย	1	6.7
6 – 10 % ของยอดขาย	6	40.0
มากกว่า 10 % ของยอดขาย	3	20.0
รวม	15	100.0
ช่องทางการตลาด		
ขายในประเทศ 100 %	31	55.4
ส่งออก	25	44.6
• น้อยกว่า 25 %	17	68.0
• 25 – 50 %	5	20.0
• 51 – 75 %	1	4.0
• มากกว่า 75 %	2	8.0
รวม	56	100.0
ช่องทางการจำหน่ายภายในประเทศ		
	(n=58)	
มีพนักงานขาย	41	70.7
ขายผ่านร้านค้าปลีก	31	53.5
ขายผ่านร้านค้าส่ง	26	44.8
ขายผ่านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	2	3.4
อื่นๆ	5	8.6
ปัญหาที่ท่านประสบด้านการตลาด		
	(n=58)	
การแข่งขันสูง	16	27.6
ปัญหาด้านนโยบาย “30 บาท รักษาทุกโรค”	9	15.5
ปัญหาต้นทุนกระเป๋ียบ	9	15.5
การกีดกันทางการค้า	5	8.6

4.4 ศักยภาพขององค์กร

การจดสิทธิบัตรยา

มีร้อยละ 83.3 ของกิจการที่มีการจดสิทธิบัตรยา ร้อยละ 16.7 ไม่มีการจดสิทธิบัตรยา การขึ้นทะเบียนยา

กิจการมีขึ้นทะเบียนยาเพียง ร้อยละ 42.6 ไม่มีการการขึ้นทะเบียนยา ร้อยละ 57.4

ข้อได้เปรียบของกิจการเมื่อเทียบกับคู่แข่งในประเทศ

มีกิจการร้อยละ 21.58 ได้เปรียบการแข่งขัน จากกิจการที่ได้เปรียบด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านช่องทางการจำหน่าย ร้อยละ 52.4 ด้านเทคโนโลยี ร้อยละ 38.1 ด้านวิจัยและพัฒนา ร้อยละ 19.0 ด้านต้นทุนกับด้านสิทธิบัตร อย่างละ ร้อยละ 9.5 เท่ากัน และด้านวัตถุดิบ ร้อยละ 4.8

ปัญหาอุปสรรคของกิจการ

ปัญหาอุปสรรค ได้แก่ ด้านต้นทุนการผลิต (44.8%) ปัญหาด้านการหาตลาดใหม่ (34.5%) ด้านสภาพคล่อง (20.7%) การรักษาลูกค้าเก่า (20.7%) ด้านวัตถุดิบ (13.8%) ด้านบริหารจัดการ (12.1%) ด้านประชาสัมพันธ์ (10.3%) ด้านแรงงาน (10.3%) ด้านคุณภาพ (5.2%)

ตารางที่ 4.4 ศักยภาพขององค์กร

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ปัจจุบันกิจการมีการจดสิทธิบัตรยาหรือไม่		
ไม่มี	3	16.7
มี	15	83.3
รวม	18	100.0
ในปี 2543 - 2544 กิจการมีการขึ้นทะเบียนยาหรือไม่		
ไม่มี	31	57.4
มี	23	42.6
รวม	54	100.0
ข้อได้เปรียบของกิจการเมื่อเทียบกับคู่แข่งในประเทศ	(n=21)	
กิจการที่ได้เปรียบ		
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	11	52.4
ด้านเทคโนโลยี	8	38.1

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการวิจัยและพัฒนา	4	19.0
ด้านต้นทุน	2	9.5
ด้านสิทธิบัตร	2	9.5
ด้านแหล่งวัตถุดิบ	1	4.8
ปัญหา / จุดอ่อนของผู้ประกอบการที่ประสบ ปัญหาในปัจจุบัน	(n=58)	
ต้นทุนการผลิต	26	44.8
ด้านการตลาดใหม่	20	34.5
สภาพคล่อง	12	20.7
ด้านการรักษาฐานลูกค้าเก่า	12	20.7
ด้านวัตถุดิบ	8	13.8
การบริหารจัดการ	7	12.1
ด้านประสิทธิภาพ	6	10.3
ด้านแรงงาน	6	10.3
ด้านคุณภาพ	3	5.2
อื่นๆ	3	5.2

4.5 ผลการดำเนินงาน

การพัฒนาองค์กร

กิจการที่ตอบแบบสอบถามมีการพัฒนาองค์กรในปี 2544 ดังต่อไปนี้ การพัฒนาผลิตใหม่ (48.3%) การพัฒนาบุคลากร (48.3%) การดำเนินการเพื่อให้ได้มาตรฐาน GMP หรือมาตรฐานอื่น ๆ (48.3%) การพัฒนาตลาดใหม่ (43.1%) การพัฒนากระบวนการผลิต (41.4%) การพัฒนาเทคโนโลยี (19.0%)

ผลการดำเนินงานด้านสภาพคล่อง

อัตราส่วนทุนหมุนเวียน

พบว่าร้อยละ 73.5 มีอัตราส่วนทุนหมุนเวียนน้อยกว่า 1

ระยะเวลาถือสินค้ำคงเหลือ

ร้อยละ 53.9 มีการถือสินค้ำคงเหลือนาน 1 – 2 เดือน ร้อยละ 28.8 ถือสินค้ำคงเหลือมากกว่า 2 เดือน และร้อยละ 17.3 ถือสินค้ำน้อยกว่า 1 เดือน

ระยะเวลาเก็บเงินจากลูกหนี้

มีร้อยละ 80.0 ระยะเวลาเก็บเงินจากลูกหนี้มากกว่า 2 เดือน และร้อยละ 16.0 ระยะเวลาเก็บเงินจากลูกหนี้ 1 – 2 เดือน ร้อยละ 4.0 ระยะเวลาเก็บเงินจากลูกหนี้น้อยกว่า 1 เดือน

ความพอใจกับผลการดำเนินงานปี 2544

มีร้อยละ 58.8 ที่ระบุว่า พอใจกับผลการดำเนินงานปี 2544 และร้อยละ 41.2 ไม่พึงพอใจ

ทิศทางการลงทุนปี 2545

มีการลงทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 58.5 คงเดิม ร้อยละ 30.2 และลดลง ร้อยละ 11.3

ความสนใจจัดทำดัชนีชี้วัดในกิจการ

ร้อยละ 63.9 มีความสนใจ ทำดัชนีชี้วัดในกิจการ ร้อยละ 36.1 ไม่สนใจ

ตารางที่ 4.5 ผลการดำเนินงาน

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
การพัฒนาองค์กรในปี 2544	(n=58)	
พัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่	28	48.3
พัฒนาบุคลากร	28	48.3
การดำเนินการเพื่อให้ได้ GMP หรือมาตรฐานอื่นๆ	28	48.3
พัฒนาตลาดใหม่	25	43.1
พัฒนากระบวนการผลิต	24	41.4
พัฒนาด้านเทคโนโลยี	11	19.0
อื่นๆ	4	6.9
อัตราส่วนทุนหมุนเวียน		
น้อยกว่า 1	36	73.5
มากกว่า 1	13	26.5
รวม	49	100.0
ระยะเวลาถือสินค้าคงเหลือ		
น้อยกว่า 1 เดือน	9	17.3
1 – 2 เดือน	28	53.9
มากกว่า 2 เดือน	15	28.8
รวม	52	100.0
ระยะเวลาเก็บเงินของลูกหนี้		
น้อยกว่า 1 เดือน	2	4.0
1 – 2 เดือน	8	16.0

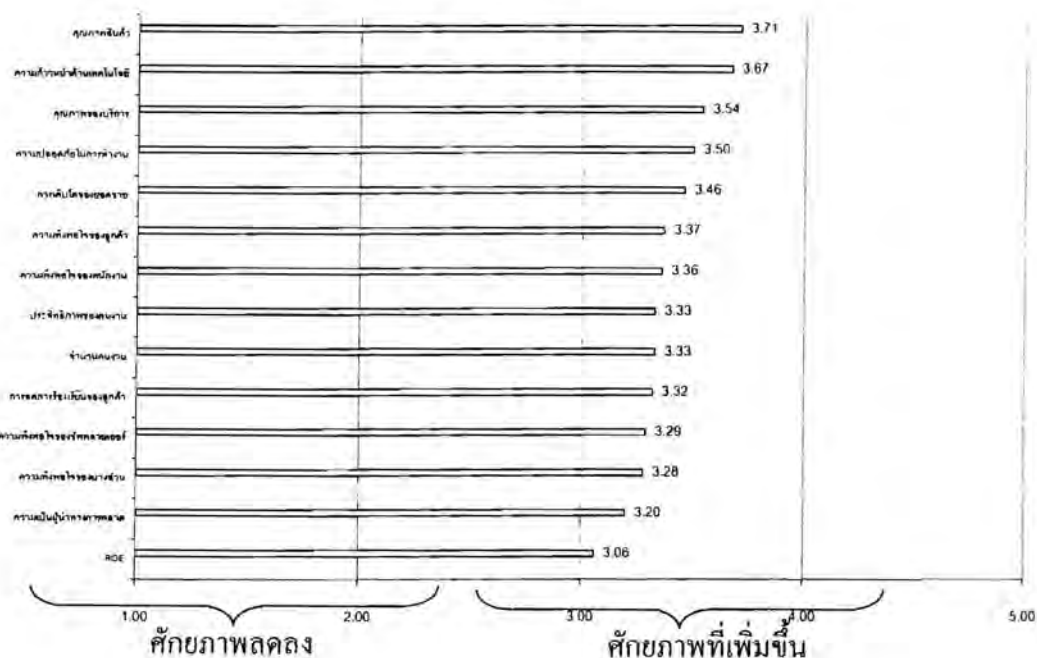
ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
มากกว่า 2 เดือน	40	80.0
รวม	50	100.0
ท่านพึงพอใจกับผลประกอบการและการจัดการองค์กรของท่านในปัจจุบันหรือไม่		
พึงพอใจ	30	58.8
ไม่พึงพอใจ	21	41.2
รวม	51	100.0
แนวโน้มและทิศทางด้านการลงทุนของบริษัทท่านในปี 2545 เมื่อเทียบกับปี 2544		
ลดลง	6	11.3
เท่าเดิม	16	30.2
เพิ่มขึ้น	31	58.5
รวม	53	100.0
ท่านสนใจจะทำดัชนีชี้วัดของกิจการท่านหรือไม่		
สนใจ	23	63.9
ไม่สนใจ	13	36.1
รวม	56	100.0

ผลการดำเนินงานปี 2544 เปรียบเทียบกับปี 2543

จากการศึกษา Internal Benchmarking เพื่อเปรียบเทียบศักยภาพขององค์กรในปี 2544 และ 2543 สรุปผลได้ดังนี้

ศักยภาพที่เพิ่มขึ้น

ผู้ประกอบการที่ตอบแบบสอบถามที่ประเมินว่าศักยภาพเพิ่มขึ้น ได้แก่ คุณภาพสินค้า ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี คุณภาพบริการ ความปลอดภัย ความพึงพอใจของลูกค้า ความพึงพอใจของพนักงาน ความพึงพอใจของซัพพลายเออร์ ความพึงพอใจของหุ้นส่วน ความเป็นผู้นำทางการตลาด การลดการร้องเรียนของลูกค้า การเติบโตของยอดขาย และประสิทธิภาพของพนักงาน

รูปที่ 4.1 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าคุณภาพที่เพิ่มขึ้นขององค์กรในปี 2544 กับ ปี 2543

คุณภาพของสินค้า

คุณภาพของสินค้าร้อยละ 60.7 ระบุว่า คุณภาพเพิ่มขึ้น ร้อยละ 39.3 ระบุว่าคุณภาพคงที่ คะแนนเฉลี่ย คือ 3.71

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี ร้อยละ 57.4 ระบุว่าสูงขึ้น ร้อยละ 40.7 ระบุว่าเท่าเดิม ร้อยละ 1.9 ระบุว่าลดลง โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.67

คุณภาพของบริการ

คุณภาพของบริการ ที่ระบุว่าดีขึ้น ร้อยละ 50 ระบุว่าเท่าเดิมร้อยละ 50 โดยมีการวางแผนเฉลี่ย 3.54

ความปลอดภัยในการทำงาน

ความปลอดภัยในการทำงาน ระบุว่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 50.0 คงที่ร้อยละ 44.6 และลดลงมาร้อยละ 3.9 มีคะแนนเฉลี่ย 3.50

การเติบโตของยอดขาย

กิจการร้อยละ 37.0 ระบุว่า ยอดขายเพิ่มขึ้น 1 – 10% กิจการร้อยละ 18.5 ระบุว่า ยอดขายเพิ่มขึ้นมากกว่า 10% กิจการร้อยละ 22.2 ระบุว่า ยอดขายไม่เปลี่ยนแปลง และกิจการร้อยละ 16.7 ระบุว่า ยอดขายลดลง 1 – 10% กิจการร้อยละ 5.6 ระบุว่า ยอดขายลดลงมากกว่า 10% เมื่อประเมินศักยภาพโดยเฉลี่ยคิดเป็น 3.46 คะแนนจากคะแนนเต็ม 5

ความพึงพอใจของลูกค้า

ลูกค้ามีความพึงพอใจเพิ่มขึ้นร้อยละ 38.0 ความพึงพอใจคงที่ร้อยละ 59.3 ความพึงพอใจลดลงร้อยละ 3.7 ความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ระดับ 3.37 คะแนน

ความพึงพอใจของพนักงาน

ความพึงพอใจของพนักงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 41.5 ความพึงพอใจคงที่ร้อยละ 50.9 ความพึงพอใจลดลง ร้อยละ 7.5 ความพึงพอใจของพนักงานโดยภาพรวมอยู่ระดับ 3.36

ประสิทธิภาพคนงาน

ประสิทธิภาพของคนงาน ร้อยละ 53.7 ระบุว่า ประสิทธิภาพคนงานเท่าเดิม ร้อยละ 53.3 ระบุว่า ประสิทธิภาพคนงานเพิ่มขึ้น 1 – 10% ร้อยละ 5.6 ระบุว่า ประสิทธิภาพคนงานเพิ่มขึ้นมากกว่า 10% และร้อยละ 3.7 ระบุว่า ประสิทธิภาพคนงาน ลดลง 1 – 10% และมากกว่า 10% เท่า ๆ กัน

เมื่อดูในภาพรวมด้านประสิทธิภาพคนงานอยู่ระดับ 3.33 จากคะแนนเต็ม 5

จำนวนคนงาน

กิจการมีการเพิ่มจำนวนคนงาน 1 – 10% ร้อยละ 37.0 เพิ่มคนงานมากกว่า 10% ร้อยละ 38 จำนวนคนงานคงที่ ร้อยละ 48.1 จำนวนคนงานลดลง 1 – 10% ร้อยละ 11.1 คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.33

การลดการร้องเรียนของลูกค้า

การร้องเรียนของลูกค้า ลดลงร้อยละ 46.4 การร้องเรียนของลูกค้าคงที่ร้อยละ 37.5 การร้องเรียนของลูกค้าเพิ่มขึ้น 16.1 ภาพรวมการลดการร้องเรียนของลูกค้ามีคะแนนเฉลี่ย 3.32

ความพึงพอใจของซัพพลายเออร์

ความพึงพอใจของซัพพลายเออร์คงที่ ร้อยละ 64.6 ความพึงพอใจของซัพพลายเออร์เพิ่มขึ้น ร้อยละ 31.3 ความพึงพอใจลดลง ร้อยละ 4.2 คะแนนความพึงพอใจของซัพพลายเออร์เท่ากับ 3.29 คะแนน

ความพึงพอใจของหุ้นส่วน

ความพึงพอใจของหุ้นส่วนคงที่ร้อยละ 57.4 ความพึงพอใจของหุ้นส่วนเพิ่มขึ้นร้อยละ 33.3 ความพึงพอใจของหุ้นส่วนลดลงร้อยละ 9.3 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.28

ความเป็นผู้นำด้านการตลาด

ความเป็นผู้นำด้านการตลาดคงที่ ร้อยละ 56.9 ความเป็นผู้นำทางการตลาดเพิ่มขึ้น ร้อยละ 33.3 ความเป็นผู้นำด้านการตลาดลดลง 9.8 มีคะแนนเฉลี่ย 3.20

ศักยภาพที่ลดลง

เมื่อประเมินศักยภาพองค์กรโดยภาพรวมมีศักยภาพลดลง ดังนี้

ต้นทุน

อัตราการเพิ่มขึ้นของต้นทุน ร้อยละ 63.0 ระบุว่า ต้นทุนเพิ่มขึ้น 1 – 10% ร้อยละ 63.0 เพิ่มขึ้นมากกว่า 10% ร้อยละ 16.6 ต้นทุนคงที่ร้อยละ 13.0 ต้นทุนลดลง 1 – 10 และมากกว่า 10% ร้อยละ 3.7 เท่า ๆ กัน โดยภาพรวมเฉลี่ยที่ 2.15 คะแนน

ราคาวัตถุดิบ

ราคาวัตถุดิบมีแนวโน้มสูงขึ้น 1 – 10% ร้อยละ 59.3 สูงมากกว่า 10% ร้อยละ 13.0 ราคาวัตถุดิบคงที่ร้อยละ 16.6 ราคาวัตถุดิบลดลง 11.1 โดยคะแนนเฉลี่ยเป็น 2.26

อัตราการลาออก

อัตราการลาออกของพนักงานสูงขึ้น 1 – 10% ร้อยละ 24.5 ลาออกมากกว่า 10% ร้อยละ 5.7 อัตราการลาออกคงที่ ร้อยละ 62.2 อัตราการลาออกลดลง 1 – 10% ร้อยละ 57 อัตราการลาออกที่ลดลงมากกว่า 10% ร้อยละ 1.9 โดยภาพรวมศักยภาพในการรักษาพนักงานได้คะแนน 2.74

อัตราการเติบโตของกำไร

อัตราการเติบโตของกำไรมีผลแตกต่างกัน กิจกรรมที่ระบุว่ากำไรสูงขึ้น 1 – 10% มีร้อยละ 27.8 กำไรสูงขึ้นมากกว่า 10% มีร้อยละ 11.1 และที่ระบุว่ากำไรลดลง 1 – 10% ร้อยละ 16.7 ที่ลดลงมากกว่า 10% ร้อยละ 20.3 คะแนนโดยรวมของศักยภาพเท่ากับ 2.93

อัตราของเสีย

อัตราของเสีย ร้อยละ 55.5 ระบุว่า คงที่ ร้อยละ 24.1 ระบุว่าของเสียเพิ่มขึ้น 1 – 10% ร้อยละ 18.5 ระบุว่า อัตราของเสียลดลง 1 – 10% และร้อยละ 1.9 ของเสียสูงขึ้นมากกว่า 10% คะแนนเฉลี่ย 2.94

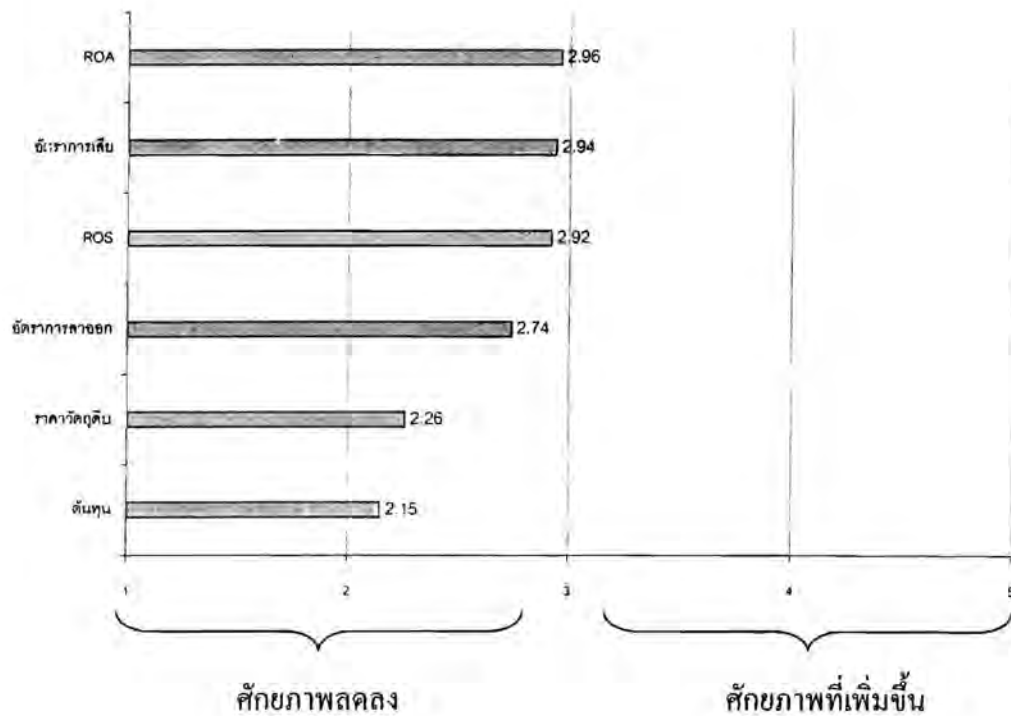
กำไรต่อสินทรัพย์รวม (ROA)

กำไรจากสินทรัพย์รวมร้อยละ 35.3 ระบุว่า คงที่ร้อยละ 29.4 ระบุว่าสูงขึ้น 1 – 10% ร้อยละ 23.5 ระบุว่าลดลง 1 – 10% ร้อยละ 7.8 ระบุว่า ลดลงมากกว่า 10% ร้อยละ 7.8 คะแนนโดยภาพรวมเท่ากับ 2.96 จากคะแนนเต็ม 5

กำไรต่อยอดขาย (ROS)

กิจการที่ตอบแบบสอบถามระบุว่า กำไรต่อยอดขายสูงขึ้น 1 – 10% ร้อยละ 30.8 สูงขึ้นมากกว่า 10% ร้อยละ 5.8 ลดลง 1 – 10% ร้อยละ 26.9 ลดลงมากกว่า 10% ร้อยละ 11.5

คะแนนโดยรวมเท่ากับ 2.92 จากคะแนนเต็ม 5

รูปที่ 4.2 แสดงผลการเปรียบเทียบศักยภาพที่ลดลงขององค์กรในปี 2544 กับปี 2542

4.6 ค่าดัชนีวัดศักยภาพรวมขององค์กร

จากแนวความคิดประเมินศักยภาพขององค์กรโดยใช้ดัชนี ผลการศึกษา มีดังนี้
มิติด้านลูกค้า

จากดัชนีด้านลูกค้า พบว่า กิจการยามีค่าดัชนีโดยภาพรวม มีดังนี้

ร้อยละการรักษาลูกค้า (Customer Retention)	95.72%
ระยะเวลาการรับ order จนส่งสินค้า	13 วัน
อัตราการร้องเรียนของลูกค้า	3.19% ของจำนวนครั้งที่สั่งซื้อ
ร้อยละสินค้าส่งคืน	2.54% ของยอดขาย

มิติด้านประสิทธิภาพการบริหารงานภายใน

ประสิทธิภาพการบริหารงานภายใน มีค่าดัชนี ดังนี้

ระยะเวลาการจัดส่ง	5 วัน
คุณภาพตามข้อกำหนดลูกค้า	92.27% ของมูลค่าที่ส่งทั้งหมด
อัตราดอกเบี้ย	3.50 ของมูลค่ายอดขาย
มูลค่าแรงงานต่อเครื่องจักร	44.95 ของมูลค่าเครื่องจักร
อัตราการออกจากงานของพนักงาน	14.75 ของพนักงานทั้งหมด

มิติด้านการเรียนรู้และการเติบโต

ดัชนีชี้วัดด้านการเรียนรู้และการเติบโตมีดังนี้

การได้รับมาตรฐานสากล	50%
สัดส่วน OBM (การมีตราหือ)	86.68%
มูลค่าช่องทางการจำหน่ายใหม่	2.13% ของยอดขายรวม
มูลค่าการพัฒนาลูกค้าใหม่	6.10%
ระยะเวลาการพัฒนาสินค้า	20.9 วัน

ตารางที่ 4.6 ค่าดัชนีวัดศักยภาพรวมขององค์กร

ตัวชี้วัด	ผลปี 2544				
	หน่วย	n	average	min	max
ด้านลูกค้า					
1. การร้องเรียนของลูกค้า (Claim)	%	7	3.19	0.01	20
2 ร้อยละของสินค้าส่งคืน	%	13	2.54	0.01	10
3. การพัฒนาลูกค้าใหม่	%	8	6.10	0.63	14
4. การรักษาลูกค้า (Customer Retention)	%	10	95.72	70	115
5. ระยะเวลารับ order จนถึงส่งสินค้าไปให้ลูกค้า	วัน	13	13	0.01	52
6. มูลค่าการพัฒนาช่องทางการจำหน่ายสินค้า	%	4	2.13	0.50	3
ด้านการดำเนินงาน					
1. ระยะเวลาพัฒนาสินค้า	วัน	9	20.9	10	495
2. ระยะเวลาการจัดส่งสินค้า	วัน	14	5	1	30
3. คุณภาพตาม spec ของลูกค้า	%	11	92.27	70	100
4. อัตราของเสีย (Waste)	%	12	3.50	0.04	10

ตัวชี้วัด	ผลปี 2544				
	หน่วย	n	average	min	max
5. มูลค่าของแรงงาน ต่อมูลค่าเครื่องจักร	%	11	44.95	1	157
6. ได้รับมาตรฐานสากล (ISO 9000)	%	8	50.00		
7. อัตราการออกจากงานของพนักงาน	%	14	14.75	1	52.61

มิติด้านการด้านการเงิน

มิติด้านการเงินจะประเมินด้านต้นทุน ด้านกำไร ด้านสภาพคล่อง ด้านโครงสร้างเงินทุน ด้านกิจกรรม และอัตราส่วนจากงบกระแสเงินสด เพื่อประเมินความสามารถการชำระหนี้ คุณภาพของกำไร และการวัดผลตอบแทนที่เป็นเงินสด

ตารางที่ 4.7 ค่าดัชนีวัดศักยภาพรวมขององค์กร (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ผลปี 2544				
	หน่วย	n	average	min	max
ด้านต้นทุน/ค่าใช้จ่าย ต่อต้นทุนรวม					
1. ร้อยละของค่าแรง (Labor cost) ต่อต้นทุนรวม	%	13	10.94	4	24.25
2. ร้อยละของค่าวัสดุดิบ (Material cost) ต่อต้นทุนรวม	%	13	58.68	46.90	78.40
3. ร้อยละของค่าเสื่อมราคา (Depreciation) ต่อต้นทุนรวม	%	13	6.40	2.50	15.00
4. ร้อยละของค่าพลังงาน (Energy cost) ต่อต้นทุนรวม	%	12	4.68	0.90	20
5. ร้อยละของค่าวิจัยและพัฒนา (R & D expense) ต่อต้นทุนรวม	%	11	3.64	0.10	23.71
6. ร้อยละของค่าดอกเบี้ย (Interest Expense) ต่อต้นทุนรวม	%	10	5.76	0.80	30
ด้านกำไร					
1. กำไรต่อสินทรัพย์รวม (ROA)	%	13	6.07	-0.43	27.50
2. กำไรต่อยอดขาย (ROS)	%	13	6.83	-0.65	30
3. กำไรต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเจ้าของ (ROE)	%	13	8.14	-0.84	29.82
4. กำไรต่อพนักงาน	บาท/คน	11	48,370.55	-336.07	249,500
ด้านสภาพคล่อง					
1. อัตราส่วนหมุนเวียน (Current Ratio)	เท่า	12	5	1.25	34
2. อัตราส่วนหมุนเวียนเร็ว (Quick Ratio)	เท่า	12	2.58	0.65	13
ด้านโครงสร้างเงินทุน					

ตัวชี้วัด	ผลปี 2544				
	หน่วย	n	average	min	max
1. D/E ratio (หนี้สิน : ทุน)	เท่า	12	0.71	0.15	1.20
ด้านกิจกรรม					
1. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์	รอบ	11	1.11	0.60	1.79
2. อัตราการหมุนเวียนของสินค้า	รอบ	11	3.91	1.15	9.57
3. ระยะเวลาการถือสินค้า	วัน	12	116	38	316
4. ระยะเวลาการเก็บหนี้	วัน	12	138	48	369
อัตราส่วนงบกระแสเงินสด					
1. การประเมินความสามารถในการชำระหนี้และสภาพคล่อง					
1.1 อัตราส่วนวัดความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย	%	4	53,379.43	5.70	213,490
1.2 อัตราส่วนวัดความสามารถในการจ่ายคืนหนี้					
1.2.1 อัตราส่วนวัดความสามารถในการจ่ายคืนหนี้	%	4	0.34	0.07	0.94
1.2.2 อัตราส่วนการชำระหนี้สินระยะยาว	%	4	2.02	0.004	4.57
1.3. ความสามารถในการจ่ายเงินปันผล					
1.3.1 อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายเงินปันผล	%	3	8.81	2.61	20.40
1.4. อัตราส่วนวัดความสามารถในการลงทุนในสินทรัพย์ฝ่ายทุน					
1.4.1 รายจ่ายลงทุนในสินทรัพย์ฝ่ายทุน	%	4	1.05	0.34	1.90
1.4.2 อัตราส่วนการลงทุน / การจัดหาเงิน	%	3	7.85	0.64	20.86
1.5. ความเพียงพอของกระแสเงินสด	%	4	1.13	0.46	1.82
2. การประเมินคุณภาพกำไร					
2.1 คุณภาพของค่าขาย	%	3	35.22	0.81	98.29
2.2 คุณภาพของกำไร	%	4	0.20	-3.96	2.21
3. การวัดผลตอบแทนที่เป็นเงินสด / ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน					
3.1 อัตราส่วนกระแสเงินสดต่อค่าขาย	%	4	0.08	-0.08	0.28
3.2 อัตราผลตอบแทนกระแสเงินสดต่อสินทรัพย์	%	4	-0.02	-0.48	0.19
3.3 อัตราผลตอบแทนที่เป็นเงินสดต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	%	4	0.05	-0.21	0.19

ที่มา : จากแบบสอบถาม

4.7 ลักษณะการประเมินศักยภาพของกิจการ

จากการสำรวจเพื่อศึกษาสถานภาพในปัจจุบันว่ากิจการมีการประเมินศักยภาพหรือไม่ ส่วนใหญ่มีการประเมินแบบเป็นทางการมีร้อยละ 31.2 ในพวกที่ประเมินศักยภาพส่วนใหญ่จะประเมินโดยใช้เกณฑ์ Internal Benchmarking โดยใช้ผลการดำเนินงานปีที่แล้วมาเปรียบเทียบที่ใช้ข้อมูลคู่แข่งค่อนข้างน้อย

บทที่ 5

การวิเคราะห์งบการเงินและอัตราส่วนทางการเงิน ของอุตสาหกรรมยา

ในบทที่ 4 คณะผู้วิจัยได้แสดงผลการศึกษาดัชนีชี้วัดศักยภาพทางอุตสาหกรรม โดยการประมวลผลจากแบบสอบถามและผลการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการยาทั้งแผนปัจจุบันและแผนโบราณ เพื่อให้การวิจัยนี้แสดงภาพรวมของทั้งอุตสาหกรรมยา คณะผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์งบการเงินของกิจการต่าง ๆ ในอุตสาหกรรมยาเพิ่มขึ้นโดยใช้ฐานข้อมูลของกิจการผลิตและจำหน่ายทั้งหมดที่มีฐานข้อมูลใน Business On Line หรือ BOL ดังนั้นในบทนี้จะแสดงผลการวิเคราะห์งบการเงินและอัตราส่วนทางการเงินของกิจการผลิตและจำหน่ายยาที่มีฐานข้อมูลใน Business On Line

5.1 แนวทางการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน

การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของอุตสาหกรรมยาในประเทศไทยมีแนวทางในการวิเคราะห์ดังนี้

1. เป็นการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน จากงบการเงินของกิจการในปี 2544 ทั้งนี้ โดยคัดเลือกจากกิจการผลิตและจำหน่ายยาทั้งหมดที่มีฐานข้อมูลใน Business On Line (BOL) จำนวน 89 แห่ง เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนกิจการผลิตยาทั้งประเทศจำนวนรวมทั้งสิ้นในปี 2544 เท่ากับ 898 แห่ง จำนวนกิจการที่นำมาวิเคราะห์ในบทนี้จำนวน 89 แห่ง ซึ่งคิดเป็น 9.91% ของกิจการผลิตยาโดยรวม และเมื่อจำแนกกิจการตามประเภทของยาตามตารางที่ 5.1 กิจการผลิตยาแผนปัจจุบันที่เลือกเป็นตัวอย่างจาก BOL จำนวน 50 ราย คิดเป็น 28.74% ของกิจการผลิตยาแผนปัจจุบันทั้งหมดในปี 2544 และกิจการผลิตยาแผนโบราณที่เลือกเป็นตัวอย่างจาก BOL จำนวน 39 รายคิดเป็น 5.39% ของกิจการผลิตยาแผนโบราณทั้งหมดในปี 2544 ตารางที่ 5.1 ตารางแสดงจำนวนกิจการผลิตยาจำแนกตามประเภทยาประจำปี 2544

	รวม		ยาแผนปัจจุบัน		ยาแผนโบราณ	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
จำนวนกิจการที่ใช้เป็นตัวอย่าง (จาก BOL)	89	9.91	50	28.74	39	5.39
จำนวนกิจการที่ไม่ได้ใช้เป็นตัวอย่าง	809	90.09	124	71.26	685	94.61
จำนวนกิจการรวม	898	100.00	174	100.00	724	100.00

2. เนื่องจากกิจการผลิตยาแผนปัจจุบันส่วนหนึ่งเป็นกิจการสาขาหรือกิจการร่วมทุนของบริษัทยาในต่างประเทศ คณะผู้วิจัยจึงจำแนกประเภทกิจการผลิตยาแผนปัจจุบันตามลักษณะการร่วมทุนเป็นกิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติ* ส่วนกิจการผลิตยาแผนโบราณนั้นเป็นกิจการไทย 100% นอกจากนี้กิจการผลิตยาแผนปัจจุบันมีขนาดการลงทุนที่สูงกว่ากิจการผลิตยาแผนโบราณจึงได้จำแนกประเภทตามลักษณะการร่วมทุนและตามขนาดการลงทุนเป็น 5 ประเภทดังนี้

- 1) ขนาดเล็กมาก (SS) มีสินทรัพย์โดยเฉลี่ยต่ำกว่า 50 ล้านบาท
- 2) ขนาดเล็ก (S) มีสินทรัพย์โดยเฉลี่ยตั้งแต่ 51 ล้านบาท - 200 ล้านบาท
- 3) ขนาดกลาง (M) มีสินทรัพย์โดยเฉลี่ยตั้งแต่ 201 ล้านบาท - 500 ล้านบาท
- 4) ขนาดใหญ่ (L) มีสินทรัพย์โดยเฉลี่ยตั้งแต่ 501 ล้านบาท - 1,000 ล้านบาท
- 5) ขนาดใหญ่มาก (LL) มีสินทรัพย์โดยเฉลี่ยตั้งแต่ 1,000 ล้านบาทขึ้นไป

ตารางที่ 5.2 แสดงรายละเอียดของกิจการผลิตยาจำแนกตามขนาดสินทรัพย์โดยเฉลี่ยตามลักษณะการร่วมทุนและขนาดการลงทุน สรุปได้ว่ากิจการยาแผนโบราณซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 39 แห่ง มีขนาดการลงทุน 2 ระดับเท่านั้น และทุกกิจการเป็นกิจการไทย หรือคิดเป็น 43.82% ของยอดรวม ในขณะที่กิจการผลิตยาแผนปัจจุบันรวม 50 แห่งนั้น ประกอบด้วยกิจการต่างชาติ 14 ราย (15.73%) และกิจการไทย 36 ราย (40.45%) โดยมีขนาดการลงทุนตั้งแต่ขนาดเล็กมากจนถึงขนาดใหญ่มาก ทั้งนี้ได้แสดงรายชื่อของบริษัทที่ใช้เป็นตัวอย่างในการวิเคราะห์ไว้ในภาคผนวกท้ายบท

ตารางที่ 5.2 ตารางแสดงจำนวนกิจการผลิตยาจำแนกตามประเภทยาและขนาดการลงทุน ประจำปี 2544

ขนาด	สินทรัพย์เฉลี่ยต่อปี (ล้านบาท)	กิจการผลิตยารวม		ยาแผนปัจจุบัน (แห่ง)		ยาแผนโบราณ (แห่ง)
		แห่ง	%	กิจการต่างชาติ	กิจการไทย	กิจการไทย
1 - SS	< 50	48	53.93	1	12	35
2 - S	51 - 200	18	20.22	3	11	4
3 - M	201 - 500	10	11.24	2	8	-
4 - L	501 - 1,000	7	7.87	4	3	-
5 - LL	> 1,000	6	6.74	4	2	-

* ได้แก่กิจการผลิตยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับกิจการต่างชาติ โดยมีสัดส่วนการลงทุนของผู้ถือหุ้นที่ไม่ได้มีสัญชาติไทยตั้งแต่ 51% ขึ้นไป

ขนาด	สินทรัพย์เฉลี่ย ต่อปี (ล้านบาท)	กิจการผลิตยารวม		ยาแผนปัจจุบัน (แห่ง)		ยาแผนโบราณ (แห่ง)
		แห่ง	%	กิจการต่างชาติ	กิจการไทย	กิจการไทย
รวมทั้งสิ้น		89	100.00	14	36	39
อัตราส่วน			100.00 %	15.70 %	40.40 %	43.80 %

3. งบการเงินของกิจการต่าง ๆ ที่ปรากฏใน Business On Line เป็นงบที่กิจการต่าง ๆ นำส่งให้กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ กิจการขนาดใหญ่จะส่งงบการเงินหลายประเภท เช่น งบดุล งบกำไรขาดทุน งบกระแสเงินสดและงบประกอบอื่น ๆ แต่กิจการขนาดเล็กจะส่งเฉพาะงบดุลและงบกำไรขาดทุนเท่านั้น ซึ่งมีผลทำให้ฐานข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์แตกต่างกันไปในแต่ละกิจการ ด้วยเหตุนี้คณะผู้วิจัยจึงต้องกำหนดขอบเขตการวิเคราะห์โดยพิจารณาเฉพาะงบดุลและงบกำไรขาดทุนเท่านั้น และการจัดหางบการเงินของกิจการทุกแห่งเป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองกันทั่วไปและตามมาตรฐานการบัญชี รวมทั้งผ่านการรับรองจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของประเทศไทยเรียบร้อยแล้ว อาจกล่าวได้ว่าข้อมูลจากงบการเงินเหล่านี้มีความถูกต้องและเชื่อถือได้ในระดับหนึ่ง

4. การวิเคราะห์งบการเงินและอัตราส่วนการเงินจะใช้วิธีวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

4.1 การวิเคราะห์โครงสร้างงบการเงิน (Common Size Analysis) เป็นการวิเคราะห์รายการในงบกำไรขาดทุนและงบดุลในรูปของร้อยละ หรือเรียกว่าอัตราส่วนตามแนวดิ่ง เพื่อให้เห็นโครงสร้างของงบการเงิน ตัวอย่างเช่น การวิเคราะห์งบกำไรขาดทุนในแนวดิ่งจะบอกให้ทราบว่า ต้นทุน ค่าใช้จ่ายและกำไรเป็นสัดส่วนเท่าใดของยอดขายรวมเท่ากับ 100 ส่วนการวิเคราะห์งบดุลตามแนวดิ่งทำได้โดยการเปรียบเทียบรายการแต่ละรายการทางด้านสินทรัพย์ว่าเป็นร้อยละเท่าใดของสินทรัพย์รวม และในทำนองเดียวกันก็คำนวณหาว่ารายการแต่ละรายการด้านหนี้สินและทุน เป็นร้อยละเท่าใดของยอดรวมหนี้สินและทุน เป็นต้น

4.2 การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio Analysis) หมายถึงการนำรายการต่าง ๆ ในงบกำไรขาดทุนและงบดุลที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันมาคำนวณอัตราส่วนเปรียบเทียบกัน เพื่อแสดงถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานและความสามารถในการทำกำไรของกิจการ ตัวอย่างเช่น เมื่อกิจการเพิ่มปริมาณขายก็จะมีผลทำให้ลูกหนี้เพิ่มขึ้นและจำนวนสินค้าลดลง แม้ว่ากิจการจะสามารถเพิ่มยอดขายได้ แต่ถ้าหากกิจการไม่สามารถเก็บเงินจากลูกหนี้ได้ การมีลูกหนี้เพิ่มในสัดส่วนที่สูงกว่ายอดขายที่เพิ่มขึ้นก็แสดงถึงความไม่มีประสิทธิภาพในการเก็บเงินจากลูกหนี้ นอกจากนี้การซื้อสินค้าเป็นจำนวนมากก็เป็นการเพิ่มภาระหนี้สินในระยะสั้น หากกิจการถือสินค้าไว้นานเกินไป (เพราะขายสินค้าไม่ได้) ก็จะเป็นความเสี่ยงภัยต่อกิจการเช่นเดียวกัน ดังนั้นการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญใน

การประเมินประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และความสามารถในการทำกำไรของกิจการ ซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดดัชนีชี้วัดศักยภาพของอุตสาหกรรมยาทั้ง 4 ประเภทดังต่อไปนี้

4.2.1 ดัชนีชี้วัดด้านกำไร หรืออัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratios) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวัดความสามารถในการทำกำไรของธุรกิจซึ่งประกอบด้วย

4.2.1.1 อัตรากำไรสุทธิต่อสินทรัพย์เฉลี่ย หรืออัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์เฉลี่ย (Return on Average Assets Ratio ; ROA) เป็นอัตราส่วนที่วัดความสามารถในการทำกำไรโดยใช้สินทรัพย์เฉลี่ยซึ่งคำนวณจากการเฉลี่ยยอดรวมของสินทรัพย์ในวันต้นงวด (1 มกราคม) กับยอดรวมของสินทรัพย์ในวันปลายงวด (31 ธันวาคม) ซึ่งคำนวณได้จากสูตร

$$\text{อัตรากำไรสุทธิต่อสินทรัพย์เฉลี่ย} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์เฉลี่ย}} \times 100$$

$$\text{สินทรัพย์เฉลี่ย} = \frac{\text{สินทรัพย์รวม ณ วันต้นงวด} + \text{สินทรัพย์รวม ณ วันปลายงวด}}{2}$$

4.2.1.2 อัตรากำไรสุทธิต่อค่าขาย (Profit Margin Ratio) หรืออัตราผลตอบแทนจากกำไรสุทธิ เป็นอัตราผลตอบแทนที่กิจการได้รับภายหลังจากหักค่าใช้จ่ายดำเนินงานทุกประเภทซึ่งคำนวณจากสูตร

$$\text{อัตรากำไรสุทธิต่อค่าขาย} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ค่าขาย}} \times 100$$

4.2.1.3 อัตรากำไรขั้นต้นต่อค่าขาย (Gross Margin Ratio) หรืออัตราผลตอบแทนขั้นต้น เป็นอัตราผลตอบแทนที่กิจการได้รับภายหลังจากหักต้นทุนการผลิตสินค้าและบริการ ซึ่งคำนวณจากสูตร

$$\text{อัตรากำไรขั้นต้นต่อค่าขาย} = \frac{\text{กำไรขั้นต้น}}{\text{ค่าขาย}} \times 100$$

4.2.1.4 อัตรากำไรต่อส่วนของผู้ถือหุ้นหรืออัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity Ratio; ROE) เป็นการคำนวณอัตราผลตอบแทนในแง่ของเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในการพิจารณาผลตอบแทนที่ได้รับเมื่อเปรียบเทียบกับส่วนที่ผู้ถือหุ้นหรือเจ้าของได้ลงทุนไปในกิจการ ซึ่งคำนวณจากสูตร

$$\text{อัตรากำไรต่อส่วนของผู้ถือหุ้น} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}} \times 100$$

4.2.2. ดัชนีชี้วัดสภาพคล่อง หรืออัตราส่วนการวัดสภาพคล่อง (Liquidity Ratios) เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้น ซึ่งประกอบด้วย

4.2.2.1 อัตราส่วนหมุนเวียน (Current Ratio) เป็นอัตราที่แสดงความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้น กิจกรรมที่มีสภาพคล่องสูงจะหมายถึงกิจกรรมที่มีสินทรัพย์หมุนเวียนมากกว่าหนี้สินหมุนเวียน ทำให้สามารถจ่ายชำระหนี้ได้ทันทีที่เจ้าหนี้เรียกร้อง อย่างไรก็ตามหากอัตราที่สูงเกินไป อาจเป็นไปได้ว่าธุรกิจมีการถือสินทรัพย์หมุนเวียนไว้มากเกินความจำเป็น ทำให้ขาดโอกาสที่จะนำเงินไปหาผลประโยชน์อื่น การคำนวณอัตราส่วนหมุนเวียน แสดงดังนี้

$$\text{อัตราส่วนหมุนเวียน} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

4.2.2.2 อัตราส่วนหมุนเวียนเร็ว (Quick Ratio) หรืออัตราส่วนสินทรัพย์คล่องตัว อัตราส่วนนี้ใช้วัดความสามารถของธุรกิจในการชำระหนี้สินหมุนเวียนจากสินทรัพย์หมุนเวียนที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งได้แก่ เงินสด ตั๋วสัญญาใช้เงิน ลูกหนี้ และเงินลงทุน อัตราส่วนนี้คำนวณได้จากสูตร

$$\text{อัตราส่วนหมุนเวียนเร็ว} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียนเร็ว}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

$$\text{หรือ} \quad \frac{\text{เงินสด} + \text{ตั๋วสัญญาใช้เงิน} + \text{ลูกหนี้} + \text{เงินลงทุน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

4.2.3. ดัชนีวัดด้านโครงสร้างเงินทุน (Capital Structure Ratios) หรืออัตราส่วนวัดภาระหนี้สิน หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น (Leverage Ratio) อัตราส่วนนี้จะแสดงถึงโครงสร้างเงินทุนของธุรกิจว่าประกอบด้วยหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้นเป็นจำนวนเท่าใด ในกรณีที่กิจการมีสัดส่วนหนี้สินสูงกว่าส่วนของผู้ถือหุ้นก็แสดงว่ากิจการมีความเสี่ยงภัยในการดำเนินธุรกิจสูง อาจเกิดปัญหาการถูกฟ้องล้มละลายได้หากไม่สามารถจัดหาเงินหรือเพิ่มทุน เพื่อใช้ในการชำระหนี้และในการดำเนินงานทั่วไป ดัชนีชี้วัดด้านโครงสร้างเงินทุนประกอบด้วย

4.2.3.1 อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (Debt to Equity Ratio ; D/E) เป็นอัตราส่วนที่แสดงโครงสร้างเงินทุนของกิจการว่ามีสัดส่วนของหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นหรือผู้ถือหุ้นเป็นจำนวน

เท่าใด อัตรานี้จะระบุสัดส่วนของเงินทุนที่ได้จากภายนอก (การกู้ยืม)เปรียบเทียบกับเงินลงทุนที่ได้จากภายใน(ส่วนของเจ้าของ) ซึ่งคำนวณได้จาก

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน} = \frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้นรวม}}$$

4.2.3.2 อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อโครงสร้างเงินทุน (Capitalization Ratio) เป็นอัตราส่วนที่แสดงสัดส่วนการก่อหนี้ระยะยาวเมื่อเปรียบเทียบกับโครงสร้างเงินทุนของกิจการ ซึ่งประกอบด้วยแหล่งเงินทุนที่มาจากหนี้สินระยะยาว และส่วนของเจ้าของ (หรือผู้ถือหุ้น) ซึ่งคำนวณได้จาก

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อโครงสร้างเงินทุน} = \frac{\text{หนี้สินระยะยาว}}{\text{หนี้สินระยะยาว} + \text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}$$

4.2.3.3 อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม เป็นอัตราส่วนที่แสดงโครงสร้างของเงินทุนที่ได้จากแหล่งเงินกู้ระยะยาวเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนสินทรัพย์รวม ซึ่งคำนวณจากสูตร

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม} = \frac{\text{หนี้สินระยะยาว}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

4.2.3.4 อัตราส่วนวัดความสามารถในการจ่ายคืนดอกเบี้ย หรืออัตราส่วนความคุ้มครองดอกเบี้ย (Interest Coverage Ratio) เป็นการพิจารณาว่าธุรกิจมีจำนวนกำไรมากเพียงพอที่จ่ายคืนดอกเบี้ยจ่ายได้มากน้อยเพียงใด อัตรานี้คำนวณได้จาก

$$\text{อัตราส่วนวัดความสามารถในการจ่ายคืนดอกเบี้ย} = \frac{\text{กำไรก่อนหักดอกเบี้ยจ่ายและภาษี}}{\text{ดอกเบี้ยจ่าย}}$$

4.2.4 ดัชนีชี้วัดด้านกิจกรรมหรืออัตราส่วนวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Activity Ratio) เป็นอัตราส่วนที่แสดงประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์และทรัพยากรต่าง ๆ ของกิจการเพื่อสร้างกำไรให้กับกิจการแห่งนั้น ดัชนีชี้วัดด้านกิจกรรมประกอบด้วยอัตราส่วนต่อไปนี้

4.2.4.1 อัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์เฉลี่ย (Asset Turnover)เป็นอัตราส่วนที่แสดงประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์เฉลี่ยของธุรกิจ ซึ่งคำนวณจาก

$$\text{อัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์เฉลี่ย} = \frac{\text{รายได้ค่าขาย}}{\text{สินทรัพย์เฉลี่ย}}$$

$$\text{สินทรัพย์เฉลี่ย} = \frac{\text{สินทรัพย์รวม ณ วันต้นงวด} + \text{สินทรัพย์รวม ณ วันปลายงวด}}{2}$$

4.2.4.2 อัตราหมุนเวียนของสินค้า (Inventory Turnover) เป็นอัตราที่วัดอัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ เพื่อทราบความคล่องตัวของสินค้าว่าจะสามารถจำหน่ายได้เร็วมากน้อยเพียงใด อัตรานี้คำนวณได้จากสูตร

$$\text{อัตราหมุนเวียนของสินค้า} = \frac{\text{ต้นทุนสินค้าขาย}}{\text{สินค้าคงเหลือถัวเฉลี่ย}}$$

$$\text{สินค้าคงเหลือเฉลี่ย} = \frac{\text{สินค้าคงเหลือ ณ วันต้นงวด} + \text{สินค้าคงเหลือ ณ วันปลายงวด}}{2}$$

4.2.4.3 ระยะเวลาในการขายสินค้าโดยเฉลี่ย (Sales Periods) เป็นระยะเวลาที่กิจการสามารถขายสินค้าให้แก่ลูกค้า หากกิจการขายสินค้าได้เร็วก็จะทำให้เกิดสภาพคล่องในการดำเนินงาน ระยะเวลาในการขายสินค้าคำนวณได้จากสูตร

$$\text{ระยะเวลาในการขายสินค้าโดยเฉลี่ย} = \frac{365 \text{ วัน}}{\text{อัตราการหมุนของสินค้าคงเหลือ}}$$

4.2.4.4 อัตราหมุนเวียนของลูกหนี้ (Accounts Receivable Turnover) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างยอดขายเชื่อสุทธิ และยอดลูกหนี้การค้าถัวเฉลี่ย ซึ่งคำนวณได้จากสูตร

$$\text{อัตราหมุนเวียนของลูกหนี้การค้าถัวเฉลี่ย} = \frac{\text{รายได้ค่าขายเชื่อสุทธิ}}{\text{ลูกหนี้การค้าถัวเฉลี่ย}}$$

$$\text{ลูกหนี้การค้าเฉลี่ย} = \frac{\text{ลูกหนี้การค้า ณ วันต้นงวด} + \text{ลูกหนี้การค้า ณ วันปลายงวด}}{2}$$

4.2.4.5 ระยะเวลาการเก็บหนี้โดยเฉลี่ย (Collection Periods) เป็นอัตราส่วนที่แสดงระยะเวลาในการเก็บเงินว่ายาวนานเพียงใด ซึ่งคำนวณได้จากสูตร

$$\text{ระยะเวลาการเก็บหนี้โดยเฉลี่ย} = \frac{365 \text{ วัน}}{\text{อัตราหมุนเวียนของลูกหนี้การค้า}}$$

4.2.4.6 อัตราหมุนเวียนของเจ้าหนี้การค้าถัวเฉลี่ย (Accounts Payable Turnover) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าซื้อสินค้าและเจ้าหนี้การค้าของกิจการ ซึ่งคำนวณได้จากสูตร

$$\text{อัตราหมุนเวียนของเจ้าหนี้การค้าเฉลี่ย} = \frac{\text{ค่าซื้อสินค้า}}{\text{เจ้าหนี้การค้าเฉลี่ย}}$$

$$\text{เจ้าหนี้การค้าเฉลี่ย} = \frac{\text{เจ้าหนี้การค้า ณ วันต้นงวด} + \text{เจ้าหนี้การค้า ณ วันปลายงวด}}{2}$$

4.2.4.7 ระยะเวลาการจ่ายชำระหนี้โดยเฉลี่ย (Payment Periods) แสดงถึงระยะเวลาตั้งแต่เริ่มซื้อสินค้าจนกระทั่งชำระหนี้เสร็จสิ้น ซึ่งคำนวณได้จากสูตร

$$\text{ระยะเวลาการจ่ายชำระหนี้โดยเฉลี่ย} = \frac{365 \text{ วัน}}{\text{อัตราหมุนเวียนของเจ้าหนี้การค้า}}$$

5. เนื่องจากผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจตั้งแต่ปี พ.ศ.2540 ทำให้เกิดผลขาดทุนสะสมเกินจำนวนทุนที่มีอยู่สำหรับกิจการบางแห่ง แม้ในปี พ.ศ. 2544 จะสามารถทำกำไรสุทธิได้บ้าง แต่ไม่อาจหักกลบยอดขาดทุนที่สะสมยกมาได้ ทำให้เกิดปัญหาในการวิเคราะห์งบการเงินและอัตราส่วนทางการเงินในปัจจุบัน เพราะอาจทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจผิดในผลการวิเคราะห์ได้ ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงได้จำแนกการวิเคราะห์เป็น 2 กรณีคือ

กรณีที่ 1 วิเคราะห์ผลการดำเนินงานของกิจการยาทั้งหมดรวม 89 แห่งไม่ว่ากิจการจะได้รับผลกำไรหรือขาดทุนในปี 2544 ทั้งนี้โดยจำแนกกิจการตามประเภทของยาเป็น 3 ประเภทคือ ยาแผนปัจจุบันซึ่งร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติ กิจการยาแผนปัจจุบันของไทยและกิจการยาแผนโบราณ เนื่องจากกิจการยามีขนาดแตกต่างกันมาก จึงมีการจัดตามขนาดการลงทุนในสินทรัพย์เฉลี่ยเป็น 5 ระดับดังตารางที่ 5.2 ซึ่งประกอบด้วย

กิจการที่มีสินทรัพย์เฉลี่ย < 50 ล้านบาท	48 แห่ง	หรือเท่ากับ 53.93 %	ของยอดรวม
กิจการที่มีสินทรัพย์เฉลี่ย 51-200 ล้านบาท	18 แห่ง	หรือเท่ากับ 20.22 %	ของยอดรวม
กิจการที่มีสินทรัพย์เฉลี่ย 201-500 ล้านบาท	10 แห่ง	หรือเท่ากับ 11.24 %	ของยอดรวม
กิจการที่มีสินทรัพย์เฉลี่ย 501-1,000 ล้านบาท	7 แห่ง	หรือเท่ากับ 7.87 %	ของยอดรวม
กิจการที่มีสินทรัพย์เฉลี่ย 1,000 ล้านบาทขึ้นไป	6 แห่ง	หรือเท่ากับ 6.74 %	ของยอดรวม
	รวม 89 แห่ง	หรือเท่ากับ 100.00 %	ของยอดรวม

ณ ระดับการลงทุนต่ำกว่า 50 ล้านบาท หรือขนาดเล็กมาก กิจการยารวมทั้งสิ้น 48 แห่ง หรือคิดเป็นร้อยละ 53.9 ของกิจการโดยรวม ในจำนวนนี้ประกอบด้วย

กิจการยาแผนปัจจุบัน (ต่างชาติ)	1 แห่ง	หรือ 2%	ของยอดรวม
กิจการยาแผนปัจจุบัน (ไทย)	12 แห่ง	หรือ 25%	ของยอดรวม
กิจการยาแผนโบราณ	35 แห่ง	หรือ 73%	ของยอดรวม
รวม	48 แห่ง	หรือ 100%	ของยอดรวม

สรุปได้ว่า ณ ระดับการลงทุนไม่เกิน 50 ล้านบาท กิจการยาแผนโบราณมีจำนวนมากกว่ากิจการยาแผนปัจจุบัน

ณ ระดับการลงทุน 51 – 200 ล้านบาท หรือขนาดเล็ก กิจการยารวมทั้งสิ้น 18 แห่ง ประกอบด้วย

กิจการยาแผนปัจจุบัน (ต่างชาติ)	3 แห่ง หรือ	16.7% ของยอดรวม
กิจการยาแผนปัจจุบัน (ไทย)	11 แห่ง หรือ	61.1% ของยอดรวม
กิจการยาแผนโบราณ	4 แห่ง หรือ	22.2% ของยอดรวม
รวม	18 แห่ง หรือ	100.0% ของยอดรวม

สรุปได้ว่า ณ ระดับนี้ กิจการยาแผนปัจจุบันของไทย มีจำนวนสูงกว่ากิจการร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติและกิจการยาแผนโบราณ

ณ ระดับการลงทุนตั้งแต่ 201 – 500 ล้านบาท หรือกิจการขนาดกลาง มีกิจการยาแผนปัจจุบันรวมทั้งสิ้น 10 แห่ง ในจำนวนนี้เป็นกิจการยาแผนปัจจุบันของไทย 8 แห่ง (80%) และกิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติ 2 แห่ง (20%)

ณ ระดับการลงทุนตั้งแต่ 500 – 1,000 ล้านบาท หรือขนาดใหญ่ มีกิจการยาแผนปัจจุบันรวมทั้งสิ้น 7 แห่ง ในจำนวนนี้เป็นกิจการที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติ 4 แห่ง (57.1%) และกิจการไทย 3 แห่ง (42.9%)

ณ ระดับการลงทุนตั้งแต่ 1,000 ล้านบาทขึ้นไป หรือขนาดใหญ่มาก มีกิจการยาแผนปัจจุบันทั้งสิ้น 6 แห่ง เป็นกิจการของต่างชาติ 4 แห่ง (66.7%) และกิจการของไทย 2 แห่ง (33.3%) ยอดสินทรัพย์เฉลี่ยสูงสุดคือ 10,657 ล้านบาท

กรณีที่ 2 เนื่องจากวัตถุประสงค์ของการวิจัยเรื่องนี้คือการสร้างดัชนีชี้วัดผลการดำเนินงานที่จะนำไปสู่ความสำเร็จขององค์กร จึงต้องพิจารณาแยกกิจการที่ประสบผลขาดทุนในปัจจุบันและการขาดทุนสะสมอันเนื่องจากการดำเนินงานในอดีตที่ผิดปกติ ซึ่งทำให้เกิดการขาดทุนเกินเงินทุนที่มีอยู่ แม้ว่าบางกิจการจะสามารถทำกำไรในปีปัจจุบัน คือ ปี 2544 ได้ แต่ก็ไม่สามารถหักล้างผลขาดทุนดั้งเดิมลงได้ ซึ่งผลสรุปการทำกำไรหรือขาดทุน ของกิจการยาทุกประเภทโดยแยกตามขนาดการลงทุนจากตารางที่ 5.3 แสดงให้เห็นว่ามีกิจการยารวมทั้งสิ้น 58 แห่งหรือคิดเป็นร้อยละ 65.17 % ของกิจการยาโดยรวมได้รับกำไรในการดำเนินงานประจำปี 2544 ในจำนวนนี้เป็นกิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติ 9 แห่ง (15.52 %) กิจการยาแผนปัจจุบันของไทย 27 แห่ง (46.55 %) และกิจการยาแผนโบราณ 22 แห่ง (37.93%) สำหรับกิจการยาที่ประสบการขาดทุนมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 31 แห่งหรือคิดเป็นร้อยละ 34.83 % ของกิจการยาโดยรวม ในจำนวนนี้เป็นกิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติ 5 แห่ง (16.13 %) กิจการยาแผนปัจจุบันของไทย 9 แห่ง (29.03 %) และกิจการยาแผนโบราณ 17 แห่ง

(54.84%) และเมื่อจำแนกตามขนาดการลงทุน จะปรากฏว่ากิจการขนาดเล็กถึงเล็กมากประสบ การขาดทุนมากที่สุดโดยมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 27 แห่งหรือคิดเป็นร้อยละ 87.10 ของกิจการที่ขาด ทุนทั้งหมด 31 แห่ง ในจำนวนนี้เป็นกิจการยาแผนโบราณ 17 แห่ง กิจการยาแผนปัจจุบันของไทย 7 แห่ง และกิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติ 3 แห่ง

สำหรับการวิเคราะห์ตามกรณีที่ 2 นี้จะเน้นเฉพาะกิจการที่ประสบผลกำไร (without loss) เท่านั้น เพราะจะใช้ข้อมูลนี้ในการพัฒนาดัชนีชี้วัดศักยภาพของอุตสาหกรรมยา

ตารางที่ 5.3 ตารางแสดงผลกำไรขาดทุนของกิจการผลิตยาจำแนกตามประเภทยาและ ขนาดการลงทุนประจำปี 2544

ขนาด	กิจการผลิตยา (แห่ง)			ยาแผนปัจจุบัน (แห่ง)				ยาแผนโบราณ (แห่ง)	
	รวม	ได้รับ ผลกำไร	ได้รับ ผลขาดทุน	ร่วมทุนต่างชาติ		กิจการไทย		กิจการไทย	
				กำไร	ขาดทุน	กำไร	ขาดทุน	กำไร	ขาดทุน
1 - SS	48	30	18	1	-	9	3	20	15
2 - S	18	9	9	-	3	7	4	2	2
3 - M	10	10	-	2	-	8	-	-	-
4 - L	7	5	2	3	1	2	1	-	-
5 - LL	6	4	2	3	1	1	1	-	-
รวม (แห่ง)	89	58	31	9	5	27	9	22	17
อัตรา %	100.00	65.17	34.83						

5.2 การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของกิจการยา

ในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของกิจการยาทั้ง 89 แห่งนั้น ใช้วิธีการวิเคราะห์ 2 วิธี คือการวิเคราะห์โครงสร้างงบการเงินตามแนวดิ่ง และการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินซึ่งมีทั้งหมด 20 อัตราส่วน ทั้งนี้ได้แสดงการวิเคราะห์ผลเป็น 2 กรณีคือ กรณีที่ 1 การพิจารณาผลรวม ทั้งหมดโดยไม่ตัดกิจการที่ประสบผลขาดทุน (With Loss) โดยแสดงผลการวิเคราะห์ในหน้า 10 ถึงหน้า 50 และกรณีที่ 2 พิจารณาเฉพาะกิจการที่ประสบผลกำไรเท่านั้น (Without Loss) โดยแสดงผลการวิเคราะห์ในหน้า 52 ถึง 76 และผลสรุปจากการวิเคราะห์ตามกรณีที่ 2 จะนำไป พัฒนาดัชนีชี้วัดศักยภาพของอุตสาหกรรมยาในบทถัดไป

กรณีที่ 1 การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของกิจการยาทั้งหมด

เนื่องจากที่ธุรกิจที่ใช้เป็นตัวอย่างมีความแตกต่างกันทั้งในด้านลักษณะการดำเนินงาน ขนาดการลงทุนและประเภทผลิตภัณฑ์ จึงขอแยกการวิเคราะห์ตามประเภทกิจการเป็น 3 ประเภทตามลำดับดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์กิจการยาแผนปัจจุบัน-กิจการร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติ
2. การวิเคราะห์กิจการยาแผนปัจจุบัน-กิจการไทย
3. การวิเคราะห์กิจการยาแผนโบราณ-กิจการไทย

ในขั้นแรกจะวิเคราะห์กิจการยาแผนปัจจุบันของกิจการร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติในภาพรวม ก่อนแล้วจึงวิเคราะห์แยกตามขนาดการลงทุน

1.1 การวิเคราะห์กิจการยาแผนปัจจุบัน-กิจการร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติในภาพรวม กิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติ หมายถึง กิจการยาแผนปัจจุบันที่มีสัดส่วนการลงทุนของผู้ถือหุ้นที่ไม่ได้มีสัญชาติไทยตั้งแต่ 51% ขึ้นไป ซึ่งมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 14 แห่ง ประกอบด้วย

กิจการขนาดเล็กมาก (< 50 ล้านบาท)	1 แห่ง (71%)
กิจการขนาดเล็ก (51-200 ล้านบาท)	3 แห่ง (21.4%)
กิจการขนาดกลาง (201-500 ล้านบาท)	2 แห่ง (14.3%)
กิจการขนาดใหญ่ (501-1,000 ล้านบาท)	4 แห่ง (28.6%)
กิจการขนาดใหญ่มาก (>1,000 ล้านบาท)	4 แห่ง (28.6%)
รวม	14 แห่ง (100.0%)

ตารางที่ 5.4 แสดงค่าเฉลี่ยของกิจการยาแผนปัจจุบันโดยคอลัมน์ด้านซ้ายของตารางแสดงการวิเคราะห์ทั้งบุคคลตามแนวคิดและคอลัมน์ด้านขวาของตารางแสดงการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินและงบกำไรขาดทุนตามแนวคิด ผลสรุปจากตารางที่ 5.4 แสดงดังนี้

ผลสรุปการวิเคราะห์โครงสร้างงบการเงิน กิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติ มีอัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียน และสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนเท่ากับ 88.17% และ 11.83% ตามลำดับ ซึ่งแหล่งเงินทุนในการจัดหาสินทรัพย์มาจากแหล่งหนี้สินหมุนเวียน 65.97% หนี้สินไม่หมุนเวียน 4.68% และส่วนของผู้ถือหุ้น 29.34% และเมื่อพิจารณางบกำไรขาดทุนตามแนวคิดปรากฏว่า กิจการทั้ง 14 แห่งมีอัตรากำไรขั้นต้น 33.20% ของยอดขาย ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน 35.06% ของยอดขาย ทำให้เกิดผลขาดทุนจากการดำเนินงาน 1.86% ซึ่งเมื่อปรับปรุงด้วยรายการต่าง ๆ ทำให้เกิดผลขาดทุนสุทธิ 4.10% ของรายได้ค่าขาย

ผลสรุปจากการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ตามคอลัมน์ด้านขวาของตารางที่ 5.4 แสดงดัชนีชี้วัดผลการดำเนินงานเป็น 4 ด้านดังนี้

** แหล่งข้อมูลจาก Business On Line ปี 2544 ซึ่งสัดส่วนผู้ถือหุ้นอาจเปลี่ยนแปลงในปีถัดไปทำให้จำนวนของกิจการร่วมทุนเปลี่ยนแปลง

1) ดัชนีชี้วัดด้านกำไร กิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติมีอัตรากำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวมเท่ากับ 2.91% อัตรากำไรสุทธิต่อยอดขายเท่ากับ (4.10%) และอัตรากำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้นจะเท่ากับ (16.33%)

2) ดัชนีชี้วัดสภาพคล่อง กิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติมีอัตราหมุนเวียนและอัตราหมุนเวียนเร็วเท่ากับ 2.91 และ 2.52 ตามลำดับ

3) ดัชนีชี้วัดโครงสร้างเงินลงทุน กิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติมีอัตราหนี้สินต่อทุนเท่ากับ 3.49 เท่า อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อโครงสร้างเงินทุนและต่อสินทรัพย์รวมเท่ากับ 0.09 เท่าและ 0.05 เท่าตามลำดับ อัตราส่วนความคุ้มครองดอกเบี้ยเท่ากับ 8.93%

4) ดัชนีชี้วัดด้านกิจกรรม กิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติรวม 14 แห่ง มีอัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์เฉลี่ยเท่ากับ 1.62 เท่า อัตราหมุนเวียนของสินค้าเท่ากับ 10.21 เท่า ในขณะที่อัตราในขณะที่อัตราหมุนเวียนของลูกหนี้และเจ้าหนี้เท่ากับ 3.68 เท่า และ 10.59 เท่าตามลำดับ ระยะเวลาในการเก็บเงินจากลูกหนี้โดยเฉลี่ยเท่ากับ 99 วัน ในขณะที่จ่ายเงินชำระเจ้าหนี้เท่ากับ 34 วัน ส่วนระยะเวลาในการถือสินค้าจนกว่าจะขายได้เท่ากับ 36 วัน

ตารางสรุปที่ 5.4 อัตราส่วนโดยเฉลี่ยของกิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติ (With loss)

รายการบัญชี/บริษัทลำดับที่	โดยรวม	อัตราส่วน	โดยรวม
สินทรัพย์หมุนเวียน		ตัวชี้วัดด้านกำไร	
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	17.79	1. กำไรต่อสินทรัพย์รวม (ROA) (%)	(2.91)
ลูกหนี้และตัวเงินรับการค้า-สุทธิ	46.64	2. กำไรสุทธิต่อยอดขาย (ROS) (%)	(4.10)
เงินให้กู้ยืมระยะสั้นแก่บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	0.63	3. กำไรขั้นต้นต่อยอดขาย (%)	33.20
เงินให้กู้ยืมอื่นระยะสั้น	0.16	4. กำไรต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) (%)	(16.33)
สินค้าคงเหลือ-สุทธิ	18.31		
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	4.65	ตัวชี้วัดด้านสภาพคล่อง	
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	88.17	1. อัตราส่วนหมุนเวียน (Current Ratio) (เท่า)	2.91
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		2. อัตราส่วนหมุนเวียนเร็ว (Quick Ratio) (เท่า)	2.52
เงินลงทุนในบริษัทที่เกี่ยวข้อง	2.89	ตัวชี้วัดด้านโครงสร้างเงินทุน	
เงินลงทุนระยะยาวอื่น	0.12	1. อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (D/E Ratio) (เท่า)	3.49
เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	0.05	2. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อโครงสร้างทุน (เท่า)	0.09
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์-สุทธิ	7.14	3. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม (เท่า)	0.05

รายการบัญชี/บริษัทลำดับที่	โดยรวม	อัตราส่วน	โดยรวม
สินทรัพย์อื่น	1.63	4. อัตราส่วนความคุ้มครองดอกเบี้ย (เท่า)	8.93
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	11.83	ตัวชี้วัดด้านกิจกรรม	
รวมสินทรัพย์	100.00	1. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (รอบ)	1.62
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		2. อัตราการหมุนเวียนของสินค้า (รอบ)	10.21
หนี้สินหมุนเวียน		3. ระยะเวลาการถือสินค้า (วัน)	35.75
เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน	9.03	4. อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (รอบ)	3.68
เจ้าหนี้การค้า	38.43	5. ระยะเวลาการเก็บหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	99.06
ส่วนของเงินกู้ระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	0.20	6. อัตราการหมุนเวียนของเจ้าหนี้ (รอบ)	10.59
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	10.34	7. ระยะเวลาการจ่ายชำระหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	34.46
เงินกู้ยืมระยะสั้นอื่น	0.05		
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	7.92		
รวมหนี้สินหมุนเวียน	65.87		
หนี้สินไม่หมุนเวียน		รายการบัญชี/บริษัทลำดับที่	โดยรวม
เงินกู้ยืมระยะยาวจากบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	1.78	รายได้จากการขายและหรือการให้บริการ	100.00
เงินกู้ยืมระยะยาวอื่น	1.94	ต้นทุนขายและหรือต้นทุนบริการ	(66.80)
หนี้สินอื่น	0.96	กำไร(ขาดทุน)ขั้นต้น	33.20
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	4.68	ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	35.06
รวมหนี้สิน	70.66	กำไร(ขาดทุน)จากการดำเนินงาน	(1.86)
ส่วนของผู้ถือหุ้น		รายได้อื่น	3.35
ทุนเรือนหุ้น		ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	(0.02)
ทุนจดทะเบียน		กำไร(ขาดทุน)ก่อนส่วนแบ่งกำไรบริษัทในเครือ	1.47
ทุนที่ออกจำหน่ายและชำระเต็มมูลค่าแล้ว	23.32	ส่วนแบ่งกำไร(ขาดทุน)จากเงินลงทุนตามวิธีส่วนได้เสีย	0.32
		กำไร(ขาดทุน)ก่อนดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้	1.79
กำไร(ขาดทุน)สะสม		ดอกเบี้ยจ่าย	(0.60)
จัดสรรแล้ว	0.75	ภาษีเงินได้	(1.59)
ยังไม่ได้จัดสรร	5.27	กำไร(ขาดทุน) ก่อนรายการพิเศษ	(0.40)
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	29.34	รายการพิเศษ-สุทธิภาษี	(3.70)
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	100.00	กำไร(ขาดทุน) สุทธิ	(4.10)

1.1.1 การวิเคราะห์กิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติซึ่งมีสินทรัพย์ถัวเฉลี่ยไม่เกิน 50 ล้านบาท จำนวน 1 แห่ง ตารางที่ 5.5 แสดงผลการวิเคราะห์โครงสร้างงบการเงิน และอัตราส่วนทางการเงินดังนี้

ผลสรุปการวิเคราะห์โครงสร้างงบการเงิน มีอัตราส่วนของสินทรัพย์หมุนเวียนและสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนในอัตราส่วน 97.92% และ 2.08% ของยอดรวม ซึ่งในจำนวนนี้เป็นการจัดหาสินทรัพย์จากหนี้สินหมุนเวียน 69.67% และจากส่วนของผู้ถือหุ้น 30.33% จะเห็นได้ว่าอัตราส่วนหนี้สินหมุนเวียนสูงกว่าส่วนของผู้ถือหุ้นกว่าเท่าตัว และเมื่อพิจารณางบกำไรขาดทุนตามแนวดิ่งปรากฏว่า อัตรากำไรขั้นต้น 28.79% ของยอดขาย ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน 24.59% ของยอดขาย ทำให้เกิดผลกำไรจากการดำเนินงาน 4.20% ซึ่งเมื่อปรับปรุงด้วยรายการต่าง ๆ ทำให้เกิดผลกำไรสุทธิ 4.19% ของรายได้ค่าขาย

ผลสรุปจากการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน จำแนกตามประเภทดัชนีชี้วัดผลการดำเนินงานดังต่อไปนี้

- 1) ดัชนีชี้วัดด้านกำไร กิจการต่างชาติขนาดเล็กมีอัตรากำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวมเท่ากับ 11.69% อันเป็นผลมาจากอัตรากำไรขั้นต้นและอัตรากำไรสุทธิต่อยอดขายเท่ากับ 28.79% และ 4.19% ตามลำดับ และอัตรากำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเท่ากับ 37.93%
- 2) ดัชนีวัดสภาพคล่อง กิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติมีอัตราหมุนเวียนและอัตราหมุนเวียนเร็วเท่ากับ 1.41 และ 1.32 เท่า
- 3) ดัชนีวัดโครงสร้างเงินทุน กิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติขนาดเล็กมีอัตราหนี้สินต่อทุนเท่ากับ 2.30 เท่า และอัตราส่วนความคุ้มครองดอกเบี้ยสูงถึง 38.19%
- 4) ดัชนีวัดด้านกิจกรรม กิจการต่างชาติขนาดเล็กมากซึ่งมีอัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ถัวเฉลี่ยเท่ากับ 2.79% อัตราหมุนเวียนของสินค้าเท่ากับ 21.63 เท่า ในขณะที่อัตราหมุนเวียนของลูกหนี้เท่ากับ 4.23 เท่า และอัตราหมุนเวียนของเจ้าหนี้เท่ากับ 2.95 เท่า กิจการสามารถบริหารสินค้า ลูกหนี้และเจ้าหนี้ได้ดี เพราะระยะเวลาเก็บเงินจากลูกหนี้โดยเฉลี่ยเท่ากับ 86 วัน ในขณะที่จ่ายเงินชำระหนี้เท่ากับ 124 วัน ส่วนระยะเวลาในการถือสินค้าจนกว่าจะขายได้เท่ากับ 17 วัน

ตารางสรุปที่ 5.5 อัตราส่วนโดยเฉลี่ยของกิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติ
ขนาดการลงทุนต่ำกว่า 50 ล้านบาท

รายการบัญชี		อัตราส่วน	
สินทรัพย์หมุนเวียน		ตัวชี้วัดด้านกำไร	
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	19.80	1. กำไรต่อสินทรัพย์รวม (ROA) (%)	11.69
		2. กำไรสุทธิต่อยอดขาย (ROS) (%)	4.19
ลูกหนี้และตัวเงินรับการค้า-สุทธิ	69.80	3. กำไรขั้นต้นต่อยอดขาย (%)	28.79
	-	4. กำไรต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) (%)	37.93
สินค้าคงเหลือ-สุทธิ	5.80	ตัวชี้วัดด้านสภาพคล่อง	
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	2.52	1. อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (Current Ratio) (เท่า)	1.41
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	97.92	2. อัตราส่วนทุนหมุนเร็ว (Quick Ratio) (เท่า)	1.32
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		ตัวชี้วัดด้านโครงสร้างเงินทุน	
		1. อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (D/E Ratio) (เท่า)	2.30
		2. อัตราส่วนความคุ้มครองดอกเบี้ย (เท่า)	38.19
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์-สุทธิ	1.06	ตัวชี้วัดด้านกิจกรรม	
สินทรัพย์อื่น	1.02	1. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (รอบ)	2.79
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	2.08	2. อัตราการหมุนเวียนของสินค้า (รอบ)	21.63
รวมสินทรัพย์	100.00	3. ระยะเวลาการถือสินค้า (วัน)	16.87
		4. อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (รอบ)	4.23
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		5. ระยะเวลาการเก็บหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	86.29
หนี้สินหมุนเวียน		6. อัตราการหมุนเวียนของเจ้าหนี้ (รอบ)	2.95
เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน	0.06	7. ระยะเวลาการจ่ายชำระหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	123.67
เจ้าหนี้การค้า	59.26		
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	10.35	รายการ	
รวมหนี้สินหมุนเวียน	69.67	รายได้จากการขายและหรือการให้บริการ	100.00
รวมหนี้สิน	69.67	ต้นทุนขายและหรือต้นทุนบริการ	(71.21)
ส่วนของผู้ถือหุ้น		กำไร(ขาดทุน)ขั้นต้น	28.79
ทุนเรือนหุ้น		ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	(24.59)
ทุนจดทะเบียน		กำไร(ขาดทุน)จากการดำเนินงาน	4.20
ทุนที่ออกจำหน่ายและชำระเต็มมูลค่าแล้ว	16.63	รายได้อื่น	0.36

ตารางสรุปที่ 5.5 อัตราส่วนโดยเฉลี่ยของกิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติ
ขนาดการลงทุนต่ำกว่า 50 ล้านบาท (ต่อ)

รายการบัญชี		อัตราส่วน	
ส่วนเกิน(ส่วนต่ำ)มูลค่าหุ้น	-	กำไร(ขาดทุน)ก่อนดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้	4.57
กำไร(ขาดทุน)สะสม		ดอกเบี้ยจ่าย	(0.12)
จัดสรรแล้ว	0.54	ภาษีเงินได้	(0.26)
ยังไม่ได้จัดสรร	13.16	กำไร(ขาดทุน) ก่อนรายการพิเศษ	4.19
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	30.33	รายการพิเศษ-สุทธิภาษี	-
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	100	กำไร(ขาดทุน) สุทธิ	4.19

1.1.2 การวิเคราะห์กิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติ ซึ่งมีสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยตั้งแต่ 51-200 ล้านบาท จำนวน 3 แห่ง ตารางที่ 5.6 แสดงผลการวิเคราะห์โครงสร้างงบการเงิน และอัตราส่วนทางการเงินดังนี้

ผลสรุปการวิเคราะห์โครงสร้างงบการเงิน มีสินทรัพย์หมุนเวียนและสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนในอัตรา 93.97% และ 6.03% ของยอดสินทรัพย์รวม ในจำนวนนี้เป็นการจัดหาแหล่งเงินทุนจากหนี้สินหมุนเวียน 100.96% ซึ่งปรากฏว่าเกินกว่าส่วนของผู้ถือหุ้นที่มีอยู่ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือผลจากขาดทุนเกินทุนเกินกว่าสินทรัพย์รวมของกิจการ ส่วนอัตราส่วนตามแนวคิดของงบกำไรขาดทุนของกิจการขนาดนี้ ประกอบด้วยอัตรากำไรขั้นต้น 34.77% ของค่าขาย ซึ่งรายการนี้ไม่สามารถครอบคลุมค่าใช้จ่ายดำเนินงานในอัตรา (33.50%) ของค่าขาย ทำให้เกิดผลขาดทุนคือ 23.13% ของยอดขาย

ผลสรุปจากการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน จำแนกตามประเภทดัชนีชี้วัดผลการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1) ดัชนีชี้วัดด้านกำไร เนื่องจากผลการดำเนินงานขาดทุน ทำให้อัตราขาดทุนต่อสินทรัพย์รวมเท่ากับ 5.47% แม้ว่าอัตรากำไรขั้นต้นต่อยอดขายเท่ากับ 34.77% แต่รายการนี้ไม่สามารถครอบคลุมค่าใช้จ่ายดำเนินงานของกิจการ ทำให้เกิดผลขาดทุน 23.13% ของยอดขายและมีผลทำให้เกิดขาดทุนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเท่ากับ 9.64%

2) ดัชนีวัดสภาพคล่อง แม้ว่าผลการดำเนินงานขาดทุน แต่กิจการก็สามารถมีสภาพคล่อง เพราะอัตราทุนหมุนเวียนเท่ากับ 5.63 เท่า และอัตราทุนหมุนเวียนเท่ากับ 5.45 เท่า

3) ดัชนีวัดโครงสร้างเงินทุน ประกอบด้วยอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนเท่ากับ 1.08 เท่า และกิจการไม่สามารถจ่ายคืนค่าดอกเบี้ย เนื่องจากอัตราส่วนความคุ้มครองดอกเบี้ย เท่ากับ (4.35%) ของค่าขาย

4) ดัชนีวัดด้านกิจกรรม ประกอบด้วยอัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์เท่ากับ 0.61 เท่า ซึ่งนับว่าน้อยมาก และเมื่อพิจารณาอัตราหมุนเวียนของสินค้า ลูกหนี้และเจ้าหนี้ ซึ่ง เท่ากับ 2.91 2.01 และ 1.48 เท่าตามลำดับ เมื่อพิจารณาระยะเวลาที่เกี่ยวข้องจะปรากฏว่า กิจ การใช้เวลาถึง 125 วันในการขายสินค้าและระยะเวลาจ่ายชำระหนี้ (247 วัน) นานกว่าระยะเวลา เก็บเงินจากลูกหนี้ (182 วัน)

ตารางสรุปที่ 5.6 อัตราส่วนโดยเฉลี่ยของกิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติ

ขนาดการลงทุน 51-200 ล้านบาท

รายการ		อัตราส่วน	
สินทรัพย์หมุนเวียน		ตัวชี้วัดด้านกำไร	
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	34.84	1. กำไรต่อสินทรัพย์รวม (ROA) (%)	(5.47)
ลูกหนี้และตัวเงินรับการค้า-สุทธิ	34.60	2. กำไรสุทธิต่อยอดขาย (ROS) (%)	(23.13)
สินค้าคงเหลือ-สุทธิ	21.97	3. กำไรขั้นต้นต่อยอดขาย (%)	34.77
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	2.55	4. กำไรต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) (%)	9.64
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	93.97	ตัวชี้วัดด้านสภาพคล่อง	
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		1. อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (Current Ratio) (เท่า)	5.63
เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	0.03	2. อัตราส่วนทุนหมุนเร็ว (Quick Ratio) (เท่า)	5.45
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์-สุทธิ	5.08	ตัวชี้วัดด้านโครงสร้างเงินทุน	
สินทรัพย์อื่น	0.92	1. อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (D/E Ratio) (เท่า)	1.08
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	6.03	2. อัตราส่วนความคุ้มครองดอกเบี้ย (เท่า)	(4.35)
รวมสินทรัพย์	100.00	ตัวชี้วัดด้านกิจกรรม	
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		1. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (รอบ)	0.61
หนี้สินหมุนเวียน		2. อัตราการหมุนเวียนของสินค้า (รอบ)	2.91
เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน	15.91	3. ระยะเวลาการถือสินค้า (วัน)	125.25
เจ้าหนี้การค้า	28.59	4. อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (รอบ)	2.01
		5. ระยะเวลาการเก็บหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	182.04
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	45.13	6. อัตราการหมุนเวียนของเจ้าหนี้ (รอบ)	1.48
เงินกู้ยืมระยะสั้นอื่น	0.23	7. ระยะเวลาการจ่ายชำระหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	247.42

รายการ		อัตราส่วน	
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	11.10	รายการ	
รวมหนี้สินหมุนเวียน	100.96	รายได้จากการขายและหรือการให้บริการ	100.00
รวมหนี้สิน	100.96	ต้นทุนขายและหรือต้นทุนบริการ	65.23
ส่วนของผู้ถือหุ้น		กำไร(ขาดทุน)ขั้นต้น	34.77
ทุนเรือนหุ้น		ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	84.25
ทุนจดทะเบียน		กำไร(ขาดทุน)จากการดำเนินงาน	- 49.48
ทุนที่ออกจำหน่ายและชำระเต็มมูลค่าแล้ว	51.79	รายได้อื่น	15.98
		กำไร(ขาดทุน)ก่อนดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้	- 33.50
		ดอกเบี้ยจ่าย	1.20
กำไรสะสมยังไม่ได้จัดสรร	50.07	กำไร(ขาดทุน) ก่อนรายการพิเศษ	- 34.70
	-		
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	0.96	รายการพิเศษ-สุทธิภาษี	-
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	100.00	กำไร(ขาดทุน) สุทธิ	- 23.13

1.1.3 การวิเคราะห์กิจการที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติซึ่งมีสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยตั้งแต่ 201-500 ล้านบาท จำนวน 2 แห่งตารางที่ 5.7 แสดงค่าเฉลี่ยของกิจการยาแผนปัจจุบันโดยคอลัมน์ด้านซ้ายของตารางแสดงการวิเคราะห์หั่งบดุลและงบกำไรขาดทุนตามแนวดิ่งและคอลัมน์ด้านขวาของตารางแสดงการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ผลสรุปจากตารางที่ 5.7 แสดงดังนี้

ผลสรุปการวิเคราะห์โครงสร้างงบการเงิน กิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติขนาดกลาง มีอัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียน และสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนเท่ากับ 90.02% และ 9.98% ตามลำดับ ซึ่งแหล่งเงินทุนในการจัดหาสินทรัพย์มาจากแหล่งหนี้สินหมุนเวียน 31.33% หนี้สินไม่หมุนเวียน 4.89% และส่วนของผู้ถือหุ้น 63.77% และเมื่อพิจารณาจากกำไรขาดทุนตามแนวดิ่งปรากฏว่า กิจการทั้ง 2 แห่งโดยเฉลี่ยมีอัตรากำไรขั้นต้น 43.73% ของยอดขาย หลังจากค่าใช้จ่ายดำเนินงาน 30.09% ของยอดขาย ทำให้เกิดผลกำไรจากการดำเนินงาน 13.65% ซึ่งเมื่อปรับปรุงด้วยรายการต่าง ๆ ทำให้เกิดผลกำไรสุทธิ 9.29% ของรายได้ขาย

ผลสรุปจากการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ตามคอลัมน์ด้านขวาของตารางที่ 5.7 แสดงดัชนีชี้วัดผลการดำเนินงานเป็น 4 ด้านดังนี้

1) ดัชนีชี้วัดด้านกำไร กิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติมี อัตรากำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวมเท่ากับ 4.11% ทั้งนี้เนื่องจากมีอัตรากำไรขั้นต้นต่อยอดขาย 43.73% เมื่อคำนวณอัตรากำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้นจะเท่ากับ 32.61%

2) ดัชนีชี้วัดสภาพคล่อง กิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติมี อัตราหมุนเวียนและอัตราหมุนเวียนเร็วเท่ากับ 3.10 และ 2.34 เท่าตามลำดับ

3) ดัชนีชี้วัดโครงสร้างเงินลงทุน กิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติมีอัตราหนี้สินต่อทุนเท่ากับ 0.57 เท่า อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อโครงสร้างเงินทุนและต่อสินทรัพย์รวมเท่ากับ 0.07 เท่าและ 0.05 เท่าตามลำดับ และมีอัตราส่วนความคุ้มครองดอกเบี้ย เท่ากับ 25.09%

4) ดัชนีชี้วัดด้านกิจกรรม กิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติ รวม 2 แห่ง มีอัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ถัวเฉลี่ยเท่ากับ 1.73 เท่า อัตราหมุนเวียนของสินค้าเท่ากับ 4.65 เท่า ในขณะที่อัตราหมุนเวียนของลูกหนี้และเจ้าหนี้เท่ากับ 4.19 เท่าและ 11.37 เท่าตามลำดับ กิจการจ่ายชำระหนี้ก่อนที่จะเก็บเงินจากลูกหนี้ เพราะระยะเวลาในการชำระเงินให้เจ้าหนี้โดยเฉลี่ยเท่ากับ 32 วัน ในขณะที่เก็บเงินจากลูกหนี้เฉลี่ยเท่ากับ 87 วัน ส่วนระยะเวลาในการถือสินค้าจนกว่าจะขายได้เท่ากับ 79 วัน

ตารางสรุปที่ 5.7 อัตราส่วนโดยเฉลี่ยของกิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติขนาดการลงทุน 201-500 ล้านบาท

รายการ		อัตราส่วน	
สินทรัพย์หมุนเวียน		ตัวชี้วัดด้านกำไร	
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	20.02	1. กำไรต่อสินทรัพย์รวม (ROA) (%)	4.11
ลูกหนี้และตัวเงินรับการค้า-สุทธิ	39.95	2. กำไรสุทธิต่อยอดขาย (ROS) (%)	9.29
เงินให้กู้ยืมระยะสั้นแก่บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	2.02	3. กำไรขั้นต้นต่อยอดขาย (%)	43.73
สินค้าคงเหลือ-สุทธิ	24.94	4. กำไรต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) (%)	32.61
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	3.09	ตัวชี้วัดด้านสภาพคล่อง	
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	90.02	1. อัตราส่วนหมุนเวียน (Current Ratio) (เท่า)	3.10
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		2. อัตราส่วนหมุนเวียนเร็ว (Quick Ratio) (เท่า)	2.34
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์-สุทธิ	9.31	ตัวชี้วัดด้านโครงสร้างเงินทุน	
สินทรัพย์อื่น	0.67	1. อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (D/E Ratio) (เท่า)	0.57
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	9.98	2. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อโครงสร้างทุน (เท่า)	0.07
รวมสินทรัพย์	100.00	3. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม (เท่า)	0.05

รายการ		อัตราส่วน	
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น			
หนี้สินหมุนเวียน		4. อัตราส่วนความคุ้มครองดอกเบี้ย (เท่า)	25.09
เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน	7.75	ตัวชี้วัดด้านกิจกรรม	
เจ้าหนี้การค้า	11.15	1. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (รอบ)	1.73
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	0.18	2. อัตราการหมุนเวียนของสินค้า (รอบ)	4.65
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	12.25	3. ระยะเวลาการถือสินค้า (วัน)	78.57
รวมหนี้สินหมุนเวียน	31.33	4. อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (รอบ)	4.19
หนี้สินไม่หมุนเวียน		5. ระยะเวลาการเก็บหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	87.06
หนี้สินอื่น	4.89	6. อัตราการหมุนเวียนของเจ้าหนี้ (รอบ)	11.37
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	4.89	7. ระยะเวลาการจ่ายชำระหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	32.11
รวมหนี้สิน	36.23	รายการ	
ส่วนของผู้ถือหุ้น		รายได้จากการขายและหรือการให้บริการ	100.00
ทุนเรือนหุ้น		ต้นทุนขายและหรือต้นทุนบริการ	56.27
ทุนจดทะเบียน		กำไร(ขาดทุน)ขั้นต้น	43.73
ทุนที่ออกจำหน่ายและชำระเต็มมูลค่าแล้ว	7.66	ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	30.09
กำไร(ขาดทุน)สะสม		กำไร(ขาดทุน)จากการดำเนินงาน	13.65
จัดสรรแล้ว	1.10	รายได้อื่น	0.55
ยังไม่ได้จัดสรร	55.01	กำไร(ขาดทุน)ก่อนดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้	14.20
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	63.77	ดอกเบี้ยจ่าย	0.36
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	100.00	ภาษีเงินได้	4.54
		กำไร(ขาดทุน) สุทธิ	9.29

1.1.4 การวิเคราะห์กิจการที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติซึ่งมีสินทรัพย์ถัวเฉลี่ยตั้งแต่ 501 – 1,000 ล้านบาท จำนวน 4 แห่งตารางที่ 5.8 แสดงค่าเฉลี่ยของกิจการยาแผนปัจจุบัน โดยคอลัมน์ด้านซ้ายของตารางแสดงการวิเคราะห์หีบคูลและงบกำไรขาดทุนตามแนวดิ่งและคอลัมน์ด้านขวาของตารางแสดงการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ผลสรุปจากตารางที่ 5.8 แสดงดังนี้

ผลสรุปการวิเคราะห์โครงสร้างงบการเงิน กิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติขนาดใหญ่ มีอัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียน และสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนเท่ากับ

96.18% และ 3.82% ตามลำดับ ซึ่งแหล่งเงินทุนในการจัดหาสินทรัพย์มาจากแหล่งหนี้สินหมุนเวียน 62.64% ส่วนของผู้ถือหุ้น 37.36% และเมื่อพิจารณาจากกำไรขาดทุนตามแนวดิ่งปรากฏว่ากิจการทั้ง 4 แห่งโดยเฉลี่ยมีอัตรากำไรขั้นต้น 38.63% ของยอดขาย และอัตรากำไรจากการดำเนินงาน 7.45% ซึ่งเมื่อปรับปรุงด้วยรายการต่าง ๆ ทำให้เกิดผลกำไรสุทธิ 5.28% ของรายได้ค่าขาย

ผลสรุปจากการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ตามคอลัมน์ด้านขวาของตารางที่ 5.8 แสดงดัชนีชี้วัดผลการดำเนินงานเป็น 4 ด้านดังนี้

1) ดัชนีชี้วัดด้านกำไร กิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติมีอัตรากำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวมเท่ากับ 9.56% ทั้งนี้เนื่องจากมีอัตรากำไรขั้นต้นต่อค่าขาย 38.63% และอัตรากำไรสุทธิต่อค่าขายเท่ากับ 5.28% ของค่าขาย เมื่อคำนวณอัตรากำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้นจะเท่ากับ 7.88%

2) ดัชนีวัดสภาพคล่อง กิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติมีอัตราหมุนเวียนและอัตราหมุนเวียนเร็วเท่ากับ 1.78 และ 1.24 เท่าตามลำดับ

3) ดัชนีวัดโครงสร้างเงินลงทุน กิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติมีอัตราหนี้สินต่อทุนเท่ากับ 5.52 เท่า อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อโครงสร้างเงินทุนและต่อสินทรัพย์รวมเท่ากับ 0.02 เท่าและ 0.01 เท่าตามลำดับ และมีอัตราส่วนความคุ้มครองดอกเบี้ยเท่ากับ 4.95%

4) ดัชนีชี้วัดด้านกิจกรรม กิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติรวม 4 แห่งโดยเฉลี่ย มีอัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ถัวเฉลี่ยเท่ากับ 1.64 เท่า อัตราหมุนเวียนของสินค้าเท่ากับ 4.14 เท่า ในขณะที่อัตราหมุนเวียนของลูกหนี้และเจ้าหนี้เท่ากับ 3.58 เท่าและ 14.8 เท่าตามลำดับ กิจการมีปัญหาด้านการเก็บเงินจากลูกหนี้ เพราะระยะเวลาในการชำระเงินให้เจ้าหนี้โดยเฉลี่ยเท่ากับ 24 วัน ในขณะที่ต้องใช้เวลากลับเงินจากลูกหนี้เท่ากับ 102 วัน ส่วนระยะเวลาในการถือสินค้าจนกว่าจะขายได้เท่ากับ 88 วัน

ตารางสรุปที่ 5.8 อัตราส่วนโดยเฉลี่ยของกิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติขนาดการลงทุน 501-1,000 ล้านบาท

รายการ		อัตราส่วน	
สินทรัพย์หมุนเวียน		ตัวชี้วัดด้านกำไร	
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	16.10	1. กำไรต่อสินทรัพย์รวม (ROA) (%)	9.56
ลูกหนี้และตัวเงินรับการค้า-สุทธิ	52.77	2. กำไรสุทธิต่อยอดขาย (ROS) (%)	5.28
เงินให้กู้ยืมระยะสั้นแก่บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	0.70	3. กำไรขั้นต้นต่อยอดขาย (%)	38.63
สินค้าคงเหลือ-สุทธิ	24.44	4. กำไรต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) (%)	7.88
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	2.17	ตัวชี้วัดด้านสภาพคล่อง	

รายการ		อัตราส่วน	
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	96.18	1. อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (Current Ratio) (เท่า)	1.78
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		2. อัตราส่วนทุนหมุนเร็ว (Quick Ratio) (เท่า)	1.24
เงินลงทุนในบริษัทที่เกี่ยวข้อง	0.10	ตัวชี้วัดด้านโครงสร้างเงินทุน	
เงินให้กู้ยืมระยะยาวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	0.14	1. อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (D/E Ratio) (เท่า)	5.52
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์-สุทธิ	3.00	2. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อโครงสร้างทุน (เท่า)	0.02
สินทรัพย์อื่น	0.58	3. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม (เท่า)	0.01
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	3.82	4. อัตราส่วนความคุ้มครองดอกเบี้ย (เท่า)	4.95
รวมสินทรัพย์	100.00	ตัวชี้วัดด้านกิจกรรม	
<u>หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น</u>		1. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (รอบ)	1.64
หนี้สินหมุนเวียน		2. อัตราการหมุนเวียนของสินค้า (รอบ)	4.14
เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน	7.90	3. ระยะเวลาการถือสินค้า (วัน)	88.25
เจ้าหนี้การค้า	46.67	4. อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (รอบ)	3.58
ส่วนของเงินกู้ระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	-	5. ระยะเวลาการเก็บหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	101.88
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	0.05	6. อัตราการหมุนเวียนของเจ้าหนี้ (รอบ)	14.80
เงินกู้ยืมระยะสั้นอื่น	-	7. ระยะเวลาการจ่ายชำระหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	24.66
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	8.02	รายการ	
รวมหนี้สินหมุนเวียน	62.64	รายได้จากการขายและ/หรือการให้บริการ	100.00
รวมหนี้สิน	62.64	ต้นทุนขายและหรือต้นทุนบริการ	81.37
ส่วนของผู้ถือหุ้น		กำไร(ขาดทุน)ขั้นต้น	38.63
ทุนเรือนหุ้น		ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	31.18
ทุนจดทะเบียน		กำไร(ขาดทุน)จากการดำเนินงาน	7.45
ทุนที่ออกจำหน่ายและชำระเต็มมูลค่าแล้ว	5.44	รายได้อื่น	1.01
กำไร(ขาดทุน)สะสม		ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	- 0.16
จัดสรรแล้ว	0.20	กำไร(ขาดทุน)ก่อนส่วนแบ่งกำไรบริษัทในเครือ	7.15
ยังไม่ได้จัดสรร	31.72	ส่วนแบ่งกำไร(ขาดทุน)จากเงินลงทุนตามวิธีส่วนได้เสีย	1.04
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	37.36	กำไร(ขาดทุน)ก่อนดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้	8.18
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	100.00	ดอกเบี้ยจ่าย	0.58
		ภาษีเงินได้	2.32
		กำไร(ขาดทุน) ก่อนรายการพิเศษ	5.28
		กำไร(ขาดทุน) สุทธิ	5.28

1.1.5 การวิเคราะห์กิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติซึ่งมีสินทรัพย์เฉลี่ยตั้งแต่ 1,000 ล้านบาทขึ้นไป จำนวน 4 แห่งตารางที่ 5.9 แสดงค่าเฉลี่ยของกิจการยาแผนปัจจุบันโดยคอลัมน์ด้านซ้ายของตารางแสดงการวิเคราะห์หีบดุลและงบกำไรขาดทุนตามแนวดิ่งและคอลัมน์ด้านขวาของตารางแสดงการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ผลสรุปจากตารางที่ 5.9 แสดงดังนี้

ผลสรุปการวิเคราะห์โครงสร้างงบการเงิน กิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติขนาดใหญ่มาก มีอัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียน และสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนเท่ากับ 72.47% และ 27.53% ตามลำดับ ซึ่งแหล่งเงินทุนในการจัดหาสินทรัพย์มาจากแหล่งหนี้สินหมุนเวียน 59.47% หนี้สินไม่หมุนเวียน 13.95% และส่วนของผู้ถือหุ้น 26.58% และเมื่อพิจารณางบกำไรขาดทุนตามแนวดิ่งปรากฏว่า กิจการทั้ง 4 แห่งโดยเฉลี่ยมีอัตรากำไรขั้นต้น 13.42% ของยอดขาย ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน 10.06% ของยอดขาย ทำให้เกิดผลกำไรจากการดำเนินงาน 3.36% ซึ่งเมื่อปรับปรุงด้วยรายการต่าง ๆ ทำให้เกิดผลขาดทุนสุทธิ 7.96% ของรายได้ค่าขาย ทั้งนี้เนื่องจากกิจการแห่งหนึ่งใน 4 แห่งที่เป็นตัวอย่างมีผลขาดทุนเนื่องจากรายการพิเศษเป็นจำนวนมาก

ผลสรุปจากการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ตามคอลัมน์ด้านขวาของตารางที่ 5.9 แสดงดัชนีชี้วัดผลการดำเนินงานเป็น 4 ด้านดังนี้

1) ดัชนีชี้วัดด้านกำไร กิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติมีอัตราขาดทุนสุทธิต่อสินทรัพย์รวมเท่ากับ 0.23% ทั้งนี้เนื่องจากมีอัตรากำไรขั้นต้นต่อค่าขาย 13.42% และอัตราขาดทุนสุทธิต่อค่าขายเท่ากับ 7.96% เมื่อคำนวณอัตราขาดทุนสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้นจะเท่ากับ 16.27%

2) ดัชนีวัดสภาพคล่อง กิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติมีอัตราหมุนเวียนและอัตราหมุนเวียนเร็วเท่ากับ 2.28 และ 2.00 เท่าตามลำดับ

3) ดัชนีวัดโครงสร้างเงินลงทุน กิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติมีอัตราหนี้สินต่อทุนเท่ากับ 5.02 เท่า อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อโครงสร้างเงินทุนและต่อสินทรัพย์รวมเท่ากับ 0.27 เท่าและ 0.14 เท่าตามลำดับ และมีอัตราส่วนความคุ้มครองดอกเบี้ยเท่ากับ 9.53%

4) ดัชนีชี้วัดด้านกิจกรรม กิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติรวม 4 แห่งโดยเฉลี่ย มีอัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ถัวเฉลี่ยเท่ากับ 2.03 เท่า อัตราหมุนเวียนของสินค้าเท่ากับ 21.68 เท่า ในขณะที่อัตราหมุนเวียนของลูกหนี้และเจ้าหนี้เท่ากับ 4.66 เท่าและ 9.39 เท่าตามลำดับ กิจการมีปัญหาด้านการเก็บหนี้ เพราะระยะเวลาในการเก็บเงินจากลูกหนี้โดยเฉลี่ยเท่ากับ 78 วัน ในขณะที่ต้องจ่ายเงินชำระเจ้าหนี้ภายในเวลา 39 วัน ส่วน

ระยะเวลาในการถือสินค้าน่าจะขายได้เท่ากับ 17 วัน แสดงให้เห็นว่ากิจการสามารถขายสินค้าได้เร็ว แต่ไม่สามารถเก็บเงินจากลูกหนี้ภายในเวลาที่ต้องการได้

ตารางสรุปที่ 5.9 อัตราส่วนโดยเฉลี่ยของกิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างขนาด การลงทุน 1,0000 ล้านบาทขึ้นไป

รายการ		อัตราส่วน	
สินทรัพย์หมุนเวียน		ตัวชี้วัดด้านกำไร	
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	5.08	1. กำไรต่อสินทรัพย์รวม (ROA) (%)	(0.23)
เงินลงทุนชั่วคราว	-	2. กำไรสุทธิต่อยอดขาย (ROS) (%)	(7.96)
ลูกหนี้และค่าเงินรับการค้า-สุทธิ	47.09	3. กำไรขั้นต้นต่อยอดขาย (%)	13.42
เงินให้กู้ยืมระยะสั้นแก่บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	0.48	4. กำไรต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) (%)	(16.27)
เงินให้กู้ยืมอื่นระยะสั้น	0.55		
สินค้าคงเหลือ-สุทธิ	9.25	ตัวชี้วัดด้านสภาพคล่อง	
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	10.02	1. อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (Current Ratio) (เท่า)	2.28
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	72.47	2. อัตราส่วนทุนหมุนเร็ว (Quick Ratio) (เท่า)	2.00
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		ตัวชี้วัดด้านโครงสร้างเงินทุน	
เงินลงทุนในบริษัทที่เกี่ยวข้อง	10.03	1. อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (D/E Ratio) (เท่า)	5.02
เงินลงทุนระยะยาวอื่น	0.41	2. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อโครงสร้างทุน (เท่า)	0.27
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์-สุทธิ	13.24	3. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม (เท่า)	0.14
สินทรัพย์อื่น	3.85	4. อัตราส่วนความคุ้มครองดอกเบี้ย (เท่า)	9.53
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	27.53	ตัวชี้วัดด้านกิจกรรม	
รวมสินทรัพย์	100.00	1. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (รอบ)	2.03
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		2. อัตราการหมุนเวียนของสินค้า (รอบ)	21.68
หนี้สินหมุนเวียน		3. ระยะเวลาการถือสินค้า (วัน)	16.84
เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน	7.87	4. อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (รอบ)	4.66
เจ้าหนี้การค้า	46.00	5. ระยะเวลาการเก็บหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	78.40
ส่วนของเงินกู้ระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	0.71	6. อัตราการหมุนเวียนของเจ้าหนี้ (รอบ)	9.39
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	2.21	7. ระยะเวลาการจ่ายชำระหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	38.86
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	2.68	รายการ	
รวมหนี้สินหมุนเวียน	59.47	รายได้จากการขายและหรือการให้บริการ	100.00
หนี้สินไม่หมุนเวียน		ต้นทุนขายและหรือต้นทุนบริการ	86.58

รายการ		อัตราส่วน	
เงินกู้ยืมระยะยาวจากบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	6.24	กำไร(ขาดทุน)ขั้นต้น	13.42
เงินกู้ยืมระยะยาวอื่น	6.80	ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	10.06
หนี้สินอื่น	0.91	กำไร(ขาดทุน)จากการดำเนินงาน	3.36
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	13.95	รายได้อื่น	1.52
รวมหนี้สิน	73.42	ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	0.09
ส่วนของผู้ถือหุ้น		กำไร(ขาดทุน)ก่อนส่วนแบ่งกำไรบริษัทในเครือ	4.79
ทุนเรือนหุ้น		ส่วนแบ่งกำไร(ขาดทุน)จากเงินลงทุนตามวิธีส่วนได้เสีย	0.02
ทุนจดทะเบียน		กำไร(ขาดทุน)ก่อนดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้	4.81
ทุนที่ออกจำหน่ายและชำระเต็มมูลค่าแล้ว	30.01	ดอกเบี้ยจ่าย	0.36
กำไร(ขาดทุน)สะสม		ภาษีเงินได้	0.40
จัดสรรแล้ว	2.42	กำไร(ขาดทุน) ก่อนรายการพิเศษ	4.05
ยังไม่ได้จัดสรร	-5.85	รายการพิเศษ-สุทธิภาษี	-12.01
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	26.58	กำไร(ขาดทุน) สุทธิ	-7.96
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	100.00		

1.2. การวิเคราะห์กิจการยาแผนปัจจุบัน - กิจการไทยในภาพรวม จำนวนกิจการยาแผนปัจจุบันของไทยมีจำนวน 36 แห่ง ซึ่งประกอบด้วย

กิจการขนาดเล็กมาก (< 50 ล้านบาท)	12 แห่ง	33.4%
กิจการขนาดเล็ก (51-200 ล้านบาท)	11 แห่ง	30.6%
กิจการขนาดกลาง (201-500 ล้านบาท)	8 แห่ง	22.2%
กิจการขนาดใหญ่ (501-1,000 ล้านบาท)	3 แห่ง	8.3%
กิจการขนาดใหญ่มาก (>1,000 ล้านบาท)	2 แห่ง	5.5%
รวม	<u>36 แห่ง</u>	<u>100.0%</u>

การวิเคราะห์ในลำดับต่อไปนี้จะแสดงในภาพรวมก่อนแล้วจึงแยกรายละเอียดตามขนาดการลงทุนทั้ง 5 ระดับดังรายละเอียดต่อไปนี้

การวิเคราะห์กิจการยาแผนปัจจุบันของไทยในภาพรวม จำนวนรวม 36 แห่งตารางที่ 5.10 แสดงค่าเฉลี่ยของกิจการยาแผนปัจจุบันโดยคอลัมน์ด้านซ้ายของตารางแสดงการวิเคราะห์หีบและคอลัมน์ด้านขวาของตารางแสดงการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินดุลและงบกำไรขาดทุนตามแนวดิ่ง ผลสรุปจากตารางที่ 5.10 แสดงดังนี้

ผลสรุปการวิเคราะห์โครงสร้างงบการเงิน กิจการยาแผนปัจจุบันของไทย มีอัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียน และสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนเท่ากับ 68.47% และ 31.53% ตามลำดับ ซึ่งแหล่งเงินทุนในการจัดหาสินทรัพย์มาจากแหล่งหนี้สินหมุนเวียน 53.23% หนี้สินไม่หมุนเวียน 17.39% และส่วนของผู้ถือหุ้น 29.38% และเมื่อพิจารณาจากกำไรขาดทุนตามแนวดิ่งปรากฏว่า กิจการทั้ง 36 แห่งโดยเฉลี่ยมีอัตรากำไรขั้นต้น 33.81% ของยอดขาย ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน 29.22% ของยอดขาย ทำให้เกิดผลกำไรจากการดำเนินงาน 4.59% ซึ่งเมื่อปรับปรุงด้วยรายการต่าง ๆ ทำให้เกิดผลกำไรสุทธิ 2.26% ของรายได้ค่าขาย

ผลสรุปจากการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ตามคอลัมน์ด้านขวาของตารางที่ 5.10 แสดงดัชนีชี้วัดผลการดำเนินงานเป็น 4 ด้านดังนี้

1) ดัชนีชี้วัดด้านกำไร กิจการยาแผนปัจจุบันของไทยมีอัตรากำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวมเท่ากับ 3.62% ทั้งนี้เนื่องจากมีอัตรากำไรขั้นต้นต่อยอดขาย 33.81% และอัตรากำไรสุทธิเท่ากับ 2.26% ของค่าขาย เมื่อคำนวณอัตรากำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้นจะเท่ากับ 13%

2) ดัชนีวัดสภาพคล่อง กิจการยาแผนปัจจุบันของไทยมีอัตราหมุนเวียนและอัตราหมุนเวียนเร็วเท่ากับ 1.72 และ 1.15 ตามลำดับ

3) ดัชนีวัดโครงสร้างเงินลงทุน กิจการยาแผนปัจจุบันของไทยมีอัตรานี้สินต่อทุนเท่ากับ 2.09 เท่า อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อโครงสร้างเงินทุนและต่อสินทรัพย์รวมเท่ากับ (0.29) เท่าและ 0.17 เท่าตามลำดับ และมีอัตราส่วนความคุ้มครองดอกเบี้ยเท่ากับ 3.97%

4) ดัชนีชี้วัดด้านกิจกรรม กิจการยาแผนปัจจุบันของไทยรวม 36 แห่ง มีอัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยเท่ากับ 1.29 รอบ อัตราหมุนเวียนของสินค้าเท่ากับ 5.20 รอบ ในขณะที่อัตราหมุนเวียนของลูกหนี้และเจ้าหนี้เท่ากับ 5.10 เท่าและ 8.15 เท่าตามลำดับ กิจการจ่ายคืนเจ้าหนี้เร็วกว่าเก็บเงินจากลูกหนี้ เพราะระยะเวลาในการเก็บเงินจากลูกหนี้โดยเฉลี่ยเท่ากับ 72 วัน ในขณะที่จ่ายเงินชำระเจ้าหนี้เท่ากับ 45 วัน ส่วนระยะเวลาในการถือสินค้าจนกว่าจะขายได้เท่ากับ 70 วัน

ตารางสรุปที่ 5.10 อัตราส่วนโดยเฉลี่ยของกิจการยาแผนปัจจุบัน

รายการ		อัตราส่วน	
สินทรัพย์หมุนเวียน		ตัวชี้วัดด้านกำไร	
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	6.37	1. กำไรต่อสินทรัพย์รวม (ROA) (%)	3.62
เงินลงทุนชั่วคราว	0.05	2. กำไรสุทธิต่อยอดขาย (ROS) (%)	2.26
ลูกหนี้และตัวเงินรับการค้า-สุทธิ	35.06	3. กำไรขั้นต้นต่อยอดขาย (%)	33.81
เงินให้กู้ยืมระยะสั้นแก่บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	1.97	4. กำไรต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) (%)	13.00
เงินให้กู้ยืมอื่นระยะสั้น	0.58	ตัวชี้วัดด้านสภาพคล่อง	

รายการ		อัตราส่วน	
สินค้าคงเหลือ-สุทธิ	22.99	1. อัตราส่วนหมุนเวียน (Current Ratio) (เท่า)	1.72
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	1.45	2. อัตราส่วนหมุนเร็ว (Quick Ratio) (เท่า)	1.15
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	68.47	ตัวชี้วัดด้านโครงสร้างเงินทุน	
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		1. อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (D/E Ratio) (เท่า)	2.09
เงินลงทุนในบริษัทที่เกี่ยวข้อง	4.55	2. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อโครงสร้างทุน (เท่า)	(0.29)
เงินลงทุนระยะยาวอื่น	0.85	3. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม (เท่า)	0.17
เงินกู้ยืมระยะยาวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	0.24	4. อัตราส่วนความคุ้มครองดอกเบี้ย (เท่า)	3.97
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์-สุทธิ	23.75	ตัวชี้วัดด้านกิจกรรม	
สินทรัพย์อื่น	2.14	1. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (รอบ)	1.29
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	31.53	2. อัตราการหมุนเวียนของสินค้า (รอบ)	5.20
รวมสินทรัพย์	100.00	3. ระยะเวลาการถือสินค้า (วัน)	70.13
<u>หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น</u>		4. อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (รอบ)	5.10
หนี้สินหมุนเวียน		5. ระยะเวลาการเก็บหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	71.58
เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน	20.04	6. อัตราการหมุนเวียนของเจ้าหนี้ (รอบ)	8.15
เจ้าหนี้การค้า	21.66	7. ระยะเวลาการจ่ายชำระหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	44.81
ส่วนของเงินกู้ระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	0.83		
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	2.83		
เงินกู้ยืมระยะสั้นอื่น	0.70		
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	7.17	รายการ	
รวมหนี้สินหมุนเวียน	53.23	รายได้จากการขายและหรือการให้บริการ	100.00
หนี้สินไม่หมุนเวียน		ต้นทุนขายและหรือต้นทุนบริการ	66.19
เงินกู้ยืมระยะยาวจากบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	10.17	กำไร(ขาดทุน)ขั้นต้น	33.81
เงินกู้ยืมระยะยาวอื่น	6.43	ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	29.22
หนี้สินอื่น	0.79	กำไร(ขาดทุน)จากการดำเนินงาน	4.59
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	17.39	รายได้อื่น	1.27
รวมหนี้สิน	70.62	ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	0.66
ส่วนของผู้ถือหุ้น		กำไร(ขาดทุน)ก่อนส่วนแบ่งกำไรบริษัทในเครือ	5.20
ทุนเรือนหุ้น		ส่วนแบ่งกำไร(ขาดทุน)จากเงินลงทุนตามวิธีส่วนได้เสีย	0.67

รายการ		อัตราส่วน	
ทุนจดทะเบียน		กำไร(ขาดทุน)ก่อนดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้	5.89
ทุนที่ออกจำหน่ายและชำระเต็มมูลค่าแล้ว	28.47	ดอกเบี้ยจ่าย	2.19
ส่วนเกิน(ส่วนตัด)มูลค่าหุ้น	1.51	ภาษีเงินได้	1.42
กำไร(ขาดทุน)สะสม		กำไร(ขาดทุน) ก่อนรายการพิเศษ	2.26
จัดสรรแล้ว	2.95	รายการพิเศษ-สุทธิภาษี	-
ยังไม่ได้จัดสรร	- 3.55	กำไร(ขาดทุน) สุทธิ	2.26
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	29.38		
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	100.00		

1.2.1 การวิเคราะห์กิจการยาแผนปัจจุบันของไทยขนาดเล็กมากซึ่งลงทุนในสินทรัพย์เฉลี่ยต่ำกว่า 50 ล้านบาท จำนวน 12 แห่งแสดงตามตารางที่ 5.11 แสดงค่าเฉลี่ยของกิจการยาแผนปัจจุบันโดยคอลัมน์ด้านซ้ายของตารางแสดงการวิเคราะห์หั่งบดุล และคอลัมน์ด้านขวาของตารางแสดงการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินและงบกำไรขาดทุนตามแนวดิ่ง ผลสรุปจากตารางที่ 5.11 แสดงดังนี้

ผลสรุปการวิเคราะห์โครงสร้างงบการเงิน กิจการยาแผนปัจจุบันของไทยขนาดเล็กมาก มีอัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียน และสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนเท่ากับ 73.75% และ 26.25% ตามลำดับ ซึ่งแหล่งเงินทุนในการจัดหาสินทรัพย์มาจากแหล่งหนี้สินหมุนเวียน 44.79% หนี้สินไม่หมุนเวียน 22.38% และส่วนของผู้ถือหุ้น 32.83% และเมื่อพิจารณางบกำไรขาดทุนตามแนวดิ่งปรากฏว่า กิจการทั้ง 12 แห่งโดยเฉลี่ยมีอัตรากำไรขั้นต้น 32.84% ของยอดขาย ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน 28.44% ของยอดขาย อัตรากำไรจากการดำเนินงาน 4.39% ซึ่งเมื่อปรับปรุงด้วยรายการต่าง ๆ ทำให้เกิดผลกำไรสุทธิ 1.50% ของรายได้ค่าขาย

ผลสรุปจากการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ตามคอลัมน์ด้านขวาของตารางที่ 5.11 แสดงดัชนีชี้วัดผลการดำเนินงานเป็น 4 ด้านดังนี้

1) ดัชนีชี้วัดด้านกำไร กิจการยาแผนปัจจุบันของไทยมีอัตรากำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวมเท่ากับ 2.20% อัตรากำไรขั้นต้นต่อยอดขาย 32.84% และอัตรากำไรสุทธิต่อค่าขายเท่ากับ 1.50% เมื่อคำนวณอัตรากำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้นจะเท่ากับ 17.79%

2) ดัชนีวัดสภาพคล่อง กิจการยาแผนปัจจุบันของไทยมีอัตราทุนหมุนเวียนและอัตราทุนหมุนเวียนเร็วเท่ากับ 2.42 และ 1.57 ตามลำดับ

3) ดัชนีวัดโครงสร้างเงินทุน กิจการยาแผนปัจจุบันของไทยมีอัตราหนี้สินต่อทุนเท่ากับ (0.23) เท่า อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อโครงสร้างเงินทุนและต่อสินทรัพย์รวมเท่ากับ 0.53 เท่าและ 0.22 เท่าตามลำดับ และมีอัตราส่วนความคุ้มครองดอกเบี้ยเท่ากับ 4.88%

4) ดัชนีชี้วัดด้านกิจกรรม กิจการยาแผนปัจจุบันของไทยรวม 12 แห่ง มีอัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ตัวเฉลี่ยเท่ากับ 1.39 รอบ อัตราหมุนเวียนของสินค้าเท่ากับ 5.25 รอบ ในขณะที่อัตราหมุนเวียนของลูกหนี้และเจ้าหนี้เท่ากับ 3.92 รอบและ 7.60 รอบตามลำดับ กิจการจ่ายคืนเจ้าหนี้เร็วกว่าเก็บเงินจากลูกหนี้ เพราะระยะเวลาในการเก็บเงินจากลูกหนี้โดยเฉลี่ยเท่ากับ 93 วัน ในขณะที่ระยะเวลาจ่ายเงินชำระเจ้าหนี้เท่ากับ 48 วัน ส่วนระยะเวลาในการถือสินค้าจนกว่าจะขายได้เท่ากับ 70 วัน

ตารางสรุปที่ 5.11 อัตราส่วนโดยเฉลี่ยของกิจการยาแผนปัจจุบัน ขนาดการลงทุนต่ำกว่า 50 ล้านบาท

รายการ		อัตราส่วน	
สินทรัพย์หมุนเวียน		ตัวชี้วัดด้านกำไร	
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	6.15	1. กำไรต่อสินทรัพย์รวม (ROA) (%)	2.20
เงินลงทุนชั่วคราว	-	2. กำไรสุทธิต่อยอดขาย (ROS) (%)	1.50
ลูกหนี้และตัวเงินรับการค้า-สุทธิ	43.33	3. กำไรขั้นต้นต่อยอดขาย (%)	32.84
เงินให้กู้ยืมระยะสั้นแก่บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	0.03	4. กำไรต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) (%)	17.79
สินค้าคงเหลือ-สุทธิ	23.19	ตัวชี้วัดด้านสภาพคล่อง	
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	1.05	1. อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (Current Ratio) (เท่า)	2.42
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	73.75	2. อัตราส่วนทุนหมุนเร็ว (Quick Ratio) (เท่า)	1.57
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		ตัวชี้วัดด้านโครงสร้างเงินทุน	
เงินลงทุนในบริษัทที่เกี่ยวข้อง	2.02	1. อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (D/E Ratio) (เท่า)	(0.23)
เงินลงทุนระยะยาวอื่น	1.90	2. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อโครงสร้างทุน (เท่า)	0.53
เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	0.18	3. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม (เท่า)	0.22
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์-สุทธิ	19.33	4. อัตราส่วนความคุ้มครองดอกเบี้ย (เท่า)	4.88
สินทรัพย์อื่น	2.82	ตัวชี้วัดด้านกิจกรรม	
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	26.25	1. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (รอบ)	1.39
รวมสินทรัพย์	100.00	2. อัตราการหมุนเวียนของสินค้า (รอบ)	5.25
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		3. ระยะเวลาการถือสินค้า (วัน)	69.54
หนี้สินหมุนเวียน		4. อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (รอบ)	3.92
เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน	17.23	5. ระยะเวลาการเก็บหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	93.23

รายการ		อัตราส่วน	
เจ้าหนี้การค้า	20.76	6. อัตราการหมุนเวียนของเจ้าหนี้ (รอบ)	7.60
ส่วนของเงินกู้ระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	0.56	7. ระยะเวลาการจ่ายชำระหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	48.01
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	6.24	รายการบัญชี/บริษัทลำดับที่	
รวมหนี้สินหมุนเวียน	44.79	รายได้จากการขายและหรือการให้บริการ	100.00
หนี้สินไม่หมุนเวียน		ต้นทุนขายและหรือต้นทุนบริการ	67.16
เงินกู้ยืมระยะยาวจากบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	13.37	กำไร(ขาดทุน)ขั้นต้น	32.84
เงินกู้ยืมระยะยาวอื่น	8.91	ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	28.44
หนี้สินอื่น	0.10	กำไร(ขาดทุน)จากการดำเนินงาน	4.39
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	22.38	รายได้อื่น	0.72
รวมหนี้สิน	67.17	กำไร(ขาดทุน)ก่อนส่วนแบ่งกำไรบริษัทในเครือ	5.11
ส่วนของผู้ถือหุ้น		ส่วนแบ่งกำไร(ขาดทุน)จากเงินลงทุนตามวิธีส่วนได้เสีย	-
ทุนเรือนหุ้น		กำไร(ขาดทุน)ก่อนดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้	5.11
ทุนที่ออกจำหน่ายและชำระเต็มมูลค่าแล้ว	40.42	ดอกเบี้ยจ่าย	2.24
ส่วนเกิน(ส่วนต่ำ)มูลค่าหุ้น	0.51	ภาษีเงินได้	1.37
กำไร(ขาดทุน)สะสม		กำไร(ขาดทุน) ก่อนรายการพิเศษ	1.50
จัดสรรแล้ว	1.12	รายการพิเศษ-สุทธิภาษี	-
ยังไม่ได้จัดสรร	- 9.22	กำไร(ขาดทุน) สุทธิ	1.50
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	32.83		
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	100.00		

1.2.2 การวิเคราะห์กิจการยาแผนปัจจุบันของไทยขนาดเล็กซึ่งลงทุนในสินทรัพย์เฉลี่ยตั้งแต่ 51 - 200 ล้านบาท จำนวน 11 แห่งแสดงตามตารางที่ 5.12 แสดงค่าเฉลี่ยของกิจการยาแผนปัจจุบันโดยคอลัมน์ด้านซ้ายของตารางแสดงการวิเคราะห์หั่งบดุลและคอลัมน์ด้านขวาของตารางแสดงการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินและงบกำไรขาดทุนตามแนวดิ่ง ผลสรุปจากตารางที่ 5.12 สรุปได้ดังนี้

ผลสรุปการวิเคราะห์โครงสร้างงบการเงิน กิจการยาแผนปัจจุบันของไทย มีอัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียน และสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนเท่ากับ 69.66% และ 30.34% ตามลำดับ ซึ่งแหล่งเงินทุนในการจัดหาสินทรัพย์มาจากแหล่งหนี้สินหมุนเวียน 56.19% หนี้สินไม่หมุนเวียน 22.40% และส่วนของผู้ถือหุ้น 21.41% และเมื่อพิจารณางบกำไรขาดทุนตามแนวดิ่ง

ปรากฏว่า กิจการทั้ง 11 แห่งโดยเฉลี่ยมีอัตรากำไรขั้นต้น 38% ของยอดขาย ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน 35.10% ของยอดขาย อัตรากำไรจากการดำเนินงาน 2.90% ซึ่งเมื่อปรับปรุงด้วยรายการต่าง ๆ ทำให้เกิดผลกำไรสุทธิ 0.39% ของรายได้ค่าขาย

ผลสรุปจากการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ตามคอลัมน์ด้านขวาของตารางที่ 5.12 แสดงดัชนีชี้วัดผลการดำเนินงานเป็น 4 ด้านดังนี้

1) ดัชนีชี้วัดด้านกำไร กิจการยาแผนปัจจุบันของไทยมีอัตรากำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวมเท่ากับ 2.13% ทั้งนี้เนื่องจากมีอัตรากำไรขั้นต้นต่อค่าขาย 38% และอัตรากำไรสุทธิต่อค่าขายเท่ากับ 0.39% เมื่อคำนวณอัตรากำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้นจะเท่ากับ 72.42%

2) ดัชนีวัดสภาพคล่อง กิจการยาแผนปัจจุบันของไทยขนาดเล็กอัตราทุนหมุนเวียนและอัตราทุนหมุนเวียนเร็วเท่ากับ 1.76 และ 0.44 ตามลำดับ

3) ดัชนีวัดโครงสร้างเงินทุน กิจการยาแผนปัจจุบันของไทยขนาดเล็กมีอัตราหนี้สินต่อทุนเท่ากับ 63.21 เท่า และมีอัตราส่วนความคุ้มครองดอกเบี้ยเท่ากับ 2.64%

4) ดัชนีชี้วัดด้านกิจกรรม กิจการยาแผนปัจจุบันขนาดเล็ก มีอัตรามูลงเวียนของสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยเท่ากับ 1.22 รอบ อัตรามูลงเวียนของสินค้าเท่ากับ 1.52 รอบ ในขณะที่อัตรามูลงเวียนของลูกหนี้และเจ้าหนี้เท่ากับ 5.86 รอบและ 6.56 รอบตามลำดับ กิจการมีปัญหาในการขายสินค้าบริหารลูกหนี้และเจ้าหนี้ เพราะระยะเวลาในการขายสินค้าเท่ากับ 959 วัน และระยะเวลาในการเก็บเงินจากลูกหนี้โดยเฉลี่ยเท่ากับ 249 วัน ในขณะที่ระยะเวลาจ่ายเงินชำระเจ้าหนี้เท่ากับ 223 วัน

ตารางสรุปที่ 5.12 อัตราส่วนโดยเฉลี่ยของกิจการยาแผนปัจจุบัน ขนาดการลงทุน 50-200 ล้านบาท

รายการ		อัตราส่วน	
สินทรัพย์หมุนเวียน		ตัวชี้วัดด้านกำไร	
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	7.63	1. กำไรต่อสินทรัพย์รวม (ROA) (%)	2.13
เงินลงทุนชั่วคราว	-	2. กำไรสุทธิต่อยอดขาย (ROS) (%)	0.39
ลูกหนี้และตัวเงินรับการค้า-สุทธิ	35.21	3. กำไรขั้นต้นต่อยอดขาย (%)	38.00
เงินให้กู้ยืมระยะสั้นแก่บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	0.41	4. กำไรต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) (%)	72.42
สินค้าคงเหลือ-สุทธิ	25.41	ตัวชี้วัดด้านสภาพคล่อง	
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	1.00	1. อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (Current Ratio) (เท่า)	1.76
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	69.66	2. อัตราส่วนทุนหมุนเร็ว (Quick Ratio) (เท่า)	0.44
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		ตัวชี้วัดด้านโครงสร้างเงินทุน	
เงินลงทุนในบริษัทที่เกี่ยวข้อง	0.20	1. อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (D/E Ratio) (เท่า)	63.21

รายการ		อัตราส่วน	
เงินลงทุนระยะยาวอื่น	0.23	4. อัตราส่วนความคุ้มครองดอกเบี้ย (เทา)	2.64
เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	0.44	ตัวชี้วัดด้านกิจกรรม	
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์-สุทธิ	28.15	1. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (รอบ)	1.22
สินทรัพย์อื่น	1.32	2. อัตราการหมุนเวียนของสินค้า (รอบ)	1.52
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	30.34	3. ระยะเวลาการถือสินค้า (วัน)	958.53
รวมสินทรัพย์	100.00	4. อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (รอบ)	5.86
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		5. ระยะเวลาการเก็บหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	248.97
หนี้สินหมุนเวียน		6. อัตราการหมุนเวียนของเจ้าหนี้ (รอบ)	6.56
เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน	23.96	7. ระยะเวลาการจ่ายชำระหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	222.57
เจ้าหนี้การค้า	16.16		
ส่วนของเงินกู้ระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	0.30		
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	7.13		
เงินกู้ยืมระยะสั้นอื่น	0.34		
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	8.30	รายการ	
รวมหนี้สินหมุนเวียน	56.19	รายได้จากการขายและหรือการให้บริการ	100.00
หนี้สินไม่หมุนเวียน		ต้นทุนขายและหรือต้นทุนบริการ	62.00
เงินกู้ยืมระยะยาวจากบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	16.52	กำไร(ขาดทุน)ขั้นต้น	38.00
เงินกู้ยืมระยะยาวอื่น	4.72	ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	35.10
หนี้สินอื่น	1.16	กำไร(ขาดทุน)จากการดำเนินงาน	2.90
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	22.40	รายได้อื่น	1.63
รวมหนี้สิน	78.59	ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	0.49
ส่วนของผู้ถือหุ้น		กำไร(ขาดทุน)ก่อนดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้	4.04
ทุนเรือนหุ้น		ดอกเบี้ยจ่าย	2.30
ทุนจดทะเบียน		ภาษีเงินได้	1.35
ทุนที่ออกจำหน่ายและชำระเต็มมูลค่าแล้ว	31.00	กำไร(ขาดทุน) ก่อนรายการพิเศษ	0.39
ส่วนเกิน(ส่วนต่ำ)มูลค่าหุ้น	0.38	กำไร(ขาดทุน) สุทธิ	0.39
กำไร(ขาดทุน)สะสม			
จัดสรรแล้ว	0.58		
ยังไม่ได้จัดสรร	-10.55		

รายการ		อัตราส่วน	
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	21.41		
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	100.00		

1.2.3 การวิเคราะห์กิจการยาแผนปัจจุบันของไทยขนาดกลางลงทุนในสินทรัพย์ เฉลี่ยตั้งแต่ 201 - 500 ล้านบาท จำนวน 8 แห่งแสดงตามตารางที่ 5.13 แสดงค่าเฉลี่ยของกิจการยาแผนปัจจุบันโดยคอลัมน์ด้านซ้ายของตารางแสดงการวิเคราะห์หั่งบดุลและคอลัมน์ด้านขวาของตารางแสดงการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินและงบกำไรขาดทุนตามแนวดิ่ง ผลสรุปจากตารางที่ 5.13 สรุปได้ดังนี้

ผลสรุปการวิเคราะห์โครงสร้างงบการเงิน กิจการยาแผนปัจจุบันของไทยขนาดกลาง มีอัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียน และสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนเท่ากับ 65.62% และ 34.38% ตามลำดับ ซึ่งแหล่งเงินทุนในการจัดหาสินทรัพย์มาจากแหล่งหนี้สินหมุนเวียน 55.62% หนี้สินไม่หมุนเวียน 6.63% และส่วนของผู้ถือหุ้น 37.75% และเมื่อพิจารณางบกำไรขาดทุนตามแนวดิ่งปรากฏว่า กิจการทั้ง 8 แห่งโดยเฉลี่ยมีอัตรากำไรขั้นต้น 34.81% ของยอดขาย ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน 26.51% ของยอดขาย ทำให้เกิดผลกำไรจากการดำเนินงาน 8.30% ซึ่งเมื่อปรับปรุงด้วยรายการต่าง ๆ ทำให้เกิดผลกำไรสุทธิ 6.35% ของรายได้ค่าขาย

ผลสรุปจากการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ตามคอลัมน์ด้านขวาของตารางที่ 5.13 แสดงดัชนีชี้วัดผลการดำเนินงานเป็น 4 ด้านดังนี้

1) ดัชนีชี้วัดด้านกำไร กิจการยาแผนปัจจุบันของไทยมีอัตรากำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวมเท่ากับ 8% อัตรากำไรขั้นต้นต่อค่าขาย 34.81% และอัตรากำไรสุทธิต่อค่าขาย 6.35% เมื่อคำนวณอัตรากำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้นจะเท่ากับ 21.58%

2) ดัชนีวัดสภาพคล่อง กิจการยาแผนปัจจุบันของไทยมีอัตราหมุนเวียนและอัตราหมุนเวียนเร็วเท่ากับ 1.50 และ 0.99 ตามลำดับ

3) ดัชนีวัดโครงสร้างเงินทุน กิจการยาแผนปัจจุบันของไทยมีอัตราหนี้สินต่อทุนเท่ากับ 3.11 เท่า อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อโครงสร้างเงินทุนและต่อสินทรัพย์รวมเท่ากับ 0.15 เท่าและ 0.07 เท่าตามลำดับ และอัตราส่วนความคุ้มครองดอกเบี้ยเท่ากับ 5.60%

4) ดัชนีชี้วัดด้านกิจกรรม กิจการยาแผนปัจจุบันของไทยรวม 8 แห่ง มีอัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ถัวเฉลี่ยเท่ากับ 1.28 รอบ อัตราหมุนเวียนของสินค้าเท่ากับ 3.97 รอบ ในขณะที่อัตราหมุนเวียนของลูกหนี้และเจ้าหนี้เท่ากับ 6.34 รอบและ 11.53 รอบตามลำดับ กิจการจ่ายชำระหนี้เร็วกว่าเก็บเงินจากลูกหนี้ เพราะระยะเวลาในการเก็บเงินจากลูกหนี้โดยเฉลี่ย

เท่ากับ 92 วัน ในขณะที่ระยะเวลาจ่ายชำระเจ้าหนี้เท่ากับ 58 วัน ส่วนระยะเวลาในการถือสินค้านั้นจะขายได้เท่ากับ 32 วัน

ตารางสรุปที่ 5.13 อัตราส่วนโดยเฉลี่ยของกิจการยาแผนปัจจุบัน ขนาดการลงทุน 201-500 ล้านบาท

รายการ		อัตราส่วน	
สินทรัพย์หมุนเวียน		ตัวชี้วัดด้านกำไร	
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	4.12	1. กำไรต่อสินทรัพย์รวม (ROA) (%)	8.00
เงินลงทุนชั่วคราว	0.25	2. กำไรสุทธิต่อยอดขาย (ROS) (%)	6.35
ลูกหนี้และตั๋วเงินรับการค้า-สุทธิ	24.88	3. กำไรขั้นต้นต่อยอดขาย (%)	34.81
เงินให้กู้ยืมระยะสั้นแก่บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	8.23	4. กำไรต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) (%)	21.58
สินค้าคงเหลือ-สุทธิ	25.42	ตัวชี้วัดด้านสภาพคล่อง	
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	2.72	1. อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (Current Ratio) (เท่า)	1.50
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	65.62	2. อัตราส่วนทุนหมุนเร็ว (Quick Ratio) (เท่า)	0.99
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		ตัวชี้วัดด้านโครงสร้างเงินทุน	
เงินลงทุนในบริษัทที่เกี่ยวข้อง	3.93	1. อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (D/E Ratio) (เท่า)	3.11
เงินลงทุนระยะยาวอื่น	0.14	2. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อโครงสร้างทุน (เท่า)	0.15
เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	0.18	3. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม (เท่า)	0.07
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์-สุทธิ	27.91	4. อัตราส่วนความคุ้มครองดอกเบี้ย (เท่า)	5.50
สินทรัพย์อื่น	2.22	ตัวชี้วัดด้านกิจกรรม	
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	34.38	1. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (รอบ)	1.28
รวมสินทรัพย์	100.00	2. อัตราการหมุนเวียนของสินค้า (รอบ)	3.97
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		3. ระยะเวลาการถือสินค้า (วัน)	91.88
หนี้สินหมุนเวียน		4. อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (รอบ)	6.34
เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน	19.68	5. ระยะเวลาการเก็บหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	57.53
เจ้าหนี้การค้า	22.25	6. อัตราการหมุนเวียนของเจ้าหนี้ (รอบ)	11.53
ส่วนของเงินกู้ระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	2.40	7. ระยะเวลาการจ่ายชำระหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	31.66
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	2.93		
เงินกู้ยืมระยะสั้นอื่น	2.67		

รายการ		อัตราส่วน	
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	5.69	รายการ	
รวมหนี้สินหมุนเวียน	55.62	รายได้จากการขายและหรือการให้บริการ	100.00
หนี้สินไม่หมุนเวียน		ต้นทุนขายและหรือต้นทุนบริการ	65.19
เงินกู้ยืมระยะยาวจากบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	3.01	กำไร(ขาดทุน)ขั้นต้น	34.81
เงินกู้ยืมระยะยาวอื่น	3.61	ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	26.51
หนี้สินอื่น	0.01	กำไร(ขาดทุน)จากการดำเนินงาน	8.30
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	6.63	รายได้อื่น	0.98
รวมหนี้สิน	62.25	ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	1.30
ส่วนของผู้ถือหุ้น		กำไร(ขาดทุน)ก่อนส่วนแบ่งกำไรบริษัทในเครือ	7.98
ทุนเรือนหุ้น		ส่วนแบ่งกำไร(ขาดทุน)จากเงินลงทุนตามวิธีส่วนได้เสีย	1.60
ทุนจดทะเบียน		กำไร(ขาดทุน)ก่อนดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้	9.58
ทุนที่ออกจำหน่ายและชำระเต็มมูลค่าแล้ว	13.09	ดอกเบี้ยจ่าย	1.21
ส่วนเกิน(ส่วนต่ำ)มูลค่าหุ้น	-	ภาษีเงินได้	2.02
กำไร(ขาดทุน)สะสม		กำไร(ขาดทุน) ก่อนรายการพิเศษ	6.35
จัดสรรแล้ว	7.18		
ยังไม่ได้จัดสรร	17.48	กำไร(ขาดทุน) สุทธิ	6.35
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	37.75		
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	100.00		

1.2.4 การวิเคราะห์กิจการยาแผนปัจจุบันของไทยขนาดใหญ่ซึ่งลงทุนในสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยตั้งแต่ 501 – 1,000 ล้านบาท จำนวน 3 แห่งแสดงตามตารางที่ 5.14 แสดงค่าเฉลี่ยของกิจการยาแผนปัจจุบันโดยคอลัมน์ด้านซ้ายของตารางแสดงการวิเคราะห์หีบดุลและงบกำไรขาดทุนตามแนวดิ่งและคอลัมน์ด้านขวาของตารางแสดงการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ผลสรุปจากตารางที่ 5.14 สรุปได้ดังนี้

ผลสรุปการวิเคราะห์โครงสร้างงบการเงิน กิจการยาแผนปัจจุบันของไทย มีอัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียน และสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนเท่ากับ 53.56% และ 46.44% ตามลำดับ ซึ่งแหล่งเงินทุนในการจัดหาสินทรัพย์มาจากแหล่งหนี้สินหมุนเวียน 48.57% หนี้สินไม่หมุนเวียน 18.62% และส่วนของผู้ถือหุ้น 32.81% และเมื่อพิจารณางบกำไรขาดทุนตามแนวดิ่งปรากฏว่า กิจการทั้ง 3 แห่งโดยเฉลี่ยมีอัตรากำไรขั้นต้น 25.82% ของยอดขาย ค่าใช้จ่ายดำเนิน

งาน 21.79% ของยอดขาย ทำให้เกิดผลกำไรจากการดำเนินงาน 4.03% ซึ่งเมื่อปรับปรุงด้วยรายการต่าง ๆ ทำให้เกิดผลขาดทุนสุทธิ 1.30% ของรายได้ค่าขาย

ผลสรุปจากการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ตามคอลัมน์ด้านขวาของตารางที่ 5.14 แสดงดัชนีชี้วัดผลการดำเนินงานเป็น 4 ด้านดังนี้

1) ดัชนีชี้วัดด้านกำไร กิจการยาแผนปัจจุบันของไทยขนาดใหญ่ มีอัตราขาดทุนสุทธิต่อสินทรัพย์รวมเท่ากับ 2.25% อัตรากำไรขั้นต้นต่อค่าขาย 25.82% อัตราขาดทุนสุทธิเท่ากับ 1.30% ของค่าขาย เมื่อคำนวณอัตราขาดทุนสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้นจะเท่ากับ 7.26%

2) ดัชนีวัดสภาพคล่อง กิจการยาแผนปัจจุบันของไทยขนาดใหญ่ มีอัตราทุนหมุนเวียนและอัตราทุนหมุนเวียนเร็วเท่ากับ 1.04 และ 0.82 ตามลำดับ

3) ดัชนีวัดโครงสร้างเงินทุน กิจการยาแผนปัจจุบันของไทยขนาดใหญ่ มีอัตราหนี้สินต่อทุนเท่ากับ 8.60 เท่า อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อโครงสร้างเงินทุนและต่อสินทรัพย์รวมเท่ากับ 0.31 เท่าและ 0.19 เท่าตามลำดับ และไม่มีความสามารถในการจ่ายคืนดอกเบี้ยเพราะอัตราส่วนความคุ้มครองดอกเบี้ยเท่ากับ 0.10%

4) ดัชนีชี้วัดด้านกิจกรรม กิจการยาแผนปัจจุบันของไทยรวม 3 แห่ง มีอัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ถั่วเฉลี่ยเท่ากับ 1.18 รอบ อัตราหมุนเวียนของสินค้าเท่ากับ 13.13 รอบ ในขณะที่อัตราหมุนเวียนของลูกหนี้และเจ้าหนี้เท่ากับ 3.78 รอบและ 3.69 รอบตามลำดับ กิจการสามารถบริหารลูกหนี้และเจ้าหนี้ได้สัมพันธ์กัน เพราะระยะเวลาในการเก็บเงินจากลูกหนี้โดยเฉลี่ยเท่ากับ 96 วัน ในขณะที่ระยะเวลาจ่ายเงินชำระเจ้าหนี้เท่ากับ 99 วัน ส่วนระยะเวลาในการถือสินค้าจนกว่าจะขายได้เท่ากับ 28 วัน

ตารางสรุปที่ 5.14 อัตราส่วนโดยเฉลี่ยของกิจการยาแผนปัจจุบัน ขนาดการลงทุน 501-1,000 ล้านบาท

รายการ		อัตราส่วน	
สินทรัพย์หมุนเวียน		ตัวชี้วัดด้านกำไร	
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	8.30	1. กำไรต่อสินทรัพย์รวม (ROA) (%)	(2.25)
เงินลงทุนชั่วคราว	-	2. กำไรสุทธิต่อยอดขาย (ROS) (%)	(1.30)
ลูกหนี้และตัวเงินรับการค้า-สุทธิ	33.17	3. กำไรขั้นต้นต่อยอดขาย (%)	25.82
เงินให้กู้ยืมระยะสั้นแก่บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	0.06	4. กำไรต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) (%)	(7.26)
สินค้าคงเหลือ-สุทธิ	11.33	ตัวชี้วัดด้านสภาพคล่อง	
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	0.70	1. อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (Current Ratio) (เท่า)	1.04
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	53.56	2. อัตราส่วนทุนหมุนเร็ว (Quick Ratio) (เท่า)	0.82

รายการ		อัตราส่วน	
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		ตัวชี้วัดด้านโครงสร้างเงินทุน	
เงินลงทุนในบริษัทที่เกี่ยวข้อง	20.54	1. อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (D/E Ratio) (เท่า)	8.60
เงินลงทุนระยะยาวอื่น	0.60	2. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อโครงสร้างทุน (เท่า)	0.31
เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	0.10	3. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม (เท่า)	0.19
เงินให้กู้ยืมระยะยาวอื่น	-	4. อัตราส่วนความคุ้มครองดอกเบี้ย (เท่า)	0.10
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์-สุทธิ	24.06	ตัวชี้วัดด้านกิจกรรม	
สินทรัพย์อื่น	1.14	1. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (รอบ)	1.18
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	46.44	2. อัตราการหมุนเวียนของสินค้า (รอบ)	13.13
รวมสินทรัพย์	100.00	3. ระยะเวลาการถือสินค้า (วัน)	27.81
<u>หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น</u>		4. อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (รอบ)	3.78
หนี้สินหมุนเวียน		5. ระยะเวลาการเก็บหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	96.45
เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน	11.88	6. อัตราการหมุนเวียนของเจ้าหนี้ (รอบ)	3.69
เจ้าหนี้การค้า	32.94	7. ระยะเวลาการจ่ายชำระหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	99.02
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	3.75	รายการ	
รวมหนี้สินหมุนเวียน	48.57	รายได้จากการขายและหรือการให้บริการ	100.00
หนี้สินไม่หมุนเวียน		ต้นทุนขายและหรือต้นทุนบริการ	74.18
เงินกู้ยืมระยะยาวจากบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	-	กำไร(ขาดทุน)ขั้นต้น	25.82
เงินกู้ยืมระยะยาวอื่น	14.56	ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	21.79
หนี้สินอื่น	4.06	กำไร(ขาดทุน)จากการดำเนินงาน	4.03
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	18.62	รายได้อื่น	0.82
รวมหนี้สิน	67.19	ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	1.82
ส่วนของผู้ถือหุ้น		กำไร(ขาดทุน)ก่อนส่วนแบ่งกำไรบริษัทในเครือ	3.03
ทุนเรือนหุ้น		ส่วนแบ่งกำไร(ขาดทุน)จากเงินลงทุนตามวิธีส่วนได้เสีย	1.20
ทุนจดทะเบียน		กำไร(ขาดทุน)ก่อนดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้	4.23
ทุนที่ออกจำหน่ายและชำระเต็มมูลค่าแล้ว	2.06	ดอกเบี้ยจ่าย	4.70
ส่วนเกิน(ส่วนต่ำ)มูลค่าหุ้น	18.17	ภาษีเงินได้	0.83
กำไร(ขาดทุน)สะสม		กำไร(ขาดทุน) ก่อนรายการพิเศษ	- 1.30
จัดสรรแล้ว	0.30		

รายการ		อัตราส่วน	
ยังไม่ได้จัดสรร	12.28	กำไร(ขาดทุน) สุทธิ	- 1.30
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	32.81		
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	100.00		

1.2.5 การวิเคราะห์กิจการยาแผนปัจจุบันของไทยขนาดใหญ่มากซึ่งลงทุนในสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยตั้งแต่ 1,000 ล้านบาทขึ้นไป จำนวน 2 แห่งแสดงตามตารางที่ 5.15 แสดงค่าเฉลี่ยของกิจการยาแผนปัจจุบันโดยคอลัมน์ด้านซ้ายของตารางแสดงการวิเคราะห์หังบดุลแนวดิ่งและคอลัมน์ด้านขวาของตารางแสดงการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินดุลและงบกำไรขาดทุนตามแนวดิ่ง ผลสรุปจากตารางที่ 5.15 สรุปได้ดังนี้

ผลสรุปการวิเคราะห์โครงสร้างงบการเงิน กิจการยาแผนปัจจุบันของไทย มีอัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียน และสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนเท่ากับ 64.05% และ 35.95% ตามลำดับ ซึ่งแหล่งเงินทุนในการจัดหาสินทรัพย์มาจากแหล่งหนี้สินหมุนเวียน 85.11% หนี้สินไม่หมุนเวียน 1.11% และส่วนของผู้ถือหุ้น 13.78% และเมื่อพิจารณาจากกำไรขาดทุนตามแนวดิ่งปรากฏว่า กิจการทั้ง 2 แห่งโดยเฉลี่ยมีอัตรากำไรขั้นต้น 24.52% ของยอดขาย ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน 23.62% ของยอดขาย ทำให้เกิดผลกำไรจากการดำเนินงาน 0.90% ซึ่งเมื่อปรับปรุงด้วยรายการต่าง ๆ ทำให้เกิดผลกำไรสุทธิ 6.13% ของรายได้ค่าขาย

ผลสรุปจากการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ตามคอลัมน์ด้านขวาของตารางที่ 5.15 แสดงดัชนีชี้วัดผลการดำเนินงานเป็น 4 ด้านดังนี้

1) ดัชนีชี้วัดด้านกำไร กิจการยาแผนปัจจุบันของไทยขนาดใหญ่มาก มีอัตรากำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวมเท่ากับ 4.08% อัตรากำไรขั้นต้นต่อค่าขาย 24.52% อัตรากำไรสุทธิต่อค่าขายเท่ากับ 6.13% เมื่อคำนวณอัตรากำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้นจะเท่ากับ 0.50%

2) ดัชนีชี้วัดสภาพคล่อง กิจการยาแผนปัจจุบันของไทยขนาดใหญ่มากมีอัตราทุนหมุนเวียนและอัตราทุนหมุนเวียนเร็วเท่ากับ 0.86 และ 0.69 ตามลำดับ

3) ดัชนีชี้วัดโครงสร้างเงินทุน กิจการยาแผนปัจจุบันของไทยขนาดใหญ่ มีอัตราหนี้สินต่อทุนเท่ากับ (1.72) เท่า อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อโครงสร้างเงินทุนและต่อสินทรัพย์รวมเท่ากับ 0.02 เท่าและ 0.01 เท่าตามลำดับ และมีอัตราส่วนความคุ้มครองดอกเบี้ยเท่ากับ 4.88%

4) ดัชนีชี้วัดด้านกิจกรรม กิจการยาแผนปัจจุบันของไทยจำนวน 2 แห่ง มีอัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยเท่ากับ 1.43 รอบ อัตราหมุนเวียนของสินค้าเท่ากับ 7.13 รอบ ในขณะที่อัตราหมุนเวียนของลูกหนี้และเจ้าหนี้เท่ากับ 4.66 รอบและ 4.38 รอบตามลำดับ กิจการสามารถบริหารลูกหนี้และเจ้าหนี้ได้ดี เพราะระยะเวลาในการเก็บเงินจากลูกหนี้โดยเฉลี่ย

เท่ากับ 78 วัน ในขณะที่ระยะเวลาจ่ายเงินชำระเจ้าหนี้เท่ากับ 83 วัน ส่วนระยะเวลาในการถือสินค้านั้นจะขายได้เท่ากับ 51 วัน

ตารางสรุปที่ 5.15 อัตราส่วนโดยเฉลี่ยของกิจการยาแผนปัจจุบัน ขนาดการลงทุน 1,000 ล้านบาทขึ้นไป

รายการ		อัตราส่วน	
สินทรัพย์หมุนเวียน		ตัวชี้วัดด้านกำไร	
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	6.79	1. กำไรต่อสินทรัพย์รวม (ROA) (%)	4.08
เงินลงทุนชั่วคราว	0.00	2. กำไรสุทธิต่อยอดขาย (ROS) (%)	6.13
ลูกหนี้และตัวเงินรับการค้า-สุทธิ	28.17	3. กำไรขั้นต้นต่อยอดขาย (%)	24.52
เงินให้กู้ยืมอื่นระยะสั้น	10.41	4. กำไรต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) (%)	(0.50)
สินค้าคงเหลือ-สุทธิ	16.21	ตัวชี้วัดด้านสภาพคล่อง	
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	2.47	1. อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (Current Ratio) (เท่า)	0.86
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	64.05	2. อัตราส่วนทุนหมุนเร็ว (Quick Ratio) (เท่า)	0.69
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		ตัวชี้วัดด้านโครงสร้างเงินทุน	
เงินลงทุนในบริษัทที่เกี่ยวข้อง	22.20	1. อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (D/E Ratio) (เท่า)	(1.72)
เงินลงทุนระยะยาวอื่น	1.10	2. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อโครงสร้างทุน (เท่า)	0.02
เงินให้กู้ยืมระยะยาวอื่น	-	3. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม (เท่า)	0.01
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์-สุทธิ	8.96	4. อัตราส่วนความคุ้มครองดอกเบี้ย (เท่า)	4.88
สินทรัพย์อื่น	3.69	ตัวชี้วัดด้านกิจกรรม	
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	35.95	1. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (รอบ)	1.43
รวมสินทรัพย์	100.00	2. อัตราการหมุนเวียนของสินค้า (รอบ)	7.13
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		3. ระยะเวลาการถือสินค้า (วัน)	51.20
หนี้สินหมุนเวียน		4. อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (รอบ)	4.66
เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน	29.03	5. ระยะเวลาการเก็บหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	78.38
เจ้าหนี้การค้า	38.12	6. อัตราการหมุนเวียนของเจ้าหนี้ (รอบ)	4.38
ส่วนของเงินกู้ระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	0.40	7. ระยะเวลาการจ่ายชำระหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	83.35
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	17.56	รายการ	
รวมหนี้สินหมุนเวียน	85.11	รายได้จากการขายและหรือการให้บริการ	100.00
หนี้สินไม่หมุนเวียน		ต้นทุนขายและหรือต้นทุนบริการ	75.48
		กำไร(ขาดทุน)ขั้นต้น	24.52

รายการ		อัตราส่วน	
หนี้สินอื่น	1.11	ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	23.62
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	1.11	กำไร(ขาดทุน)จากการดำเนินงาน	0.90
รวมหนี้สิน	86.22	รายได้อื่น	4.17
ส่วนของผู้ถือหุ้น		ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	0.83
ทุนเรือนหุ้น		กำไร(ขาดทุน)ก่อนส่วนแบ่งกำไรบริษัทในเครือ	4.24
ทุนจดทะเบียน		ส่วนแบ่งกำไร(ขาดทุน)จากเงินลงทุนตามวิธีส่วนได้เสีย	3.86
ทุนที่ออกจำหน่ายและชำระเต็มมูลค่าแล้ว	7.94	กำไร(ขาดทุน)ก่อนดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้	8.10
ส่วนเกิน(ส่วนต่ำ)มูลค่าหุ้น	18.88	ดอกเบี้ยจ่าย	1.38
กำไร(ขาดทุน)สะสม		ภาษีเงินได้	0.59
จัดสรรแล้ว	1.22	กำไร(ขาดทุน) ก่อนรายการพิเศษ	6.13
ยังไม่ได้จัดสรร	- 14.26	รายการพิเศษ-สุทธิภาษี	-
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	13.78	กำไร(ขาดทุน) สุทธิ	6.13
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	100.00		

1.3 การวิเคราะห์กิจการยาแผนโบราณ กิจการยาแผนโบราณของไทยจาก BOL ที่ใช้เป็นตัวอย่างมีจำนวน 39 แห่งซึ่งประกอบด้วยกิจการขนาดเล็กมากซึ่งมีสินทรัพย์ถัวเฉลี่ยต่ำกว่า 50 ล้านบาทจำนวน 35 แห่ง หรือคิดเป็น 89.74% ของจำนวนรวม และกิจการขนาดเล็กซึ่งมีสินทรัพย์ถัวเฉลี่ยตั้งแต่ 51-200 ล้านบาทจำนวน 4 แห่งหรือคิดเป็น 10.25% ของยอดรวม ทั้งนี้จะได้วิเคราะห์โครงสร้างของงบการเงินตามแนวดิ่ง และอัตราส่วนทางการเงินในภาพรวมก่อนแล้วแสดงจำแนกตามขนาดการลงทุนในลำดับต่อไป

การวิเคราะห์กิจการยาแผนโบราณของไทยในภาพรวม จำนวน 39 แห่งแสดงตามตารางที่ 5.16 แสดงค่าเฉลี่ยของกิจการยาแผนโบราณโดยคอลัมน์ด้านซ้ายของตารางแสดงการวิเคราะห์หั่งบดูล และคอลัมน์ด้านขวาของตารางแสดงการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินและงบกำไรขาดทุนตามแนวดิ่ง ผลสรุปจากตารางที่ 5.16 สรุปได้ดังนี้

ผลสรุปการวิเคราะห์โครงสร้างงบการเงิน กิจการยาแผนโบราณ มีอัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียน และสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนเท่ากับ 60.34% และ 39.66% ตามลำดับ ซึ่งแหล่งเงินทุนในการจัดหาสินทรัพย์มาจากแหล่งหนี้สินหมุนเวียน 32.26% หนี้สินไม่หมุนเวียน 55.52% และส่วนของผู้ถือหุ้น 12.22% และเมื่อพิจารณาจากกำไรขาดทุนตามแนวดิ่งปรากฏว่า

กิจการทั้ง 39 แห่งโดยเฉลี่ยมีอัตรากำไรขั้นต้น 35.46% ของยอดขาย ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน 35.32% ของยอดขาย ทำให้เกิดผลกำไรจากการดำเนินงานต่อค่าขาย 0.14% ซึ่งเมื่อปรับปรุงด้วยรายการต่าง ๆ ทำให้เกิดผลขาดทุนสุทธิ 4.22% ของรายได้ค่าขาย

ผลสรุปจากการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ของกิจการยาแผนโบราณรวม 39 แห่งตามคอลัมน์ด้านขวาของตารางที่ 5.16 แสดงดัชนีชี้วัดผลการดำเนินงานเป็น 4 ด้านดังนี้

1) ดัชนีชี้วัดด้านกำไร กิจการยาแผนโบราณมีอัตราขาดทุนสุทธิต่อสินทรัพย์รวมเท่ากับ 0.21% และมีอัตรากำไรขั้นต้นต่อค่าขายและอัตราขาดทุนสุทธิต่อค่าขายเท่ากับ 35.46% และ 4.22% ตามลำดับ และเมื่อคำนวณอัตราขาดทุนสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้นจะเท่ากับ 2.80%

2) ดัชนีวัดสภาพคล่อง กิจการยาแผนโบราณมีอัตราหมุนเวียนและอัตราหมุนเวียนเร็วเท่ากับ 10.71 เท่าและ 5.61 เท่าตามลำดับ

3) ดัชนีวัดโครงสร้างเงินทุน กิจการยาแผนโบราณมีอัตราหนี้สินต่อทุนเท่ากับ (0.06) เท่า อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อโครงสร้างเงินทุนและต่อสินทรัพย์รวมเท่ากับ 0.37 เท่าและ 0.77 เท่าตามลำดับ และมีอัตราส่วนความคุ้มครองดอกเบี้ยเท่ากับ 0.68%

4) ดัชนีชี้วัดด้านกิจกรรม กิจการยาแผนโบราณโดยรวมจำนวน 39 แห่ง มีอัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ถัวเฉลี่ยเท่ากับ 1.02 รอบ อัตราหมุนเวียนของสินค้าเท่ากับ 6.52 รอบ ในขณะที่อัตราหมุนเวียนของลูกหนี้และเจ้าหนี้เท่ากับ 8.13 รอบและ 12.96 รอบตามลำดับ กิจการชำระเจ้าหนี้เร็วกว่าเก็บเงินจากลูกหนี้ เพราะระยะเวลาในการเก็บเงินจากลูกหนี้โดยเฉลี่ยเท่ากับ 45 วัน ในขณะที่ต้องจ่ายเงินชำระเจ้าหนี้เท่ากับ 28 วัน ส่วนระยะเวลาในการถือสินค้าจนกว่าจะขายได้เท่ากับ 56 วัน

ตารางสรุปที่ 5.16 อัตราส่วนโดยเฉลี่ยของกิจการยาแผนโบราณ

รายการ		อัตราส่วน	
สินทรัพย์หมุนเวียน		ตัวชี้วัดด้านกำไร	
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	14.92	1. กำไรต่อสินทรัพย์รวม (ROA) (%)	(0.21)
ลูกหนี้และตั๋วเงินรับการค้า-สุทธิ	11.08	2. กำไรสุทธิต่อยอดขาย (ROS) (%)	(4.22)
เงินให้กู้ยืมระยะสั้นแก่บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	3.21	3. กำไรขั้นต้นต่อยอดขาย (%)	35.46
สินค้าคงเหลือ-สุทธิ	28.59	4. กำไรต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) (%)	(2.80)
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	2.54	ตัวชี้วัดด้านสภาพคล่อง	
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	60.34	1. อัตราส่วนหมุนเวียน (Current Ratio) (เท่า)	10.71
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		2. อัตราส่วนหมุนเวียนเร็ว (Quick Ratio) (เท่า)	5.61

รายการ		อัตราส่วน	
เงินลงทุนในบริษัทที่เกี่ยวข้อง	0.16	ตัวชี้วัดด้านโครงสร้างเงินทุน	
เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	6.06	1. อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (D/E Ratio) (เท่า)	(0.06)
เงินให้กู้ยืมระยะยาวอื่น	2.32	2. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อโครงสร้างทุน (เท่า)	0.37
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์-สุทธิ	27.91	3. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม (เท่า)	0.77
สินทรัพย์อื่น	3.21	4. อัตราส่วนความคุ้มครองดอกเบี้ย (เท่า)	0.68
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	39.66	ตัวชี้วัดด้านกิจกรรม	
รวมสินทรัพย์	100.00	1. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (รอบ)	1.02
<u>หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น</u>		2. อัตราการหมุนเวียนของสินค้า (รอบ)	6.52
หนี้สินหมุนเวียน		3. ระยะเวลาการถือสินค้า (วัน)	55.99
เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน	10.62	4. อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (รอบ)	8.13
เจ้าหนี้การค้า	8.03	5. ระยะเวลาการเก็บหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	44.87
ส่วนของเงินกู้ระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	0.55	6. อัตราการหมุนเวียนของเจ้าหนี้ (รอบ)	12.96
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	2.98	7. ระยะเวลาการจ่ายชำระหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	28.17
เงินกู้ยืมระยะสั้นอื่น	0.18		
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	9.90	รายการ	
รวมหนี้สินหมุนเวียน	32.26	รายได้จากการขายและหรือการให้บริการ	100.00
หนี้สินไม่หมุนเวียน		ต้นทุนขายและหรือต้นทุนบริการ	64.54
เงินกู้ยืมระยะยาวจากบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	29.50	กำไร(ขาดทุน)ขั้นต้น	35.46
เงินกู้ยืมระยะยาวอื่น	14.98	ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	35.32
หนี้สินอื่น	11.04	กำไร(ขาดทุน)จากการดำเนินงาน	0.14
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	55.52	รายได้อื่น	0.75
รวมหนี้สิน	87.78	ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	0.31
ส่วนของผู้ถือหุ้น		กำไร(ขาดทุน)ก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้	0.58
ทุนเรือนหุ้น			
ทุนจดทะเบียน			
ทุนที่ออกจำหน่ายและชำระเต็มมูลค่าแล้ว	68.97	ดอกเบี้ยจ่าย	1.45
ส่วนเกิน(ส่วนต่ำ)มูลค่าหุ้น	(0.82)	ภาษีเงินได้	3.35
กำไร(ขาดทุน)สะสม		กำไร(ขาดทุน) ก่อนรายการพิเศษ	(4.22)
จัดสรรแล้ว	1.13		

รายการ		อัตราส่วน	
ยังไม่ได้จัดสรร	(57.06)	กำไร(ขาดทุน) สุทธิ	(4.22)
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	12.22		
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	100.00		

1.3.1 การวิเคราะห์กิจการยาแผนโบราณของกิจการไทยซึ่งมีขนาดการลงทุนในสินทรัพย์เฉลี่ยต่ำกว่า 50 ล้านบาท จำนวน 35 แห่งแสดงตามตารางที่ 5. 17 แสดงค่าเฉลี่ยของกิจการยาแผนโบราณโดยคอลัมน์ด้านซ้ายของตารางแสดงการวิเคราะห์หีบคูลและคอลัมน์ด้านขวาของตารางแสดงการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินและงบกำไรขาดทุนตามแนวดิ่ง ผลสรุปจากตารางที่ 5.17 สรุปได้ดังนี้

ผลสรุปการวิเคราะห์โครงสร้างงบการเงิน กิจการยาแผนโบราณขนาดเล็กมากมีอัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียน และสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนเท่ากับ 59.82% และ 40.18% ตามลำดับ ซึ่งแหล่งเงินทุนในการจัดหาสินทรัพย์มาจากแหล่งหนี้สินหมุนเวียน 32.38% หนี้สินไม่หมุนเวียน 58.44% และส่วนของผู้ถือหุ้น 9.18% และเมื่อพิจารณางบกำไรขาดทุนตามแนวดิ่งปรากฏว่า กิจการทั้ง 35 แห่งโดยเฉลี่ยมีอัตรากำไรขั้นต้น 35.53% ของยอดขาย ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน 35.08% ของยอดขาย ทำให้เกิดผลกำไรจากการดำเนินงานต่อค่าขาย 0.45% ซึ่งเมื่อปรับปรุงด้วยรายการต่าง ๆ ทำให้เกิดผลขาดทุนสุทธิ 4.24% ของรายได้ค่าขาย

ผลสรุปจากการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ของกิจการยาแผนโบราณขนาดเล็กมากตามคอลัมน์ด้านขวาของตารางที่ 5.17 แสดงดัชนีชี้วัดผลการดำเนินงานเป็น 4 ด้านดังนี้

1) ดัชนีชี้วัดด้านกำไร กิจการยาแผนโบราณมีอัตราขาดทุนสุทธิต่อสินทรัพย์รวมเท่ากับ 0.04% และมีอัตรากำไรขั้นต้นต่อค่าขายและอัตราขาดทุนสุทธิต่อค่าขายเท่ากับ 35.53% และ 4.24% ตามลำดับ และเมื่อคำนวณอัตราขาดทุนสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้นจะเท่ากับ 2.70%

2) ดัชนีวัดสภาพคล่อง กิจการยาแผนโบราณมีอัตราทุนหมุนเวียนและอัตราทุนหมุนเวียนเร็วเท่ากับ 11.94 เท่าและ 6.17 เท่าตามลำดับ

3) ดัชนีวัดโครงสร้างเงินทุน กิจการยาแผนโบราณมีอัตราหนี้สินต่อทุนเท่ากับ 0.04 เท่า อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อโครงสร้างเงินทุนและต่อสินทรัพย์รวมเท่ากับ 0.36 เท่า และ 0.82 เท่าตามลำดับ และมีอัตราส่วนความคุ้มครองดอกเบี้ยเท่ากับ 0.72%

4) ดัชนีชี้วัดด้านกิจกรรม กิจการยาแผนโบราณโดยรวมจำนวน 35 แห่ง มีอัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ถัวเฉลี่ยเท่ากับ 1.04 รอบ อัตราหมุนเวียนของสินค้าเท่ากับ 7.04 รอบ ในขณะที่อัตราหมุนเวียนของลูกหนี้และเจ้าหนี้เท่ากับ 8.31 รอบและ 13.98 รอบตาม

ลำดับ กิจการชำระหนี้เร็วกว่าเก็บเงินจากลูกหนี้ เพราะระยะเวลาในการเก็บเงินจากลูกหนี้โดยเฉลี่ยเท่ากับ 44 วัน ในขณะที่ต้องจ่ายเงินชำระหนี้เท่ากับ 26 วัน ส่วนระยะเวลาในการถือสินค้าจนกว่าจะขายได้เท่ากับ 52 วัน

ตารางสรุปที่ 5.17 อัตราส่วนโดยเฉลี่ยของกิจการยาแผนโบราณ ขนาดการลงทุนต่ำกว่า 50 ล้านบาท

รายการ		อัตราส่วน	
สินทรัพย์หมุนเวียน		ตัวชี้วัดด้านกำไร	
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	14.67	1. กำไรต่อสินทรัพย์รวม (ROA) (%)	0.04
ลูกหนี้และตัวเงินรับการค้า-สุทธิ	10.27	2. กำไรสุทธิต่อยอดขาย (ROS) (%)	(4.24)
เงินให้กู้ยืมระยะสั้นแก่บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	3.58	3. กำไรขั้นต้นต่อยอดขาย (%)	35.53
สินค้าคงเหลือ-สุทธิ	28.87	4. กำไรต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) (%)	2.70
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	2.43	ตัวชี้วัดด้านสภาพคล่อง	
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	59.82	1. อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (Current Ratio) (เท่า)	11.94
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		2. อัตราส่วนทุนหมุนเร็ว (Quick Ratio) (เท่า)	6.17
เงินลงทุนในบริษัทที่เกี่ยวข้อง	0.18	ตัวชี้วัดด้านโครงสร้างเงินทุน	
เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	6.77	1. อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (D/E Ratio) (เท่า)	0.04
เงินให้กู้ยืมระยะยาวอื่น	2.59	2. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อโครงสร้างทุน (เท่า)	0.36
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์-สุทธิ	27.49	3. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม (เท่า)	0.82
สินทรัพย์อื่น	3.15	4. อัตราส่วนความคุ้มครองดอกเบี้ย (เท่า)	0.72
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	40.18	ตัวชี้วัดด้านกิจกรรม	
รวมสินทรัพย์	100.00	1. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (รอบ)	1.04
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		2. อัตราการหมุนเวียนของสินค้า (รอบ)	7.04
หนี้สินหมุนเวียน		3. ระยะเวลาการถือสินค้า (วัน)	51.86
เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน	11.37	4. อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (รอบ)	8.31
เจ้าหนี้การค้า	7.19	5. ระยะเวลาการเก็บหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	43.92
ส่วนของเงินกู้ระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	0.52	6. อัตราการหมุนเวียนของเจ้าหนี้ (รอบ)	13.98
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	3.30	7. ระยะเวลาการจ่ายชำระหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	26.10
เงินกู้ยืมระยะสั้นอื่น	0.05		
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	9.95	รายการ	
รวมหนี้สินหมุนเวียน	32.38	รายได้จากการขายและหรือการให้บริการ	100.00

รายการ		อัตราส่วน	
หนี้สินไม่หมุนเวียน		ต้นทุนขายและหรือต้นทุนบริการ	64.47
เงินกู้ยืมระยะยาวจากบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	30.56	กำไร(ขาดทุน)ขั้นต้น	35.53
เงินกู้ยืมระยะยาวอื่น	15.54	ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	35.08
หนี้สินอื่น	12.34	กำไร(ขาดทุน)จากการดำเนินงาน	0.45
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	58.44	รายได้อื่น	0.66
รวมหนี้สิน	90.82	ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	0.36
ส่วนของผู้ถือหุ้น		กำไร(ขาดทุน)ก่อนดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้	0.75
ทุนเรือนหุ้น			
ทุนจดทะเบียน		กำไร(ขาดทุน)ก่อนดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้	0.75
ทุนที่ออกจำหน่ายและชำระเต็มมูลค่าแล้ว	72.81	ดอกเบี้ยจ่าย	1.34
		ภาษีเงินได้	3.65
กำไร(ขาดทุน)สะสม		กำไร(ขาดทุน) ก่อนรายการพิเศษ	(4.24)
จัดสรรแล้ว	1.22	รายการพิเศษ-สุทธิภาษี	0.00
ยังไม่ได้จัดสรร	(64.85)	กำไร(ขาดทุน) สุทธิ	(4.24)
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	9.18		
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	100.00		

1.3.2 การวิเคราะห์กิจการยาแผนโบราณของกิจการไทยซึ่งมีขนาดการลงทุนในสินทรัพย์ตั้งแต่ 50-200 ล้านบาท จำนวน 4 แห่งแสดงตามตารางที่ 5.18 แสดงค่าเฉลี่ยของกิจการยาแผนโบราณโดยคอลัมน์ด้านซ้ายของตารางแสดงการวิเคราะห์หั่งบดุลและคอลัมน์ด้านขวาของตารางแสดงการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินและงบกำไรขาดทุนตามแนวดิ่ง ผลสรุปจากตารางที่ 5.18 สรุปได้ดังนี้

ผลสรุปการวิเคราะห์โครงสร้างงบการเงิน กิจการยาแผนโบราณขนาดเล็กมากมีอัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียน และสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนเท่ากับ 64.71% และ 35.29% ตามลำดับ ซึ่งแหล่งเงินทุนในการจัดหาสินทรัพย์มาจากแหล่งหนี้สินหมุนเวียน 31.16% หนี้สินไม่หมุนเวียน 61.82% และส่วนของผู้ถือหุ้น 38.18% และเมื่อพิจารณางบกำไรขาดทุนตามแนวดิ่งปรากฏว่า กิจการทั้ง 4 แห่งโดยเฉลี่ยมีอัตรากำไรขั้นต้น 34.94% ของยอดขาย ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน 37.02% ของยอดขาย ทำให้เกิดผลขาดทุนจากการดำเนินงานต่อค่าขาย 2.08% ซึ่งเมื่อปรับปรุงด้วยรายการต่าง ๆ ทำให้เกิดผลขาดทุนสุทธิ 4.12% ของรายได้ค่าขาย

ผลสรุปจากการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ของกิจการยาแผนโบราณ ขนาดเล็กตามคอลัมน์ด้านขวาของตารางที่ 5.18 แสดงดัชนีชี้วัดผลการดำเนินงานเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1) ดัชนีชี้วัดด้านกำไร กิจการยาแผนโบราณมีอัตราขาดทุนสุทธิต่อสินทรัพย์ รวมเท่ากับ 1.98% และมีอัตรากำไรขั้นต้นต่อค่าขายและอัตราขาดทุนสุทธิต่อค่าขายเท่ากับ 34.94% และ 4.12% ตามลำดับ และเมื่อคำนวณอัตราขาดทุนสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้นจะเท่ากับ 3.56%

2) ดัชนีวัดสภาพคล่อง กิจการยาแผนโบราณขนาดเล็กมีอัตราทุนหมุนเวียน และอัตราทุนหมุนเวียนเร็วเท่ากับ 2.08 เท่าและ 1.25 เท่าตามลำดับ

3) ดัชนีวัดโครงสร้างเงินทุน กิจการยาแผนโบราณมีอัตราหนี้สินต่อทุนเท่ากับ (0.92) เท่า อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อโครงสร้างเงินทุนและต่อสินทรัพย์รวมเท่ากับ 0.43 เท่าและ 0.31 เท่าตามลำดับ และมีอัตราส่วนความคุ้มครองดอกเบี้ยเท่ากับ 0.36%

4) ดัชนีชี้วัดด้านกิจกรรม กิจการยาแผนโบราณโดยรวมจำนวน 4 แห่ง มีอัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ถัวเฉลี่ยเท่ากับ 0.85 รอบ อัตราหมุนเวียนของสินค้าเท่ากับ 1.98 รอบ ในขณะที่อัตราหมุนเวียนของลูกหนี้และเจ้าหนี้เท่ากับ 6.59 รอบและ 3.98 รอบตามลำดับ กิจการมีความสามารถในการบริหารลูกหนี้และเจ้าหนี้ เพราะระยะเวลาในการเก็บเงินจากลูกหนี้ โดยเฉลี่ยเท่ากับ 70 วัน ในขณะที่ต้องจ่ายเงินชำระเจ้าหนี้เท่ากับ 96 วัน ส่วนระยะเวลาในการถือสินค้าจนกว่าจะขายได้เท่ากับ 188 วัน

ตารางสรุปที่ 5.18 อัตราส่วนโดยเฉลี่ยของกิจการยาแผนโบราณ ขนาดการ 51-200 ล้านบาท

รายการ		อัตราส่วน	
สินทรัพย์หมุนเวียน		ตัวชี้วัดด้านกำไร	
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	17.06	1. กำไรต่อสินทรัพย์รวม (ROA) (%)	(1.98)
ลูกหนี้และตัวเงินรับการค้า-สุทธิ	17.96	2. กำไรสุทธิต่อยอดขาย (ROS) (%)	(4.12)
สินค้าคงเหลือ-สุทธิ	26.24	3. กำไรขั้นต้นต่อยอดขาย (%)	34.94
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	3.45	4. กำไรต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) (%)	(3.56)
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	64.71	ตัวชี้วัดด้านสภาพคล่อง	
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		1. อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (Current Ratio) (เท่า)	2.08
เงินลงทุนในบริษัทที่เกี่ยวข้อง	-	2. อัตราส่วนทุนหมุนเร็ว (Quick Ratio) (เท่า)	1.25
เงินลงทุนระยะยาวอื่น	0.05	ตัวชี้วัดด้านโครงสร้างเงินทุน	
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์-สุทธิ	31.42	1. อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (D/E Ratio) (เท่า)	(0.92)

รายการ		อัตราส่วน	
สินทรัพย์อื่น	3.82	2. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อโครงสร้างทุน (เท่า)	0.43
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	35.29	3. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม (เท่า)	0.31
รวมสินทรัพย์	100.00	4. อัตราส่วนความคุ้มครองดอกเบี้ย (เท่า)	0.36
<u>หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น</u>		<u>ตัวชี้วัดด้านกิจกรรม</u>	
หนี้สินหมุนเวียน		1. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (รอบ)	0.85
เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน	4.19	2. อัตราการหมุนเวียนของสินค้า (รอบ)	1.98
เจ้าหนี้การค้า	15.18	3. ระยะเวลาการถือสินค้า (วัน)	188.43
ส่วนของเงินกู้ระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	0.84	4. อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (รอบ)	6.59
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	0.19	5. ระยะเวลาการเก็บหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	70.19
เงินกู้ยืมระยะสั้นอื่น	1.35	6. อัตราการหมุนเวียนของเจ้าหนี้ (รอบ)	3.98
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	9.41	7. ระยะเวลาการจ่ายชำระหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	95.51
รวมหนี้สินหมุนเวียน	31.16	รายการ	
หนี้สินไม่หมุนเวียน		รายได้จากการขายและหรือการให้บริการ	100.00
เงินกู้ยืมระยะยาวจากบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	20.47	ต้นทุนขายและหรือต้นทุนบริการ	65.06
เงินกู้ยืมระยะยาวอื่น	10.19	กำไร(ขาดทุน)ขั้นต้น	34.94
หนี้สินอื่น	-	ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	37.02
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	30.66	กำไร(ขาดทุน)จากการดำเนินงาน	(2.08)
รวมหนี้สิน	61.82	รายได้อื่น	1.37
ส่วนของผู้ถือหุ้น			
ทุนจดทะเบียน			
ทุนที่ออกจำหน่ายและชำระเต็มมูลค่าแล้ว	36.34	กำไร(ขาดทุน)ก่อนดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้	(0.71)
ส่วนเกิน(ส่วนต่ำ)มูลค่าหุ้น	(7.84)	ดอกเบี้ยจ่าย	2.16
กำไร(ขาดทุน)สะสม		ภาษีเงินได้	1.25
จัดสรรแล้ว	0.36	กำไร(ขาดทุน) ก่อนรายการพิเศษ	(4.12)
ยังไม่ได้จัดสรร	9.32	รายการพิเศษ-สุทธิภาษี	-
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	38.18	กำไร(ขาดทุน) สุทธิ	(4.12)
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	100.00		

กรณีที่ 2 การวิเคราะห์กิจการยาเฉพาะกิจการที่ได้รับผลกำไรจากการดำเนินงาน เนื่องจากวัตถุประสงค์การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาสร้างดัชนีชี้วัดผลการดำเนินงานที่นำไปสู่ความสำเร็จขององค์กร จึงต้องศึกษาผลการดำเนินงานของกิจการยาที่บริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยตัดกิจการที่ประสบผลขาดทุนในปัจจุบันหรือได้รับผลขาดทุนสะสมจากอดีตออกไป ซึ่งจะทำให้เหลือจำนวนกิจการที่จะใช้ในการวิเคราะห์เพียง 58 แห่ง เมื่อนำมาแยกตามขนาดการลงทุนและประเภทยาตามปรากฏตารางที่ 5.19

ตารางที่ 5.19 การจำแนกประเภทกิจการผลิตยาที่ไม่ได้มีผลการดำเนินงานขาดทุนตามประเภทยา ลักษณะและขนาดการลงทุนประจำปี 2544

ขนาดการลงทุนในสินทรัพย์เฉลี่ย	รวม		ยาแผนปัจจุบัน				ยาแผนโบราณ	
			ร่วมทุนต่างชาติ		กิจการไทย		กิจการไทย	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
1 – SS	30	51.70	1	11.10	9	33.30	20	90.90
2 – S	9	15.50	-	-	7	25.90	2	9.10
3 – M	10	17.20	2	22.30	8	29.60	-	-
4 – L	5	8.60	3	33.30	2	7.50	-	-
5 – LL	4	7.00	3	33.30	1	3.70	-	-
รวม	58	100.00	9	100.00	27	100.00	22	100.00
อัตราส่วน	100%		15.52%		46.55%		37.93%	

ผลสรุปจากตารางที่ 5.19 แสดงให้เห็นว่าในจำนวนกิจการยาที่ได้รับผลกำไร จำนวน 58 นั้น เป็นกิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติ 9 แห่ง (15.52%) กิจการยาแผนปัจจุบันของไทย 27 แห่ง (46.55%) และเป็นกิจการยาแผนโบราณ 22 แห่ง (37.93%) และเมื่อพิจารณากิจการยาตามขนาดการลงทุน พบว่ากิจการที่ทำกำไรส่วนใหญ่ของยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติ จะมีขนาดกลางถึงขนาดใหญ่มากจำนวน 8 แห่ง ในจำนวนรวม 9 แห่ง ส่วนกิจการยาแผนปัจจุบันของไทยที่ทำกำไรจะอยู่ในขนาดการลงทุนตั้งแต่ขนาดเล็กมากถึงขนาดกลางจะมีจำนวนรวม 24 แห่งในจำนวนรวม 27 แห่ง ในขณะที่กิจการยาแผนโบราณที่ได้รับผลกำไรมีขนาดเล็กถึงเล็กมากรวม 22 แห่ง แสดงให้เห็นว่าข้อจำกัดในการลงทุนในอุตสาหกรรมยาของผู้ประกอบการไทย ทำให้ขาดโอกาสที่จะกำไรได้เท่ากับกิจการที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติ ซึ่งส่วนมากมีขนาดการลงทุนสูง โดยมีสินทรัพย์เฉลี่ยตั้งแต่ 500 ล้านบาทขึ้นไป

เนื่องจากวัตถุประสงค์ของการวิจัยเรื่องนี้นำผลการวิเคราะห์ไปพัฒนาดัชนีชี้วัดศักยภาพของอุตสาหกรรมยาไทย จึงขอแสดงผลการวิเคราะห์ตามกรณีที่ 2 ตามลำดับต่อไปนี้

1. แสดงผลการวิเคราะห์โครงสร้างงบการเงินตามแนวดิ่งและวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินในภาพรวมแยกตามประเภทยาและการร่วมลงทุนในลักษณะเดียวกับที่กล่าวมาในกรณีที่ 1
2. แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยจากงบการเงินและอัตราส่วนทางการเงินของกิจการยาทั้งหมดแยกตามขนาดการลงทุน โดยแสดงรายละเอียดค่าเฉลี่ยสูงสุด ค่าเฉลี่ยต่ำสุด และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation หรือ SD) ทั้งนี้เพื่อแสดงผลลัพธ์ที่จะเป็นบรรทัดฐาน (benchmarking) ในการปฏิบัติงาน อันจะนำไปสู่การพัฒนาดัชนีชี้วัดศักยภาพของอุตสาหกรรมยาไทยในอนาคต

2.1 การวิเคราะห์กิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติที่ได้รับผลกำไร

2.1.1 การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานในภาพรวม กิจการยาแผนปัจจุบัน-

ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติที่มีกำไร จำนวน 9 แห่ง ตารางที่ 5.20 แสดงค่าเฉลี่ยของกิจการโดยคอลัมน์ด้านซ้ายของตารางแสดงการวิเคราะห์หีบดุลและคอลัมน์ด้านขวาของตารางแสดงการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินและงบกำไรขาดทุนตามแนวดิ่ง ผลสรุปจากตารางที่ 5.20 แสดงดังนี้

ผลสรุปการวิเคราะห์โครงสร้างงบการเงิน กิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับต่างชาติทั้งหมดมีอัตราส่วนของสินทรัพย์หมุนเวียน และสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนในอัตราส่วน 89.90% และ 10.10% ของยอดรวมตามลำดับ ซึ่งแหล่งเงินทุนในการจัดหาสินทรัพย์มาจากแหล่งหนี้สินหมุนเวียน 57.51% หนี้สินไม่หมุนเวียน 3.38% และส่วนของผู้ถือหุ้น 39.11%

เมื่อพิจารณางบกำไรขาดทุนตามแนวดิ่งปรากฏว่ากิจการทั้ง 9 แห่งมีอัตรากำไรขั้นต้น 29.21% ของค่าขาย ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน 21.79% ของค่าขาย ทำให้เกิดผลกำไรในการดำเนินงานต่อค่าขาย 7.42% ซึ่งเมื่อปรับปรุงด้วยรายการต่าง ๆ ทำให้เกิดผลกำไรสุทธิ 5.76% ของค่าขาย

ผลสรุปจากการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ตามคอลัมน์ด้านขวาของตารางที่ 5.20 แสดงดัชนีชี้วัดผลการดำเนินงานเป็น 4 ด้านดังนี้

1) ดัชนีชี้วัดด้านกำไร กิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติมีอัตรากำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวมเท่ากับ 8.40% และมีอัตรากำไรขั้นต้นต่อค่าขายและอัตรากำไร

สุทธิต่อค่าขายเท่ากับ 29.21% และ 5.76% ตามลำดับ และเมื่อคำนวณอัตรากำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้นจะเท่ากับ 30.10%

2) ดัชนีวัดสภาพคล่อง กิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติมีสภาพความคล่องตัวทั้งนี้เพราะอัตราหมุนเวียนและอัตราหมุนเวียนเร็วเท่ากับ 1.87 และ 1.46 เท่าตามลำดับ

3) ดัชนีวัดโครงสร้างเงินทุน กิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติมีอัตราหนี้สินต่อทุนเท่ากับ 2.87 เท่า อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อโครงสร้างเงินทุนและต่อสินทรัพย์รวมเท่ากับ 0.10 เท่าและ 0.04 เท่าตามลำดับ และมีความสามารถในการจ่ายคืนดอกเบี้ยสูง เพราะอัตราส่วนความคุ้มครองดอกเบี้ยเท่ากับ 16.09%

4) ดัชนีวัดด้านกิจกรรม กิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติจำนวน 9 แห่งมีอัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ถัวเฉลี่ยเท่ากับ 2.10 รอบ อัตราหมุนเวียนของสินค้าเท่ากับ 14.11 รอบ ในขณะที่อัตราหมุนเวียนของลูกหนี้และเจ้าหนี้เท่ากับ 3.99 รอบและ 10.66 รอบตามลำดับ กิจการจ่ายชำระเจ้าหนี้เร็วกว่าเก็บเงินจากลูกหนี้ เพราะระยะเวลาเก็บเงินจากลูกหนี้โดยเฉลี่ยเท่ากับ 91 วัน ในขณะที่จ่ายเงินชำระหนี้เท่ากับ 34 วัน ส่วนระยะเวลาในการถือสินค้าจนกว่าจะขายได้เท่ากับ 26 วัน

เนื่องจากมีกิจการต่างชาติเพียงแห่งเดียวเท่านั้นที่กรอกข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนพนักงาน ซึ่งอาจมีผลต่อการคำนวณค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับจำนวนพนักงาน จึงไม่ได้นำข้อมูลนี้มาใช้ในการวิเคราะห์

ตารางสรุปที่ 5.20 อัตราส่วนโดยเฉลี่ยของกิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติ (Without Loss)

รายการ		อัตราส่วน	
สินทรัพย์หมุนเวียน		ตัวชี้วัดด้านกำไร	
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	16.03	1. กำไรต่อสินทรัพย์รวม (ROA) (%)	8.40
ลูกหนี้และตัวเงินรับการค้า-สุทธิ	54.93	2. กำไรสุทธิต่อยอดขาย (ROS) (%)	5.76
เงินให้กู้ยืมระยะสั้นแก่บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	0.83	3. กำไรขั้นต้นต่อยอดขาย (%)	29.21
เงินให้กู้ยืมอื่นระยะสั้น	0.24	4. กำไรต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) (%)	30.10
สินค้าคงเหลือ-สุทธิ	15.53	ตัวชี้วัดด้านสภาพคล่อง	
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	2.34	1. อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (Current Ratio) (เท่า)	1.87
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	89.90	2. อัตราส่วนทุนหมุนเร็ว (Quick Ratio) (เท่า)	1.46
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		ตัวชี้วัดด้านโครงสร้างเงินทุน	
เงินลงทุนในบริษัทที่เกี่ยวข้อง	0.25	1. อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (D/E Ratio) (เท่า)	2.87

รายการ		อัตราส่วน	
เงินลงทุนระยะยาวอื่น	0.18	2. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อโครงสร้างทุน (เท่า)	0.10
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์-สุทธิ	8.65	3. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม (เท่า)	0.04
สินทรัพย์อื่น	1.02	4. อัตราส่วนความคุ้มครองดอกเบี้ย (เท่า)	16.09
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	10.10	ตัวชี้วัดด้านกิจกรรม	
รวมสินทรัพย์	100.00	1. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (รอบ)	2.10
<u>หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น</u>		2. อัตราการหมุนเวียนของสินค้า (รอบ)	14.11
หนี้สินหมุนเวียน		3. ระยะเวลาการถือสินค้า (วัน)	25.87
เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน	5.63	4. อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (รอบ)	3.99
เจ้าหนี้การค้า	43.25	5. ระยะเวลาการเก็บหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	91.43
ส่วนของเงินกู้ระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	0.30	6. อัตราการหมุนเวียนของเจ้าหนี้ (รอบ)	10.66
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	0.43	7. ระยะเวลาการจ่ายชำระหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	34.24
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	7.90	รายการ	
รวมหนี้สินหมุนเวียน	57.51	รายได้จากการขายและหรือการให้บริการ	100.00
หนี้สินไม่หมุนเวียน		ต้นทุนขายและหรือต้นทุนบริการ	70.79
เงินกู้ยืมระยะยาวจากบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	1.84	กำไร(ขาดทุน)ขั้นต้น	29.21
เงินกู้ยืมระยะยาวอื่น	0.05	ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	21.79
หนี้สินอื่น	1.49	กำไร(ขาดทุน)จากการดำเนินงาน	7.42
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	3.38	รายได้อื่น	0.70
รวมหนี้สิน	60.89	ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	0.30
ส่วนของผู้ถือหุ้น		กำไร(ขาดทุน)ก่อนส่วนแบ่งกำไรบริษัทในเครือ	7.82
ทุนเรือนหุ้น		ส่วนแบ่งกำไร(ขาดทุน)จากเงินลงทุนตามวิธีส่วนได้เสีย	0.47
ทุนจดทะเบียน		กำไร(ขาดทุน)ก่อนดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้	8.29
ทุนที่ออกจำหน่ายและชำระเต็มมูลค่าแล้ว	12.23	ดอกเบี้ยจ่าย	0.28
ส่วนเกิน(ส่วนต่ำ)มูลค่าหุ้น	-	ภาษีเงินได้	2.24
กำไร(ขาดทุน)สะสม		กำไร(ขาดทุน) ก่อนรายการพิเศษ	5.76
จัดสรรแล้ว	0.47	รายการพิเศษ-สุทธิภาษี	-
ยังไม่ได้จัดสรร	26.41	กำไร(ขาดทุน) สุทธิ	5.76
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	39.11		
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	100.00		

2.1.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการดำเนินงานกิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติทุกขนาดการลงทุน เมื่อนำผลการดำเนินงานของกิจการยาแผนปัจจุบันที่มีกำไรจำนวน 9 แห่ง มาจัดทำตารางวิเคราะห์โครงสร้างงบดุลตามแนวดิ่ง (ตารางที่ 5.21) ตารางวิเคราะห์โครงสร้างงบกำไรขาดทุน (ตารางที่ 5.22) และตารางวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (ตารางที่ 5.23) แล้วหาค่าเฉลี่ยสูงสุด ค่าเฉลี่ยต่ำสุดและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) จะสรุปผลดังต่อไปนี้

รายการ	ค่าเฉลี่ย ทุกขนาด การ ลงทุน	อัตราส่วนจากกิจการขนาดลงทุนต่าง ๆ					
		ค่าเฉลี่ยสูงสุด			ค่าเฉลี่ยต่ำสุด		
		ขนาดกิจการ	อัตราส่วน	SD	ขนาดกิจการ	อัตราส่วน	SD
ในงบดุล (ตารางที่ 5.21)							
1) สินทรัพย์หมุนเวียน (%)	89.90	เล็กมาก	97.92	-	ใหญ่มาก	80.42	16.21
2) สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (%)	10.10	เล็กมาก	2.08	-	ใหญ่มาก	19.58	16.21
3) หนี้สินหมุนเวียน (%)	57.51	ใหญ่มาก	76.58	12.38	กลาง	31.33	10.48
4) หนี้สินไม่หมุนเวียน (%)	3.38	ใหญ่มาก	6.87	8.58	เล็กมาก,ใหญ่	0	-
5) ส่วนของผู้ถือหุ้น (%)	39.11	กลาง	63.77	4.71	ใหญ่มาก	16.56	9.39
ในงบกำไรขาดทุน (ตารางที่ 5.22)							
1) กำไรขั้นต้น (%)	29.21	กลาง	43.73	6.45	ใหญ่มาก	9.58	5.36
2) ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (%)	21.79	ใหญ่	30.11	3.54	ใหญ่มาก	7.00	5.04
3) กำไร(ขาดทุน)จากการดำเนินงาน (%)	7.42	กลาง	13.65	5.92	ใหญ่มาก	2.58	1.74
4) กำไร(ขาดทุน)สุทธิ (%)	5.76	กลาง	9.29	3.73	ใหญ่มาก	2.20	1.66
ในตารางสรุปอัตราส่วนทางการเงิน(ตารางที่ 5.23)							
ดัชนีชี้วัดกำไร							
1) กำไรต่อสินทรัพย์รวม (%)	8.40	ใหญ่	13.48	11.07	กลาง	4.11	5.82
2) กำไรสุทธิต่อค่าขาย (%)	5.76	กลาง	9.29	3.73	ใหญ่มาก	2.20	1.66
3) กำไรขั้นต้นต่อค่าขาย (%)	29.21	กลาง	43.73	6.45	ใหญ่มาก	9.58	5.36
4) กำไรต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (%)	30.10	เล็กมาก	37.93	-	ใหญ่	25.74	19.54
ดัชนีชี้วัดสภาพคล่อง							
1) อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (เท่า)	1.87	กลาง	3.10	1.36	ใหญ่มาก	1.05	0.14
2) อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว (เท่า)	1.46	กลาง	2.34	1.57	ใหญ่มาก	0.91	0.09
ดัชนีชี้วัดด้านโครงสร้างเงินทุน							
1) อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (เท่า)	2.87	ใหญ่มาก	6.44	3.88	กลาง	0.57	0.12
2) อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อโครงสร้างเงินทุน (เท่า)	0.10	ใหญ่มาก	0.23	0.27	เล็กมาก	0	-
3) อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม (เท่า)	0.04	ใหญ่มาก	0.07	0.99	เล็กมาก	0	-
4) อัตราความคุ้มครองดอกเบี้ย (เท่า)	16.09	เล็กมาก	38.19	-	ใหญ่มาก	7.79	7.33
ดัชนีชี้วัดด้านกิจกรรม							
1) อัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ (รอบ)	2.10	เล็กมาก	2.79	-	ใหญ่	1.66	0.33
2) อัตราหมุนเวียนของสินค้า (รอบ)	14.11	ใหญ่มาก	27.26	7.76	กลาง	4.65	0.82

รายการ	ค่าเฉลี่ย ทุกขนาด การ ลงทุน	อัตราส่วนจากกิจการขนาดลงทุนต่าง ๆ					
		ค่าเฉลี่ยสูงสุด			ค่าเฉลี่ยต่ำสุด		
		ขนาดกิจการ	อัตราส่วน	SD	ขนาดกิจการ	อัตราส่วน	SD
3) ระยะเวลาการถือสินค้า (วัน)	25.87	กลาง	79	101	ใหญ่มาก	13	47
4) อัตราหมุนเวียนของลูกหนี้ (รอบ)	3.99	ใหญ่มาก	4.25	0.01	ใหญ่	3.52	0.15
5) ระยะเวลาการเก็บหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	91.43	ใหญ่	104	243	ใหญ่มาก	86	280
6) อัตราหมุนเวียนของเจ้าหนี้ (รอบ)	10.66	ใหญ่	19.19	28	เล็กมาก	2.95	-
7) ระยะเวลาการจ่ายชำระหนี้ (วัน)	34.24	เล็กมาก	124	-	ใหญ่	19	13

ตารางสรุปที่ 5.21 Common Size-BS : กิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่าง
ชาติ (Without Loss)

รายการบัญชี/บริษัทลำดับที่	โดยรวม	1(1)	3(2)	4(3)	5(3)
สินทรัพย์หมุนเวียน					
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	16.03	19.81	20.02	21.46	6.69
เงินลงทุนชั่วคราว	-	-	-	-	-
ลูกหนี้และตัวเงินรับการค้า-สุทธิ	54.93	69.79	39.95	54.49	60.39
เงินให้กู้ยืมระยะสั้นแก่บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	0.83	-	2.02	0.82	0.32
เงินให้กู้ยืมอื่นระยะสั้น	0.24	-	-	-	0.73
สินค้าคงเหลือ-สุทธิ	15.53	5.79	24.94	17.65	10.39
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	2.34	2.52	3.09	2.22	1.90
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	89.90	97.92	90.02	96.64	80.42
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน					
เงินลงทุนในบริษัทที่เกี่ยวข้อง	0.25	-	-	0.13	0.62
เงินลงทุนระยะยาวอื่น	0.18	-	-	-	0.55
เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	-	-	-	-	-
เงินให้กู้ยืมระยะยาวอื่น	-	-	-	-	-
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์-สุทธิ	8.65	1.06	9.31	2.67	16.72
สินทรัพย์อื่น	1.02	1.02	0.67	0.56	1.69
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	10.10	2.08	9.98	3.36	19.58
รวมสินทรัพย์	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น					
หนี้สินหมุนเวียน					
เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน	5.63	0.06	7.75	1.25	10.45

รายการบัญชี/บริษัทลำดับที่	โดยรวม	1(1)	3(2)	4(3)	5(3)
เจ้าหนี้การค้า	43.25	59.26	11.15	41.70	60.88
ส่วนของเงินกู้ระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	0.30	-	-	-	0.90
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	0.43	-	0.18	0.05	1.11
เงินกู้ยืมระยะสั้นอื่น	-	-	-	-	-
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	7.90	10.35	12.25	8.85	3.24
รวมหนี้สินหมุนเวียน	57.51	69.67	31.33	51.85	76.58
หนี้สินไม่หมุนเวียน					
เงินกู้ยืมระยะยาวจากบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	1.84	-	-	-	5.53
เงินกู้ยืมระยะยาวอื่น	0.05	-	-	-	0.13
หนี้สินอื่น	1.49	-	4.90	-	1.20
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	3.38	-	4.90	-	6.86
รวมหนี้สิน	60.89	69.67	36.23	51.85	83.44
ส่วนของผู้ถือหุ้น					
ทุนเรือนหุ้น					
ทุนจดทะเบียน					
ทุนที่ออกจำหน่ายและชำระเต็มมูลค่าแล้ว	12.23	16.63	7.66	6.72	19.30
ส่วนเกิน(ส่วนต่ำ)มูลค่าหุ้น	-	-	-	-	-
กำไร(ขาดทุน)สะสม					
จัดสรรแล้ว	0.47	0.54	1.10	0.26	0.24
ยังไม่ได้จัดสรร	26.41	13.17	55.01	41.17	(2.98)
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	39.11	30.33	63.77	48.15	16.56
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ตารางสรุปที่ 5.22 Common Size-PL: กิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติ
(Without Loss)

รายการ	โดยรวม	1(1)	3(2)	4(3)	5(3)
รายได้จากการขายและหรือการให้บริการ	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
ต้นทุนขายและหรือต้นทุนบริการ	70.79	71.21	56.27	60.72	90.42
กำไร(ขาดทุน)ขั้นต้น	29.21	28.79	43.73	39.28	9.58
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	21.79	24.59	30.08	30.11	7.00
กำไร(ขาดทุน)จากการดำเนินงาน	7.42	4.20	13.65	9.17	2.58
รายได้อื่น	0.70	0.36	0.55	1.13	0.50
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	0.30	-	-	0.77	0.12
กำไร(ขาดทุน)ก่อนส่วนแบ่งกำไรบริษัทในเครือ	7.82	4.57	14.20	9.53	2.96
ส่วนแบ่งกำไร(ขาดทุน)จากเงินลงทุนตามวิธี ส่วนได้เสีย	0.47	-	-	1.38	0.02
กำไร(ขาดทุน)ก่อนดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้	8.29	4.57	14.20	10.91	2.98
ดอกเบี้ยจ่าย	0.28	0.12	0.37	0.32	0.25
ภาษีเงินได้	2.24	0.26	4.54	3.09	0.53
กำไร(ขาดทุน) ก่อนรายการพิเศษ	5.76	4.19	9.29	7.50	2.20
รายการพิเศษ-สุทธิภาษี	-	-	-	-	-
กำไร(ขาดทุน) สุทธิ	5.76	4.19	9.29	7.50	2.20

ตารางสรุปที่ 5.23 ผลการวิเคราะห์อัตราส่วน-กิจการยานยนต์ปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติ (ไม่รวมผลขาดทุน : Without loss)

อัตราส่วน	ขนาดของกิจการ														
	โดยรวม 9			1(1)			3(2)			4(3)			5(3)		
	MAX	MIN	AVG	MAX	MIN	AVG	MAX	MIN	AVG	MAX	MIN	AVG	MAX	MIN	AVG
ตัวชี้วัดด้านกำไร															
1. กำไรต่อสินทรัพย์รวม (ROA) (%)	24.98	-	8.40	11.69	11.69	11.69	8.23	-	4.11	24.98	2.89	13.48	7.84	1.82	5.09
2. กำไรสุทธิต่อยอดขาย (ROS) (%)	13.29	0.62	5.76	4.19	4.19	4.19	11.93	6.65	9.29	13.29	2.26	7.50	3.92	0.62	2.20
3. กำไรขั้นต้นต่อยอดขาย (%)	52.10	5.97	29.21	28.79	28.79	28.79	48.30	39.17	43.73	52.10	28.27	39.28	15.73	5.97	9.58
4. กำไรต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) (%)	53.37	4.77	30.10	37.93	37.93	37.93	52.67	12.55	32.61	43.43	4.77	25.74	53.37	18.48	30.18
ตัวชี้วัดด้านสภาพคล่อง															
1. อัตราส่วนหมุนเวียน (Current Ratio) (เท่า)	4.06	0.91	1.87	1.41	1.41	1.41	4.06	2.14	3.10	2.46	1.61	2.04	1.19	0.91	1.05
2. อัตราส่วนหมุนเร็ว (Quick Ratio) (เท่า)	3.45	0.82	1.46	1.32	1.32	1.32	3.45	1.23	2.34	2.10	1.01	1.48	1.00	0.82	0.91
ตัวชี้วัดด้านโครงสร้างเงินทุน															
1. อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (D/E Ratio) (เท่า)	10.45	0.49	2.87	2.30	2.30	2.30	0.65	0.49	0.57	1.55	0.67	1.02	10.45	2.71	6.44
2. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อโครงสร้างทุน (เท่า)	0.54	-	0.10	-	-	-	0.12	0.01	0.07	0.07	-	0.02	0.54	0.04	0.23
3. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม (เท่า)	0.17	-	0.04	-	-	-	0.09	0.01	0.05	0.03	-	0.01	0.17	0.00	0.07
4. อัตราส่วนความคุ้มครองดอกเบี้ย (เท่า)	38.19	-	16.09	38.19	38.19	38.19	25.09	25.09	25.09	9.90	9.90	9.90	14.56	-	7.79
ตัวชี้วัดด้านกิจกรรม															
1. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (รอบ)	2.96	1.24	2.10	2.79	2.79	2.79	2.22	1.24	1.73	1.88	1.28	1.66	2.96	2.00	2.56
2. อัตราการหมุนเวียนของสินค้า (รอบ)	32.89	2.79	14.11	21.63	21.63	21.63	5.23	4.06	4.65	8.46	2.79	4.77	32.89	18.41	27.26
3. ระยะเวลาการถือสินค้า (วัน)	11.10	130.66	25.87	16.87	16.87	16.87	69.82	89.83	78.57	43.12	130.6	76.59	11.10	19.83	13.39
4. อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (รอบ)	5.14	3.25	3.99	4.23	4.23	4.23	5.14	3.25	4.19	3.67	3.36	3.52	4.25	4.24	4.25
5. ระยะเวลาการเก็บหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	71.03	112.43	91.43	86.29	86.29	86.29	71.03	112.43	87.06	99.57	108.5	103.61	85.82	86.10	85.92
6. อัตราการหมุนเวียนของเจ้าหนี้ (รอบ)	51.53	2.68	10.66	2.95	2.95	2.95	15.39	7.35	11.37	51.53	2.68	19.19	5.60	3.34	4.22
7. ระยะเวลาการจ่ายชำระหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	7.08	136.36	34.24	123.6	123.6	123.67	23.72	49.65	32.11	7.08	136.3	19.02	65.13	109.1	86.45

2.2 การวิเคราะห์กิจการยาแผนปัจจุบันของไทยที่ได้รับผลกำไร

2.2.1 การวิเคราะห์กิจการยาแผนปัจจุบันของไทยในภาพรวม กิจการยาแผนปัจจุบันของไทยที่ได้รับผลกำไรในปี 2544 มีจำนวน 27 แห่ง ตารางที่ 5.24 แสดงค่าเฉลี่ยของกิจการโดยรวม ทั้งนี้คอลัมน์ด้านซ้ายของตารางแสดงการวิเคราะห์งบดุลและคอลัมน์ด้านขวาของตารางแสดงการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินและงบกำไรขาดทุนตามแนวดิ่ง ผลสรุปจากตารางที่ 5.24 แสดงดังนี้

ผลสรุปการวิเคราะห์โครงสร้างงบการเงิน กิจการยาแผนปัจจุบันโดยรวมจำนวน 27 แห่งมีอัตราส่วนของสินทรัพย์หมุนเวียน และสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนในอัตราส่วน 70.04% และ 29.96% ของยอดรวมตามลำดับ ซึ่งแหล่งเงินทุนในการจัดหาสินทรัพย์มาจากแหล่งหนี้สินหมุนเวียน 45.53% หนี้สินไม่หมุนเวียน 10.22% และส่วนของผู้ถือหุ้น 44.25%

เมื่อพิจารณางบกำไรขาดทุนตามแนวดิ่งปรากฏว่ากิจการยาแผนปัจจุบันทั้ง 27 แห่งมีอัตรากำไรขั้นต้น 34.60% ของค่าขาย ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน 27.53% ของค่าขาย ทำให้เกิดผลกำไรในการดำเนินงานต่อค่าขาย 7.07% ซึ่งเมื่อปรับปรุงด้วยรายการต่าง ๆ ทำให้เกิดผลกำไรสุทธิ 5.26% ของค่าขาย

ผลสรุปจากการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ตามคอลัมน์ด้านขวาของตารางที่ 5.24 แสดงดัชนีชี้วัดผลการดำเนินงานเป็น 4 ด้านดังนี้

1) ดัชนีชี้วัดด้านกำไร กิจการยาแผนปัจจุบันโดยเฉลี่ยมีอัตรากำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวมเท่ากับ 5.64% และมีอัตรากำไรขั้นต้นต่อค่าขายและอัตรากำไรสุทธิต่อค่าขายเท่ากับ 34.60% และ 5.26% ตามลำดับ และเมื่อคำนวณอัตรากำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้นจะเท่ากับ 14.05%

2) ดัชนีวัดสภาพคล่อง กิจการยาแผนปัจจุบันโดยเฉลี่ยมีอัตรากุณหมุนเวียนและอัตรากุณหมุนเวียนเร็วเท่ากับ 2.03 และ 1.36 เท่าตามลำดับ

3) ดัชนีวัดโครงสร้างเงินทุน กิจการยาแผนปัจจุบันโดยเฉลี่ยมีอัตรานี้สินต่อทุนเท่ากับ 3.09 เท่า อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อโครงสร้างเงินทุนและต่อสินทรัพย์รวมเท่ากับ 0.16 เท่าและ 0.10 เท่าตามลำดับ และมีอัตราส่วนความคุ้มครองดอกเบี้ยเท่ากับ 6.00%

4) ดัชนีวัดด้านกิจกรรม กิจการยาแผนปัจจุบันโดยเฉลี่ยมีอัตรามุนเวียนของสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยเท่ากับ 1.31 รอบ อัตรามุนเวียนของสินค้าเท่ากับ 5.57 รอบ ในขณะที่อัตรามุนเวียนของลูกหนี้และเจ้าหนี้เท่ากับ 4.62 รอบและ 9.58 รอบตามลำดับ กิจการจ่ายชำระเจ้าหนี้ก่อนที่จะได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้ เพราะระยะเวลาเก็บเงินจากลูกหนี้โดยเฉลี่ยเท่ากับ 79 วัน ในขณะที่จ่ายเงินชำระหนี้เท่ากับ 38 วัน ส่วนระยะเวลาในการถือสินค้าจนกว่าจะขายได้เท่ากับ 66 วัน

ตารางสรุปที่ 5.24 อัตราส่วนโดยเฉลี่ยของกิจการยาแผนปัจจุบัน (Without Loss)

รายการ		อัตราส่วน	
สินทรัพย์หมุนเวียน		ตัวชี้วัดด้านกำไร	
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	6.80	1. กำไรต่อสินทรัพย์รวม (ROA) (%)	5.64
เงินลงทุนชั่วคราว	0.08	2. กำไรสุทธิต่อยอดขาย (ROS) (%)	5.26
ลูกหนี้และตัวเงินรับการค้า-สุทธิ	35.00	3. กำไรขั้นต้นต่อยอดขาย (%)	34.60
เงินให้กู้ยืมระยะสั้นแก่บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	2.61	4. กำไรต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) (%)	14.05
เงินให้กู้ยืมอื่นระยะสั้น	0.77	ตัวชี้วัดด้านสภาพคล่อง	
สินค้าคงเหลือ-สุทธิ	23.29	1. อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (Current Ratio) (เท่า)	2.03
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	1.49	2. อัตราส่วนทุนหมุนเร็ว (Quick Ratio) (เท่า)	1.36
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	70.04	ตัวชี้วัดด้านโครงสร้างเงินทุน	
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		1. อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (D/E Ratio) (เท่า)	3.09
เงินลงทุนในบริษัทที่เกี่ยวข้อง	5.55	2. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อโครงสร้างทุน (เท่า)	0.16
เงินลงทุนระยะยาวอื่น	0.93	3. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม (เท่า)	0.10
เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	0.25	4. อัตราส่วนความคุ้มครองดอกเบี้ย (เท่า)	6.00
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์-สุทธิ	20.98	ตัวชี้วัดด้านกิจกรรม	
สินทรัพย์อื่น	2.25	1. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (รอบ)	1.31
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	29.96	2. อัตราการหมุนเวียนของสินค้า (รอบ)	5.57
รวมสินทรัพย์	100.00	3. ระยะเวลาการถือสินค้า (วัน)	65.52
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		4. อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (รอบ)	4.62
หนี้สินหมุนเวียน		5. ระยะเวลาการเก็บหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	78.98
เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน	15.13	6. อัตราการหมุนเวียนของเจ้าหนี้ (รอบ)	9.58
เจ้าหนี้การค้า	20.37	7. ระยะเวลาการจ่ายชำระหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	38.09
ส่วนของเงินกู้ระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	0.86	รายการ	
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	2.01	รายได้จากการขายและหรือการให้บริการ	100.00
เงินกู้ยืมระยะสั้นอื่น	0.79	ต้นทุนขายและหรือต้นทุนบริการ	65.40
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	6.37	กำไร(ขาดทุน)ขั้นต้น	34.60
รวมหนี้สินหมุนเวียน	45.53	ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	27.53
หนี้สินไม่หมุนเวียน		กำไร(ขาดทุน)จากการดำเนินงาน	7.07
		รายได้อื่น	1.06

รายการ		อัตราส่วน	
เงินกู้ยืมระยะยาวจากบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	7.21	ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	0.65
เงินกู้ยืมระยะยาวอื่น	2.80	กำไร(ขาดทุน)ก่อนส่วนแบ่งกำไรบริษัทในเครือ	7.48
หนี้สินอื่น	0.21	ส่วนแบ่งกำไร(ขาดทุน)จากเงินลงทุนตามวิธีส่วนได้เสีย	0.89
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	10.22	กำไร(ขาดทุน)ก่อนดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้	8.37
รวมหนี้สิน	55.75	ดอกเบี้ยจ่าย	1.22
ส่วนของผู้ถือหุ้น		ภาษีเงินได้	1.89
ทุนเรือนหุ้น		กำไร(ขาดทุน) ก่อนรายการพิเศษ	5.26
ทุนจดทะเบียน		รายการพิเศษ-สุทธิภาษี	-
ทุนที่ออกจำหน่ายและชำระเต็มมูลค่าแล้ว	29.36	กำไร(ขาดทุน) สุทธิ	5.26
ส่วนเกิน(ส่วนต่ำ)มูลค่าหุ้น	1.02		
กำไร(ขาดทุน)สะสม			
จัดสรรแล้ว	3.10		
ยังไม่ได้จัดสรร	10.77		
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	44.25		
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	100.00		

2.2.2 การเปรียบเทียบกิจการยาแผนปัจจุบันของไทยทุกขนาดการลงทุน เมื่อสรุปผลการดำเนินงานด้วยการวิเคราะห์โครงสร้างงบดุลตามแนวดิ่ง (ตารางที่ 5.25) งบกำไรขาดทุน (ตารางที่ 5.26) และตารางสรุปผลการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (ตารางที่ 5.27) ในรูปของค่าเฉลี่ยทุกขนาดการลงทุนค่าเฉลี่ยสูงสุด ต่ำสุดและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) จะปรากฏดังนี้

รายการ	ค่าเฉลี่ย ทุกขนาด การลงทุน	อัตราส่วนจากกิจการขนาดลงทุนต่าง ๆ					
		ค่าเฉลี่ยสูงสุด			ค่าเฉลี่ยต่ำสุด		
		ขนาด กิจการ	อัตรา ส่วน	SD	ขนาด กิจการ	อัตรา ส่วน	SD
ในงบดุล (ตารางที่ 5.25)							
1) สินทรัพย์หมุนเวียน (%)	70.04	เล็กมาก	75.19	9.66	ใหญ่มาก	40.11	-
2) สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (%)	29.96	ใหญ่มาก	59.89	-	เล็กมาก	24.81	9.66
3) หนี้สินหมุนเวียน (%)	45.53	กลาง	55.62	24.09	เล็กมาก	27.54	12.95
4) หนี้สินไม่หมุนเวียน (%)	10.22	เล็กมาก	19.19	28.26	ใหญ่	0	-
5) ส่วนของผู้ถือหุ้น (%)	44.25	ใหญ่มาก	59.71	-	กลาง	37.75	25.20
ในงบกำไรขาดทุน (ตารางที่ 5.26)							
1) กำไรขั้นต้น (%)	34.60	เล็ก	38.50	15.94	ใหญ่	20.11	6.41
2) ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (%)	27.53	เล็กมาก	30.23	18.71	ใหญ่	14.64	11.93
3) กำไร(ขาดทุน)จากการดำเนินงาน (%)	7.07	เล็ก	8.35	5.21	ใหญ่มาก	2.09	-
4) กำไร(ขาดทุน)สุทธิ (%)	5.26	ใหญ่มาก	10.96	-	เล็กมาก	4.31	5.32
ในตารางสรุปอัตราทางการเงิน(ตารางที่ 5.27)							
ดัชนีชี้วัดกำไร							
1) กำไรต่อสินทรัพย์รวม (%)	5.64	กลาง	8.00	9.11	ใหญ่มาก	5.03	-
2) กำไรสุทธิต่อค่าขาย (%)	5.26	ใหญ่มาก	10.96	-	ใหญ่	3.71	0.91
3) กำไรขั้นต้นต่อค่าขาย (%)	34.60	เล็ก	38.50	15.94	ใหญ่	20.11	6.41
4) กำไรต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (%)	14.05	กลาง	21.58	19.85	ใหญ่มาก	8.93	-
ดัชนีชี้วัดสภาพคล่อง							
1) อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (เท่า)	2.03	เล็กมาก	2.96	1.37	ใหญ่มาก	1.05	-
2) อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว (เท่า)	1.36	เล็กมาก	1.91	0.68	ใหญ่มาก	0.93	-
ดัชนีชี้วัดด้านโครงสร้างเงินทุน							
1) อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (เท่า)	3.09	เล็ก	5.79	11.42	ใหญ่มาก	0.67	-
2) อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อโครงสร้างเงินทุน (เท่า)	0.16	เล็กมาก	0.22	0.34	ใหญ่	0	-
3) อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม (เท่า)	0.10	เล็กมาก	0.17	0.27	ใหญ่	0	-
4) อัตราความคุ้มครองดอกเบี้ย (เท่า)	6.00	ใหญ่มาก	7.02	-	ใหญ่	0	-
ดัชนีชี้วัดด้านกิจกรรม							
1) อัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ (รอบ)	1.31	ใหญ่	1.55	0.18	ใหญ่มาก	0.46	-
2) อัตราหมุนเวียนของสินค้า (รอบ)	5.57	ใหญ่	18.12	17.73	เล็ก	3.88	2.43
3) ระยะเวลาการถือสินค้า (วัน)	65.52	เล็ก	94	150	ใหญ่	20	21
4) อัตราหมุนเวียนของลูกหนี้ (รอบ)	4.62	กลาง	6.34	4.05	ใหญ่	3.18	0.88
5) ระยะเวลาการเก็บหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	78.98	ใหญ่	115	171	เล็กมาก	84	99
6) อัตราหมุนเวียนของเจ้าหนี้ (รอบ)	9.58	กลาง	11.53	9.94	ใหญ่	2.45	0.21
7) ระยะเวลาการจ่ายชำระหนี้ (วัน)	38.09	ใหญ่	149	130	กลาง	32	37

ตารางสรุป 5.25 Common Size-BS : กิจการยาแผนปัจจุบัน (Without Loss)

รายการ	โดยรวม	1(9)	2(7)	3(8)	4(2)	5(1)
สินทรัพย์หมุนเวียน						
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	6.80	7.51	9.05	4.12	9.63	0.62
เงินลงทุนชั่วคราว	0.08	-	-	0.25	-	-
ลูกหนี้และตัวเงินรับการค้า-สุทธิ	35.00	42.96	36.68	24.89	45.32	11.88
เงินให้กู้ยืมระยะสั้นแก่บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	2.61	-	0.64	8.23	0.06	-
เงินให้กู้ยืมอื่นระยะสั้น	0.77	-	-	-	-	20.82
สินค้าคงเหลือ-สุทธิ	23.29	23.54	26.31	25.41	12.36	4.74
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	1.49	1.18	0.63	2.72	0.77	2.05
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	70.04	75.19	73.31	65.62	68.14	40.11
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน						
เงินลงทุนในบริษัทที่เกี่ยวข้อง	5.55	2.69	-	3.93	24.88	44.42
เงินลงทุนระยะยาวอื่น	0.93	2.43	-	0.14	-	2.19
เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	0.25	0.24	0.42	0.18	0.11	-
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์-สุทธิ	20.98	16.28	25.07	27.91	6.87	7.48
สินทรัพย์อื่น	2.25	3.17	1.20	2.22	-	5.80
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	29.96	24.81	26.69	34.38	31.86	59.89
รวมสินทรัพย์	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น						
หนี้สินหมุนเวียน						
เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน	15.13	7.23	23.56	19.68	0.54	27.07
เจ้าหนี้การค้า	20.37	13.32	14.78	22.25	47.20	6.97
ส่วนของเงินกู้ระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	0.86	-	0.46	2.40	-	0.80
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	2.01	-	4.42	2.93	-	-
เงินกู้ยืมระยะสั้นอื่น	0.79	-	-	2.67	-	-
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	6.37	6.99	7.80	5.69	5.07	3.22
รวมหนี้สินหมุนเวียน	45.53	27.54	51.02	55.62	52.81	38.06
หนี้สินไม่หมุนเวียน						
เงินกู้ยืมระยะยาวจากบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	7.21	19.04	2.61	3.01	-	-
เงินกู้ยืมระยะยาวอื่น	2.80	-	6.68	3.61	-	-
หนี้สินอื่น	0.21	0.15	0.33	0.01	-	2.23

รายการ	โดยรวม	1(9)	2(7)	3(8)	4(2)	5(1)
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	10.22	19.19	9.62	6.63	-	2.23
รวมหนี้สิน	55.75	46.73	60.64	62.25	52.81	40.29
ส่วนของผู้ถือหุ้น						
ทุนเรือนหุ้น						
ทุนจดทะเบียน						
ทุนที่ออกจำหน่ายและชำระเต็มมูลค่าแล้ว	29.36	45.31	30.70	13.09	1.18	15.83
ส่วนเกิน(ส่วนต่ำ)มูลค่าหุ้น	1.02	-	0.60	-	-	37.76
กำไร(ขาดทุน)สะสม						
จัดสรรแล้ว	3.10	1.30	0.40	7.18	0.33	2.42
ยังไม่ได้จัดสรร	10.77	6.66	7.66	17.48	45.68	3.70
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	44.25	53.27	39.36	37.75	47.19	59.71
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ตารางสรุปที่ 5.26 Common Size-PL: กิจการยาแผนปัจจุบัน (Without LOSS)

รายการบัญชี/บริษัทลำดับที่	โดยรวม	1(9)	2(7)	3(8)	4(2)	5(1)
รายได้จากการขายและหรือการให้บริการ	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
ต้นทุนขายและหรือต้นทุนบริการ	65.40	63.90	61.50	65.19	79.89	79.07
กำไร(ขาดทุน)ขั้นต้น	34.60	36.10	38.50	34.81	20.11	20.93
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	27.53	30.23	30.15	26.51	14.64	18.84
กำไร(ขาดทุน)จากการดำเนินงาน	7.07	5.87	8.35	8.30	5.47	2.09
รายได้อื่น	1.06	0.94	0.77	0.98	0.42	6.02
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	0.65	-	-	1.30	2.73	1.66
กำไร(ขาดทุน)ก่อนส่วนแบ่งกำไรบริษัทในเครือ	7.48	6.83	9.12	7.98	3.16	6.45
ส่วนแบ่งกำไร(ขาดทุน)จากเงินลงทุนตามวิธีส่วนได้เสีย	0.89	-	-	1.60	1.79	7.71
กำไร(ขาดทุน)ก่อนดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้	8.37	6.83	9.12	9.58	4.95	14.16
ดอกเบี้ยจ่าย	1.22	0.69	2.12	1.21	0.00	2.02
ภาษีเงินได้	1.89	1.83	2.13	2.02	1.24	1.18
กำไร(ขาดทุน) สุทธิ	5.26	4.31	4.87	6.35	3.71	10.96

ตารางสรุปที่ 5.27 ผลการวิเคราะห์อัตราส่วน-กิจการยาแผนปัจจุบัน (Without Loss)

อัตราส่วน	ขนาดของกิจการ																	
	โดยรวม 27			1(9)			2(7)			3(8)			4(2)			5(1)		
	MAX	MIN	AVG	MAX	MIN	AVG	MAX	MIN	AVG	MAX	MIN	AVG	MAX	MIN	AVG	MAX	MIN	AVG
ตัวชี้วัดด้านกำไร																		
1. กำไรต่อสินทรัพย์รวม (ROA) (%)	23.83	-	5.64	15.06	0.68	5.35	8.87	-	3.34	23.83	0.35	8.00	7.30	4.38	5.84	5.03	5.03	5.03
2. กำไรสุทธิต่อยอดขาย (ROS) (%)	18.29	0.24	5.26	17.85	0.75	4.31	14.06	0.54	4.87	18.29	0.24	6.35	4.35	3.07	3.71	10.96	10.96	10.96
3. กำไรขั้นต้นต่อยอดขาย (%)	75.37	15.58	34.60	75.37	16.77	36.10	64.05	18.51	38.50	44.84	21.93	34.81	24.65	15.58	20.11	20.93	20.93	20.93
4. กำไรต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) (%)	52.68	-	14.05	36.02	1.57	10.94	36.21	-	11.09	52.68	0.50	21.58	11.78	10.00	10.89	8.93	8.93	8.93
ตัวชี้วัดด้านสภาพคล่อง																		
1. อัตราส่วนหมุนเวียน (Current Ratio) (เท่า)	4.64	0.37	2.03	4.64	1.26	2.96	2.92	0.37	1.79	2.86	0.63	1.50	1.55	0.97	1.26	1.05	1.05	1.05
2. อัตราส่วนหมุนเร็ว (Quick Ratio) (เท่า)	3.02	0.19	1.36	3.02	0.90	1.91	2.37	0.19	1.23	2.23	0.25	0.99	1.19	0.89	1.04	0.93	0.93	0.93
ตัวชี้วัดด้านโครงสร้างเงินทุน																		
1. อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (D/E Ratio) (เท่า)	31.61	0.17	3.09	5.40	0.17	1.69	31.61	0.46	5.79	7.79	0.37	3.11	1.38	0.91	1.15	0.67	0.67	0.67
2. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อโครงสร้างทุน (เท่า)	0.80	-	0.16	0.80	-	0.22	0.53	-	0.16	0.58	-	0.15	-	-	-	0.04	0.04	0.04
3. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม (เท่า)	0.64	-	0.10	0.64	-	0.17	0.33	-	0.10	0.24	-	0.07	-	-	-	0.02	0.02	0.02
4. อัตราส่วนความคุ้มครองดอกเบี้ย (เท่า)	35.53	-	6.00	35.53	-	6.72	23.93	1.32	6.34	12.23	-	5.60	-	-	-	7.02	7.02	7.02
ตัวชี้วัดด้านกิจกรรม																		
1. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (รอบ)	2.41	0.45	1.31	2.41	0.61	1.46	2.08	0.61	1.21	1.83	0.45	1.28	1.68	1.43	1.55	0.46	0.46	0.46
2. อัตราการหมุนเวียนของสินค้า (รอบ)	30.66	0.67	5.57	15.15	1.48	5.19	7.85	0.76	3.88	7.29	0.67	3.97	30.66	5.59	18.12	8.49	8.49	8.49
3. ระยะเวลาการถือสินค้า (วัน)	11.91	542.03	65.52	24.10	247.01	70.27	46.48	479.26	94.16	50.10	542.03	91.88	11.91	65.34	20.14	42.98	42.98	42.98
4. อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (รอบ)	13.73	1.80	4.62	8.70	1.80	4.36	5.58	2.45	3.48	13.73	3.03	6.34	3.80	2.56	3.18	4.11	4.11	4.11
5. ระยะเวลาการเก็บหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	26.59	203.30	78.98	41.96	203.30	83.75	65.41	148.82	104.98	26.59	120.39	57.53	96.04	142.57	114.77	88.86	88.86	88.86
6. อัตราการหมุนเวียนของเจ้าหนี้ (รอบ)	49.01	0.40	9.58	21.33	3.45	8.88	49.01	3.28	10.82	25.49	0.40	11.53	2.60	2.31	2.45	5.96	5.96	5.96
7. ระยะเวลาการจ่ายชำระหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	7.45	916.47	38.09	17.11	105.92	41.12	7.45	111.28	33.73	14.32	916.47	31.66	140.34	158.13	148.71	61.28	61.28	61.28

2.3 การวิเคราะห์กิจการยาแผนโบราณของไทยที่ได้รับผลกำไร

2.3.1 การวิเคราะห์กิจการยาแผนโบราณของไทยในภาพรวม กิจการยาแผนโบราณของไทยที่ได้รับผลกำไรมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 22 ตารางที่ 2.28 แสดงค่าเฉลี่ยของกิจการยาแผนโบราณโดยคอลัมน์ด้านซ้ายของตารางแสดงการวิเคราะห์หีบดุลและคอลัมน์ด้านขวาของตารางแสดงการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินและงบกำไรขาดทุนตามแนวดิ่ง ผลสรุปจากตารางที่ 5.28 แสดงดังนี้

ผลสรุปการวิเคราะห์โครงสร้างงบการเงิน กิจการยาแผนโบราณโดยรวมมีอัตราส่วนของสินทรัพย์หมุนเวียน และสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนในอัตราส่วน 64.88% และ 35.12% ของยอดรวมตามลำดับ ซึ่งแหล่งเงินทุนในการจัดหาสินทรัพย์มากจากแหล่งหนี้สินหมุนเวียน 23.35% หนี้สินไม่หมุนเวียน 8.25% และส่วนของผู้ถือหุ้น 68.40%

เมื่อพิจารณางบกำไรขาดทุนตามแนวดิ่งปรากฏว่ากิจการยาแผนปัจจุบันทั้ง 22 แห่งมีอัตรากำไรขั้นต้น 37.33% ของค่าขาย ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน 33.07% ของค่าขาย ทำให้เกิดผลกำไรในการดำเนินงานต่อค่าขาย 4.26% ซึ่งเมื่อปรับปรุงด้วยรายการต่าง ๆ ทำให้เกิดผลกำไรสุทธิ 2.96% ของค่าขาย

ผลสรุปจากการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ตามคอลัมน์ด้านขวาของตารางที่ 5.28 แสดงดัชนีชี้วัดผลการดำเนินงานเป็น 4 ด้านดังนี้

1) ดัชนีชี้วัดด้านกำไร กิจการยาแผนโบราณของไทยมีอัตรากำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวมเท่ากับ 3.48% และมีอัตรากำไรขั้นต้นต่อค่าขายและอัตรากำไรสุทธิต่อค่าขายเท่ากับ 37.33% และ 2.96% ตามลำดับ และเมื่อคำนวณอัตรากำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้นจะเท่ากับ 5.34%

2) ดัชนีวัดสภาพคล่อง กิจการยาแผนโบราณโดยอัตราหมุนเวียนและอัตราหมุนเวียนเร็วเท่ากับ 11.15 และ 5.06 เท่าตามลำดับ

3) ดัชนีวัดโครงสร้างเงินทุน กิจการยาแผนโบราณโดยเฉลี่ยมีอัตราหนี้สินต่อทุนเท่ากับ 0.82 เท่า อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อโครงสร้างเงินทุนและต่อสินทรัพย์รวมเท่ากับ 0.09 เท่าและ 0.08 เท่าตามลำดับ และมีอัตราส่วนความคุ้มครองดอกเบี้ยเท่ากับ 1.65%

4) ดัชนีวัดด้านกิจกรรม กิจการยาแผนโบราณจำนวน 22 แห่งมีอัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ถัวเฉลี่ยเท่ากับ 1.22 รอบ อัตราหมุนเวียนของสินค้าเท่ากับ 6.63 รอบ ในขณะที่อัตราหมุนเวียนของลูกหนี้และเจ้าหนี้เท่ากับ 12.17 รอบและ 19.07 รอบตามลำดับ กิจการจ่ายชำระเจ้าหนี้ก่อนที่จะได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้ เพราะระยะเวลาเก็บเงินจากลูกหนี้โดยเฉลี่ยเท่ากับ 30 วัน ในขณะที่จ่ายเงินชำระหนี้เท่ากับ 19 วัน ส่วนระยะเวลาในการถือสินค้าจนกว่าจะขายได้เท่ากับ 58 วัน

ตารางสรุปที่ 5.28 อัตราส่วนโดยเฉลี่ยของกิจการยาแผนปัจจุบัน (Without Loss)

รายการ		อัตราส่วน	
สินทรัพย์หมุนเวียน		ตัวชี้วัดด้านกำไร	
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	20.03	1. กำไรต่อสินทรัพย์รวม (ROA) (%)	3.48
เงินลงทุนชั่วคราว	-	2. กำไรสุทธิต่อยอดขาย (ROS) (%)	2.96
ลูกหนี้และตัวเงินรับการค้า-สุทธิ	12.74	3. กำไรขั้นต้นต่อยอดขาย (%)	37.33
เงินให้กู้ยืมระยะสั้นแก่บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	2.30	4. กำไรต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) (%)	5.34
สินค้าคงเหลือ-สุทธิ	28.71	ตัวชี้วัดด้านสภาพคล่อง	
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	1.10	1. อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (Current Ratio) (เท่า)	11.15
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	64.88	2. อัตราส่วนทุนหมุนเร็ว (Quick Ratio) (เท่า)	5.06
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		ตัวชี้วัดด้านโครงสร้างเงินทุน	
เงินลงทุนในบริษัทที่เกี่ยวข้อง	0.28	1. อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (D/E Ratio) (เท่า)	0.82
เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	10.47	2. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อโครงสร้างทุน (เท่า)	0.09
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์-สุทธิ	23.71	3. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม (เท่า)	0.08
สินทรัพย์อื่น	0.66	4. อัตราส่วนความคุ้มครองดอกเบี้ย (เท่า)	1.65
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	35.12	ตัวชี้วัดด้านกิจกรรม	
รวมสินทรัพย์	100.00	1. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (รอบ)	1.22
หนี้สินและผู้ถือหุ้น		2. อัตราการหมุนเวียนของสินค้า (รอบ)	6.33
หนี้สินหมุนเวียน		3. ระยะเวลาการถือสินค้า (วัน)	57.65
เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน	5.83	4. อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (รอบ)	12.17
เจ้าหนี้การค้า	8.86	5. ระยะเวลาการเก็บหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	29.98
ส่วนของเงินกู้ระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	0.17	6. อัตราการหมุนเวียนของเจ้าหนี้ (รอบ)	19.07
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	3.69	7. ระยะเวลาการจ่ายชำระหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	19.14
เงินกู้ยืมระยะสั้นอื่น	0.31		
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	4.49	รายการ	
รวมหนี้สินหมุนเวียน	23.35	รายได้จากการขายและหรือการให้บริการ	100.00
หนี้สินไม่หมุนเวียน		ต้นทุนขายและหรือต้นทุนบริการ	62.67
เงินกู้ยืมระยะยาวจากบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	2.95	กำไร(ขาดทุน)ขั้นต้น	37.33
เงินกู้ยืมระยะยาวอื่น	5.30	ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	33.07
หนี้สินอื่น	-	กำไร(ขาดทุน)จากการดำเนินงาน	4.26

รายการ		อัตราส่วน	
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	8.25	รายได้อื่น	0.87
รวมหนี้สิน	31.60		
ส่วนของผู้ถือหุ้น		กำไร(ขาดทุน)ก่อนดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้	5.13
ทุนเรือนหุ้น			
ทุนจดทะเบียน			
ทุนที่ออกจำหน่ายและชำระเต็มมูลค่าแล้ว	51.42	ดอกเบี้ยจ่าย	0.87
ส่วนเกิน(ส่วนต่ำ)มูลค่าหุ้น	-	ภาษีเงินได้	1.30
กำไร(ขาดทุน)สะสม		กำไร(ขาดทุน) ก่อนรายการพิเศษ	2.96
จัดสรรแล้ว	0.06	รายการพิเศษ-สุทธิภาษี	-
ยังไม่ได้จัดสรร	16.92	กำไร(ขาดทุน) สุทธิ	2.96
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	68.40		
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	100.00		

2.3.2 การเปรียบเทียบกิจการยาแผนโบราณของไทยทุกขนาดการลงทุน เมื่อสรุปผลการดำเนินงานด้วยการวิเคราะห์โครงสร้างสมดุลตามแนวดิ่ง (ตารางที่ 5.29) งบกำไรขาดทุน (ตารางที่ 5.30) และตารางสรุปผลการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (ตารางที่ 5.31) เนื่องจากกิจการยาแผนโบราณของไทยมีขนาดลงทุนไม่เกิน 200 ล้านบาท และผลประกอบการไม่ได้แตกต่างกันมากนัก จึงไม่ได้แสดงผลสรุปการเปรียบเทียบทุกขนาดการลงทุนดังเช่นที่กล่าวมาในข้อ 2.1.2 และ 2.2.2

2.4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลการดำเนินงานจากทุกขนาดการลงทุน โดยแยกตามประเภทและการร่วมทุน เมื่อนำผลเฉลี่ยการดำเนินงานของกิจการยาที่ได้รับผลกำไรมาเปรียบเทียบกันตามตารางที่ 5.32

ตารางที่ 5.29 Common Size-BS: กิจการยาแผนโบราณ (Without Loss)

รายการบัญชี/บริษัทลำดับที่	โดยรวม 22	1(20)	2(2)
สินทรัพย์หมุนเวียน			
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	20.03	18.76	32.65
เงินลงทุนชั่วคราว	-	-	-
ลูกหนี้และตัวเงินรับการค้า-สุทธิ	12.74	11.51	25.11
เงินให้กู้ยืมระยะสั้นแก่บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	2.30	2.52	-
สินค้าคงเหลือ-สุทธิ	28.71	28.56	30.32
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	1.10	0.72	4.95
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	64.88	62.07	93.03
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน			
เงินลงทุนในบริษัทที่เกี่ยวข้อง	0.28	0.31	-
เงินลงทุนระยะยาวอื่น	-	-	0.09
เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	10.47	11.51	-
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์-สุทธิ	23.71	25.40	6.82
สินทรัพย์อื่น	0.66	0.71	0.06
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	35.12	37.93	6.97
รวมสินทรัพย์	100.00	100.00	100.00
<u>หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น</u>			
หนี้สินหมุนเวียน			
เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน	5.83	5.90	5.08
เจ้าหนี้การค้า	8.86	7.90	18.38
ส่วนของเงินกู้ระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	0.17	0.18	-
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	3.69	4.03	0.38
เงินกู้ยืมระยะสั้นอื่น	0.31	0.08	2.70
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	4.49	4.26	6.74
รวมหนี้สินหมุนเวียน	23.35	22.35	33.28
หนี้สินไม่หมุนเวียน			
เงินกู้ยืมระยะยาวจากบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	2.95	3.24	-
เงินกู้ยืมระยะยาวอื่น	5.30	5.83	-
หนี้สินอื่น	-	-	-
รวมหนี้สิน ไม่หมุนเวียน	8.25	9.07	-
รวมหนี้สิน	31.60	31.42	33.28
ส่วนของผู้ถือหุ้น			

รายการบัญชี/บริษัทลำดับที่	โดยรวม 22	1(20)	2(2)
ทุนเรือนหุ้น			
ทุนจดทะเบียน			
ทุนที่ออกจำหน่ายและชำระเต็มมูลค่าแล้ว	51.42	53.34	32.33
กำไร(ขาดทุน)สะสม			
จัดสรรแล้ว	0.06	-	0.73
ยังไม่ได้จัดสรร	16.92	15.24	33.66
รวมส่วนของผู้อถือหุ้น	68.40	68.58	66.72
รวมหนี้สินและส่วนของผู้อถือหุ้น	100.00	100.00	100.00

ตารางที่ 5.30 Common Size-PL: กิจการยาแผนโบราณ (Without Loss)

รายการบัญชี/บริษัทลำดับที่	โดยรวม 22	1(20)	2(2)
รายได้จากการขายและหรือการให้บริการ	100.00	100.00	100.00
ต้นทุนขายและหรือต้นทุนบริการ	62.67	63.70	53.35
กำไร(ขาดทุน)ขั้นต้น	37.33	36.30	46.65
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	33.07	32.25	40.42
กำไร(ขาดทุน)จากการดำเนินงาน	4.26	4.05	6.23
รายได้อื่น	0.87	0.70	2.42
กำไร(ขาดทุน)ก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้	5.13	4.75	8.65
ดอกเบี้ยจ่าย	0.87	0.93	0.40
ภาษีเงินได้	1.30	1.17	2.50
กำไร(ขาดทุน)	2.96	2.65	5.75

ตารางที่ 5.31 ผลการวิเคราะห์อัตราส่วน-กิจการยานยนต์ (Without Loss)

อัตราส่วน	ขนาดของกิจการ								
	โดยรวม 22			1(20)			2(2)		
	MAX	MIN	AVERAGE	MAX	MIN	AVERAGE	MAX	MIN	AVERAGE
ตัวชี้วัดด้านกำไร									
1. กำไรต่อสินทรัพย์รวม (ROA) (%)	9.34	0.15	3.48	9.34	0.15	3.22	8.32	3.77	6.04
2. กำไรสุทธิต่อยอดขาย (ROS) (%)	8.47	0.29	2.96	8.47	2.65	2.65	8.10	3.39	5.75
3. กำไรขั้นต้นต่อยอดขาย (%)	60.37	11.18	37.33	60.37	36.30	36.30	59.08	34.23	46.65
4. กำไรต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) (%)	17.64	0.27	5.34	17.64	0.27	5.03	10.95	6.00	8.48
ตัวชี้วัดด้านสภาพคล่อง									
1. อัตราส่วนหมุนเวียน (Current Ratio) (เท่า)	50.71	0.38	11.15	50.71	0.38	12.18	3.44	2.37	2.91
2. อัตราส่วนหมุนเร็ว (Quick Ratio) (เท่า)	27.48	0.03	5.06	27.48	0.03	5.42	2.58	1.43	2.00
ตัวชี้วัดด้านโครงสร้างเงินทุน									
1. อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (D/E Ratio) (เท่า)	4.05	0.0001	0.82	4.05	0.0001	0.85	0.67	0.36	0.51
2. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อโครงสร้างทุน (เท่า)	0.80	-	0.09	0.80	-	0.09	-	-	-
3. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม (เท่า)	0.79	-	0.08	0.79	-	0.09	-	-	-
4. อัตราส่วนความคุ้มครองดอกเบี้ย (เท่า)	16.77	-	1.65	16.77	-	1.46	7.07	-	3.53
ตัวชี้วัดด้านกิจกรรม									
1. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (รอบ)	3.14	0.13	1.22	3.14	0.13	1.23	1.11	1.03	1.07
2. อัตราการหมุนเวียนของสินค้า (รอบ)	47.88	0.33	6.33	47.88	0.33	6.79	1.82	1.66	1.74
3. ระยะเวลาการถือสินค้า (วัน)	7.62	1,115.47	57.65	7.62	1,115.47	53.76	219.39	200.53	209.96
4. อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (รอบ)	182.11	-	12.17	182.11	-	12.89	6.44	3.64	5.04
5. ระยะเวลาการเก็บหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	2.00	-	29.98	2.00	-	28.32	100.26	56.67	78.47
6. อัตราการหมุนเวียนของเจ้าหนี้ (รอบ)	274.60	-	19.07	274.60	-	20.62	3.81	3.33	3.57
7. ระยะเวลาการจ่ายชำระหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	1.33	-	19.14	1.33	-	17.70	109.45	95.82	102.63

ตารางที่ 5.32 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลการดำเนินงานของกิจการยาที่ได้รับผลกำไร
ทุกขนาดการลงทุน ประจำปี 2544

รายการ	ค่าเฉลี่ยทุกขนาดการลงทุน			
	กิจการยา โดยรวม	ยาแผนปัจจุบัน ร่วมทุนธุรกิจ ต่างชาติ	ยาแผน ปัจจุบัน ของไทย	ยาแผน โบราณ ของไทย
ในงบดุล				
1) สินทรัพย์หมุนเวียน (%)	74.94	89.90	70.04	64.88
2) สินทรัพย์ ไม่หมุนเวียน (%)	25.06	10.10	29.96	35.12
3) หนี้สินหมุนเวียน (%)	42.13	57.51	45.53	23.35
4) หนี้สิน ไม่หมุนเวียน (%)	7.28	3.38	10.22	8.25
5) ส่วนของผู้ถือหุ้น (%)	50.59	39.11	44.25	68.40
ในงบกำไรขาดทุน				
1) กำไรขั้นต้น (%)	33.71	29.21	34.60	37.33
2) ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (%)	27.46	21.79	27.53	33.07
3) กำไร(ขาดทุน)จากการดำเนินงาน (%)	6.25	7.42	7.07	4.26
4) กำไร(ขาดทุน)สุทธิ (%)	4.66	5.76	5.26	2.96
ในตารางสรุปอัตราส่วนทางการเงิน				
ดัชนีชี้วัดกำไร				
1) กำไรต่อสินทรัพย์รวม (%)	5.84	8.40	5.64	3.48
2) กำไรสุทธิต่อค่าขาย (%)	4.66	5.76	5.26	2.96
3) กำไรขั้นต้นต่อค่าขาย (%)	33.71	29.21	34.60	37.33
4) กำไรต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (%)	16.50	30.10	14.05	5.34
ดัชนีชี้วัดสภาพคล่อง				
1) อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (เท่า)	5.02	1.87	2.03	11.15
2) อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว (เท่า)	2.63	1.46	1.36	5.06
ดัชนีชี้วัดด้านโครงสร้างเงินทุน				
1) อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (เท่า)	2.26	2.87	3.09	0.82
2) อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อโครงสร้าง เงินทุน (เท่า)	0.12	0.10	0.16	0.09
3) อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์รวม (เท่า)	0.07	0.04	0.10	0.08
4) อัตราความคุ้มครองดอกเบี้ย (เท่า)	7.91	16.09	6.00	1.65
ดัชนีชี้วัดด้านกิจกรรม				
1) อัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ (รอบ)	1.54	2.10	1.31	1.22
2) อัตราหมุนเวียนของสินค้า (รอบ)	8.67	14.11	5.57	6.33
3) ระยะเวลาการถือสินค้า (วัน)	49.68	25.87	65.52	57.65

รายการ	ค่าเฉลี่ยทุกขนาดการลงทุน			
	กิจการยา โดยรวม	ยาแผนปัจจุบัน ร่วมทุนธุรกิจ ต่างชาติ	ยาแผน ปัจจุบัน ของไทย	ยาแผน โบราณ ของไทย
4) อัตราหมุนเวียนของลูกหนี้ (รอบ)	6.93	3.99	4.62	12.17
5) ระยะเวลาการเก็บหนี้โดยเฉลี่ย (วัน)	66.80	91.43	78.98	29.98
6) อัตราหมุนเวียนของเจ้าหนี้ (รอบ)	13.10	10.66	9.58	19.07
7) ระยะเวลาการจ่ายชำระหนี้ (วัน)	30.49	34.24	38.09	19.14

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทุกขนาดการลงทุนในตารางที่ 5.32 จะได้ผลสรุปดังต่อไปนี้

1) ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบโครงสร้างงบดุลตามแนวดิ่ง กิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติ จะมีสัดส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนสูงที่สุดคือ 89.9% ของสินทรัพย์รวม และในแหล่งเงินทุนของสินทรัพย์ผู้ถือหุ้นต่ำที่สุด 39.11% ตรงข้ามกับกิจการยาแผนโบราณ จะมีสัดส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่ำที่สุด คือ 64.88% ของสินทรัพย์รวมและโครงสร้างของเงินลงทุนในสินทรัพย์ต่างๆ เป็นของผู้ถือหุ้นหรือเจ้าของสูงสุด คือ 68.40% นอกนั้นเป็นหนี้สินหมุนเวียน (23.35%) และหนี้สินไม่หมุนเวียน (8.25%)

2) ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบโครงสร้างงบกำไรขาดทุนตามแนวดิ่ง กิจการยาแผนโบราณ มีอัตรากำไรขั้นต้นสูงที่สุด (37.33%) กิจการยาแผนปัจจุบัน – ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติ มีอัตรากำไรขั้นต้นต่ำที่สุด (29.21%) แต่ปรากฏว่าเมื่อหักค่าใช้จ่ายดำเนินงานและปรับปรุงรายการพิเศษต่างๆ แล้ว กิจการยาแผนปัจจุบัน – ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติกลับมีอัตรากำไรสุทธิต่อค่าขายสูงที่สุด (5.76%) ตรงข้ามกับกิจการยาแผนโบราณที่มีอัตรากำไรสุทธิต่อค่าขายต่ำที่สุด (2.96%)

3) ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบอัตราส่วนทางการเงิน ซึ่งแสดงดัชนีวัดผลการดำเนินงานเป็น 4 ด้าน ได้ผลสรุปดังนี้

3.1 ดัชนีชี้วัดด้านกำไร กิจการยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติมีอัตรากำไรต่อสินทรัพย์รวมและอัตรากำไรต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสูงที่สุด คือ 8.40% และ 30.1% ตามลำดับ ในขณะที่กิจการยาแผนโบราณมีอัตรากำไรต่อสินทรัพย์รวมและอัตรากำไรต่อส่วนของผู้ถือหุ้นต่ำที่สุดคือ 3.48% และ 5.34% ตามลำดับ

3.2 ดัชนีชี้วัดสภาพคล่อง กิจการยาแผนโบราณมีสภาพคล่องสูงที่สุดตรงข้ามกับกิจการยาแผนปัจจุบันที่มีสภาพคล่องต่ำกว่า

3.3 ดัชนีวัดโครงสร้างเงินลงทุน กิจการยาแผนปัจจุบันของไทยมีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนสูงที่สุด (3.09 เท่า) ตรงข้ามกับกิจการยาแผนโบราณมีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนต่ำที่สุด (0.82

เท่า) อย่างไรก็ตาม กิจกรรมยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติจะมีความสามารถในการจ่ายคืนดอกเบี้ยสูงสุด (16.09 เท่า)

3.4 ดัชนีชี้วัดกิจกรรม กิจกรรมยาแผนปัจจุบันที่ร่วมทุนกับธุรกิจต่างชาติจะบริหารสินทรัพย์ให้เกิดประสิทธิภาพได้สูงสุด (2.10 รอบ) ทั้งนี้พิจารณาได้จากการบริหารสินค้างคงคลังซึ่งมีอัตราหมุนเวียนของสินค้าสูงสุด (14 รอบ) และถือครองสินค้าสั้นที่สุด (26 วัน) แต่เมื่อพิจารณาด้านการบริหารลูกหนี้ กิจกรรมยาแผนโบราณสามารถบริหารลูกหนี้ได้ดีที่สุด เพราะมีอัตราหมุนเวียนของลูกหนี้สูงสุด (12 รอบ) โดยมีระยะเวลาเก็บหนี้โดยเฉลี่ยต่ำที่สุด (30 วัน) ในด้านการซื้อเชื่อสินค้านั้นปรากฏว่ากิจกรรมยาแผนปัจจุบันของไทยมีอัตราหมุนเวียนเจ้าหนี้ต่ำที่สุด (10 รอบ) เพราะใช้เวลาในการชำระคืนหนี้สินนานที่สุด (38 วัน) อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารลูกหนี้และเจ้าหนี้ ปรากฏว่ากิจกรรมยาทุกประเภทจ่ายเงินชำระเจ้าหนี้ในระยะเวลาที่เร็วกว่าระยะเวลาที่เก็บเงินจากลูกหนี้

ภาคผนวก
รายนามกิจการผลิตยาประเภทต่าง ๆ
จากฐานข้อมูลใน Business on Line (BOL)

รายนามกิจการยาแผนโบราณ (กิจการไทย) รวม 39 แห่ง ดังนี้

ลำดับที่	บริษัท
1	ห้างหุ้นส่วนจำกัด ขาวละออเภสัช
2	บริษัท ปราสาททองโอสถ จำกัด
3	บริษัท ถ้วยทองโอสถ จำกัด
4	บริษัท สมจิตต์โอสถ จำกัด
5	ห้างหุ้นส่วนจำกัด ห้างขายยาจอมทอง
6	บริษัท โกร่งทองเภสัชกรรม จำกัด
7	บริษัท คั่นก้น้ำเต้าทอง จำกัด
8	บริษัท ห้างขายยาตราเสือ 11 ตัว จำกัด
9	บริษัท ที กรุ๊ป โปรดักส์ (1993) จำกัด
10	ห้างหุ้นส่วนจำกัด แก่นนคร 1978
11	บริษัท ศิริปัญญา จำกัด
12	บริษัท อ้วยอันโอสถ จำกัด
13	ห้างหุ้นส่วนจำกัด ผลิตภัณฑ์เทวี
14	บริษัท สกายไลน์ เฮลท์แคร์ จำกัด
15	ห้างหุ้นส่วนจำกัดโกลด์ครอส กากบาททอง
16	บริษัท ไทยเฮิร์ททูเดย์ จำกัด
17	ห้างหุ้นส่วนจำกัด ไทยรุ่งเรืองฟาร์มาซูติคอลล
18	ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงงานไต้อันโอสถ
19	บริษัท ปอเชียงตั้ง จำกัด
20	บริษัท ห้างพระจันทร์โอสถ จำกัด
21	บริษัท ขายยาเพ็ญภาค จำกัด
22	บริษัท โมเตอร์น เอ็นไวรอนเม้นตัล จำกัด
23	บริษัท แมคโครฟาร์ จำกัด
24	บริษัท ลูกสาวหมอมมี จำกัด
25	บริษัท เรือนรักษัสมุนไพโร จำกัด
26	บริษัท ห้างขายยาตราเสือดาว จำกัด

ลำดับที่	บริษัท
27	บริษัท สุนทรวิระทองสุข จำกัด
28	บริษัท หมอมี่ จำกัด
29	บริษัท 5 พระเจดีย์โฮสเทล จำกัด
30	ห้างหุ้นส่วนจำกัด ฮุยแลนด์ฟาร์มมาซี
31	ห้างหุ้นส่วนจำกัด โค้วเจียบฮวดตราภาษีทรงม้า
32	บริษัท พารา ฟาร์มมาซูติคอล จำกัด
33	ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภูมณีรัตน์เภสัช
34	บริษัท แสงสว่างตราค้างคาว จำกัด
35	บริษัทผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทย จำกัด
36	บริษัท อร่ามเวชเภสัช จำกัด
37	บริษัท สุวรรณโฮสเทล (ตราปลามังกร) จำกัด
38	บริษัท อมรศาสตร์ จำกัด
39	บริษัท ไฮเป็กซ์ (แก้วสารพัดนึก) จำกัด

รายนามกิจการยาแผนปัจจุบัน (กิจการไทย) รวม 36 แห่ง ดังนี้

ลำดับที่	บริษัท
1	บริษัท บี.เอ็ล.เอช.เทร็ดดิ้ง จำกัด
2	บริษัท เบอร์ลีเย็คเกอร์ จำกัด (มหาชน)
3	บริษัท บริสตอล-ไมเยอร์ สควิบบ์ (ประเทศไทย) จำกัด สาขาประเทศไทย
4	บริษัท เอไซ (ประเทศไทย) มาร์เก็ตติ้ง จำกัด
5	บริษัท อีไล ลิลลี เอเชีย อิงค์ สาขาประเทศไทย
6	บริษัท เซอร์เวียร์ (ประเทศไทย) จำกัด
7	บริษัท ไทยเมจิฟาร์มมาชีวิคัล จำกัด
8	บริษัท ไทยโอซูก้า จำกัด
9	บริษัท ยูซีบี ฟาร์มมา (ไทยแลนด์) จำกัด
10	บริษัท ไบโอแอลป์ จำกัด
11	บริษัท บูรพาโฮสเทล จำกัด
12	บริษัท ชุมชนเภสัชกรรม จำกัด (มหาชน)
13	บริษัท คอนดิเนนเทล-ฟาร์ม จำกัด
14	บริษัท เยนเนอร์รอลดริคส์เฮ้าส์ จำกัด
15	บริษัท โกลด์ มินท์ โปรดักส์ จำกัด

ลำดับที่	บริษัท
16	บริษัท เอ็ม แอนด์ เอ็ช แมนูแฟคเจอร์ริง จำกัด
17	บริษัท เวชบริการ จำกัด
18	บริษัท เมดิแคป จำกัด
19	บริษัท เกสซ์กรรมนครพัฒนา จำกัด
20	บริษัท โอลัน-เคมเมต จำกัด
21	บริษัท โอสด อินเตอร์ แลบบอราทอรีส์ จำกัด
22	บริษัท โปลิฟาร์ม จำกัด
23	บริษัท อาร์ พี ซี อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด
24	บริษัท สยามเมดิแคร์ จำกัด
25	บริษัท เกสซ์กรรมศรีประสิทธิ์ จำกัด
26	บริษัท ไทยแจแปนแลบบอเรทอรีส์ จำกัด
27	บริษัท บิวท์ส แมนูแฟคเจอร์ริง (ประเทศไทย) จำกัด
28	บริษัท ห้างขายยาอังกฤษ (ตะราญ) จำกัด
29	บริษัท เสริมมิตรพาณิชย์ จำกัด
30	บริษัท สหการโอสด (1996) จำกัด
31	บริษัท ที.เอส.โพลีโปรดักส์ จำกัด
32	บริษัท อุดมพร (พีฮาแล็บ) จำกัด
33	บริษัท ยูนิชั่น จำกัด
34	บริษัท วิทยาคม จำกัด
35	บริษัท วี.เอส.ฟาร์ม่า (1971) จำกัด
36	บริษัท โพลีเฮลท์แคร์ จำกัด

รายนามกิจการยาแผนปัจจุบันร่วมกับธุรกิจต่างชาติ (สัดส่วนการลงทุนของผู้ถือหุ้นที่ไม่ได้มีสัญชาติไทยตั้งแต่ 51% ขึ้นไป) รวม 14 แห่ง ดังนี้

ลำดับที่	บริษัท
1	บริษัท แอสตราเซนเนกา (ประเทศไทย) จำกัด
2	บริษัท อเวนดีส ฟาร์ม่า จำกัด
3	บริษัท แบ็กซ์เตอร์ เฮลท์แคร์ (ประเทศไทย) จำกัด
4	บริษัท ไบเออร์ไทย จำกัด
5	บริษัท บิวท์ส (ประเทศไทย) จำกัด
6	บริษัท ไดอิจิ ฟาร์ม่าซูดิคอล (ประเทศไทย) จำกัด

ลำดับที่	บริษัท
7	บริษัท ดีทแฮล์ม จำกัด
8	บริษัท โอสิค (ประเทศไทย) จำกัด
9	บริษัท ออร์กานอน (ประเทศไทย) จำกัด
10	บริษัท แปซิฟิก เฮลท์แคร์ (ไทยแลนด์) จำกัด
11	บริษัท โรช ไทยแลนด์ จำกัด
12	บริษัท เซอริง-พลาว จำกัด
13	บริษัท ยามาโนอูจิ (ไทยแลนด์) จำกัด
14	บริษัท ซิลลิก ฟาร์มา จำกัด

บทที่ 6

ดัชนีวัดศักยภาพของอุตสาหกรรมและธุรกิจและค่าอ้างอิง

จากแนวคิดและผลการศึกษา ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ทั้งจากข้อมูลทุติยภูมิและปฐมภูมิ ได้พัฒนาดัชนีวัดศักยภาพและค่าอ้างอิง 2 ระดับ ได้แก่ ระดับอุตสาหกรรมและระดับธุรกิจ

6.1 ดัชนีวัดศักยภาพและค่าอ้างอิงระดับอุตสาหกรรม

การวัดศักยภาพการแข่งขันระดับอุตสาหกรรมแบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ด้านประสิทธิภาพของอุตสาหกรรม ด้านการตลาด ด้านโครงสร้างพื้นฐาน อุตสาหกรรมสนับสนุนและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง ด้านผลการดำเนินงานเชิงเศรษฐกิจและการเงิน และด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม

6.1.1 ประสิทธิภาพของอุตสาหกรรม (Industry Efficiency)

การประเมินประสิทธิภาพของอุตสาหกรรมยา มีดังนี้

จากการศึกษามูลค่าการผลิตต่อโรงงาน พบว่า ยาแผนปัจจุบันมีมูลค่าการผลิตต่อโรงงานเท่ากับ 124.59 ล้านบาท แต่สำหรับยาแผนโบราณ เท่ากับ 0.76 ล้านบาทต่อโรงงาน

Industry Efficiency

	ปี 2543	ปี 2544
ยาแผนปัจจุบัน		
จำนวนโรงงาน	174 แห่ง	325 แห่ง
จำนวนบุคลากร	6,253 คน	N/A
มูลค่าการผลิต	21,679 ล้านบาท	N/A
ยาแผนโบราณ		
จำนวนโรงงาน	724 แห่ง	880 แห่ง
จำนวนบุคลากร	N/A	N/A
มูลค่าการผลิต	548 ล้านบาท	N/A

	ปี 2543	ปี 2544
ดัชนี		
ยาแผนปัจจุบัน		
มูลค่าผลผลิตต่อโรงงาน	124.59 ล้านบาท	N/A
มูลค่าผลผลิตต่อคน	3.47 ล้านบาท	N/A
ยาแผนโบราณ		
มูลค่าผลผลิตต่อโรงงาน	0.76 ล้านบาท	N/A
มูลค่าผลผลิตต่อคน	N/A	N/A

6.1.2 ด้านการตลาด (Market Performance)

อัตราการส่งเภสัชภัณฑ์ ปี 2544 มีอัตราเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.87 สมุนไพรร้อยละ

6.18 แต่อัตราการนำเข้ามีอัตราการเติบโตสูงกว่าการส่งออก มีอัตราการเติบโตร้อยละ 22.59

	ปี 2543	ปี 2544
มูลค่าการส่งออก (เภสัชภัณฑ์)	3744.5 ล้านบาท	4338.8 ล้านบาท
มูลค่าการส่งออก (สมุนไพรไทย)	126.5 ล้านบาท	134.3 ล้านบาท
การนำเข้ายารักษาโรค	10,758.7 ล้านบาท	13,189.0 ล้านบาท
ดัชนี		
อัตราการเติบโตของการส่งออก		
เภสัชภัณฑ์	N/A	15.87%
สมุนไพร	N/A	6.18%
อัตราการนำเข้า	N/A	22.59%

6.1.3 ดัชนีการเงิน

จากการประเมินทางการเงิน

	ยาแผนปัจจุบันของไทย	ยาแผนโบราณของไทย
ด้านกำไร		
ROA	5.64%	3.48%
ROS	5.26%	2.96%
ROE	14.05%	5.34%

	ยาแผนปัจจุบันของไทย	ยาแผนโบราณของไทย
ด้านสภาพคล่อง		
อัตราส่วนทุนหมุนเวียน	2.03 เท่า	11.15 เท่า
อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว	1.36 เท่า	5.05 เท่า
ด้านกิจกรรม		
อัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์	1.31 รอบ	1.22 รอบ
ระยะเวลาถือสินค้า	65.52 วัน	57.65 วัน
ระยะเวลาเก็บหนี้	78.98 วัน	29.98 วัน
ระยะเวลาจ่ายหนี้	38.09 วัน	19.14 วัน
ด้านโครงสร้างพื้นฐาน		
D/E	3.09	0.82
อัตราการคุ้มครองดอกเบี้ย	6.00	1.65

6.1.4 ด้านโครงสร้างพื้นฐานอุตสาหกรรมสนับสนุน

อุตสาหกรรมมาสนับสนุนของยา ประกอบด้วย โรงงานผลิตวัตถุดิบ โรงงานผลิตภาชนะ บรรจุภัณฑ์ ได้แก่ กล่อง ขวด เป็นต้น ผลการศึกษา มีดังนี้

	ปี 2544
จำนวนสารวัตถุดิบที่ผลิตในประเทศไทย	26 ชนิด
จำนวนโรงงานผลิตสารวัตถุดิบ	12 โรงงาน
มูลค่าการนำเข้าวัตถุดิบผลิตยา	

6.1.5 ด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม

การพัฒนาอุตสาหกรรม โดยพิจารณาจากกิจการที่ได้รับ GMP พบว่า กิจการยาแผนปัจจุบัน ปี 2545 มีกิจการที่ได้รับ GMP ร้อยละ 77.01 ปี 2546 มีกิจการที่ได้รับ ร้อยละ 75.57 ส่วนยาแผนโบราณ มีกิจการที่ได้รับ GMP เป็นสัดส่วนที่น้อยมาก มีเพียง 7 แห่งเท่านั้น ในปี 2546

	ปี 2543	ปี 2544
ยาแผนปัจจุบัน		
จำนวนผู้ได้รับ GMP	134	133
จำนวนโรงงานผลิตยา	174	176
ยาแผนโบราณ		
จำนวนผู้ได้รับ GMP		7
จำนวนโรงงานผลิตยา		880 ราย
ดัชนี		
ยาแผนปัจจุบัน		
- ร้อยละที่ได้ GMP	77.01%	75.57%
ยาแผนโบราณ		
- ร้อยละที่ได้ GMP	N/A	N/A

6.2 ดัชนีวัดศักยภาพและค่าอ้างอิงระดับธุรกิจตามแนวคิด

Management Cockpit

ผลการศึกษาข้อมูลจากแบบสอบถามและข้อมูลทุติยภูมิสามารถนำมาสร้างดัชนีเพื่อประเมินธุรกิจ โดยจัดทำ KPI 3 กลุ่ม คือ กลุ่ม Blue Wall เป็นการวัดศักยภาพภายในธุรกิจ Red Wall ประเมินผลกระทบจากปัจจัยภายนอก และ Black Wall ประเมินความสำเร็จขององค์กรตามเป้าหมายหรือกุญแจแห่งความสำเร็จ ซึ่งผู้ใช้จะต้องประเมินค่าดัชนีของธุรกิจตามเป้าหมาย และมาเปรียบเทียบกับค่าของอุตสาหกรรม

6.2.1 ด้าน Blue Wall

ด้าน Blue Wall จะมี 6 ประเด็นในการประเมิน ได้แก่

- ด้านคุณภาพของบุคลากร
- ด้านประสิทธิภาพขององค์กร
- คุณภาพของสินค้าและบริการ
- การตอบสนอง
- การพัฒนาองค์กร
- การบริหารแบบมีอาชีพ

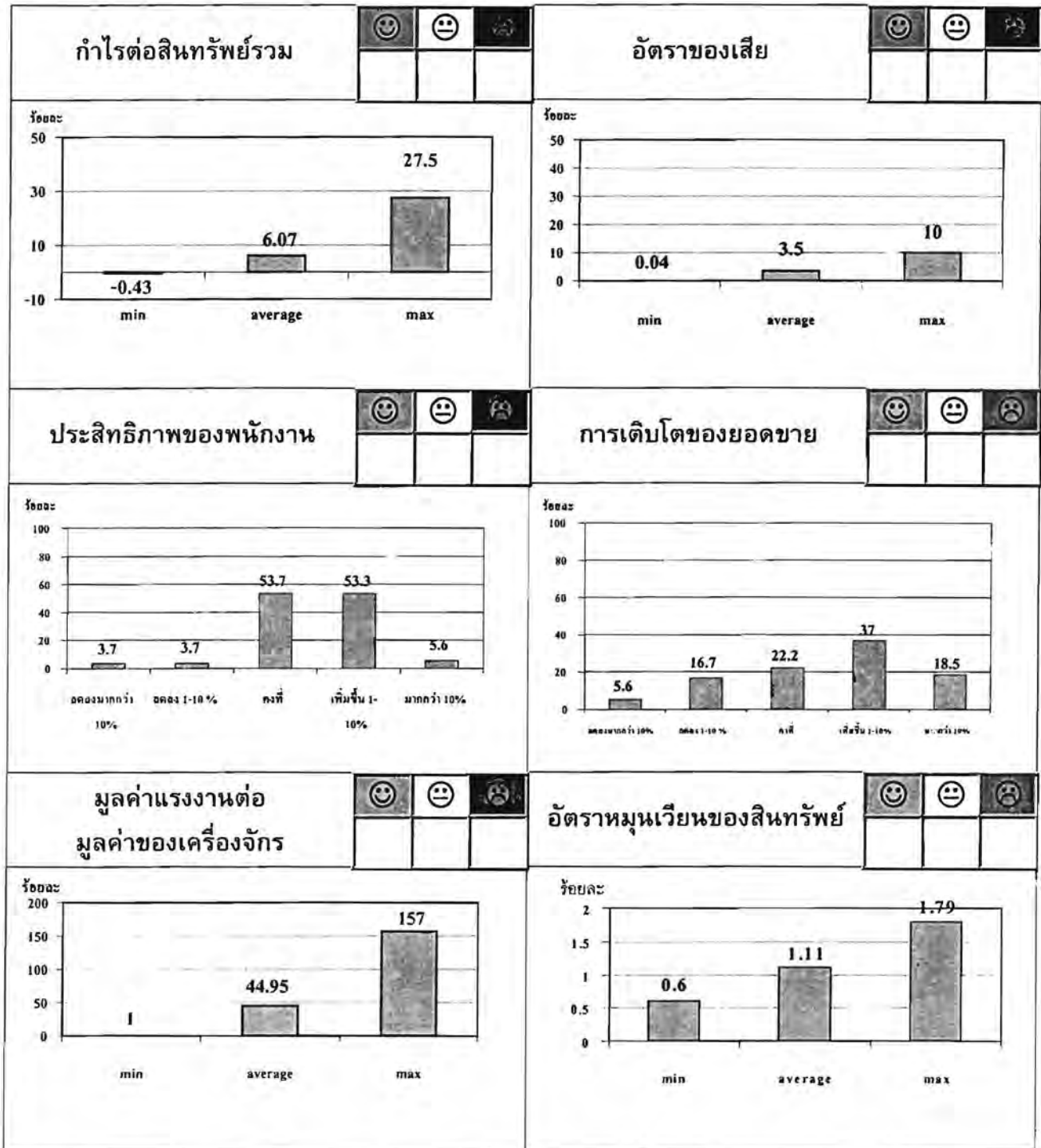
คุณภาพบุคลากร

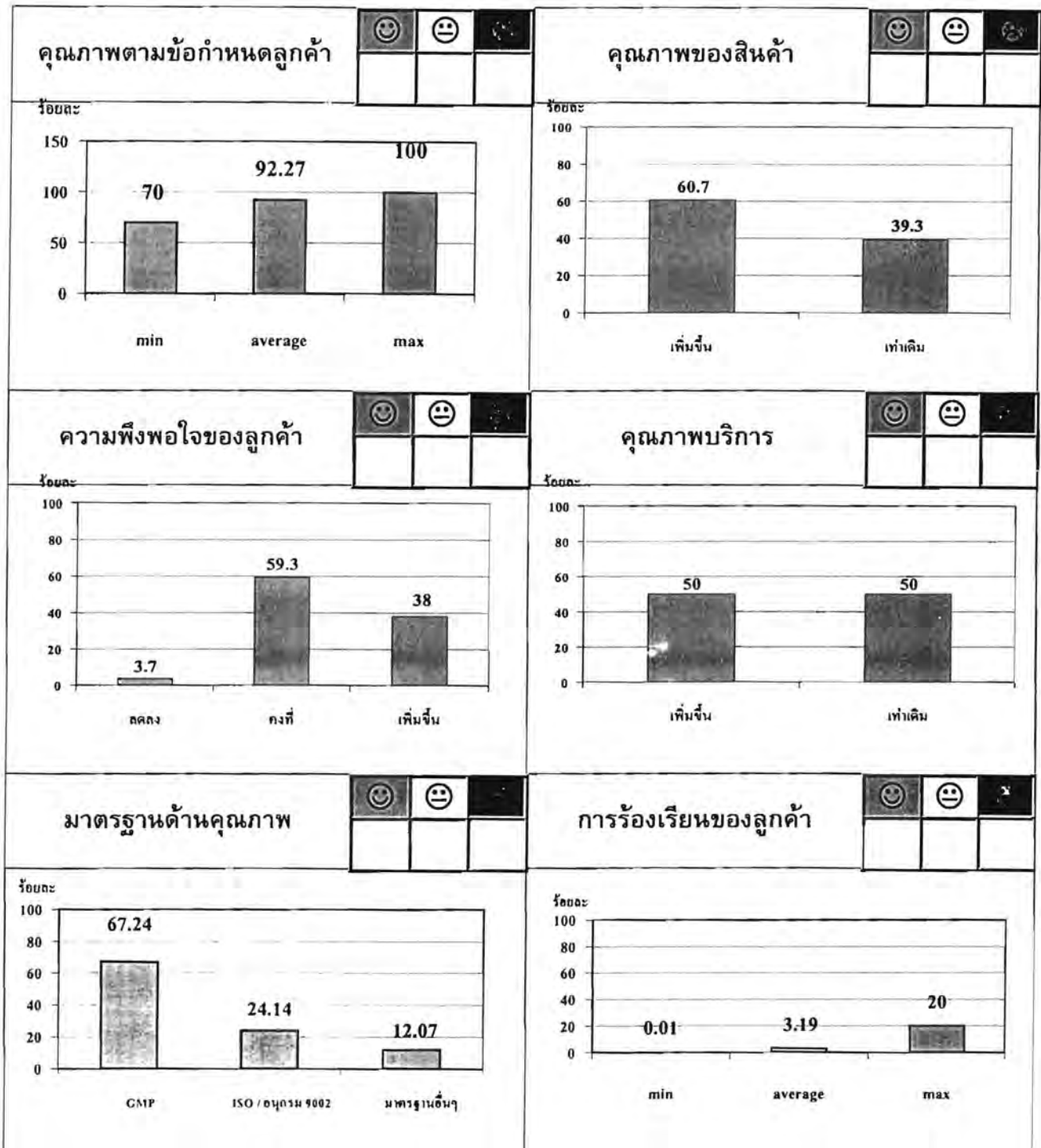
<p>อัตราการออกจากงาน ของพนักงาน</p>		<p>ประสิทธิภาพของคนงาน</p>																			
<p>ร้อยละ</p> <table border="1"> <tr><th>Category</th><th>Value</th></tr> <tr><td>min</td><td>1</td></tr> <tr><td>average</td><td>14.75</td></tr> <tr><td>max</td><td>52.61</td></tr> </table>	Category	Value	min	1	average	14.75	max	52.61	<p>ร้อยละ</p> <table border="1"> <tr><th>Category</th><th>Value</th></tr> <tr><td>ลดลงมากกว่า 10%</td><td>3.7</td></tr> <tr><td>ลดลง 1-10%</td><td>3.7</td></tr> <tr><td>คงที่</td><td>53.7</td></tr> <tr><td>เพิ่มขึ้น 1-10%</td><td>53.3</td></tr> <tr><td>มากกว่า 10%</td><td>5.6</td></tr> </table>	Category	Value	ลดลงมากกว่า 10%	3.7	ลดลง 1-10%	3.7	คงที่	53.7	เพิ่มขึ้น 1-10%	53.3	มากกว่า 10%	5.6
Category	Value																				
min	1																				
average	14.75																				
max	52.61																				
Category	Value																				
ลดลงมากกว่า 10%	3.7																				
ลดลง 1-10%	3.7																				
คงที่	53.7																				
เพิ่มขึ้น 1-10%	53.3																				
มากกว่า 10%	5.6																				
<p>ความพึงพอใจของพนักงาน</p>		<p>ประสิทธิภาพของคนงาน</p>																			
<p>ร้อยละ</p> <table border="1"> <tr><th>Category</th><th>Value</th></tr> <tr><td>ลดลง</td><td>7.5</td></tr> <tr><td>คงที่</td><td>50.9</td></tr> <tr><td>เพิ่มขึ้น</td><td>41.5</td></tr> </table>	Category	Value	ลดลง	7.5	คงที่	50.9	เพิ่มขึ้น	41.5	<p>ค่าเฉลี่ย</p> <p>33.3</p>												
Category	Value																				
ลดลง	7.5																				
คงที่	50.9																				
เพิ่มขึ้น	41.5																				
<p>การพัฒนาบุคลากร</p>		<p>กำไรต่อพนักงาน</p>																			
<p>ร้อยละ</p> <table border="1"> <tr><th>Category</th><th>Value</th></tr> <tr><td>พัฒนาบุคลากร</td><td>48.3</td></tr> </table>	Category	Value	พัฒนาบุคลากร	48.3	<p>บาทคน</p> <table border="1"> <tr><th>Category</th><th>Value</th></tr> <tr><td>min</td><td>-336.07</td></tr> <tr><td>average</td><td>48,370.55</td></tr> <tr><td>max</td><td>249,500</td></tr> </table>	Category	Value	min	-336.07	average	48,370.55	max	249,500								
Category	Value																				
พัฒนาบุคลากร	48.3																				
Category	Value																				
min	-336.07																				
average	48,370.55																				
max	249,500																				

ประสิทธิภาพขององค์กร

BLUE WALL

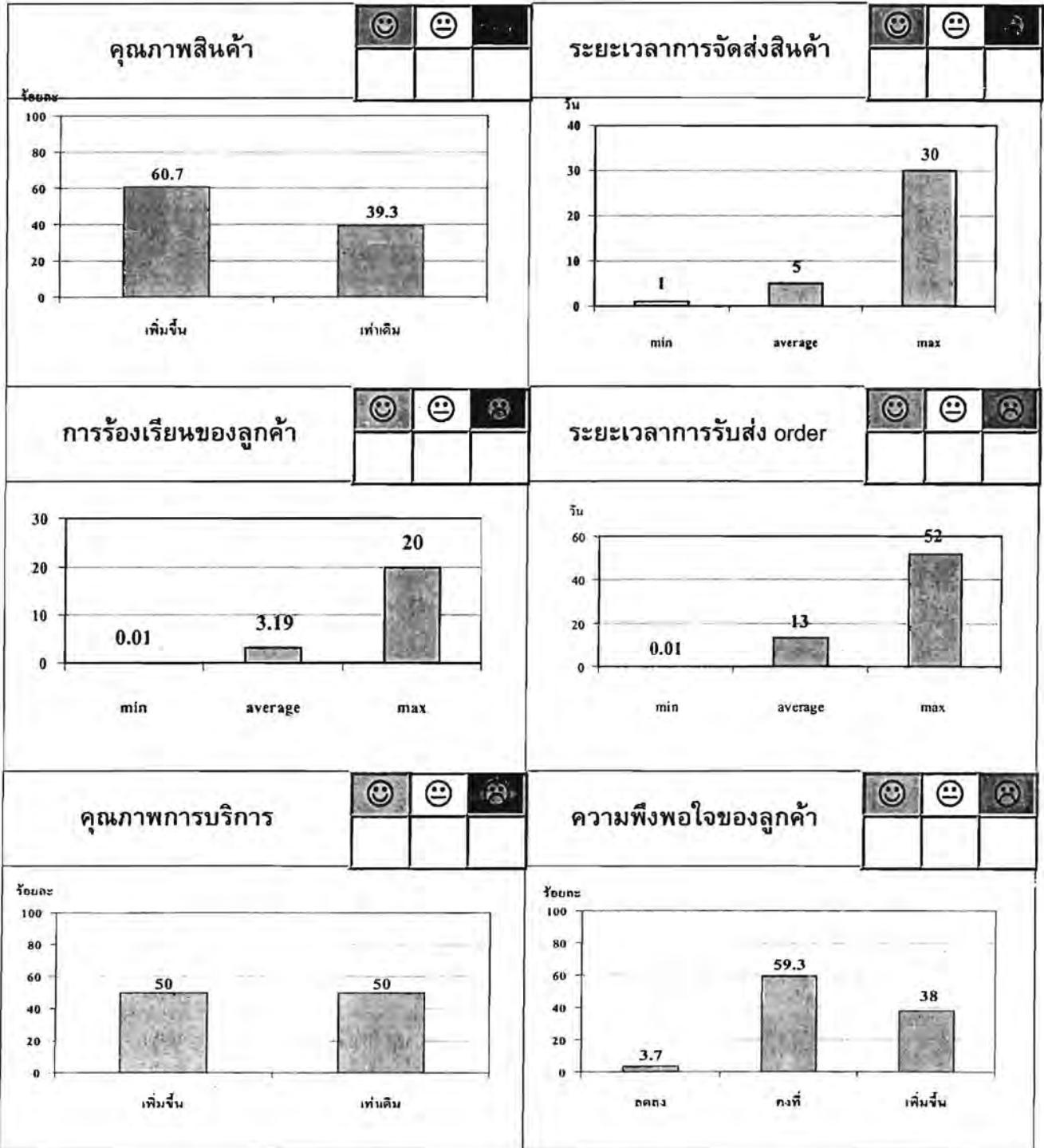

คุณภาพสินค้าและบริการ

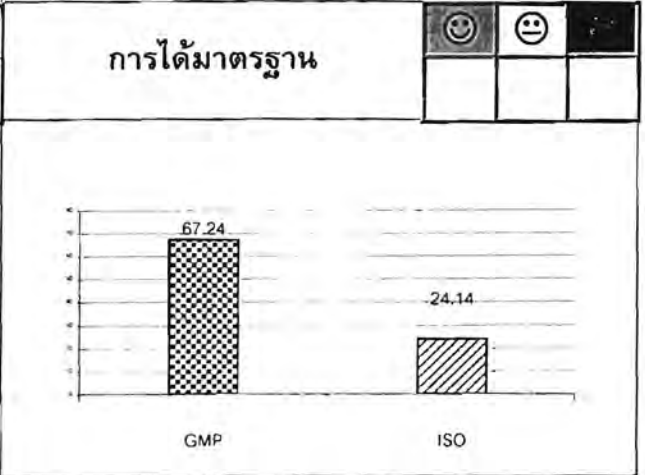
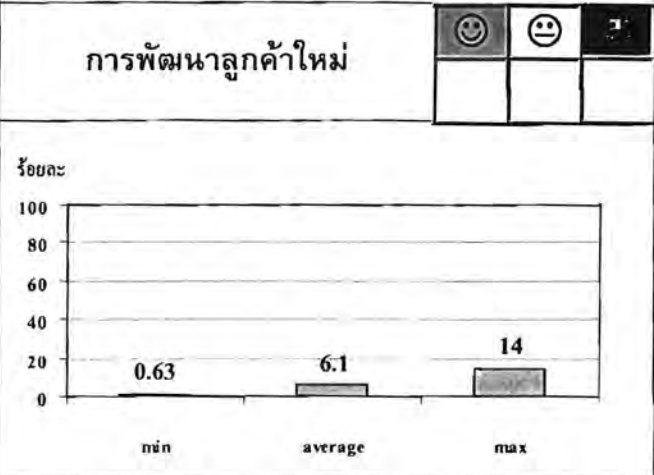
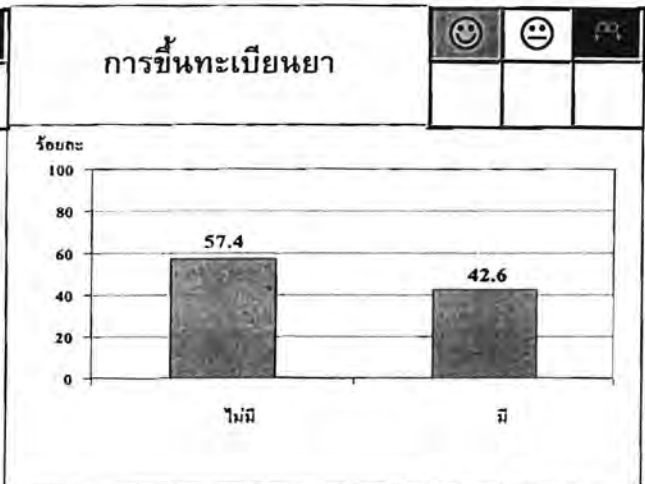
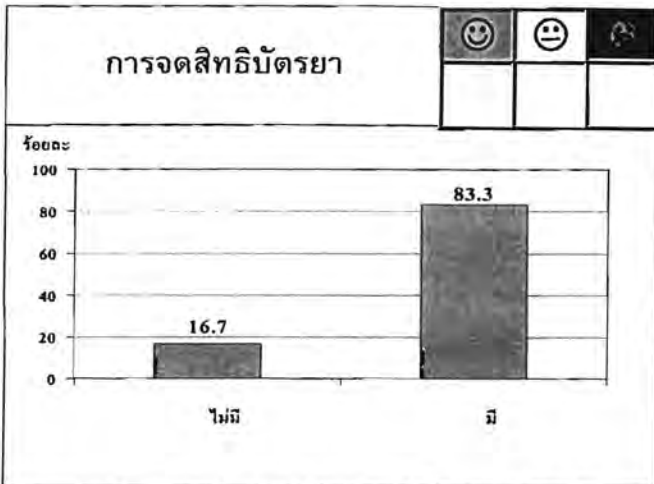
การตอบสนอง

BLUE WALL

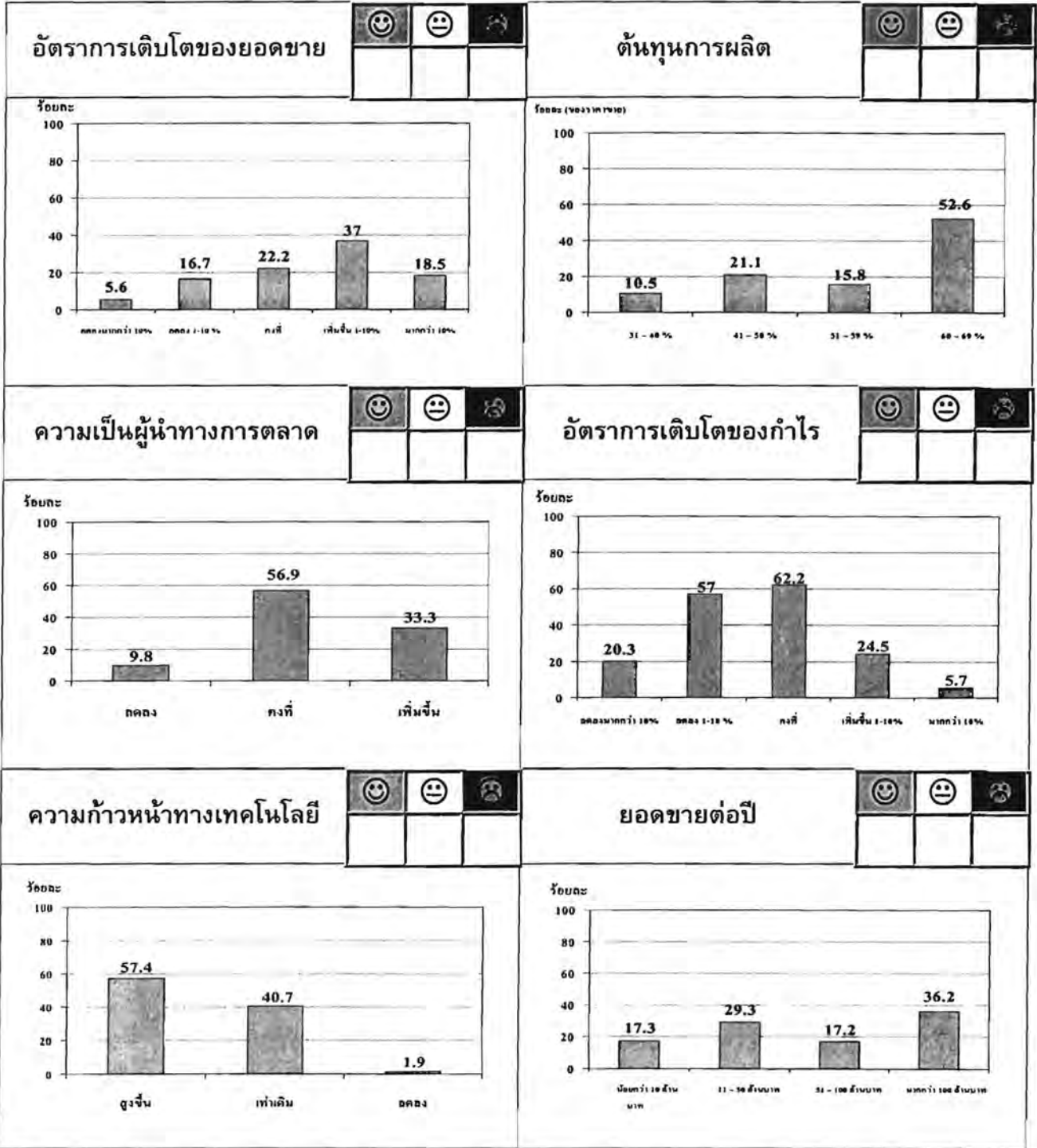

การพัฒนาองค์กร

BLUE WALL

การบริหารแบบมีอาชีพ

6.2.2 ด้าน Red Wall

เป็นการประเมินปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อองค์กร ได้แก่ ปัจจัยมหภาค ปัจจัยด้านการแข่งขันและด้านลูกค้า มีประเด็นการประเมิน ดังนี้

- ผลกระทบจากปัจจัยมหภาค
- มาตรการต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อองค์กร
- การแข่งขัน
- สภาวะการแข่งขัน
- สถานการณ์ด้านการตลาด
- สถานการณ์ด้านลูกค้า

ผลกระทบจากปัจจัยมหภาค

RED WALL

<p>Exchange Rate</p>		<p>GDP ของไทย</p>																										
<p>บาท / ดอลลาร์ สหรัฐ</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>ปี</th> <th>2541</th> <th>2542</th> <th>2543</th> <th>2544</th> <th>2545</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Value</td> <td>36.69</td> <td>37.52</td> <td>43.26</td> <td>44.23</td> <td>43.24</td> </tr> </tbody> </table>	ปี	2541	2542	2543	2544	2545	Value	36.69	37.52	43.26	44.23	43.24	<table border="1"> <thead> <tr> <th>ปี</th> <th>Q1</th> <th>Q2</th> <th>Q3</th> <th>Q4</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2543</td> <td>3.9</td> <td>5.1</td> <td>5.8</td> <td>6.1</td> </tr> <tr> <td>2544</td> <td>1.6</td> <td>1.9</td> <td>1.8</td> <td>2.5</td> </tr> </tbody> </table>	ปี	Q1	Q2	Q3	Q4	2543	3.9	5.1	5.8	6.1	2544	1.6	1.9	1.8	2.5
ปี	2541	2542	2543	2544	2545																							
Value	36.69	37.52	43.26	44.23	43.24																							
ปี	Q1	Q2	Q3	Q4																								
2543	3.9	5.1	5.8	6.1																								
2544	1.6	1.9	1.8	2.5																								
<p>SOURCE OF INFORMATION</p>		<p>อัตราค่าแรง</p>																										
<ul style="list-style-type: none"> * สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา : www.fda.moph.go.th * สถาบันการแพทย์แผนไทย : www.iltm.or.th * กรมศุลกากร : www.customs.go.th * กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ : www.moc.go.th/thai/dbe 	<table border="1"> <thead> <tr> <th>ประเทศ</th> <th>จำนวนนักท่องเที่ยว</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>ญี่ปุ่น</td><td>26.1</td></tr> <tr><td>อินเดีย</td><td>14.31</td></tr> <tr><td>ไต้หวัน</td><td>7.23</td></tr> <tr><td>ฮ่องกง</td><td>8.1</td></tr> <tr><td>เกาหลีใต้</td><td>3.37</td></tr> <tr><td>จีน</td><td>1.18</td></tr> <tr><td>ยูเออี</td><td>0.46</td></tr> <tr><td>สิงคโปร์</td><td>0.54</td></tr> <tr><td>เวียดนาม</td><td>0.39</td></tr> <tr><td>ฟิลิปปินส์</td><td>0.37</td></tr> </tbody> </table>	ประเทศ	จำนวนนักท่องเที่ยว	ญี่ปุ่น	26.1	อินเดีย	14.31	ไต้หวัน	7.23	ฮ่องกง	8.1	เกาหลีใต้	3.37	จีน	1.18	ยูเออี	0.46	สิงคโปร์	0.54	เวียดนาม	0.39	ฟิลิปปินส์	0.37					
ประเทศ	จำนวนนักท่องเที่ยว																											
ญี่ปุ่น	26.1																											
อินเดีย	14.31																											
ไต้หวัน	7.23																											
ฮ่องกง	8.1																											
เกาหลีใต้	3.37																											
จีน	1.18																											
ยูเออี	0.46																											
สิงคโปร์	0.54																											
เวียดนาม	0.39																											
ฟิลิปปินส์	0.37																											
<p>FUTURE CRISIS</p>		<p>มูลค่าการบริโภคยา ของประเทศผู้นำ</p>																										
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>ประเทศ</th> <th>มูลค่าการบริโภคยา (ล้านบาท)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>อเมริกาเหนือ</td><td>116,573</td></tr> <tr><td>ยุโรป</td><td>51,510</td></tr> <tr><td>ญี่ปุ่น</td><td>51,983</td></tr> <tr><td>อเมริกาใต้</td><td>13,380</td></tr> <tr><td>ออสเตรเลีย/นิวซีแลนด์</td><td>2,900</td></tr> </tbody> </table>	ประเทศ	มูลค่าการบริโภคยา (ล้านบาท)	อเมริกาเหนือ	116,573	ยุโรป	51,510	ญี่ปุ่น	51,983	อเมริกาใต้	13,380	ออสเตรเลีย/นิวซีแลนด์	2,900															
ประเทศ	มูลค่าการบริโภคยา (ล้านบาท)																											
อเมริกาเหนือ	116,573																											
ยุโรป	51,510																											
ญี่ปุ่น	51,983																											
อเมริกาใต้	13,380																											
ออสเตรเลีย/นิวซีแลนด์	2,900																											

มาตรการต่าง ๆ ของอุตสาหกรรม

<p>นโยบายของรัฐ</p>		<p>แผนพัฒนาอุตสาหกรรม</p>																									
<ul style="list-style-type: none"> พระราชบัญญัติฯ พ.ศ. 2510 มีบทบาทเกี่ยวข้องในขั้นตอนการทดลองทางคลินิก (Clinical Studies) เมื่อเริ่มมีการทำการทดลองทางคลินิกในคนและขั้นตอนการขึ้นทะเบียนตำรับยาและนำออกสู่ตลาด พระราชบัญญัติสิทธิบัตร ในเรื่องของยาใหม่หรือมีการประดิษฐ์ จะมีกฎหมายเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) และการพัฒนาอุตสาหกรรมยา มีเป้าหมายเกี่ยวกับการสนับสนุนอุตสาหกรรมสุขภาพ ซึ่งเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับการพัฒนาอุตสาหกรรมยา 		<p>วิสัยทัศน์ (VISION) ของการพัฒนาอุตสาหกรรมยาในประเทศไทย</p> <p>S = Self-sufficient ใช้อย่างพอเพียงในประเทศ</p> <p>U = Unity ความร่วมมือสมัครใจเป็นหนึ่ง</p> <p>R = R&D - based เน้นการวิจัยและพัฒนา</p> <p>V = Valuc การสร้างคุณค่าทั้งผลิตภัณฑ์ ทรัพยากรที่มีอยู่</p> <p>I = Innovative สนับสนุนแนวคิดใหม่ การพัฒนาและสร้างสรรค์</p> <p>V = Validation การตรวจสอบมาตรฐานอย่างสม่ำเสมอ</p> <p>E = Export Intensive เน้นและส่งเสริมการส่งออก</p>																									
<p>Non Tariff Barrier : NTB</p>		<p>Non Tariff Barrier : NTB</p>																									
<table border="1"> <thead> <tr> <th>เรื่อง</th> <th>ประเทศ</th> <th>มาตรการควบคุม</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>อัตราค่าธรรมเนียม</td> <td>จีน, เบลเยียม</td> <td>อัตราค่าธรรมเนียมที่แตกต่าง โดยอัตราค่าธรรมเนียมนำเข้าจะสูงกว่า</td> </tr> <tr> <td>การควบคุมราคา</td> <td>สเปน, เบลเยียม</td> <td>มีการควบคุมราคาขาย โดยเฉพาะยาใหม่ โดยการประเมินในด้าน Cost-effectiveness</td> </tr> <tr> <td>Technical Requirement ในการขึ้นทะเบียนยาที่ผลิตและนำเข้า</td> <td>จีน, รัสเซีย</td> <td>การขึ้นทะเบียนยาที่ผลิตและนำเข้ามีความแตกต่างกัน โดยการนำเข้าต้องมี Technical Requirement เพิ่มเติมนอกเหนือที่กำหนดไว้ในทะเบียนตำรับยา</td> </tr> </tbody> </table>	เรื่อง	ประเทศ	มาตรการควบคุม	อัตราค่าธรรมเนียม	จีน, เบลเยียม	อัตราค่าธรรมเนียมที่แตกต่าง โดยอัตราค่าธรรมเนียมนำเข้าจะสูงกว่า	การควบคุมราคา	สเปน, เบลเยียม	มีการควบคุมราคาขาย โดยเฉพาะยาใหม่ โดยการประเมินในด้าน Cost-effectiveness	Technical Requirement ในการขึ้นทะเบียนยาที่ผลิตและนำเข้า	จีน, รัสเซีย	การขึ้นทะเบียนยาที่ผลิตและนำเข้ามีความแตกต่างกัน โดยการนำเข้าต้องมี Technical Requirement เพิ่มเติมนอกเหนือที่กำหนดไว้ในทะเบียนตำรับยา		<table border="1"> <thead> <tr> <th>เรื่อง</th> <th>ประเทศ</th> <th>มาตรการควบคุม</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>สิทธิในการขึ้นทะเบียนผู้นำเข้า</td> <td>อินโดนีเซีย</td> <td>ผู้นำเข้าไม่มีสิทธิขึ้นทะเบียนตำรับยาได้ในประเทศ</td> </tr> <tr> <td>การตรวจโรงงานการผลิตต่างประเทศ</td> <td>ออสเตรเลีย, สวีเดน และเยอรมัน</td> <td>มีข้อกำหนดให้เจ้าหน้าที่ไปตรวจโรงงานผู้ผลิตในต่างประเทศก่อน จึงอนุญาตให้ขึ้นทะเบียนตำรับยาได้</td> </tr> <tr> <td>Certificate of free sale</td> <td>บังกาลาเทศ, อุโบ</td> <td>นอกจาก Certificate of free sale จากประเทศผู้ผลิต ต้องแนบ Certificate of free sale จากประเทศที่พัฒนาแล้ว</td> </tr> </tbody> </table>	เรื่อง	ประเทศ	มาตรการควบคุม	สิทธิในการขึ้นทะเบียนผู้นำเข้า	อินโดนีเซีย	ผู้นำเข้าไม่มีสิทธิขึ้นทะเบียนตำรับยาได้ในประเทศ	การตรวจโรงงานการผลิตต่างประเทศ	ออสเตรเลีย, สวีเดน และเยอรมัน	มีข้อกำหนดให้เจ้าหน้าที่ไปตรวจโรงงานผู้ผลิตในต่างประเทศก่อน จึงอนุญาตให้ขึ้นทะเบียนตำรับยาได้	Certificate of free sale	บังกาลาเทศ, อุโบ	นอกจาก Certificate of free sale จากประเทศผู้ผลิต ต้องแนบ Certificate of free sale จากประเทศที่พัฒนาแล้ว	
เรื่อง	ประเทศ	มาตรการควบคุม																									
อัตราค่าธรรมเนียม	จีน, เบลเยียม	อัตราค่าธรรมเนียมที่แตกต่าง โดยอัตราค่าธรรมเนียมนำเข้าจะสูงกว่า																									
การควบคุมราคา	สเปน, เบลเยียม	มีการควบคุมราคาขาย โดยเฉพาะยาใหม่ โดยการประเมินในด้าน Cost-effectiveness																									
Technical Requirement ในการขึ้นทะเบียนยาที่ผลิตและนำเข้า	จีน, รัสเซีย	การขึ้นทะเบียนยาที่ผลิตและนำเข้ามีความแตกต่างกัน โดยการนำเข้าต้องมี Technical Requirement เพิ่มเติมนอกเหนือที่กำหนดไว้ในทะเบียนตำรับยา																									
เรื่อง	ประเทศ	มาตรการควบคุม																									
สิทธิในการขึ้นทะเบียนผู้นำเข้า	อินโดนีเซีย	ผู้นำเข้าไม่มีสิทธิขึ้นทะเบียนตำรับยาได้ในประเทศ																									
การตรวจโรงงานการผลิตต่างประเทศ	ออสเตรเลีย, สวีเดน และเยอรมัน	มีข้อกำหนดให้เจ้าหน้าที่ไปตรวจโรงงานผู้ผลิตในต่างประเทศก่อน จึงอนุญาตให้ขึ้นทะเบียนตำรับยาได้																									
Certificate of free sale	บังกาลาเทศ, อุโบ	นอกจาก Certificate of free sale จากประเทศผู้ผลิต ต้องแนบ Certificate of free sale จากประเทศที่พัฒนาแล้ว																									
<p>Non Tariff Barrier : NTB</p>		<p>นโยบายการค้าระหว่างประเทศ</p>																									
<table border="1"> <thead> <tr> <th>เรื่อง</th> <th>ประเทศ</th> <th>มาตรการควบคุม</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>การให้สิทธิการตั้งชื่อโดยภาครัฐ</td> <td>มาเลเซีย</td> <td>ให้สิทธิยาที่ผลิตในประเทศมากกว่า แม้มีเคมเพนกว่าก็ตั้งชื่อยาที่ผลิตภายในประเทศ และถ้ามีทะเบียนการค้าที่ได้รับอนุญาตให้ผลิตในประเทศถึง 5 ทะเบียน ในวันขึ้นทะเบียนตำรับยา</td> </tr> <tr> <td>การควบคุมการนำเข้า</td> <td>เกาหลีใต้, ออสเตรเลีย</td> <td>ต้องมีใบอนุญาตนำเข้าจากสมาคมผู้ค้าของเกาหลีใต้ ส่งขออนุญาตนำเข้าจาก The Pharmacy and Poisons Board ก่อนยื่นขออนุญาตจากกรมการค้าของออสเตรเลียครั้งหนึ่ง</td> </tr> <tr> <td>การจดทะเบียน</td> <td>บรูไน</td> <td>การนำเข้าของบรูไนจะดำเนินการเพื่อให้ได้รับการจดทะเบียนในบรูไนแล้ว หรือเป็นยาที่ได้รับจดทะเบียนในมาเลเซียและสิงคโปร์แล้ว</td> </tr> </tbody> </table>	เรื่อง	ประเทศ	มาตรการควบคุม	การให้สิทธิการตั้งชื่อโดยภาครัฐ	มาเลเซีย	ให้สิทธิยาที่ผลิตในประเทศมากกว่า แม้มีเคมเพนกว่าก็ตั้งชื่อยาที่ผลิตภายในประเทศ และถ้ามีทะเบียนการค้าที่ได้รับอนุญาตให้ผลิตในประเทศถึง 5 ทะเบียน ในวันขึ้นทะเบียนตำรับยา	การควบคุมการนำเข้า	เกาหลีใต้, ออสเตรเลีย	ต้องมีใบอนุญาตนำเข้าจากสมาคมผู้ค้าของเกาหลีใต้ ส่งขออนุญาตนำเข้าจาก The Pharmacy and Poisons Board ก่อนยื่นขออนุญาตจากกรมการค้าของออสเตรเลียครั้งหนึ่ง	การจดทะเบียน	บรูไน	การนำเข้าของบรูไนจะดำเนินการเพื่อให้ได้รับการจดทะเบียนในบรูไนแล้ว หรือเป็นยาที่ได้รับจดทะเบียนในมาเลเซียและสิงคโปร์แล้ว		<ul style="list-style-type: none"> ข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) มีเป้าหมายให้ลดการนำเข้าระหว่างประเทศสมาชิกเหลือร้อยละ 0-5 ภายในปี 2546 และยกเลิกมาตรการที่มีใช้ภาษีหรืออุปสรรคการค้าระหว่างกัน มาตรการรองรับผลกระทบระหว่างประเทศต่ออุตสาหกรรมยา ได้แก่ ความตกลงในเรื่องสิทธิทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการค้า ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช ฯ 													
เรื่อง	ประเทศ	มาตรการควบคุม																									
การให้สิทธิการตั้งชื่อโดยภาครัฐ	มาเลเซีย	ให้สิทธิยาที่ผลิตในประเทศมากกว่า แม้มีเคมเพนกว่าก็ตั้งชื่อยาที่ผลิตภายในประเทศ และถ้ามีทะเบียนการค้าที่ได้รับอนุญาตให้ผลิตในประเทศถึง 5 ทะเบียน ในวันขึ้นทะเบียนตำรับยา																									
การควบคุมการนำเข้า	เกาหลีใต้, ออสเตรเลีย	ต้องมีใบอนุญาตนำเข้าจากสมาคมผู้ค้าของเกาหลีใต้ ส่งขออนุญาตนำเข้าจาก The Pharmacy and Poisons Board ก่อนยื่นขออนุญาตจากกรมการค้าของออสเตรเลียครั้งหนึ่ง																									
การจดทะเบียน	บรูไน	การนำเข้าของบรูไนจะดำเนินการเพื่อให้ได้รับการจดทะเบียนในบรูไนแล้ว หรือเป็นยาที่ได้รับจดทะเบียนในมาเลเซียและสิงคโปร์แล้ว																									

สภาวะการแข่งขัน

RED WALL

มูลค่าส่งออก : USA

HS Code	YEAR		% Share		% Change
	2000	2001	2000	2001	
3001	218,751,420	186,934,662	2.08	1.49	-14.54
3002	2,205,356,513	2,336,225,861	20.93	18.68	5.93
3003	662,774,336	423,451,399	6.29	3.39	-36.11
3004	6,514,932,156	8,551,556,626	61.84	68.37	31.26
3005	336,288,555	380,845,466	3.19	3.04	13.25
3006	596,804,610	628,740,554	5.67	5.03	5.35

มูลค่านำเข้า : USA

HS Code	YEAR		% Share		% Change
	2000	2001	2000	2001	
3001	325,688,663	222,630,016	2.68	1.40	-31.64
3002	1,463,248,353	1,741,248,583	12.02	10.92	19.00
3003	666,115,671	691,187,686	5.47	5.59	33.79
3004	9,152,954,174	12,334,094,734	75.19	77.36	34.76
3005	176,003,299	160,099,571	1.45	1.00	-9.04
3006	309,505,437	593,971,660	3.20	3.73	52.49

มูลค่าส่งออก : สหราชอาณาจักร

HS Code	January - December		% Share		% Change
	2000	2001	2000	2001	
3001	20,023,514	10,731,903	0.21	0.09	-46.40
3002	361,653,965	483,941,531	3.79	4.13	33.81
3003	191,256,387	166,851,568	2.01	1.42	-12.76
3004	8,371,160,885	10,356,637,921	87.78	88.31	23.72
3005	227,221,734	300,104,799	2.38	2.56	32.08
3006	365,112,786	409,271,149	3.83	3.49	12.09

มูลค่านำเข้า : สหราชอาณาจักร

HS Code	January - December		% Share		% Change
	2000	2001	2000	2001	
3001	29,841,130	39,230,948	0.50	0.51	31.47
3002	623,545,041	618,444,207	10.36	8.00	-0.82
3003	331,429,386	270,477,505	5.51	3.50	-18.39
3004	4,675,082,600	6,441,319,855	77.67	83.37	37.78
3005	144,360,428	162,607,720	2.40	2.10	12.64
3006	215,036,571	194,494,370	3.57	2.52	-9.55

มูลค่าส่งออก : เยอรมัน

HS Code	January - December		% Share		% Change
	2000	2001	2000	2001	
3001	38,167,346	38,288,148	0.34	0.27	0.32
3002	1,561,337,130	1,735,203,325	13.91	12.36	11.14
3003	313,990,394	283,348,042	2.80	2.02	-9.76
3004	8,084,934,177	10,643,763,243	72.02	75.84	31.65
3005	250,747,761	249,965,285	2.23	1.78	-0.31
3006	977,137,368	1,084,542,856	8.70	7.73	10.99

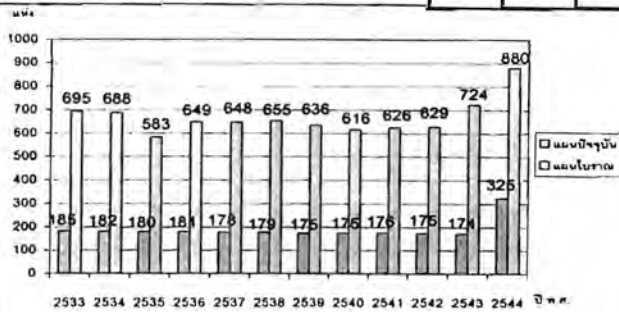
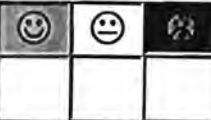
มูลค่านำเข้า : เยอรมัน

HS Code	January - December		% Share		% Change
	2000	2001	2000	2001	
3001	57,056,583	72,508,965	0.81	0.90	27.08
3002	1,538,128,456	1,574,190,105	21.79	19.49	2.34
3003	171,283,316	143,025,293	2.43	1.77	-16.50
3004	4,675,611,745	5,652,499,393	66.22	69.97	20.89
3005	338,956,760	370,698,918	4.80	4.59	9.36
3006	279,253,424	265,347,759	3.96	3.28	-4.98

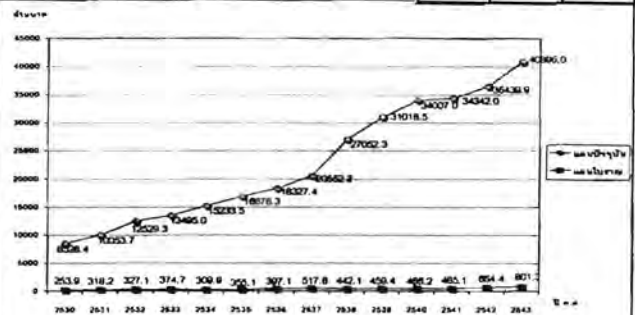
สภาวะการแข่งขัน

RED WALL

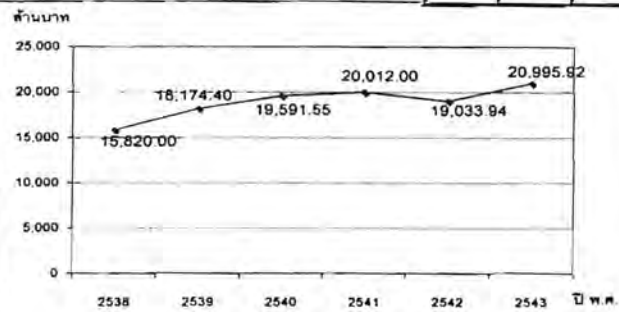
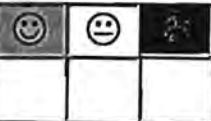
จำนวนกิจการอุตสาหกรรมยา

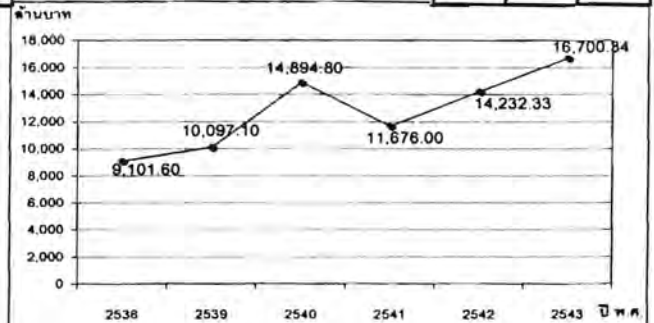
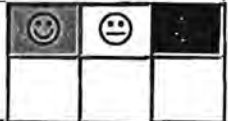
มูลค่าการนำเข้าและผลิต

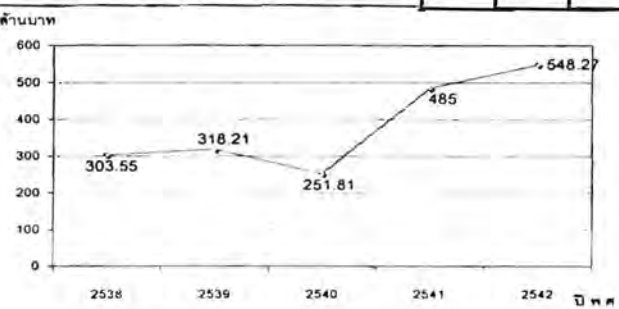
มูลค่าการผลิตยาแผนปัจจุบัน

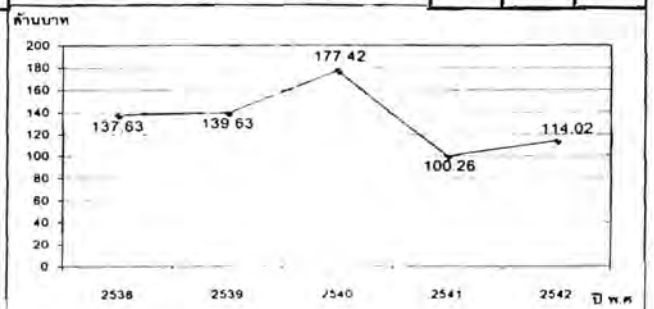
มูลค่าการนำเข้ายาแผนปัจจุบัน

มูลค่าการผลิตยาแผนโบราณ

มูลค่าการนำเข้ายาแผนโบราณ

สถานการณ์การตลาด

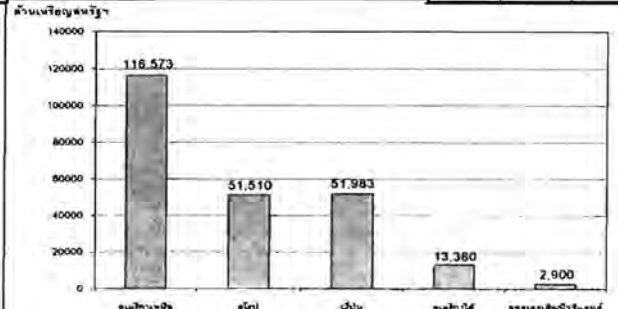
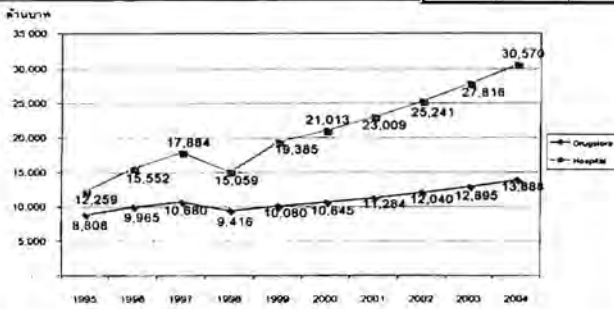
RED WALL

มูลค่าการเติบโตของตลาดโลก	ตลาดยา
☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐

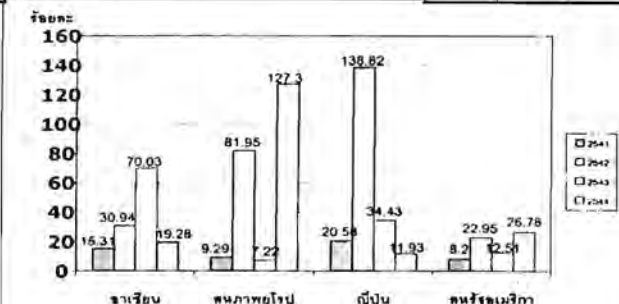
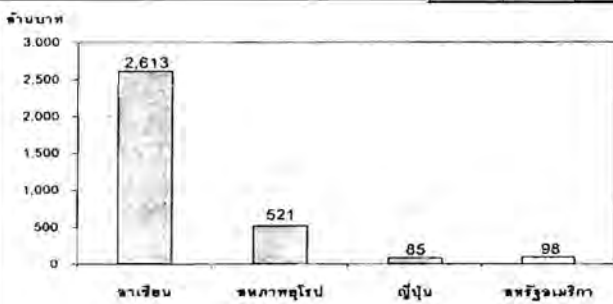
ประเทศ	มูลค่าการจำหน่าย (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)		% การเจริญเติบโต
	ค.ศ.2543	ค.ศ.2544	
อเมริกาเหนือ	135,195	116,573	16
ยุโรป	53,004	51,510	3
ญี่ปุ่น	48,275	51,983	-7
อเมริกาใต้	12,998	13,380	-3
ออสเตรเลีย/นิวซีแลนด์	2,863	2,900	-4
รวมทั้งหมด	252,335	236,347	7

Medicine for Humans	Thailand	Bangkok	Provinces
Local Manufacturers	176	125	51
Importers/ Distributors	485	443	42
Dispensing Pharmacies	5,351	2,420	2,931
Drugstores	5,007	681	4,326

Trend ของ Market Demand ในประเทศไทย	Market Demand
☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐

มูลค่าตลาดส่งออกของไทย	Growth ตลาดส่งออกของไทย
☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐

สถานการณ์ด้านลูกค้า

RED WALL

จำนวนกิจการในอุตสาหกรรม		😊	😐	☹️	จำนวนร้านค้า				😊	😐	☹️			
ภาค	จำนวน (แห่ง)				ชนิด	กรุงเทพฯ	ต่างจังหวัด	รวม						
กทม. และ ปริมณฑล	243				ร้านขายยาแผนปัจจุบัน	2,420	2,931	5,351						
ภาคกลาง	24				ร้านขายยาแผนปัจจุบัน บรรจุเสร็จ	681	4,236	5,007						
ภาคตะวันออก	7				ร้านขายยาแผนโบราณ	398	1,792	2,190						
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	15				รวม	3,499	9,049	12,54						
ภาคเหนือ	27													
ภาคใต้	9													
รวม	325													
จำนวนโรงพยาบาล		😊	😐	☹️	จำนวนประชากร				😊	😐	☹️			
ภาค	จำนวนโรงพยาบาลและสถาน พยาบาลเอกชน													
กรุงเทพมหานคร	120													
ภาคกลาง	143													
ภาคเหนือ	61													
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	53													
ภาคใต้	47													
รวม	424													
จำนวนผู้ป่วย		😊	😐	☹️	จำนวนบุคลากร : เกสัชกร				😊	😐	☹️			
ภาค	จำนวนผู้ป่วย (พันคน)				ภาค	2542	2543							
กรุงเทพมหานคร	16,739.9				กรุงเทพมหานคร	2,653	794							
ภาคกลาง	9,747.5				ภาคกลาง	1,249	2,664							
ภาคเหนือ	2,587.5				ภาคเหนือ	731	963							
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1,917.5				ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	823	1,079							
ภาคใต้	1,575.6				ภาคใต้	606	753							
รวม	32,568				รวม	6,062	6,253							

6.2.3 ด้าน Black Wall

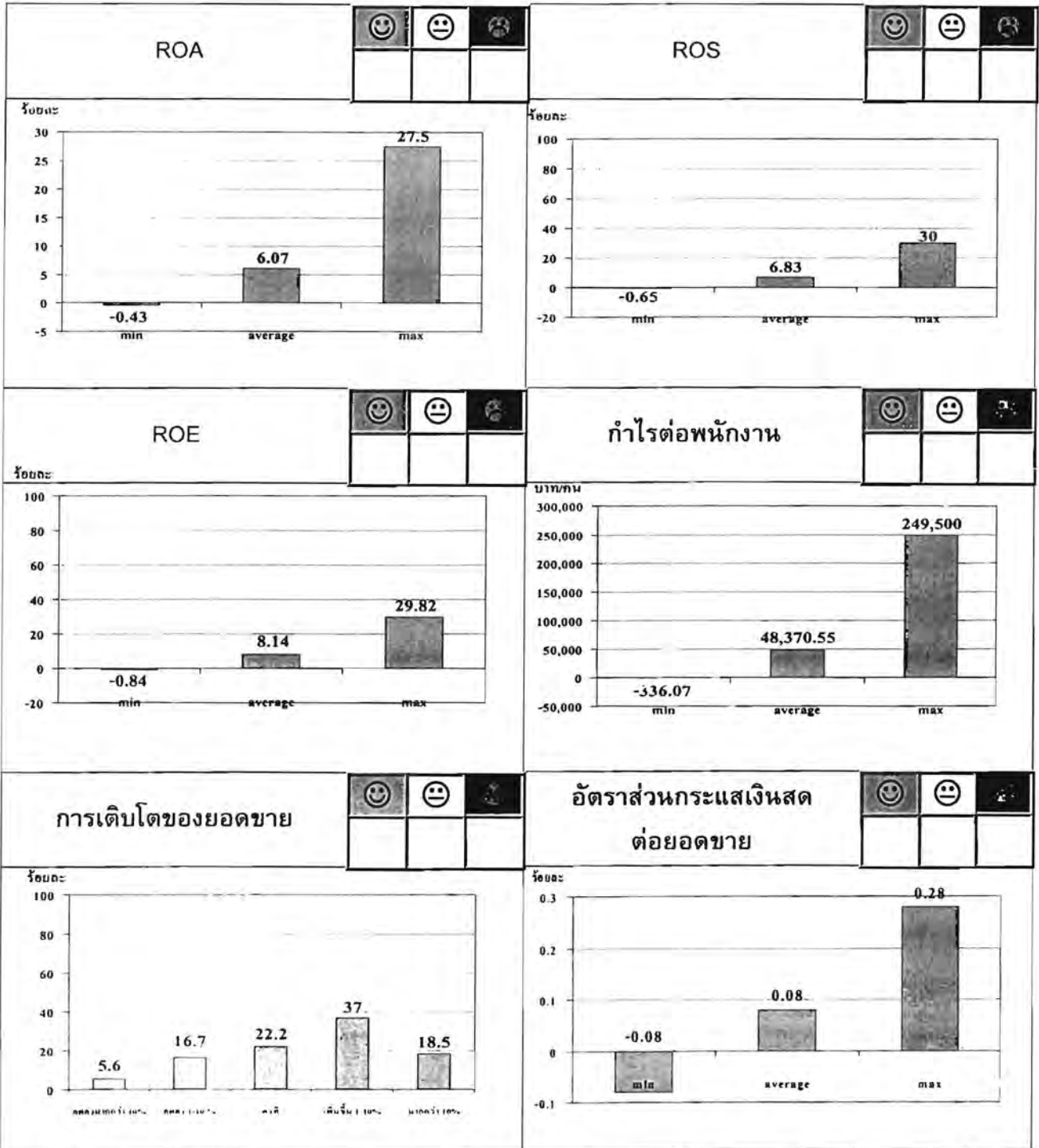
เป็นดัชนีการประเมินความสำเร็จขององค์กร เป้าหมายขององค์กร มีการวัด 6 ประเด็นดังนี้

- กำไร
- ต้นทุน
- ประสิทธิภาพ
- ความเสี่ยง
- ความก้าวหน้าขององค์กร
- ความเป็นผู้นำ

ผลการศึกษา มีดังนี้

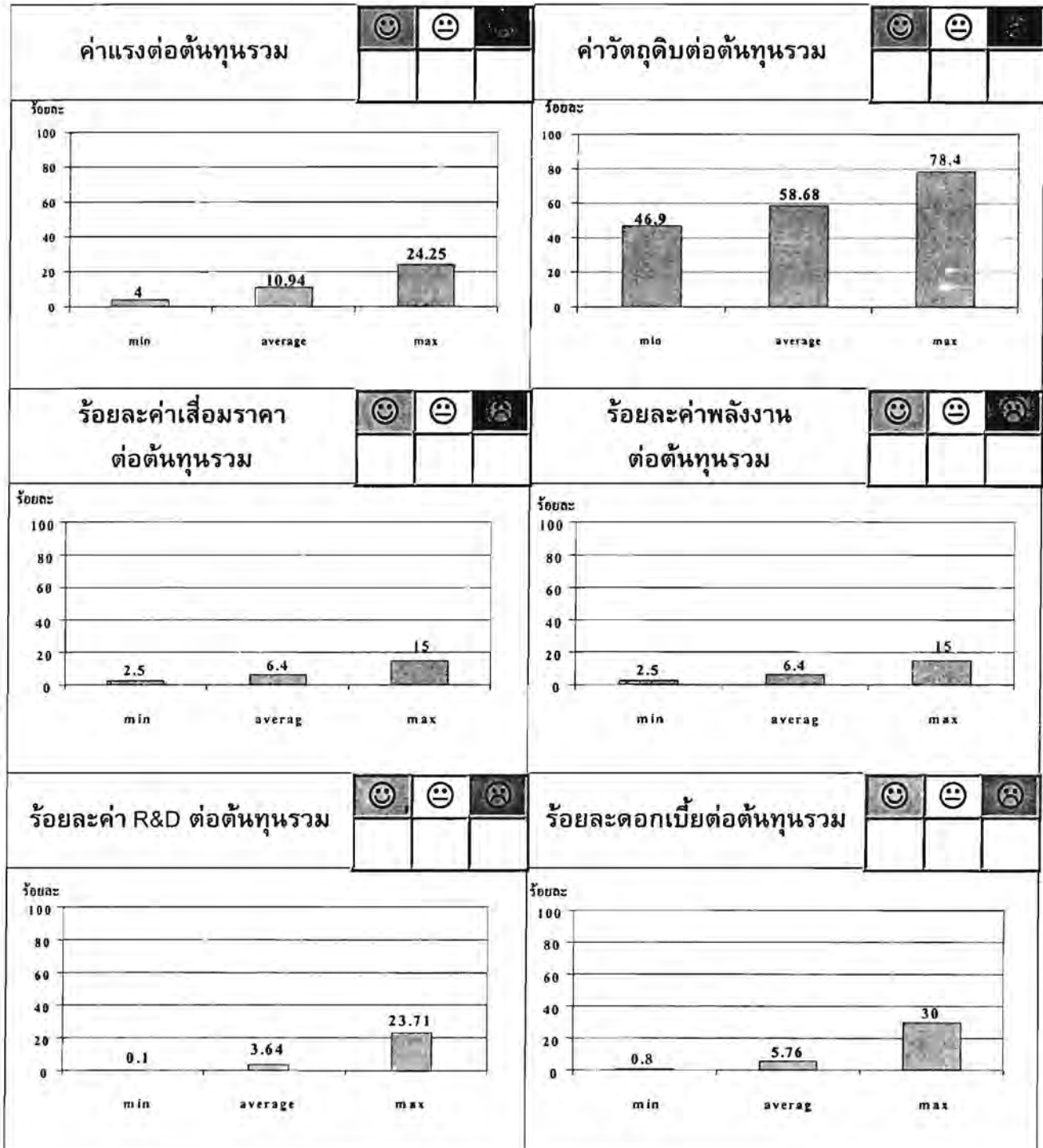
กำไรดีหรือไม่?

BLACK WALL

เราควบคุมต้นทุนได้ไหม?

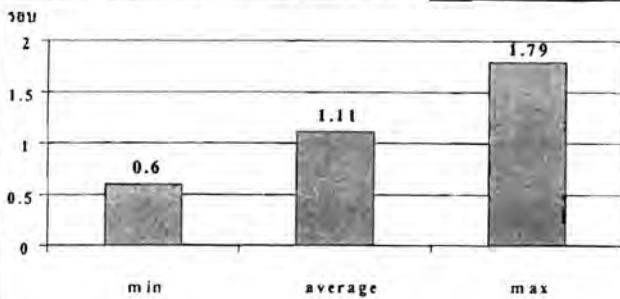
BLACK WALL

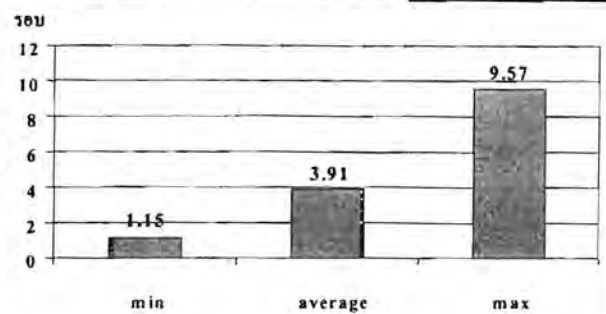
การบริหารงานเรามีประสิทธิภาพไหม?

BLACK WALL

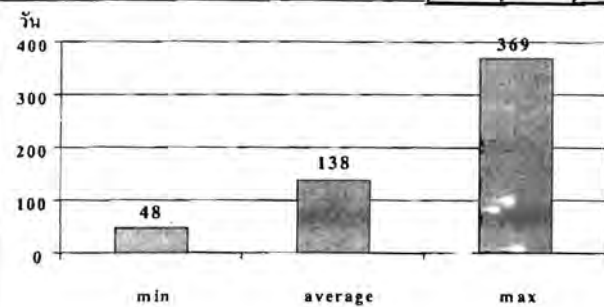
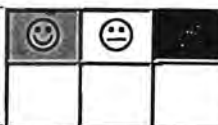
อัตราการหมุนเวียน
ของสินทรัพย์ (รอบ)

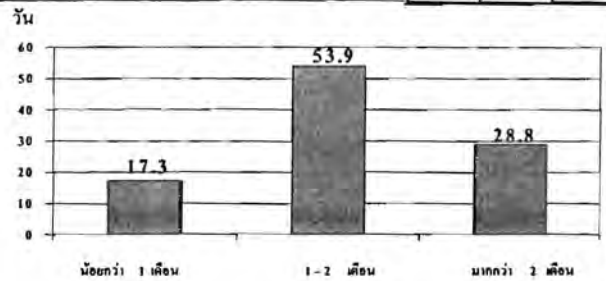
อัตราการหมุนเวียนของสินค้า

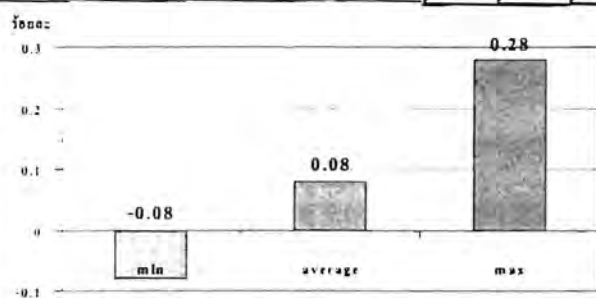
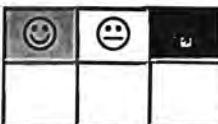
ระยะเวลาการเก็บหนี้

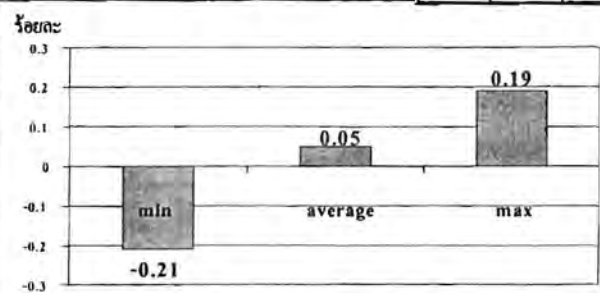
ระยะเวลาถือสินค้า

อัตราส่วนกระแสเงินสด
ต่อยอดขาย

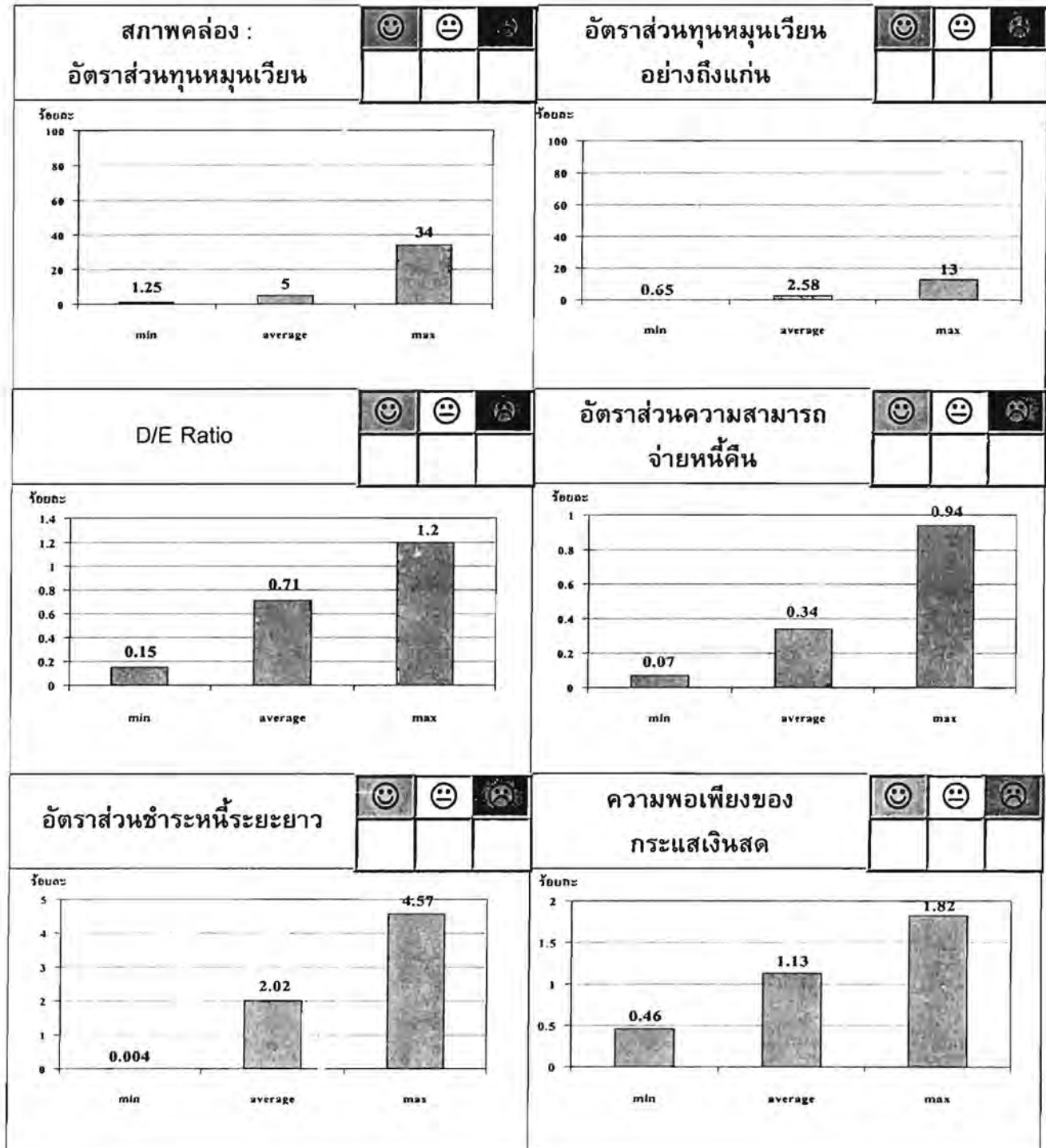

อัตราส่วนกระแสเงินสด
ต่อผู้ถือหุ้น

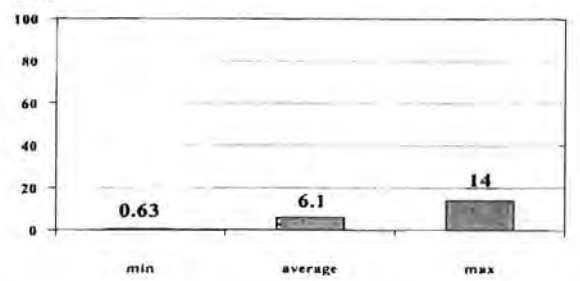

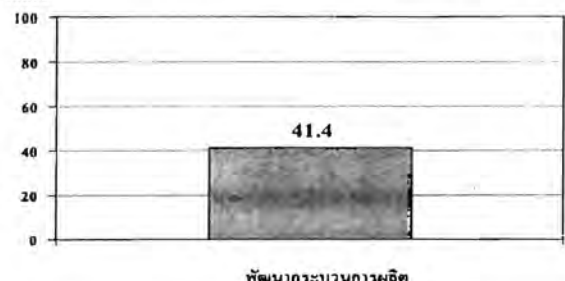

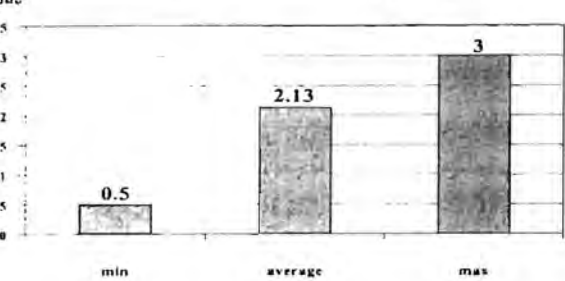
กิจการมีความเสี่ยงไหม ?

BLACK WALL

เราก้าวหน้า พัฒนาหรือไม่?

BLACK WALL

<p>ร้อยละการพัฒนาลูกค้าใหม่</p>	 	<p>ร้อยละการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่</p>	 										
<p>ร้อยละ</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Category</th> <th>Value</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>min</td> <td>0.63</td> </tr> <tr> <td>average</td> <td>6.1</td> </tr> <tr> <td>max</td> <td>14</td> </tr> </tbody> </table>	Category	Value	min	0.63	average	6.1	max	14	<p>ร้อยละ</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Category</th> <th>Value</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>พัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่</td> <td>48.3</td> </tr> </tbody> </table>	Category	Value	พัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่	48.3
Category	Value												
min	0.63												
average	6.1												
max	14												
Category	Value												
พัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่	48.3												
<p>ร้อยละการพัฒนาทางเทคโนโลยี</p>	 	<p>ร้อยละการพัฒนากระบวนการผลิต</p>	 										
<p>ร้อยละ</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Category</th> <th>Value</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>พัฒนาเส้นทางเทคโนโลยี</td> <td>19</td> </tr> </tbody> </table>	Category	Value	พัฒนาเส้นทางเทคโนโลยี	19	<p>ร้อยละ</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Category</th> <th>Value</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>พัฒนากระบวนการผลิต</td> <td>41.4</td> </tr> </tbody> </table>	Category	Value	พัฒนากระบวนการผลิต	41.4				
Category	Value												
พัฒนาเส้นทางเทคโนโลยี	19												
Category	Value												
พัฒนากระบวนการผลิต	41.4												
<p>ร้อยละการพัฒนาบุคลากร</p>	 	<p>ร้อยละพัฒนาช่องทางจำหน่าย</p>	 										
<p>ร้อยละ</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Category</th> <th>Value</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>พัฒนาบุคลากร</td> <td>48.3</td> </tr> </tbody> </table>	Category	Value	พัฒนาบุคลากร	48.3	<p>ร้อยละ</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Category</th> <th>Value</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>min</td> <td>0.5</td> </tr> <tr> <td>average</td> <td>2.13</td> </tr> <tr> <td>max</td> <td>3</td> </tr> </tbody> </table>	Category	Value	min	0.5	average	2.13	max	3
Category	Value												
พัฒนาบุคลากร	48.3												
Category	Value												
min	0.5												
average	2.13												
max	3												

เราเป็นผู้หน้าหรือไม่ ?

<p>การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่</p>		<p>ยอดขายต่อปี</p>	
<p>ร้อยละ</p> <p>พัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่</p>		<p>ร้อยละ</p> <p>อเมริกาเหนือ 10% อเมริกาใต้ 10% เอเชีย ยุโรป 10% ออสเตรเลีย 10%</p>	
<p>อัตราการเติบโตของกำไร</p>		<p>ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี</p>	
<p>ร้อยละ</p> <p>อเมริกาเหนือ 10% อเมริกาใต้ 10% เอเชีย ยุโรป 10% ออสเตรเลีย 10%</p>		<p>ร้อยละ</p> <p>ตุ้งจีน เกาหลีใต้ อินเดีย</p>	
<p>จำนวนผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาใหม่</p>		<p>อัตราส่วน OEM : OBM</p>	
<p>ร้อยละ</p> <p>จำนวน 1 ผลิตภัณฑ์ จำนวน 2 - 5 ผลิตภัณฑ์ มากกว่า 5 ผลิตภัณฑ์ ไม่มี</p>		<p>ร้อยละ</p> <p>min average max</p>	

6.3 ดัชนีวัดศักยภาพและค่าอ้างอิงตามแนวคิด BSC

ด้านการเงิน			
ยาแผนปัจจุบันของไทย	ค่าอ้างอิง	ยาแผนโบราณของไทย	ค่าอ้างอิง
ROA	5.64%	ROA	3.48%
ROS	5.26%	ROS	2.96%
ROE	14.05%	ROE	5.34%
อัตราส่วนทุนหมุนเวียน	2.03 เท่า	อัตราส่วนทุนหมุนเวียน	11.15 เท่า
อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว	1.36 เท่า	อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว	5.05 เท่า
อัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์	1.31 รอบ	อัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์	1.22 รอบ
ระยะเวลาถือสินค้า	65.52 วัน	ระยะเวลาถือสินค้า	57.65 วัน
ระยะเวลาเก็บหนี้	78.98 วัน	ระยะเวลาเก็บหนี้	29.98 วัน
ระยะเวลาจ่ายหนี้	38.09 วัน	ระยะเวลาจ่ายหนี้	19.14 วัน
D/E	3.09	D/E	0.82
อัตรากำไรสุทธิ	6.00	อัตรากำไรสุทธิ	1.65

ด้านลูกค้า	ค่าอ้างอิง
การเติบโตของยอดขาย	3.40
ความพึงพอใจของลูกค้า	3.37
การร้องเรียนของลูกค้า	3.32
ความเป็นผู้นำทางการตลาด	3.20
ร้อยละการรักษาลูกค้า	95.72%

วิสัยทัศน์

ด้านประสิทธิภาพการบริหาร	ค่าอ้างอิง
คุณภาพสินค้า	3.71
คุณภาพบริการ	3.54
ประสิทธิภาพคนงาน	3.33

ด้านการเรียนรู้และการเติบโต	ค่าอ้างอิง
OBM (มีตราสินค้าของตนเอง)	89.7
มีฝ่ายวิจัย พัฒนา	80%
กิจการที่มีผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ออกภายใน 1 ปี	75%
งบประมาณ R&D > 1%	22.2%
ได้ GMP	67.24%
ได้ ISO	24.14%
จำนวนกิจการที่มีการพัฒนาบุคลากร	48.3
จำนวนกิจการที่มีการพัฒนาตลาดใหม่	43.1
จำนวนกิจการที่พัฒนากระบวนการผลิต	41.4
จำนวนกิจการที่มีการพัฒนาเทคโนโลยี	19.0%

บทที่ 7

บทสรุปและเสนอแนะ

7.1 บทสรุป

จากการศึกษาดัชนีชี้วัดศักยภาพของอุตสาหกรรมยาที่มีการสร้าง 2 ระดับ ได้แก่ ระดับอุตสาหกรรมและระดับธุรกิจ ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

7.1.1 ดัชนีชี้วัดศักยภาพระดับอุตสาหกรรม

ดัชนีชี้วัดศักยภาพระดับอุตสาหกรรมประกอบด้วย ดัชนี 5 ด้าน ผลการศึกษามีดังนี้

	ปี 2544	
1. ด้านประสิทธิภาพของอุตสาหกรรม		
<u>ยาแผนปัจจุบัน</u>		
มูลค่าผลผลิตต่อโรงงาน	124.59 ล้านบาท	
มูลค่าผลผลิตต่อคน	3.47 ล้านบาท	
<u>ยาแผนโบราณ</u>		
มูลค่าผลผลิตต่อโรงงาน	0.76 ล้านบาท	
มูลค่าผลผลิตต่อคน		
2. ด้านการตลาด		
มูลค่าการส่งออกเภสัชภัณฑ์	4,338.8 ล้านบาท	
มูลค่าการส่งออกสมุนไพรไทย	134.3 ล้านบาท	
มูลค่าการนำเข้าเภสัชภัณฑ์และสมุนไพรไทย	13,189.0 ล้านบาท	
อัตราการส่งออกเภสัชภัณฑ์	15.87%	
อัตราการส่งออกสมุนไพรไทย	6.18%	
3. ด้านการเงิน	ยาแผนปัจจุบัน ของไทย	ยาแผนโบราณของ ไทย
ด้านสภาพคล่อง		
อัตราส่วนทุนหมุนเวียน	2.03 เท่า	11.15 เท่า
อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว	1.36 เท่า	5.05 เท่า

ด้านกิจกรรม	ปี 2544	
	ยาแผนปัจจุบัน ของไทย	ยาแผนโบราณของ ไทย
อัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์	1.31 รอบ	1.22 รอบ
ระยะเวลาถือสินค้า	65.52 วัน	57.65 วัน
ระยะเวลาเก็บหนี้	78.98 วัน	29.98 วัน
ระยะเวลาจ่ายหนี้	38.09 วัน	19.14 วัน
ด้านโครงสร้างพื้นฐาน		
D/E	3.09	0.82
อัตราการคุ้มครองดอกเบี้ย	6.00	1.65
4. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน อุตสาหกรรม สนับสนุนและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง		
- จำนวนโรงงานผลิตวัตถุดิบ	12 โรงงาน	
- จำนวนสารที่ผลิตไว้ในประเทศ	26 ชนิด	
5. การพัฒนาอุตสาหกรรม		
ร้อยละของกิจการที่ได้ GMP - แผนปัจจุบัน	75.57	
ร้อยละของกิจการที่ได้ GMP - แผนโบราณ	N.A.	

7.1.2 ดัชนีชี้วัดระดับธุรกิจ

ผลการสร้างดัชนีวัดศักยภาพของผู้ประกอบการ โดยแนวคิดของ Management Cockpit & BSC ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

ดัชนีตามแนวคิด Management Cockpit

มีการประเมิน 3 ด้านได้แก่ Blue Wall, Red Wall และ Black Wall ดังนี้

Blue Wall

	ดัชนี	ค่าอ้างอิง
1. คุณภาพของบุคลากร	อัตราการออกจากงาน	ร้อยละ 14.75
	ประสิทธิภาพของพนักงาน	ร้อยละ 59.3 ของกิจการมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น
	ความพึงพอใจของพนักงาน	ร้อยละ 41.5 ของกิจการ พนักงานพอใจเพิ่มขึ้น
	ยอดขายต่อคนแผนปัจจุบัน	3.47 ล้านบาท
	การพัฒนาบุคลากร	ร้อยละ 48.3 มีการพัฒนาบุคลากรเพิ่มขึ้น
	กำไรต่อพนักงาน	เฉลี่ย 48,370.55 บาทต่อคน

	ดัชนี	ค่าอ้างอิง
2. ประสิทธิภาพขององค์กร	กำไรต่อสินทรัพย์	ค่าเฉลี่ยร้อยละ 6.07
	อัตราของเสีย	ค่าเฉลี่ยร้อยละ 3.50
	การเติบโตของยอดขาย	ร้อยละ 55.5 ของกิจการมียอดขายเพิ่ม
	มูลค่าแรงงานต่อเครื่องจักร	เฉลี่ยร้อยละ 44.95
	อัตรากារหมุนเวียนของสินทรัพย์	เฉลี่ยร้อยละ 1.11
	ประสิทธิภาพของพนักงาน	ร้อยละ 59.9 มีประสิทธิภาพเพิ่ม
3. คุณภาพของสินค้าและบริการ	คุณภาพตามข้อกำหนดของลูกค้า	กิจการร้อยละ 92.27 ทำได้ตามข้อกำหนดของลูกค้า
	คุณภาพสินค้า	คุณภาพดีขึ้นร้อยละ 60.7
	ความพึงพอใจของลูกค้า	ร้อยละ 38% ของกิจการที่ลูกค้าพอใจเพิ่มขึ้น
	คุณภาพของบริการ	ร้อยละ 50 ของกิจการที่มีคุณภาพบริการเพิ่ม
	มาตรฐานด้านคุณภาพได้รับ	
	- GMP	ร้อยละ 67.24
- ISO	ร้อยละ 24.14	
อัตราการร้องเรียนของลูกค้า	ร้อยละ 3.19	
4. Responsive	ระยะเวลาการจัดส่ง	เฉลี่ย 5 วัน
	ระยะเวลาการรับ order	เฉลี่ย 13 วัน
	ความพึงพอใจของลูกค้า	มีกิจการร้อยละ 38 ที่ลูกค้าพอใจเพิ่มขึ้น
	การร้องเรียนของลูกค้า	เฉลี่ยร้อยละ 3.19
	คุณภาพการบริการ	ร้อยละ 50 เพิ่มขึ้น
	คุณภาพของสินค้า	ร้อยละ 60.7 เพิ่มขึ้น
5. การพัฒนาองค์กร	การจัดสิทธิบัตรยา	ร้อยละ 83.3 มีการจัดสิทธิบัตร
	การขึ้นทะเบียนยา	ร้อยละ 42.6 มีการขึ้นทะเบียน
	ดำเนินการได้ GMP /มาตรฐานอื่น	ร้อยละ 48.3
	การพัฒนาเทคโนโลยี	ร้อยละ 19
	การพัฒนาลูกค้าใหม่	ร้อยละ 6.1
	ระยะเวลาการพัฒนาสินค้า	209 วัน
6. การบริหารแบบมืออาชีพ	อัตราการเติบโตของยอดขาย	ร้อยละ 55.5 มียอดขายเพิ่มขึ้น
	ต้นทุนการผลิต	ร้อยละ 52.6 มีต้นทุนอยู่ในช่วง 60-69% ของราคาขาย
	อัตราการเติบโตของกำไร	ร้อยละ 30.2 มีกำไรเพิ่มขึ้น
	ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี	ร้อยละ 57.4 เพิ่มขึ้น

	ดัชนี	ค่าอ้างอิง
	ยอดขายต่อปี	ร้อยละ 36.2 ของกิจการ
	ความเป็นผู้นำทางการตลาด	มียอดขาย >100 ล้านบาท ร้อยละ 33.3 เพิ่มขึ้น

Red Wall

	ดัชนี	ค่าอ้างอิง
1. ปัจจัยมหภาค	อัตราแลกเปลี่ยน	บาท มีแนวโน้มแข็งตัว
	อัตราการเติบโตของ GDP	ปี 2547 มีอัตราเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 8
	อัตราค่าแรง (ไทย)	ร้อยละ 1.16 เหรียญสหรัฐฯ ต่อชั่วโมง
	มูลค่าการบริโภคภายในประเทศผู้นำ	ยุโรป 51,510 ล้านเหรียญสหรัฐฯ
	วิกฤตการณ์ที่คาดว่าจะเกิด	โรค ซาร์
	แหล่งข้อมูลสำคัญ	www.fda.moph.go.th
2. มาตรการต่าง ๆ ของอุตสาหกรรม	นโยบายของรัฐ - พ.ร.บ.ยา	พรบ.ยา พ.ศ. 2510
	นโยบายของรัฐ - พ.ร.บ.สิทธิบัตร	ยาใหม่หรือมีการประดิษฐ์ จะมีกฎหมายเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา
	แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ	การสนับสนุนอุตสาหกรรมทางด้านสุขภาพ
	แผนพัฒนาอุตสาหกรรม	วิสัยทัศน์ของอุตสาหกรรม คือ SURVIVE
	NTB	แต่ละประเทศมีการควบคุมต่างกัน
	นโยบายการค้าระหว่างประเทศ	ได้แก่ ข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน ฯ
3. คู่แข่ง	มูลค่าการนำเข้าจากออสเตรเลีย	1,014.50 ล้านบาท (ปี 2544)
	มูลค่าการนำเข้าจากสหรัฐฯ	1,943.20 ล้านบาท (ปี 2544)
	มูลค่าการนำเข้าจากสวิสเซอร์แลนด์	875.3 ล้านบาท (ปี 2544)
	มูลค่าการนำเข้าจากสหราชอาณาจักร	1,505.90 ล้านบาท (ปี 2544)
	มูลค่าการนำเข้าจากเบลเยียม	1,505.90 ล้านบาท (ปี 2544)
	มูลค่าการนำเข้าของเยอรมัน	2,051.90 ล้านบาท (ปี 2544)
4. สภาวะการแข่งขัน	จำนวนกิจการของอุตสาหกรรมยา	ปี 2544 <u>แผนปัจจุบัน</u> 880 โรงงาน <u>แผนโบราณ</u> 325 โรงงาน
	มูลค่าการผลิตยาแผนปัจจุบัน	(ปี 2543) 20,995 : 934 ล้านบาท (สำหรับมนุษย์)
	มูลค่าการนำเข้ายาแผนปัจจุบัน	(ปี 2543) 40,896.04 ล้านบาท
	มูลค่าการผลิตยาแผนโบราณ	548.27 ล้านบาท (สำหรับมนุษย์)
	มูลค่าการนำเข้ายาแผนโบราณ	801.26 ล้านบาท

	ดัชนี	ค่าอ้างอิง
	(สมุนไพรร)	
5. สถานการณ์ตลาด	มูลค่าการเติบโตของตลาดโลก	7%
	ตลาดยา	
	- ผู้ประกอบการไทย	176 ราย
	- ผู้นำเข้า	465 ราย
	- Dispensing Pharmaceutical	5351 แห่ง
	- ร้านขายยา	5007 ร้าน
	Market Demand	ปี 2544
- โรงพยาบาล	30,570 ล้านบาท	
- ร้านขายยา	13,888 ล้านบาท	
Market Demand		
- อเมริกาเหนือ	117,573 ล้านดอลลาร์สหรัฐ	
- ยุโรป	51,510 ล้านดอลลาร์สหรัฐ	
- ญี่ปุ่น	51,983 ล้านดอลลาร์สหรัฐ	
- ออสเตรเลีย	2,900 ล้านดอลลาร์สหรัฐ	
มูลค่าการส่งออกของไทย		
- เอเชีย	2,613 ล้านบาท ปี 2544	
- สหภาพยุโรป	521.4 ล้านบาท ปี 2544	
- ญี่ปุ่น	85.1 ล้านบาท ปี 2544	
- สหรัฐอเมริกา	97.6 ล้านบาท ปี 2544	
Growth ของตลาดส่งออก	ปี 2543 - 2544	
- เอเชีย	8.2%	
- สหภาพยุโรป	22.95%	
- ญี่ปุ่น	12.51%	
- สหรัฐอเมริกา	26.75%	
6. สถานการณ์ด้านลูกค้า	จำนวนร้านยาแผนปัจจุบันบรรจุเสร็จ	5,007 ร้านค้า
	ยาแผนปัจจุบัน	5,351 ร้านค้า
	ร้านยาแผนโบราณ	2,190 ร้านค้า
	ช่องทางกระจายสินค้าผ่านร้านค้า	45%
	จำนวนประชากร	65 ล้านคน
	งบประมาณด้านสาธารณสุข	

Black Wall

	ดัชนี	ค่าอ้างอิง
1. กำไร	ROS	4.66% (จาก BOL)
	ROA	5.84% (จาก BOL)
	ROE	16.50% (จาก BOL)
	กำไรต่อพนักงาน (จากสำรวจ)	48,370.55 บาท
	การเติบโตของยอดขาย	55.5% เติบโต
	อัตราส่วนกระแสเงินสดต่อยอดขาย	เฉลี่ยร้อยละ 0.08
2. ต้นทุน	ค่าแรงต่อต้นทุนรวม	ร้อยละ 10.94 ของกิจการ
	ค่าวัสดุดิบต่อต้นทุนรวม	ร้อยละ 58.68 ของกิจการ
	ค่าเสื่อมราคาต่อต้นทุนรวม	ร้อยละ 6.4 ของกิจการ
	ค่าพลังงานต่อต้นทุนรวม	ร้อยละ 6.4 ของกิจการ
	ค่า R&D ต่อต้นทุนรวม	ร้อยละ 3.64 ของกิจการ
	ค่าดอกเบี้ยต่อต้นทุนรวม	ร้อยละ 5.76 ของกิจการ
3. ประสิทธิภาพการบริหาร	อัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์	1.54 รอบ (จาก BOL)
	อัตราหมุนเวียนของสินค้า	8.67 รอบ (จาก BOL)
	ระยะเวลาการเก็บหนี้	67 วัน (จาก BOL)
	ระยะเวลาการชำระหนี้	31 วัน (จาก BOL)
	ระยะเวลาการถือสินค้า	50 วัน (จาก BOL)
	อัตราส่วนกระแสเงินสดต่อผู้ถือหุ้น	ร้อยละ 0.05 (จากสำรวจ)
4. ความเสี่ยง	อัตราส่วนหมุนเวียน	5.02 เท่า (จาก BOL)
	อัตราส่วนหมุนเวียนเร็ว	2.63 เท่า (จาก BOL)
	อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน	2.26 เท่า (จาก BOL)
	อัตราส่วนความคุ้มครองดอกเบี้ย	7.91 เท่า (จาก BOL)
	อัตราส่วนการชำระหนี้ระยะยาว	2.02 (จากสำรวจ)
	ความเพียงพอของกระแสเงินสด	1.13 (จากสำรวจ)
5. ความก้าวหน้า	ร้อยละการพัฒนาลูกค้าใหม่	ร้อยละ 6.1
	ร้อยละการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่	ร้อยละ 48.3
	ร้อยละการพัฒนาเทคโนโลยี	ร้อยละ 19
	ร้อยละการพัฒนากระบวนการผลิต	ร้อยละ 41.4
	ร้อยละการพัฒนาบุคลากร	ร้อยละ 48.3
	ร้อยละการพัฒนาช่องทางจำหน่าย	ร้อยละ 2.13

	ดัชนี	ค่าอ้างอิง
6. ความเป็นผู้นำ	ROS	ร้อยละ 5.76
	ROA	ร้อยละ 8.40
	ROE	ร้อยละ 30.10
	จำนวนผลิตภัณฑ์ใหม่ที่พัฒนา	ร้อยละ 48.3
	ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี	สูงขึ้นร้อยละ 57.4
	การรักษาลูกค้า	ร้อยละ 95.72

ดัชนีตามแนวคิด BSC

	ดัชนี	ค่าอ้างอิง
<u>ด้านลูกค้า</u>		
	การเติบโตของยอดขาย	เพิ่มขึ้นร้อยละ 55.5
	ความพึงพอใจของลูกค้า	เพิ่มขึ้นร้อยละ 38 ของกิจการที่ตอบ
	การร้องเรียนของลูกค้า	ร้อยละ 3.19
	ระยะเวลาการส่งสินค้า	5 วัน
	ร้อยละการรักษาลูกค้า	95.72
<u>ด้านการเงิน</u>		
	กำไร	
	- ROS	ร้อยละ 5.76
	- ROA	ร้อยละ 8.40
	- ROE	ร้อยละ 30.10
<u>ด้านสภาพคล่อง</u>	ยาแผนปัจจุบัน	
	อัตราส่วนทุนหมุนเวียน	2.03 เท่า
	อัตราส่วนทุนหมุนเวียนอย่างรวดเร็ว	1.46 เท่า
	ระยะเวลาเก็บหนี้	79 วัน
	ระยะเวลาชำระหนี้	38 วัน
	ระยะการถือสินค้า	26 วัน
	ยาแผนโบราณ	
	กำไร	
	ROS	ร้อยละ 2.96
	ROA	ร้อยละ 3.48
	ROE	ร้อยละ 5.34
	อัตราส่วนทุนหมุนเวียน	11.15 เท่า

	ดัชนี	ค่าอ้างอิง
	อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว	5.06 เท่า
	ระยะเวลาเก็บหนี้	30 วัน
	ระยะเวลาชำระหนี้	19 วัน
	ระยะเวลาถือสินค้า	58 วัน
ด้านประสิทธิภาพการขาย		
	คุณภาพสินค้า	เพิ่มขึ้น ร้อยละ 60.7
	คุณภาพบริการ	เพิ่มขึ้น ร้อยละ 50
	ประสิทธิภาพพนักงาน	สูงขึ้น ร้อยละ 59
	ระยะเวลาส่งสินค้า	5 วัน
ด้านการเรียนรู้และการเติบโต		
	การจดสิทธิบัตรยา	ร้อยละ 83.3
	การขึ้นทะเบียนยา	ร้อยละ 42.6
	ได้ GMP	ร้อยละ 67.24
	ได้ ISO	ร้อยละ 24.14
	การพัฒนาเทคโนโลยี	ร้อยละ 19
	การพัฒนาบุคลากร	ร้อยละ 48.3

7.2 ข้อเสนอแนะ

การสร้างดัชนีชี้วัดมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาศักยภาพของอุตสาหกรรมและธุรกิจ ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาศักยภาพมีดังนี้

7.2.1 แนวทางการพัฒนาศักยภาพอุตสาหกรรม

จากการประเมินศักยภาพของอุตสาหกรรมได้แบ่งการประเมินเป็น 5 ด้านดังนี้ ได้แก่ ด้านประสิทธิภาพของอุตสาหกรรม ด้านการตลาด ด้านการเงิน ด้านโครงสร้างพื้นฐาน อุตสาหกรรมสนับสนุนและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง และด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม มีข้อเสนอแนะดังนี้

การพัฒนาอุตสาหกรรม

ศักยภาพด้านต่าง ๆ	ข้อเสนอแนะ
<p>1. ด้านประสิทธิภาพของอุตสาหกรรม</p>	<p>การเพิ่มประสิทธิภาพของยา เพื่อให้มูลค่าการผลิตต่อแรงงานสูงขึ้น อุตสาหกรรมต้องมีการพัฒนาปรับปรุง ดังต่อไปนี้</p> <p>1. เพิ่มประสิทธิภาพแรงงาน</p> <p>ภาคอุตสาหกรรมจำเป็นต้องมีการพัฒนาศักยภาพของแรงงาน ให้มีผลผลิตที่สูงขึ้น โดยพัฒนาทักษะด้านเทคนิค ด้านบริหารจัดการ โดยจัดโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยการสนับสนุนของภาครัฐ มีการจัดสอบเทียบระดับความรู้ของพนักงาน เพื่อส่งผลต่อความสามารถในการปฏิบัติงาน</p> <p>2. การพัฒนาปรับปรุงเครื่องจักร / การนำเทคโนโลยีมาใช้ในกระบวนการผลิต</p> <p>ภาครัฐอาจมีการสนับสนุนด้านการเงิน โดยการปล่อยสินเชื่อเพื่อปรับปรุงเครื่องจักร หรือมีการวางมาตรการด้านภาษีเพื่อจูงใจในการปรับปรุงนำเครื่องจักรมาทดแทนเครื่องจักรเก่า</p> <p>นอกจากนี้ ภาครัฐอาจจัดโครงการเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการให้มีความรู้ในการบำรุงรักษา จัดทำ TPM (Total Preventive Maintenance) เพื่อให้ผู้ประกอบการดำเนินการจัดการบริหารสินทรัพย์ / เครื่องจักรให้ได้ใช้งานได้ตามประสิทธิภาพ</p> <p>3. การพัฒนาปรับปรุงด้านกระบวนการผลิต</p> <p>ด้านคุณภาพและด้าน Productivity Improvement ภาครัฐอาจมีการจัดโครงการพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการด้านการผลิต เพื่อให้กระบวนการผลิตมีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน ลดของเสีย เพื่อส่งผลต่อการบริหารต้นทุนให้แข่งขันได้</p>
<p>2. ด้านการตลาด</p>	<p>ยาแผนปัจจุบัน</p> <p><u>การตลาดต่างประเทศ</u></p> <p>ตลาดที่อุตสาหกรรมยาสามารถส่งเข้าได้ ควร</p>

ศักยภาพด้านต่าง ๆ	ข้อเสนอแนะ
	<p>พิจารณาตลาดที่มีศักยภาพในภูมิภาคอาเซียน การขยายตลาดไปต่างประเทศ ภาครัฐอาจมีโครงการสนับสนุนในการขยายตลาดในรูปแบบของการส่งออก การไปลงทุนหรือหา Partner ในต่างประเทศ</p> <p>การพัฒนา สร้างศักยภาพทางการตลาด อาจจัดโครงการพัฒนาผู้ประกอบการด้านการตลาดต่างประเทศ จัด Trade Mission เพื่อดำเนินกลยุทธ์แบบ G2G ระดับรัฐบาล</p> <p><u>การตลาดภายในประเทศ</u></p> <p>ปริมาณการบริโภคยาในประเทศ มีมูลค่า 40,869 ล้านบาท มีการนำเข้ามูลค่า 16,854 ล้านบาท เป็นบทบาทภาครัฐที่จะส่งเสริมผู้ประกอบการเพื่อให้มีศักยภาพแข่งขันได้ เพื่อลดการนำเข้าในอนาคต</p> <p><u>ยาแผนโบราณ</u></p> <p>มีผู้ประกอบการยาแผนโบราณ 880 โรงงาน ส่วนใหญ่เป็นกิจการขนาดเล็ก มีมูลค่าการผลิตและนำเข้า 801 ล้านบาทในปี 2543 มีมูลค่าการส่งออกเพียง 134.3 ล้านบาท มีอัตราการขยายตัว ร้อยละ 6.18 โดยตลาดหลักคือ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ปากีสถาน และเยอรมันและฮ่องกง</p> <p>ดังนั้น การขยายตลาดต่างประเทศ ต้องพยายามสร้างมูลค่าเพิ่มได้ การแปรรูปสมุนไพรเป็นแผนปัจจุบันเพื่อการส่งออก ทั้งนี้เพราะแนวโน้มพฤติกรรมผู้บริโภคเข้าสู่ธรรมชาติ มีแนวโน้มมีการใช้สมุนไพรในการบำรุงรักษา ซึ่งภาครัฐจะต้องมีมาตรการในการสร้างมาตรฐานและคุณภาพ</p>
3. ด้านการเงิน	<p>ศักยภาพของอุตสาหกรรมสามารถเพิ่มได้โดยมาตรการของภาครัฐ ทั้งด้านบริหาร การเงิน และการคลัง</p> <p>นโยบาย 30 บาทรักษาได้ทุกโรคอาจต้องมีการประเมินผลว่า มีผลต่อการจัดซื้อยาเข้าโรงพยาบาลที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพของยาหรือไม่ ทั้งนี้เพราะการแข่งขันด้านราคาเพื่อความอยู่รอดของโรงพยาบาล ทำให้ผู้ประกอบการต้องพยายามลดต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการผลิตยา ส่ง</p>

ศักยภาพด้านต่าง ๆ	ข้อเสนอแนะ
	<p>ผลต่อการลงทุนเพื่อ R&D ในอนาคต</p> <p>การเสริมสร้างศักยภาพให้ยั่งยืน อาจมีการสนับสนุนทางการเงินและภาษี ในการปรับปรุงเทคโนโลยี ด้านวิจัยและพัฒนา การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อการปรับปรุงเทคโนโลยี/ การลงทุน ด้าน Human Capital</p> <p>การแก้ไขปัญหาด้าน NPL ของภาคอุตสาหกรรมให้เร่งด่วนเพื่อให้ธุรกิจสามารถดำเนินการไปได้ต่อไป</p>
<p>4. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน อุตสาหกรรมสนับสนุนและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>อุตสาหกรรมยามีความจำเป็นด้านสารวัตถุดิบตัวยา จะเห็นว่า ปัจจุบันผู้ผลิตไทยสามารถผลิตสารวัตถุดิบตัวยาได้ 26 ชนิด การผลิตสารวัตถุดิบตัวยาต้องใช้เทคโนโลยีสูง และเงินทุน</p> <p>ดังนั้นความพร้อมของอุตสาหกรรมชั้นกลางในการผลิตวัตถุดิบเพื่อป้อนโรงงานยังไม่เข้มแข็ง ภาครัฐอาจต้องการส่งเสริมการลงทุน โดยการประเมินความเป็นไปได้ในการผลิตสารวัตถุดิบยาเพื่อทดแทนการนำเข้าและเพื่อการส่งออก โดยคำนึงด้านการตลาด ด้านเทคนิค และด้านการเงิน</p> <p>นอกจากอุตสาหกรรมจะมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนา ความพร้อมด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านวิจัย ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้าน Biotechnology เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพการแข่งขัน</p> <p>การศึกษาด้านภูมิปัญญาชาวบ้าน เพื่อศึกษาการรักษาโดยสมุนไพร เพื่อนำมาพัฒนาตัวยาเพื่อใช้ในการรักษา</p> <p>อีกทั้งส่งเสริมอุตสาหกรรมสนับสนุนได้แก่ อุตสาหกรรมด้าน Packaging กล้อง ขวด แคปซูล เพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมทั้งยาน้ำ ยาเม็ด และอุตสาหกรรมเครื่องจักรเพื่อการผลิตยา</p>
<p>5. ด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม</p>	<p>จากการจัดทำแผนแม่บทอุตสาหกรรมยา สิ่งสำคัญที่จะเพิ่มศักยภาพต่อการนำไปปฏิบัติ ดำเนินจากแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมที่มีวิสัยทัศน์ มุ่งเน้นการวิจัยพัฒนา รักษาความอยู่รอด ปลอดภัย ให้คุณค่า มุ่งสู่มาตรฐาน</p>

ศักยภาพด้านต่าง ๆ	ข้อเสนอแนะ
	<p>สากล</p> <p>โดยการพัฒนาแบ่งเป็น 5 กลุ่มเป้าหมายหลัก คือ ยาสามัญ (Generic Drugs) ยารูปแบบใหม่ (New Dosage Form) ยาโบราณ สมุนไพร และ Complementary Medicine สารเคมีใหม่และสารสำคัญ (NCE, NCS) และชีววัตถุ (Biological Products) ซึ่งแต่ละกลุ่มมีกลยุทธ์แตกต่างกันไป</p> <p>ประเด็นปัญหาการพัฒนาอุตสาหกรรมต่อการนำไปปฏิบัติ ที่ขึ้นกับการประสานงาน บทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบของหน่วยงานภาครัฐ และการให้ความสำคัญของภาครัฐต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมต่างๆ</p>

แนวทางการพัฒนาผู้ประกอบการ /ธุรกิจ

จากแนวคิดการใช้ BSC มาประเมินศักยภาพของธุรกิจ เพื่อให้ผู้ประกอบการมีดัชนีที่ใช้เป็นค่าอ้างอิงในการนำไปเปรียบเทียบกับกิจการเพื่อเป็นตัวกระตุ้นให้มีการพัฒนาศักยภาพให้ดีกว่าค่าอ้างอิงที่ได้ ผลการศึกษาเป็นแนวทางที่ผู้ประกอบการควรมีการพัฒนา ดังนี้

มิติการวัด	ข้อเสนอแนะ
1. ด้านลูกค้า	<p>การตอบสนองต่อลูกค้าของยาแผนปัจจุบัน กลยุทธ์ที่ผู้ประกอบการควรดำเนินการเพื่อเพิ่มยอดขาย คือ กลยุทธ์ด้านการเจาะตลาด การพัฒนาผลิตภัณฑ์และการพัฒนาลูกค้า</p> <p>ด้านการเจาะตลาด ต้องสร้างข้อได้เปรียบในการแข่งขันให้เหนือกว่าคู่แข่ง เพื่อรักษาส่วนแบ่งตลาดและได้ส่วนของตลาดเพิ่ม จึงต้องมีการวิเคราะห์ลูกค้าและคู่แข่ง เพื่อวางกลยุทธ์ด้านการตลาดที่เหมาะสม</p> <p>ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ องค์กรอาจต้องมีการลงทุนด้านวิจัยพัฒนา เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เป็นที่ต้องการของลูกค้า</p> <p>ด้านการพัฒนาตลาดใหม่ ควรศึกษาศักยภาพด้านการตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อดำเนินการเข้าสู่ตลาดใหม่ โดยการศึกษาความต้องการในตลาดและศักยภาพการแข่งขันในตลาดนั้นๆ</p> <p>ความสำเร็จด้านการตลาดต้องสร้าง Brand Image รวมทั้งเสริมสร้าง</p>

มติการวัด	ข้อเสนอแนะ
<p>2. ด้านประสิทธิภาพ การทำงานภายใน</p>	<p>ความพึงพอใจให้กับลูกค้า เพื่อทำให้เกิดความจงรักภักดีต่อผลิตภัณฑ์</p> <p>การประเมินศักยภาพการบริหารงานภายใน จะพิจารณาด้านคุณภาพของสินค้าและบริการ ด้านประสิทธิภาพ ดังนั้นแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพควรดำเนินการดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การบริหารด้านคุณภาพ <ul style="list-style-type: none"> การบริหารการผลิตควรบริหารด้านคุณภาพของผลิตภัณฑ์ การลดของเสีย การบริหารด้านคุณภาพ อาจใช้ TQM Six Sigma ซึ่งระดับของการพัฒนาคุณภาพของแต่ละองค์กรแตกต่างกัน แต่ละองค์กรอาจใช้เครื่องมือที่ต่างกัน ขึ้นกับความพร้อม 2. การเพิ่มประสิทธิภาพ <ul style="list-style-type: none"> แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรสามารถดำเนินการได้โดยแนวทางต่อไปนี้ <ol style="list-style-type: none"> ก. การปรับปรุงด้านเทคโนโลยี เครื่องจักร เพื่อสามารถทำให้ได้ผลผลิตที่สูงขึ้น ในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงเครื่องจักร / เทคโนโลยีเก่ามาใช้เทคโนโลยีใหม่ จำเป็นต้องศึกษาประเมินความเป็นไปได้ของโครงการ ข. การประเมินการใช้ทรัพยากรในปัจจุบัน ว่าทรัพยากรด้านเครื่องจักร อุปกรณ์ต่างๆ ว่ามีอัตราการใช้งานมากน้อยเพียงใด การเพิ่มประสิทธิภาพจำเป็นต้องทรัพยากรให้เป็นประโยชน์สูงสุด ค. การเพิ่มประสิทธิภาพของแรงงาน โดยการพัฒนา ฝึกอบรม เสริมสร้างทักษะ อีกทั้งการสร้างบรรยากาศและแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน
<p>3. ด้านการเงิน (ยาแผนปัจจุบัน)</p>	<p>กิจการยาทุกประเภทที่ประสบการขาดทุนมีสาเหตุเนื่องมาจากผลกระทบด้านวิกฤตเศรษฐกิจในปีก่อนๆ และการขาดประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ที่ใช้ในการดำเนินงานจึงต้องดำเนินงานปรับปรุงเรื่องต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ประยุกต์หลักการบรรษัทภิบาลที่ดี (Good Corporate Governance) โดยจัดให้มีระบบการควบคุมและการตรวจสอบภายในที่โปร่งใสและมีประสิทธิภาพ 2. ปรับปรุงระบบบัญชีที่มีอยู่ กิจการยาขนาดเล็กถึงเล็กมากบางแห่ง

มิติการวัด	ข้อเสนอแนะ
	<p>โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจการยาแผนโบราณไม่มีแผนกบัญชีของตนเอง แต่ว่าจ้างสำนักงานบัญชีภายนอกในการจัดทำบัญชีและตรวจสอบบัญชี ตอนสิ้นปี ทำให้ฝ่ายบริหารไม่มีข้อมูลและสารสนเทศที่จำเป็นในการบริหารจัดการ</p> <p>3. จัดให้มีระบบบัญชีต้นทุนที่ถูกต้องและเหมาะสมกับลักษณะการดำเนินงาน เนื่องจากราคาของผลิตภัณฑ์ยาส่วนใหญ่ถูกกำหนดด้วยราคาขายในตลาดหรือด้วยราคาของผู้นำเข้าหรือธุรกิจยาชั้นนำของต่างประเทศ ดังนั้นผู้ประกอบการไทยจะต้องทราบต้นทุนในการผลิตสินค้าที่ถูกต้อง เพื่อใช้ข้อมูลนี้เป็นเครื่องมือในการวางแผนและควบคุมต้นทุนการผลิตในอนาคต ซึ่งจะช่วยให้กิจการเกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน</p> <p>4. จัดให้มีระบบสารสนเทศที่เหมาะสมและทันต่อเหตุการณ์ มีการประยุกต์คอมพิวเตอร์ในระบบการปฏิบัติงาน เพื่อเก็บรวบรวมผลการปฏิบัติงานจริงทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน เพื่อนำไปเปรียบเทียบกับดัชนีบรรทัดฐานที่กำหนดไว้สำหรับธุรกิจนั้นๆ มีการจัดทำรายงานในรูปแบบต่างๆ ตามความต้องการของฝ่ายบริหารและพนักงานปฏิบัติงาน</p>
4. ด้านการเรียนรู้และการเติบโต	<p>เพื่อให้องค์กรมีศักยภาพการแข่งขันที่ยั่งยืน ควรมีการพัฒนาดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การพัฒนาองค์กรเพื่อให้ได้ GMP ผู้ประกอบการควรดำเนินการเพื่อให้ได้มาตรฐาน GMP ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญและหลีกเลี่ยงไม่ได้ 2. การลงทุนวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ จะต้องมีการลงทุนและดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ 3. การพัฒนาบุคลากรเพื่อทำให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ จำเป็นที่บุคลากรต้องมีทักษะองค์ความรู้ ซึ่งองค์กรต้องดำเนินการประเมิน Competency เพื่อศึกษา Competency Gap และวางแผนการพัฒนาบุคลากร 4. ด้านการพัฒนาองค์กร (Organization Development) การบริหารงานของกิจการยังเป็นลักษณะครอบครัว ดังนั้นจึงควรมีการปรับปรุงพัฒนาให้เป็นการบริหารแบบมืออาชีพ

ภาคผนวก 1

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม
โครงการวิจัยเรื่อง

" แนวทางการพัฒนาและดัชนีชี้วัดศักยภาพของอุตสาหกรรมยา "

กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ในคำตอบที่เลือกและตอบข้อมูลในช่องที่เหมาะสม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลของกิจการ

1. ประเภทของกิจการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ผู้ผลิตยาแผนปัจจุบัน	☐ ผู้ส่งออก
☐ ผู้ผลิตยาแผนโบราณ	☐ ผู้นำเข้า
☐ ผู้จัดจำหน่าย	☐ อื่นๆ (ระบุ)

2. ประเภทของสินค้า (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ หมวดยาผง	☐ หมวดยาเหน็บ
☐ หมวดยาเม็ด	☐ หมวดยาพลาสติก
☐ หมวดยาแคปซูล	☐ หมวดยาปราศจากเชื้อ
☐ หมวดยาฉีด	☐ หมวดยาสูดดม
☐ อื่นๆ (ระบุ)	

3. อายุของกิจการ

☐ น้อยกว่า 5 ปี (ระบุ)ปี	☐ 5 - 10 ปี
☐ 11 - 15 ปี	☐ 16 - 20 ปี
☐ 21 - 30 ปี	☐ มากกว่า 30 ปี (ระบุ) ปี

4. สัดส่วนผู้ถือหุ้น

☐ ผู้ถือหุ้นไทย 100%	
☐ มีผู้ถือหุ้นต่างชาติ	
☐ น้อยกว่า 10 % (ระบุ)%	☐ 11-25 %
☐ 26-40 %	☐ 41-49%
☐ อื่น ๆ (ระบุ).....%	
☐ บริษัทต่างชาติ 100% (ระบุประเทศ).....	

5. จำนวนคนงาน

- น้อยกว่า 50 คน (ระบุ)คน 50 - 100 คน
 101 - 200 คน 201 - 500 คน
 มากกว่า 500 คน(ระบุ) คน

6. ยอดสินทรัพย์จดทะเบียน

- น้อยกว่า 10 ล้านบาท
 11 - 50 ล้านบาท
 51 - 100 ล้านบาท
 101 ล้านบาทขึ้นไป

7. ยอดขายต่อปี

- น้อยกว่า 10 ล้านบาท
 11 - 50 ล้านบาท
 51 - 100 ล้านบาท
 101 ล้านบาทขึ้นไป ระบุ

8. กิจการของท่านได้รับการส่งเสริมการลงทุนหรือไม่

- ไม่ได้รับ/ไม่ได้ขอ ได้รับ เขต
- อื่นๆ (ระบุ)

9. สถานที่ตั้งของโรงงาน

- กรุงเทพฯ
 ปริมณฑล
 ต่างจังหวัด ระบุ.....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านการผลิต

1. ลักษณะการผลิต

- ผลิตตามการผลิตของกิจการและ/หรือมีตราขี้อของตัวเอง (OBM – Original Brand Manufacturing)
- ผลิตตามคำสั่งของลูกค้า (OEM – Original Equipment Manufacturing)
- มีการออกแบบผลิตภัณฑ์เอง (ODM – Original Design Manufacturing)

2. อัตราการใช้งานของกำลังการผลิตของโรงงาน ปี 2544

☐ ต่ำกว่า 50%	☐ 51 – 60 %
☐ 61 – 70 %	☐ 71 – 80 %
☐ 81 – 90 %	☐ มากกว่า 90 %

3. แรงม้าของเครื่องจักร

☐ ต่ำกว่า 100 แรงม้า	☐ 201 – 500 แรงม้า
☐ 101 – 200 แรงม้า	☐ 500 แรงม้าขึ้นไป

4. อายุของเครื่องจักรที่ใช้งานในปัจจุบัน

☐ ต่ำกว่า 3 ปี	จำนวน เครื่อง
☐ 4 – 6 ปี	จำนวน เครื่อง
☐ 7 – 10 ปี	จำนวน เครื่อง
☐ มากกว่า 10 ปี	จำนวน เครื่อง

5. ประเภทของเครื่องจักร

- เครื่องจักรทั่วไป
- เครื่องจักรที่มีเทคโนโลยีสูง
- อื่น ๆ (ระบุ)

6. แหล่งที่มาของวัตถุดิบหลักของกิจการ

- จากในประเทศ 100 %
- นำเข้าจากต่างประเทศ
 - น้อยกว่า 25 % (ระบุ)% 25-50 %
 - 51-75 % มากกว่า 75 % (ระบุ) %

☐ วิทยาศาสตร์เคมี	จำนวน คน
☐ เทคนิคการแพทย์	จำนวน คน
☐ อื่นๆ ระบุ	จำนวน คน
☐ คนงานทั่วไป	จำนวน คน
☐ อื่น ๆ (ระบุ)	จำนวน คน
13. กิจการได้มีการจัดตั้งฝ่ายวิจัยและพัฒนา (ผู้รับผิดชอบในการวิจัยพัฒนาผลิตภัณฑ์) หรือไม่
- มี
- ไม่มี
14. ผลิตภัณฑ์ใหม่ที่เกิดขึ้นในช่วง 2 ปี (2543 – 2544)
- จำนวน 1 ผลิตภัณฑ์
- จำนวน 2 - 5 ผลิตภัณฑ์
- มากกว่า 5 ผลิตภัณฑ์ ระบุ ผลิตภัณฑ์
- ไม่มี
15. กิจการมีการจัดสรรงบประมาณของฝ่ายวิจัยและพัฒนาต่อยอดขาย (ปี 2544)
- 1 % ของยอดขาย
- 2 - 5 % ของยอดขาย
- มากกว่า 5 % ของยอดขาย ระบุ%
16. มาตรฐานที่กิจการของท่านได้รับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- GMP
- ISO 14000
- มาตรฐานอื่นๆ (ระบุ)
- ISO/ อนุกรม 9002
- Code of Conduct ของประเทศลูกค้า
17. Code of conduct ที่ลูกค้ากำหนดมีด้านใดและก่อให้เกิดปัญหาอุปสรรคอะไร
-
-
-
-

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านการตลาด

1. มีพนักงานและผู้บริหารดูแลฝ่ายการตลาด จำนวน คน
2. งบประมาณในการส่งเสริมการขาย ปี 2543 จำนวน..... บาท
3. มูลค่าการขายของกิจการ
 - ในประเทศ %
 - ต่างประเทศ %
4. ประเภทของกิจการลูกค้าคิดเป็นมูลค่าการขายโดยเทียบเป็น % จากยอดขายรวม
 - โรงพยาบาล %
 - คลินิก %
 - ร้านค้า %
 - อื่นๆ % ระบุ
5. ช่องทางการจำหน่ายภายในประเทศ
 - มีพนักงานขาย ระบุ จำนวน.....คน
 - ร้านค้าส่ง
 - ร้านค้าปลีก
 - ขายผ่าน พาณิซย์อิเล็กทรอนิกส์
 - อื่นๆ ระบุ
6. มูลค่าการส่งออก
 - ขายในประเทศ 100 %
 - ส่งออก
 - น้อยกว่า 25 % ของมูลค่ารวมของยอดขายทั้งหมด (ระบุ)
 - 25 - 50 % ของมูลค่ารวมของยอดขายทั้งหมด
 - 51 - 75 % ของมูลค่ารวมของยอดขายทั้งหมด
 - มากกว่า 75 % ของมูลค่ารวมของยอดขายทั้งหมด (ระบุ)
7. ประเทศที่ทำการส่งออกมากที่สุด เรียงตามลำดับมาก - น้อย
 - ประเทศ จำนวน %
 - ประเทศ จำนวน %
 - ประเทศ จำนวน %

8. ลำดับการส่งออกของกิจการ

- 1 - 10 อันดับแรกของประเทศ
- อันดับที่ 11 - 20
- มากกว่าอันดับที่ 20
- ไม่ทราบอันดับ

9. ช่องทางการจำหน่ายไปยังประเทศที่ส่งออก 3 อันดับแรก (ชื่อประเทศจากข้อ 4)

ช่องทางการจำหน่าย	ประเทศ.....	ประเทศ.....	ประเทศ.....
ส่งออกโดยตรง			
ผ่านตัวแทนการค้า			
ผ่านผู้ส่งออก			
ขายผ่านe-commerce พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์			
อื่นๆ ระบุ.....			

10. ปัญหาที่ท่านประสบในการส่งออกสินค้าไปยังต่างประเทศ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- การกีดกันทางการค้าด้านภาษีนำเข้า (Tariff Barrier) จากประเทศคู่ค้า
(ระบุ) ประเทศ
- การกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ด้านภาษี (NON-Tariff Barrier) จากประเทศคู่ค้า
(ระบุ) ประเทศ & NTB
- กฎระเบียบและขั้นตอนในการนำเข้าสินค้าของประเทศคู่ค้า
(ระบุ)ประเทศ
- ความสามารถในการแข่งขันกับประเทศคู่แข่งที่อยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกัน (ระบุ)
.....
- คุณภาพ, มาตรฐาน และสุขอนามัยของสินค้าที่ประเทศคู่ค้ากำหนดไว้ (ระบุ)
.....
- ระบบการขนส่งและอัตราค่าขนส่ง (ระบุ).....
- อื่นๆ (ระบุ).....

ส่วนที่ 4 ศักยภาพการผลิต

1. ปัจจุบันกิจการมีการจดสิทธิบัตรยาหรือไม่

ไม่

มี ระบุ ประเภทยาแผนปัจจุบัน จำนวน ชนิด
 ประเภทยาแผนโบราณ จำนวน ชนิด

2. ในปี 2543 –2544 กิจการมีการขึ้นทะเบียนยาชนิดใหม่หรือไม่

ไม่

มี ระบุ ประเภทยาแผนปัจจุบัน จำนวน ชนิด
 ประเภทยาแผนโบราณ จำนวน ชนิด

3. ข้อได้เปรียบเสียเปรียบของกิจการเปรียบเทียบกับอุตสาหกรรมยาในประเทศและต่างประเทศ กรุณาทำเครื่องหมาย ✓/ลงในช่องที่เหมาะสม

	ในประเทศ		ต่างประเทศ	
	มีข้อได้เปรียบ	มีข้อเสียเปรียบ	มีข้อได้เปรียบ	มีข้อเสียเปรียบ
ด้านแหล่งวัตถุดิบ				
ด้านต้นทุน				
ด้านการวิจัยและพัฒนา				
ด้านเทคโนโลยี				
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย				
ด้านสิทธิบัตร				

4. ปัญหา / จุดอ่อนของผู้ประกอบการที่ประสบในปัจจุบัน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ด้านคุณภาพ	☐ การบริหารจัดการ
☐ ด้านประสิทธิภาพ	☐ สภาพคล่อง
☐ ต้นทุนการผลิต	☐ ด้านการรักษาฐานลูกค้าเก่า
☐ ด้านวัตถุดิบ ระบุ	☐ ด้านการหาตลาดใหม่
☐ ด้านแรงงาน ระบุ	☐ อื่นๆ ระบุ

ส่วนที่ 5 ผลการดำเนินงาน

1. ผลการดำเนินงานปี 2544 เทียบกับปี 2543

	สูงขึ้น มากกว่า 10%	สูงขึ้น 1-10 %	คงที่	ลดลง 1-10 %	ลดลง มากกว่า 10%
1. อัตราการเติบโตของยอดขาย					
2. อัตราการเติบโตของกำไร					
3. อัตราการเพิ่มขึ้นของต้นทุน					
4. ประสิทธิภาพของแรงงาน					
5. อัตราของเสีย					
6. ราคาวัตถุดิบ					
7. จำนวนคนงาน					
8. อัตราการหมุนเวียนของคนงาน					

2. ให้ท่านประเมินประเด็นการดำเนินงานในด้านต่อไปนี้

	ลดลง มาก	ลดลง	คงที่	เพิ่มขึ้น	เพิ่มขึ้น มาก
	1	2	3	4	5
1. ความปลอดภัยในการทำงาน					
2. ความพึงพอใจของลูกค้า					
3. ความพึงพอใจของพนักงาน					
4. ความพึงพอใจของหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้น					
5. ความพึงพอใจของซัพพลายเออร์ของ กิจการ					
6. ความเป็นผู้นำทางการตลาด					
7. คุณภาพสินค้า					
8. การร้องเรียนของลูกค้า (Claim)					
9. คุณภาพการบริการ					
10. ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี					

3. การพัฒนาองค์กรในปี 2544

- พัฒนาตลาดใหม่ (โปรตระกูล)

.....
- พัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ (โปรตระกูล)

.....
- พัฒนาด้านเทคโนโลยี (โปรตระกูล)

.....
- พัฒนาระบบการผลิต (โปรตระกูล)

.....
- พัฒนาคูคลอง (โปรตระกูล)

.....
- การดำเนินการเพื่อให้ได้ GMP หรือมาตรการอื่นๆ (โปรตระกูล)

.....
- อื่นๆ (โปรตระกูล)

.....

4. ผลการดำเนินงานด้านการเงินในปี 2544 เทียบกับปี 2543

ความสามารถด้านการทำกำไร	สูงขึ้น มากกว่า 10%	สูงขึ้น 1-10 %	คงที่	ลดลง 1-10 %	ลดลง มากกว่า 10%
1. กำไรต่อยอดขาย (ROS)					
2. กำไรต่อสินทรัพย์รวม (ROA)					
3. กำไรต่อส่วนของผู้ถือหุ้น/เจ้าของ (ROE)					

5. สภาพคล่อง

5.1 อัตราส่วนทุนหมุนเวียน = $\frac{\text{สินทรัพย์ระยะสั้น}}{\text{หนี้สินระยะสั้น}}$

- มากกว่า 1
- น้อยกว่า 1

5.2 ระยะเวลาถือสินค้างเหลือ

- น้อยกว่า 1 เดือน (ระบุ)
- 1-2 เดือน

- มากกว่า 2 เดือน (ระบุ)
- 5.3 ระยะเวลาเก็บเงินของลูกค้านี้
- น้อยกว่า 1 เดือน (ระบุ) 1-2 เดือน
- มากกว่า 2 เดือน (ระบุ)
6. ท่านพึงพอใจกับผลประกอบการและการจัดการองค์กรของท่านในปัจจุบันหรือไม่
- พึงพอใจ (โปรดระบุ)
- ไม่พึงพอใจ(โปรดระบุ)
7. แนวโน้มและทิศทางด้านการลงทุนของบริษัทท่านในปี 2545 เมื่อเทียบกับปี 2544
- ลดลง คงที่ เพิ่มขึ้น

ส่วนที่ 6 ดัชนีชี้วัดขีดความสามารถแข่งขันของอุตสาหกรรม

ตัวชี้วัด	ผลปี 2544
ด้านลูกค้า	
1. การร้องเรียนของลูกค้า(Claim) = $\frac{\text{จำนวนครั้งที่ร้องเรียน}}{\text{จำนวนครั้งที่สั่งซื้อทั้งหมด}} \times 100 (\%)$	
2 ร้อยละของสินค้าส่งคืน = $\frac{\text{มูลค่าสินค้าส่งคืน}}{\text{ยอดขาย}} \times 100 (\%)$	
3. การพัฒนาลูกค้าใหม่ = $\frac{\text{มูลค่ายอดขายของลูกค้าใหม่}}{\text{มูลค่ายอดขายรวม}} \times 100 (\%)$ (New Customer Development)	
4. การรักษาลูกค้า (Customer Retention) = $\frac{\text{มูลค่ายอดขายของลูกค้าเก่าปี 2544}}{\text{มูลค่ายอดขายของลูกค้าปี 2543}} \times 100 (\%)$	
5. สัดส่วน OEM : ODM : OBM	
6. ระยะเวลารับ order จนถึงส่งสินค้าไปให้ลูกค้า (วัน)	
7. การพัฒนาช่องทางการจำหน่ายสินค้า = $\frac{\text{มูลค่าการขายในช่องทางใหม่}}{\text{มูลค่าการขายรวม}} \times 100 (\%)$ (New Channel Development)	
ด้านการดำเนินงาน	
1. ระยะเวลาการผลิต (วัน)	
2. ระยะเวลาพัฒนาสินค้า	
3. ระยะเวลาการจัดส่งสินค้า (วัน)	
4. คุณภาพตาม spec ของลูกค้า = $\frac{\text{มูลค่าสินค้าที่ได้ตาม spec}}{\text{มูลค่าสินค้าที่ผลิตทั้งหมด}} \times 100 (\%)$	
5. อัตราของเสีย (Waste) = $\frac{\text{มูลค่าของเสีย}}{\text{มูลค่ายอดขาย}} \times 100 (\%)$	
6. มูลค่าของแรงงาน ต่อมูลค่าเครื่องจักร = $\frac{\text{ค่าแรงงานทั้งปี}}{\text{มูลค่าเครื่องจักร}} \times 100 (\%)$	
7. ได้รับมาตรฐานสากล (ISO 9000)	

ตัวชี้วัด	ผลปี 2544
8. อัตราการออกจากงานของพนักงาน = $\frac{\text{จำนวนพนักงานที่ลาออก}}{\text{จำนวนพนักงานทั้งหมด}} \times 100 (\%)$	
ด้านต้นทุน/ค่าใช้จ่าย ต่อต้นทุนรวม	
1. ร้อยละของค่าแรง (Labor cost) ต่อต้นทุนรวม (%)	
2. ร้อยละของค่าวัสดุดิบ (Material cost) ต่อต้นทุนรวม (%)	
3. ร้อยละของค่าเสื่อมราคา (Depreciation) ต่อต้นทุนรวม (%)	
4. ร้อยละของค่าพลังงาน (Energy cost) ต่อต้นทุนรวม (%)	
5. ร้อยละของค่าวิจัยและพัฒนา (R & D expense) ต่อต้นทุนรวม (%)	
6. ร้อยละของค่าดอกเบี้ย (Interest Expense) ต่อต้นทุนรวม (%)	
ด้านกำไร	
1. กำไรต่อสินทรัพย์รวม (ROA) = $\frac{\text{กำไร}}{\text{สินทรัพย์รวม}} \times 100 (\%)$	
2. กำไรต่อยอดขาย (ROS) = $\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ยอดขาย}} \times 100 (\%)$	
3. กำไรต่อส่วนของผู้ถือหุ้น/เจ้าของ (ROE) = $\frac{\text{กำไร}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น/เจ้าของ}} \times 100 (\%)$	
4. กำไรต่อพนักงาน = $\frac{\text{กำไร}}{\text{พนักงาน}}$	
ด้านสภาพคล่อง	
1. อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (Current Ratio) = $\frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินระยะสั้น}}$ (เท่า)	
2. อัตราส่วนทุนหมุนเวียนอย่างถึงแก่น (Quick Ratio) = $\frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน} - \text{สินค้าคงเหลือ}}{\text{หนี้สินระยะสั้น}}$ (เท่า)	
ด้านโครงสร้างเงินทุน	
1. D/E ratio (หนี้สิน : ทุน)	
ด้านกิจกรรม	
1. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ = $\frac{\text{ยอดขาย}}{\text{สินทรัพย์}}$ (รอบ)	

2. อัตราการหมุนเวียนของสินค้า = $\frac{\text{ยอดขาย/ต้นทุนสินค้าขาย}}{\text{สินค้าคงเหลือโดยเฉลี่ย}}$ (รอบ)	
ตัวชี้วัด	ผลปี 2544
3. ระยะเวลาการถือสินค้า = $\frac{\text{สินค้า}}{\text{ต้นทุนสินค้าขาย}/365}$ (วัน)	
4. ระยะเวลาการเก็บหนี้ = $\frac{\text{ลูกหนี้}}{\text{ยอดขาย}/365}$ (วัน)	

อัตราส่วนงบกระแสเงินสด

- บริษัทจัดทำงบกระแสเงินสดหรือไม่
 - ทำตั้งแต่ปี ถึงปี (ถ้าทำงบกระแสเงินสดให้ตอบในข้อ 2 ต่อไป)
 - ไม่ได้ทำ (ถ้าไม่ได้ทำให้ข้ามไปตอบในส่วนที่ 6)
- อัตราส่วนงบกระแสเงินสด

ตัวชี้วัด	ผลปี 2544	หมายเหตุ
อัตราส่วนงบกระแสเงินสด		
1 การประเมินความสามารถในการชำระหนี้และสภาพคล่อง		
1.1 อัตราส่วนวัดความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย = $\frac{\text{กระแสเงินสดจากการดำเนินงานก่อนหักดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้}}{\text{เงินสดที่จ่ายเป็นค่าดอกเบี้ยระหว่างปี}}$		
1.2 อัตราส่วนวัดความสามารถในการจ่ายคืนหนี้		
1.2.1 อัตราส่วนวัดความสามารถในการจ่ายคืนหนี้ = $\frac{\text{กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน - เงินปันผลจ่าย}}{\text{หนี้สิน}}$		
1.2.2 อัตราส่วนการชำระหนี้สินระยะยาว = $\frac{\text{หนี้สินระยะยาว}}{\text{กระแสเงินสดจากการดำเนินงานสะสม}}$		
1.3. ความสามารถในการจ่ายเงินปันผล		
1.3.1 อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายเงินปันผล = $\frac{\text{กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน}}{\text{เงินปันผลจ่ายทั้งหมด}}$		
1.4. อัตราส่วนวัดความสามารถในการลงทุนในสินทรัพย์ฝ่ายทุน		

แบบสอบถามโครงการวิจัยเรื่อง " แนวทางการพัฒนาและดัชนีชี้วัดศักยภาพของอุตสาหกรรมยา "

1.4.1 รายจ่ายลงทุนในสินทรัพย์ฝ่ายทุน = $\frac{\text{กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน-เงินปันผลจ่ายรวม}}{\text{เงินสดที่จ่ายเพื่อซื้อสินทรัพย์ฝ่ายทุน}}$		
--	--	--

ตัวชี้วัด	ปี 2544	หมายเหตุ
1.4.2 อัตราส่วนการลงทุน / การจัดหาเงิน = $\frac{\text{กระแสเงินสดสุทธิจากการลงทุน}}{\text{กระแสเงินสดสุทธิจากการจัดหาเงิน}}$		
1.5. ความเพียงพอของกระแสเงินสด = $\frac{\text{กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน}}{\text{หนี้สินระยะยาวที่ครบกำหนดชำระในระหว่างปี + เงินปันผลจ่าย + เงินสดจ่ายเพื่อซื้อสินทรัพย์ฝ่ายทุน}}$		
2 การประเมินคุณภาพกำไร		
2.1 คุณภาพของค่าขาย = $\frac{\text{เงินสดรับจากการขาย}}{\text{ค่าขาย}}$		
2.2 คุณภาพของกำไร = $\frac{\text{กระแสเงินสดรับจากการดำเนินงาน}}{\text{กำไรจากการดำเนินงาน}}$		
3 การวัดผลตอบแทนที่เป็นเงินสด / ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน		
3.1 อัตราส่วนกระแสเงินสดต่อค่าขาย = $\frac{\text{กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน}}{\text{ค่าขาย}}$		
3.2 อัตราผลตอบแทนกระแสเงินสดต่อสินทรัพย์ = $\frac{\text{กระแสเงินสดจากการดำเนินงานก่อนหักดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้}}{\text{สินทรัพย์รวมถัวเฉลี่ย}}$		
3.3 อัตราผลตอบแทนที่เป็นเงินสดต่อส่วนของผู้ถือหุ้น = $\frac{\text{กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้นถัวเฉลี่ย}}$		

หมายเหตุ หากท่านไม่สะดวกในการคำนวณ ทางทีมวิจัย ขอความอนุเคราะห์ทั้งการเงินจากท่าน มาคำนวณเอง โดยข้อมูลที่ได้นำไปสรุปเป็นภาพรวมของอุตสาหกรรม จะไม่มีผลเสียหายต่อบริษัทของท่าน ขอขอบพระคุณท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ ผลการคำนวณของบริษัทท่านจะส่งคืนให้ท่าน

ส่วนที่ 7 ข้อเสนอแนะของอุตสาหกรรม

1. การกำหนดตัวชี้วัดของอุตสาหกรรม

ศักยภาพ	ไม่เห็นด้วย อย่างมาก	ไม่เห็นด้วย	ปานกลาง	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างมาก
	1	2	3	4	5
1. การพัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิภาพ อุตสาหกรรม					
2. ท่านคิดว่าการศึกษาปัจจัยตัวชี้วัด ในครั้งนี้ จะช่วยยกระดับ มาตรฐานอุตสาหกรรม					
3. ท่านยินดีที่จะสนับสนุนและ อนุเคราะห์ข้อมูลในการสร้าง ตัวชี้วัดหรือไม่					

2. คำอ้างอิงในการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่ใช้อยู่ปัจจุบัน

- ผลงานในปีที่แล้ว
- คู่แข่งในประเทศไทย
- คู่แข่งในต่างประเทศ
- คำอ้างอิงที่ดีที่สุดในโลก (World Class)
- อื่นๆ (ระบุ)

3. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิภาพของอุตสาหกรรมและคำอ้างอิง (Benchmark)

1.
2.
3.
4.
5.

4. ตัวชี้วัดที่ท่านให้ความสำคัญที่สุด (ระบุ 3 ตัวชี้วัด)

- 1)
- 2)
- 3)

5. แนวทางการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมในอนาคต

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถาม โครงการวิจัยเรื่อง "แนวทางการพัฒนาและดัชนีชี้วัดศักยภาพของอุตสาหกรรมยา"

ชื่อผู้ตอบแบบสอบถาม.....	ตำแหน่ง.....
ชื่อบริษัท.....	
ที่อยู่.....	ซอย.....ถนน.....แขวง/ตำบล.....
เขต/อำเภอ.....	จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์ (.....)	โทรสาร (.....)
E-mail	Website

ในการจัดทำ workshop ในครั้งต่อไปท่านมีความยินดีที่จะเข้าร่วมโครงการหรือไม่	☐ ยินดี	☐ ไม่ยินดี
ท่านยินดีให้ทางคณะวิจัยเป็นเกียรติในการสัมภาษณ์และเยี่ยมชมโรงงานของท่านหรือไม่	☐ ยินดี	☐ ไม่ยินดี
ท่านยินดีสนับสนุนในการให้ข้อมูลเพื่อเป็นประโยชน์แก่การศึกษาวิจัยแก่คณะผู้วิจัยหรือไม่	☐ ยินดี	☐ ไม่ยินดี

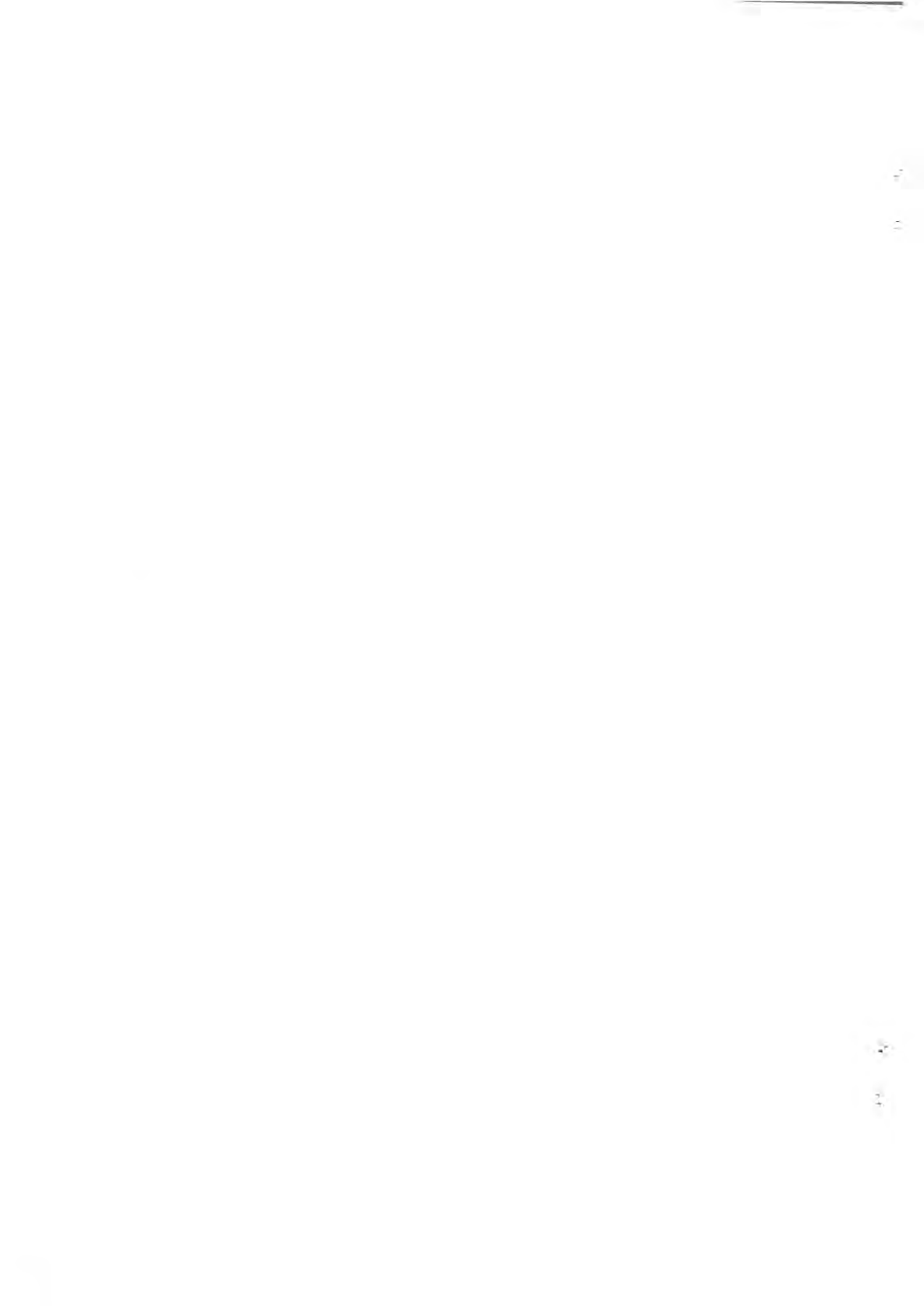
ขอขอบพระคุณท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการศึกษาวิจัย และกรุณาส่งแบบสอบถามคืนที่

รศ.ดร.อัจฉรา จันทร์ฉาย

ฝ่ายวิจัย คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

โทรศัพท์ 0 2218 5887-90 โทรสาร 0 2218 5914

แบบสอบถาม

โครงการวิจัยเรื่อง

" แนวทางการพัฒนาและดัชนีชี้วัดศักยภาพของอุตสาหกรรมยา "

กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ในคำตอบที่เลือกและตอบข้อมูลในช่องที่เหมาะสม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลของกิจการ

1. ประเภทของกิจการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ผู้ผลิตยาแผนปัจจุบัน	☐ ผู้ส่งออก
☐ ผู้ผลิตยาแผนโบราณ	☐ ผู้นำเข้า
☐ ผู้จัดจำหน่าย	☐ อื่นๆ (ระบุ)

2. ประเภทของสินค้า (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ หมวดยาผง	☐ หมวดยาเหน็บ
☐ หมวดยาเม็ด	☐ หมวดยาพลาสติก
☐ หมวดยาแคปซูล	☐ หมวดยาปราศจากเชื้อ
☐ หมวดยาน้ำ	☐ หมวดยาสูดดม
☐ อื่นๆ (ระบุ)	

3. อายุของกิจการ

☐ น้อยกว่า 5 ปี (ระบุ)ปี	☐ 5 - 10 ปี
☐ 11 - 15 ปี	☐ 16 - 20 ปี
☐ 21 - 30 ปี	☐ มากกว่า 30 ปี (ระบุ) ปี

4. สัดส่วนผู้ถือหุ้น

☐ ผู้ถือหุ้นไทย 100%	
☐ มีผู้ถือหุ้นต่างชาติ	
☐ น้อยกว่า 10 % (ระบุ)%	☐ 11-25 %
☐ 26-40 %	☐ 41-49%
☐ อื่น ๆ (ระบุ).....%	

5. ยอดขายต่อปี

☐ น้อยกว่า 10 ล้านบาท	☐ 11 - 50 ล้านบาท
☐ 51 - 100 ล้านบาท	☐ 101 ล้านบาทขึ้นไป ระบุ.....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านการผลิต

1. ลักษณะการผลิต

- ผลิตโดยมีตราชื่อของตนเอง (OBM – Original Brand Manufacturing)
- ผลิตตามคำสั่งของลูกค้า (OEM – Original Equipment Manufacturing)

2. มูลค่าเครื่องจักรปัจจุบันที่ใช้ในการผลิต.....บาท

3. วัตถุดิบที่ใช้

- สมุนไพร.....%
- ส่วนประกอบอื่นๆ% (ระบุ.....)

4. แหล่งที่มาของวัตถุดิบ ในประเทศ.....%

5. โครงสร้างต้นทุนปี 2544

วัตถุดิบการผลิต%
ค่าแรง%
ค่าใช้จ่ายการผลิต%
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร%
รวม	100 %

6. จำนวนคนงาน

ระดับคนงาน.....คน
ระดับผู้บริหาร.....คน

7. จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจำหน่าย ระบุจำนวน.....ผลิตภัณฑ์

8. ผลิตภัณฑ์ใหม่ที่เกิดขึ้นในช่วง 2 ปี (2543 – 2544)

- จำนวน 1 ผลิตภัณฑ์
- จำนวน 2 - 5 ผลิตภัณฑ์
- มากกว่า 5 ผลิตภัณฑ์ ระบุ ผลิตภัณฑ์
- ไม่มี

9. มาตรฐานที่กิจการของท่านได้รับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- GMP
- ISO/ อนุกรม 9002
- ISO 14000
- Code of Conduct ของประเทศลูกค้า
- มาตรฐานอื่นๆ (ระบุ)

10. ปัญหาด้านการผลิตในปัจจุบัน

- การขาดแคลนวัตถุดิบ
- การวิจัยพัฒนาผลิตภัณฑ์
- ต้นทุนการผลิต
- แรงงาน ระบุ.....
- การสูญเสีย
- คุณภาพ
- อื่นๆ ระบุ.....

ส่วนที่ 5 ผลการดำเนินงาน

1. ผลการดำเนินงานปี 2544 เทียบกับปี 2543

		สูงขึ้น มากกว่า 10%	สูงขึ้น 1-10 %	คงที่	ลดลง 1-10 %	ลดลง มากกว่า 10%
1.	อัตราการเติบโตของยอดขาย					
2.	อัตราการเติบโตของกำไร					
3.	อัตราการเพิ่มขึ้นของต้นทุน					
4.	ประสิทธิภาพของพนักงาน					
5.	อัตราของเสีย					
6.	ราคาวัตถุดิบ					
7.	จำนวนพนักงาน					
8.	อัตราการหมุนเวียนของพนักงาน(อัตราการลาออก)					

2. ให้ท่านประเมินประเด็นการดำเนินงานในด้านต่อไปนี้

		ลดลง มาก	ลดลง	คงที่	เพิ่มขึ้น	เพิ่มขึ้น มาก
		1	2	3	4	5
1.	ความปลอดภัยในการทำงาน					
2.	ความพึงพอใจของลูกค้า					
3.	ความพึงพอใจของพนักงาน					
4.	ความพึงพอใจของหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้น					
5.	ความพึงพอใจของซัพพลายเออร์ของกิจการ					
6.	ความเป็นผู้นำทางการตลาด					
7.	คุณภาพสินค้า					
8.	การร้องเรียนของลูกค้า (Claim)					
9.	คุณภาพการบริการ					
10.	ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี					

3. การพัฒนาองค์กรในปี 2544

- พัฒนาตลาดใหม่ (โปรครระบุ)
- พัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ (โปรครระบุ)
- พัฒนาด้านเทคโนโลยี (โปรครระบุ)
- พัฒนาระบบการผลิต (โปรครระบุ)
- พัฒนาบุคลากร (โปรครระบุ)
- การดำเนินการเพื่อให้ได้ GMP หรือมาตรการอื่นๆ (โปรครระบุ)
- อื่นๆ (โปรครระบุ)

4. ผลการดำเนินงานด้านการเงินในปี 2544 เทียบกับปี 2543

ความสามารถด้านการทำกำไร	สูงขึ้น มากกว่า 10%	สูงขึ้น 1-10 %	คงที่	ลดลง 1-10 %	ลดลง มากกว่า 10%
1. กำไรต่อยอดขาย (ROS)					
2. กำไรต่อสินทรัพย์รวม (ROA)					
3. กำไรต่อส่วนของผู้ถือหุ้น/เจ้าของ (ROE)					

5. สภาพคล่อง

5.1 อัตราส่วนทุนหมุนเวียน = $\frac{\text{สินทรัพย์ระยะสั้น}}{\text{หนี้สินระยะสั้น}}$

- มากกว่า 1
- น้อยกว่า 1

5.2 ระยะเวลาถือสินค้าคงเหลือ

- น้อยกว่า 1 เดือน (ระบุ)
- มากกว่า 2 เดือน (ระบุ)
- 1-2 เดือน

5.3 ระยะเวลาเก็บเงินของลูกค้า

- น้อยกว่า 1 เดือน (ระบุ)
- มากกว่า 2 เดือน (ระบุ)
- 1-2 เดือน

6. ท่านพึงพอใจกับผลประกอบการและการจัดการองค์กรของท่านในปัจจุบันหรือไม่

- พึงพอใจ (โปรครระบุ)
- ไม่พึงพอใจ(โปรครระบุ)

7.แนวโน้มและทิศทางการลงทุนของบริษัทท่านในปี 2545 เมื่อเทียบกับปี 2544

- ลดลง คงที่ เพิ่มขึ้น

8. ท่านสนใจจะจัดทำดัชนีชี้วัด (KPI&Balance Scorecard) ของกิจการท่านหรือไม่ เพื่อใช้วางแผนและประเมินศักยภาพขององค์กร

- สนใจ ไม่สนใจ

9. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการ

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการศึกษาวิจัย และกรุณาส่งแบบสอบถามคืนที่

รศ.ดร.อัจฉรา จันทร์ฉาย

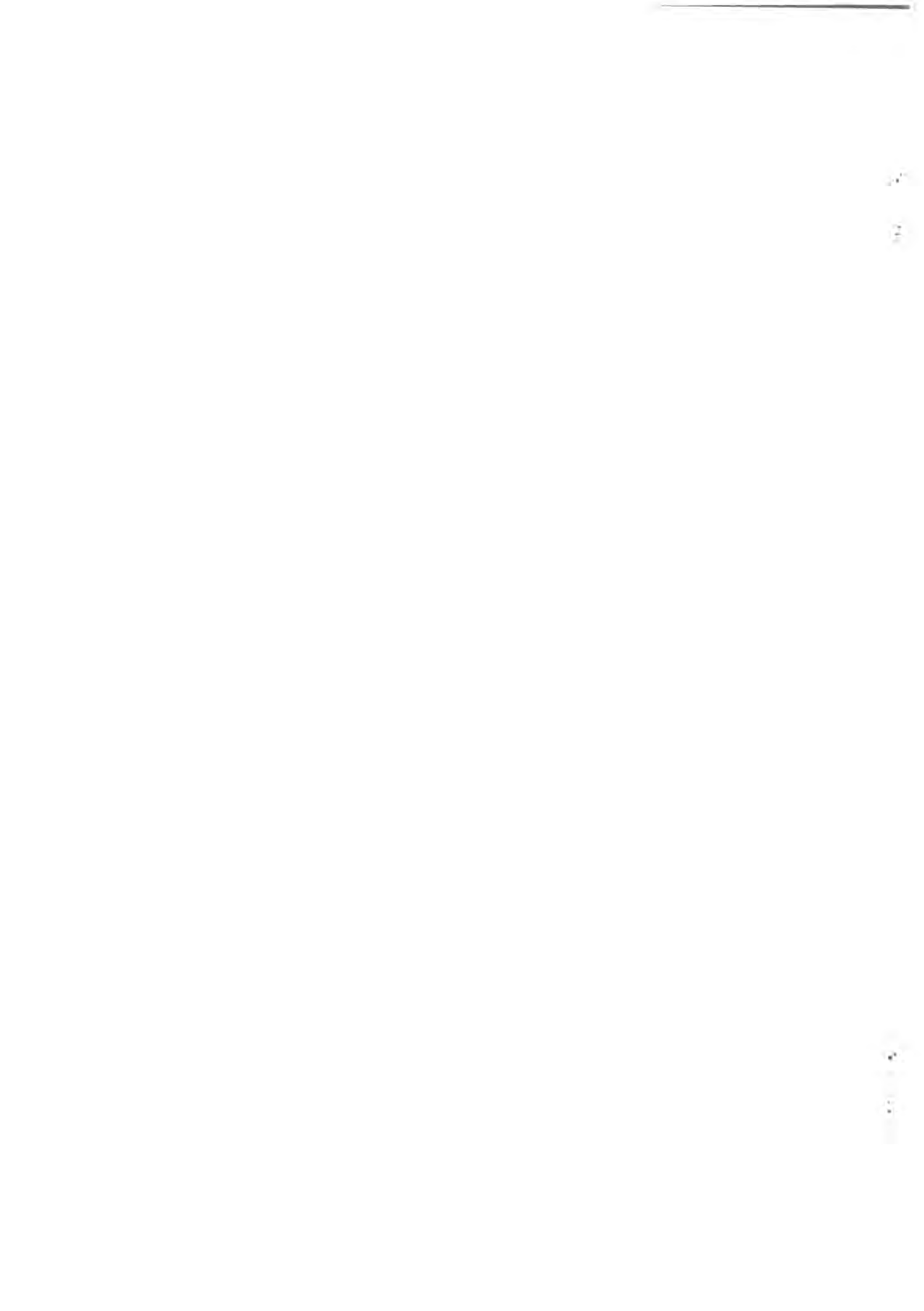
ฝ่ายวิจัย คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

โทรศัพท์ 0 2218 5887-90 โทรสาร 0 2218 5914

ภาคผนวก 2

ผลการสัมภาษณ์ลึก

ห้างหุ้นส่วนจำกัด เกร็ทเตอร์ฟาร์ม่า

ที่ตั้ง 46, 46/1 - 2 ซอยจรัสสินทวงศ์ 40 ถนนจรัสสินทวงศ์ แขวงบางยี่ขัน
เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร 10700

โทร. 0-2886-8190-9 โทรสาร 0-2433-0076

วัน-เวลาดำเนินการ : 10 กรกฎาคม 2545 เวลา 10.00 - 11.30 น.

ผู้สัมมนา : รศ.ดร.กัลยา วานิชย์บัญชา

รศ.ดวงมณี โภมารัตต์

ผู้ให้สัมมนา : คุณเชิญพร เตังอำนาจ กรรมการผู้จัดการ

สรุปการสัมมนา

ข้อมูลบริษัท

มีการส่งออกให้กับประเทศต่างๆ ได้แก่ พม่า เยอรมัน ตะวันออกกลาง เวียดนาม ฯ โดยเข้าไปบุกตลาดเองและใช้ชื่อสินค้าชื่อเดียวกับในประเทศ ซึ่งจะต้องมีการเข้าไปจดทะเบียนด้วย

สถานะของอุตสาหกรรม

สถานการณ์ยาปัจจุบันมีการแข่งขันกันสูงมาก สาเหตุมาจากปัจจัยต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแข่งขัน ในที่นี้ก็คือ มียาที่คิดสิทธิบัตร เพราะฉะนั้น ตลาดของยาภายในประเทศ ถูกจำกัดไปเฉพาะกลุ่มยาที่หมด สิทธิบัตร และในกลุ่มยาที่หมดสิทธิบัตรนี้ ปัญหาที่พบก็คือ องค์การเภสัชกรรม ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจที่มี อภิสิทธิ์ในการขาย หมายความว่า โรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขต้องซื้อมาจากองค์การฯ ก่อน ถ้าเอกชนผลิตไม่ทัน จึงจะให้กับเอกชน แต่ปัจจุบันเอกชน 171 แห่ง น่าจะมีศักยภาพและความพร้อมใน ด้านปริมาณมากกว่าองค์การฯปัจจุบันตลาดในประเทศ บริษัทฯก็ต้องมีการประมูลบ้างเพื่อให้ได้ยอดการผลิตมา ส่วนของ ODC ได้ตัวไหนที่สร้าง brand ได้ก็ต้องสร้าง ในการโฆษณานั้นก็เพื่อให้เป็นที่รู้จักและ ให้อยู่ในตลาดได้นาน

ส่วนแบ่งทางการตลาด (Market Share) 100% แบ่งเป็นตลาดร้านขายยา มีมูลค่าการใช้ยา 40% ปริมาณการใช้ยา (ยูนิต/หน่วย) 30% โดยตลาดเป็นของผู้ซื้อ ทำให้การแข่งขันสูง ส่วนตลาดโรงพยาบาล มีมูลค่าการใช้ยา 60% และปริมาณการใช้ยา 70%

ตลาดยา แบ่งเป็น ตลาดร้านขายยา ที่มีการโฆษณาและสร้าง brand และตลาดโรงพยาบาล เป็น ตลาดที่สำคัญ เป็นการ supply ยาของภาครัฐเป็นหลัก เพื่อให้เข้าถึงผู้บริโภคในส่วนของภาครัฐได้

การกำหนดราคากลาง ยาดามบัญญัติหลักต้องมีราคากลาง โดยในการประชุมมี 3 ส่วน คือ

1. กลุ่ม ed list : ราคาสูงขึ้นตลอด

2. กลุ่มองค์การผลิตยา : ราคาคงที่

3. กลุ่มยาที่องค์การฯ ไม่ได้ผลิต เอกชนแข่งกันผลิต : ราคาต่ำลงเรื่อยๆ

ประเทศไทยในอดีตมีการมองว่า การ ใช้จ่ายเป็นเรื่องฟุ่มเฟือย จึงได้มีการกำหนดให้มีการ ใช้จ่ายตาม บัญชียาหลักแห่งชาติ และเมื่อมีการ ใช้จ่ายตามบัญชีดังกล่าว ก็มีกฎเกณฑ์ออกมาว่า ยาตามบัญชี ฯ ตัวใดที่ องค์การฯ สามารถผลิตได้ หน่วยงานภาครัฐจะต้องซื้อจากองค์การฯ ก่อน ซึ่งจะสวนกระแสในการพัฒนา สนับสนุนอุตสาหกรรมภายในประเทศ

การที่จะทำให้อายาในตลาดราคาถูกลงนั้น ต้องทำให้ตลาดเป็นเสรี ซึ่งในปัจจุบันไทยเป็นตลาดกึ่ง ผูกขาด เพราะตลาดยาที่ติดสิทธิบัตรก็ถูกผูกขาดโดยกลุ่มยา original ซึ่งกลุ่มนี้อ้างว่ามีการแข่งขันเหมือน กัน แต่เมื่อแข่งขันจนชนะและอยู่ใน ed ก็ถือว่าผูกขาด ในกรณียาที่หมดสิทธิบัตร ก็เป็นกึ่งผูกขาดโดยองค์ การฯ แต่ก็ไม่สามารถผลิตได้ครบทุกตัว จะผลิตตัวที่มีศักยภาพด้านการตลาดสูง ทำให้บริษัทเอกชนที่เคย ทำหมดสิทธิ์โดยปริยาย จะขายได้เฉพาะบางแห่งที่มีการเปิดประมูลซึ่งจะได้ก็ต่อเมื่อองค์การฯ ไม่มีหรือ ขาดผลิต ถึงจะเปิดโอกาสให้เอกชน

แนวโน้ม ปัจจุบันผู้บริโภคบางคนใช้แค्यानอก เนื่องจากยาจากต่างประเทศมีคุณภาพมากกว่า ทำ ให้ส่งผลต่อแนวโน้มของอุตสาหกรรมยาภายในประเทศ

การประเมินศักยภาพขององค์กร

กลุ่มอุตสาหกรรมยาบางโรงงานมีการทำ KPI แต่ทำเพียง 1 ปี โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ สถาบันเพิ่มผลผลิต

นโยบายของภาครัฐที่มีผลต่ออุตสาหกรรม

นโยบาย 30 บาท จุดหนึ่งที่ทำให้โรงพยาบาลหันมาใช้ยาในประเทศมากขึ้น แต่ปัญหาคือ เดิมที่มี การประมูลก็ยิ่งทำให้การแข่งขันกันสูงมาก มีการตัดราคากันมาก

กฎระเบียบ ข้อบังคับ

International Standard เมื่อมีการเปิดการค้าเสรีขึ้นและมีกำแพงมาตรฐานสูงขึ้นเรื่อยๆ SMEs คงแย ขายไม่ได้ เนื่องจากไม่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้ International Standard ที่สูงเกินกว่ามาตรฐานใน ประเทศ ซึ่งส่งผลให้บริษัทที่ต้องปรับตัวตามมาตรฐาน ต้องลงทุนสูงเมื่อยึดตามมาตรฐานสากล คนที่ทำ ได้จะน้อยลง จริงๆ แล้วใน 171 โรงงาน จะมี 120 กว่าโรงงานที่ได้ GMP ซึ่งเป็นมาตรฐานของอุตสาหกรรมยา

BOI ในส่วนของอุตสาหกรรมยาเคยได้ BOI แต่ต่อมามีการยกเลิก จนปัจจุบันนี้ไม่มีอุตสาหกรรมยาได้ BOI เลย

- นโยบาย 30 บาทควรมีการจำกัดเฉพาะบุคคลบางกลุ่มเช่น คนว่างงาน เป็นต้น ไม่ใช่ Support ทั้ง 62 ล้านคน และมีการจำกัดแคโรทที่เป็นไปได้เท่านั้น ไม่ใช่เป็นมะเร็งก็จะรักษาให้หายได้ด้วยเงินเพียง 30 บาท

การเยี่ยมชมโรงงาน

- แผนก R&D
- แผนกเคมี

สมาคมผู้ผลิตเภสัชภัณฑ์ (PPA)

ที่ตั้ง ชั้น 12 อาคารพหลโยธินเพลส ถนนพหลโยธิน สามเสนใน พญาไท กรุงเทพมหานคร 10400

โทร. 0-2619-0729 โทรสาร 0-2619-0728

วัน-เวลาสัมมนา : 22 พฤษภาคม 2545 เวลา 16.30 – 17.30 น.

ผู้สัมมนา : รศ.ดร.อัญญา จันทร์ฉาย

ผู้ให้สัมมนา : คุณสมเกียรติ มหพันธ์ นายกสมาคม

คุณพนิดา ปัญญางาม ผู้อำนวยการบริหาร

คุณเชวง จาว ที่ปรึกษาทิติมศักดิ์

สรุปการสัมมนา

ข้อมูลสมาคม

บทบาทของ PPA เป็นการรวมกลุ่มเพื่อส่งเสริมสมาชิกในด้านคุณภาพและการตลาด และเป็นหน่วยงานที่ช่วยเหลือในด้านกฎหมาย แต่ที่ผ่านมาไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร โดยมีนโยบายหลักคือ ทำอย่างไรให้ไทยได้เข้าร่วมการทำ R&D ในอันดับต้นๆ ของโลก ซึ่งประโยชน์ที่จะได้รับคือ คนไทยจะได้ทักษะการทำ R&D ที่ดี และคนไทยที่เข้าร่วมโครงการจะได้รับการรักษาที่ดี

สถานะของอุตสาหกรรม

อุตสาหกรรมยาขึ้นอยู่กับภาครัฐ 55 – 60% ภาคเอกชน 15% ร้านยา 30% ทางร้านขายยาและภาคเอกชน ถ้ามีการสร้าง brand ก็จะสามารถได้ แต่จะต้องเข้มงวดกับคุณภาพของยาด้วย ตลาดยาในประเทศไทยเป็นตลาดเล็ก ประมาณ 30,000 กว่าร้าน เป็นเพียงร้านที่ให้บริการภายในชุมชนเท่านั้น

ในส่วนของ สมุนไพร จริงๆ แล้วมีโอกาส แต่ระเบียบการวิจัยจะต้องมีการยอมรับจากสากล แต่เนื่องจากการลงทุนสูงและใช้เวลานานมาก สมุนไพรจึงพัฒนาไปช้า

โดยภาพรวม ในแง่ของวัตถุดิบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วัตถุดิบออกฤทธิ์ของไทยนั้น ผลิตออกมาแล้วมีต้นทุนสูงกว่าต่างประเทศ จึงไม่มีบริษัทใดกล้าเสี่ยง ส่วนสารประกอบยา ไทยน่าจะมีโอกาสที่จะพัฒนาให้เติบโตได้ เนื่องจากไทยก็มีทรัพยากรในการผลิต แต่ในขณะนี้ยังไม่มีการผลิตเลย

การประมูลของโรงพยาบาล มีผลต่ออุตสาหกรรมและธุรกิจยา เนื่องจากการประมูลสนใจเฉพาะราคาขายเท่านั้น ไม่ได้สนใจคุณภาพของยา

ในช่วง 10 กว่าปีที่ผ่านมา ยังไม่มีการลงทุนวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับอุตสาหกรรมยาเลย แม้ว่าจะมีการจัดทำแผนแม่บทอุตสาหกรรมยาโดยสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสภาพัฒน์ ก็ตาม แต่ก็ยังไม่มิตักยภาพ การทำ R&D ยังไม่มี เพราะไม่มีสิ่งที่น่าสนใจในการทำ, เงินลงทุนสูง และไม่มองถึงขั้นตอน

สุดท้ายว่าจะขายอะไร ถ้าอุตสาหกรรมจะเริ่มทำ R&D ธุรกิจต้องมีความเข้มแข็งก่อน เนื่องจากในการทำ R&D จะมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องของราคา คู่แข่ง นโยบายของภาครัฐ

ปัญหาที่ไม่ได้ GMP เนื่องจากไม่มีการลงทุนให้มีการพัฒนาโรงงาน และขึ้นอยู่กับสภาพตลาด กฎระเบียบของรัฐด้วย

บริษัทยาข้ามชาติที่มีอยู่ในไทย ปัจจุบันเริ่มปิดหมด เนื่องจากตลาดมีขนาดเล็กและนโยบาย GMP ทำให้ต้องมีการลงทุนสูงเพื่อพัฒนาให้ได้คุณภาพ

บริษัท ฟาร์มาสันต์ แลบบอราทอรีส์ จำกัด

ที่ตั้ง 96/3 หมู่ 2 ถนนบางบัวทอง - สุพรรณบุรี ตำบลราษฎร์นิยม
อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี
โทร. 0-2985-5855 โทรสาร 0-2985-5866

วัน-เวลาสัมมนา : 17 พฤษภาคม 2545 เวลา 14.00 - 16.00 น.

ผู้สัมมนา : รศ.ดร.อัญญา จันทร์ฉาย
รศ.ดร.กัลยา วานิชย์บัญชา
รศ.ดวงมณี โกมารทัต

ผู้ให้สัมมนา : คุณ อภิวัฒน์วิบูล ประธานบริษัท
คุณ ไพฑูรย์ อภิชัยวัฒน์วิบูล กรรมการผู้จัดการ

สรุปการสัมมนา

ข้อมูลบริษัท

บริษัท ฟาร์มาสันต์ แลบบอราทอรีส์ จำกัด มีการจดทะเบียนตั้งแต่ พ.ศ. 2513 แต่ประธานคนปัจจุบันเข้ามาบริหารงาน ประมาณ พ.ศ. 2529 มีบริษัทในเครืออีกหลายบริษัท ได้แก่ บริษัท เซ็นทรัล เทคคิง เป็นผู้จำหน่ายยาทั่วไป บริษัท โคบอลด์ จะเน้นวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อประสาท ฯ ปัจจุบัน บริษัทฯ ได้รับ GMP ประเภท 2 ปี และได้ ISO 9000

เงินลงทุน ประมาณ 200 ล้านบาท

ขนาดโรงงานเครื่องจักร ประมาณ 1,700 แรงม้า

แรงงาน ประมาณ 355 คน sales 70 คน เกษักร 13 คน โดยแบ่งเป็น ฝ่าย R&D 2 คน ฝ่าย lab 3 คน ฝ่ายผลิต 5 คน ฝ่ายขึ้นทะเบียน 1 คน ระยะเวลาในการทำงาน จะทำกะเดียว 6 วัน ในส่วนของการจ่ายค่าจ้าง แบ่งเป็น รายวัน สำหรับคนงานเข้าใหม่ และรายเดือน สำหรับ คนที่อยู่มาแล้ว

วัตถุดิบ มีการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศ 100 % เนื่องจากไทยไม่สามารถผลิตได้ เพราะเป็นการลงทุนที่สูงมาก นอกจากนี้ ในส่วนของเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิต บางชนิดก็นำเข้ามาจากต่างประเทศ บางชนิดก็สามารถผลิตได้ในประเทศ ได้แก่ เครื่องบรรจุแคปซูล มาจากประเทศอิตาลี เครื่องดกอกยา มาจากประเทศจีนและไทย เครื่องทำครีม มาจากอิตาลี เครื่องผลิตน้ำ มาจากไทยและอเมริกา

ต้นทุน จาก 100% แบ่งเป็นต้นทุนของวัตถุดิบ 70 - 90% และเป็นตัวประกอบ 10 - 30%

การผลิต บริษัทฯ ผลิตยาเม็ด ยาแคปซูล ยาฉีด และยาครีม โดยเป็นยาแก้ปวดหัว ลดความดัน แก้ปวดข้อ เบาหวาน ฯ ยาที่ขึ้นชื่อของบริษัท ได้แก่ Cemol (แก้ปวดหัว) ขายตามร้านขายยาทั่วไป

การตลาด มีการจำหน่ายให้กับ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มคลินิกและโรงพยาบาล และกลุ่มร้านค้าปลีกและ
ค้าส่ง นอกจากนี้ยังมีการส่งออกไปยังประเทศพม่า โดยมีตัวแทนจำหน่ายในประเทศพม่า 2 แห่ง ซึ่งยอด
การจำหน่ายเดือนหนึ่ง ประมาณ 10,000 ขวด (ขวดละ 1,000 เม็ด) ประมาณ 1,000,000 ล้านบาท และยังมี
ยาอีกหลายชนิด รวมกันประมาณ 100 ชนิด

R&D ในการทำ R&D นั้น บริษัทฯ ยังไม่มีการทุ่มงบประมาณในด้านนี้ ทำเพียงแต่การพัฒนา
สูตร รสชาติ กลิ่น ฯ ในส่วนของการพัฒนาตำรับยา ปีหนึ่งๆ บริษัทจะมีตำรับยาใหม่ประมาณ 5 ตำรับ
ในส่วนยาเก่าประมาณ 100 ตำรับ จะมีการพัฒนา ปรับปรุงให้มีความคงตัวอยู่ได้นานและเสื่อมสภาพน้อย
ที่สุด

สถานะของอุตสาหกรรม

ปัจจุบัน ยาแผนปัจจุบัน มีสถานะการแข่งขันกันสูงมาก ในส่วนของผู้แข่งขัน ปัจจุบันผู้แข่งขัน
รายใหม่มีไม่มาก แต่มีการเปลี่ยนมือกันมากกว่า

แนวโน้ม ยาแผนปัจจุบันคิดว่า ส่วนยาแผนโบราณ การให้ผลจะช้ากว่า คนส่วนใหญ่ที่กินยาแผน
โบราณ ก็เนื่องจากกินยาแผนปัจจุบันไม่หาย จึงหันมาพึ่งยาแผนโบราณ

นโยบายของภาครัฐที่มีผลต่ออุตสาหกรรม

ในส่วนของโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค พบว่า มีผลดีต่อการผลิตยาภายในประเทศ
เนื่องจากการใช้ยาในประเทศมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้บริษัทยามีรายได้เพิ่มขึ้น

กฎระเบียบ ข้อบังคับ

GMP เริ่มมีครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2532 ในช่วงที่ไม่มี GMP ยังไม่มีการเขียนรับรองแต่ละบริษัท
เป็นลายลักษณ์อักษร GMP นั้นจะแยกเป็น 1 ปี และ 2 ปี โดยกระทรวงสาธารณสุขจะเป็นผู้มาตรวจในทุก
ปี ข้อดีของการได้รับ GMP คือ จะทำให้บริษัทหรือโรงงานมีการจัดเก็บเอกสารที่ดี มีการปรับปรุง
กระบวนการผลิต และจะต้องมีการดูแลในเรื่องของความสะอาดทั้งภายในและรอบๆ โรงงาน ฯ โดยสรุป
คือ ภาพรวมของโรงงานต้องดีเสมอ

จากจำนวนโรงงานยาทั้งหมด พบว่า มีประมาณ 70% ที่ได้รับ GMP ในส่วนที่เหลือก็ต้องมีการ
พัฒนาและปรับปรุงโรงงานของตนเพื่อให้ได้รับ GMP เนื่องจากกฎกระทรวงที่กำลังจะออกนั้น ได้ระบุว่า
ถ้าโรงงานใดไม่ได้รับ GMP ก็จะถูกยุบ

การขอตำรับยา มีระยะเวลาในการขอ 2 ปี โดยต้องมีการทำ Bioequivalent อย่างน้อย 1 ปี หาก
เป็นยาใหม่ ก็จะมีการจ้างทำการวิจัยก่อน (Bioequivalent) เพื่อให้เป็นเกิดความน่าเชื่อถือ

บริษัท ปรุฟพี จำกัด

ที่ตั้ง 895 หมู่ 2 ซอยธนาคารอาคารสงเคราะห์ ถนนงามวงศ์วาน ตำบลบางเขน

อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000

โทร. 0-2588-4183 โทรสาร 0-2588-1582

วัน-เวลาสัมมนา : 17 พฤษภาคม 2545 เวลา 14.00 - 15.00 น.

ผู้สัมมนา : รศ.ดร.กัลยา วานิชย์บัญชา

รศ.ดวงมณี โกมารทัต

ผู้ให้สัมมนา : ผู้จัดการ โรงงาน

สรุปการสัมมนา

ข้อมูลบริษัท

บริษัท ปรุฟพี จำกัด เปิดกิจการตั้งแต่ 2532 เป็นเวลา 22 ปี เปิดทำการผลิตวันจันทร์ถึงเสาร์ เวลา 8.00-17.00 น. สำหรับในวันเสาร์ ทำการผลิต 2 เสาร์วัน 2 เสาร์ เนื่องจากการจำหน่ายลดลง

ขนาดของโรงงาน มีขนาดเครื่องจักร 226 แรงม้า

แรงงาน ปัจจุบันมีคนงาน 70 กว่าคน ประกอบด้วยฝ่ายโรงงาน 40 คน ฝ่ายสำนักงานอีก 30 กว่าคน มีเภสัชกร 2 คน ในส่วนของการตลาด มี sale 10 คน มีการสอนทักษะในแต่ละจุดว่าทำอย่างไร ส่วนการศึกษา ล่าสุดคือ ม.3 ต้องรู้ภาษาอังกฤษ สำหรับ productivity ของคนงาน ทางบริษัท ปรุฟพี คิดค่าแรงจากต้นทุนประมาณ 10 % ของต้นทุน ส่วนวัตถุดิบอยู่ 20-80% ค่าใช้จ่ายในการผลิต 15-30% (ค่าแรงคนงาน+น้ำ+ไฟ)

การผลิต ผลิตยาน้ำ ยาเม็ด และยาขี้ผึ้งหรือครีม จำหน่ายเฉพาะภายในประเทศ มียาไม่เกิน 40-50 คำรับ ตัดส่วนของยาที่ปรุฟพีผลิตได้ โดยยาเม็ด 30-40 ตันต่อปี ยาครีม 15,000 กิโลกรัม และยาน้ำ สำหรับใช้ภายใน 100,000 ลิตรต่อปี สำหรับใช้ภายนอก 20,000 ลิตรต่อปี

ตลาด ส่วนใหญ่มุ่งขายยาที่คลินิกและโรงพยาบาล โดยเฉพาะตลาดต่างจังหวัด

เทคโนโลยีของเครื่องจักร ส่วนใหญ่จะเหมือนกันในทุกโรงงาน ส่วนใหญ่มาจากเยอรมัน เครื่องผสมยาเป็นของคนไทย (เช่น บริษัท Pharmaceuticals & Medical Supply Limited Partnership. :PMS Mixer) ส่วนเครื่องตอกยามาจากประเทศไต้หวัน จีน และเยอรมัน

สิ่งที่ปรุฟพีอยากพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถและศักยภาพ ก็คือ การพัฒนาด้านฝ่ายขายและการตลาดให้มีการผลิตยาใหม่ๆ

สถานะของอุตสาหกรรม

ยาสมุนไพรน่าจะได้รับการพัฒนาเนื่องจากการพัฒนายังเป็นไปอย่างช้ามาก และมีปัญหาเรื่องการผสมสเคียรอยด์ลงไปยา นอกจากนี้ กฎระเบียบยังเข้มเกินไป ไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ทำให้ยาแผนโบราณมีการพัฒนายาก กฎระเบียบเหล่านี้ได้แก่ GMP แม้จะเป็นการพัฒนาที่ดี แต่ในทางปฏิบัติยังลำบาก หากจะพัฒนาให้เป็นรูปแบบเดียวกับยาแผนปัจจุบันให้มีการจำหน่ายไปทั่วโลก อาจเป็นไปได้ลำบาก เนื่องจากถ้ามีการนำสารเคมีมาผสมกับสมุนไพรและมีการสังเคราะห์ก็จะถือเป็นยาแผนปัจจุบัน

นโยบายของภาครัฐที่มีผลต่ออุตสาหกรรม

โครงการ 30 บาท มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมยาในทางอ้อม เนื่องจากกฎเกณฑ์ของประเทศที่เข้มเกินไป ก็จะมีผลต่อกระบวนการผลิต วัตถุดิบจะต้องถูกลง อาจมีผลต่อคุณภาพของยาด้วย โดยการผลิตยาจะอยู่ภายใต้การควบคุมของอย.และจะมีการตรวจสอบกันทุกปี สำหรับ ร้านขายยาทั่วไปกับโครงการ 30 บาท ในระยะที่ผ่านมา ยังไม่มีผลเท่าไรนัก ผลที่เกิดขึ้นจะกระทบในเรื่องของพฤติกรรมกรรมการบริโภคของคนและร้านโชว์ห่วย

กฎระเบียบ ข้อบังคับ

GMP ทำการตรวจโดย อย. แต่ละโรงงานจะต้องพัฒนาให้ได้ GMP เอง กฎของ GMP นั้นคืออยู่แล้ว แม้จะเข้มงวด โดยกฎเกณฑ์นี้แต่ละประเทศจะใกล้เคียง ต่างกันเฉพาะรายละเอียด โดยยึดหลักแม่บทของ WHO ในการตรวจสอบ GMP จะมีการตรวจสอบทุกปี มีการต่ออายุกันทุกปี เพื่อให้มีการปรับปรุง โดยเริ่มจากการปฏิบัติ จากนั้นก็เป็นการตรวจสอบเอกสารในการปฏิบัติ (SOP) จะต้องมีการระดมความคิดเห็น เช่น ยา น้ำ ยาเม็ด ฯ ซึ่งการมี GMP จะมีความสำคัญต่อตลาดยา เนื่องจาก โรงพยาบาลรัฐจะระบุ GMP จะไม่ขาย ถ้าไม่มี GMP ส่วนโรงพยาบาลเอกชนและร้านขายยาไม่ระบุให้โรงงานผลิตยามี GMP

ในส่วนของ GMP และ ISO นั้น สำหรับโรงงานยาแล้ว GMP จะยุ่งยากในการปฏิบัติ แต่ ISO จะยุ่งยากในเรื่องเอกสาร โดยในการส่งออกยา จะมีการระบุให้มี ISO ซึ่งเป็นลักษณะการค้ำมากกว่า GMP ที่จะเน้นการปฏิบัติ ซึ่ง ISO จะมีอายุ 3 ปี มีการประเมินทุก 6 เดือน จะมีการใช้เงินมากและต้องมีการจ้างผู้เชี่ยวชาญ เพื่อมาเป็นที่ปรึกษา

ส่วน การขึ้นทะเบียนตำรับยา ปัจจุบันยากมากขึ้น เนื่องจากก่อนขึ้นทะเบียนจะต้องมีการทำยาตัวอย่างก่อน และ Stability ก่อน 1 ปี จึงจะขอตำรับยาได้

บริษัท สยามฟาร์มาซูติคอล จำกัด

ที่ตั้ง 171/1-2 ซอยโชคชัยร่วมมิตร ถนนวิภาวดีรังสิต จตุจักร กทม. 10900

โทร. 0-2690-0360 โทรสาร 0-2276-1543

วัน-เวลาสัมมนา : 14 สิงหาคม 2545 เวลา 10.00 – 12.00 น.

ผู้สัมมนา : รศ.ดร.กัลยา วานิชย์บัญชา

รศ.ดวงมณี โกมารทัต

ผู้ให้สัมมนา : คุณถวัลย์ ชื่นการดี

กรรมการผู้จัดการ

คุณวิภาดา ชื่นการดี

รองกรรมการผู้จัดการ

คุณเย็นใจ จิตรถเวช

ผู้จัดการอาวุโส

คุณวนิดา คุณกิตติ

ผู้อำนวยการด้านบัญชีและการเงิน

คุณพีรชา ธนวัฒนาวณิช

ผู้จัดการฝ่ายวิจัยและพัฒนา

สรุปการสัมมนา

วัตถุประสงค์

- เพื่อขอสัมมนา
- เพื่อขอเยี่ยมชมโรงงาน

ข้อมูลเกี่ยวกับบริษัท

บริษัท สยามฟาร์มาซูติคอล จำกัด ประกอบกิจการผลิตยาแผนปัจจุบันซึ่งก่อตั้งมาเป็นเวลา 28 ปี ภายใต้การบริหารของ คุณถวัลย์ ชื่นการดี ผลิตภัณฑ์ของกิจการสามารถแยกได้หลายกลุ่มดังนี้ (ยกเว้นยาประเภทฮอร์โมน มะเร็ง)

- หากแยกตามรายชื่อยาจะสามารถแยกได้ 70-80 ตัวยา
- หากแยกตามกลุ่มของยาจะสามารถแยกได้ 6-7 กลุ่ม

กิจการมีการชีวิตคุณภาพมาตรฐานด้วย ISO และมาตรฐาน GMP เพื่อให้ผลิตภัณฑ์ของกิจการมีคุณภาพตามมาตรฐานสากล และช่วยในการรักษา ทั้งนี้ห้อง Lab ของแผนก R&D ของกิจการได้รับ Certificate เป็นรายแรกและรายเดียวในประเทศไทยในปัจจุบัน บริษัทฯ ได้รับ GMP 2 ปี , ISO 9002 Certified in 2001 และ ISO/IEC guide 25 Certified in 2002

บริษัท ไทยโอซูก้า จำกัด

ที่ตั้ง สำนักงาน : ชั้น 11 อาคารริเจนท์เฮาส์ 183 ถนนราชดำริ แขวงลุมพินี

เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330

โทร. 0-2252-9050-4

โทรสาร 0-2254-3220

โรงงาน : 50 หมู่ 8 ถนนเศรษฐกิจ 1 ตำบลคลองมะเดื่อ

อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

วัน-เวลาสัมมนา : 13 มิถุนายน 2545 เวลา 8.30 - 10.30 น.

ผู้สัมมนา : รศ.ดร.อัจฉรา จันทร์ฉาย

รศ.ดร.กัลยา วานิชย์บัญชา

ผู้ให้สัมมนา : คุณธนัญ สันตโยดม ประธานบริษัท

สรุปการสัมมนา

ข้อมูลบริษัท

ก่อตั้งเมื่อ 1977 โดยมีหุ้นส่วนของไทย 51% โดยผู้ถือหุ้น คือ สหพัฒน์ cox lab และคุณธนัญ
 หุ้นส่วนที่เหลืออีก 49% เป็นของญี่ปุ่น ซึ่งมีอำนาจในการตัดสินใจมากกว่าไทย

เครื่องจักร เป็น automatic ผลิตน้ำเกลือ 200 ล้าน

มีพนักงาน 500กว่าคน ถ้าใช้ automatic ต้อง layout 300 คน

การผลิต บริษัทฯ ผลิตน้ำเกลือ อาหารทางการแพทย์ และยา โดยมีการนำเข้ามาในส่วนของยา
 สำเร็จรูป และการนำเข้ามาเพื่อ Repack ยอดขายในปี 2544 จำนวน 615 ล้านบาท แบ่งเป็น ขานำเข้า 74
 ล้านบาท อาหารทางการแพทย์และน้ำเกลือชนิดพิเศษ 147 ล้านบาท น้ำเกลือที่ส่งออก 87 ล้านบาท (ส่ง
 ออกไปยังประเทศกัมพูชา ฮองกง อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์) น้ำเกลือทั่วไป 295 ล้านบาท และยา
 สำหรับสัตว์ จะได้ผลกำไรดีกว่า เนื่องจากไม่มีคู่แข่งเข้มงวด

ผลกำไร ขาสัตว์ 34% น้ำเกลือทั่วไป 2% น้ำเกลือ ซึ่งในปี 1999 ได้กำไร 30 ล้านบาท ในปี
 2001 ได้ 20 ล้านบาท และในปี 2004 คาดว่าได้ 40 ล้านบาท

ยอดขาย ยอดขายในปี 2544 ได้ 615 ล้านบาท ส่วนยอดขายในปี 2545 ตั้งไว้ 680 ล้าน โดยใช้เกณฑ์
 ความเป็นไปได้ทางการตลาดและประสบการณ์

ผู้ประกอบการน้ำเกลือ ได้แก่ ไทยโอซูก้า, V&V, GHP, A.N.B

Sales Force ในประเทศมี 3 ราย คือ น้ำเกลือทั่วไป (BIV), อาหารพิเศษ (hp), อาหารนำเข้า (TD)

ศักยภาพวัดจาก Sales Growth และ ต้นทุน ซึ่งเดิมวัดที่ market share ปัจจุบันวัดที่ PL : Profit
 and Loss

กิจการยึดมั่นตามหลักความโปร่งใสของตัวเลขในงบการเงิน คือตั้งแต่ก่อตั้งบริษัทจนถึงปัจจุบันกิจการมีการเก็บรวบรวมข้อมูลทางการเงินอย่างถูกต้องเหมาะสมและไม่มียุบายจัดทำบัญชี 2 ชุด

สภาวะการณ์ของกิจการในอุตสาหกรรมยา

นอกจากสภาวะการณ์แข่งขันกับองค์กรเอกชนแล้ว กิจการยังประสบปัญหาการแข่งขันกับภาครัฐในเรื่องของระเบียบการจัดซื้อจัดจ้าง ตามมาตรา 61 – 63 ซึ่งกดดันกิจการอย่างมาก เนื่องจากกฎหมายดังกล่าวกำหนดให้ โรงพยาบาลทุกแห่งจะต้องเลือกซื้อยาจาก องค์กรเภสัชกรรม ก่อนที่จะเลือกซื้อจากเอกชนแม้ว่าราคาขายขององค์กรฯ จะแพงกว่าก็ตาม

ในการผลิตของกิจการมีความจำเป็นต้องใช้วัตถุดิบจากต่างประเทศ ดังนั้นต้นทุนผลิตภัณฑ์ของกิจการจึงถูกผูกติดกับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ นับตั้งแต่สมัยรัฐบาลของท่านพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ซึ่งค่าเงินบาทไทยเทียบกับค่าเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกาเท่ากับ 25 บาทต่อดอลลาร์นั้น กิจการต้องประสบปัญหาเรื่องราคาวัตถุดิบที่ค่อนข้างสูงมากอยู่แล้ว จนในปัจจุบันค่าเงินบาทไทยลอยตัวกิจการยังประสบปัญหาดังกล่าวมากขึ้น เนื่องจากกิจการต้องขายสินค้าในราคาอัตราแลกเปลี่ยนเดิม แต่ต้องเสียภาษีนำเข้าในอัตราแลกเปลี่ยนใหม่

กิจการไม่สามารถกำหนดราคาขายให้สัมพันธ์กับต้นทุนได้ก็อย่าแ่พอแล้ว แต่ปัญหาที่หนักมากขึ้นก็คือ ปัญหาภาษีมูลค่าเพิ่ม ที่กิจการไม่สามารถผลักภาระภาษีไปให้ผู้ซื้อ (โรงพยาบาล หรือ องค์กรภาครัฐ) ได้ทำให้ราคาขายของกิจการต้องรวมภาษีมูลค่าเพิ่มเข้าไว้ด้วย อย่างไรก็ตามกิจการก็ยังคงมาตรฐานคุณภาพของการผลิตเอาไว้เพื่อให้ตัวเรามีประสิทธิภาพมากที่สุดเช่นเดิม

นโยบายของรัฐบาลในปัจจุบันในเรื่องของ 30 บาทรักษาทุกโรคนั้น ถือเป็นเรื่องดีแต่แนวทางการดำเนินนโยบายมันเกินตัวมากไปหน่อยมีความเป็นไปได้น้อย กิจการมองว่านโยบายนี้ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมยาเป็นอย่างมาก

แนวทางส่งเสริมอุตสาหกรรมยาของภาครัฐ

กิจการมองว่ารัฐบาลไม่มีแนวทางส่งเสริมอุตสาหกรรมยาให้ก้าวหน้าอย่างชัดเจนเลย เพราะยังประสบปัญหาการเรียกเก็บเงินได้โตะ เงินค่าหัวคิวอยู่ และหน่วยงานภาครัฐยังไม่มีมาตรฐานในการปฏิบัติงานเท่าไรนัก

ข้อเสนอแนะของกิจการต่ออุตสาหกรรมยาไทย

- ควรจัดปัญหาการเรียกเก็บเงินได้โตะ การกินค่าหัวคิว
- ภาครัฐควรมีมาตรฐานการปฏิบัติงาน โดยลือระบบแบบเดิม ๆ ให้ดีขึ้น

- นโยบาย 30 บาทควรจะมีการจำกัดเฉพาะบุคคลบางกลุ่มเช่น คนว่างงาน เป็นต้น ไม่ใช่ Support ทั้ง 62 ล้านคน และมีการจำกัดแคโรดที่เป็นไปได้เท่านั้น ไม่ใช่เป็นมะเร็งก็จะรักษาให้หายได้ด้วยเงินเพียง 30 บาท

การเยี่ยมชมโรงงาน

- แผนก R&D
- แผนกเคมี

บริษัท ไทยโอซูก้า จำกัด

ที่ตั้ง สำนักงาน : ชั้น 11 อาคารริเจนท์เฮาส์ 183 ถนนราชดำริ แขวงลุมพินี

เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330

โทร. 0-2252-9050-4

โทรสาร 0-2254-3220

โรงงาน : 50 หมู่ 8 ถนนเศรษฐกิจ 1 ตำบลคลองมะเดื่อ

อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

วัน-เวลาสัมภาษณ์ : 13 มิถุนายน 2545 เวลา 8.30 - 10.30 น.

ผู้สัมภาษณ์ : รศ.ดร. อัจฉรา จันทร์ฉาย

รศ.ดร. กัลยา วานิชย์บัญชา

ผู้ให้สัมภาษณ์ : คุณชนัญ สันตโยคม ประธานบริษัท

สรุปการสัมภาษณ์

ข้อมูลบริษัท

ก่อตั้งเมื่อ 1977 โดยมีหุ้นส่วนของไทย 51% โดยผู้ถือหุ้น คือ สหพัฒน์ cox lab และคุณชนัญ
หุ้นส่วนที่เหลืออีก 49% เป็นของญี่ปุ่น ซึ่งมีอำนาจในการตัดสินใจมากกว่าไทย

เครื่องจักร เป็น automatic ผลิตน้ำเกลือ 200 ล้าน

มีพนักงาน 500กว่าคน ถ้าใช้ automatic ต้อง layout 300 คน

การผลิต บริษัทฯ ผลิตน้ำเกลือ อาหารทางการแพทย์ และยา โดยมีการนำเข้ามาในส่วนของยา
สำเร็จรูป และการนำเข้ามาเพื่อ Repack ยอดขายในปี 2544 จำนวน 615 ล้านบาท แบ่งเป็น ขานำเข้า 74
ล้านบาท อาหารทางการแพทย์และน้ำเกลือชนิดพิเศษ 147 ล้านบาท น้ำเกลือที่ส่งออก 87 ล้านบาท (ส่ง
ออกไปยังประเทศกัมพูชา ส่องกง อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์) น้ำเกลือทั่วไป 295 ล้านบาท และยา
สำหรับสัตว์ จะได้ผลกำไรดีกว่า เนื่องจากไม่มีกฎเกณฑ์เข้มงวด

ผลกำไร ยาสัตว์ 34% น้ำเกลือทั่วไป 2% น้ำเกลือ ซึ่งในปี 1999 ได้กำไร 30 ล้านบาท ในปี
2001 ได้ 20 ล้านบาท และในปี 2004 คาดว่าได้ 40 ล้านบาท

ยอดขาย ยอดขายในปี 2544 ได้ 615 ล้านบาท ส่วนยอดขายในปี 2545 ตั้งไว้ 680 ล้าน โดยใช้เกณฑ์
ความเป็นไปได้ทางการตลาดและประสบการณ์

ผู้ประกอบการน้ำเกลือ ได้แก่ ไทยโอซูก้า, V&V, GHP, A.N.B

Sales Force ในประเทศมี 3 ราย คือ น้ำเกลือทั่วไป (BIV), อาหารพิเศษ (hp), อาหารนำเข้า (TD)

ศักยภาพวัดจาก Sales Growth และ ต้นทุน ซึ่งเดิมวัดที่ market share ปัจจุบันวัดที่ PL : Profit

and Loss

โครงการ คงไว้ที่โรงงาน ส่วนที่เกินจะทำการส่งออก ส่วนนำเข้าจะมาจากประเทศอินโดนีเซีย จีน เวียดนาม เนื่องจากถูกกว่า โดยในประเทศไทยมีการตั้งโรงงานเพื่อทำขายในเวียดนาม เนื่องจากค่าแรงถูกกว่า และเครื่องจักรเป็นแบบ automatic ส่วนในอินโดนีเซีย มีค่าแรงถูกกว่าไทยถึง 4 เท่า แต่เครื่องจักรเก่า

นโยบายของภาครัฐที่มีผลต่ออุตสาหกรรม

ผลกระทบระยะยาวกับนโยบาย 30 บาท

1. ราคาต้องลดลง แต่ปริมาณไม่ลด ถ้าไรจึงลดลง เนื่องจากโรงพยาบาลจะลดการใช้อาหารชนิดพิเศษและน้ำเกลือชนิดพิเศษ

2. อาจเลิกผลิตบางอย่าง โดยอาจนำเข้าจากอินโดนีเซีย เนื่องจากค่าแรงขั้นต่ำถูกกว่าไทย 4 เท่า แต่มีประชากรมากกว่า 2 เท่า แต่ยังเป็นเครื่องรุ่นเก่า เวียดนาม เครื่องจักรเป็นแบบ automatic ส่วน จีน ผลิตเคมีเอง นอกจากนี้ยังมีอินเดีย และปากีสถาน

บริษัท สหแพทย์เภสัช จำกัด

ที่ตั้ง 124 หมู่ 7 ซอยทางเข้าวัดกำแพง ถนนพระรามที่ 2 แขวงสามค่า เขตบางขุนเทียน
โทร. 0-2203-0640-2 โทรสาร 0-2203-0640-2

วัน-เวลาสัมมนา : 10 มิถุนายน 2545 เวลา 17.30 — 19.30 น.

ผู้สัมมนา : รศ.ดร.อัจฉรา จันทร์ฉาย
รศ.ดร.กัลยา วานิชย์บัญชา

ผู้ให้สัมมนา : คุณวิชัย อิศเวศน์ กรรมการผู้จัดการ

สรุปการสัมมนา

สถานะของอุตสาหกรรม

อุตสาหกรรมยาของไทย ส่วนใหญ่เป็นการบริหารในลักษณะของธุรกิจครอบครัว จึงไม่ค่อยให้ความสนใจเรื่องมาตรฐานเท่าที่ควร ในส่วนของสถานะทางการตลาดของอุตสาหกรรมยาในปัจจุบัน ตั้งแต่ยุคฟองสบู่แตก ก็มีการแข่งขันที่สูงมากขึ้น หากสถานการณ์ยังเป็นเช่นนี้ บริษัทใหญ่ก็จะใหญ่ขึ้นเรื่อยๆ และบริษัทเล็กก็จะไปไม่รอด ในส่วนของ Cost Structure ของไทย ไม่ต่ำกว่า 70 - 80% เป็น Active Ingredient (Raw Materials) : ตัวยาออกฤทธิ์ อีก 20-25% เป็น Packaging Material, Direct Labour ฯ

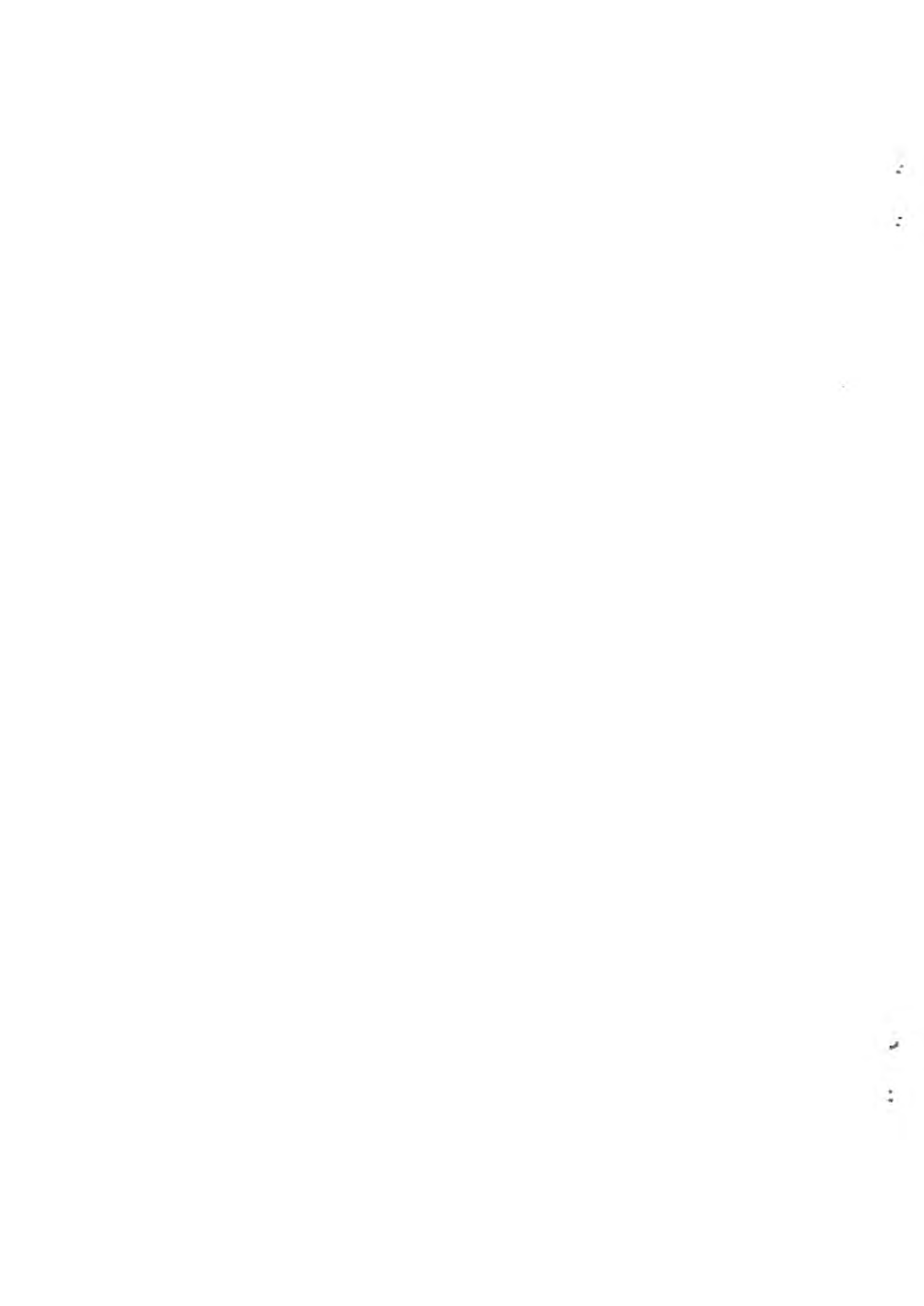
นโยบายของภาครัฐที่มีผลต่ออุตสาหกรรม

ด้านแผนและนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข มีการปรับกฎระเบียบ ระบบการจัดซื้อ โดยในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา เปลี่ยนมาเป็นระบบการรวมศูนย์จัดซื้อ โดยในแต่ละจังหวัดให้โรงพยาบาลใหญ่เป็นแกนนำในการตรวจสอบจำนวนหรือปริมาณยาของโรงพยาบาลชุมชนรอบนอกที่ใช้ในปีหนึ่งๆ เพื่อสอบราคา ซึ่งจะส่งผลให้ราคาถูกลง และหากบริษัทใดสามารถประมูลโรงพยาบาลหนึ่ง ก็จะทำให้ได้โรงพยาบาลอื่นๆ ด้วย

สำหรับนโยบายต่างๆ ของกระทรวงสาธารณสุขมีผลทำให้วงการอุตสาหกรรมยาแอ่งในระยะยาว คือ ทุกคนจะให้ความสำคัญกับเรื่องของราคา ทำให้เกิดการตัดราคา ไม่สนใจคุณภาพ รวมทั้งไม่มีการทำ R&D

กฎระเบียบ ข้อบังคับ

GMP สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) เป็นผู้ตรวจ ซึ่งการที่จะทำให้ hardware ผ่าน GMP นั้น สามารถทำได้ง่าย โดยการลงทุนซื้อหรือปรับปรุงเครื่องจักร แต่ที่สำคัญที่สุด คือ people ware

ภาคผนวก 3

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม และสัมมนา

รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุมกลุ่ม
“แนวทางพัฒนาและดัชนีชี้วัดศักยภาพของอุตสาหกรรมยา”

วันพุธที่ 5 มิถุนายน 2545 เวลา 9.00 - 16.00 น.

ห้อง 507 อาคารอนุสรณ์ 50 ปี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลำดับ	บริษัท	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	เบอร์โทรศัพท์	แฟกซ์
1	บริษัท คั่นก๊าน้ำเต้าทอง จำกัด	คุณชวน ธรรมสุริยะ	กรรมการผู้จัดการ	0-2437-0131-2	0-2437-7168
2	โรงงานปราสาททองโฮสด	คุณอรพิน ศรีสกุล	เภสัชกร	0-2519-0150	0-2519-0150
3	สมาคมผู้ผลิตเภสัชภัณฑ์	คุณสมเกียรติ มหพันธ์	นายกสมาคมฯ	0-2619-0729	0-2619-0728
4		คุณพนิดา ปัญญางาม	ผู้อำนวยการบริหาร		
5	สมาคมพ่อค้ายากรุงเทพฯ	คุณแสง ลีลารัมย์	เหรียญก	0-2291-1794	
6	สมาคมเภสัชวิทยาแห่งประเทศไทย	รศ.ดร.จنگล เทียงดาห์	เหรียญกสมาคม	0-2644-8077	
7		รศ.ดร.ศรีจันทร์ พรจิราศิลป์	นายกสมาคมฯ	0-2644-8700	0-2247-4696
8		รศ.ดร.สุพัตรา ศรีไชยรัตน์	ประธานกรรมการวิชาการ	0-2218-9732	0-2218-9731
9	สมาคมร้านขายยา	รศ.ดร.สมใจ นครชัย	กรรมการสมาคม	0-2246-1199	0-2246-1194
10	ห้างหุ้นส่วนจำกัด ขวละออเภสัช	คุณวัชรพงษ์ พงษ์บริบูรณ์	กรรมการผู้จัดการ	0-2819-7991	0-2425-8332
11	บริษัท ชุมชนเภสัชกรรม จำกัด (มหาชน)	คุณฉัตรชัย เจริญเก่งสุการ	ผู้จัดการทั่วไป	0-2940-0955-7	0-2510-7874
12		คุณไพศาล บาลทิพย์	ผู้จัดการฝ่ายผลิต		
13	บริษัท ฟาร์มาสันต์ แล็บบอราตอรีส์	คุณมลฤดี ประเสริฐตระกูล	รองกรรมการผู้จัดการ	0-2985-5855	0-2985-5866
14	บริษัท คอนติเนนเทล ฟาร์ม จำกัด	คุณอรชร อิงคานุวัฒน์	ผู้จัดการฝ่ายขายและการตลาด	0-2982-4984-7	0-2574-3795
15	บริษัท ที.พี.ดรัก แลบบอราทอรีส์ (1996) จำกัด	คุณอรรถพล เอกสุวรรณ	เภสัชกร	0-2311-1911-3	0-2311-9018

รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุมกลุ่ม
“แนวทางพัฒนาและดัชนีชี้วัดศักยภาพของอุตสาหกรรมยา”

วันพุธที่ 5 มิถุนายน 2545 เวลา 9.00 - 16.00 น.

ห้อง 507 อาคารอนุสรณ์ 50 ปี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลำดับ	บริษัท	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	เบอร์โทรศัพท์	แฟกซ์
16	บริษัท ไทยโอซูก้า จำกัด	คุณธัญญ์ สันตโยดม	ประธานกรรมการ	0-2252-9050-4	0-2254-3220
17	บริษัท บูรพาโฮสเทล จำกัด	คุณรวีจันทร์ บูรพาชีพ	ผู้จัดการฝ่ายโรงงาน	0-2589-2750-3	0-2580-2783
18	บริษัท มิลลิเมต จำกัด	คุณสาธิต ยงยครุ่งเรือง	เภสัชกร	0-2971-6299	0-2971-6696
19	บริษัท สยามฟาร์มาซูติคอล จำกัด	คุณวิภาดา ชื่นการดี	รองกรรมการผู้จัดการ	0-2690-0360	0-2276-1543
20		คุณเย็นใจ จิตรถเวช	ผู้จัดการอาวุโส		
21		คุณพีรชา ธนวัฒนาวิช	ผู้จัดการฝ่ายวิจัยและพัฒนา		
22	บริษัท สหแพทย์เภสัช จำกัด	คุณวิษณุ อัครเวศน์	กรรมการผู้จัดการ	0-2203-0640-2	0-2203-0640-2
23	บริษัท อาร์ พี ซี อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	คุณวิรัตน์ พรจิราศิลป์	เภสัชกร	0-2253-6891-8	0-2254-2374
24	บริษัท เอ.เอ็น.บี.ลาบอราตอรี จำกัด	คุณอาหาร อับดุลสลาม	ผู้จัดการฝ่ายการตลาด	0-2510-0021	0-2510-9945
25	บริษัท โอสดสภา จำกัด	คุณยอดมิตร ทองยงค์	R&D และพัฒนาธุรกิจใหม่	0-2351-1068-70	0-2351-1594
26	หลน.โรงงานเภสัชกรรมพอนด์เคมีคอล ประเทศไทย	คุณสุธิ์ ศิริพรพิทักษ์	ผู้อำนวยการฝ่ายการตลาด	0-2900-5588	0-2552-1943
27	หจก.เกร็ดเตอร์ฟาร์ม่า	คุณสันชัย เปลียนแก้ว	ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ	0-2886-8190-9	0-2466-0076
28	หจก.ที.แมน ฟาร์ม่า	คุณค่านวณ คงศุภลักษณ์	กรรมการผู้จัดการ	0-2415-1007	0-2416-1241

รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ
“แนวทางพัฒนาและดัชนีชี้วัดศักยภาพของอุตสาหกรรมยา”

วันจันทร์ที่ 22 กรกฎาคม และวันอังคารที่ 23 กรกฎาคม 2545 เวลา 16.30 - 20.30 น.
ห้อง 510 อาคารอนุสรณ์ 50 ปี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลำดับ	บริษัท	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	เบอร์โทรศัพท์	แฟกซ์
1	บริษัท กรุงเทพ อาร์ เอ ไอ แล็บ จำกัด	ทศพล พิชญโยธิน	รองประธานฯ	0-2530-2760	0-2530-4619
2		ทัฬหะ แสนหลวงอินทร์	ผู้จัดการแผนกบัญชี		
3	บริษัท สหการโอสถ (1996) จำกัด	สุคนธา ฉลาดเชิงดำ	costing&producing control	0-2543-8210-8	0-2543-8213
4	บริษัท ชุมชนเภสัชกรรม จำกัด (มหาชน)	ไพศาล บาลทิพย์	ผู้จัดการฝ่ายผลิต	0-2510-2101	
5	บริษัท สหแพทย์เภสัช จำกัด	วิชญ์ อัครเวศน์	กรรมการผู้จัดการ	0-2203-0640-2	0-2203-0640-2
6		กาญจนา วรณศิริศรี	ผู้จัดการฝ่ายบัญชีและการเงิน		
7	บริษัท เคนยา (ประเทศไทย) จำกัด	สิทธิพงษ์ หาญพิทักษ์ญาติ	ผู้จัดการทั่วไป	0-2542-1286-8	0-2542-1285
8		พรชนก พนาเศรษฐเนตร	ผู้จัดการฝ่ายสำนักงาน		
9	บริษัท แกล็กโซสมิทไคลน์ (ประเทศไทย) จำกัด	ฐิตียา เอื้อก่อเกียรติ	Financial Planning Analysis Manager	0-2659-3010	0-2655-4568
10		ไพรวรรณ นาวิณประเสริฐ	Assistant Accounting Manager	0-2659-3015	
11	บริษัท ไทยโอซูซ่า จำกัด (สำนักงาน)	ธัญญ์ สันตโยดม	ประธานกรรมการบริษัทฯ	0-2252-9050-4	0-2254-3220
12	บริษัท ศิริบัญญัติ จำกัด	บุญฤทธิ์ กิจเจริญโรจน์	กรรมการผู้จัดการ	0-2743-9155-6	0-26758285
13	บริษัท บุรพาโอสถ จำกัด	รวีจันทร์ บุรพาชีพ	ผู้จัดการฝ่ายโรงงาน	0-2589-2750-3	0-2580-2783
14		วารีย์ รั้งศรีศรี	ผู้จัดการแผนกบัญชี		
15	บริษัท โปลิฟาร์ม จำกัด	สุชาติ ชูครุวงศ์	กรรมการผู้จัดการ	0-2316-9419	0-2752-0547
16		เกสร ธนอวัง	ผู้จัดการฝ่ายบัญชีและการเงิน		
17	บริษัท สีสุมการแพทย์ จำกัด	ปรีญา สิบบุญเรือง	กรรมการผู้จัดการ	0-2272-6890-4	0-2272-6903

รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ
“แนวทางพัฒนาและดัชนีชี้วัดศักยภาพของอุตสาหกรรมยา”

วันจันทร์ที่ 22 กรกฎาคม และวันอังคารที่ 23 กรกฎาคม 2545 เวลา 16.30 - 20.30 น.
ห้อง 510 อาคารอนุสรณ์ 50 ปี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลำดับ	บริษัท	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	เบอร์โทรศัพท์	แฟกซ์
18	บริษัท ไทยเมจิฟาร์มาซิวดิคัล จำกัด	จิรศักดิ์ จิตวิสุทธิพันธ์	รองผู้จัดการฝ่ายบริหาร	0-2254-3230	0-2651-9063
19		สุมิตร เขียวขำ	ผู้จัดการแผนกธุรการและบุคคล	0-2326-0750-4	0-2326-0998
20	บริษัท นีโอพลาสติก จำกัด	สิริรัตน์ สุรมิตร	ผู้ช่วยผู้จัดการโรงงาน	0-2218-9719-21	0-2628-0995
21		ลำจวน วรรณกจตุรพร	สมุหบัญชี		
22	ห้างหุ้นส่วนจำกัด ที.แมนฟาร์มา	ค่านวณ คงศุภลักษณ์	กรรมการผู้จัดการ	0-2894-0234	0-2416-1241
23		วัชรา เรืองปราชญ์	ผู้จัดการทั่วไป		
24	บริษัท โอเร็กซ์ เทรตติ้ง จำกัด	นงลักษณ์ บุรณวิเศษกุล	ผู้จัดการฝ่ายบัญชี	0-2281-3444-6	0-2280-0341
25		สุทธิดา วชิรวิทยากุล	ผู้ช่วยผู้จัดการฝ่ายบัญชี		
26	บริษัท เกล็ชกรรมนครพัฒนา จำกัด	ศิริโชค บ.จามุพิบูล	ผู้จัดการฝ่ายการตลาด	0-2245-1621	0-2248-5370
27		ชีวิวัฒน์ วุฒิสรรพ์	ผู้จัดการฝ่ายการผลิต		
28	บริษัท เยนเนอร์ล ฮอสปิทัล โปรดักส์ จำกัด (มหาชน)	รสพร อติเรกโชติกุล	ผู้จัดการส่วนบัญชี	0-2245-0756	0-2245-5595
29		วพิกุล ประภามณฑล	เจ้าหน้าที่การบัญชี		
30	หจก. โรงงานเภสัชอุตสาหกรรมค็อกซ์	ราชัย มโนสุดประสิทธิ์	ผู้จัดการฝ่ายผลิต	0-2284-1218	0-2294-0705
31	บริษัท สยามเภสัช จำกัด	วิภาดา ชื่นการดี	รองกรรมการผู้จัดการ	0-2276-1020	0-2276-1543
32		ทรงเกียรติ มหาวุฒินิช	ผู้อำนวยการด้านโรงงาน		
33		วนิดา คุณกิตติ	ผู้อำนวยการด้านบัญชีและการเงิน		
34	บริษัท ทาเคดา (ประเทศไทย) จำกัด	หัสพล อุนบูรณะวรรณ	Assistant Training Manager	0-2248-0994	0-2248-0998

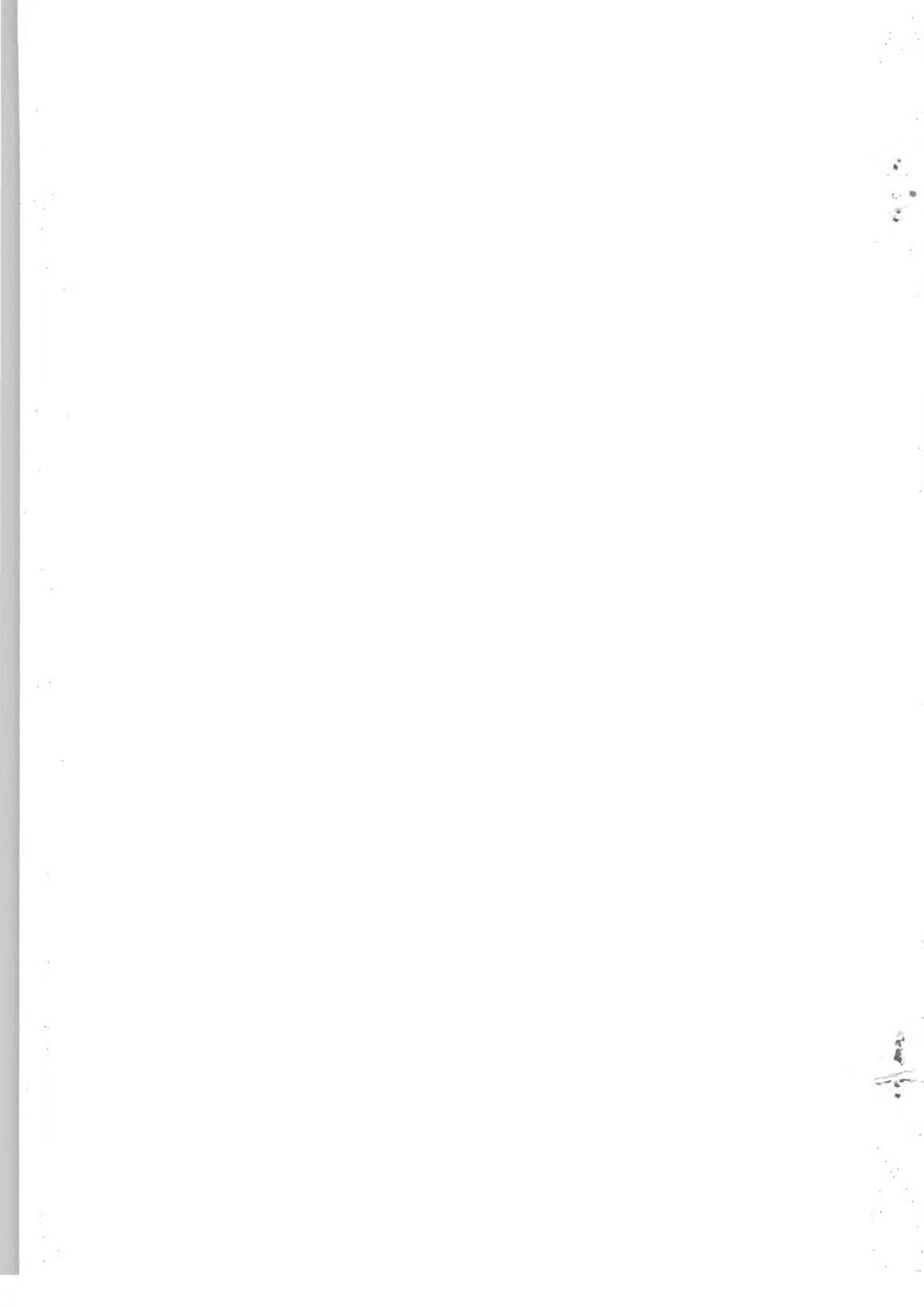
รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ
“แนวทางพัฒนาและดัชนีชี้วัดศักยภาพของอุตสาหกรรมยา”

วันจันทร์ที่ 22 กรกฎาคม และวันอังคารที่ 23 กรกฎาคม 2545 เวลา 16.30 - 20.30 น.
ห้อง 510 อาคารอนุสรณ์ 50 ปี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลำดับ	บริษัท	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	เบอร์โทรศัพท์	แฟกซ์
35	บริษัท ทาเคดา (ประเทศไทย) จำกัด	อาภรณ์ รัชตะสมบุรณ์	HR Manager	0-2248-0994	0-2248-0998
36	บริษัท คั่นก๊าน้ำเต้าทอง จำกัด	ชวัน ธรรมสุริยะ	กรรมการผู้จัดการ	0-2437-0131-2	0-2437-7168
37	บริษัท คั่นก๊าน้ำเต้าทอง จำกัด	สวาท ธรรมสุริยะ	รองกรรมการผู้จัดการ		
38	หจก.ชาวละออเภสัช	วัชรพงษ์ พงษ์บริบูรณ์	กรรมการผู้จัดการ	01-8355417	
39	บริษัท เนเจอร์การ์ด (ประเทศไทย) จำกัด	สุมาลี ผู้กฤตยาพามี		0-2884-8938	0-2435-5962
40		ประเทือง ม่วงมี			
41	บริษัท ผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทย จำกัด	เสาวลักษณ์ วิชัยวิทย์	หัวหน้าแผนกบัญชี		
42	บริษัท เทพนิมิตร ธนากร (2001) จำกัด	นิภาภรณ์ โปษยานนท์		0-2289-1438	0-2292-0139
43	บริษัท ไทยรุ่งเรืองฟาร์มาซูติคอล จำกัด	บุญทวี เอี่ยมรุ่งเรืองกุล	เจ้าของกิจการ	0-892-6452	0-2416-2414
44	บริษัท ไทยรุ่งเรืองฟาร์มาซูติคอล จำกัด	สุรัชย์ เอี่ยมรุ่งเรืองกุล		0-2284-0020	0-2681-1258
45	ห้างตั้งเด็กจี	สรุจติ บุญวรพัฒน์	ผู้ช่วยผู้จัดการ	0-2314-0172	0-2319-3093
46	คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาฯ	อนุชัย อีระเรืองไชยศรี	อาจารย์	0-2218-8386-90	0-2218-8391
47		รุจน์ภูษา กิตติโสภี	อาจารย์		
48		สุนทรี วัชรดำรงกุล	อาจารย์		
49		ชัชวาลิต วีระเสถียร	อาจารย์		

18. 2. 68

18. 2. 68

บรรณานุกรม

คณะกรรมการพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งชาติ. แผนปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม (พ.ศ. 2541-2545) : แผนกลยุทธ์และพัฒนาปฏิบัติการเพื่อการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม. กระทรวงอุตสาหกรรม, 2541.

คณะทำงานย่อยเพื่อศึกษาวิเคราะห์การพัฒนาอุตสาหกรรมยา. การพัฒนาอุตสาหกรรมยา. สุวิทย์ วิบุลผลประเสริฐ และคณะ, บรรณาธิการ, ระบบยาของประเทศไทย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์, 2537.

เพ็ญนภา ทรัพย์เจริญ และคณะ. การวิจัยการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร.

ยุพดี จารุ่งฤทธิ์. การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมยาในประเทศไทย. 2541

วินิต อัครกวีวิธี. "ผลิตภัณฑ์ยาจากสมุนไพรจะควบคุมอย่างไร." วารสารอาหารและยา, 6 (กันยายน - ธันวาคม 2542).

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. รายงานฉบับสมบูรณ์ "โครงการจัดทำแผนแม่บทอุตสาหกรรมรายสาขา (สาขายา)." กันยายน 2545.

สถาบันทรัพย์สินทางปัญญาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. โครงการศึกษาศักยภาพขีดความสามารถในการแข่งขันและแนวทางพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตวัตถุดิบตัวยาของประเทศ. 2543.

สุธี เวคะวากยานนท์ และวัชรีย์ คุณกิตติ. เทคนิคการตั้งตำรับยาเตรียม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

ไสว สุนทร. สมุนไพรไทย-จีน รักษาโรคประสาท : ตำรายาหอม. กรุงเทพฯ : สายส่งสุขภาพใจ

Achara Chandracha. **Corporate Performance Assessment**. Chulalongkorn University. 1999.

Kaplan, Robert S. and Norton, David P., **The balanced scorecard**. Harvard Business School Press. 1996.

<http://203.157.19.196/>, องค์การเภสัชกรรม

<http://ftpi.or.th/pindex/htm>

<http://www.02.imd.ch/documents/wcy/content/ep.pdf> , International Institute for Management Development

<http://www.02.imd.ch/documents/wcy/content/go.pdf>, International Institute for Management Development

<http://www.02.imd.ch/documents/wcy/content/in.pdf>, International Institute for Management Development

<http://www.02.imd.ch/documents/wcy/content/ma.pdf> , International Institute for Management Development

<http://www.02.imd.ch/documents/wcy/content/ranking/pdf> , International Institute for Management Development

http://www2.fda.moph.go.th/law/sub_default.asp?productcd=1, 2544. พระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510. กองควบคุมยา สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข สุข.

<http://www.app1.fda.moph.go.th/drug/> กองควบคุมยา สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข 2541

<http://www.bol.co.th>

<http://www.customs.go.th>, กรมศุลกากร

<http://www.ops2.moc.go.th/trade/trade2.html>, กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
(สำนักบริหารสารสนเทศการพาณิชย์ โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร)

<http://www.unido.org>, UNIDO Scoreboard database (see technical annex)